

**รายงานการติดตามผลการดำเนินงาน
โครงการภายใต้แผนแม่บทด้านการเกษตร
ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รอบ 12 เดือน
(1 ตุลาคม 2566 – 30 กันยายน 2567)
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567**

**ศูนย์ประเมินผล
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์**

รายงานการติดตามผลการดำเนินงาน
โครงการภายใต้แผนแม่บทด้านการเกษตร
ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รอบ 12 เดือน
(1 ตุลาคม 2566 – 30 กันยายน 2567)
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

โดย

ศูนย์ประเมิน
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

บทสรุปผู้บริหาร

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติประเด็นการเกษตรประกอบด้วย 6 แผนย่อย ได้แก่ 1) แผนแม่บทย่อยเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น 2) แผนแม่บทย่อยเกษตรปลอดภัย 3) แผนแม่บทย่อยเกษตรชีวภาพ 4) แผนแม่บทย่อยเกษตรแปรรูป 5) แผนแม่บทย่อยเกษตรอัจฉริยะ และ 6) แผนแม่บทย่อยการพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร ศูนย์ประเมินผล สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ได้ติดตามผลการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนแม่บทด้านการเกษตร ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 จำนวน 18 โครงการ สรุปผลการติดตามการดำเนินงานในรอบ 12 เดือน ข้อมูลสะสมตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2566 ถึงวันที่ 30 กันยายน 2567 ดังนี้

ผลการเบิกจ่ายงบประมาณ ณ วันที่ 30 กันยายน 2567 มีผลการเบิกจ่ายงบประมาณรวมทั้งสิ้น 2,064.7519 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 85.78 ของงบประมาณที่ได้รับจัดสรร 2,406.9674 ล้านบาท

ความทันเวลาและความเพียงพอของงบประมาณ เจ้าหน้าที่ร้อยละ 86.60 เห็นว่าได้รับการจัดสรรงบประมาณทันเวลา ส่วนที่เหลือร้อยละ 13.40 ได้รับการจัดสรรงบประมาณช้ากว่าแผนที่กำหนดไว้ ทำให้ผลการปฏิบัติงานไม่เป็นไปตามแผน ด้านความเพียงพอ พบว่า เจ้าหน้าที่ร้อยละ 72.84 ได้รับการจัดสรรงบประมาณเพียงพอ ส่วนที่เหลือร้อยละ 27.16 ยังมีความต้องการงบประมาณเพิ่มเติมสำหรับการสนับสนุนปัจจัยการผลิต การศึกษาดูงาน และการลงพื้นที่ติดตามให้คำแนะนำแก่เกษตรกร

ผลผลิต เป็นผลการดำเนินงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 มีผลการดำเนินงานในภาพรวม คิดเป็นร้อยละ 106.37 โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. แผนแม่บทย่อยเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น มีการถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกร 6,157 ราย และพัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่ 66 ราย รวม 6,223 ราย ส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นในสถาบันเกษตรกร 57 แห่ง และตรวจสอบรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ผ้าไหมไทย (ตรานกยูงพระราชทาน) 250,567.66 เมตร คิดเป็นมูลค่า 642.9742 ล้านบาท

2. แผนแม่บทย่อยเกษตรปลอดภัย มีการส่งเสริมองค์ความรู้ด้านเกษตรอินทรีย์ เกษตรทฤษฎีใหม่ การใช้สารชีวภัณฑ์ และแมลงศัตรูธรรมชาติทดแทน และด้านระบบมาตรฐานสินค้าให้กับบุคลากร เกษตรกรผู้ประกอบการ ผู้ตรวจรับรอง และสถาบัน/กลุ่มเกษตรกร 44,988 ราย 50 แห่ง ครบตามเป้าหมาย ตรวจรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรให้กับเกษตรกรและสถานประกอบการ 552 ราย 89,363 แห่ง โดยมีเกษตรกรได้รับการตรวจติดตาม และกำกับดูแล 15,000 ราย ครบตามเป้าหมาย

3. แผนแม่บทย่อยเกษตรชีวภาพ มีการถ่ายทอดองค์ความรู้การส่งเสริมการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร การสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร การพัฒนาเทคโนโลยีนวัตกรรม การบริหารจัดการวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรเป็นอาหารสัตว์ พัฒนาศักยภาพของกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตสมุนไพร การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจให้กับเกษตรกร ให้กับเกษตรกร 27,789 ราย คิดเป็นร้อยละ 99.92 ของเป้าหมาย รวมทั้งพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปจากวัสดุเหลือใช้ ได้แก่ ลิปบาล์มจากน้ำมันรำข้าว

4. แผนแม่บทย่อยเกษตรแปรรูป มีสถาบันเกษตรกร ประธาน เจ้าหน้าที่ และเกษตรกรสมาชิก ผ่านการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาการทำธุรกิจแปรรูปสินค้าเกษตร 4,088 ราย คิดเป็นร้อยละ 103.23 ของเป้าหมาย

และสถาบันเกษตรกรมีการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาการทำธุรกิจแปรรูปสินค้าเกษตร 354 แห่ง ครอบคลุมเป้าหมาย และมีผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าเกษตรได้รับการพัฒนา 256 ผลิตภัณฑ์ คิดเป็นร้อยละ 79.26 ของเป้าหมาย

5. แผนแม่บทย่อยเกษตรอัจฉริยะ มีการส่งเสริมและพัฒนาต้นแบบเกษตรอัจฉริยะจำนวน 11 แปลง ครอบคลุมเป้าหมาย เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวด้วยเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะดำเนินการได้ในพื้นที่ 150 ไร่ ครอบคลุมเป้าหมาย เกษตรกรได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้จำนวน 5,000 ราย ครอบคลุมเป้าหมาย มีการพัฒนาระบบการผลิตข้าว ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลเกษตรแม่นยำสูง 5 ชนิดข้อมูล ครอบคลุมเป้าหมาย สร้างเครือข่ายบริการเครื่องจักรกลทางการเกษตรร่วมกันชุมชน 8 เครือข่าย ครอบคลุมเป้าหมาย และผลิตและกระจายสัตว์น้ำ พันธุ์ดีสู่เกษตรกรผู้เลี้ยงจำนวน 804,000 ตัว คิดเป็นร้อยละ 100.93 ของเป้าหมาย

6. แผนแม่บทย่อยการพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร มีการจัดอบรมหรือถ่ายทอดเทคโนโลยีให้แก่เกษตรกร 20,107 ราย 2,948 แปลง คิดเป็นร้อยละ 101.79 และ 100.61 ของเป้าหมาย ตามลำดับ สหกรณ์การเกษตร ได้รับการพัฒนาศักยภาพ 222 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 111.00 ของเป้าหมาย มีการทบทวนแผนพัฒนาการเกษตร ระดับหมู่บ้าน 878 หมู่บ้าน ครอบคลุมเป้าหมาย และจัดทำโครงการ (Project Idea) กิจกรรมภายใต้แผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน รวมทั้งแผนธุรกิจเกษตรรายสินค้า รวม 1,239 แผน คิดเป็นร้อยละ 141.12 ของเป้าหมาย และกิจกรรมการสนับสนุนการปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสม ดำเนินการสนับสนุนเกษตรกร 64,559 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 97.90 ของเป้าหมาย 65,945 ไร่

ผลลัพธ์ เป็นผลที่เกิดขึ้นกับกลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมโครงการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ดังนี้

1. แผนแม่บทย่อยเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น เกษตรกรทุกรายมีการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ทั้งหมด โดยเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนกลุ่มแปลงใหญ่ทุเรียนวังห้ว จำหน่ายทุเรียนได้ในราคาเพิ่มขึ้นเฉลี่ยกิโลกรัมละ 18.89 บาท คิดเป็นร้อยละ 15.32 และลดต้นทุนค่าบรรจุกิโลกรัมเฉลี่ยกล่องละ 40 บาท เกษตรกรผู้ปลูกมะม่วงมหาชนก จำหน่ายผลผลิตเพิ่มขึ้นเฉลี่ยกิโลกรัมละ 4.80 บาท คิดเป็นร้อยละ 20.87 เกษตรกรผู้ปลูกข้าวหอมมะลิ 105 จังหวัดสุรินทร์ จำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าวให้ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวจังหวัดสุรินทร์ ในราคาเฉลี่ย 16.79 บาทต่อกิโลกรัม ซึ่งสูงกว่าการจำหน่ายในตลาดทั่วไป ราคาเฉลี่ย 12 บาทต่อกิโลกรัม

2. แผนแม่บทย่อยเกษตรปลอดภัย เกษตรกรร้อยละ 96.48 นำความรู้ไปใช้ประโยชน์ ด้วยการประยุกต์ใช้กับความรู้เดิม ส่วนเกษตรกรร้อยละ 3.52 ไม่ได้นำความรู้ไปใช้ประโยชน์ เนื่องจากเดิมทำการเกษตรแบบไม่ใช้สารเคมี กลุ่มเป้าหมายที่เดิมทำเกษตรทั่วไปร้อยละ 14.29 มีการพัฒนาการผลิตเป็นสินค้าเกษตรปลอดภัย โดยเกษตรกรที่ทำการเกษตรแบบเกษตรปลอดภัยและเกษตรอินทรีย์ ร้อยละ 13.79 ได้รับการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรแล้ว และร้อยละ 86.21 ไม่ได้ได้รับการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร เนื่องจากเกษตรกรเพิ่งเข้าร่วมโครงการ และอยู่ในระยะปรับเปลี่ยนใหม่ มีอัตราการขยายตัวของมูลค่าของสินค้าเกษตรปลอดภัยร้อยละ 47.89 และเกษตรกรที่ได้รับการรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) ภาพรวมลดลงเฉลี่ยร้อยละ 5.38 เนื่องจากฟาร์มปศุสัตว์ของเกษตรกรบางส่วนได้รับผลกระทบจากโรคประจำถิ่น จึงทำให้ผลิตสินค้าปศุสัตว์ได้ลดลง

3. แผนแม่บทย่อยเกษตรชีวภาพ เกษตรกรร้อยละ 91.36 นำความรู้ไปใช้ประโยชน์ ส่งผลให้มีผลผลิตเฉลี่ยต่อหน่วยเพิ่มขึ้น 661.03 บาท หรือร้อยละ 82.95 มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อหน่วยลดลง 395.72 บาท หรือร้อยละ

40.73 สิ้นค้าสมุนไพรและแมลงเศรษฐกิจมีมูลค่าเพิ่มขึ้น 256.30 บาทต่อหน่วย หรือร้อยละ 38.88 ทั้งนี้เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการสำคัญในแผนฯ ร้อยละ 86.05 มีรายได้เพิ่มขึ้น และมีการแปรรูปสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร 2.58 บาทต่อกิโลกรัม

4. แผนแม่บทย่อยเกษตรแปรรูป สถาบันเกษตรกรทุกแห่งมีการนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ โดยร้อยละ 96.30 มีการนำปัจจัยการผลิตที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ ส่งผลให้สถาบันเกษตรกรมีขีดความสามารถด้านผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าเกษตรอยู่ในระดับมาก ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.20 มีมูลค่าการจำหน่ายผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าเกษตร เพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 67.24 ทั้งนี้ สถาบันเกษตรกรร้อยละ 91.89 มีแผนบริหารจัดการและพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าเกษตร

5. แผนแม่บทย่อยเกษตรอัจฉริยะ เกษตรกรร้อยละ 75.00 มีการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเกษตร มาปรับใช้ในแปลงเกษตรทำให้ลดต้นทุนการใช้ปุ๋ยและเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ปุ๋ยให้เหมาะสมกับดินและตรงตามความต้องการของพืชได้ โดยเกษตรกรร้อยละ 57.14 มีการขยายผลการตรวจวิเคราะห์ดินบริหารจัดการน้ำได้ดีขึ้น โดยเกษตรกรร้อยละ 80.00 มีการขยายผลการให้น้ำอย่างต่อเนื่อง เช่น โดรนใส่ปุ๋ยพ่นสารเคมี และการใส่ปุ๋ยผ่านระบบน้ำอัจฉริยะ โดยเกษตรกรร้อยละ 75.00 มีการขยายผลการใช้เทคโนโลยีการดูแลแปลง

6. แผนแม่บทย่อยการพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกร ร้อยละ 96.56 นำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์แล้ว โดยเกษตรกรที่รวมกลุ่มแบบแปลงใหญ่มีมูลค่าผลผลิตเพิ่มขึ้นร้อยละ 48.90 สหกรณ์ภาคการเกษตรที่เข้าร่วม ร้อยละ 95.95 สามารถพัฒนาเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตรที่ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการบริหารจัดการผลผลิตทางการเกษตรระดับชุมชนได้ และโครงการหรือแผนธุรกิจรายสินค้าของหมู่บ้านได้รับการขับเคลื่อนเพื่อเสนอของบประมาณ 107 โครงการ

ความพึงพอใจ ในภาพรวมเจ้าหน้าที่ที่มีความพึงพอใจต่อโครงการในระดับมาก ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.09 และเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีความพึงพอใจต่อโครงการ ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.68

ข้อค้นพบ การโอนงบประมาณให้หน่วยงานในบางพื้นที่เพื่อดำเนินงานโครงการ และสนับสนุนปัจจัยการผลิตมีความล่าช้า ส่งผลให้การดำเนินงานของบางกิจกรรม ไม่เป็นไปตามแผน บางโครงการงบประมาณมีจำกัดไม่สอดคล้องกับกิจกรรม เช่น จัดซื้ออุปกรณ์ และค่าใช้จ่ายในการเดินทางลงพื้นที่ เจ้าหน้าที่บางรายยังขาดความชำนาญในการวิเคราะห์สารเคมีตกค้างในผลผลิตทางการเกษตร เนื่องจากมีขั้นตอนและวิธีการยุ่งยาก ใช้เวลาการตรวจวิเคราะห์นาน ทำให้บางครั้งเกิดผลวิเคราะห์ผิดพลาด บางพื้นที่อุปกรณ์ชุดตรวจวิเคราะห์ฯ ไม่เพียงพอ เกษตรกรประสบปัญหาภัยแล้ง ส่งผลกระทบต่อปริมาณผลผลิตเจริญเติบโตได้ไม่เต็มที่ บางส่วนมีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นในการจัดหาเข้ามาทำการเกษตร อีกทั้งยังประสบปัญหาการเกิดโรคระบาด แมลงศัตรูพืชเกษตรกรบางรายไม่เห็นถึงความสำคัญในการขอรับการรับรองมาตรฐาน ขาดแรงจูงใจในการยื่นขอต่ออายุใบรับรองมาตรฐาน เนื่องจากราคาสินค้าที่ได้รับรองมาตรฐานไม่ต่างกับราคาสินค้าเกษตรที่ไม่ได้รับการรับรอง และยังขาดการบูรณาการระหว่างหน่วยงานเกี่ยวกับการตรวจรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร นอกจากนี้เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ ต้องใช้ระยะเวลาในการฝึกอบรมเพื่อให้เกิดความชำนาญ จึงยังขาดความพร้อมในการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์

ข้อเสนอแนะ ควรจัดสรรงบประมาณให้สอดคล้องกับแผนปฏิบัติงานและกิจกรรมในระดับพื้นที่ ควรจัดกิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานระดับพื้นที่อย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้สามารถวิเคราะห์ สารเคมีตกค้างในผลผลิตทางการเกษตรได้อย่างมืออาชีพ และสนับสนุนชุดน้ำยาตรวจวิเคราะห์ให้เพียงพอ ส่งเสริมองค์ความรู้เรื่องการทำแผนการผลิต และแผนการเพาะปลูกให้กับเกษตรกรที่ประสบปัญหาในการผลิต เพื่อให้มีความพร้อมในการรับมือกับปรากฏการณ์ทางธรรมชาติและสภาพภูมิอากาศที่เปลี่ยนแปลง รวมทั้ง บูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรในพื้นที่ขาดแคลนแหล่งน้ำทำการเกษตร หน่วยงาน ในระดับภูมิภาคควรประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรเห็นถึงประโยชน์ของการได้รับการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร จัดกิจกรรมเชื่อมโยงเครือข่ายด้านการตลาด เพื่อผลักดันราคาสินค้าที่ได้รับการรับรองมาตรฐานให้สูงขึ้น และส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่มหรือพัฒนาระดับกลุ่มให้เป็นผู้ประกอบการเพื่อเพิ่มอำนาจการต่อรองราคา กับผู้รับซื้อ นอกจากนี้หน่วยงานควรจัดอบรมถ่ายทอดความรู้ที่เข้าใจง่ายให้แก่เกษตรกรผู้สูงอายุ มีภาพหรือ วิดีทัศน์ประกอบ รวมทั้งพาไปศึกษาดูงานในแปลงต้นแบบหรือแปลงสาธิตที่ประสบความสำเร็จเพื่อให้เกษตรกร เข้าใจสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้

คำนำ

การดำเนินงานภายใต้แผนแม่บทประเด็นการเกษตรให้ความสำคัญกับการยกระดับการผลิตให้เข้าสู่คุณภาพมาตรฐานความปลอดภัย การใช้ประโยชน์จากความโดดเด่น และเอกลักษณ์ของสินค้าเกษตร รวมถึงความหลากหลายทางชีวภาพในแต่ละพื้นที่ การพัฒนาสินค้าเกษตรและการแปรรูปสินค้าเกษตร เพื่อสร้างมูลค่าและคุณค่าให้กับสินค้าเกษตร การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่ ในการผลิตและจัดการฟาร์ม และมีการสนับสนุนส่งเสริมการพัฒนาระบบนิเวศของภาคเกษตร เพื่อเสริมสร้างให้การพัฒนาได้มีการเติบโตอย่างต่อเนื่องและเข้มแข็ง ศูนย์ประเมินผล สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร จึงได้ทำการติดตามผลการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนแม่บทด้านการเกษตรของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รอบ 12 เดือน (1 ตุลาคม 2566 – 30 กันยายน 2567) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 จำนวน 18 โครงการ เพื่อติดตามผลการดำเนินงาน และข้อค้นพบที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานเพื่อเป็นประโยชน์สำหรับผู้บริหาร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ใช้ประกอบการพิจารณาในการปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานโครงการ และวางแผนการดำเนินโครงการในระยะต่อไป

ศูนย์ประเมินผล สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ได้รับความร่วมมืออย่างดียิ่งจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค สถาบันเกษตรกร และเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ในการให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ ทำให้การติดตามในครั้งนี้มีความสมบูรณ์ จึงขอขอบคุณทุกท่าน มา ณ โอกาสนี้ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่า รายงานฉบับนี้จะเป็นประโยชน์กับผู้ที่เกี่ยวข้อง และผู้ที่สนใจต่อไป

ศูนย์ประเมินผล
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
พฤศจิกายน 2567

สารบัญ

	หน้า
บทสรุปผู้บริหาร	ค
คำนำ	ช
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญภาพ	ต
ส่วนที่ 1 สาระสำคัญของแผนแม่บทด้านการเกษตร	1
1.1 ความเป็นมา	1
1.2 เป้าหมาย	1
1.3 ตัวชี้วัดปีงบประมาณ พ.ศ. 2567	1
1.4 ขอบเขตการดำเนินงาน	1
1.5 งบประมาณและหน่วยงานรับผิดชอบ	2
ส่วนที่ 2 แนวทางการติดตามผลการดำเนินงานแผนแม่บทด้านการเกษตร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567	9
2.1 ความสำคัญของการติดตาม	9
2.2 วัตถุประสงค์ของการติดตาม	9
2.3 ขอบเขตการติดตาม	9
2.4 วิธีการติดตาม	11
2.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	13
2.6 แผนปฏิบัติงานการติดตาม	13
ส่วนที่ 3 ผลการติดตามการดำเนินงาน	17
3.1 การดำเนินงานภาพรวมโครงการภายใต้แผนแม่บทด้านการเกษตรของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	17
3.1.1 การเบิกจ่ายงบประมาณ	17
3.1.2 ผลการดำเนินงานภาพรวมโครงการภายใต้แผนแม่บทด้านการเกษตรของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	18
3.2 ผลการติดตามรายแผนแม่บทย่อย	24
3.2.1 แผนแม่บทย่อยเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น	24
3.2.2 แผนแม่บทย่อยเกษตรปลอดภัย	50
3.2.3 แผนแม่บทย่อยเกษตรชีวภาพ	118
3.2.4 แผนแม่บทย่อยเกษตรแปรรูป	140
3.2.5 แผนแม่บทย่อยเกษตรอัจฉริยะ	162
3.2.6 แผนแม่บทย่อยการพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร	213

สารบัญ (ต่อ)

ส่วนที่ 4	อินโฟกราฟิกส์ (Infographics)	197
	4.1 แผนแม่บทย่อยเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น	197
	4.2 แผนแม่บทย่อยเกษตรปลอดภัย	198
	4.3 แผนแม่บทย่อยเกษตรชีวภาพ	204
	4.4 แผนแม่บทย่อยเกษตรแปรรูป	207
	4.5 แผนแม่บทย่อยเกษตรอัจฉริยะ	213
	4.6 แผนแม่บทย่อยการพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร	216
ส่วนที่ 5	หน่วยงานของศูนย์ประเมินผล สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่รับผิดชอบในการติดตาม	221

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ 1.1	งบประมาณและหน่วยงานรับผิดชอบโครงการสำคัญภายใต้แผนแม่บทด้านการเกษตร	2
ตารางที่ 2.1	การจัดเก็บข้อมูลในพื้นที่	10
ตารางที่ 2.2	การกำหนดระดับค่าคะแนนสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล	12
ตารางที่ 2.3	ตัวชี้วัด และเกณฑ์การให้คะแนน (ภาพรวม) ในการประเมินความคุ้มค่า	13
ตารางที่ 2.4	แผนปฏิบัติงานการติดตามโครงการภายใต้แผนแม่บทด้านการเกษตร ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 รอบ 12 เดือน	14
ตารางที่ 3.1-1	ผลการเบิกจ่ายงบประมาณและการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนแม่บทด้านการเกษตรของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	22
ตารางที่ 3.2.1-1	ผลการเบิกจ่ายงบประมาณและร้อยละความสำเร็จของการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น	27
ตารางที่ 3.2.1-2	ผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น	33
ตารางที่ 3.2.1-3	ผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมศักยภาพด้านการตลาดสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นสู่ตลาดยุคใหม่ ด้านหม่อนไหม	40
ตารางที่ 3.2.1-4	ความทันเวลาและความเพียงพอของงบประมาณของโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น	41
ตารางที่ 3.2.1-5	การได้รับถ่ายทอดองค์ความรู้ของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น	44
ตารางที่ 3.2.1-6	การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น	44
ตารางที่ 3.2.1-7	ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ที่มีต่อโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น	48
ตารางที่ 3.2.1-8	ความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น	49
ตารางที่ 3.2.2-1	ผลการเบิกจ่ายงบประมาณและร้อยละความสำเร็จของการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรปลอดภัย	54
ตารางที่ 3.2.2-2	ความทันเวลาและความเพียงพอของงบประมาณของโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรปลอดภัย	56
ตารางที่ 3.2.2-3	การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรปลอดภัย	58
ตารางที่ 3.2.2-4	ลักษณะการทำการเกษตรของครัวเรือนเกษตรกรที่เข้าร่วมกิจกรรมเกษตรทฤษฎีใหม่	58

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า	
ตารางที่ 3.2.2-5	มูลค่าสินค้าเกษตรปลอดภัยเปรียบเทียบก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการจำแนกตามชนิดสินค้า	59
ตารางที่ 3.2.2-6	ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ที่มีต่อโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรปลอดภัย	60
ตารางที่ 3.2.2-7	ความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรปลอดภัย	60
ตารางที่ 3.2.2-8	ผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน : กิจกรรมเกษตรอินทรีย์	62
ตารางที่ 3.2.2-9	ความทันเวลาและความเพียงพอของงบประมาณ โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน : กิจกรรมเกษตรอินทรีย์	65
ตารางที่ 3.2.2-10	รูปแบบการทำการเกษตรของเกษตรกร	67
ตารางที่ 3.2.2-11	การรู้จักตราสัญลักษณ์มาตรฐานสินค้าเกษตรอินทรีย์ของเกษตรกร	68
ตารางที่ 3.2.2-12	การนำความรู้จากการอบรมไปใช้ประโยชน์	68
ตารางที่ 3.2.2-13	การนำปัจจัยการผลิตที่ได้รับการสนับสนุนไปใช้ประโยชน์	69
ตารางที่ 3.2.2-14	ข้อคิดเห็นของเกษตรกรจากการได้รับประโยชน์หลังเข้าร่วมโครงการ	69
ตารางที่ 3.2.2-15	การเปลี่ยนแปลงด้านการผลิตภายใต้เข้าร่วมโครงการ (ข้าวนาปี หอมมะลิ)	70
ตารางที่ 3.2.2-16	การเปลี่ยนแปลงด้านการผลิตภายใต้เข้าร่วมโครงการ (พืชผัก)	70
ตารางที่ 3.2.2-17	ระดับความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ที่มีต่อการดำเนินงานโครงการ	71
ตารางที่ 3.2.2-18	ระดับความพึงพอใจของเกษตรกรการดำเนินงานโครงการ	71
ตารางที่ 3.2.2-19	ผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน : กิจกรรมเกษตรทฤษฎีใหม่	73
ตารางที่ 3.2.2-20	ความทันเวลาและความเพียงพอของงบประมาณของโครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน (เกษตรทฤษฎีใหม่)	76
ตารางที่ 3.2.2-21	การพัฒนาการผลิตเป็นสินค้าเกษตรปลอดภัย	78
ตารางที่ 3.2.2-22	สาเหตุที่ไม่ขอไปรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัย	79
ตารางที่ 3.2.2-23	ระดับความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อการดำเนินการโครงการ	79
ตารางที่ 3.2.2-24	ระดับความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการดำเนินโครงการ	80
ตารางที่ 3.2.2-25	ผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน : กิจกรรมเกษตรผสมผสาน	82
ตารางที่ 3.2.2-26	ความทันเวลาและความเพียงพอของงบประมาณของโครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน : กิจกรรมเกษตรผสมผสาน	83
ตารางที่ 3.2.2-27	การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน : กิจกรรมเกษตรผสมผสาน	84
ตารางที่ 3.2.2-28	ผลกระทบที่เกษตรกรได้รับจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ	85
ตารางที่ 3.2.2-29	ลักษณะการทำการเกษตรของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ	85
ตารางที่ 3.2.2-30	การได้รับการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรของเกษตรกรที่เข้าร่วม	85

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า	
ตารางที่ 3.2.2-31	ระดับความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ที่มีต่อการดำเนินงานโครงการ	86
ตารางที่ 3.2.2-32	ระดับความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อการดำเนินงานโครงการ	86
ตารางที่ 3.2.2-33	ผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์และแมลงศัตรูพืช ธรรมชาติทดแทนสารเคมีทางการเกษตร	89
ตารางที่ 3.2.2-34	ความทันเวลาและความเพียงพอของงบประมาณโครงการส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์ และแมลงศัตรูพืชธรรมชาติทดแทนสารเคมีทางการเกษตร	91
ตารางที่ 3.2.2-35	การส่งเสริมการจัดการศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสานและลดการใช้สารเคมีป้องกัน กำจัดศัตรูพืช	95
ตารางที่ 3.2.2-36	สนับสนุนการป้องกันและกำจัดศัตรูพืชด้วยวิธีผสมผสานในพื้นที่ที่มีประวัติเกิดการ ระบาดรุนแรงและพื้นที่เสี่ยง	95
ตารางที่ 3.2.2-37	การสนับสนุนการป้องกันและกำจัดศัตรูพืชด้วยวิธีผสมผสานในพื้นที่ที่มีประวัติเกิด การระบาดรุนแรงและพื้นที่เสี่ยง	96
ตารางที่ 3.2.2-38	รูปแบบการจัดการแปลงการจัดการด้วงงวงเจาะเมล็ดมะม่วงแบบผสมผสาน	97
ตารางที่ 3.2.2-39	การตรวจสอบสารเคมีตกค้างในผลผลิตการเกษตรของเกษตรกร	98
ตารางที่ 3.2.2-40	ระดับความรู้ ความเข้าใจในการจัดการศัตรูพืชด้วยวิธีผสมผสานของเกษตรกรที่ เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการจัดการศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสานและการใช้สารเคมี ป้องกันและกำจัดศัตรูพืช (IPM) เปรียบเทียบก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการ	99
ตารางที่ 3.2.2-41	ระดับความรู้ ความเข้าใจในการจัดการศัตรูพืชด้วยวิธีผสมผสานของเกษตรกรที่เข้า ร่วมกิจกรรมสนับสนุนการควบคุมประชากรแมลงวันผลไม้	99
ตารางที่ 3.2.2-42	การนำความรู้ไปปฏิบัติของเกษตรกรที่เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการจัดการ ศัตรูพืช	100
ตารางที่ 3.2.2-43	การนำปัจจัยควบคุมศัตรูพืชที่ได้รับการสนับสนุนจากโครงการไปใช้ประโยชน์ในแปลง ของตนเอง	100
ตารางที่ 3.2.2-44	ปริมาณการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ	101
ตารางที่ 3.2.2-45	ค่าใช้จ่ายใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ	102
ตารางที่ 3.2.2-46	แหล่งจำหน่ายสินค้าปลอดภัยของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ	103
ตารางที่ 3.2.2-47	การรับรองคุณภาพมาตรฐานด้านความปลอดภัย	104
ตารางที่ 3.2.2-48	มูลค่าสินค้าเกษตรปลอดภัยของเกษตรกร	105
ตารางที่ 3.2.2-49	ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ที่มีต่อโครงการส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์และแมลง ศัตรูพืชธรรมชาติทดแทนสารเคมีทางการเกษตร	105

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า	
ตารางที่ 3.2.2-50	ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อกิจกรรมโครงการส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์และ แมลงศัตรูพืชธรรมชาติทดแทนสารเคมีทางการเกษตร	106
ตารางที่ 3.2.2-51	ผลการดำเนินงานโครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร	109
ตารางที่ 3.2.2-52	ความทันเวลาและความเพียงพอของงบประมาณของโครงการยกระดับคุณภาพ มาตรฐานสินค้าเกษตร	113
ตารางที่ 3.2.2-53	การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ของเกษตรกร	114
ตารางที่ 3.2.2-54	การขอรับรองมาตรฐานสินค้าของเกษตรกร	115
ตารางที่ 3.2.2-55	มูลค่าสินค้าเกษตรปลอดภัยเปรียบเทียบกับก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการ	116
ตารางที่ 3.2.2-56	ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ที่มีต่อโครงการ	116
ตารางที่ 3.2.2-57	ความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อโครงการ	117
ตารางที่ 3.2.3-1	ผลการเบิกจ่ายงบประมาณและร้อยละความสำเร็จของการดำเนินงานโครงการภายใต้ แผนแม่บทย่อยเกษตรชีวภาพ	121
ตารางที่ 3.2.3-2	ผลการดำเนินงานโครงการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร	126
ตารางที่ 3.2.3-3	ผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรชีวภาพ	127
ตารางที่ 3.2.3-4	ความทันเวลาและความเพียงพอของงบประมาณของโครงการสร้างมูลค่าเพิ่ม จากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร	131
ตารางที่ 3.2.3-5	ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่โครงการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร	133
ตารางที่ 3.2.3-6	ความพึงพอใจของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ ทางการเกษตร	134
ตารางที่ 3.2.3-7	ความทันเวลาและความเพียงพอของงบประมาณของโครงการส่งเสริมและพัฒนา เกษตรชีวภาพ ปี 2567	136
ตารางที่ 3.2.3-8	ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ในระดับพื้นที่ต่อการดำเนินงานโครงการส่งเสริม และพัฒนา เกษตรชีวภาพ ปี 2567	137
ตารางที่ 3.2.3-9	ความพึงพอใจของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการต่อการดำเนินงานโครงการส่งเสริม และพัฒนาเกษตรชีวภาพ ปี 2567	139
ตารางที่ 3.2.4-1	ผลการเบิกจ่ายงบประมาณและร้อยละความสำเร็จของการดำเนินงานโครงการ ภายใต้ แผนแม่บทย่อยเกษตรแปรรูป	143
ตารางที่ 3.2.4-2	ผลการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรแปรรูป	145

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า	
ตารางที่ 3.2.4-3	ความทันเวลาและความเพียงพอของงบประมาณของโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อย เกษตรแปรรูป	149
ตารางที่ 3.2.4-4	การนำความรู้และปัจจัยการผลิตที่ได้รับจากโครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้า เกษตรไปใช้ประโยชน์	153
ตารางที่ 3.2.4-5	ระดับการนำความรู้และปัจจัยการผลิตที่ได้รับจากโครงการส่งเสริมการแปรรูป สินค้าเกษตรไปใช้ประโยชน์	154
ตารางที่ 3.2.4-6	ระดับขีดความสามารถด้านผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าเกษตรของสถาบันเกษตรกร ที่ได้รับการสนับสนุนจากโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรแปรรูป	155
ตารางที่ 3.2.4-7	มูลค่าการจำหน่ายผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าเกษตรของสถาบันเกษตรกรที่ได้รับ การสนับสนุนจากโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรแปรรูป ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567	155
ตารางที่ 3.2.4-8	แผนบริหารจัดการและพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าเกษตร	156
ตารางที่ 3.2.4-9	ระดับความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อการดำเนินโครงการส่งเสริมการแปรรูป สินค้าเกษตร	157
ตารางที่ 3.2.4-10	ระดับความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการดำเนินโครงการส่งเสริมการแปรรูป สินค้าเกษตร	157
ตารางที่ 3.2.5-1	ผลการเบิกจ่ายงบประมาณและร้อยละความสำเร็จของการดำเนินงานโครงการ ภายใต้ แผนแม่บทย่อยเกษตรอัจฉริยะ	163
ตารางที่ 3.2.5-2	ผลการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรอัจฉริยะ	169
ตารางที่ 3.2.5-3	ผลการดำเนินงานโครงการ 1 อำเภอ 1 แปลงเกษตรอัจฉริยะ	171
ตารางที่ 3.2.5-4	ผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ	172
ตารางที่ 3.2.5-5	ผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตร	172
ตารางที่ 3.2.5-6	ผลการดำเนินงานโครงการสร้างเครือข่ายบริการเครื่องจักรกลทางการเกษตร ร่วมกันของชุมชน	173
ตารางที่ 3.2.5-7	ผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมและพัฒนาการผลิตข้าวด้วยเทคโนโลยี อัจฉริยะครบวงจร	174
ตารางที่ 3.2.5-8	ผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมการใช้สัตว์น้ำพันธุ์คุณภาพดีมูลค่าสูงเพื่อเพิ่ม ประสิทธิภาพ การผลิต	175
ตารางที่ 3.2.5-9	ความทันเวลาและความเพียงพอของงบประมาณของการดำเนินงานโครงการ ภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรอัจฉริยะ	176
ตารางที่ 3.2.5-10	ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ที่มีต่อโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรอัจฉริยะ	178

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 3.2.5-11 ความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรกรอัจฉริยะ	178
ตารางที่ 3.2.5-12 ความทันเวลาและความเพียงพอของงบประมาณของโครงการ 1 อำเภอ 1 แปลง เกษตรอัจฉริยะ	179
ตารางที่ 3.2.5-13 ผลลัพธ์จากการดำเนินงานโครงการ 1 อำเภอ 1 แปลงเกษตรกรอัจฉริยะ	183
ตารางที่ 3.2.5-14 ผลลัพธ์จากการดำเนินงานโครงการ 1 อำเภอ 1 แปลงเกษตรกรอัจฉริยะ ประเด็นมูลค่าสินค้าเกษตรและผลผลิตต่อหน่วย	184
ตารางที่ 3.2.5-15 ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ที่มีต่อโครงการ 1 อำเภอ 1 แปลงเกษตรกรอัจฉริยะ	185
ตารางที่ 3.2.5-16 ความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อโครงการ 1 อำเภอ 1 แปลงเกษตรกรอัจฉริยะ	185
ตารางที่ 3.2.5-17 ความทันเวลาและความเพียงพอของงบประมาณของโครงการพัฒนาเทคโนโลยี เกษตรอัจฉริยะ	188
ตารางที่ 3.2.5-18 โครงการพัฒนาเทคโนโลยีเกษตรกรอัจฉริยะ	189
ตารางที่ 3.2.5-19 การนำเทคโนโลยี/นวัตกรรมการเกษตรมาปรับใช้และถ่ายทอดเทคโนโลยี	190
ตารางที่ 3.2.5-20 มูลค่าของสินค้า ผลผลิตต่อหน่วย และค่าใช้จ่ายในการผลิต	192
ตารางที่ 3.2.5-21 ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ที่มีต่อโครงการพัฒนาเทคโนโลยีเกษตรกรอัจฉริยะ	193
ตารางที่ 3.2.5-22 ความทันเวลาและความเพียงพอของงบประมาณของโครงการส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตร	194
ตารางที่ 3.2.5-23 ผลการดำเนินงานกิจกรรมโครงการส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตร	196
ตารางที่ 3.2.5-24 ผลลัพธ์ของโครงการส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตร	197
ตารางที่ 3.2.5-25 ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ที่มีต่อโครงการส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตร	198
ตารางที่ 3.2.5-26 ความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อโครงการ	198
ตารางที่ 3.2.5-27 ความทันเวลาและความเพียงพอของงบประมาณโครงการสร้างเครือข่ายบริการเครื่องจักรกลทางการเกษตรร่วมกันของชุมชน	200
ตารางที่ 3.2.5-28 ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ที่มีต่อโครงการสร้างเครือข่ายบริการเครื่องจักรกลทางการเกษตร	203
ตารางที่ 3.2.5-29 ความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อโครงการสร้างเครือข่ายบริการเครื่องจักรกลทางการเกษตรร่วมกันของชุมชน	204
ตารางที่ 3.2.5-30 ความทันเวลาและความเพียงพอของงบประมาณของโครงการส่งเสริมการใช้สัตว์น้ำพันธุ์คุณภาพดีมูลค่าสูงเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต	206
ตารางที่ 3.2.5-31 ผลการดำเนินงานกิจกรรมโครงการส่งเสริมการใช้สัตว์น้ำพันธุ์คุณภาพดีมูลค่าสูงเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต	209

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า	
ตารางที่ 3.2.5-32	มูลค่าของสินค้า และผลผลิตต่อหน่วย	211
ตารางที่ 3.2.5-33	ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ที่มีต่อโครงการสร้างเครือข่ายบริการเครื่องจักรกลทางการเกษตร	211
ตารางที่ 3.2.5-34	ความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อโครงการสร้างเครือข่ายบริการเครื่องจักรกลทางการเกษตรร่วมกันของชุมชน	212
ตารางที่ 3.2.6-1	ผลการเบิกจ่ายงบประมาณและร้อยละความสำเร็จของการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยการพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร	219
ตารางที่ 3.2.6-2	ผลการดำเนินงานกิจกรรมหลักโครงการภายใต้แผนการพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร	228
ตารางที่ 3.2.6-3	ผลการดำเนินงานโครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map)	230
ตารางที่ 3.2.6-4	ผลการดำเนินงานโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่	237
ตารางที่ 3.2.6-5	ผลการดำเนินงานโครงการยกระดับสถาบันเกษตรกรให้เป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร (กรมส่งเสริมสหกรณ์)	243
ตารางที่ 3.2.6-6	ผลการดำเนินงานโครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง (สป.กษ.)	246
ตารางที่ 3.2.6-7	ความทันเวลาและความเพียงพอของงบประมาณของโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยการพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร	247
ตารางที่ 3.2.6-8	ผลลัพธ์เบื้องต้นจากการดำเนินโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยการพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร	248
ตารางที่ 3.2.6-9	ความพึงพอใจต่อโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยการพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร	248
ตารางที่ 3.2.6-10	ความทันเวลาและความเพียงพอของงบประมาณของโครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map)	249
ตารางที่ 3.2.6-11	การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์	252
ตารางที่ 3.2.6-12	มูลค่าผลผลิตและรายได้ของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map) ปี 2567	254
ตารางที่ 3.2.6-13	ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ที่มีต่อโครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map) ปี 2567	255

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 3.2.6-14 ความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อโครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรกรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map) ปี 2567	256
ตารางที่ 3.2.6-15 ความทันเวลาและความเพียงพอของงบประมาณของโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่	258
ตารางที่ 3.2.6-16 การเข้าร่วมการจัดทำ/ทบทวนแผนพัฒนารายแปลง	261
ตารางที่ 3.2.6-17 การได้รับการส่งเสริมและนำความรู้ไปใช้ประโยชน์	263
ตารางที่ 3.2.6-18 หลักสูตรและปัจจัยการผลิตที่เกษตรกรได้รับ	263
ตารางที่ 3.2.6-19 การนำองค์ความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติ	264
ตารางที่ 3.2.6-20 ร้อยละของเกษตรกรที่เปลี่ยนแปลงค่าใช้จ่ายการผลิต	265
ตารางที่ 3.2.6-21 ค่าใช้จ่ายในการผลิตของเกษตรกรเปรียบเทียบก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการ	265
ตารางที่ 3.2.6-22 ร้อยละของเกษตรกรที่เปลี่ยนแปลงผลผลิตต่อหน่วย	266
ตารางที่ 3.2.6-23 ผลผลิตของเกษตรกรเปรียบเทียบก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการ	266
ตารางที่ 3.2.6-24 มูลค่าผลผลิตต่อหน่วยของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567	268
ตารางที่ 3.2.6-25 รายได้สุทธิต่อไร่ของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567	269
ตารางที่ 3.2.6-26 ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ที่มีต่อโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ปี 2567	271
ตารางที่ 3.2.6-27 ความพึงพอใจของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ปี 2567	273
ตารางที่ 3.2.6-28 ความทันเวลาและความเพียงพอของงบประมาณของโครงการยกระดับสถาบันเกษตรกรให้เป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร ปี 2567	276
ตารางที่ 3.2.6-29 การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ของสถาบันเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการยกระดับสถาบันเกษตรกรให้เป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร	279
ตารางที่ 3.2.6-30 ปริมาณการค้าเงินธุรกิจของสถาบันเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการยกระดับสถาบันเกษตรกรให้เป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร	281

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า	
ตารางที่ 3.2.6-31	มูลค่าการดำเนินงานธุรกิจของสถาบันเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการยกระดับสถาบันเกษตรกรให้เป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร	281
ตารางที่ 3.2.6-32	ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ที่มีต่อโครงการยกระดับสถาบันเกษตรกรให้เป็นผู้ประกอบการ ธุรกิจเกษตร	282
ตารางที่ 3.2.6-33	ความพึงพอใจของผู้แทนสหกรณ์ที่มีต่อโครงการยกระดับสถาบันเกษตรกรให้เป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร	282
ตารางที่ 3.2.6-34	ความทันเวลาและความเพียงพอของงบประมาณของโครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง ปี 2567	285
ตารางที่ 3.2.6-35	ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อโครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง ปี 2567	287
ตารางที่ 3.2.6-36	ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อโครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง ปี 2567	288

สารบัญภาพ

	หน้า	
ภาพที่ 3.2.1-1	แผนภาพความเชื่อมโยงประเด็นและตัวชี้วัดภาพรวมแผนแม่บทย่อยอัตลักษณ์พื้นที่	26
ภาพที่ 3.2.2-1	แผนภาพความเชื่อมโยงประเด็นและตัวชี้วัดภาพรวมแผนแม่บทย่อยเกษตร ปลอดภัย	53
ภาพที่ 3.3.2-2	การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์	77
ภาพที่ 3.3.2-3	การนำปัจจัยการผลิตไปใช้ประโยชน์	77
ภาพที่ 3.3.2-4	การได้รับการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร	78
ภาพที่ 3.2.3-1	แผนภาพความเชื่อมโยงประเด็นและตัวชี้วัดภาพรวมแผนแม่บทย่อยเกษตรชีวภาพ	120
ภาพที่ 3.2.4-1	แผนภาพความเชื่อมโยงประเด็นและตัวชี้วัดภาพรวมแผนแม่บทย่อยเกษตรแปรรูป	142
ภาพที่ 3.2.5-1	แผนภาพความเชื่อมโยงประเด็นและตัวชี้วัดภาพรวมแผนแม่บทย่อยเกษตรอัจฉริยะ	164
ภาพที่ 3.2.6-1	แผนภาพความเชื่อมโยงประเด็นและตัวชี้วัดภาพรวมแผนแม่บทย่อยการพัฒนาระบบ นิเวศการเกษตร	217

ส่วนที่ 1

สาระสำคัญของแผนแม่บทด้านการเกษตร

ส่วนที่ 1

สาระสำคัญของแผนแม่บทด้านการเกษตร

1.1 ความเป็นมา

ภาคการเกษตรมีบทบาทสำคัญในการสร้างความมั่นคงทางด้านอาหารและสร้างรายได้ต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ เป็นแหล่งรองรับแรงงานที่สำคัญ รวมทั้งเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยกระจายรายได้สู่ชุมชน ลดความเหลื่อมล้ำ ยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนส่วนใหญ่ เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และผลักดันประเทศให้ก้าวพ้นจากกับดักรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศพัฒนาแล้ว ดังนั้นแผนแม่บทภายใต้ ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น (03) การเกษตร จึงมีความจำเป็นในการพัฒนาศักยภาพของภาคการเกษตรและ เพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร โดยเฉพาะการพัฒนาการผลิตและการแปรรูปให้เป็นไปตามมาตรฐาน การแปรรูป ผลิตภัณฑ์ให้มีความหลากหลายและสอดคล้องกับความต้องการของตลาด มีระบบการตรวจสอบย้อนกลับ ฐานข้อมูลด้านการเกษตร การบริหารจัดการด้านการตลาดสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์การเกษตร โดยมุ่งเน้น การยกระดับการผลิตให้เข้าสู่คุณภาพมาตรฐานความปลอดภัย การใช้ประโยชน์จากความโดดเด่นและ เอกลักษณ์ของสินค้าเกษตร รวมถึงความหลากหลายทางชีวภาพในแต่ละพื้นที่ การพัฒนาสินค้าเกษตรและ การแปรรูปสินค้าเกษตร เพื่อสร้างมูลค่าและคุณค่าให้กับสินค้าเกษตร การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม สมัยใหม่ในการผลิตและการจัดการฟาร์ม นอกจากนี้ยังมีการสนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาระบบนิเวศของ ภาคเกษตร เพื่อเสริมสร้างให้การพัฒนามีการเติบโตอย่างต่อเนื่องและเข้มแข็ง ประกอบด้วย 6 แผนย่อย ได้แก่ 1) แผนแม่บทย่อยเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น 2) แผนแม่บทย่อยเกษตรปลอดภัย 3) แผนแม่บทย่อยเกษตรชีวภาพ 4) แผนแม่บทย่อยเกษตรแปรรูป 5) แผนแม่บทย่อยเกษตรอัจฉริยะ และ 6) แผนแม่บทย่อยการพัฒนาระบบ นิเวศการเกษตร

1.2 เป้าหมาย

1.2.1 ผลผลิตทั้งหมดรวมในประเทศในสาขาเกษตรเพิ่มขึ้น

1.2.2 ผลผลิตภาพการผลิตของภาคเกษตรเพิ่มขึ้น

1.3 ตัวชี้วัดปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

1.3.1 อัตราการขยายตัวของผลผลิตทั้งหมดรวมในประเทศสาขาเกษตรขยายตัวร้อยละ 3.0

1.3.2 อัตราผลผลิตภาพการผลิตของภาคเกษตรเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.0

1.4 ขอบเขตการดำเนินงาน

1.4.1 กลุ่มเป้าหมาย/ผู้รับประโยชน์

- 1) เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ
- 2) สถาบันเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ (สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน กลุ่มเกษตรกร)
- 3) ผู้ผลิต/ผู้ประกอบการ

1.4.2 พื้นที่ดำเนินการ ครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมดของโครงการภายใต้แผนแม่บทด้านการเกษตร จำนวน

18 โครงการ

1.5. งบประมาณและหน่วยงานรับผิดชอบ

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้รับการจัดสรรงบประมาณสำหรับดำเนินงานโครงการภายใต้แผนแม่บทด้านการเกษตร ภายใต้ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน แผนงานยุทธศาสตร์การเกษตรสร้างมูลค่า รวมทั้งสิ้น 49,895.6000 ล้านบาท

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (สศก.) โดยศูนย์ประเมินผล (ศปผ.) ได้กำหนดแผนการติดตามโครงการภายใต้แผนแม่บทด้านการเกษตร ซึ่งคัดเลือกโครงการที่มีความสำคัญในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณภายใต้แผนงานยุทธศาสตร์การเกษตรสร้างมูลค่า จำนวน 18 โครงการ งบประมาณรวมทั้งสิ้น 2,406.9674 ล้านบาท แบ่งเป็น 1) แผนแม่บทย่อยเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น จำนวน 2 โครงการ งบประมาณ 251.5862 ล้านบาท 2) แผนแม่บทย่อยเกษตรปลอดภัย จำนวน 3 โครงการ งบประมาณ 1,023.1315 ล้านบาท 3) แผนแม่บทย่อยเกษตรชีวภาพ จำนวน 2 โครงการ งบประมาณ 49.5066 ล้านบาท 4) แผนแม่บทย่อยเกษตรแปรรูป จำนวน 1 โครงการ งบประมาณ 90.5998 ล้านบาท 5) แผนแม่บทย่อยเกษตรอัจฉริยะ จำนวน 5 โครงการ งบประมาณ 93.6509 ล้านบาท และ 6) แผนแม่บทย่อยการพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร จำนวน 4 โครงการ งบประมาณ 898.4924 ล้านบาท (ตารางที่ 1.1)

ตารางที่ 1.1 งบประมาณและหน่วยงานรับผิดชอบโครงการสำคัญภายใต้แผนแม่บทด้านการเกษตร

แผนแม่บทย่อย/โครงการ	หน่วยงาน	งบประมาณ (ล้านบาท)
1. แผนแม่บทย่อยเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น		251.5862
1.1 โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น		232.7128
	กรมการข้าว	10.4700
	กรมวิชาการเกษตร	3.8808
	กรมส่งเสริมการเกษตร	36.9110
	กรมส่งเสริมสหกรณ์	7.9380
	กรมประมง	1.6830
	กรมปศุสัตว์	2.6345
	กรมหม่อนไหม	169.2313
1.2 โครงการส่งเสริมศักยภาพด้านการตลาดสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นสู่ตลาดยุคใหม่ด้านหม่อนไหม	กรมหม่อนไหม	18.8376
2. แผนแม่บทย่อยเกษตรปลอดภัย		1023.1315
2.1 โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน		168.7804
2.1.1 กิจกรรมเกษตรอินทรีย์		111.9026
	กรมพัฒนาที่ดิน	22.9900
	กรมการข้าว	33.9750
	กรมส่งเสริมการเกษตร	6.7785
	กรมปศุสัตว์	5.9737
	กรมประมง	5.1244

ตารางที่ 1.1 (ต่อ)

แผนแม่บทย่อย/โครงการ	หน่วยงาน	งบประมาณ (ล้านบาท)
2. แผนแม่บทย่อยเกษตรปลอดภัย (ต่อ)		
	กรมหม่อนไหม	1.8500
	สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตร และอาหารแห่งชาติ	3.2533
	กรมตรวจบัญชีสหกรณ์	0.6675
	สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	2.6752
	สำนักงานการปฏิรูปที่ดิน เพื่อเกษตรกรรม	28.6150
2.1.2 กิจกรรมเกษตรทฤษฎีใหม่		53.9883
	กรมการข้าว	2.9109
	กรมประมง	13.2793
	กรมตรวจบัญชีสหกรณ์	2.2677
	กรมปศุสัตว์	26.7842
	กรมหม่อนไหม	2.0000
	สำนักงานการปฏิรูปที่ดิน เพื่อเกษตรกรรม	6.7462
2.1.3 กิจกรรมเกษตรผสมผสาน		2.8895
	กรมตรวจบัญชีสหกรณ์	0.9643
	สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตร และสหกรณ์	1.9252
2.2 โครงการส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์และแมลงศัตรูพืชธรรมชาติ ทดแทนสารเคมีทางการเกษตร	กรมส่งเสริมการเกษตร	30.1538
2.3 โครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร		824.1973
	สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตร และอาหารแห่งชาติ	61.6424
	กรมส่งเสริมการเกษตร	47.7000
	กรมส่งเสริมสหกรณ์	5.9496
	กรมการข้าว	45.3601
	สำนักงานการปฏิรูปที่ดิน เพื่อเกษตรกรรม	7.4906
	กรมประมง	229.4889
	กรมปศุสัตว์	426.5657

ตารางที่ 1.1 (ต่อ)

แผนแม่บทย่อย/โครงการ	หน่วยงาน	งบประมาณ (ล้านบาท)
3. แผนแม่บทย่อยเกษตรชีวภาพ		49.5066
3.1 โครงการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร		28.7451
	กรมการข้าว	3.4500
	กรมส่งเสริมการเกษตร	10.2544
	กรมวิชาการเกษตร	1.5225
	กรมปศุสัตว์	4.1530
	สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	6.1500
	กรมส่งเสริมสหกรณ์	1.4152
	กรมประมง	1.8000
3.2 โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรชีวภาพ		20.7615
	กรมส่งเสริมการเกษตร	6.0725
	กรมวิชาการเกษตร	5.6886
	สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	9.0004
4. แผนแม่บทย่อยเกษตรแปรรูป		90.5998
- โครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร		85.6847
	กรมส่งเสริมสหกรณ์	72.8292
	กรมการข้าว	2.6060
	กรมตรวจบัญชีสหกรณ์	2.9639
	กรมส่งเสริมการเกษตร	7.2856
	กรมประมง	4.9151
5. แผนแม่บทย่อยเกษตรอัจฉริยะ		93.6509
5.1 โครงการ 1 อำเภอ 1 แปลงเกษตรอัจฉริยะ		52.1775
	กรมส่งเสริมการเกษตร	6.6255
	กรมการข้าว	45.552
5.2 โครงการพัฒนาเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ	กรมวิชาการเกษตร	8.3577
5.3 โครงการส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตร	กรมส่งเสริมการเกษตร	5.3570
5.4 โครงการสร้างเครือข่ายบริการเครื่องจักรกลทางการเกษตร ร่วมกันของชุมชน	กรมส่งเสริมการเกษตร	2.0480
5.5 โครงการส่งเสริมและพัฒนาการผลิตข้าวด้วยเทคโนโลยีอัจฉริยะ ครบวงจร	กรมการข้าว	2.0000
5.6 โครงการส่งเสริมการใช้สัตว์น้ำพันธุ์คุณภาพดีมูลค่าสูงเพื่อเพิ่ม ประสิทธิภาพการผลิต	กรมประมง	23.7107

ตารางที่ 1.1 (ต่อ)

แผนแม่บทย่อย/โครงการ	หน่วยงาน	งบประมาณ (ล้านบาท)
6. แผนแม่บทย่อยการพัฒนากระบวนนิเวศการเกษตร (ต่อ)		
6.1 โครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อ การบริหารจัดการเชิงรุก (Agri – Map)		236.5851
	กรมพัฒนาที่ดิน	207.0524
	กรมส่งเสริมการเกษตร	13.5600
	กรมหม่อนไหม	2.4888
	กรมตรวจบัญชีสหกรณ์	1.8376
	กรมวิชาการเกษตร	4.1701
	กรมปศุสัตว์	2.4762
	สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	5.0000
6.2 โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่		609.4467
	กรมส่งเสริมการเกษตร	194.6677
	กรมการข้าว	106.3850
	กรมปศุสัตว์	5.7218
	กรมประมง	13.6175
	กรมหม่อนไหม	3.1439
	กรมวิชาการเกษตร	2.8538
	กรมส่งเสริมสหกรณ์	3.3033
	กรมตรวจบัญชีสหกรณ์	10.9014
	กรมพัฒนาที่ดิน	52.2227
	สำนักงานการปฏิรูปที่ดิน เพื่อเกษตรกรกรม	38.1296
	สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตร และอาหารแห่งชาติ	8.5000
	การยางแห่งประเทศไทย	170.0000
6.3 โครงการยกระดับสถาบันเกษตรกรให้เป็นผู้ประกอบการธุรกิจ เกษตร	กรมส่งเสริมสหกรณ์	49.1273
6.4 โครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้า เกษตรมูลค่าสูง	สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตร และสหกรณ์	3.3333
รวมทั้งสิ้น		2,406.9674

ที่มา: ระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2567

ส่วนที่ 2

แนวทางการติดตามผลการดำเนินงานแผนแม่บทด้านการเกษตร
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

ส่วนที่ 2

แนวทางการติดตามผลการดำเนินงาน

แผนแม่บทด้านการเกษตร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

2.1 ความสำคัญของการติดตาม

แผนแม่บทประเด็นการเกษตรให้ความสำคัญกับการยกระดับการผลิตให้เข้าสู่คุณภาพมาตรฐาน ความปลอดภัย การใช้ประโยชน์จากความโดดเด่น และเอกลักษณ์ของสินค้าเกษตร รวมถึงความหลากหลายทางชีวภาพในแต่ละพื้นที่ การพัฒนาสินค้าเกษตรและการแปรรูปสินค้าเกษตร เพื่อสร้างมูลค่าและคุณค่าให้กับสินค้าเกษตร การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่ ในการผลิตและจัดการฟาร์ม และมี การสนับสนุนส่งเสริมการพัฒนาระบบนิเวศของภาคเกษตร เพื่อเสริมสร้างให้การพัฒนา มีการเติบโตอย่างต่อเนื่องและเข้มแข็ง ประกอบด้วย 6 แผนย่อย ได้แก่ 1) แผนแม่บทย่อยเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น 2) แผนแม่บทย่อยเกษตรปลอดภัย 3) แผนแม่บทย่อยเกษตรชีวภาพ 4) แผนแม่บทย่อยเกษตรแปรรูป 5) แผนแม่บทย่อยเกษตรอัจฉริยะ และ 6) แผนแม่บทย่อยการพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร โดย สศก. ได้คัดเลือกโครงการสำคัญภายใต้แผนแม่บทด้านการเกษตรที่ติดตามในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ซึ่งเป็นโครงการที่ส่งผลกระทบต่อรายได้ของเกษตรกร และสร้างความสามารถในการแข่งขันภาคเกษตร นำไปสู่การพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ จำนวน 18 โครงการ

สศก. โดย ศปผ. เล็งเห็นถึงความสำคัญในการติดตามผลการดำเนินงาน ปัญหา อุปสรรค ตลอดจนผลลัพธ์เบื้องต้น เพื่อนำมาประมวลผล วิเคราะห์ รวมถึงให้ข้อเสนอแนะ และแนวทางในการดำเนินงาน เพื่อใช้เป็นข้อมูลให้ผู้บริหารและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปเป็นแนวทางในปรับปรุง แก้ไข เพื่อให้การดำเนินงานโครงการสามารถช่วยขับเคลื่อนให้บรรลุวัตถุประสงค์ของแผนฯ ที่ต้องการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน และบรรลุเป้าหมายของแผนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.2 วัตถุประสงค์ของการติดตาม

เพื่อติดตามผลการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนแม่บทด้านการเกษตร ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

2.3 ขอบเขตการติดตาม

2.3.1 พื้นที่เป้าหมาย ครอบคลุมพื้นที่ดำเนินการโครงการภายใต้แผนแม่บทด้านการเกษตร จำนวน 18 โครงการ

2.3.2 กลุ่มเป้าหมาย

- 1) เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ
- 2) เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ
- 3) สถาบันเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ (สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน กลุ่มเกษตรกร)
- 4) ผู้ผลิต/ผู้ประกอบการที่เข้าร่วมโครงการ

2.3.3 ช่วงระยะเวลาการจัดเก็บข้อมูล การจัดทำรายงาน และประเด็นการติดตาม

1) ข้อมูลผลการดำเนินงานภาพรวม จัดเก็บผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นผู้บันทึกผลการดำเนินงานโครงการ แบ่งเป็น 2 ครั้ง ดังนี้

ครั้งที่ 1 รอบ 6 เดือน เป็นผลการดำเนินงานสะสมตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2566 – 25 มีนาคม 2567

ครั้งที่ 2 รอบ 12 เดือน เป็นผลการดำเนินงานสะสมตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2566 – 30 กันยายน 2567

2) ข้อมูลผลการติดตามในพื้นที่ จัดเก็บข้อมูลแบ่งเป็น 2 ครั้ง ดังนี้

ตารางที่ 2.1 การจัดเก็บข้อมูลในพื้นที่

ครั้งที่	จัดเก็บข้อมูล	จัดทำรายงาน	ประเด็นการติดตามประเมินผล
1	กุมภาพันธ์ – มีนาคม 2567	มีนาคม – เมษายน 2567	เน้นติดตามกระบวนการและขั้นตอนการดำเนินงานโครงการ กิจกรรม ความพึงพอใจ ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะ จากกลุ่มเป้าหมาย ดังนี้ 1) เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ผ่านช่องทางออนไลน์หรือการลงพื้นที่สำรวจข้อมูล 2) สถาบันเกษตรกร/เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 จากการลงพื้นที่สำรวจข้อมูล 3) ผู้ผลิต/ผู้ประกอบการที่เข้าร่วมโครงการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 จากการลงพื้นที่สำรวจข้อมูล
2	พฤษภาคม – สิงหาคม 2567	กันยายน – ตุลาคม 2567	เน้นติดตามการเบิกจ่ายงบประมาณ กิจกรรม ผลผลิต ผลลัพธ์เบื้องต้น ความพึงพอใจ ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะ จากเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการ สถาบันเกษตรกร/เกษตรกร และผู้ผลิต/ผู้ประกอบการในพื้นที่ที่เข้าร่วมโครงการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

ที่มา: ศูนย์ประเมินผล สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

2.4 วิธีการติดตาม

การติดตามผลการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนแม่บทด้านการเกษตร เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยนำเข้า (Inputs) กิจกรรม (Activities) ผลผลิต (Outputs) และผลลัพธ์ (Outcomes) ระหว่างการดำเนินงานโครงการ เพื่อทราบผลการดำเนินงานว่าเป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้หรือไม่ และเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาอุปสรรคเพื่อให้โครงการบรรลุวัตถุประสงค์

2.4.1 รูปแบบการติดตาม เน้นตรวจสอบผลการดำเนินงานโครงการที่ระบุไว้ในเป้าหมายกับผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานโครงการว่าบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้หรือไม่

2.4.2 แผนแบบการติดตาม ติดตามผลการดำเนินงานระหว่างการทำโครงการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 เพื่อใช้เปรียบเทียบผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้นจริงกับเป้าหมาย

2.4.3 การรวบรวมข้อมูล

1) วิธีการรวบรวมข้อมูล เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมาย โดยใช้แบบสอบถาม/แบบสัมภาษณ์ เป็นเครื่องมือ ซึ่งมีทั้งคำถามปลายปิด (Close - ended Question) และคำถามปลายเปิด (Open - ended Question) รวมทั้งการบันทึกข้อมูลของแต่ละหน่วยงานผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เอกสารโครงการ และเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2) แหล่งข้อมูล มีดังนี้

2.1) ข้อมูลปฐมภูมิ เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการ สถาบันเกษตรกร/เกษตรกร และผู้ผลิต/ผู้ประกอบการ ที่เข้าร่วมโครงการ โดยสอบถาม/สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างในแต่ละโครงการ

2.2) ข้อมูลทุติยภูมิ เป็นการรวบรวมข้อมูลผลการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนแม่บทด้านการเกษตรของแต่ละหน่วยงานผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

2.4.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

1) การวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Analysis) เป็นการวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่ออธิบายสิ่งที่ต้องการศึกษา ด้วยวิธีการทางสถิติอย่างง่าย ได้แก่ ค่าเฉลี่ยของข้อมูล ค่าร้อยละ และผลรวม เพื่อนำเสนอผลการศึกษาคือคำอธิบายประกอบตาราง

2) การวิเคราะห์เชิงคุณภาพ (Qualitative Analysis) เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม/แบบสัมภาษณ์ และการสังเกตการณ์จากการลงพื้นที่สำรวจข้อมูลแต่ละโครงการภายใต้แผนแม่บทด้านการเกษตร เพื่ออธิบายผลการติดตามว่ามีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายหรือไม่ อย่างไร รวมทั้งวิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้องที่เข้าร่วมโครงการ โดยใช้มาตรวัดแบบลิเคิร์ต (Likert Scale) ซึ่งกำหนดค่าคะแนนออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้ (ตารางที่ 2.2)

ตารางที่ 2.2 การกำหนดระดับค่าคะแนนสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล

ระดับค่าคะแนน			ระดับค่าร้อยละ	
ค่าคะแนน	ช่วงคะแนนเฉลี่ย	ความหมาย	ค่าร้อยละ	ความหมาย
5	4.21 – 5.00	มากที่สุด	90.01 ขึ้นไป	มากที่สุด
4	3.41 – 4.20	มาก	80.01 – 90.00	มาก
3	2.61 – 3.40	ปานกลาง	70.01 – 80.00	ปานกลาง
2	1.81 – 2.60	น้อย	60.01 – 70.00	น้อย
1	1.00 – 1.80	น้อยมาก	น้อยกว่า 60.00	น้อยที่สุด

ที่มา: คู่มือการประเมินโครงการ ศูนย์ประเมินผล สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ปี 2556

3) การประเมินความคุ้มค่า เป็นการประเมินผลการดำเนินงานว่าสามารถสร้างผลผลิตและผลลัพธ์ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพเพียงใด และมีผลประโยชน์ที่สมดุลกับทรัพยากรที่ใช้หรือไม่ เพื่อให้สอดคล้องกับรายละเอียดโครงการภายใต้แผนแม่บทด้านการเกษตร ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ในการติดตามครั้งนี้ ได้คัดเลือกตัวชี้วัดด้านประสิทธิภาพ และประสิทธิผล โดยมีรายละเอียด ดังนี้

3.1) การวัดประสิทธิภาพการดำเนินงาน เป็นการวัดดัชนีความสำเร็จเปรียบเทียบกับผลการเบิกจ่ายงบประมาณ โดยดัชนีความสำเร็จวัดจากผลงานที่ทำได้เปรียบเทียบกับเป้าหมาย และผลการเบิกจ่ายงบประมาณวัดจากงบประมาณที่เบิกจ่ายเปรียบเทียบกับงบประมาณที่ได้รับ แสดงผลเป็นค่าร้อยละ ถ้าผลการดำเนินงานมีค่าเข้าใกล้ 100 แสดงว่า ผลการดำเนินงานมีประสิทธิภาพ โดยมีวิธีคิด ดังนี้

$$3.1.1) \text{ ดัชนีความสำเร็จ} = \frac{\text{ผลการดำเนินงานที่ทำได้}}{\text{เป้าหมายที่กำหนด}} \times 100$$

$$3.1.2) \text{ การเบิกจ่ายงบประมาณ} = \frac{\text{งบประมาณที่เบิกจ่ายจริง}}{\text{งบประมาณตามแผน}} \times 100$$

3.2) การวัดประสิทธิผล เป็นการวัดผลสำเร็จในการบรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของโครงการ แสดงผลเป็นค่าร้อยละ ถ้าผลสำเร็จมีค่าเข้าใกล้ 100 แสดงว่า ผลการดำเนินงานมีประสิทธิภาพมาก โดยมีวิธีคิด ดังนี้

$$\text{ประสิทธิผล} = \frac{\text{จำนวนโครงการที่บรรลุเป้าหมาย}}{\text{จำนวนโครงการทั้งหมดภายใต้แผนแม่บทฯ}} \times 100$$

ตารางที่ 2.3 ตัวชี้วัด และเกณฑ์การให้คะแนน (ภาพรวม) ในการประเมินความคุ้มค่า

ประเด็น	ตัวชี้วัด	เกณฑ์การให้คะแนน				
		1	2	3	4	5
1. ประสิทธิภาพ	- ร้อยละของผลงานที่ทำได้จริง	ต่ำกว่า 60	60.01 – 70.00	70.01 – 80.00	80.01 – 90.00	สูงกว่า 90.01
	- ร้อยละของงบประมาณที่เบิกจ่ายจริง	ต่ำกว่า 80	80.01 – 85.00	85.01 – 90.00	90.01 – 95.00	สูงกว่า 95.01
2. ประสิทธิภาพ	- ร้อยละของความสำเร็จในการบรรลุเป้าหมายโครงการ	ต่ำกว่า 60	60.01 – 70.00	70.01 – 80.00	80.01 – 90.00	สูงกว่า 90.01
	- ระดับความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้องต่อโครงการ	1 (น้อยที่สุด)	2 (น้อย)	3 (ปานกลาง)	4 (มาก)	5 (มากที่สุด)

หมายเหตุ: การวัดภาพรวมของโครงการในประเด็นประสิทธิภาพ (ค่าน้ำหนักร้อยละ 50) จะพิจารณาจากตัวชี้วัดร้อยละของผลงานที่ทำได้จริง (ค่าน้ำหนักร้อยละ 25) และร้อยละของงบประมาณที่เบิกจ่ายจริง (ค่าน้ำหนักร้อยละ 25) และในประเด็นประสิทธิผล (ค่าน้ำหนักร้อยละ 50) จะพิจารณาจากตัวชี้วัดร้อยละของความสำเร็จในการบรรลุเป้าหมายโครงการ (ค่าน้ำหนักร้อยละ 25) และระดับความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้องต่อโครงการ (ค่าน้ำหนักร้อยละ 25)

2.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการติดตาม

2.5.1 ผู้บริหารกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ใช้เป็นข้อมูลในการบริหารจัดการโครงการภายใต้แผนแม่บทด้านการเกษตร

2.5.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำผลการติดตาม ข้อค้นพบ และข้อเสนอแนะ ไปปรับปรุงแก้ไขโครงการในส่วนที่รับผิดชอบให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น

2.6 แผนปฏิบัติงานการติดตาม

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรได้กำหนดแผนปฏิบัติงานการติดตามโครงการภายใต้แผนแม่บทด้านการเกษตร ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ดังนี้

ตารางที่ 2.4 แผนปฏิบัติงานการติดตามโครงการภายใต้แผนแม่บทด้านการเกษตร ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567
รอบ 12 เดือน

กิจกรรม/ขั้นตอนการดำเนินงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน	ผู้รับผิดชอบ
1. ศึกษารายละเอียดโครงการ เตรียมการแนวทางการติดตาม และ ประเด็น/ตัวชี้วัดของโครงการ	ตุลาคม – ธันวาคม 2566	สศก.
2. บันทึกข้อมูลความก้าวหน้าผลการดำเนินงานผ่าน “ระบบประเมินผล และติดตามโครงการเชิงนโยบาย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์” ของศูนย์ประเมินผล (ตัดยอด ณ 25 มีนาคม 2567)	ภายในวันที่ 29 มีนาคม 2567	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
3. จัดทำสรุปผลการดำเนินงานโครงการในแต่ละแผนแม่บทย่อย รอบ 6 เดือน	ภายในวันที่ 3 เมษายน 2567	สศก.
4. จัดทำสรุปผลการดำเนินงานแต่ละแผนแม่บทย่อย รอบ 6 เดือน	ภายในวันที่ 9 เมษายน 2567	สศก.
5. จัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์เสนอผู้บริหาร	ภายในวันที่ 17 พฤษภาคม 2567	สศก.
6. บันทึกข้อมูลความก้าวหน้าผลการดำเนินงานผ่าน “ระบบประเมินผล และติดตามโครงการเชิงนโยบาย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์” ของศูนย์ประเมินผล (ตัดยอด ณ 30 กันยายน 2567)	ภายในวันที่ 10 ตุลาคม 2567	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
7. จัดทำสรุปผลการดำเนินงานโครงการในแต่ละแผนแม่บทย่อย รอบ 12 เดือน	ภายในวันที่ 18 ตุลาคม 2567	สศก.
8. จัดทำสรุปผลการดำเนินงานแต่ละแผนแม่บทย่อย รอบ 12 เดือน	ภายในวันที่ 31 ตุลาคม 2567	สศก.
5. จัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์เสนอผู้บริหาร	ภายในเดือนพฤศจิกายน 2567	สศก.

ส่วนที่ 3
ผลการติดตามการดำเนินงาน

ส่วนที่ 3

ผลการติดตามการดำเนินงาน

ศูนย์ประเมินผล สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ได้ติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานโครงการ ภายใต้แผนแม่บทด้านการเกษตร ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ประกอบด้วย 6 แผนย่อย จำนวน 18 โครงการ เพื่อจัดทำรายงานความก้าวหน้า ปัญหาอุปสรรค พร้อมข้อเสนอแนะ สำหรับใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจ และปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานแผนแม่บทย่อย/โครงการภายใต้แผนแม่บทย่อย ซึ่งเป็นการรายงานผลการดำเนินงานในรอบ 12 เดือน (ข้อมูลสะสมตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2566 – 30 กันยายน 2567) โดยรวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และติดตามในพื้นที่จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการ และเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ โดยเจ้าหน้าที่ของศูนย์ประเมินผล สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ผลการดำเนินงาน ดังนี้

3.1 การดำเนินงานภาพรวมโครงการภายใต้แผนแม่บทด้านการเกษตรของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

3.1.1 การเบิกจ่ายงบประมาณ

1) ผลการเบิกจ่ายงบประมาณ

ณ วันที่ 30 กันยายน 2567 มีผลการเบิกจ่ายงบประมาณรวมทั้งสิ้น 2,064.7519 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 85.78 ของงบประมาณที่ได้รับจัดสรร 2,406.9674 ล้านบาท โดยแผนแม่บทย่อยเกษตร อุตสาหกรรมพื้นถิ่นมีผลการเบิกจ่ายมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 98.16 ของงบประมาณที่ได้รับจัดสรร รองลงมา คือ แผนแม่บทย่อยเกษตรอัจฉริยะมีผลการเบิกจ่าย คิดเป็นร้อยละ 98.09 แผนแม่บทย่อยเกษตรแปรรูป มีผลการเบิกจ่าย คิดเป็นร้อยละ 98.03 แผนแม่บทย่อยเกษตรปลอดภัยมีผลการเบิกจ่าย คิดเป็นร้อยละ 89.56 แผนแม่บทย่อยเกษตรชีวภาพมีผลการเบิกจ่าย คิดเป็นร้อยละ 84.36 และแผนแม่บทย่อยการพัฒนากระบวนการเกษตรมีผลการเบิกจ่ายน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 75.58 เนื่องจาก ได้แก่ โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ซึ่งเป็นโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยการพัฒนากระบวนการเกษตร มีผลการเบิกจ่าย คิดเป็นร้อยละ 67.47 ของงบประมาณที่ได้รับ โดยกิจกรรมที่ไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ ได้แก่ การจัดตั้งโรงงานแปรรูปสำหรับสถาบันเกษตรกรในพื้นที่ 7 เขต ของการยางแห่งประเทศไทย เนื่องจากสถาบันเกษตรกรยังขาดความพร้อมในการจัดตั้งโรงงานแปรรูป และสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม มีการทบทวนแหล่งเงินงบประมาณ ทำให้ต้องชะลอการดำเนินงานเพื่อปรับแผนให้สอดคล้องกับคำขอ งบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2567 ประกอบกับการขยายระยะเวลาการดำเนินงานในส่วนของงบลงทุน

2) ความทันเวลาในการเบิกจ่ายงบประมาณ

เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในระดับพื้นที่ร้อยละ 86.60 ได้รับการจัดสรรงบประมาณทันเวลา ส่วนที่เหลือร้อยละ 13.40 ได้รับจัดสรรไม่ทันเวลา เนื่องจากได้รับการจัดสรรงบประมาณช้ากว่าแผนที่กำหนดไว้ ทำให้ผลการปฏิบัติงานของบางกิจกรรมไม่เป็นไปตามแผน

3) ความเพียงพอในการเบิกจ่ายงบประมาณ

เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในระดับพื้นที่ร้อยละ 72.84 ได้รับการจัดสรรงบประมาณเพียงพอ ส่วนที่เหลือร้อยละ 27.16 ได้รับจัดสรรไม่เพียงพอ ซึ่งยังมีความต้องการงบประมาณสำหรับการสนับสนุนปัจจัยการผลิต การศึกษาดูงาน และการลงพื้นที่ติดตามให้คำแนะนำแก่เกษตรกร

3.1.2 ผลการดำเนินงานภาพรวมโครงการภายใต้แผนแม่บทด้านการเกษตรของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

1) ผลการดำเนินงานภาพรวม

ในภาพรวมมีผลการดำเนินงานคิดเป็นร้อยละ 106.37 ของเป้าหมาย โดยแผนแม่บทย่อยเกษตรแปรรูปมีผลการดำเนินงานมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 124.54 ของเป้าหมาย รองลงมา คือ แผนแม่บทย่อยการพัฒนาระบบนิเวศการเกษตรมีผลการดำเนินงาน คิดเป็นร้อยละ 108.68 แผนแม่บทย่อยเกษตรปลอดภัยมีผลการดำเนินงานคิดเป็นร้อยละ 106.92 แผนแม่บทย่อยเกษตรชีวภาพมีผลการดำเนินงานคิดเป็นร้อยละ 106.36 แผนแม่บทย่อยเกษตรอัจฉริยะมีผลการดำเนินงานคิดเป็นร้อยละ 98.33 และแผนแม่บทย่อยเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นมีผลการดำเนินงานน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 95.67 เนื่องจากโครงการส่งเสริมศักยภาพด้านการตลาดสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นสู่ตลาดยุคใหม่ ด้านหม่อนไหม ซึ่งเป็นโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น ได้จัดกิจกรรมส่งเสริมการตลาด โดยกรมหม่อนไหมบูรณาการร่วมกับหน่วยงานอื่นเพื่อส่งเสริมการจัดจำหน่ายสินค้าหม่อนไหมด้วยการเปิดตลาด ขยายตลาดกระจายไปสู่ส่วนภูมิภาคทั่วประเทศมากขึ้น ซึ่งภายในงานจะมีการพบปะระหว่างผู้ผลิต/ผู้ประกอบการ และผู้บริโภค เกิดการสร้างฐานลูกค้าใหม่ และมีการติดต่อซื้อ - ขายผลิตภัณฑ์ภายหลังเสร็จสิ้นการจัดกิจกรรมส่งเสริมการตลาดแล้ว (Pre-order) ทำให้ไม่สามารถรายงานมูลค่าจำหน่ายสินค้าภายในสิ้นไตรมาสที่ 4 ได้

2) ผลผลิต จำแนกตามแผนแม่บทย่อย ดังนี้

2.1) แผนแม่บทย่อยเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น มีการถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกร 6,157 ราย และพัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่ 66 ราย รวม 6,223 ราย ส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นในสถาบันเกษตรกร จำนวน 57 แห่ง และตรวจสอบรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ผ้าไหมไทย (ตรานกยูงพระราชทาน) 250,567.66 เมตร คิดเป็นมูลค่า 642.9742 ล้านบาท

2.2) แผนแม่บทย่อยเกษตรปลอดภัย

แผนแม่บทย่อยเกษตรปลอดภัย มีการส่งเสริมองค์ความรู้ตามระบบมาตรฐานสินค้าให้กับบุคลากร เกษตรกร ผู้ประกอบการ ผู้ตรวจรับรอง และสถาบัน/กลุ่มเกษตรกร 44,988 ราย 50 แห่ง ครอบคลุมเป้าหมาย ตรวจรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรให้กับเกษตรกรและสถานประกอบการ 552 ราย 89,363 แห่ง โดยมีเกษตรกรได้รับการตรวจติดตาม และกำกับดูแล 15,000 ราย ครอบคลุมเป้าหมาย

2.3) แผนแม่บทย่อยเกษตรชีวภาพ มีการถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับเกษตรกร 27,789 ราย คิดเป็นร้อยละ 99.92 ของเป้าหมาย 27,810 ราย

2.4) แผนแม่บทย่อยเกษตรแปรรูป มีประธาน เจ้าหน้าที่ และเกษตรกรสมาชิกผ่านการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาการทำธุรกิจแปรรูปสินค้าเกษตร 4,088 ราย คิดเป็นร้อยละ 103.23 ของเป้าหมาย และสถาบันเกษตรกรมีการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาการทำธุรกิจแปรรูปสินค้าเกษตร 354 แห่ง ครอบคลุมเป้าหมาย และมีผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าเกษตรได้รับการพัฒนา 256 ผลิตภัณฑ์ คิดเป็นร้อยละ 79.26 ของเป้าหมาย

2.5) แผนแม่บทย่อยเกษตรอัจฉริยะ มีการส่งเสริมและพัฒนาต้นแบบเกษตรอัจฉริยะจำนวน 11 แปลง ครอบคลุมเป้าหมาย เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวด้วยเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะดำเนินการได้ในพื้นที่ 150 ไร่ ครอบคลุมเป้าหมาย เกษตรกรได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้จำนวน 5,000 ราย ครอบคลุมเป้าหมาย มีการพัฒนาระบบการผลิตข้าว ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลเกษตรแม่นยำสูง 5 ชนิดข้อมูล ครอบคลุมเป้าหมาย สร้างเครือข่ายบริการเครื่องจักรกลทางการเกษตรร่วมกันชุมชน 8 เครือข่าย ครอบคลุมเป้าหมาย และผลิตและกระจายสัตว์น้ำพันธุ์ดีสู่เกษตรกรผู้เลี้ยงจำนวน 804,000 ตัว คิดเป็นร้อยละ 100.93 ของเป้าหมาย

2.6) แผนแม่บทย่อยการพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร มีการดำเนินกิจกรรมหลักของทั้ง 4 โครงการ ผลสำเร็จคิดเป็นร้อยละ 110.24 โดยกิจกรรมที่ดำเนินการได้บรรลุเป้าหมาย ได้แก่ 1) การถ่ายทอดความรู้ โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ถ่ายทอดองค์ความรู้ให้เกษตรกรและแปลงเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map) และโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ รวม 20,107 ราย 2,948 แปลง คิดเป็นร้อยละ 101.79 และ 100.61 ตามลำดับ 2) สหกรณ์การเกษตรได้รับการถ่ายทอดความรู้เพื่อยกระดับเป็นผู้ประกอบการ 222 แห่ง จากเป้าหมาย 200 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 111.00 ของเป้าหมาย และ 3) หมู่บ้านได้ทบทวนแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้านครบทั้ง 878 หมู่บ้าน ครอบคลุมเป้าหมาย และได้จัดทำโครงการ (Project Idea) กิจกรรมภายใต้แผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน รวมทั้งแผนธุรกิจเกษตรรายสินค้า รวม 1,239 แผน คิดเป็นร้อยละ 141.12 ของเป้าหมาย สำหรับกิจกรรมการสนับสนุนการปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสม ดำเนินการสนับสนุนเกษตรกร 64,559 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 97.90 ของเป้าหมาย 65,945 ไร่

3) ผลลัพธ์ จำแนกตามแผนแม่บทย่อย ดังนี้

3.1) แผนแม่บทย่อยเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น เกษตรกรทุกรายมีการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ทั้งหมด ได้แก่ การให้ความรู้เกี่ยวกับสินค้าเกษตรอัตลักษณ์ สินค้าเกษตรที่ได้รับการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (Geographical Indication : GI) การลดต้นทุนการผลิต การให้อาหารปลามาและไก่พื้นเมืองในปริมาณที่เหมาะสม การจัดการฟาร์มด้านประมง และด้านปศุสัตว์ การออกแบบลวดลายผ้าไหม/ผ้าฝ้าย เทคนิคการย้อมสี การขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ GI เพื่อส่งเสริมการตลาดและการจำหน่ายที่กว้างขึ้น การวางแผนการตลาดเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้า การสร้างแบรนด์ให้กับสินค้า และการจำหน่ายสินค้าผ่านระบบออนไลน์ เกษตรกรที่มีการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้รับการรับรองมาตรฐานแล้ว ในส่วนของรายได้ พบว่าเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนกลุ่มแปลงใหญ่ทุเรียนวังห้ว หลังเข้าร่วมโครงการเกษตรกรสมาชิกกลุ่มฯ ได้รับการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ GI เมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2567 และได้รับการสนับสนุนกล่องบรรจุทุเรียนที่มีการบอกเล่าเรื่องราวของกลุ่ม (Story) ประโยชน์ของทุเรียน แหล่งผลิต วัน/เดือน/ปี ที่บรรจุและเก็บเกี่ยวผลผลิต และวิธีการเก็บรักษาบนกล่องจากโครงการฯ จำนวน 400 กล่อง ส่งผลให้เกษตรกรจำหน่ายทุเรียนได้ในราคาเพิ่มขึ้นจากกิโลกรัมละ 123.33 บาท เป็นเฉลี่ยกิโลกรัมละ 142.22 บาท หรือเพิ่มขึ้นเฉลี่ยกิโลกรัมละ 18.89 บาท คิดเป็นร้อยละ 15.32 และลดต้นทุนค่าบรรจุภัณฑ์เฉลี่ยกล่องละ 40 บาท เกษตรกรผู้ปลูกมะม่วงมหาชนก หลังเข้าร่วมโครงการเกษตรกรมีราคาจำหน่ายผลผลิตเพิ่มขึ้นจากกิโลกรัมละ 23.00 บาท เป็นเฉลี่ยกิโลกรัมละ 27.80 บาท หรือเพิ่มขึ้นเฉลี่ยกิโลกรัมละ 4.80 บาท คิดเป็นร้อยละ 20.87 เป็นผลมาจาก ปี 2567 ผลผลิตมีน้อย ทำให้ราคาจำหน่ายมะม่วงสูงขึ้น โดยกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกมะม่วงมหาชนกได้รับการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ GI และมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practice : GAP) แล้ว นอกจากนี้ เกษตรกรผู้ปลูกข้าวหอมมะลิ 105 จังหวัดสุรินทร์ เป็นกลุ่มที่มีศักยภาพในการผลิต ซึ่งผลผลิตของเกษตรกรได้รับมาตรฐานสินค้าเกษตรมีหลายมาตรฐาน เช่น ระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม (Participatory Guarantee System : PGS) และมาตรฐาน GAP ส่งผลให้เกษตรกรสามารถจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าวให้ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวจังหวัดสุรินทร์ ในราคาเฉลี่ย 16.79 บาทต่อกิโลกรัม ซึ่งสูงกว่าการจำหน่ายในตลาดทั่วไป ราคาเฉลี่ย 12 บาทต่อกิโลกรัม เกษตรกรผู้ผลิตผ้าไหมกลุ่มสตรีไหมไทยบ้านเชิงอะ ส่วนใหญ่มีอาชีพทำการเกษตร เลี้ยงไหม และทอผ้า โดยจะใช้เวลาวางหลังจากทำการเกษตรมาทอผ้าเป็นอาชีพเสริม ก่อนเข้าร่วมโครงการเกษตรกรทอผ้าไหมได้เฉลี่ยรายละ 73.33 เมตรต่อปี จำหน่ายผ้าไหมราคาเฉลี่ย 1,147 บาทต่อเมตร ส่งผลให้เกษตรกรมีรายได้เฉลี่ย 84,109.51 บาทต่อปี ซึ่งเป็นการจำหน่ายภายในชุมชน และจำหน่ายให้กับพ่อค้าในท้องถิ่นที่มาสั่งซื้อ ส่งผลให้หลังเข้าร่วมโครงการยังไม่มีเปลี่ยนแปลง เนื่องจากเกษตรกรอยู่ระหว่างกระบวนการตรวจสอบสถานที่แหล่งผลิต และกระบวนการผลิต เพื่อขอรับรองมาตรฐานตราสัญลักษณ์พระราชทาน

3.2) แผนแม่บทย่อยเกษตรปลอดภัย เกษตรกรร้อยละ 96.48 นำความรู้ไปใช้ประโยชน์ด้วยการประยุกต์ใช้กับความรู้เดิม ส่วนเกษตรกรร้อยละ 3.52 ไม่ได้นำความรู้ไปใช้ประโยชน์ เนื่องจากทำการเกษตรแบบไม่ใช้สารเคมี กลุ่มเป้าหมายที่เดิมทำเกษตรทั่วไปร้อยละ 14.29 มีการพัฒนาการผลิตเป็นสินค้าเกษตรปลอดภัย โดยเกษตรกรที่มีลักษณะการทำเกษตรของครัวเรือนแบบเกษตรปลอดภัยและเกษตรอินทรีย์ ร้อยละ 13.79 ได้รับการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร และร้อยละ 86.21 ไม่ได้ได้รับการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร

เนื่องจากเกษตรกรเพิ่งเข้าร่วมโครงการ และอยู่ในระยะปรับเปลี่ยนใหม่มีมูลค่าของสินค้าเกษตรปลอดภัยเพิ่มขึ้น คิดเป็นอัตราการขยายตัวของมูลค่าของสินค้าเกษตรปลอดภัยร้อยละ 47.89 และเกษตรกรที่ได้รับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) ภาพรวมลดลงเฉลี่ยร้อยละ 3.80 เนื่องจากฟาร์มปศุสัตว์ของเกษตรกรบางส่วนได้รับผลกระทบจากโรคประจำถิ่นจึงทำให้ผลิตสินค้าปศุสัตว์ได้ลดลง

3.3) แผนแม่บทย่อยเกษตรชีวภาพ เกษตรกรร้อยละ 91.36 นำความรู้ไปใช้ประโยชน์ ส่งผลให้มีผลผลิตเฉลี่ยต่อหน่วยเพิ่มขึ้น 661.03 บาทต่อหน่วย หรือร้อยละ 82.95 มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อหน่วยลดลง 395.72 บาทต่อหน่วย หรือร้อยละ 40.73 สินค้าสมุนไพรและแมลงเศรษฐกิจมีมูลค่าเพิ่มขึ้น 256.30 บาทต่อหน่วย หรือร้อยละ 38.88 ทั้งนี้ เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการสำคัญในแผนฯ ร้อยละ 86.05 มีรายได้เพิ่มขึ้นจากการแปรรูปสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร 2.58 บาทต่อกิโลกรัม

3.4) แผนแม่บทย่อยเกษตรแปรรูป สถาบันเกษตรกรทุกแห่งมีการนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ โดยร้อยละ 96.30 มีการนำปัจจัยการผลิตที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ ส่งผลให้สถาบันเกษตรกรมีขีดความสามารถด้านผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าเกษตรอยู่ในระดับมาก ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.20 มีมูลค่าการจำหน่ายผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าเกษตร เพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 67.24 ทั้งนี้ สถาบันเกษตรกรร้อยละ 91.89 มีแผนบริหารจัดการและพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าเกษตร

3.5) แผนแม่บทย่อยเกษตรอัจฉริยะ เกษตรกรร้อยละ 75.00 มีการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเกษตร มาปรับใช้ในแปลงเกษตรทำให้ลดต้นทุนการใช้จ่ายและเพิ่มประสิทธิภาพการใช้จ่ายให้เหมาะสมกับดินและตรงตามความต้องการของพืชได้ โดยเกษตรกรร้อยละ 57.14 มีการขยายผลการตรวจวิเคราะห์ดิน บริหารจัดการน้ำได้ดีขึ้น โดยเกษตรกรร้อยละ 80.00 มีการขยายผลการให้น้ำอย่างต่อเนื่อง เช่น โดรนใส่ปุ๋ยพ่นสารเคมี และการใส่ปุ๋ยผ่านระบบน้ำอัจฉริยะ โดยเกษตรกรร้อยละ 75.00 มีการขยายผลการใช้เทคโนโลยีการดูแลแปลง

3.6) แผนแม่บทย่อยการพัฒนาาระบบนิเวศการเกษตร เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ หลังจากที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้แล้ว พบว่า ร้อยละ 96.56 นำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์แล้ว โดยหลังจากเกษตรกรปรับเปลี่ยนกิจกรรมการผลิตให้เหมาะสมกับพื้นที่ และเกษตรกรที่รวมกลุ่มแบบแปลงใหญ่สามารถลดต้นทุน เพิ่มรายได้ ส่งผลให้มูลค่าผลผลิตเพิ่มขึ้นร้อยละ 48.90 สหกรณ์ภาคการเกษตรที่เข้าร่วมโครงการทุกแห่งสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ และร้อยละ 95.95 สามารถเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตรที่ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการบริหารจัดการผลผลิตทางการเกษตรระดับชุมชนได้ และโครงการหรือแผนธุรกิจรายสินค้าของหมู่บ้านได้รับการขับเคลื่อนเพื่อเสนอของบประมาณ 107 โครงการ

4) ความพึงพอใจ

4.1) ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อโครงการภายใต้แผนแม่บทด้านการเกษตรของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ในภาพรวมเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการมีความพึงพอใจต่อการชี้แจงทำความเข้าใจ ขั้นตอน/วิธีการดำเนินโครงการจากส่วนกลาง งบประมาณที่ได้รับจัดสรร หลักเกณฑ์/เงื่อนไขของโครงการ ปัจจัยการผลิตที่สนับสนุน การถ่ายทอดความรู้ และการได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมโครงการของเกษตรกร ในระดับมาก ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.09

4.2) ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อโครงการภายใต้แผนแม่บทด้านการเกษตรของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ในภาพรวมเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีความพึงพอใจต่อการประชาสัมพันธ์/ชี้แจงรายละเอียดโครงการ หลักเกณฑ์การคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ ปัจจัยการผลิตที่สนับสนุน การถ่ายทอดความรู้ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ และการได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมโครงการของเกษตรกร ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.68

ตารางที่ 3.1-1 ผลการเบิกจ่ายงบประมาณและการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนแม่บทด้านการเกษตรของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

แผนแม่บทย่อย/โครงการ	งบประมาณ (ล้านบาท)			ผลการดำเนินงานเฉลี่ย (ร้อยละ)
	ได้รับจัดสรร	เบิกจ่าย	ร้อยละ	
1. แผนแม่บทย่อยเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น	251.5862	246.9593	98.16	95.67
1.1 โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น	232.7486	228.1464	98.02	105.60
1.1.1 กรมการข้าว	10.4700	10.4603	99.91	100.00
1.1.2 กรมวิชาการเกษตร	3.8808	3.8806	99.99	120.00
1.1.3 กรมส่งเสริมการเกษตร	36.9110	36.3324	98.43	100.00
1.1.4 กรมส่งเสริมสหกรณ์	7.9380	7.9231	99.81	106.64
1.1.5 กรมประมง	1.6830	1.6481	97.93	110.00
1.1.6 กรมปศุสัตว์	2.6345	2.6269	99.71	100.00
1.1.7 กรมหม่อนไหม	169.2313	165.2750	97.66	102.56
1.2 โครงการส่งเสริมศักยภาพด้านการตลาดสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น สู่ตลาดยุคใหม่ ด้านหม่อนไหม	18.8376	18.8129	99.87	85.74
2. แผนแม่บทย่อยเกษตรปลอดภัย	1,023.1315	916.2995	89.56	106.92
2.1 โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน	168.7804	139.7734	82.81	115.83
2.1.1 กิจกรรมเกษตรอินทรีย์	111.9026	86.1573	76.99	139.72
2.1.2 กิจกรรมเกษตรทฤษฎีใหม่	53.9883	50.7969	94.09	124.43
2.1.3 กิจกรรมเกษตรผสมผสาน	2.8895	2.8192	97.57	83.33
2.2 โครงการส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์และแมลงศัตรูพืชธรรมชาติทดแทนสารเคมีทางการเกษตร	30.1538	29.5267	97.92	106.36
2.3 โครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร	824.1973	746.9994	90.63	111.06

ตารางที่ 3.1-1 (ต่อ)

แผนแม่บทย่อย/โครงการ	งบประมาณ (ล้านบาท)			ผลการดำเนินงานเฉลี่ย (ร้อยละ)
	ได้รับจัดสรร	เบิกจ่าย	ร้อยละ	
3. แผนแม่บทย่อยเกษตรชีวภาพ	49.5066	41.7630	84.36	106.36
3.1 โครงการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร	28.7451	27.8120	96.75	111.06
3.1.1 กรมการข้าว	3.4500	2.9617	85.85	50.00
3.1.2 กรมส่งเสริมการเกษตร	10.2544	10.2159	99.62	100.00
3.1.3 กรมวิชาการเกษตร	1.5225	1.5222	99.98	226.67
3.1.4 กรมปศุสัตว์	4.1530	4.1519	99.97	101.31
3.1.5 สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	6.1500	5.7542	93.56	100.00
3.1.6 กรมส่งเสริมสหกรณ์	1.4152	1.4152	100.00	99.43
3.1.7 กรมประมง	1.8000	1.7909	99.49	100.00
3.2 โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรชีวภาพ	20.7615	13.9510	67.20	101.66
3.2.1 กรมส่งเสริมการเกษตร	6.0725	5.9483	97.95	100.00
3.2.2 กรมวิชาการเกษตร	5.6886	3.9142	68.81	132.14
3.2.3 สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	9.0004	4.0885	45.43	72.84
4. แผนแม่บทย่อยเกษตรแปรรูป	90.5998	88.8161	98.03	124.54
- โครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร	90.5998	88.8161	98.03	124.54
5. แผนแม่บทย่อยเกษตรอัจฉริยะ	93.6509	91.8634	98.09	98.33
5.1 โครงการ 1 อำเภอ 1 แปลงเกษตรอัจฉริยะ	52.1775	51.1382	98.01	89.06
5.2 โครงการส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตร	5.3570	5.2710	98.4	100.00
5.3 โครงการสร้างเครือข่ายบริการเครื่องจักรกล ทางการเกษตรร่วมกันของชุมชน	2.0480	1.8171	88.73	100.00
5.4 โครงการพัฒนาเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ	8.3577	8.3540	99.96	100.00
5.5 โครงการส่งเสริมและพัฒนาการผลิตข้าวด้วย เทคโนโลยีอัจฉริยะครบวงจร	2.0000	1.6376	81.88	100.00
5.6 โครงการส่งเสริมการใช้สัตว์น้ำพันธุ์คุณภาพดีมูลค่า สูงเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต	23.7107	23.6455	99.73	100.93

ตารางที่ 3.1-1 (ต่อ)

แผนแม่บทย่อย/โครงการ	งบประมาณ (ล้านบาท)			ผลการดำเนินงานเฉลี่ย (ร้อยละ)
	ได้รับจัดสรร	เบิกจ่าย	ร้อยละ	
6. แผนแม่บทย่อยการพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร	898.4924	679.0506	75.58	108.68
6.1 โครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตาม แผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri – Map)	236.5851	215.4760	91.08	123.77
6.2 โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่	609.4467	411.1752	67.47	102.02
6.3 โครงการยกระดับสถาบันเกษตรกรให้เป็น ผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร	49.1273	49.0661	99.88	109.66
6.4 โครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การ ผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง	3.3333	3.3333	100.00	99.27
รวมทั้งสิ้น	2,406.9674	2,064.7519	85.78	106.75

ที่มา: ระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2567

3.2 ผลการติดตามรายแผนแม่บทย่อย

3.2.1 แผนแม่บทย่อยเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น

1) สำคัญ

1.1) แนวทางการพัฒนา

1.1.1) ส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น ด้วยการประยุกต์ใช้ ภูมิปัญญา นวัตกรรม และเทคโนโลยีการพัฒนาระบบการผลิตและบรรจุภัณฑ์ เพื่อให้มีสินค้าอัตลักษณ์พื้นถิ่น ออกสู่ตลาดสม่ำเสมอ รวมถึงสินค้าเกษตรนอกฤดูดูแล ตลอดจนส่งเสริมพัฒนาคุณภาพมาตรฐานที่ตอบสนอง ต่อความต้องการของผู้บริโภคที่หลากหลาย

1.1.2) ส่งเสริมการพัฒนาและยกระดับความสามารถของเกษตรกรและชุมชนในการพัฒนา สินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น เพื่อสร้างรายได้ให้กับเกษตรกร และผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

1.1.3) สร้างอัตลักษณ์หรือนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับแหล่งกำเนิดให้กับสินค้า รวมทั้ง การสร้างความแตกต่างและโดดเด่นของสินค้าในแต่ละท้องถิ่น และสร้างตราสินค้าของเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น ตลอดจนใช้ประโยชน์จากเอกลักษณ์แต่ละพื้นที่ในการเชื่อมโยงไปสู่ภาคการผลิตอื่น เช่น การท่องเที่ยวและบริการ และส่งเสริมการบริโภคสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นในระดับประเทศ และเพื่อการส่งออกไปยังตลาดโลก

1.2) เป้าหมาย สินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นมีมูลค่าเพิ่มขึ้น

1.3) ตัวชี้วัด อัตราการขยายตัวของมูลค่าสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น ขยายตัวร้อยละ 4

1.4) หน่วยงานดำเนินการ จำนวน 7 หน่วยงาน ได้แก่ กรมการข้าว กรมวิชาการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร กรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมประมง กรมปศุสัตว์ และกรมหม่อนไหม

1.5) งบประมาณ รวมทั้งสิ้น 251.5862 ล้านบาท

2) วิธีการติดตาม

2.1) การเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1.1) รายงานความก้าวหน้าผลการดำเนินงานโครงการจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

2.1.2) พื้นที่เป้าหมาย ครอบคลุมพื้นที่ดำเนินการ 77 จังหวัด

2.1.3) กลุ่มเป้าหมาย

(1) เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ

(2) กลุ่มเกษตรกรและเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

2.2) ช่วงระยะเวลาของข้อมูล ช่วงเดือนเมษายน – กันยายน 2567 เป็นการเก็บข้อมูลเพื่อติดตามกระบวนการและขั้นตอนการดำเนินงานโครงการ กิจกรรม ความพึงพอใจ ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะ จากกลุ่มเป้าหมาย ดังนี้

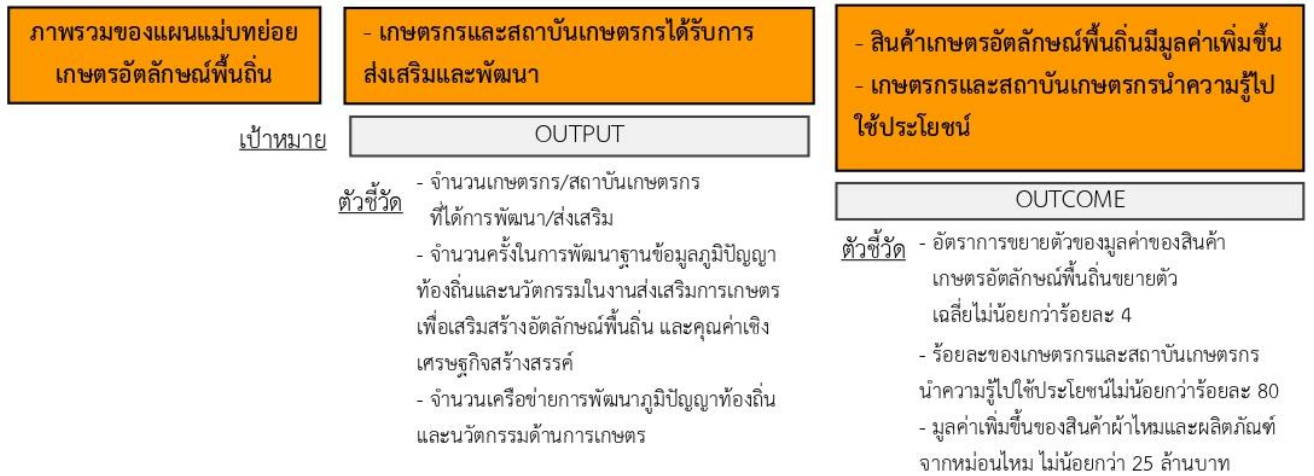
2.2.1) เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 จากการลงพื้นที่สำรวจข้อมูล

2.2.2) สถาบันเกษตรกร/เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 จากการลงพื้นที่สำรวจข้อมูล

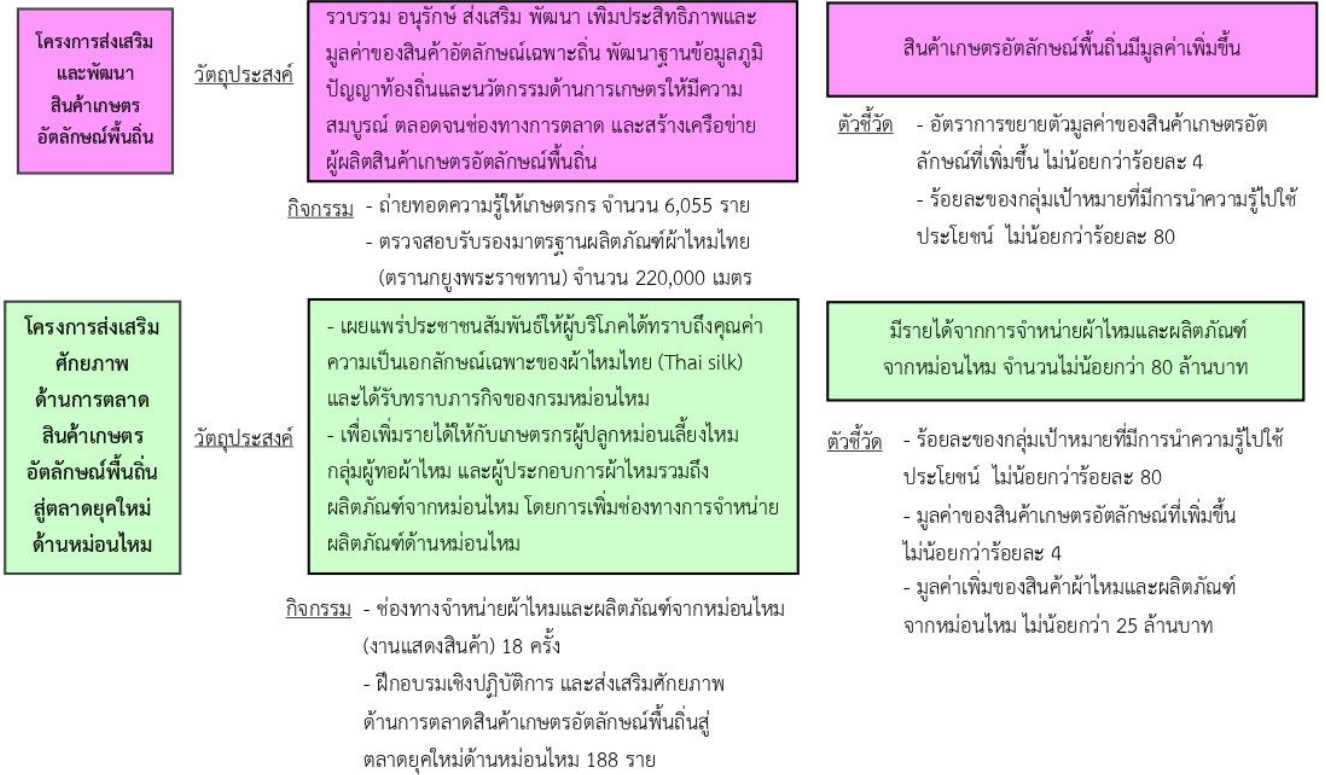
2.3) แผนภาพความเชื่อมโยงประเด็นและตัวชี้วัดภาพรวมแผนแม่บทย่อยเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น ประกอบด้วย 2 ส่วน ได้แก่ 1) เป้าหมาย และตัวชี้วัดของแผนแม่บทย่อยเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น และ 2) วัตถุประสงค์ กิจกรรม และตัวชี้วัดของโครงการ (ภาพที่ 3.2.1-1) รายละเอียด ดังนี้

แผนแม่บทย่อยเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น

วัตถุประสงค์ กิจกรรม และตัวชี้วัด ของโครงการ

ที่มา: จากการศึกษา

ภาพที่ 3.2.1-1 แผนภาพความเชื่อมโยงประเด็นและตัวชี้วัดภาพรวมแผนแม่บทย่อยอัตลักษณ์พื้นถิ่น

3) ผลการดำเนินงานในภาพรวมของแผนแม่บทย่อยเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น

ผลสำเร็จของแผนแม่บทย่อยเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น ในภาพรวมอยู่ที่ร้อยละ 95.67 ทั้งนี้ การดำเนินงานของแผนแม่บทย่อยเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น จำแนกตามประเด็น และตัวชี้วัด ได้แก่ การเบิกจ่ายงบประมาณ กิจกรรม ผลผลิต และผลลัพธ์ ดังนี้

3.1) การเบิกจ่ายงบประมาณ

โครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น ณ วันที่ 30 กันยายน 2567 ได้รับการจัดสรรงบประมาณ 251.5862 ล้านบาท มีผลการเบิกจ่าย 246.9593 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 98.16 ของงบประมาณที่ได้รับ จำแนกเป็น โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น ได้รับการจัดสรรงบประมาณ 232.7486 ล้านบาท มีผลการเบิกจ่าย 228.1464 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 98.02 ของงบประมาณที่ได้รับ โครงการส่งเสริมศักยภาพด้านการตลาดสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นสู่ตลาดยุคใหม่ ด้านหม่อนไหม ได้รับการจัดสรรงบประมาณ 18.8376 ล้านบาท มีผลการเบิกจ่าย 18.8129 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 99.87 ของงบประมาณที่ได้รับ (ตารางที่ 3.2.1-1)

ตารางที่ 3.2.1-1 ผลการเบิกจ่ายงบประมาณและร้อยละความสำเร็จของการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น

โครงการ/หน่วยงาน	งบประมาณ (ล้านบาท)			ผลสำเร็จ ^{1/} (ร้อยละ)
	ได้รับจัดสรร	เบิกจ่าย	ร้อยละ	
1. โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น	232.7486	228.1464	98.02	105.60
1.1 กรมการข้าว	10.4700	10.4603	99.91	100.00
1.2 กรมวิชาการเกษตร	3.8808	3.8806	99.99	120.00
1.3 กรมส่งเสริมการเกษตร	36.9110	36.3324	98.43	100.00
1.4 กรมส่งเสริมสหกรณ์	7.9380	7.9231	99.81	106.64
1.5 กรมประมง	1.6830	1.6481	97.93	110.00
1.6 กรมปศุสัตว์	2.6345	2.6269	99.71	100.00
1.7 กรมหม่อนไหม	169.2313	165.2750	97.66	102.56
2. โครงการส่งเสริมศักยภาพด้านการตลาดสินค้าเกษตร อัตลักษณ์พื้นถิ่น สู่ตลาดยุคใหม่ ด้านหม่อนไหม (กรมหม่อนไหม)	18.8376	18.8129	99.87	85.74
ภาพรวม	251.5862	246.9593	98.16	95.67

หมายเหตุ: ^{1/} ผลสำเร็จ หมายถึง ความก้าวหน้าในการดำเนินงานในภาพรวมของกิจกรรมทั้งหมดที่หน่วยงานได้ดำเนินงาน

ที่มา: ระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2567

และจากการคำนวณ

3.2) กิจกรรม

แผนแม่บทย่อยเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นเน้นการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าต่าง ๆ ได้แก่ ข้าว ไม้ผล ปศุสัตว์ ประมง และผ้าไหม ด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่น ตลอดจนยกระดับความสามารถของเกษตรกร และชุมชนในการพัฒนาเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น ภาพรวมมีผลสำเร็จคิดเป็นร้อยละ 95.67 จำแนกเป็นโครงการได้ ดังนี้

3.2.1) โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น ผลสำเร็จคิดเป็นร้อยละ 105.60 มีการถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกร จำนวน 6,157 ราย และพัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่ จำนวน 66 ราย รวม 6,223 ราย ส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นในสถาบันเกษตรกร จำนวน 57 แห่ง และตรวจสอบรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ผ้าไหมไทย (ตรานกยูงพระราชทาน) จำนวน 250,567.66 เมตร คิดเป็นมูลค่า 642.9742 ล้านบาท ทั้งนี้ มีหน่วยงานที่ร่วมดำเนินการโครงการฯ 7 หน่วยงาน (ตารางที่ 3.2.1-2) รายละเอียด ดังนี้

1) กรมการข้าว มีแผนดำเนินกิจกรรมการยกระดับสินค้าข้าวพื้นเมือง และข้าวสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ GI เป้าหมาย 3 ผลิตภัณฑ์ และพัฒนาสายพันธุ์ข้าวพื้นเมืองเพื่ออนุรักษ์ และใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น เป้าหมาย 1,300 ไร่

2) กรมวิชาการเกษตร มีแผนดำเนินการจัดอบรมถ่ายทอดความรู้การสร้างอัตลักษณ์สินค้าเกษตรพื้นถิ่นให้กลุ่มเกษตรกร เป้าหมาย 10 กลุ่ม

3) กรมส่งเสริมการเกษตร มีแผนดำเนินกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น โดยมีเป้าหมายในการพัฒนาความรู้และเพิ่มศักยภาพกระบวนการทำงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร พัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น 10 ครั้ง และมีเป้าหมายพัฒนาเกษตรกรผลิตสินค้าไม้ผลอัตลักษณ์พื้นถิ่นให้เหมาะสมกับพื้นที่สู่มาตรฐานสร้างความเข้มแข็งขององค์กร 1,550 ราย นอกจากนี้ มีแผนดำเนินกิจกรรมพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการเกษตรเพื่อเสริมสร้างอัตลักษณ์พื้นถิ่น ได้แก่ พัฒนาระบบข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นและนวัตกรรมในงานส่งเสริมการเกษตรเพื่อเสริมสร้างอัตลักษณ์พื้นถิ่น และเสริมสร้างคุณค่าเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ เป้าหมาย 2 ครั้ง พัฒนาต่อยอดองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการเกษตรเพื่อเสริมสร้างอัตลักษณ์พื้นถิ่นและเสริมสร้างคุณค่าเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ เป้าหมาย 6 จุด และติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานและรายงานผล เป้าหมาย 6 จุด

4) กรมส่งเสริมสหกรณ์ มีแผนดำเนินกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นให้มีมูลค่าเพิ่มและพัฒนาศักยภาพด้านการตลาดแก่สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร เป้าหมาย 57 แห่ง จัดอบรมหลักสูตรส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นให้มีมูลค่าเพิ่ม (กลุ่มผลิตภัณฑ์) ให้กับเกษตรกรเป้าหมาย 975 ราย จัดอบรมหลักสูตรพัฒนาศักยภาพด้านการตลาดเพื่อเพิ่มช่องทางการตลาดสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น (กลุ่มที่ได้รับการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ GI) เป้าหมาย 450 ราย และสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรผู้ผลิต/รวบรวม/แปรรูป สินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น มีมูลค่าการจำหน่ายสินค้าเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า ร้อยละ 3

5) กรมประมง มีแผนดำเนินกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาสินค้าสัตว์น้ำอัตลักษณ์พื้นถิ่นปลาหมอ ได้แก่ การพัฒนาระบบการเพาะและอนุบาลลูกปลาหมอ โดยปรับปรุงระบบการเพาะและอนุบาลปลาหมอ จัดหาพ่อแม่พันธุ์ปลาหมอ และพัฒนาเทคนิคการผลิตลูกพันธุ์ปลาหมอมือเป้าหมาย 1 ชนิด การถ่ายทอดเทคโนโลยีการเพาะเลี้ยงปลาหมอ ซึ่งมีเป้าหมาย 20 ราย และมีเป้าหมายส่งเสริมฟาร์มเลี้ยงปลาหมอดั้งแบบ 1 ฟาร์มสำหรับการพัฒนาและสร้างเครือข่ายเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงปลาหมอ มีแผนในการจัดทำองค์ความรู้และข้อมูลการพัฒนาการเพาะเลี้ยงปลาหมอ 1 ชนิด พร้อมทั้งขับเคลื่อนและสร้างเครือข่ายผู้เพาะเลี้ยงปลาหมอ เพื่อพัฒนาการผลิต 1 เครือข่าย นอกจากนี้หน่วยงานมีแผนในการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าสัตว์น้ำอัตลักษณ์พื้นถิ่นปลานวลจันทร์ทะเล โดยการสร้างพ่อแม่พันธุ์ปลานวลจันทร์ทะเล อนุบาลและเพาะเลี้ยงปลานวลจันทร์ทะเล และจัดเรียนรู้การผลิตสัตว์น้ำอัตลักษณ์ มีเป้าหมาย 1 ชนิด พัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการแปรรูปสัตว์น้ำ 10 ราย และประชาสัมพันธ์สินค้าอัตลักษณ์ในจังหวัด เป้าหมาย 1 ครั้ง

6) กรมปศุสัตว์ มีเป้าหมายฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ ส่งเสริมอาชีพการเลี้ยงไก่พื้นเมืองตามอัตลักษณ์พื้นถิ่นให้เกษตรกร 44 ราย สนับสนุนปัจจัยการผลิตและอุปกรณ์การเลี้ยงให้แก่ฟาร์มเครือข่ายเลี้ยงพ่อแม่พันธุ์ 4 ราย สนับสนุนปัจจัยการผลิตและอุปกรณ์การเลี้ยงให้แก่ฟาร์มเครือข่ายเลี้ยงขุน 40 ราย สนับสนุนพ่อแม่พันธุ์ไก่พื้นเมืองอัตลักษณ์พื้นถิ่นให้แก่ฟาร์ม 4 ราย สนับสนุนลูกไก่พื้นเมืองอัตลักษณ์พื้นถิ่นให้แก่ฟาร์มเครือข่ายเลี้ยงขุน 40 ราย นอกจากนี้มีแผนดำเนินการฝึกอบรมหลักสูตรการขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ GI และการพัฒนาศักยภาพด้านการตลาดสินค้าอัตลักษณ์พื้นถิ่นให้เกษตรกร 80 ราย สนับสนุนปัจจัยการผลิตให้กับกลุ่มเกษตรกร เพื่อผลิตผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์ที่เป็นอัตลักษณ์ 2 ผลิตภัณฑ์/กลุ่ม

7) กรมหม่อนไหม มีแผนดำเนินการส่งเสริมและพัฒนาหม่อนไหมอุตสาหกรรม 440 ราย ส่งเสริมและพัฒนาหม่อนไหมหัตถกรรม 665 ราย ส่งเสริมและพัฒนางานหม่อนไหมเชิงพื้นที่ โดยมีเป้าหมายในการชี้แจงแผนงาน/โครงการ และติดตามผลการดำเนินงาน 35 ครั้ง ฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเพิ่มประสิทธิภาพเพื่อพัฒนาบุคลากรในหน่วยงาน 15 ราย จัดฝึกอบรมให้เกษตรกร 26 หลักสูตร 575 ราย จัดทำแปลงสาธิตต้นแบบในการผลิตหม่อนพืชอาหารสัตว์ 4 จุด และจัดทำผลิตภัณฑ์ต้นแบบจากเส้นไหมผสมพืชเส้นใยอื่น 2 ผลิตภัณฑ์ ขับเคลื่อนระบบอัจฉริยะหม่อนไหม Smart Thai Silk 1 แห่ง ส่งเสริมและติดตามงาน 1 ครั้ง คัดเลือกศูนย์ 6 แห่ง เพื่อดำเนินการทดสอบและจัดทำเป็นต้นแบบโรงเลี้ยงไหมและห้องเย็นอัจฉริยะ และขับเคลื่อนหมู่บ้านนำร่องไหมอุตสาหกรรมวังเหลียงเพื่อความยั่งยืน 1 แห่ง

สำหรับกิจกรรมการเพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถในการผลิตไหมใหม่พันธุ์ดีแบบบูรณาการ มีเป้าหมายในการผลิตไหมใหม่พันธุ์ดี 2,100 แผ่น กิจกรรมการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตรอัตลักษณ์และสินค้าบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ด้านหม่อนไหม มีเป้าหมายส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรรายใหม่ที่ผลิตผ้าไหมตรานกยูงพระราชทาน 755 ราย บริหารจัดการโครงการ/ติดตามงาน 70 ครั้ง ดำเนินกิจกรรมยกระดับและพัฒนาคุณภาพมาตรฐานผลิตภัณฑ์ผ้าไหมไทย (ตรานกยูงพระราชทาน) โดยมีเป้าหมายตรวจสอบรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ผ้าไหมไทย 220,000 เมตร และจัดทำป้ายรับรองมาตรฐานร้านค้าจำหน่ายผ้าไหมไทยที่ได้มาตรฐาน (Certified Thai Silk Shop) 23 ราย นอกจากนี้กรมหม่อนไหมมีแผนดำเนินการอบรมส่งเสริมการเลี้ยงไหมตามมาตรฐาน GAP ฟาร์มไหมสำหรับไหมเหลือทิ้งเพื่อยกระดับผลิตภัณฑ์จากดักแด้และหนอนไหม

รองรับโมเดลเศรษฐกิจ BCG เป้าหมาย 100 ราย และจัดอบรมหลักสูตรการแปรรูปและการสร้างผลิตภัณฑ์ จากผักแค้และ/หรือหนอนไผ่ 5 เป้าหมาย 50 ราย และดำเนินการผลิตและกระจายพันธุ์หม่อนไหม กิ่งชำหม่อน โดยมีเป้าหมายแจกจ่ายให้ผู้รับบริการ 12,000 ราย

3.3) ผลผลิต

3.3.1) กรมการข้าว ดำเนินกิจกรรมการยกระดับสินค้าข้าวพื้นเมืองและข้าวสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ GI 3 ผลิตภัณฑ์ ครอบคลุมเป้าหมาย โดยส่งเสริมและสนับสนุนผลิตภัณฑ์ข้าวอัตลักษณ์พื้นถิ่นให้มีมูลค่าเพิ่มขึ้น มีเป้าหมายจำนวนไม่น้อยกว่า 3 ผลิตภัณฑ์ ได้แก่ โจ๊กกิ่งสำเร็จรูปข้าวหอมบอสรักษ์ โจ๊กกิ่งสำเร็จรูปข้าวเหนียวแดงเมืองเลยรสข้าวซอย และแป้งสำเร็จรูปจากข้าวหอมไชยา สำหรับทำทองม้วน รสชาเขียว และพัฒนาสายพันธุ์ข้าวพื้นเมืองเพื่ออนุรักษ์และใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น 1,300 ไร่ ครอบคลุมเป้าหมาย โดยดำเนินการศึกษาลักษณะประจำพันธุ์และรักษาความบริสุทธิ์ของข้าวพื้นเมือง และจัดทำแปลง ต้นแบบ จำนวน 10 พันธุ์ ได้แก่ 1. พันธุ์หอมลูกวัง (ศูนย์วิจัยข้าวพิษณุโลก) 2. พันธุ์เหลืองดง (ศูนย์วิจัยข้าว ชัยนาท) 3. พันธุ์แจ็กเขยกาบม่วง (ก้นจุด) (ศูนย์วิจัยข้าวลพบุรี) 4. พันธุ์เหลือง 11 (ศูนย์วิจัยข้าวราชบุรี) 5. พันธุ์กำน้อย (ศูนย์วิจัยข้าวสกลนคร) 6. พันธุ์ชิวเกลี้ยง (ศูนย์วิจัยข้าวชุมแพ) 7. พันธุ์หอมอุดม (ศูนย์วิจัย ข้าวอุดรธานี) 8. พันธุ์อัลฮัมดุลิลลาฮ์ (ศูนย์วิจัยข้าวพัทลุง) 9. พันธุ์ช่อหลุมพี (ศูนย์วิจัยข้าว นครศรีธรรมราช) และ 10. พันธุ์มี้อล (ศูนย์วิจัยข้าวปัตตานี)

3.3.2) กรมวิชาการเกษตร ดำเนินกิจกรรมการอบรมถ่ายทอดความรู้การสร้างอัตลักษณ์ สินค้าเกษตรพื้นถิ่นให้กับเกษตรกรจำนวน 12 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 120.00 ของเป้าหมาย 10 กลุ่ม จำแนกเป็น 1) การส่งเสริมและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตทุเรียนเฉพาะพื้นที่ จำนวน 3 กลุ่ม ดำเนินการในพื้นที่จังหวัดบุรีรัมย์ สุโขทัย และตราด 2) การผลิตทุเรียนพื้นบ้านคุณภาพเชิงพาณิชย์และการพัฒนาชุมชนต้นแบบทุเรียนอัตลักษณ์ พื้นถิ่นของภาคใต้ตอนล่าง จำนวน 6 กลุ่ม ดำเนินการในพื้นที่จังหวัดตรัง สงขลา สตูล ยะลา ปัตตานี และพัทลุง 3) เทคโนโลยีการผลิตฝ้ายและครามเสริมสร้างอัตลักษณ์ผ้าทอมืออีสาน 1 กลุ่ม ดำเนินการพัฒนา และเชื่อมโยงเครือข่ายเกษตรกรผู้ปลูกผู้แปรรูปผ้าทอมือในพื้นที่ จังหวัดขอนแก่น กาฬสินธุ์ ชัยภูมิ นครพนม หนองคาย มุกดาหาร เลย สกลนคร และอุดรธานี 4) การส่งเสริมและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตลำไย พวงทอง จำนวน 1 กลุ่ม ในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร 5) การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมะพร้าวน้ำหอมราชบุรี (มะพร้าว GI) 1 กลุ่ม ดำเนินการในพื้นที่จังหวัดราชบุรี

3.3.3) กรมส่งเสริมการเกษตร ส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น โดยพัฒนาความรู้และเพิ่มศักยภาพกระบวนการทำงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร พัฒนาสินค้าเกษตร อัตลักษณ์พื้นถิ่นแล้ว 10 ครั้ง ครอบคลุมเป้าหมาย พัฒนาเกษตรกรผู้ผลิตสินค้าไม้ผลอัตลักษณ์พื้นถิ่นเหมาะสม กับพื้นที่สู่มาตรฐานสร้างความเข้มแข็งขององค์กร 1,550 ราย ครอบคลุมเป้าหมาย พัฒนารฐานข้อมูลภูมิปัญญา ท้องถิ่นและนวัตกรรมในงานส่งเสริมการเกษตรเพื่อเสริมสร้างอัตลักษณ์พื้นถิ่น และคุณค่าเชิงเศรษฐกิจ สร้างสรรค์ 2 ครั้ง ครอบคลุมเป้าหมาย โดยฐานข้อมูลปัจจุบันประกอบด้วยพื้นที่ดำเนินการสำรวจ รวบรวม ข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นและนวัตกรรมด้านการเกษตร และแบบฟอร์มขออนุญาตเผยแพร่ข้อมูลผ่านระบบสำรอง ในส่วนของระบบจริงอยู่ระหว่างการปรับปรุงร่วมกับศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร อยู่ในช่วง

ทดลองระบบ นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการเกษตรเพื่อเสริมสร้างอัตลักษณ์พื้นถิ่น ได้แก่ พัฒนাত่อยอดองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการเกษตรเพื่อเสริมสร้างอัตลักษณ์พื้นถิ่นและเสริมสร้างคุณค่าเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ 6 จุด ครอบคลุมเป้าหมาย และติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานและรายงานผล 6 จุด ครอบคลุมเป้าหมาย

3.3.4) กรมส่งเสริมสหกรณ์ ส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นให้มีมูลค่าเพิ่มและพัฒนาศักยภาพด้านการตลาดแก่สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรแล้ว 57 แห่ง ครอบคลุมเป้าหมาย อบรมถ่ายทอดความรู้หลักสูตรส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นให้มีมูลค่าเพิ่ม (กลุ่มผลิตภัณฑ์) 992 ราย คิดเป็นร้อยละ 101.74 ของเป้าหมาย 975 ราย หลักสูตรพัฒนาศักยภาพด้านการตลาดเพื่อเพิ่มช่องทางการตลาดสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น (กลุ่มที่ได้รับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ GI) 465 ราย คิดเป็นร้อยละ 103.33 ของเป้าหมาย 450 ราย และสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรผู้ผลิต/รวบรวม/แปรรูป สินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น มีมูลค่าการจำหน่ายสินค้าเพิ่มขึ้น ร้อยละ 4.64 คิดเป็นร้อยละ 154.67 ของเป้าหมายร้อยละ 3

3.3.5) กรมประมง ส่งเสริมและพัฒนาสินค้าสัตว์น้ำอัตลักษณ์พื้นถิ่นปลาหมอ ได้แก่ การพัฒนาระบบการเพาะและอนุบาลลูกปลาหมอ โดยปรับปรุงระบบการเพาะและอนุบาลปลาหมอ จัดหาพ่อแม่พันธุ์ปลาหมอ และพัฒนาเทคนิคการผลิตลูกพันธุ์ปลาหมोजำนวน 1 ชนิด ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเพาะเลี้ยงปลาหมอ 20 ราย ส่งเสริมฟาร์มเลี้ยงปลาหมอดั้งแบบ 1 ฟาร์ม และพัฒนาและสร้างเครือข่ายเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงปลาหมอ 1 เครือข่าย ครอบคลุมเป้าหมาย สำหรับการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าสัตว์น้ำอัตลักษณ์พื้นถิ่นปลานวลจันทร์ทะเล โดยการสร้างพ่อแม่พันธุ์ปลานวลจันทร์ทะเลจำนวน 1 ชนิด ดำเนินการครอบคลุมเป้าหมาย พัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการแปรรูปสัตว์น้ำ 20 ราย คิดเป็นร้อยละ 200.00 ของเป้าหมาย 10 ราย การอนุบาลและเพาะเลี้ยงปลานวลจันทร์ทะเล 1 ชนิด สร้างจุดเรียนรู้การผลิตสัตว์น้ำอัตลักษณ์ 1 ชนิด และประชาสัมพันธ์สินค้าอัตลักษณ์ในจังหวัดเป้าหมาย 1 ครั้ง ครอบคลุมเป้าหมาย

3.3.6) กรมปศุสัตว์ ฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการส่งเสริมอาชีพการเลี้ยงไก่พื้นเมืองตามอัตลักษณ์พื้นถิ่นให้แก่เกษตรกร 44 ราย สนับสนุนปัจจัยการผลิตและอุปกรณ์การเลี้ยงให้แก่ฟาร์มเครือข่ายเลี้ยงพ่อแม่พันธุ์แล้ว 4 ราย สนับสนุนปัจจัยการผลิตและอุปกรณ์การเลี้ยงให้แก่ฟาร์มเครือข่ายเลี้ยงขุน 40 ราย สนับสนุนพ่อแม่พันธุ์ไก่พื้นเมืองอัตลักษณ์พื้นถิ่นให้แก่ฟาร์มเครือข่ายเลี้ยงพ่อแม่พันธุ์ 4 ราย สนับสนุนลูกไก่พื้นเมืองอัตลักษณ์พื้นถิ่นให้แก่ฟาร์มเครือข่ายเลี้ยงขุน 40 ราย อบรมถ่ายทอดความรู้หลักสูตรการขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ GI และการพัฒนาศักยภาพด้านการตลาดสินค้าอัตลักษณ์พื้นถิ่น 80 ราย และสนับสนุนปัจจัยการผลิตให้กับกลุ่มเกษตรกรเพื่อผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์ที่เป็นอัตลักษณ์ 2 ผลิตภัณฑ์/กลุ่ม ครอบคลุมเป้าหมาย

3.3.7) กรมหม่อนไหม ส่งเสริมและพัฒนาหม่อนไหมอุตสาหกรรมให้กับเกษตรกร 444 ราย คิดเป็นร้อยละ 100.91 ของเป้าหมาย 440 ราย การติดตามการดำเนินงานของสำนักส่วนกลาง 2 ครั้ง ครอบคลุมเป้าหมาย ส่งเสริมและพัฒนาหม่อนไหมหัตถกรรม 671 ราย คิดเป็นร้อยละ 100.90 ของเป้าหมาย 665 ราย ส่งเสริมและพัฒนาหม่อนไหมเชิงพื้นที่ โดยชี้แจงแผนงาน/โครงการ และติดตามผลการดำเนินงานแล้ว 50 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 142.86 ของเป้าหมาย 35 ครั้ง อบรมเชิงปฏิบัติการเพิ่มประสิทธิภาพเพื่อพัฒนาบุคลากรในหน่วยงาน 16 ราย คิดเป็นร้อยละ 106.67 ของเป้าหมาย 15 ราย อบรมถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกร

26 หลักสูตร 575 ราย ครอบคลุมเป้าหมาย จัดทำแปลงสาธิตต้นแบบในการผลิตหม่อนพืชอาหารสัตว์ 4 จุด ครอบคลุมเป้าหมาย ส่วนการจัดทำผลิตภัณฑ์ต้นแบบจากเส้นไหมผสมพืชเส้นใยอื่น ไม่สามารถดำเนินการได้ เนื่องจากระยะเวลาการได้รับงบประมาณจากส่วนกลาง ไม่สอดคล้องกับช่วงระยะเวลาทำกิจกรรม ทั้งนี้ กรมหม่อนไหมได้ให้ข้อเสนอแนะกับเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานกิจกรรมครั้งต่อไป โดยให้เร่งดำเนินการทันทีหลังจากที่ได้รับงบประมาณ หากมีแนวโน้มไม่สามารถดำเนินการกิจกรรมดังกล่าวได้ ให้รีบแจ้งหน่วยงานเจ้าของโครงการเพื่อทราบ และขอเปลี่ยนแปลงงบประมาณ/กิจกรรม เพื่อให้การดำเนินงานโครงการบรรลุเป้าหมายต่อไป มีการขับเคลื่อนระบบอัจฉริยะหม่อนไหม Smart Thai Silk จัดทำระบบการให้น้ำแปลงหม่อนอัจฉริยะ 1 แห่ง และส่งเสริมและติดตามงาน 1 ครั้ง ครอบคลุมเป้าหมาย คัดเลือกศูนย์เพื่อดำเนินการทดสอบและจัดทำเป็นต้นแบบโรงเลี้ยงไหมและห้องเย็นอัจฉริยะ 6 แห่ง และขับเคลื่อนหมู่บ้านร่องไหมอุตสาหกรรมรังเหลือเพื่อความยั่งยืน 1 แห่ง ครอบคลุมเป้าหมาย โดยการจัดประชุมหารือ เพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการและดำเนินการตามแผนเรียบร้อยแล้ว 1 ครั้ง ครอบคลุมเป้าหมาย คัดเลือกประเด็นปัญหา และพื้นที่ดำเนินการทั้งในภาคเกษตรกรรมในพื้นที่ เพื่อทดสอบนวัตกรรม เทคโนโลยี ด้านหม่อนไหม 2 เทคโนโลยี/นวัตกรรม ครอบคลุมเป้าหมาย

สำหรับกิจกรรมการเพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถในการผลิตไหมพันธุ์ดีแบบบูรณาการ หน่วยงานดำเนินการผลิตไหมพันธุ์ดี 2,684 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 127.81 ของเป้าหมาย 2,100 แผ่น มีการนำไหมพันธุ์ดีไปใช้ประโยชน์ ร้อยละ 91.98 คิดเป็นร้อยละ 114.98 ของเป้าหมาย ร้อยละ 80 การสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตรอัตลักษณ์และสินค้าบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ด้านหม่อนไหม โดยส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรรายใหม่ที่ผลิตผ้าไหมตรานกยูงพระราชทาน 775 ราย คิดเป็นร้อยละ 102.65 ของเป้าหมาย 755 ราย บริหารจัดการโครงการ/ติดตามงาน 72 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 102.86 ของเป้าหมาย 70 ครั้ง และจัดจ้างเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 1 ราย ครอบคลุมเป้าหมาย ดำเนินการยกระดับและพัฒนาคุณภาพมาตรฐานผลิตภัณฑ์ผ้าไหมไทย (ตรานกยูงพระราชทาน) โดยการตรวจสอบรับรองมาตรฐานผ้าไหมไทย ดำเนินการได้ 250,567.66 เมตร คิดเป็นร้อยละ 113.89 ของเป้าหมาย 220,000 เมตร จัดทำป้ายรับรองมาตรฐานร้านค้าจำหน่ายผ้าไหมไทยที่ได้มาตรฐาน (Certified Thai Silk Shop) 23 ราย ครอบคลุมเป้าหมาย สำหรับการยกระดับผลิตภัณฑ์จากดักแด้และหนอนไหมรองรับโมเดลเศรษฐกิจ BCG โดยดำเนินการจัดอบรมส่งเสริมการเลี้ยงไหมตามมาตรฐาน GAP ฟาร์มไหมสำหรับไหมเหลือ 100 ราย ครอบคลุมเป้าหมาย และอบรมหลักสูตรการแปรรูปและการสร้างผลิตภัณฑ์จากดักแด้และ/หรือหนอนไหมวัย 5 ดำเนินการแล้ว 50 ราย ครอบคลุมเป้าหมาย ผลิตและกระจายพันธุ์หม่อนไหม ผลิตกิ่งชำหม่อน 2,324,679 ต้น คิดเป็นร้อยละ 116.23 ของเป้าหมาย 2,000,000 ต้น ผลิตหม่อนชำถุง 309,506 ต้น คิดเป็นร้อยละ 103.17 ของเป้าหมาย 300,000 ต้น ผลิตไหมพันธุ์ดี 100,250 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 91.14 ของเป้าหมาย 110,000 แผ่น ผลิตไหมอีรี 1,142 ของ คิดเป็นร้อยละ 103.82 ของเป้าหมาย 1,100 ของ ผลิตไม้ย้อมสี 2,160 ต้น คิดเป็นร้อยละ 95.58 ของเป้าหมาย 2,260 ต้น โดยได้แจกจ่ายให้ผู้รับบริการแล้ว 13,730 ราย คิดเป็นร้อยละ 114.42 ของเป้าหมาย 12,000 ราย พันธุ์หม่อนและไหมถูกนำไปใช้ประโยชน์ ร้อยละ 90.54 คิดเป็นร้อยละ 106.52 ของเป้าหมาย ร้อยละ 85.00 และส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรด้านหม่อนไหม โดยการพัฒนาพื้นที่เพื่อการท่องเที่ยว

เชิงเกษตร ด้านหม่อนไหม 6 แห่ง และประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรด้านหม่อนไหม (การผลิตสื่อกีฬาและวัสดุประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรด้านหม่อนไหม) 6 แห่ง ครอบคลุมเป้าหมาย (ตารางที่ 3.2.1-2)

ตารางที่ 3.2.1-2 ผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น

หน่วยงาน/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
1. กรมการข้าว				100.00
1.1 กิจกรรมการยกระดับสินค้าข้าวพื้นเมืองและข้าวสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ GI	ผลิตภัณฑ์	3	3	100.00
1.2 กิจกรรมพัฒนาสายพันธุ์ข้าวพื้นเมืองเพื่ออนุรักษ์และใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น	ไร่	1,300	1,300	100.00
2. กรมวิชาการเกษตร				120.00
- กิจกรรมการอบรมถ่ายทอดความรู้การสร้างอัตลักษณ์สินค้าเกษตรพื้นถิ่น	กลุ่ม	10	12	120.00
3. กรมส่งเสริมการเกษตร				100.00
3.1 กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น				
1) พัฒนาความรู้และเพิ่มศักยภาพกระบวนการทำงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร พัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น	ครั้ง	10	10	100.00
2) พัฒนาเกษตรกรผู้ผลิตสินค้าไม้ผลอัตลักษณ์พื้นถิ่นเหมาะสมกับพื้นที่สู่มาตรฐานสร้างความเข้มแข็งขององค์กร	ราย	1,550	1,550	100.00
3.2 กิจกรรมพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการเกษตรเพื่อเสริมสร้างอัตลักษณ์พื้นถิ่น				
1) พัฒนาระบบข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นและนวัตกรรมในงานส่งเสริมการเกษตรเพื่อเสริมสร้างอัตลักษณ์พื้นถิ่นและเสริมสร้างคุณค่าเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์	ครั้ง	2	2	100.00
2) พัฒนาต่อยอดองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการเกษตรเพื่อเสริมสร้างอัตลักษณ์พื้นถิ่น และเสริมสร้างคุณค่าเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ 6 จุด	จุด	6	6	100.00
3) ติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานและรายงานผล	จุด	6	6	100.00

ตารางที่ 3.2.1-2 (ต่อ)

หน่วยงาน/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
4. กรมส่งเสริมสหกรณ์				106.64
4.1 กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นให้มีมูลค่าเพิ่มและพัฒนาศักยภาพด้านการตลาดแก่สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร	แห่ง	57	57	100.00
4.2 กิจกรรมจัดอบรมหลักสูตรส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นให้มีมูลค่าเพิ่ม (กลุ่มผลิตภัณฑ์)	ราย	975	992	101.74
5. กรมประมง				110.00
5.1 กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาสินค้าสัตว์น้ำอัตลักษณ์พื้นถิ่นปลาหมอ				
1) พัฒนาระบบการเพาะและอนุบาลลูกปลาหมอ				
- ปรับปรุงระบบการเพาะและอนุบาลปลาหมอ	ชนิด	1	1	100.00
- จัดหาพ่อแม่พันธุ์ปลาหมอ	ชนิด	1	1	100.00
- พัฒนาเทคนิคการผลิตลูกพันธุ์ปลาหมอ	ชนิด	1	1	100.00
2) ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเพาะเลี้ยงปลาหมอ	ราย	20	20	100.00
3) ส่งเสริมฟาร์มเลี้ยงปลาหมอต้นแบบ	ฟาร์ม	1	1	100.00
4) พัฒนาและสร้างเครือข่ายเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงปลาหมอ				
- จัดทำองค์ความรู้และข้อมูลการพัฒนาการเพาะเลี้ยงปลาหมอ	ชนิด	1	1	100.00
- ขับเคลื่อนและสร้างเครือข่ายผู้เพาะเลี้ยงปลาหมอเพื่อพัฒนาการผลิต	ฟาร์ม	1	1	100.00
5.2 กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาสินค้าสัตว์น้ำอัตลักษณ์พื้นถิ่นปลานวลจันทร์ทะเล				
1) การสร้างพ่อแม่พันธุ์ปลานวลจันทร์ทะเล	ชนิด	1	1	100.00
2) การอนุบาลและเพาะเลี้ยงปลานวลจันทร์ทะเล	ชนิด	1	1	100.00
3) จุดเรียนรู้การผลิตสัตว์น้ำอัตลักษณ์	ชนิด	1	1	100.00
4) พัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการแปรรูปสัตว์น้ำ	ราย	10	20	200.00
5) ประชาสัมพันธ์สินค้าอัตลักษณ์ในจังหวัดเป้าหมาย	ครั้ง	1	1	100.00

ตารางที่ 3.2.1-2 (ต่อ)

หน่วยงาน/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
6. กรมปศุสัตว์				100.00
6.1 กิจกรรมฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ ส่งเสริมอาชีพการเลี้ยง ไก่พื้นเมืองตามอัตลักษณ์พื้นถิ่น	ราย	44	44	100.00
6.2 กิจกรรมสนับสนุนปัจจัยการผลิตและอุปกรณ์การเลี้ยง ให้แก่ฟาร์มเครือข่ายเลี้ยงพ่อแม่พันธุ์	ราย	4	4	100.00
6.3 กิจกรรมสนับสนุนปัจจัยการผลิตและอุปกรณ์การเลี้ยง ให้แก่ฟาร์มเครือข่ายเลี้ยงขุน	ราย	40	40	100.00
6.4 กิจกรรมสนับสนุนพ่อแม่พันธุ์ไก่พื้นเมืองอัตลักษณ์ พื้นถิ่นให้แก่ฟาร์มเครือข่ายเลี้ยงพ่อแม่พันธุ์	ราย	4	4	100.00
6.5 กิจกรรมสนับสนุนลูกไก่พื้นเมืองอัตลักษณ์พื้นถิ่นให้แก่ ฟาร์มเครือข่ายเลี้ยงขุน	ราย	40	40	100.00
6.6 กิจกรรมฝึกอบรมหลักสูตรการขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทาง ภูมิศาสตร์ GI และการพัฒนาศักยภาพด้านการตลาด สินค้าอัตลักษณ์พื้นถิ่น	ราย	80	80	100.00
6.7 กิจกรรมสนับสนุนปัจจัยการผลิตให้กับกลุ่มเกษตรกร เพื่อผลิตพันธุ์ปศุสัตว์ที่เป็นอัตลักษณ์	ผลิตภัณฑ์/ กลุ่ม	2	2	100.00
7. กรมหม่อนไหม				102.56
7.1 กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาหม่อนไหมอุตสาหกรรม				100.45
- ส่งเสริม/ฝึกอบรมเกษตรกร	ราย	440	444	100.91
- การติดตามการดำเนินงานของสำนักส่วนกลาง	ครั้ง	2	2	100.00
7.2 กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาหม่อนไหมหัตถกรรม	ราย	665	671	100.45
7.3 กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนางานหม่อนไหมเชิงพื้นที่				89.21
1) ชี้แจงแผนงาน/โครงการ และติดตามผลการ ดำเนินงาน				
- ชี้แจงแผน/ติดตาม สรุปผลการดำเนินงาน (สมช.1-5) ลงพื้นที่สำรวจ/ประชาพิจารณ์ เตรียมความพร้อม และทำความเข้าใจกับเกษตรกร (ศมม.เครือข่าย)	ครั้ง	35	50	142.86
2) การฟื้นฟูและพัฒนางานด้านหม่อนไหมเชิงพื้นที่				
- ฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเพิ่มประสิทธิภาพ เพื่อพัฒนาบุคลากร สมช.1 พร (เจ้าหน้าที่)	ราย	15	16	106.67
- จัดฝึกอบรม จำนวน 26 หลักสูตร	ราย	575	575	100.00

ตารางที่ 3.2.1-2 (ต่อ)

หน่วยงาน/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
3) การต่อยอดงานด้านหม่อนไหม				
- จัดทำแปลงสาธิตต้นแบบในการผลิตหม่อนพืชอาหารสัตว์	จุด	4	4	100.00
4 จุด (สมม.แพร์ 1 จุด/น่าน 1 จุด/เชียงใหม่ 1 จุด/ตาก 1 จุด)				
- จัดทำผลิตภัณฑ์ต้นแบบจากเส้นไหมผสมพืชเส้นใยอื่น	ผลิตภัณฑ์	2	0	0.00
7.4 กิจกรรมขับเคลื่อนระบบอัจฉริยะหม่อนไหม Smart Thai Silk				100.00
1) จัดทำระบบการให้น้ำแปลงหม่อนอัจฉริยะ	แห่ง	1	1	100.00
2) ส่งเสริมและติดตามงาน	ครั้ง	1	1	100.00
7.5 กิจกรรมโรงเลี้ยงไหมและระบบห้องเย็นอัจฉริยะ				100.00
1) คัดเลือกศูนย์ เพื่อดำเนินการทดสอบและจัดทำเป็นต้นแบบโรงเลี้ยงไหมและห้องเย็นอัจฉริยะ	ศูนย์	6	6	100.00
2) ประชุมติดตามผลการดำเนินงาน และรายงานผล	ครั้ง	2	2	100.00
3) สรุปผลการดำเนินงาน	ครั้ง	1	1	100.00
7.6 กิจกรรมหมู่บ้านนำร่องไหมอุตสาหกรรมรังเหลืองเพื่อความยั่งยืน				100.00
1) ขับเคลื่อนหมู่บ้านนำร่องไหมอุตสาหกรรมรังเหลืองเพื่อความยั่งยืน	แห่ง	1	1	100.00
2) ส่งเสริมและติดตามงาน	ครั้ง	1	1	100.00
7.7 กิจกรรมเทคโนโลยีนวัตกรรมเพิ่มมูลค่าสินค้าหม่อนไหมตลอดห่วงโซ่อุปทาน				100.00
1) คัดเลือกประเด็นปัญหา และพื้นที่ดำเนินการทั้งในภาคเกษตรกรในพื้นที่ เพื่อทดสอบนวัตกรรมเทคโนโลยี ด้านหม่อนไหม	เทคโนโลยี /นวัตกรรม	2	2	100.00
2) จัดประชุมหารือ เพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการ และดำเนินการตามแผน	ครั้ง	1	1	100.00
3) การสร้างการรับรู้ให้แก่เจ้าหน้าที่และเกษตรกร ในการขับเคลื่อนงานวิจัยไปสู่การปฏิบัติอาหารและผลิตภัณฑ์ รวมทั้งทางการแพทย์	ครั้ง	1	1	100.00

ตารางที่ 3.2.1-2 (ต่อ)

หน่วยงาน/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
7.8 กิจกรรมเพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถในการผลิตไหมพันธุ์ดีแบบบูรณาการ				121.39
- 1) การผลิตไหมพันธุ์ดี	แผ่น	2,100	2,684	127.81
2) บริหารจัดการโครงการ/ติดตามงาน	ร้อยละ	80	91.98	114.98
3) การจัดจ้างเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน				
7.9 กิจกรรมการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตรอัตลักษณ์และสินค้าบั้งชีทางภูมิศาสตร์ด้านหม่อนไหม				101.84
1) ส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรรายใหม่ที่ผลิตผ้าไหมตรานกยูงพระราชทาน	ราย	755	775	102.65
2) บริหารจัดการโครงการ/ติดตามงาน	ครั้ง	70	72	102.86
3) การจัดจ้างเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน	ราย	1	1	100.00
7.10 กิจกรรมยกระดับและพัฒนาคุณภาพมาตรฐานผลิตภัณฑ์ผ้าไหมไทย (ตรานกยูงพระราชทาน)				106.95
1) ตรวจสอบรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ผ้าไหมไทย (ตรานกยูงพระราชทาน)	เมตร	220,000	250,567.66	113.89
2) ตรวจสอบรับรองมาตรฐานร้านค้าจำหน่ายผ้าไหมไทยที่ได้มาตรฐาน (Certified Thai Silk Shop)				
- จัดทำป้ายรับรองมาตรฐานร้านค้าจำหน่ายผ้าไหมไทยที่ได้มาตรฐาน (Certified Thai Silk Shop)	ราย	23	23	100.00
7.11 กิจกรรมยกระดับผลิตภัณฑ์จากดักแด้และหนอนไหมรองรับโมเดลเศรษฐกิจ BCG				106.75
1) จัดอบรมหลักสูตร การส่งเสริมการเลี้ยงไหมตามมาตรฐาน GAP ฟาร์มไหมสำหรับไหมเหลือทิ้ง	ราย	100	100	100.00
2) จัดอบรมหลักสูตรการแปรรูปและการสร้างผลิตภัณฑ์จากดักแด้และ/หรือหนอนไหมวัย 5	ราย	50	50	100.00
3) ตลาดออนไลน์มีอาชีพด้านหม่อนไหม 2 วัน ด้วยระบบออนไลน์	ราย	100	127	127.00
4) การจัดงานอาหารจากหม่อนไหม	ครั้ง	1	1	100.00

ตารางที่ 3.2.1-2 (ต่อ)

หน่วยงาน/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
7.12 กิจกรรมผลิตและกระจายพันธุ์หม่อนไหม				106.23
1) กิจกรรมการผลิต				
- กิ่งชำหม่อน	ต้น	2,000,000	2,324,679	116.23
- หม่อนชำถุง	ต้น	300,000	309,506	103.17
- ไช้ไหมพันธุ์ดี	แผ่น	110,000	100,250	91.14
- ไช้ไหมอีรี่	ซอง	1,100	1,142	103.82
- ไม้ย้อมสี	ต้น	2,260	2,160	95.58
2) กิจกรรมการแจกจ่าย				
- จำนวนผู้รับบริการ	ราย	12,000	13,730	114.42
- ร้อยละของพันธุ์หม่อนและไช้ไหมที่ถูกลำไประโยชน์	ร้อยละ	85	90.54	106.52
7.13 กิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรด้านหม่อนไหม				100.00
1) การพัฒนาพื้นที่เพื่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรด้านหม่อนไหม	แห่ง	6	6	100.00
2) การประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรด้านหม่อนไหม (การผลิตสื่อบริการและวัสดุประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรด้านหม่อนไหม)	แห่ง	6	6	100.00
ภาพรวม				105.60

ที่มา: ระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2567

3.2.2) โครงการส่งเสริมศักยภาพด้านการตลาดสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นสู่ตลาดยุคใหม่ ด้านหม่อนไหม ผลสำเร็จคิดเป็นร้อยละ 85.74 ดำเนินการส่งเสริมช่องทางการจำหน่ายผ้าไหมและผลิตภัณฑ์จากหม่อนไหมให้กับเกษตรกรแล้ว 18 ครั้ง ครอบคลุมเป้าหมาย โดยฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการและส่งเสริมศักยภาพด้านการตลาดสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นสู่ตลาดยุคใหม่ด้านหม่อนไหมแล้ว 189 ราย คิดเป็นร้อยละ 100.53 ของเป้าหมาย 188 ราย ส่งผลให้เกษตรกร/ผู้ประกอบการ สามารถจำหน่ายสินค้าภายใต้โครงการโดยมีมูลค่าการจำหน่ายทั้งสิ้น 14,169,379.22 บาท คิดเป็นร้อยละ 56.68 ของเป้าหมาย 25,000,000 บาท (ตารางที่ 3.2.1-3) โดยมีการจำหน่ายผ้าไหมและผลิตภัณฑ์จากหม่อนไหมจำนวน 18 ครั้ง ดังนี้

1. งานสถาปนากรมหม่อนไหม ครั้งที่ 11 รายได้ 482,410.00 บาท
2. งานวันกาชาด 100 ปี พุทธศักราช 2566 รายได้ 65,100.00 บาท
3. งานศูนย์แสดงสินค้าผลิตภัณฑ์เกษตรคุณภาพสูง รายได้ 4,659.00 บาท
4. งานเกษตรอีสาน สร้างสรรค์นวัตกรรม นำคุณค่าสู่สังคม จ.ขอนแก่น รายได้

85,000.00 บาท

5. งานหม่อนไหมได้ร่วมพระบารมี เทคโนโลยีและนวัตกรรมเกษตรแม่นยำ สู่อุตสาหกรรมมูลค่าสูง รายได้ 266,750.00 บาท
6. โครงการจัดแสดงสินค้าและจำหน่ายสินค้าหม่อนไหม ในงานมหกรรมสินค้าเกษตรของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รายได้ 430,150.00 บาท
7. โครงการส่งเสริมการจำหน่ายผ้าไหมและผลิตภัณฑ์หม่อนไหม ในงานมหกรรมสมโภช เฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 6 รอบ 28 กรกฎาคม 2567 รายได้ 121,940.00 บาท
8. งาน The Mall Lifestore Women Inspired Textile in Bloom “เส้นใยรักสานสัมพันธ์ บันดาลใจ” รายได้ 1,021,100.00 บาท
9. งานประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการจำหน่ายผ้าไหมและผลิตภัณฑ์หม่อนไหม สัจจร ณ ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา 5 ธันวาคม 2550 อาคารรัฐประศาสนภักดี (อาคารบี) ชั้น 2 กรุงเทพมหานคร รายได้ 1,039,868.00 บาท
10. โครงการผลักดันไหมอุตสาหกรรมรังเหลืองในภาคเหนือ (พะเยาโมเดล) รายได้ 263,735.22 บาท
11. งานวันลองกอง “ของดีเมืองนรา” ครั้งที่ 47 รายได้ 28,985.00 บาท
12. ประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการจำหน่ายผ้าไหมและผลิตภัณฑ์หม่อนไหมดี 4 ภาค (เขต 1) รายได้ 2,567,099.00 บาท
13. ประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการจำหน่ายผ้าไหมและผลิตภัณฑ์หม่อนไหมดี 4 ภาค (เขต 3) รายได้ 2,500,453.00 บาท
14. ประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการจำหน่ายผ้าไหมและผลิตภัณฑ์หม่อนไหมดี 4 ภาค (เขต 5) รายได้ 1,999,061.00 บาท
15. งานจัดแสดงสินค้าหม่อนไหม ชื่องาน มหกรรมสืบสานภูมิปัญญาด้านหม่อนไหม และผลิตภัณฑ์ ประจำปี 2567 Thai Silk Product Fair 2024 รายได้ 608,779.00 บาท
16. การแสดงสินค้าหม่อนไหม ชื่องาน มหกรรมผ้าไหม สายใยลุ่มแม่น้ำโขง ประจำปี 2567 รายได้ 1,240,070.00 บาท
17. โครงการจัดแสดงผลงานและจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์จากโครงการทายาทหม่อนไหมในโรงเรียน และทายาทหม่อนไหมในชุมชน รายได้ 1,008,520.00 บาท
18. โครงการจัดนิทรรศการหม่อนไหม ภายในงาน "สี่สรรพคุณไม้ เติบโตบรมราชินีนาถ" ประจำปี 2567 รายได้ 435,700.00 บาท

นอกจากการจัดกิจกรรมส่งเสริมการตลาดแล้ว กรมหม่อนไหมยังมีการจัดกิจกรรมนิทรรศการ และสาธิต เพื่อถ่ายทอดความรู้ ประชาสัมพันธ์งานด้านหม่อนไหม เผยแพร่นวัตกรรมด้านหม่อนไหม และผลงานวิจัย ควบคู่ไปด้วย มีการจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์เผยแพร่ผ่านช่องทางวิทยุกระจายเสียง โทรทัศน์ และสื่อสังคมออนไลน์ ได้แก่ Facebook Youtube และจัดทำสื่อวีดิทัศน์ อีกทั้งดำเนินกิจกรรมส่งเสริม

การพัฒนาเกษตรกร ผู้ผลิต/ผู้ประกอบการด้านหม่อนไหมให้มีความรู้ทักษะในด้านการตลาดเพิ่มช่องทางการจำหน่ายผ่านสื่อสังคมออนไลน์ เช่น TikTok และส่งเสริมการใช้วัสดุหม่อนไหมเหลือใช้เพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้า ทั้งนี้ มูลค่าจำหน่ายสินค้าภายใต้โครงการของเกษตรกร/ผู้ประกอบการ ไม่เป็นไปตามเป้าหมาย เนื่องจากกรมหม่อนไหมได้จัดกิจกรรมส่งเสริมการตลาด โดยบูรณาการร่วมกับหน่วยงานอื่นเพื่อส่งเสริมการจัดจำหน่ายสินค้าหม่อนไหมด้วยการเปิดตลาด ขยายตลาดกระจายไปสู่ส่วนภูมิภาคทั่วประเทศมากขึ้น เป็นการสร้างการรับรู้ ประชาสัมพันธ์สินค้า ผลิตภัณฑ์จากหม่อนและไหม ซึ่งภายในงานจะมีการพบปะระหว่างผู้ผลิต/ผู้ประกอบการ และผู้บริโภค เกิดการสร้างฐานลูกค้าใหม่ มีการติดต่อซื้อ - ขายผลิตภัณฑ์ภายหลังเสร็จสิ้นการจัดกิจกรรมส่งเสริมการตลาดแล้ว (Pre-order) ทำให้ไม่สามารถรายงานมูลค่าจำหน่ายสินค้าภายในสิ้นไตรมาสที่ 4 ได้ ทั้งนี้ กรมหม่อนไหมมีแนวทางในการดำเนินการวิจัยการตลาด แนวโน้มความต้องการของตลาดและผู้บริโภค ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้า แนวโน้มความต้องการการส่งเสริมมูลค่าเพิ่มของสินค้า รวมถึงการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าและส่งเสริมการพัฒนาผลิตภัณฑ์หม่อนไหมเพื่อตอบสนองความต้องการและให้ทันสมัยมากยิ่งขึ้น (ตารางที่ 3.2.1-3)

ตารางที่ 3.2.1-3 ผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมศักยภาพด้านการตลาดสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น
สู่ตลาดยุคใหม่ ด้านหม่อนไหม

กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
1. เกษตรกร/ผู้ประกอบการผ้าไหมและผลิตภัณฑ์จากหม่อนไหม มีช่องทางจำหน่ายผ้าไหมและผลิตภัณฑ์จากหม่อนไหม	ครั้ง	18	18	100.00
2. การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ และส่งเสริมศักยภาพด้านการตลาดสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นสู่ตลาดยุคใหม่ ด้านหม่อนไหม	ราย	188	189	100.53
3. เกษตรกร/ผู้ประกอบการมีมูลค่าจำหน่ายสินค้าภายใต้โครงการ	ล้านบาท	25.0000	14.1694	56.68
ภาพรวม				85.74

ที่มา: ระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2567

3.3) ผลการติดตามในพื้นที่

ศูนย์ประเมินผลได้ติดตามผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น ระหว่างเดือนพฤษภาคม - กันยายน 2567 ในพื้นที่ 14 จังหวัด ได้แก่ อุตรดิตถ์ ขอนแก่น สุรินทร์ ระยอง จันทบุรี สระแก้ว ฉะเชิงเทรา นครสวรรค์ อุทัยธานี ชัยนาท สุพรรณบุรี เชียงใหม่ ลำพูน และสุโขทัย โดยเป็นการติดตามผลการดำเนินงาน ปัญหา และอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 จากเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ที่รับผิดชอบโครงการ และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 รายละเอียด ดังนี้

3.3.1) ผลการติดตาม

(1) การเบิกจ่ายงบประมาณ

(1.1) หน่วยงานได้รับการจัดสรรงบประมาณ 2,399,830.00 บาท เบิกจ่ายครบตามเป้าหมาย

(1.2) ความทันเวลาของงบประมาณ พบว่า เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการในระดับพื้นที่ ร้อยละ 93.75 เห็นว่างบประมาณที่ได้รับการจัดสรรทันเวลาต่อการปฏิบัติงาน และร้อยละ 6.25 เห็นว่างบประมาณที่ได้รับการจัดสรรไม่ทันต่อการปฏิบัติงาน เนื่องจากการโอนงบประมาณให้หน่วยงานในพื้นที่เพื่อดำเนินงานโครงการและสนับสนุนปัจจัยการผลิตในบางพื้นที่ล่าช้า จึงทำให้การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ไม่เป็นไปตามแผน (ตารางที่ 3.2.1-4)

(1.3) ความเพียงพอของงบประมาณ พบว่า เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการในระดับพื้นที่ ร้อยละ 93.75 เห็นว่างบประมาณที่ได้รับการจัดสรรมีความเพียงพอกับการดำเนินกิจกรรมของโครงการ และร้อยละ 6.25 เห็นว่างบประมาณไม่เพียงพอ เนื่องจากต้องการงบประมาณในการสนับสนุนกิจกรรมฝึกอบรม และพัฒนาบรรจุกฎเกณฑ์เพิ่มเติม (ตารางที่ 3.2.1-4)

ตารางที่ 3.2.1-4 ความทันเวลาและความเพียงพอของงบประมาณของโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อย
เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น

รายการ	ร้อยละ
1. ความทันเวลาของงบประมาณ	
1.1 ทันเวลา	93.75
1.2 ไม่ทันเวลา	6.25
2. ความเพียงพอของงบประมาณ	
2.1 เพียงพอ	93.75
2.2 ไม่เพียงพอ	6.25

ที่มา: จากการสำรวจ

(2) กิจกรรม

(2.1) ศูนย์วิจัยข้าวชัยนาท และศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวจังหวัดสุรินทร์ (กรมการข้าว) จัดกิจกรรมการยกระดับสินค้าข้าวพื้นเมืองและข้าวสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ GI ดำเนินการอบรมถ่ายทอดองค์ความรู้การผลิตข้าวอัตลักษณ์พื้นถิ่น ให้กับเกษตรกร 2 หลักสูตร ได้แก่ หลักสูตรระบบควบคุมภายในแบบกลุ่ม (Internal Control System : ICS) เป้าหมาย 26 ราย และหลักสูตรการขอขึ้นทะเบียนรับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ GI (รูปแบบออนไลน์) เป้าหมาย 16 ราย

(2.2) สำนักงานเกษตรจังหวัดระยอง จันทบุรี สระแก้ว ฉะเชิงเทรา นครสวรรค์ อุทัยธานี เชียงใหม่ ลำพูน และสุโขทัย (กรมส่งเสริมการเกษตร) จัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น พัฒนาเกษตรกรผลิตสินค้าไม้ผลอัตลักษณ์พื้นถิ่นเหมาะสมกับพื้นที่สู่มาตรฐานสร้างความเข้มแข็ง

ขององค์กร โดยการจัดอบรมถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีการผลิตสินค้าไม้ผลอัตลักษณ์พื้นถิ่นให้กับเกษตรกร เป้าหมาย 310 ราย พัฒนาจตุรบรรณสินค้าและผลิตภัณฑ์เพื่อการเพิ่มมูลค่า เป้าหมาย 9 สินค้า และจัดทำแปลงเรียนรู้การผลิตไม้ผลอัตลักษณ์ที่ได้มาตรฐาน เป้าหมาย 9 แปลง

(2.3) ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดสุพรรณบุรี (กรมประมง) บูรณาการร่วมกับสำนักงานประมงจังหวัดสุพรรณบุรี และฟาร์มเอกชน ร่วมกันประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกร เข้าร่วมโครงการ เพื่อส่งเสริมผลิตภัณฑ์สินค้าที่ทำจากปลาม้า ส่งเสริมการบริโภคปลาม้า และสนับสนุนอุปกรณ์คัดขนาดลูกปลา และอาหารสำเร็จสำหรับปลากินเนื้อขนาดเล็กช่วงฝักปรับเปลี่ยนพฤติกรรมลูกปลา จากกินอาหารมีชีวิตเป็นอาหารเม็ด ด้านการจัดอบรมเกษตรกร ดำเนินการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าสัตว์น้ำอัตลักษณ์พื้นถิ่นปลาม้า พัฒนาระบบการเพาะและอนุบาลลูกปลาม้า โดยการปรับปรุงระบบการเพาะและอนุบาลปลาม้า จัดหาพ่อแม่พันธุ์ปลาม้า พัฒนาเทคนิคการผลิตลูกพันธุ์ปลาม้า เป้าหมาย 1 ชนิด ส่งเสริมฟาร์มเลี้ยงปลาม้าต้นแบบ เป้าหมาย 1 ฟาร์ม และถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับเทคนิคการเพาะเลี้ยงปลาม้าให้กับเกษตรกร เป้าหมาย 20 ราย

(2.4) สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดขอนแก่น (กรมปศุสัตว์) บูรณาการร่วมมือกับ ศูนย์วิจัยและบำรุงพันธุ์สัตว์ท่าพระ เพื่อผลิตพ่อแม่พันธุ์ไก่ซีท่าพระ ให้สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดขอนแก่นนำไป สนับสนุนให้เกษตรกรฟาร์มเครือข่ายเลี้ยงเพื่อผลิตลูก และขยายพันธุ์ให้เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่พื้นเมืองขุนรายอื่น ๆ ต่อไป ดำเนินการจัดอบรมถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกรเกี่ยวกับการเลี้ยงไก่พื้นเมืองอัตลักษณ์พื้นถิ่น เป้าหมาย 11 ราย และส่งมอบพ่อแม่พันธุ์ไก่ซีท่าพระ โดยให้เกษตรกรฟาร์มเครือข่ายผู้เลี้ยงไก่พื้นเมือง เป้าหมาย 1 ราย

(2.5) ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ (กรมหม่อนไหม) ดำเนินกิจกรรมภายใต้โครงการส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตรอัตลักษณ์และสินค้า บ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ด้านหม่อนไหม โดยจัดอบรมถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการผลิตผ้าไหมตรานกยูงพระราชทาน และการพอกย้อมสีเคมีที่ปลอดภัยต่อสิ่งแวดล้อม/สีธรรมชาติ เป้าหมาย 60 ราย และโครงการส่งเสริมและพัฒนา หม่อนไหมหัตถกรรม ดำเนินการส่งเสริมกลุ่มผู้ผลิตเส้นไหมไทยสาวมือตามมาตรฐานสินค้าเกษตร มกษ.8000-2565 และ มกษ.5900-2565 เป้าหมาย 20 ราย

(3) ผลผลิต

(3.1) ศูนย์วิจัยข้าวชัยนาท และศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวจังหวัดสุรินทร์ ดำเนินการจัด กิจกรรมการยกระดับสินค้าข้าวพื้นเมืองและข้าวสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ GI โดยได้อบรมถ่ายทอดองค์ความรู้ การผลิตข้าวอัตลักษณ์พื้นถิ่น ให้กับเกษตรกร 2 หลักสูตร ได้แก่ หลักสูตรระบบควบคุมภายในแบบกลุ่ม (ICS) จำนวน 26 ราย และหลักสูตรการขอขึ้นทะเบียนรับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ GI (รูปแบบออนไลน์) จำนวน 16 ราย ครบตามเป้าหมาย

(3.2) สำนักงานเกษตรจังหวัดระยอง จันทบุรี สระแก้ว ฉะเชิงเทรา นครสวรรค์ อุทัยธานี เชียงใหม่ ลำพูน และสุโขทัย จัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตร อัตลักษณ์พื้นถิ่น พัฒนา เกษตรกรผลิตสินค้าไม้ผลอัตลักษณ์พื้นถิ่นเหมาะสมกับพื้นที่สู่มาตรฐานสร้างความเข้มแข็งขององค์กร โดยการจัด

อบรมถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีการผลิตสินค้าไม้ผลอัตลักษณ์พื้นถิ่นให้กับเกษตรกร จำนวน 310 ราย พัฒนาจตุรบรรณสินค้าและผลิตภัณฑ์เพื่อการเพิ่มมูลค่า จำนวน 9 สินค้า ครอบคลุมเป้าหมาย และจัดทำแปลงเรียนรู้การผลิตไม้ผลอัตลักษณ์ที่ได้มาตรฐาน จำนวน 9 แปลง ครอบคลุมเป้าหมาย ได้แก่ ทุเรียนหมอนทองระยอง ทุเรียนจันทร์ ชมพู่คลองหาด มะม่วงน้ำดอกไม้สีทองบางคล้า ฝรั่งกิมจู ทุเรียนห้วยขาแข้ง ลำไยหอมสารภี มะม่วงมหาชนก และทุเรียนหมอนพระร่วง

(3.3) ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดสุพรรณบุรี ดำเนินการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าสัตว์น้ำอัตลักษณ์พื้นถิ่นปลาม้า พัฒนาระบบการเพาะและอนุบาลลูกปลาม้า โดยการปรับปรุงระบบการเพาะและอนุบาลปลาม้า จัดหาพ่อแม่พันธุ์ปลาม้า พัฒนาเทคนิคการผลิตลูกพันธุ์ปลาม้า จำนวน 1 ชนิด ได้แก่ ปลาม้า ส่งเสริมฟาร์มเลี้ยงปลาม้าต้นแบบ จำนวน 1 ฟาร์ม และถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับเทคนิคการเพาะเลี้ยงปลาม้าให้กับเกษตรกร จำนวน 20 ราย ครอบคลุมเป้าหมาย นอกจากนี้ยังได้สนับสนุนปัจจัยการผลิตเป็นลูกพันธุ์ปลาม้า จำนวน 10,000 ตัว (รายละ 500 ตัว)

(3.4) สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดขอนแก่น (กรมปศุสัตว์) ดำเนินการจัดอบรมถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงไก่พื้นเมืองอัตลักษณ์พื้นถิ่นให้เกษตรกร จำนวน 11 ราย ส่งมอบพ่อแม่พันธุ์ไก่ซีท่าพระให้เกษตรกรฟาร์มเครือข่ายผู้เลี้ยงไก่พื้นเมือง จำนวน 1 ราย โดยได้รับพ่อแม่พันธุ์ไก่ซีท่าพระ จำนวน 110 ตัว (แม่พันธุ์ 100 ตัว และพ่อพันธุ์ 10 ตัว) ครอบคลุมเป้าหมาย

(3.5) ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ดำเนินกิจกรรมภายใต้โครงการส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตรอัตลักษณ์และสินค้าบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ด้านหม่อนไหม โดยจัดอบรมถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการผลิตผ้าไหมตรานกยูงพระราชทาน และการฟอกย้อมสีเคมีที่ปลอดภัยต่อสิ่งแวดล้อม/สีธรรมชาติ จำนวน 62 ราย คิดเป็นร้อยละ 103.33 ของเป้าหมาย 60 ราย และโครงการส่งเสริมและพัฒนาหม่อนไหมหัตถกรรม ดำเนินการส่งเสริมกลุ่มผู้ผลิตเส้นไหมไทยสาวมือ ตามมาตรฐานสินค้าเกษตร มกษ.8000-2565 และ มกษ.5900-2565 จำนวน 20 ราย ครอบคลุมเป้าหมาย

(4) ผลลัพธ์เบื้องต้น

จากการสำรวจผลลัพธ์เบื้องต้นของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการปี 2567 รายละเอียดังนี้

(4.1) การถ่ายทอดองค์ความรู้ เกษตรกรได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้เรื่องระบบควบคุมภายในแบบกลุ่ม (ICS) การขอขึ้นทะเบียนรับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ GI (รูปแบบออนไลน์) (กรมการข้าว) เทคโนโลยีการผลิตสินค้าไม้ผลอัตลักษณ์พื้นถิ่น (กรมส่งเสริมการเกษตร) การเลี้ยงไก่พื้นเมืองอัตลักษณ์พื้นถิ่น (กรมปศุสัตว์) เทคโนโลยีการเพาะเลี้ยงปลาม้า (กรมประมง) การผลิตผ้าไหมตรานกยูงพระราชทานและการฟอกย้อมสีเคมีที่ปลอดภัยต่อสิ่งแวดล้อม/สีธรรมชาติ และส่งเสริมกลุ่มผู้ผลิตเส้นไหมไทยสาวมือ ตามมาตรฐานสินค้าเกษตร มกษ.8000-2565 และ มกษ.5900-2565 (กรมหม่อนไหม) จากการสำรวจพบว่า หลังเข้ารับการส่งเสริมองค์ความรู้เกษตรกรมีความรู้เพิ่มขึ้น ร้อยละ 98.55 โดยก่อนเข้ารับการอบรม

มีความรู้ระดับปานกลาง ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.90 และหลังอบรมมีความรู้ระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.54 ส่วนอีกร้อยละ 1.45 ไม่ได้รับการถ่ายทอดความรู้จากหน่วยงาน เนื่องจากติดภารกิจ จึงไม่สามารถมาอบรม (ตารางที่ 3.2.1-5)

ตารางที่ 3.2.1-5 การได้รับถ่ายทอดองค์ความรู้ของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อย
เกษตรกรอัตลักษณ์พื้นถิ่น

การถ่ายทอดองค์ความรู้	ร้อยละ
1. ได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้	98.55
2. ไม่ได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้	1.45

ที่มา: จากการสำรวจ

(4.2) การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรทุกรายมีการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ทั้งหมด ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับการให้อาหารปลามาและไก่พื้นเมืองในปริมาณที่เหมาะสม การออกแบบลวดลายผ้าไหม/ผ้าฝ้าย เทคนิคการย้อมสี การขอขึ้นทะเบียนรับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ GI เพื่อส่งเสริมการตลาด และการจำหน่ายที่กว้างขึ้น การวางแผนการตลาดเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้า (ตารางที่ 3.2.1-6)

ตารางที่ 3.2.1-6 การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อย
เกษตรกรอัตลักษณ์พื้นถิ่น

การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์	ร้อยละ
1. นำความรู้ไปใช้ประโยชน์	100.00
2. ไม่ได้นำความรู้ไปใช้ประโยชน์	0.00

ที่มา: จากการสำรวจ

(4.3) การได้รับการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ 138 ราย ได้รับการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์แล้ว 86 ราย โดยเป็นสินค้าข้าว ผ้าไหม ทุเรียน ลำไย มะม่วง ชมพู และฝรั่ง คิดเป็นร้อยละ 62.32 ของเป้าหมาย อยู่ระหว่างการขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ GI 13 ราย คิดเป็นร้อยละ 9.42 และไม่ได้ขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ GI 39 ราย คิดเป็นร้อยละ 28.26 เนื่องจากเกษตรกรเพิ่งเข้าร่วมโครงการปีแรก และเกษตรกรบางส่วนที่ปลูกไม้ผลมีพื้นที่ปลูกน้อย จึงไม่สนใจยื่นเอกสารเพื่อขอขึ้นทะเบียนฯ ส่วนเกษตรกรที่ทอผ้าไหมเพิ่งเริ่มหัดทอ ยังทอลวดลายไม่สม่ำเสมอทั้งผืน จึงต้องใช้เวลาและประสบการณ์ในการทอ ดังนั้นกรมหม่อนไหมจึงควรณรงค์สร้างความเข้าใจให้เกษตรกรในการขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทาง GI เพื่อเป็นการเพิ่มมูลค่าผ้าไหมให้สูงขึ้น ซึ่งจะส่งผลต่อรายได้ของเกษตรกรด้วย

(4.4) รายได้ของเกษตรกร

จากการสำรวจข้อมูลด้านปริมาณการผลิต ราคา และรายได้ ของเกษตรกร โดยเปรียบเทียบก่อนเข้าร่วมโครงการ (ปี 2566) กับหลังเข้าร่วมโครงการ (ปี 2567) รายละเอียด ดังนี้

(4.4.1) เกษตรกรผู้ผลิตผ้าไหม/ผ้าฝ้าย กลุ่มทอผ้าฝ้ายย้อมสีธรรมชาติ เหล่าหลวงใต้ จังหวัดอุดรธานี ส่วนใหญ่ทอผ้าเป็นอาชีพเสริม โดยจะใช้เวลาว่างหลังจากทำการเกษตร มารับจ้างทอผ้าให้กับศูนย์ศิลปาชีพกำแพงแก้วเป็นส่วนใหญ่ เดิมทีก่อนเข้าร่วมโครงการเกษตรกรนิยมทอผ้าฝ้าย โดยเฉลี่ยทอผ้าฝ้ายได้รายละ 62 เมตรต่อปี ได้รับรายได้เป็นค่าจ้างทอผ้าฝ้ายเฉลี่ย 150 บาทต่อเมตร มีรายได้เฉลี่ยรายละ 9,300 บาทต่อปี โดยหลังเข้าร่วมโครงการ เกษตรกรได้รับการอบรมถ่ายทอดความรู้ ส่งผลให้มีการปรับเปลี่ยนจากทอผ้าฝ้ายมาเป็นทอผ้าไหมเพิ่มขึ้น เกษตรกรทอผ้าไหมได้เฉลี่ยรายละ 77.56 เมตรต่อปี ได้รับรายได้จากค่าจ้างทอผ้าไหมเฉลี่ย 500 บาทต่อเมตร ส่งผลให้เกษตรกรมีรายได้เฉลี่ยรายละ 38,780 บาทต่อปี นอกจากนี้มีสมาชิกกลุ่มดังกล่าวได้รับการรับรองมาตรฐานตรานกยูงพระราชทานสีน้ำเงิน ปี 2566 แล้ว จำนวน 4 ราย

(4.4.2) เกษตรกรผู้ผลิตผ้าไหม กลุ่มสตรีไหมไทยบ้านเชิงอะ จังหวัดสุรินทร์ ส่วนใหญ่มีอาชีพทำการเกษตร เลี้ยงไหม และทอผ้า โดยจะใช้เวลาว่างหลังจากทำการเกษตรมาทอผ้าเป็นอาชีพเสริม โดยก่อนเข้าร่วมโครงการเกษตรกรทอผ้าไหมได้เฉลี่ยรายละ 73.33 เมตรต่อปี จำหน่ายผ้าไหม ราคาเฉลี่ย 1,147 บาทต่อเมตร ส่งผลให้เกษตรกรมีรายได้เฉลี่ยรายละ 84,109.51 บาทต่อปี ซึ่งเป็นการจำหน่ายภายในชุมชนและจำหน่ายให้กับพ่อค้าในท้องถิ่นที่มารับซื้อ มีต้นทุนการผลิตเฉลี่ย 550 บาทต่อเมตร ซึ่งหลังเข้าร่วมโครงการยังไม่มีเปลี่ยนแปลง เนื่องจากเกษตรกรอยู่ระหว่างกระบวนการตรวจสอบสถานที่ แหล่งผลิต และกระบวนการผลิต เพื่อขอรับรองมาตรฐานตรานกยูงพระราชทาน

(4.4.3) เกษตรกรผู้ปลูกข้าวหอมมะลิ 105 จังหวัดสุรินทร์ กลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการเป็นกลุ่มที่มีศักยภาพในการผลิต เนื่องจากเคยเข้าร่วมโครงการส่งเสริมระบบการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ซึ่งผลผลิตของเกษตรกรได้รับการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร เช่น การรับรองเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม (PGS) มาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) ซึ่งเกษตรกรจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าวให้กับศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวสุรินทร์ ราคาเฉลี่ย 16.79 บาทต่อกิโลกรัม สูงกว่าการจำหน่ายในตลาดทั่วไปเฉลี่ย 12 บาทต่อกิโลกรัม โดยเกษตรกรมีผลผลิตเฉลี่ยรายละ 322.14 กิโลกรัมต่อไร่ต่อปี และมีค่าใช้จ่ายในการผลิตเฉลี่ยรายละ 1,028.57 บาทต่อไร่ต่อปี

(4.4.4) เกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนกลุ่มแปลงใหญ่ทุเรียนวังห้ว หลังเข้าร่วมโครงการเกษตรกรมีปริมาณการผลิตทุเรียนเฉลี่ยรายละ 1,382.91 กิโลกรัมต่อไร่ต่อปี ลดลงจากก่อนเข้าร่วมโครงการเฉลี่ยรายละ 470 กิโลกรัมต่อไร่ต่อปี หรือลดลงร้อยละ 25.37 เนื่องจากเกิดปัญหาสภาพอากาศร้อนจัด ต้นทุเรียนปรับสภาพอากาศไม่ทัน ส่งผลให้ต้นทุเรียนไม่ค่อยออกดอก หากต้นติดลูกทุเรียนแล้ว ลูกทุเรียนจะร่วง อย่างไรก็ตามเกษตรกรสมาชิกกลุ่มแปลงใหญ่ทุเรียนวังห้ว ตำบลวังห้ว อำเภอแกลง จังหวัดระยอง ได้รับการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) แล้ว เมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2567 และได้รับการสนับสนุนกล่องบรรจุทุเรียนที่มีการบอกเล่าเรื่องราวของกลุ่ม (Story) ประโยชน์ของทุเรียน แหล่งผลิต วัน/เดือน/ปี

ที่บรรจุและเก็บเกี่ยวผลผลิต และวิธีการเก็บรักษาบนกล่องจากโครงการฯ จำนวน 400 กล่อง ส่งผลให้เกษตรกรที่ขายทุเรียนออนไลน์หรือร้อยละ 81.82 ของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ สามารถจำหน่ายทุเรียนได้ในราคาเพิ่มขึ้นจากกิโลกรัมละ 123.33 บาท เป็นเฉลี่ยกิโลกรัมละ 142.22 บาท หรือเพิ่มขึ้นเฉลี่ยกิโลกรัมละ 18.89 บาทต่อกิโลกรัม คิดเป็นร้อยละ 15.32 และลดต้นทุนค่าบรรจุภัณฑ์เฉลี่ยกล่องละ 40 บาท

(4.4.5) เกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนกลุ่มแปลงใหญ่ หมู่ 14 ตำบลนายายอาม จังหวัดจันทบุรี หลังเข้าร่วมโครงการเกษตรกรมีปริมาณการผลิตทุเรียนเฉลี่ยรายละ 920.77 กิโลกรัมต่อไร่ต่อปี ลดลงจากก่อนเข้าร่วมโครงการเฉลี่ยรายละ 471.60 กิโลกรัมต่อไร่ต่อปี หรือลดลงร้อยละ 33.87 เนื่องจากเกิดปัญหาสภาพอากาศร้อนจัด ต้นทุเรียนไม่ค่อยติดดอกบางส่วนเป็นต้นทุเรียนที่เพิ่งปลูกมาได้ 4 - 5 ปี ยังได้ผลผลิตไม่เต็มที่ อย่างไรก็ตามเกษตรกรสมาชิกกลุ่มแปลงใหญ่ หมู่ 14 ตำบลนายายอาม อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี ได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP แล้ว และมี 3 ราย ที่ได้รับการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) ทุเรียนจันท และได้รับการสนับสนุนป้ายแขวนขั้วทุเรียน สติกเกอร์ติดกล่องทุเรียน กล่องถังไม้ ป้ายแสดนต์ทุเรียนจันท (ไคคัท) ป้ายแสดนต์ข้อมูลทุเรียน (สีเหลี่ยมผืนผ้า) จำหน่ายออนไลน์ ทำให้ผู้บริโภคทราบเรื่องราวของทุเรียน ประกอบกับตราสัญลักษณ์ GI เป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้า เกษตรกรที่จำหน่ายทุเรียนออนไลน์หรือร้อยละ 80.00 ของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ สามารถจำหน่ายทุเรียนได้ในราคาเพิ่มขึ้นจากกิโลกรัมละ 121.70 บาท เป็นเฉลี่ยกิโลกรัมละ 150.90 บาท หรือเพิ่มขึ้นเฉลี่ยกิโลกรัมละ 29.20 บาทต่อกิโลกรัม คิดเป็นร้อยละ 23.99

(4.4.6) เกษตรกรผู้ปลูกชมพู่กลุ่มแปลงใหญ่ชมพู่คลองหาด จังหวัดสระแก้ว เกษตรกรได้รับการรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) ครบทุกราย หลังเข้าร่วมโครงการเกษตรกรมีปริมาณการผลิตชมพู่เฉลี่ยรายละ 3,331 กิโลกรัมต่อไร่ต่อปี ลดลงจากก่อนเข้าร่วมโครงการเฉลี่ยรายละ 202.86 กิโลกรัมต่อไร่ต่อปี หรือลดลงร้อยละ 5.74 เนื่องจากเกิดปัญหาสภาพอากาศร้อนจัด พื้นที่ปลูกชมพู่ขาดแคลนน้ำ ส่งผลให้เกษตรกรมีราคาจำหน่ายผลผลิตเพิ่มขึ้นจากกิโลกรัมละ 38.29 บาท เป็นเฉลี่ยกิโลกรัมละ 50.43 บาท หรือเพิ่มขึ้นเฉลี่ยกิโลกรัมละ 12.14 บาทต่อกิโลกรัม คิดเป็นร้อยละ 31.72 เป็นผลมาจากเกษตรกรมีการบริหารจัดการแปลงปลูกดีขึ้น ผลผลิตได้มาตรฐาน และจำหน่ายผลผลิตผ่านกลุ่มให้ห้างท็อปซูเปอร์มาร์เก็ต (TOP) และส่งออกประเทศจีน

(4.4.7) เกษตรกรผู้ผลิตผ้าไหมกลุ่มทอผ้าบ้านสุขสำราญ จังหวัดสระแก้ว ส่วนใหญ่มีอาชีพทำการเกษตร เลี้ยงโค และทอผ้า โดยจะใช้เวลาว่างหลังจากทำการเกษตรมาทอผ้าเป็นอาชีพเสริม โดยก่อนเข้าร่วมโครงการเกษตรกรทอผ้าไหมได้เฉลี่ยรายละ 36.25 เมตรต่อปี จำหน่ายผ้าไหมราคาเฉลี่ย 1,238 บาทต่อเมตร ส่งผลให้เกษตรกรมีรายได้เฉลี่ย 44,859.38 บาทต่อปี ซึ่งเป็นการจำหน่ายภายในชุมชนและจำหน่ายให้กับหน่วยงานราชการในพื้นที่ มีต้นทุนการผลิตเฉลี่ย 425 บาทต่อเมตร ซึ่งหลังเข้าร่วมโครงการยังไม่มีเปลี่ยนแปลงทางด้านรายได้ เนื่องจากยังไม่ได้การรับรองมาตรฐานตรานกยูงพระราชทานจึงผลิตผ้าไหมเหมือนเดิม

(4.4.8) เกษตรกรผู้ปลูกมะม่วงกลุ่มแปลงใหญ่มะม่วง ตำบลบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา เกษตรกรเพิ่งได้รับการรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) ปี 2567 หลังเข้าร่วม

โครงการเกษตรกรรมมีราคาจำหน่ายไม่เปลี่ยนแปลง คือ 48 บาทต่อกิโลกรัม ปริมาณการผลิตมะม่วงเฉลี่ยรายละ 669.18 กิโลกรัมต่อไร่ต่อปี เพิ่มขึ้นจากก่อนเข้าร่วมโครงการเฉลี่ยรายละ 143.78 กิโลกรัมต่อไร่ต่อปี หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 25.37 เป็นผลมาจากเกษตรกรรมมีการบริหารจัดการแปลงปลูกดีขึ้น

(4.4.9) เกษตรกรผู้ปลูกฝรั่งกิมจู กลุ่มแปลงใหญ่ฝรั่ง หมู่ 10 ตำบลบ้านมะเกลือ จังหวัดนครสวรรค์ หลังเข้าร่วมโครงการเกษตรกรรมมีปริมาณการผลิตฝรั่งเฉลี่ยรายละ 1,581.43 กิโลกรัมต่อไร่ต่อปี ลดลงจากก่อนเข้าร่วมโครงการเฉลี่ยรายละ 131.90 กิโลกรัมต่อไร่ต่อปี หรือลดลงร้อยละ 7.70 เนื่องจากเกิดปัญหาสภาพอากาศร้อนจัด ประสบภัยแล้ง ขาดน้ำทำการเกษตร ทั้งนี้ เกษตรกรมีราคาจำหน่ายผลผลิตเพิ่มขึ้นจากเฉลี่ยกิโลกรัมละ 16.00 บาท เป็นเฉลี่ยกิโลกรัมละ 23.00 บาท หรือเพิ่มขึ้นเฉลี่ยกิโลกรัมละ 7.00 บาท คิดเป็นร้อยละ 43.75 เป็นผลมาจากปี 2567 มีผลผลิตน้อย ทำให้ราคาจำหน่ายปรับสูงขึ้น อีกทั้งภาครัฐมีการส่งเสริมให้จำหน่ายออนไลน์ พัฒนาระบบจุกภัณฑ์ และมีจุดรวบรวมสินค้า โดยไม่จำหน่ายผ่านพ่อค้าคนกลาง ส่วนผลผลิตที่ไม่ได้คุณภาพตามเกณฑ์สามารถนำมาแปรรูปเป็น ฝรั่งแช่บ๊วย น้ำฝรั่งคั้นสด เพื่อจำหน่ายเป็นผลิตภัณฑ์ได้ อย่างไรก็ตามเกษตรกรสมาชิกกลุ่มแปลงใหญ่ฝรั่งหมู่ 10 ตำบลบ้านมะเกลือ จังหวัดนครสวรรค์ ได้รับการสนับสนุนกระดาษห่อฝรั่ง 1 มัด (5 กก.) และตะกร้าใส่ฝรั่ง 2 ใบ (40 กก.) โดยเกษตรกรร้อยละ 27.27 ได้รับการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร GAP แล้ว

(4.4.10) เกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนหมอนทองห้วยขาแข้ง จังหวัดอุทัยธานี หลังเข้าร่วมโครงการเกษตรกรรมมีปริมาณการผลิตทุเรียนเฉลี่ยรายละ 289.71 กิโลกรัมต่อไร่ต่อปี ลดลงจากก่อนเข้าร่วมโครงการเฉลี่ยรายละ 35.00 กิโลกรัมต่อไร่ต่อปี หรือลดลงร้อยละ 10.78 เนื่องจากเกิดปัญหาสภาพอากาศร้อนจัด ต้นทุเรียนไม่ค่อยติดดอก และเพิ่งเก็บผลผลิตปีแรก จึงยังได้ผลผลิตไม่เต็มที่ ทั้งนี้ เกษตรกรมีราคาจำหน่ายผลผลิตเพิ่มขึ้นจากเฉลี่ยกิโลกรัมละ 157.78 บาท เป็นเฉลี่ยกิโลกรัมละ 188.75 บาท หรือเพิ่มขึ้นเฉลี่ยกิโลกรัมละ 30.97 บาท คิดเป็นร้อยละ 19.63 เป็นผลมาจากปี 2567 ได้ผลผลิตน้อย ทำให้ราคาจำหน่ายทุเรียนสูงขึ้น อย่างไรก็ตามเกษตรกรสมาชิกกลุ่มแปลงใหญ่ทุเรียนห้วยขาแข้ง จังหวัดอุทัยธานี ร้อยละ 25.00 ได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP แล้ว และร้อยละ 70.00 อยู่ระหว่างการขอรับการรับรองมาตรฐานสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ GI ทุเรียนหมอนทองห้วยขาแข้ง นอกจากนี้กลุ่มฯ ยังได้รับการสนับสนุนท่อ PVC ทำระบบน้ำแผงโซลาร์เซลล์ ป้ายแปลงต้นแบบ และปุ๋ยสูตร

(4.4.11) เกษตรกรผู้ปลูกมะม่วงมหาชนก จังหวัดลำพูน หลังเข้าร่วมโครงการเกษตรกรรมมีปริมาณการผลิตมะม่วงเฉลี่ยรายละ 1,155.40 กิโลกรัมต่อไร่ต่อปี ลดลงจากก่อนเข้าร่วมโครงการเฉลี่ยรายละ 335.40 กิโลกรัมต่อไร่ต่อปี หรือลดลงร้อยละ 22.50 เนื่องจากสภาพอากาศแปรปรวน อากาศร้อน และฝนตก ในช่วงมะม่วงออกดอก ส่งผลให้ดอกร่วง ทำให้ผลผลิตลดลง ทั้งนี้ เกษตรกรมีราคาจำหน่ายผลผลิตเพิ่มขึ้นจากกิโลกรัมละ 23.00 บาท เป็นเฉลี่ยกิโลกรัมละ 27.80 บาท หรือเพิ่มขึ้นเฉลี่ยกิโลกรัมละ 4.80 บาท คิดเป็นร้อยละ 20.87 เป็นผลมาจากปีนี้มีผลผลิตมีน้อย ทำให้ราคาจำหน่ายมะม่วงสูงขึ้น โดยกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกมะม่วงมหาชนกได้รับการรับรองมาตรฐานสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ GI และมาตรฐาน GAP แล้ว และได้รับสนับสนุนปัจจัยการผลิต ได้แก่ ฤกษ์ห่อมะม่วง และกล่องบรรจุภัณฑ์มะม่วง

(5) ความพึงพอใจ

(5.1.1) ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ พบว่า ในภาพรวมเจ้าหน้าที่ที่มีความพึงพอใจต่อโครงการในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.40 เมื่อจำแนกตามประเด็น พบว่า เจ้าหน้าที่ที่มีความพึงพอใจต่อประโยชน์ที่เกษตรกรได้รับจากการเข้าร่วมโครงการ ในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.75 รองลงมาพึงพอใจต่อหลักเกณฑ์/เงื่อนไขของโครงการในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.56 การชี้แจงทำความเข้าใจขั้นตอน/วิธีดำเนินงานโครงการจากส่วนกลางในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.44 การถ่ายทอดความรู้ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.38 ในส่วนงบประมาณที่ได้รับจัดสรร และปัจจัยการผลิตที่สนับสนุนในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.19 และ 4.07 ตามลำดับ (ตารางที่ 3.2.1-7)

ตารางที่ 3.2.1-7 ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ที่มีต่อโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น

ประเด็น	ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
1. งบประมาณที่ได้รับจัดสรร	4.19	มาก
2. การชี้แจงทำความเข้าใจขั้นตอน/ วิธีการดำเนินงานโครงการจากส่วนกลาง	4.44	มากที่สุด
3. หลักเกณฑ์/เงื่อนไขของโครงการ	4.56	มากที่สุด
4. ปัจจัยการผลิตที่สนับสนุน	4.07	มาก
5. การถ่ายทอดความรู้	4.38	มากที่สุด
6. ประโยชน์ของเกษตรกรจากการเข้าร่วมโครงการ	4.75	มากที่สุด
ภาพรวม	4.40	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

5.1.2) ความพึงพอใจของเกษตรกร พบว่า ในภาพรวมเกษตรกรมีความพึงพอใจต่อโครงการ ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.72 เมื่อจำแนกตามประเด็น พบว่า มีความพึงพอใจต่อเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ และการได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมโครงการในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.78 รองลงมาพึงพอใจต่อการถ่ายทอดความรู้ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.77 มีความพึงพอใจต่อหลักเกณฑ์การคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ การประชาสัมพันธ์/ชี้แจงรายละเอียดโครงการ และปัจจัยการผลิตที่สนับสนุน ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.69 4.67 และ 4.62 ตามลำดับ (ตารางที่ 3.2.1-8)

ตารางที่ 3.2.1-8 ความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น

ประเด็น	ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
1. การประชาสัมพันธ์/ชี้แจงรายละเอียดโครงการ	4.67	มากที่สุด
2. หลักเกณฑ์การคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ	4.69	มากที่สุด
3. ปัจจัยการผลิตที่สนับสนุน	4.62	มากที่สุด
4. การถ่ายทอดความรู้	4.77	มากที่สุด
5. เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ	4.78	มากที่สุด
6. การได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมโครงการ	4.78	มากที่สุด
ภาพรวม	4.72	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

(6) ข้อค้นพบ

(6.1) เจ้าหน้าที่

สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดขอนแก่นได้รับการจัดสรรงบประมาณล่าช้า ทำให้การดำเนินกิจกรรมอุดหนุนปัจจัยการผลิตและอุปกรณ์การเลี้ยงไก่พื้นเมืองไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ ในช่วงเดือนมกราคม – มีนาคม 2567 ทำให้การเบิกจ่ายงบประมาณไม่ทันต่อรอบการผลิต

(6.2) เกษตรกร

(6.2.1) เกษตรกรผู้ปลูกข้าวเป็นกลุ่มที่มีศักยภาพการผลิต และเคยเข้าร่วมโครงการอื่นในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มาแล้ว ส่งผลให้ผลผลิตได้รับมาตรฐาน มีผลผลิตและรายได้ค่อนข้างมาก แต่เกษตรกรส่วนใหญ่ขาดแหล่งน้ำสำหรับการเกษตร เนื่องจากอ่างเก็บน้ำในชุมชนตื้นเขิน

(6.2.2) เกษตรกรที่มีรายได้เพิ่มขึ้นส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรที่มีความพร้อมและจำหน่ายสินค้าออนไลน์ได้ด้วยตนเอง ส่งผลให้สามารถกำหนดราคาจำหน่ายผลผลิตเองได้ และเกษตรกรที่ได้รับการส่งเสริมความรู้แล้ว ต้องการขอตรวจรับรองเพื่อขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ GI แต่ไม่ทราบว่าต้องติดต่อหน่วยงานไหน มีขั้นตอนอย่างไร เนื่องจากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีหน้าที่เข้ามาส่งเสริมการผลิตสินค้า GI และเตรียมความพร้อมในการขอตรวจรับรองเพื่อขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ GI

(6.2.3) เกษตรกรผู้ผลิตผ้าไหม/ผ้าฝ้าย ส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ โดยจะใช้เวลาว่างหลังจากทำการเกษตรมาทอผ้าเป็นอาชีพเสริม การผลิตผ้าไหมแบบดั้งเดิม จึงไม่มีการเปลี่ยนแปลงด้านราคาจำหน่าย และเกษตรกรยังไม่เห็นถึงความสำคัญในการขอรับการรับรองมาตรฐานตราสัญลักษณ์พระราชทาน

(7) ข้อเสนอแนะ

(7.1) เจ้าหน้าที่

(7.1.1) หากมีการจัดตั้งกองทุนพัฒนาอาชีพปศุสัตว์ ช่วยเหลือให้เกษตรกร/สถาบันเกษตรกรสามารถกู้เงินมาใช้ซื้อปัจจัยการผลิต/อุปกรณ์การเลี้ยงระหว่างรอการจัดสรรงบประมาณ จะช่วยให้เกษตรกรสามารถลดต้นทุนการผลิตได้ในบางส่วน

(7.1.2) กรมการข้าวควรบูรณาการความร่วมมือกับกรมชลประทาน เพื่อช่วยเหลือในการขุดลอกแหล่งน้ำในพื้นที่การเกษตรให้ลึกขึ้น เพื่อใช้สำหรับกักเก็บน้ำในช่วงฤดูฝน สำหรับใช้ทำการเกษตรในช่วงฤดูแล้ง

(7.1.3) กรมส่งเสริมการเกษตรควรส่งเสริมความรู้เรื่องวิธีการขอรับรองมาตรฐาน GI และบูรณาการร่วมกับกระทรวงพาณิชย์ เพื่อรับช่วงต่อของโครงการฯ ในการตรวจรับรองการขึ้นทะเบียนมาตรฐานสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ GI

(7.1.4) กรมหม่อนไหมควรคัดเลือกเกษตรกรรุ่นใหม่เข้าร่วมโครงการ เพื่อให้เกิดการถ่ายทอด แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และเป็นการส่งเสริมเกษตรกรรุ่นใหม่ให้สืบทอดและประกอบอาชีพด้านหม่อนไหมต่อไป อีกทั้งควรสนับสนุนปัจจัยการผลิต เครื่องมือ นวัตกรรมเพื่อส่งเสริมกระบวนการผลิตให้ได้มาตรฐาน และผลิตสินค้าที่มีคุณภาพมากขึ้น

(7.2) เกษตรกร

ควรมีการเข้าไปส่งเสริมเกษตรกรที่มีความพร้อม และมีศักยภาพเพิ่มเติม เพื่อให้สามารถผลิตสินค้าอัตลักษณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งในด้านองค์ความรู้ การผลิต การตลาด รวมทั้งการต่อยอดความพร้อมในการขอทะเบียนมาตรฐานสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ GI

3.2.2 แผนแม่บทย่อยเกษตรปลอดภัย

1) สาระสำคัญ

1.1) แนวทางการพัฒนา

1.1.1) สนับสนุนการบริหารจัดการฐานทรัพยากรทางเกษตรและระบบการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ทั้งจากการลด ละ เลิก การใช้สารเคมีที่เป็นอันตราย ตลอดจนส่งเสริมการผลิตในระบบเกษตรกรรมยั่งยืน อาทิ เกษตรผสมผสาน เกษตรธรรมชาติ เกษตรอินทรีย์ เกษตรทฤษฎีใหม่ และวนเกษตร เป็นต้น เพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ไม่มีการปนเปื้อนของสารเคมีอันตรายในสินค้าเกษตรและอาหาร และสร้างความปลอดภัยและมั่นคงด้านอาหารในระดับครัวเรือน

1.1.2) พัฒนาระบบคุณภาพมาตรฐานความปลอดภัยและระบบการตรวจรับรองคุณภาพจากสถาบันที่มีความน่าเชื่อถือในระดับต่าง ๆ รวมถึงการพัฒนาคุณค่าทางโภชนาการของสินค้าเกษตรและอาหาร ตลอดจนพัฒนาระบบการตรวจสอบย้อนกลับให้เป็นที่ยอมรับกับความต้องการของตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศ

1.1.3) ส่งเสริมและสนับสนุนเกษตรกร ชุมชน ท้องถิ่น รวมถึงผู้ประกอบการ ให้สามารถผลิตสินค้าเกษตรและอาหารที่มีคุณภาพมาตรฐาน ทั้งมาตรฐานที่เป็นขั้นพื้นฐานตามหลักการปฏิบัติที่ดีทางการเกษตร และพัฒนาต่อยอดไปจนถึงมาตรฐานขั้นสูง เช่น มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ เป็นต้น ตลอดจนส่งเสริมการวิจัยพัฒนาสินค้า พร้อมทั้งดูแลการผลิตอาหารภายใต้มาตรฐานความปลอดภัย และการคุ้มครองผู้บริโภคและการค้าระดับสากล

1.1.4) สร้างความตระหนักรู้ของผู้ผลิตและผู้บริโภคถึงความสำคัญของความปลอดภัยเพื่อสุขภาพและโภชนาการที่เหมาะสม และการส่งเสริมด้านการขยายตลาดการบริโภคสินค้าเกษตรและอาหารปลอดภัย

1.1.5) สนับสนุนการทำเกษตรอินทรีย์วิถีชาวบ้าน เพื่อต่อยอดสู่เกษตรอินทรีย์เชิงพาณิชย์ควบคู่กับการขยายเกษตรอินทรีย์ทั้งในและต่างประเทศ

1.2) เป้าหมาย

1.2.1) สินค้าเกษตรปลอดภัยมีมูลค่าเพิ่มขึ้น

1.2.2) ผลิตภัณฑ์เกษตรปลอดภัยของไทยได้รับการยอมรับด้านคุณภาพ ความปลอดภัย และคุณค่าทางโภชนาการสูงขึ้น

1.3) ตัวชี้วัด

1.3.1) อัตราการขยายตัวของมูลค่าของสินค้าเกษตรปลอดภัย ขยายตัวร้อยละ 3

1.3.2) ดัชนีความเชื่อมั่นผู้บริโภคด้านคุณภาพและความปลอดภัยอาหารอยู่ในระดับดี

1.4) หน่วยงานดำเนินการ จำนวน 10 หน่วยงาน ได้แก่ กรมพัฒนาที่ดิน กรมการข้าว กรมส่งเสริมการเกษตร กรมปศุสัตว์ กรมประมง กรมหม่อนไหม สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร และสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

1.5) งบประมาณ รวมทั้งสิ้น 1,023.1315 ล้านบาท

2) วิธีการติดตาม

2.1) การเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1.1) รายงานความก้าวหน้าผลการดำเนินงานโครงการจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

2.1.2) พื้นที่เป้าหมาย ครอบคลุมพื้นที่ดำเนินการ 77 จังหวัด

2.1.3) กลุ่มเป้าหมาย

(1) เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ

(2) กลุ่มเกษตรกรและเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

2.2) ช่วงระยะเวลาของข้อมูล ช่วงเดือน เมษายน – กันยายน 2567 เป็นการเก็บข้อมูล เพื่อติดตามกระบวนการและขั้นตอนผลการดำเนินงานโครงการ กิจกรรม ผลลัพธ์เบื้องต้นความพึงพอใจ ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะ จากกลุ่มเป้าหมาย ดังนี้

2.2.1) เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 จากการลงพื้นที่ สํารวจข้อมูล

2.2.2) สถาบันเกษตรกร/เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 จากการลงพื้นที่สํารวจข้อมูล

2.3) แผนภาพความเชื่อมโยงประเด็นและตัวชี้วัดภาพรวมแผนแม่บทย่อยเกษตรปลอดภัย ประกอบด้วย 2 ส่วน ได้แก่ 1) เป้าหมาย และตัวชี้วัดของแผนแม่บทย่อยเกษตรปลอดภัย และ 2) วัตถุประสงค์ กิจกรรม และตัวชี้วัดของโครงการ (ภาพที่ 3.2.2-1) รายละเอียด ดังนี้

แผนแม่บทย่อยเกษตรปลอดภัย

วัตถุประสงค์ กิจกรรม และตัวชี้วัด ของโครงการ

โครงการยกระดับ คุณภาพ มาตรฐานสินค้า เกษตร	วัตถุประสงค์	พัฒนาด้านมาตรฐานและการรับรองระบบงานสินค้าเกษตร ส่งเสริม องค์ความรู้การผลิตตามมาตรฐานสินค้าเกษตร ตรวจสอบและรับรอง สินค้าเกษตรให้เป็นไปตามมาตรฐานสินค้า	ตัวชี้วัด	มูลค่าของสินค้าเกษตรปลอดภัยที่ได้รับการรับรอง เพิ่มขึ้นไม่ น้อยกว่าร้อยละ 5
	กิจกรรม	- จำนวนกลุ่มเป้าหมายที่ได้รับการพัฒนา/ส่งเสริม - ร้อยละของกลุ่มเป้าหมายที่มีการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ - จำนวน เกษตรกร สถานประกอบการที่ได้รับการตรวจรับรอง จำนวนพื้นที่ที่ชาวที่ได้รับการตรวจรับรอง - จำนวนเกษตรกร/กลุ่มเกษตรกรที่ได้รับการตรวจติดตาม กำกับ ดูแล		- มูลค่าสินค้าเกษตรที่ผ่านการตรวจรับรองมาตรฐาน GAP เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 5 - มูลค่าสินค้าเกษตรอินทรีย์เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 5
โครงการพัฒนา เกษตรกรราย ยั่งยืน (กิจกรรม เกษตรอินทรีย์)	วัตถุประสงค์	- ส่งเสริมระบบการผลิตเกษตรอินทรีย์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม มีความปลอดภัย นำไปสู่ความเป็นอยู่ที่ดีของผู้ผลิตและผู้บริโภค - ยกระดับการผลิตให้ได้มาตรฐาน เป็นที่ยอมรับของผู้บริโภค ทั้งในและต่างประเทศ รวมทั้งเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน	ตัวชี้วัด	สินค้าเกษตรอินทรีย์ของไทยมีคุณภาพและมาตรฐาน เป็นที่ยอมรับ สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตร และยกระดับรายได้ให้เกษตรกร นำไปสู่ความเป็นอยู่ และสุขภาพที่ดีอย่างยั่งยืน
	กิจกรรม	- จำนวนเกษตรกรที่ผ่านการรับรองมาตรฐานเกษตร อินทรีย์ ไม่น้อยกว่า 250,000 ราย ในปี 2570 - พื้นที่เกษตรอินทรีย์เพิ่มขึ้นเป็น 2.0 ล้านไร่ ในปี 2570		- อัตราการขยายตัวของมูลค่าของสินค้า เกษตรอินทรีย์ที่ได้รับการรับรอง เฉลี่ยร้อยละ 5
โครงการพัฒนา เกษตรกรรายยั่งยืน (กิจกรรมเกษตร ทฤษฎีใหม่)	วัตถุประสงค์	ส่งเสริมการเรียนรู้และน้อมนำหลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้วยการพัฒนาพื้นที่เกษตรทฤษฎีใหม่ เตรียมความพร้อมและ ส่งเสริมให้เกษตรกรเข้าสู่ระบบการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย ได้มาตรฐาน	ตัวชี้วัด	-
	กิจกรรม	- จำนวนกลุ่มเป้าหมายที่ได้รับการพัฒนา/ส่งเสริม - ร้อยละของกลุ่มเป้าหมายที่มีการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ - จำนวน เกษตรกร สถานประกอบการที่ได้รับการตรวจรับรอง จำนวนพื้นที่ที่ชาวที่ได้รับการตรวจรับรอง		- ร้อยละของเกษตรกรที่นำความรู้ไปใช้ประโยชน์ - ร้อยละของเกษตรกรที่เข้าสู่กระบวนการตรวจรับรองฯ
โครงการพัฒนา เกษตรกรรายยั่งยืน (กิจกรรมเกษตร ผสมผสาน)	วัตถุประสงค์	ส่งเสริมให้เกษตรกรมีความรู้และทักษะ สามารถดำเนินกิจกรรม เกษตรผสมผสาน และพัฒนาผลผลิตทางการเกษตรให้ได้มาตรฐาน เพื่อสร้างมูลค่าและรายได้ให้กับเกษตรกร	ตัวชี้วัด	เกษตรกรดำเนินกิจกรรมในรูปแบบเกษตรผสมผสาน สามารถเข้าสู่ระบบการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร
	กิจกรรม	- จำนวนเกษตรกรที่ได้รับการพัฒนา/ส่งเสริม - ร้อยละของเกษตรกรที่มีการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ - จำนวนพื้นที่เกษตรผสมผสานเพิ่มขึ้น		- ร้อยละของเกษตรกรที่นำความรู้ไปใช้ประโยชน์
โครงการส่งเสริมการใช้ สารชีวภัณฑ์และแมลง ศัตรูพืชธรรมชาติ ทดแทนสารเคมี ทางการเกษตร)	วัตถุประสงค์	- ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรดำเนินการจัดการศัตรูพืช ด้วยวิธีผสมผสาน รวมถึงการใช้ชีวภัณฑ์และแมลงศัตรูธรรมชาติ ทดแทนสารเคมีในการป้องกันกำจัดศัตรูพืช - ผลักดันให้เกษตรกร ลด ละ เลิกการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช หรือให้มีการใช้อย่างถูกต้องและปลอดภัย	ตัวชี้วัด	การเกษตรมีความปลอดภัยทั้งกระบวนการผลิตและผลผลิต เพิ่มมูลค่าผลผลิต เพิ่มโอกาสการแข่งขัน และไม่ส่งผลกระทบต่อ สิ่งแวดล้อมในอนาคต
	กิจกรรม	- จำนวนเกษตรกรที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้ 6,500 ราย		- เกษตรกรไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 สามารถนำความรู้ ไปปฏิบัติในแปลงปลูกพืชของตนเอง

ที่มา: จากการศึกษา

ภาพที่ 3.2.2-1 แผนภาพความเชื่อมโยงประเด็นและตัวชี้วัดภาพรวมแผนแม่บทย่อยเกษตรปลอดภัย

3) ผลการดำเนินงานในภาพรวมของแผนแม่บทย่อยเกษตรปลอดภัย

ผลสำเร็จของแผนแม่บทย่อยเกษตรปลอดภัย ในภาพรวมอยู่ที่ร้อยละ 106.92 โดยผลการดำเนินงานของแผนแม่บทย่อยเกษตรปลอดภัย จำแนกตามประเด็น ตัวชี้วัด ได้แก่ การเบิกจ่ายงบประมาณ กิจกรรม ผลผลิต และผลลัพธ์ รายละเอียด ดังนี้

3.1) การเบิกจ่ายงบประมาณ

โครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรปลอดภัย ณ วันที่ 30 กันยายน 2567 ได้รับการจัดสรรงบประมาณ 1,023.1315 ล้านบาท มีผลการเบิกจ่าย 916.2995 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 89.56 ของงบประมาณที่ได้รับ มีรายละเอียด ดังนี้

1.โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน : กิจกรรมเกษตรอินทรีย์ได้รับการจัดสรรงบประมาณ 111.9026 ล้านบาท มีผลการเบิกจ่าย 86.1573 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 76.99 ของงบประมาณที่ได้รับ

2.โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน : กิจกรรมเกษตรทฤษฎีใหม่ ได้รับการจัดสรรงบประมาณ 53.9883 ล้านบาท มีผลการเบิกจ่าย 50.7969 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 94.09 ของงบประมาณที่ได้รับ

3.โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน : กิจกรรมเกษตรผสมผสาน ได้รับการจัดสรรงบประมาณ 2.8895 ล้านบาท มีผลการเบิกจ่าย 2.8192 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 97.57 ของงบประมาณที่ได้รับ

4.โครงการส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์และแมลงศัตรูพืชธรรมชาติทดแทนสารเคมีทางการเกษตร ได้รับการจัดสรรงบประมาณ 30.1538 ล้านบาท มีผลการเบิกจ่าย 29.5267 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 97.92 ของงบประมาณที่ได้รับ

5.โครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร ได้รับการจัดสรรงบประมาณ 824.1973 ล้านบาท มีผลการเบิกจ่าย 746.9994 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 90.63 ของงบประมาณที่ได้รับ (ตารางที่ 3.2.2-1)

ตารางที่ 3.2.2-1 ผลการเบิกจ่ายงบประมาณและร้อยละความสำเร็จของการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรปลอดภัย

โครงการ/หน่วยงาน	งบประมาณ (ล้านบาท)			ผลสำเร็จ ^{1/} (ร้อยละ)
	ได้รับจัดสรร	เบิกจ่าย	ร้อยละ	
1. โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน : กิจกรรมเกษตรอินทรีย์	111.9026	86.1573	76.99	139.72
1.1 กรมพัฒนาที่ดิน	22.9900	21.7709	94.70	282.16
1.2 กรมการข้าว	33.9750	19.4036	57.11	233.15
1.3 กรมส่งเสริมการเกษตร	6.7785	6.7625	99.76	100.00
1.4 กรมปศุสัตว์	5.9737	4.7857	80.11	99.70
1.5 กรมประมง	5.1244	4.6399	90.55	100.00
1.6 กรมหม่อนไหม	1.8500	1.8500	100.00	97.22
1.7 สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ	3.2533	3.1367	96.42	184.44

ตารางที่ 3.2.2-1 (ต่อ)

โครงการ/หน่วยงาน	งบประมาณ (ล้านบาท)			ผลสำเร็จ ^{1/} (ร้อยละ)
	ได้รับจัดสรร	เบิกจ่าย	ร้อยละ	
1.8 กรมตรวจบัญชีสหกรณ์	0.6675	0.6675	100.00	100.53
1.9 สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	2.6752	2.4053	89.91	100.00
1.10 สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	28.6150	20.7352	72.46	100.00
2. โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน : กิจกรรมเกษตรทฤษฎีใหม่	53.9883	50.7969	94.09	124.43
2.1 กรมการข้าว	2.9109	2.8595	98.23	232.71
2.2 กรมประมง	13.2793	12.7153	95.75	100.00
2.3 กรมตรวจบัญชีสหกรณ์	2.2677	2.2677	100.00	100.06
2.4 กรมปศุสัตว์	26.7842	26.6738	99.59	106.16
2.5 กรมหม่อนไหม	2.0000	1.9976	99.88	107.61
2.6 สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	6.7462	4.2830	63.49	100.00
3. โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน : กิจกรรมเกษตรผสมผสาน	2.8895	2.8192	97.57	83.33
3.1 กรมตรวจบัญชีสหกรณ์	0.9643	0.8940	92.71	100.00
3.2 สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	1.9252	1.9252	99.99	66.67
4. โครงการส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์และแมลงศัตรูพืชธรรมชาติทดแทนสารเคมีทางการเกษตร	30.1538	29.5267	97.92	104.11
4.1 กรมส่งเสริมการเกษตร	30.1538	29.5267	97.92	104.11
5. โครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร	824.1973	746.9994	90.63	100.83
5.1 สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ	61.6424	57.6868	93.58	100.09
5.2 กรมส่งเสริมการเกษตร	47.7000	46.7622	98.03	100.00
5.3 กรมส่งเสริมสหกรณ์	5.9496	5.0344	84.62	117.74
5.4 กรมการข้าว	45.3601	45.1770	99.60	72.96
5.5 สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	7.4906	5.2706	70.36	107.43
5.6 กรมประมง	229.4889	229.3431	99.94	103.32
5.7 กรมปศุสัตว์	426.5657	357.2253	83.74	100.79
ภาพรวม	1,023.1315	916.2995	89.56	106.92

หมายเหตุ: ^{1/} ผลสำเร็จ หมายถึง ความก้าวหน้าในการดำเนินงานในภาพรวมของกิจกรรมทั้งหมดที่หน่วยงานได้ดำเนินงาน
ที่มา: ระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2567
และจากการคำนวณ

3.2 ความทันเวลาและความเพียงพอของงบประมาณ

(3.2.1) ความทันเวลาของงบประมาณ พบว่า งบประมาณที่ได้รับการจัดสรรทันเวลา คิดเป็นร้อยละ 85.38 และร้อยละ 14.62 ไม่ทันเวลา

(3.2.2) ความเพียงพอของงบประมาณ พบว่า งบประมาณที่ได้รับ ร้อยละ 73.54 เห็นว่างบประมาณที่ได้รับการจัดสรรมีความเพียงพอกับการดำเนินกิจกรรมของโครงการ และร้อยละ 26.46 เห็นว่างบประมาณที่ได้รับการจัดสรรไม่เพียงพอกับการดำเนินกิจกรรมของโครงการ (ตารางที่ 3.2.2-2)

ตารางที่ 3.2.2-2 ความทันเวลาและความเพียงพอของงบประมาณต่อโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อย เกษตรปลอดภัย

รายการ	ร้อยละ
1. ความทันเวลา	
1.1 ทันเวลา	85.38
1.2 ไม่ทันเวลา	14.62
2. ความเพียงพอ	
2.1 เพียงพอ	73.54
2.2 ไม่เพียงพอ	26.46

ที่มา: จากการสำรวจ

3.3) กิจกรรม

แผนแม่บทย่อยเกษตรปลอดภัยเน้นการส่งเสริมและพัฒนาตั้งแต่การถ่ายทอดความรู้ การสนับสนุนปัจจัยการผลิต การตรวจรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร การพัฒนาตลาดเพื่อสร้างแหล่งจำหน่ายผลผลิตให้แก่เกษตรกร โดยครอบคลุม 3 กลุ่มชนิดสินค้า ได้แก่ พืช ปศุสัตว์ และประมง ดำเนินการการถ่ายทอดความรู้/จัดสัมมนาให้กลุ่มเป้าหมายเกี่ยวกับการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ การทำเกษตรผสมผสาน การผลิตตามมาตรฐานสินค้าเกษตร เพื่อเตรียมการให้เกษตรกรเข้าสู่การรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร การสร้างมูลค่าเพิ่มด้านการตลาด รวมถึงการเชื่อมโยงด้านการตลาดให้กับเกษตรกร เพื่อยกระดับพัฒนาศักยภาพการผลิตและการบริหารจัดการตลอดห่วงโซ่อุปทาน

3.4) ผลผลิต

แผนแม่บทย่อยเกษตรปลอดภัย มีการส่งเสริมองค์ความรู้ตามระบบมาตรฐานสินค้าให้กับบุคลากร เกษตรกร ผู้ประกอบการ ผู้ตรวจรับรอง และสถาบัน/กลุ่มเกษตรกร 44,988 ราย 50 แห่ง ครอบคลุมเป้าหมาย ตรวจรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรให้กับเกษตรกรและสถานประกอบการ 552 ราย 89,363 แห่ง โดยมีเกษตรกรได้รับการตรวจติดตาม และกำกับดูแล 15,000 ราย ครอบคลุมเป้าหมาย

3.4.1) กิจกรรมเกษตรอินทรีย์ มีผลความสำเร็จร้อยละ 139.72 ของเป้าหมาย กลุ่มเป้าหมายได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้ 10,742 ราย พื้นที่ที่เข้าร่วมโครงการ 61,741 ไร่ ตลาดสีเขียวได้รับการพัฒนา 10 แห่ง การยกระดับมาตรฐานและระบบการตรวจรับรองเกษตรอินทรีย์ และการพัฒนาตลาด

แหล่งจำหน่ายดำเนินการกิจกรรมพัฒนา การตลาด และสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์ในพื้นที่ 20 แห่ง

3.4.2) กิจกรรมเกษตรทฤษฎีใหม่ มีผลความสำเร็จร้อยละ 124.43 ของเป้าหมาย ถ่ายทอดความรู้ด้านประมง 5,000 ราย ด้านบัญชี 3,701 ราย ด้านปศุสัตว์ 1,002 ราย ด้านหม่อนไหม 100 ราย และด้านทฤษฎีใหม่ให้เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน 500 ราย ซึ่งการถ่ายทอดองค์ความรู้มีการบูรณาการกัน ระหว่างหน่วยงาน มีเป้าหมายเกษตรกรในการถ่ายทอดองค์ความรู้ 5,000 ราย และมีเกษตรกรได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิต ด้านการผลิตข้าว 3,956 ราย ด้านประมง 5,000 ราย ด้านปศุสัตว์ 1,002 ราย ด้านปฏิรูปที่ดิน 500 ราย และสนับสนุนหม่อนพันธุ์ดี/หม่อนชำสูง 101,769 พันธุ์

3.4.3) กิจกรรมเกษตรผสมผสาน มีการถ่ายทอดองค์ความรู้การจัดทำบัญชีต้นทุน อาชีพ 800 ราย ครอบคลุมเป้าหมาย การสร้างกระบวนการเรียนรู้ และองค์ความรู้ที่สามารถปรับตัวและบรรเทาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ 4 แปลง ครอบคลุมเป้าหมาย การจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการ และกิจกรรมเกษตรกรมีความตระหนักรู้ในการปรับตัวและบรรเทาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ไม่ได้ดำเนินการ เนื่องจากไม่ได้รับงบประมาณ

3.4.4) การส่งเสริมการใช้ชีวภัณฑ์และแมลงศัตรูธรรมชาติทดแทน ภาพรวมมีผล ความสำเร็จร้อยละ 104.11 ของเป้าหมาย มีเกษตรกรที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้การป้องกันกำจัดศัตรูพืช โดยใช้วิธีผสมผสาน/การใช้สารเคมีอย่างถูกต้องและปลอดภัย 6,500 ราย มีการสนับสนุนปัจจัยสำหรับการป้องกันศัตรูพืช ได้แก่ จุลินทรีย์ 55,413 กิโลกรัม ไวรสเอ็นพีวี 150 ลิตร แมลงศัตรูธรรมชาติ 4,830,719 ตัว สารสกัดธรรมชาติ 2,101 ลิตร แตนเบียนแมลงค้ำหนามมะพร้าว 25,530 มัมมี หัวเชื้อจุลินทรีย์ 6,756 ขวด แมลงวันผลไม้ 54,684,338 ตัว มีการพัฒนาแปลงที่ได้รับการพัฒนาเป็นต้นแบบ 8 แปลง พื้นที่ที่ได้รับการสนับสนุนควบคุมประชากรแมลงวันผลไม้ 18,000 ไร่ และมีตัวอย่างผลผลิตการเกษตรของเกษตรกรที่ได้รับการตรวจวิเคราะห์สารเคมีตกค้าง 13,000 ตัวอย่าง

3.4.5) การพัฒนาระบบคุณภาพมาตรฐานเกษตรปลอดภัย ภาพรวมมีผลความสำเร็จ ร้อยละ 100.83 ของเป้าหมาย มีการส่งเสริมองค์ความรู้ตามระบบมาตรฐานสินค้าเกษตร ให้กับบุคลากร เกษตรกร ผู้ประกอบการ ผู้ตรวจรับรอง 21,946 ราย และสถาบันเกษตรกร/กลุ่มเกษตรกร 50 แห่ง มีเกษตรกร สถานประกอบการได้รับการตรวจรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร 552 ราย 89,363 แห่ง มีการตรวจติดตามกำกับดูแลให้กับกลุ่มเกษตรกร 15,000 ราย ในส่วนของการรับรองมาตรฐานสินค้าข้าวอยู่ระหว่างการดำเนินการตรวจประเมินโดยหน่วยงานภายนอกซึ่งได้มีการลงนามในสัญญาแล้วในช่วงเดือนสิงหาคม 2567 จำนวน 364,801 ไร่ โดยคาดว่าจะดำเนินการตรวจประเมินแล้วเสร็จในช่วงเดือนมีนาคม 2568

3.5) ผลลัพธ์

3.5.1) การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ พบว่า เกษตรกรมีการนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ เช่น การผลิตสินค้าเกษตรตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practices : GAP) การลดการใช้สารเคมี และการลดต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตร โดยมีเกษตรกรร้อยละ

96.48 นำความรู้ไปใช้ประโยชน์ ด้วยการประยุกต์ใช้กับความรู้เดิม ส่วนเกษตรกรร้อยละ 3.52 ไม่ได้นำความรู้ไปใช้ประโยชน์ เนื่องจากเกษตรกรมีองค์ความรู้ด้านการทำเกษตร GAP /ไม่ใช้สารเคมีอยู่ก่อนแล้วจึงไม่ได้นำไปเพิ่มเติมอย่างไร (ตารางที่ 3.2.2-3)

ตารางที่ 3.2.2-3 การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรปลอดภัย

การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์	ร้อยละ
1. นำความรู้ไปใช้ประโยชน์	96.48
2. ไม่ได้นำความรู้ไปใช้ประโยชน์	3.52

ที่มา: จากการสำรวจ

3.5.2) การพัฒนาการผลิตเป็นสินค้าเกษตรปลอดภัย กิจกรรมเกษตรทฤษฎีใหม่ ก่อนเข้าร่วมโครงการเกษตรกร ร้อยละ 72.73 ทำการเกษตรทั่วไปที่มีการใช้ปุ๋ยเคมี/สารเคมี ในการผลิต ร้อยละ 17.88 ทำการเกษตรปลอดภัย และร้อยละ 9.39 ทำเกษตรอินทรีย์ หลังเข้าร่วมโครงการมีเกษตรกร ทำเกษตรทั่วไปลดลง โดยลดลงร้อยละ 3.03 และมีการทำเกษตรปลอดภัยและเกษตรอินทรีย์เพิ่มขึ้น ร้อยละ 2.12 และ 0.91 ตามลำดับ (ตารางที่ 3.2.2-4)

ตารางที่ 3.2.2-4 ลักษณะการทำการเกษตรของครัวเรือนเกษตรกรที่เข้าร่วมกิจกรรมเกษตรทฤษฎีใหม่

หน่วย : ร้อยละ

ลักษณะการทำ การเกษตร	ก่อนเข้าร่วมโครงการ	หลังเข้าร่วมโครงการ	การเปลี่ยนแปลง
1. เกษตรทั่วไป	72.73	69.70	-3.03
2. เกษตรปลอดภัย	17.88	20.00	2.12
3. เกษตรอินทรีย์	9.39	10.30	0.91

ที่มา: จากการสำรวจ

3.5.3) การเข้าสู่/การได้รับการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร เกษตรกรที่ทำการเกษตร ปลอดภัย และเกษตรอินทรีย์ ร้อยละ 13.03 ได้รับการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรแล้ว และร้อยละ 86.97 ยังไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร เนื่องจากเกษตรกรเพิ่งเข้าร่วมโครงการ และอยู่ในระยะ ปรับเปลี่ยนการผลิต จึงยังไม่ได้ยื่นขอการรับรองฯ

3.5.4) อัตราการขยายตัวของมูลค่าการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยของเกษตรกรที่เข้าร่วม โครงการ มีมูลค่าการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยรวมทุกรายเพิ่มขึ้น 579,350 บาทต่อปี หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 47.89 โดยก่อนเข้าร่วมโครงการมีมูลค่ารวม 1,209,830 บาทต่อปี และหลังเข้าร่วมโครงการมีมูลค่ารวม 1,789,180 บาท ต่อปี

3.5.5) มูลค่าสินค้าเกษตรปลอดภัยของเกษตรกรตัวอย่างที่ได้รับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) ในภาพรวมลดลงเฉลี่ยร้อยละ 3.80 เนื่องจากปริมาณการผลิตสินค้าปศุสัตว์ลดลง โดยจำแนกเป็นชนิดสินค้า (ตารางที่ 3.2.2-5) ดังนี้

(1) สินค้าพืช ภาพรวมหลังเข้าร่วมโครงการมีมูลค่าสินค้าเกษตรปลอดภัยด้านพืชเพิ่มขึ้นจากก่อนเข้าร่วมโครงการเฉลี่ย 377,933.00 บาทต่อปี หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 37.03

(2) สินค้าประมง หลังเข้าร่วมโครงการมีมูลค่าสินค้าเกษตรปลอดภัยด้านประมงเพิ่มขึ้นจากก่อนเข้าร่วมโครงการเฉลี่ย 122,914.71 บาทต่อปีหรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.75

(3) สินค้าปศุสัตว์ หลังเข้าร่วมโครงการมีมูลค่าสินค้าเกษตรปลอดภัยด้านปศุสัตว์ลดลงจากก่อนเข้าร่วมโครงการเฉลี่ย 835,460.45 บาทต่อปีหรือลดลงร้อยละ 10.40 เนื่องจากฟาร์มปศุสัตว์ของเกษตรกรบางส่วนได้รับผลกระทบจากโรคประจำถิ่นจึงทำให้ผลิตสินค้าปศุสัตว์ได้ลดลง

ตารางที่ 3.2.2-5 มูลค่าสินค้าเกษตรปลอดภัยเปรียบเทียบก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการจำแนกตามชนิดสินค้า

หน่วย : บาทต่อปี

สินค้า	ก่อนเข้าร่วมโครงการ	หลังเข้าร่วมโครงการ	ส่วนต่าง	การเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)
1. พืช	1,020,510.00	1,398,443.00	377,933.00	37.03
2. ประมง	2,586,697.64	2,709,612.35	122,914.71	4.75
3. ปศุสัตว์	8,036,852.61	7,201,392.16	-835,460.45	- 10.40
เฉลี่ย	4,410,864.41	4,243,443.54	-167,420.87	- 3.80

ที่มา:จากการสำรวจ

3.6 ความพึงพอใจ

3.6.1) ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ พบว่า ในภาพรวมเจ้าหน้าที่มีความพึงพอใจต่อโครงการในระดับมาก ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.07 เมื่อจำแนกตามประเด็น พบว่า เจ้าหน้าที่ที่มีความพึงพอใจต่อประโยชน์ที่เกษตรกรได้รับจากการเข้าร่วมโครงการ ในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.30 รองลงมาพึงพอใจต่อการถ่ายทอดความรู้ หลักเกณฑ์/เงื่อนไขของโครงการ การชี้แจงทำความเข้าใจขั้นตอน/วิธีดำเนินโครงการจากส่วนกลาง ปัจจัยการผลิตที่สนับสนุน และงบประมาณที่ได้รับจัดสรรในระดับมาก ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.16 4.14 4.00 3.97 และ 3.89 ตามลำดับ (ตารางที่ 3.2.2-6)

ตารางที่ 3.2.2-6 ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ที่มีต่อโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรปลอดภัย

ประเด็น	ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
1. งบประมาณที่ได้รับจัดสรร	3.89	มาก
2. การชี้แจงทำความเข้าใจขั้นตอน/ วิธีการดำเนินโครงการจากส่วนกลาง	4.00	มาก
3. หลักเกณฑ์/เงื่อนไขของโครงการ	4.14	มาก
4. ปัจจัยการผลิตที่สนับสนุน	3.97	มาก
5. การถ่ายทอดความรู้	4.16	มาก
6. ประโยชน์ของเกษตรกรจากการเข้าร่วมโครงการ	4.30	มากที่สุด
ภาพรวม	4.07	มาก

ที่มา: จากการสำรวจ

3.6.2) ความพึงพอใจของเกษตรกร พบว่า ในภาพรวมเกษตรกรมีความพึงพอใจต่อโครงการในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.61 เมื่อจำแนกตามประเด็น พบว่า มีความพึงพอใจต่อเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.75 รองลงมาพึงพอใจต่อการถ่ายทอดความรู้ และในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.71 มีความพึงพอใจต่อการประชาสัมพันธ์/ชี้แจงรายละเอียดโครงการ การได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมโครงการ หลักเกณฑ์การคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ และปัจจัยการผลิตที่สนับสนุน ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.65 4.62 4.61 และ 4.35 ตามลำดับ (ตารางที่ 3.2.2-7)

ตารางที่ 3.2.2-7 ความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรปลอดภัย

ประเด็น	ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
1. การประชาสัมพันธ์/ชี้แจงรายละเอียดโครงการ	4.65	มากที่สุด
2. หลักเกณฑ์การคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ	4.61	มากที่สุด
3. ปัจจัยการผลิตที่สนับสนุน	4.35	มากที่สุด
4. การถ่ายทอดความรู้	4.71	มากที่สุด
5. เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ	4.75	มากที่สุด
6. การได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมโครงการ	4.62	มากที่สุด
ภาพรวม	4.61	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

4) ผลการดำเนินงานของโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรปลอดภัย

4.1) โครงการพัฒนาเกษตรกรยั่งยืน : กิจกรรมเกษตรกรอินทรีย์

4.1.1) ผลความสำเร็จคิดเป็นร้อยละ 139.72 จากการดำเนินการกิจกรรมของหน่วยงานต่าง ๆ อาทิ ส่งเสริมเกษตรกรผู้ผลิตเกษตรกรอินทรีย์ด้วยระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม (กรมพัฒนาที่ดิน) ส่งเสริมและพัฒนาการผลิตข้าวอินทรีย์ (กรมการข้าว) พัฒนาเกษตรกรสู่มาตรฐานเกษตรกรอินทรีย์ (รายเดิม/รายใหม่) (กรมส่งเสริมการเกษตร) ถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีด้านการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ (เกษตรกร/

เจ้าหน้าที่) พัฒนาศูนย์เรียนรู้ด้านพันธุ์สัตว์ปศุสัตว์อินทรีย์พัฒนาศูนย์เรียนรู้ด้านปศุสัตว์อินทรีย์ และกิจกรรมพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มและโอกาสด้านการตลาดให้แก่สินค้าปศุสัตว์อินทรีย์ (กรมปศุสัตว์) พัฒนาระบบมาตรฐานการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำอินทรีย์ และสนับสนุนปัจจัยการผลิต ส่งเสริมด้านพัฒนาแหล่งผลิตลูกพันธุ์สัตว์น้ำอินทรีย์ และรักษาระบบของหน่วยรับรองให้เป็นไปตามแนวปฏิบัติของการรับรองตามระบบมาตรฐานสากล ISO/IEG 17065 (กรมประมง) ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และเพิ่มทักษะด้านเกษตรอินทรีย์ให้กับเจ้าหน้าที่ (ออนไลน์) (กรมหม่อนไหม) พัฒนาศักยภาพการผลิตและการบริหารจัดการตลอดโซ่อุปทานเกษตรอินทรีย์ ยกระดับมาตรฐานและระบบการตรวจสอบรับรองเกษตรอินทรีย์ (สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ) ชักชวนพัฒนาครูบัญชีและอบรม การจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ (กรมตรวจบัญชีสหกรณ์) พัฒนากลไกผู้นำเกษตรกรและเจ้าหน้าที่ด้านส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ โดยใช้กระบวนการโรงเรียนเกษตรกร และส่งเสริมเกษตรอินทรีย์พื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดิน (สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม) ที่ได้ดำเนินการเป็นไป +ตามเป้าหมาย จากการดำเนินงานกิจกรรมต่าง ๆ ของหน่วยงาน สามารถสรุปผลได้ดังนี้

(1) พื้นที่ที่เข้าร่วมโครงการได้ผ่านการส่งเสริมเกษตรกร ด้วยระบบการรับรองเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม (PGS) ดำเนินการได้ 28,216 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 282.16 จากเป้าหมาย 10,000 ไร่ ส่งเสริมและพัฒนากาการผลิตข้าวอินทรีย์ 23,315 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 233.15 จากเป้าหมาย 10,000 ไร่ และรับรองสินค้าปศุสัตว์ในพื้นที่ 210 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 105.00 จากเป้าหมาย 200 ไร่ รวมทั้งส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ในเขตปฏิรูปที่ดิน 10,000 ไร่ ครอบคลุมเป้าหมาย ในภาพรวมสามารถดำเนินการได้ 61,741 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 204.44 ของเป้าหมาย 30,200 ไร่

(2) การส่งเสริมและพัฒนาด้านเกษตรอินทรีย์แก่เกษตรกรกลุ่มเป้าหมาย โดยพัฒนาเกษตรกรสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ 5,000 ราย อบรมถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกรและเจ้าหน้าที่ตามมาตรฐานปศุสัตว์อินทรีย์ 790 ราย เตรียมความพร้อมเข้าสู่ระบบการผลิตปศุสัตว์อินทรีย์ 80 ราย เกษตรกรเข้าสู่กระบวนการตรวจรับรอง 40 ราย อบรมการพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม 30 ราย พัฒนาระบบมาตรฐานการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำอินทรีย์ 435 ราย ครอบคลุมเป้าหมาย ถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกรเพื่อเข้าสู่มาตรฐานหม่อนไหมอินทรีย์ 76 ราย คิดเป็นร้อยละ 93.82 จากเป้าหมาย 81 ราย การจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ 923 ราย ครอบคลุมเป้าหมาย และพัฒนาศักยภาพการผลิตและการบริหารจัดการตลอดโซ่อุปทานเกษตรอินทรีย์ 128 ราย คิดเป็นร้อยละ 320.00 จากเป้าหมาย 40 ราย รวมทั้งพัฒนากลไกผู้นำเกษตรกรและเจ้าหน้าที่ด้านส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ โดยใช้กระบวนการโรงเรียนเกษตรกร 3,240 ราย ครอบคลุมเป้าหมาย ในภาพรวมสามารถดำเนินการได้ 10,742 ราย คิดเป็นร้อยละ 100.78 ของเป้าหมาย 10,659 ราย

(3) การพัฒนาตลาดสีเขียว ดำเนินการได้ 10 แห่ง ตามเป้าหมาย

(4) การยกระดับมาตรฐานและระบบการตรวจรับรองเกษตรอินทรีย์ในพื้นที่ 3 แห่ง ตามเป้าหมาย

(5) การพัฒนาการตลาดแหล่งจำหน่าย ดำเนินการกิจกรรมพัฒนาการตลาด และสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์ในพื้นที่ 20 แห่ง ร้อยละ 133.33 ของเป้าหมาย 15 แห่ง

ตารางที่ 3.2.2-8 ผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน : กิจกรรมเกษตรอินทรีย์

หน่วยงาน/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
1. กรมพัฒนาที่ดิน				282.16
- ส่งเสริมเกษตรกรผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์ด้วยระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม (PGS)	ไร่	10,000	28,216	282.16
2. กรมการข้าว				233.15
- กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาการผลิตข้าวอินทรีย์	ไร่	10,000	23,315	233.15
3. กรมส่งเสริมการเกษตร				100.00
3.1 พัฒนาเกษตรกรสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ (รายใหม่/รายเดิม ปี 2566)	ราย	5,000	5,000	100.00
3.2 ติดตาม ให้คำปรึกษา และประเมินแปลงเบื้องต้น	แปลง	5,000	5,000	100.00
4. กรมปศุสัตว์				99.70
4.1 ถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีด้านการผลิตปศุสัตว์อินทรีย์ (เกษตรกร/เจ้าหน้าที่)	ราย	790	790	100.00
4.2 ปรับปรุงฐานข้อมูลการผลิตปศุสัตว์อินทรีย์ประจำปี	เขต	9	9	100.00
4.3 เตรียมความพร้อมเข้าสู่ระบบการผลิตปศุสัตว์อินทรีย์ (DLD ORGANIC Thailand) และการรับรองเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม (PGS) (สนับสนุนปัจจัยการผลิต)	ราย	80	80	100.00
4.4 พัฒนาลาดสี่เหลี่ยม	แห่ง	10	10	100.00
4.5 ประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้ จัดทำสื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์	แห่ง	77	73	94.81
4.6 พัฒนาศูนย์เรียนรู้ด้านพันธุ์สัตว์ปศุสัตว์อินทรีย์	แห่ง	3	3	100.00
4.7 กิจกรรมศูนย์ต้นแบบอาหารสัตว์อินทรีย์ (ศูนย์ต้นแบบฟาร์มปศุสัตว์อินทรีย์เพื่อการถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีปศุสัตว์อินทรีย์สู่เกษตรกร)	แห่ง	30	30	100.00
4.8 กิจกรรมรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์				
(1) จำนวนเกษตรกรที่เข้าสู่กระบวนการตรวจสอบรับรองปศุสัตว์อินทรีย์	ราย	40	40	100.00
(2) จำนวนพื้นที่	ไร่	200	210	105.00
4.9 กิจกรรมพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มและโอกาสด้านการตลาดให้แก่สินค้าปศุสัตว์อินทรีย์				
(1) คัดเลือกกลุ่มเป้าหมาย	กลุ่ม	6	6	100.00
(2) ฝึกอบรม หลักสูตร การพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มและโอกาสด้านการตลาดให้แก่สินค้าปศุสัตว์อินทรีย์	ราย	30	30	100.00

ตารางที่ 3.2.2-8 (ต่อ)

หน่วยงาน/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
5. กรมประมง				100.00
5.1 พัฒนาเกษตรกรตามมาตรฐานการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำอินทรีย์ สำหรับการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และนาข้าวอินทรีย์ และสนับสนุนปัจจัยการผลิต	ราย	400	400	100.00
5.2 ส่งเสริมด้านพัฒนาแหล่งผลิตลูกพันธุ์สัตว์น้ำอินทรีย์ที่สอดคล้องตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์	ราย	35	35	100.00
5.3 รักษาระบบของหน่วยรับรองให้เป็นไปตามแนวปฏิบัติของมาตรฐานระบบคุณภาพ (ISO)	ระบบ	1	1	100.00
6. กรมหม่อนไหม				97.22
6.1 ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และเพิ่มทักษะด้านเกษตรอินทรีย์ให้กับเจ้าหน้าที่ (ออนไลน์)	ครั้ง	1	1	100.00
6.2 ถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกร (รายใหม่) เพื่อเตรียมเข้าสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์	ราย	51	51	100.00
6.3 ถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกรระยะปรับเปลี่ยน (รายเก่า) เพื่อยกระดับศักยภาพ	ราย	30	25	83.33
6.4 ส่งเสริมและให้คำปรึกษาแก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ	แห่ง	24	24	100.00
6.5 จัดทำสื่อสำหรับผู้ปฏิบัติงานด้านการส่งเสริมการผลิต	หลักสูตร	3	3	100.00
6.6 บริหารจัดการโครงการ	แห่ง	16	16	100.00
7. สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ				184.44
7.1 กิจกรรมพัฒนาศักยภาพการผลิตและการบริหารจัดการตลอดโซ่อุปทานเกษตรอินทรีย์	ราย	40	128	320.00
7.2 กิจกรรมยกระดับมาตรฐานและระบบการตรวจสอบรับรองเกษตรอินทรีย์	แห่ง	3	3	100.00
7.3 กิจกรรมพัฒนาการตลาดและสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์	แห่ง	15	20	133.33
8. กรมตรวจบัญชีสหกรณ์				100.53
8.1 ชักซ้อมพัฒนาครูบัญชี	ราย	23	23	100.00
8.2 อบรมการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ	ราย	900	900	100.00
8.3 กำกับแนะนำ/ติดตามการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ	ราย	630	640	101.59
9. สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร				100.00
- กิจกรรมขับเคลื่อนการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ ภายใต้แผนปฏิบัติการด้านเกษตรอินทรีย์ พ.ศ. 2566 - 2570	ร้อยละ	100.00	100.00	100.00

ตารางที่ 3.2.2-8 (ต่อ)

หน่วยงาน/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
10. สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม				100.00
10.1 พัฒนากลไกผู้นำเกษตรกรและเจ้าหน้าที่ด้านส่งเสริมเกษตรกรอินทรีย์ โดยใช้กระบวนการโรงเรียนเกษตรกร	ราย	3,240	3,240	100.00
10.2 พื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดินได้รับการส่งเสริมเกษตรกรอินทรีย์	ไร่	10,000	10,000	100.00
10.3 สนับสนุนปัจจัยการผลิต	ไร่	10,000	10,000	100.00
	ราย	3,240	3,240	100.00

ที่มา: ระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2567

3.3) ผลการติดตามในพื้นที่

ศูนย์ประเมินผลได้ติดตามผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน กิจกรรมเกษตรกรอินทรีย์ ในพื้นที่ 12 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดเลย อุตรดิตถ์ จันทบุรี ระยอง แพร่ อุตรดิตถ์ พิษณุโลก สุรินทร์ บุรีรัมย์ กระบี่ พังงา และชุมพร ระหว่างวันที่ 28 เมษายน - 7 กันยายน 2567 โดยเป็นการติดตามผลการดำเนินงาน ปัญหา และอุปสรรคที่เกิดขึ้น จากเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ที่รับผิดชอบโครงการ และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการจากการดำเนินงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

3.3.1) ผลการติดตาม

(1) การเบิกจ่ายงบประมาณ

(1.1) หน่วยงานได้รับจัดสรรงบประมาณ 111,902,600 บาท เบิกจ่ายแล้ว 86,157,300 บาท คิดเป็นร้อยละ 76.99 ของงบประมาณที่ได้รับจัดสรร

(1.2) ความทันเวลาของงบประมาณ พบว่า เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการในระดับพื้นที่ ร้อยละ 87.18 เห็นว่างบประมาณที่ได้รับการจัดสรร ดำเนินการโอนงบประมาณมาให้หน่วยงานในพื้นที่ได้ทันเวลาต่อการปฏิบัติงาน โดยได้รับในช่วงเดือนตุลาคม - ธันวาคม 2566 ส่วนที่เหลือ ร้อยละ 12.82 เห็นว่างบประมาณที่ได้รับการจัดสรรไม่ทันเวลาต่อฤดูการผลิต และความต้องการของเกษตรกร ซึ่งได้รับงบประมาณช่วงเดือนกุมภาพันธ์ 2567

(1.3) ความเพียงพอของงบประมาณ พบว่า เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการในระดับพื้นที่ได้รับงบประมาณ ร้อยละ 69.23 เห็นว่างบประมาณที่ได้รับการจัดสรรมีความเพียงพอกับการดำเนินกิจกรรมของโครงการ และร้อยละ 30.77 เห็นว่างบประมาณที่ได้รับการจัดสรรไม่เพียงพอกับการดำเนินกิจกรรมของโครงการ เนื่องจากงบประมาณที่ได้รับใช้สำหรับกิจกรรมจัดฝึกอบรมให้เกษตรกรเท่านั้น ซึ่งยังต้องมีความต้องการงบประมาณสำหรับการจัดหาปัจจัยการผลิตหรือการศึกษาดูงาน รวมทั้งการดำเนินการตรวจรับรองมาตรฐานเกษตรกรอินทรีย์ (ตารางที่ 3.2.2-9)

ตารางที่ 3.2.2-9 ความทันเวลาและความเพียงพอของงบประมาณ โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน :
กิจกรรมเกษตรอินทรีย์

รายการ	ร้อยละ
1. ความทันเวลา	
1.1 ทันเวลา	87.18
1.2 ไม่ทันเวลา	12.82
2. ความเพียงพอ	
2.1 เพียงพอ	69.23
2.2 ไม่เพียงพอ	30.77

ที่มา: จากการสำรวจ

(2) กิจกรรม

(2.1) การถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์มีการเตรียมการเกษตรกรเข้าสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ ถ่ายทอดความรู้ด้านการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ ด้านเทคโนโลยีการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ การพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม และโอกาสด้านการตลาดให้แก่สินค้าปุ๋ยอินทรีย์ ถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกรระยะปรับเปลี่ยน (รายเก่า/รายใหม่) เพื่อยกระดับศักยภาพ การผลิต การบริหารจัดการ ตลอดโซ่อุปทานเกษตรอินทรีย์ และพัฒนากลไกผู้นำเกษตรกร รวมทั้งเจ้าหน้าที่ด้านส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ โดยใช้กระบวนการโรงเรียนเกษตรกร ฯลฯ ให้แก่กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 248 ราย

(2.2) การสนับสนุนปัจจัยการผลิต ได้ดำเนินการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ระบบการผลิต ปุ๋ยอินทรีย์ (DLD ORGANIC THAILAND) และการรับรองเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม (PGS) พัฒนาเกษตรกรตามมาตรฐานการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำอินทรีย์ และนาข้าวอินทรีย์ รวมทั้งส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ในเขตปฏิรูปที่ดิน โดยหน่วยงานได้สนับสนุนปัจจัยการผลิตให้แก่เกษตรกร อาทิ กรมปุ๋ยอินทรีย์สนับสนุนเงินอุดหนุนให้แก่เกษตรกรจำนวน 4 รายๆ ละ 10,000 บาท เพื่อจัดซื้อจัดหาปัจจัยการผลิตในการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ระบบการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ (DLD ORGANIC THAILAND) กรมพัฒนาที่ดิน สนับสนุนเมล็ดพันธุ์พืช (กวางตุ้ง คื่นช่าย ผักกาดขาว) รายละ 20 ซอง ปุ๋ยหมัก รายละ 300 กิโลกรัม ปุ๋ยอินทรีย์ รายละ 150 กิโลกรัม กรมส่งเสริมการเกษตรสนับสนุนเมล็ดพันธุ์พืช รายละ 20 ซองต่อราย และปุ๋ยอินทรีย์ รายละ 50 กิโลกรัม สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมสนับสนุนเงินอุดหนุนเพื่อนำไปซื้อปัจจัยการผลิตตามความต้องการของเกษตรกร เช่น เมล็ดพันธุ์ข้าว เมล็ดพันธุ์ผัก ปุ๋ยอินทรีย์ และวัสดุอุปกรณ์ทำการเกษตร รายละ 10,000 บาท และกรมประมงสนับสนุนพันธุ์ปลาตะเพียน จำนวน 3,000 ตัวต่อราย

(3) ผลผลิต

(3.1) การได้รับการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์ของกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่ดำเนินการ จากการสำรวจกลุ่มตัวอย่างเกษตรกร รวม 248 ราย เกษตรกรได้รับการถ่ายทอดความรู้จากการ เข้าร่วมกิจกรรมของหน่วยงานต่าง ๆ ครอบคลุม โดยเกษตรกรได้รับการอบรมเกี่ยวกับกระบวนการผลิตตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ กระบวนการตรวจรับรอง และการพัฒนาผลิตภัณฑ์ การตลาด เป็นต้น

(3.2) การได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิต มีการสนับสนุนปัจจัยการผลิตแล้ว อาทิ เมล็ดพันธุ์ข้าว เมล็ดพันธุ์พืชผักต่าง ๆ (คะน้า กวางตุ้ง ผักบุ้ง ต้นหอม และผักชี) ปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยหมัก มูลไก่อัดเม็ด และวัสดุที่ใช้ทำน้ำหมักต่าง ๆ (ถังหมัก และกากน้ำตาล) ให้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมกิจกรรมในบางโครงการ โดยเกษตรกร ร้อยละ 66.13 ได้รับปัจจัยเพื่อนำไปใช้ประโยชน์แล้ว และร้อยละ 25.40 ยังไม่ได้รับเนื่องจากบางส่วนรอรับปัจจัยการผลิตช่วงเดือนสิงหาคม ถึง กันยายน 2567 ส่วนที่เหลือร้อยละ 8.47 ไม่ได้รับปัจจัยการผลิต เพราะกิจกรรมของโครงการไม่มีการแจกปัจจัยการผลิต

(4) ผลลัพธ์เบื้องต้น

จากการสำรวจผลลัพธ์เบื้องต้นของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการปี 2567 รายละเอียดดังนี้

(4.1) การปรับเปลี่ยนรูปแบบการทำการเกษตรของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ พบว่า ก่อนเข้าร่วมโครงการ มีเกษตรกรที่มีการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ สารอินทรีย์ และสารชีวภัณฑ์ อยู่ที่ร้อยละ 49.00 ของจำนวนเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ โดยภายหลังเข้าร่วมโครงการแล้ว จำนวนเกษตรกรมีการปรับมาใช้ปุ๋ยอินทรีย์ สารอินทรีย์ และสารชีวภัณฑ์ เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 64.23 สำหรับกลุ่มเกษตรกรที่ยังคงมีการใช้ปุ๋ยเคมี สารเคมีบางส่วน หรืออยู่ระหว่างการลดใช้สารเคมี ก่อนเข้าร่วมโครงการอยู่ที่ร้อยละ 44.18 หลังเข้าร่วมโครงการ ปรับลดลงมาที่ ร้อยละ 33.08 และกลุ่มที่ยังมีการใช้ปุ๋ยเคมี สารเคมีทั่วไปเป็นปกติ ก่อนเข้าร่วมโครงการ อยู่ที่ร้อยละ 6.82 หลังเข้าร่วมโครงการปรับลดลงมาที่ ร้อยละ 2.69 ทั้งนี้ในภาพรวมของเกษตรกรมีการเข้าสู่กระบวนการรับรองมาตรฐานต่าง ๆ อาทิ GAP Organic Thailand และ PGS หลังเข้าร่วมโครงการมีสัดส่วนเพิ่มขึ้น (ตารางที่ 3.2.2-10)

ตารางที่ 3.2.2-10 รูปแบบการทำการเกษตรของเกษตรกร

หน่วย : ไร่/ละ

รายการ ^{1/}	ก่อนเข้าร่วมโครงการฯ	หลังเข้าร่วมโครงการฯ
1. ใช้ปุ๋ยเคมี/สารเคมีทั่วไป	6.82	2.69
1.1 ไม่ได้ขอมาตรฐาน	100.00	85.71
1.2 ได้มาตรฐาน GAP ^{2/}	-	14.29
1.3 อยู่ระหว่างขอมาตรฐาน GAP ^{2/}	-	-
ระยะเวลาที่ใช้เฉลี่ย (ปี)	13.54	-
2. ใช้ปุ๋ยเคมี/สารเคมีบางส่วน (ลดใช้เคมี)	44.18	33.08
2.1 ไม่ได้ขอมาตรฐาน	76.36	73.26
2.2 ได้มาตรฐาน GAP ^{2/}	18.18	11.63
2.3 อยู่ระหว่างขอมาตรฐาน GAP ^{2/}	-	10.47
2.4 PGS ^{4/}	5.46	4.64
ระยะเวลาเฉลี่ย (ปี)	6.58	-
3. ใช้ปุ๋ย/สารอินทรีย์/ชีวภัณฑ์แทน	49.00	64.23
3.1 ไม่ได้ขอมาตรฐาน	66.40	40.12
3.2 ได้มาตรฐาน GAP ^{2/}	13.93	14.36
3.3 อยู่ระหว่างขอมาตรฐาน GAP ^{2/}	-	10.78
3.4 ได้มาตรฐาน Organic Thailand ^{3/}	13.93	15.57
3.5 อยู่ระหว่างขอ Organic Thailand ^{3/}	-	7.19
3.6 PGS ^{4/}	5.74	11.98
ระยะเวลาการใช้เฉลี่ย (ปี)	6.57	-
รวม	100.00	100.00
ระยะเวลาการใช้เฉลี่ย (ปี)	6.57	-
รวม	100.00	100.00

หมายเหตุ: ^{1/} เกษตรสามารถทำการเกษตรได้มากกว่า 1 รูปแบบ^{2/} GAP (Good Agricultural Practices) คือ การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี^{3/} Organic Thailand คือ การรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์^{4/} PGS (Participatory Guarantee Systems) คือ ระบบการรับรองเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม

ที่มา: จากการสำรวจ

(4.2) การรู้จักตราสัญลักษณ์มาตรฐานสินค้าเกษตร พบว่า เกษตรกรร้อยละ 92.08 รู้จักตราสัญลักษณ์มาตรฐานสินค้าเกษตร แบ่งเป็น รู้ GAP ร้อยละ 60.74 รู้ Organic Thailand ร้อยละ 39.26 ส่วนที่เหลือร้อยละ 7.92 ไม่รู้จักตราสัญลักษณ์มาตรฐานสินค้าเกษตร (ตารางที่ 3.2.2-11)

ตารางที่ 3.2.2-11 การรู้จักตราสัญลักษณ์มาตรฐานสินค้าเกษตรอินทรีย์ของเกษตรกร

รายการ	ร้อยละ
1. ไม่รู้จัก	7.92
2. รู้จัก	92.08
2.1 GAP ^{1/}	60.74
2.2 Organic Thailand ^{2/}	39.26
รวม	100.00

หมายเหตุ: ^{1/} GAP (Good Agricultural Practices) คือ การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

^{2/} Organic Thailand คือ การรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ที่มา: จากการสำรวจ

(4.3) การนำความรู้จากการอบรมไปใช้ประโยชน์ พบว่า เกษตรกรที่เข้าอบรม หรือเข้าร่วมศึกษาดูงาน ร้อยละ 76.70 ได้นำความรู้จากการอบรมไปใช้ประโยชน์แล้ว เช่น การทำปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพต่าง ๆ และการปลูกพืชตามมาตรฐานที่เกษตรอินทรีย์กำหนด ร้อยละ 20.76 นำไปใช้บางส่วน และร้อยละ 2.54 ยังไม่ได้นำไปใช้ เนื่องจากเพิ่งได้รับการอบรมและรอดูการผลิตถัดไปจึงจะเริ่มนำไปใช้ประโยชน์ (ตารางที่ 3.2.2-12)

ตารางที่ 3.2.2-12 การนำความรู้จากการอบรมไปใช้ประโยชน์

การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์	ร้อยละ
1. ใช้แล้วทั้งหมด	76.70
2. ใช้แล้วบางส่วน	20.76
3. ยังไม่ได้ใช้	2.54

ที่มา: จากการสำรวจ

(4.4) การนำปัจจัยการผลิตที่ได้รับการสนับสนุนไปใช้ประโยชน์ พบว่า เกษตรกรร้อยละ 66.13 ได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิตแล้ว อาทิ เมล็ดพันธุ์พืชผักต่าง ๆ (คะน้า กวางตุ้ง ผักบุ้ง ต้นหอม และผักชี) ปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยหมัก มูลไก่อัดเม็ด และวัสดุที่ใช้ทำน้ำหมักต่าง ๆ (ถังหมัก และกากน้ำตาล) โดยส่วนใหญ่ ร้อยละ 82.31 นำปัจจัยการผลิตที่ได้ไปใช้ประโยชน์แล้ว ร้อยละ 10.37 นำไปใช้แล้วบางส่วน และร้อยละ 7.32 ยังไม่ได้นำไปใช้ประโยชน์ เนื่องจากเพิ่งได้รับปัจจัยการผลิต และรอดูการผลิตถัดไปจึงจะเริ่มนำไปใช้ประโยชน์ สำหรับเกษตรกรร้อยละ 25.40 ยังไม่ได้รับ เนื่องจากบางส่วนรอรับปัจจัยการผลิตช่วงเดือนสิงหาคม - กันยายน 2567 ส่วนที่เหลือร้อยละ 8.47 ไม่ได้รับปัจจัยการผลิต เพราะกิจกรรมของโครงการไม่มีการแจกปัจจัยการผลิต (ตารางที่ 3.2.2-13)

ตารางที่ 3.2.2-13 การนำปัจจัยการผลิตที่ได้รับการสนับสนุนไปใช้ประโยชน์

รายการ	ร้อยละ
1. ไม่ได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิต (ไม่มีกิจกรรมแจกปัจจัยการผลิต)	8.47
2. ยังไม่ได้รับสนับสนุนปัจจัยการผลิต	25.40
3. ได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิต	66.13
3.1 ใช้แล้วทั้งหมด	82.31
3.2 ใช้แล้วบางส่วน	10.37
3.3 ยังไม่ได้ใช้	7.32

ที่มา: จากการสำรวจ

(4.5) ข้อคิดเห็นของเกษตรกรจากการได้รับประโยชน์หลังเข้าร่วมโครงการ พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีความเห็นว่าหลังเข้าร่วมโครงการ การเปลี่ยนแปลงของผลผลิตอาจจะมีปริมาณ คุณภาพ และราคาเพิ่มขึ้น โดยปกติเกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 59.65 ไม่มีการใช้ปุ๋ยเคมีอยู่แล้ว และร้อยละ 68.86 ไม่มีการใช้สารเคมี สำหรับเกษตรกรที่ยังมีการใช้ปุ๋ยเคมีและสารเคมีอยู่ เห็นว่าให้ค่าใช้จ่ายหรือปริมาณการใช้ อาจลดลง (ตารางที่ 3.2.2-14)

ตารางที่ 3.2.2-14 ข้อคิดเห็นของเกษตรกรจากการได้รับประโยชน์หลังเข้าร่วมโครงการ

รายการ	ร้อยละ
1. ปริมาณผลผลิต	
1.1 เท่าเดิม/ไม่เปลี่ยนแปลง	81.25
1.2 เพิ่มขึ้น	18.75
2. คุณภาพของผลผลิต	
2.1 เท่าเดิม/ไม่เปลี่ยนแปลง	62.87
2.2 เพิ่มขึ้น	37.13
3. ราคาของผลผลิต	
3.1 เท่าเดิม/ไม่เปลี่ยนแปลง	70.21
3.2 เพิ่มขึ้น	29.79
4. ปริมาณและค่าใช้จ่ายในการใช้ปุ๋ยเคมี	
4.1 ไม่มีการใช้ปุ๋ยเคมี	59.65
4.2 ใช้ลดลง	23.25
4.3 ใช้เท่าเดิม	17.10
5. ปริมาณและค่าใช้จ่ายในการใช้สารเคมี	
5.1 ไม่มีการใช้สารเคมี	68.86
5.2 ใช้ลดลง	13.60
5.3 ใช้เท่าเดิม	17.54

ที่มา: จากการสำรวจ

(4.6) การเปลี่ยนแปลงด้านการผลิตภายหลังเข้าร่วมโครงการ

(4.6.1) การเปลี่ยนแปลงของสินค้าข้าว (ข้าวนาปี หอมมะลิ) พบว่า ปริมาณผลผลิตก่อนเข้าร่วมโครงการ เฉลี่ย 382 กิโลกรัมต่อไร่ และหลังเข้าร่วมโครงการ เฉลี่ย 377 กิโลกรัมต่อไร่ ซึ่งมีปริมาณผลผลิตปรับลดลงเล็กน้อย ที่ร้อยละ 1.31 เนื่องจากการปรับลดปริมาณการใช้ปุ๋ยเคมีและสารเคมี โดยปริมาณการใช้ปุ๋ยเคมีก่อน เฉลี่ย 47 กิโลกรัมต่อไร่ และหลังเข้าร่วมโครงการ เฉลี่ย 21 กิโลกรัมต่อไร่ มีปริมาณการใช้ปุ๋ยเคมีลดลง ที่ร้อยละ 55.32 (ตารางที่ 3.2.2-15)

ตารางที่ 3.2.2-15 การเปลี่ยนแปลงด้านการผลิตภายหลังเข้าร่วมโครงการ (ข้าวนาปี หอมมะลิ)

หน่วย : กิโลกรัมต่อไร่

รายการ	ก่อนเข้าร่วมโครงการ	หลังเข้าร่วมโครงการ	ผลต่าง	ร้อยละ การเปลี่ยนแปลง
1. ปริมาณผลผลิต	382.00	377.00	-5	1.31
2. ปริมาณการใช้ปุ๋ยเคมี	47.00	21.00	-26	55.32

ที่มา: จากการสำรวจ

(4.6.2) การเปลี่ยนแปลงของสินค้าพืชผัก (กลุ่มพืชผักสวนครัว อาทิ คะน้า กวางตุ้ง ผักบุ้ง ต้นหอม และผักชี) พบว่า ปริมาณผลผลิตก่อนเข้าร่วมโครงการ เฉลี่ย 1,081.00 กิโลกรัมต่อไร่ และหลังเข้าร่วมโครงการ เฉลี่ย 1,119.00 กิโลกรัมต่อไร่ ซึ่งมีปริมาณผลผลิตปรับเพิ่มขึ้นเล็กน้อย ที่ร้อยละ 3.52 โดยมีปริมาณการใช้ปุ๋ยเคมีก่อน เฉลี่ย 73.00 กิโลกรัมต่อไร่ และหลังเข้าร่วมโครงการ เฉลี่ย 22.00 กิโลกรัมต่อไร่ มีปริมาณการใช้ปุ๋ยเคมีลดลง ที่ร้อยละ 69.86 (ตารางที่ 3.2.2-16)

ตารางที่ 3.2.2-16 การเปลี่ยนแปลงด้านการผลิตภายหลังเข้าร่วมโครงการ (พืชผัก)

หน่วย : กิโลกรัมต่อไร่

รายการ	ก่อนเข้าร่วมโครงการ	หลังเข้าร่วมโครงการ	ผลต่าง	ร้อยละการ เปลี่ยนแปลง
1. ปริมาณผลผลิต	1,081.00	1,119.00	38	3.52
2. ปริมาณการใช้ปุ๋ยเคมี	73.00	22.00	-51	69.86

ที่มา: จากการสำรวจ

(5) ความพึงพอใจ

(5.1.1) ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ ภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.82 โดยพึงพอใจต่อการชี้แจงแนวทางจากส่วนกลาง งบประมาณที่ได้รับการจัดสรร แนวทางการส่งเสริมเกษตรกรอินทรีย์ เป้าหมายและหลักเกณฑ์ของโครงการ พื้นที่เหมาะสมกับการทำการเกษตร และประโยชน์ที่รับจากการเข้าร่วมโครงการ ทั้งนี้ เจ้าหน้าที่เห็นว่าการทำงานเกษตรกรอินทรีย์ ทำให้เกษตรกรลดต้นทุนการผลิต และในปีต่อไปควรเพิ่มเป้าหมายการรับสมัครเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ รวมทั้งส่งเสริมการผลิตสินค้าอินทรีย์ที่เหมาะสมกับพื้นที่ของเกษตรกร (ตารางที่ 3.2.2-17)

ตารางที่ 3.2.2-17 ระดับความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ที่มีต่อการดำเนินงานโครงการ

รายการ	ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
1. การชี้แจงแนวทางจากส่วนกลาง	3.95	มาก
2. งบประมาณที่ได้รับการจัดสรร	3.64	มาก
3. การส่งเสริมเกษตรกรอินทรีย์	3.90	มาก
4. การกำหนดเป้าหมายและหลักเกณฑ์ของโครงการ	3.79	มาก
5. พื้นที่เหมาะสมกับการทำการเกษตร	3.54	มาก
6. ประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการ	4.10	มาก
เฉลี่ย	3.82	มาก

ที่มา: จากการสำรวจ

(5.1.2) ความพึงพอใจของเกษตรกร ภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.59 โดยพึงพอใจต่อหลักเกณฑ์การคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ การประชาสัมพันธ์/ชี้แจงรายละเอียดโครงการ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ ประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการ และการถ่ายทอดความรู้ และมีความพึงพอใจต่อปัจจัยการผลิตที่สนับสนุน อยู่ในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.77 ทั้งนี้ เกษตรกรเห็นว่าปัจจัยการผลิตที่ได้รับ อาทิ เมล็ดพันธุ์พืชผัก ปุ๋ยหมัก อุปกรณ์สำหรับทำปุ๋ยหมัก/น้ำหมักชีวภาพ ทำให้ต้นทุนการผลิตของเกษตรกรลดลง นอกจากนี้ยังต้องการให้มีการสนับสนุนปัจจัยการผลิตที่ตรงตามความต้องการของเกษตรกรทุกปี (ตารางที่ 3.2.2-18)

ตารางที่ 3.2.2-18 ระดับความพึงพอใจของเกษตรกรการดำเนินงานโครงการ

รายการ	ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
1. การประชาสัมพันธ์/ชี้แจงรายละเอียดโครงการ	4.79	มากที่สุด
2. หลักเกณฑ์การคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ	4.82	มากที่สุด
3. ปัจจัยการผลิตที่สนับสนุน	3.77	มาก
4. การถ่ายทอดความรู้	4.74	มากที่สุด
5. เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ	4.77	มากที่สุด
6. ประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการ	4.68	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.59	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

(6) ข้อค้นพบ

(6.1) เจ้าหน้าที่

(6.1.1) การบูรณาการระหว่างหน่วยงานเกี่ยวกับการตรวจรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร โดยเฉพาะมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ยังมีน้อย

(6.1.2) เกษตรกรรายใหม่มีความสนใจเข้าร่วมโครงการเป็นจำนวนมากในหลายพื้นที่ ควรเพิ่มเป้าหมายจำนวนเกษตรกรให้มากขึ้น หรือมีการสำรวจความต้องการเข้าร่วมโครงการในแต่ละปี

(6.1.3) เกษตรกรที่ทำการผลิตรูปแบบอินทรีย์ประสบปัญหาด้านการตลาด โดยเฉพาะกลุ่มที่ยังไม่มีใบรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ และยังไม่มิตลาดเฉพาะ เกษตรกรไม่สามารถจำหน่ายผลผลิตในราคาที่สูงกว่าสินค้าเกษตรทั่วไป

(6.2) เกษตรกร

(6.2.1) กลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตไม้ผลอินทรีย์ (ทุเรียน มังคุด มะม่วง) ยังไม่สามารถจำหน่ายผลผลิตทั้งหมดได้ในราคาที่แตกต่างจากทั่วไป โดยปริมาณผลผลิตกว่าร้อยละ 70 ยังคงจำหน่าย ณ แหล่งรับซื้อทั่วไป รวมทั้งในบางกรณียังถูกลดราคาเนื่องจากรูปลักษณะของผลผลิตไม่สวยตามความต้องการของตลาด

(6.2.2) เกษตรกรส่วนใหญ่ประสบปัญหาภัยแล้ง ขาดแคลนน้ำทำการเกษตร มีการปรับลดพื้นที่เพาะปลูก และบางส่วนมีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นในการจัดหาปุ๋ยมาทำการเกษตร

(6.2.3) เกษตรกรต้องการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องประชาสัมพันธ์สร้างความรู้และความเข้าใจแก่ผู้บริโภคให้ทราบถึงข้อดีของสินค้าเกษตรอินทรีย์ และกระบวนการผลิตสินค้ารูปแบบอินทรีย์

(7) ข้อเสนอแนะ

(7.1) เจ้าหน้าที่

(7.1.1) ควรจัดสรรงบประมาณให้มีความต่อเนื่อง ตั้งแต่การผลิตต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ รวมทั้งให้ทันกับฤดูกาลผลิต และความต้องการของเกษตรกร

(7.1.2) ควรมีการบูรณาการระหว่างหน่วยงานเกี่ยวกับการตรวจรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ หรือมาตรฐานเกี่ยวกับสินค้าเกษตรปลอดภัยต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับพื้นที่ มีการทำ MOU กับหน่วยงานที่ตรวจรับรอง เพื่อจะได้มีงบประมาณในการตรวจรับรอง รวมทั้งการบูรณาการจากภาคเอกชน และมหาวิทยาลัย เพื่อเพิ่มความรู้ในเชิงลึกให้มากขึ้น

(7.1.3) ควรจัดกิจกรรมเชื่อมโยงเครือข่ายด้านการตลาด หาดตลาดรองรับผลผลิตที่ต่อเนื่อง หรือตลาดเฉพาะในส่วนของผลผลิตอินทรีย์ (ที่มีมาตรฐานรับรอง) เพื่อเพิ่มช่องทางการระบายผลผลิตไปสู่แหล่งจำหน่ายที่ได้ราคา/มูลค่าสูงขึ้น รวมทั้งตลาดออนไลน์ เพื่อเป็นแรงจูงใจให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนมาผลิตในรูปแบบเกษตรอินทรีย์มากขึ้น

(7.1.4) ควรมีการกำหนดราคาการรับซื้อผลผลิตเกษตรอินทรีย์ให้สูงกว่าร้อยละ 10 - 20 หรือถ้าเป็นสินค้าข้าว ควรมีส่วนต่างอย่างน้อยประมาณ 1.5 - 2 บาทต่อกิโลกรัม หรืออาจมีมาตรการจูงใจให้ผู้ประกอบการที่รับซื้อได้รับการลดหย่อนภาษีตามความเหมาะสม นอกจากนี้ควรเน้นทำการตลาดออนไลน์เพื่อหากกลุ่มลูกค้าที่ตรงเป้าหมายให้มากขึ้น

(7.2) เกษตรกร

(7.2.1) กลุ่มเกษตรกรรายใหม่ที่เริ่มมาทำการเกษตรมีความสนใจและต้องการความรู้ต่อเนื่อง เกี่ยวกับการจัดทำปุ๋ยหมัก ปุ๋ยอินทรีย์ และสารชีวภัณฑ์ต่าง ๆ ควรมีการติดตามให้คำแนะนำอย่างสม่ำเสมอ และสนับสนุนปัจจัยในการผลิตปุ๋ยหมัก ปุ๋ยอินทรีย์ และสารชีวภัณฑ์ต่าง ๆ ในระยะเริ่มแรกในกลุ่มเกษตรกรรายใหม่

(7.2.2) กลุ่มเกษตรกรรายเดิมที่มีการทำเกษตรอินทรีย์ และต้องการเพิ่มรายได้จากการจำหน่ายผลผลิต อยากรให้สนับสนุนเรื่องการขอรับรองมาตรฐานการผลิตที่มีความเหมาะสมกับกลุ่ม ควรมีการผลักดันให้กลุ่มเกษตรกรที่ดำเนินการต่อเนื่องเข้าสู่มาตรฐานการผลิตแบบปลอดภัยตามความเหมาะสมของกลุ่ม เช่น GAP , PGS , Organic Thailand หรือมาตรฐานสากล

4.2) โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน : กิจกรรมเกษตรทฤษฎีใหม่

4.2.1) ผลสำเร็จของโครงการ คิดเป็นร้อยละ 124.43 ถ่ายทอดความรู้ด้านประมง 5,000 ราย ด้านบัญชี 3,701 ราย ด้านปศุสัตว์ 1,002 ราย ด้านหม่อนไหม 100 ราย และด้านทฤษฎีใหม่ให้เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน 500 ราย ซึ่งการถ่ายทอดองค์ความรู้มีการบูรณาการกันระหว่างหน่วยงาน มีเป้าหมายเกษตรกรในการถ่ายทอดองค์ความรู้ 5,000 ราย และมีเกษตรกรได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิตด้านการผลิตข้าว 3,956 ราย ด้านประมง 5,000 ราย ด้านปศุสัตว์ 1,002 ราย ด้านปฏิรูปที่ดิน 500 ราย และสนับสนุนหม่อนพันธุ์ดี/หม่อนชำถุง 101,769

ตารางที่ 3.2.2-19 ผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน : กิจกรรมเกษตรทฤษฎีใหม่

หน่วยงาน/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
1. โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน (เกษตรทฤษฎีใหม่) (กรมการข้าว)				232.71
- กิจกรรมสนับสนุนปัจจัยการผลิตพื้นฐานด้านการผลิตข้าว	ราย	1,700	3,956	232.71
2. โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน				100.00
กิจกรรมพัฒนาเกษตรทฤษฎีใหม่ (กรมประมง)				
2.1 คัดเลือกเกษตรกรทฤษฎีใหม่ด้านการประมง	ราย	5,000	5,000	100.00
2.2 ส่งเสริมองค์ความรู้พัฒนาเกษตรทฤษฎีใหม่ด้านประมง	ราย	5,000	5,000	100.00
2.3 สนับสนุนปัจจัยการผลิตให้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ	ราย	5,000	5,000	100.00

ตารางที่ 3.2.2-19 (ต่อ)

หน่วยงาน/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
2.4 ติดตามการดำเนินงาน เข้าตรวจเยี่ยมพร้อมให้คำแนะนำ จัดเก็บข้อมูลผลผลิต และรวบรวมปัญหาอุปสรรค แนวทาง แก้ปัญหา	ราย	5,000	5,000	100.00
3. โครงการพัฒนาเกษตรกรรายยั่งยืน (เกษตรกรทฤษฎีใหม่) (กรมตรวจบัญชีสหกรณ์)				100.06
3.1 ซักซ้อมพัฒนาครูบัญชี	ราย	93	93	100.00
3.2 อบรมการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ	ราย	3,700	3,701	100.03
3.3 กำกับแนะนำ/ติดตามการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ	ราย	2,590	2,594	100.15
4. โครงการพัฒนาเกษตรกรรายยั่งยืน กิจกรรมส่งเสริมเกษตรกร ทฤษฎีใหม่ (กรมปศุสัตว์)				106.16
4.1 พัฒนาผู้นำ	ราย	1,000	1,002	100.20
4.2 ช่วยผู้นำสร้างเครือข่ายและผลิตภัณฑ์	รายการ	1,000	1,002	100.20
4.3 จัดระบบนิเวศการผลิตการตลาด	แห่ง	180	181	100.56
4.4 จัดทำฐานข้อมูลกลุ่มสมาชิกรายได้	ชุด	1,000	1,012	101.20
4.5 ติดตามให้คำแนะนำ	ราย	25,000	32,167	128.67
5. โครงการส่งเสริมเกษตรกรทฤษฎีใหม่ด้านหม่อนไหม (กรมหม่อนไหม)				107.61
5.1 การขยายผลเกษตรกรทฤษฎีใหม่ (เกษตรกรรายใหม่)				
1) อบรมเกษตรกร (รายใหม่)	ราย	100	100	100.00
2) พัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้ต้นแบบเกษตรกรทฤษฎีใหม่	จุด	10	10	100.00
3) ร่วมจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้/ประชุม/ประชาพิจารณ์	ครั้ง	24	25	104.17
ร่วมกับสำนักงานเกษตรจังหวัดและสหกรณ์จังหวัด				
5.2 การพัฒนาอาชีพและการตลาด				
1) การพัฒนาอาชีพและการตลาด (เกษตรกรรายเดิม)	จุด	58	58	100.00
2) กิจกรรม พัฒนาศักยภาพตามภารกิจ/ความต้องการ (สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ทฤษฎีใหม่ด้านหม่อนไหม) จุดเดิม	จุด	58	58	100.00
3) กิจกรรม ส่งเสริมองค์ความรู้และปัจจัยการผลิต (สนับสนุนหม่อนพันธุ์ดี/หม่อนชำถุง)	พันธุ์	101,769	101,769	100.00
5.3 กิจกรรมบริหารจัดการโครงการ/อำนวยการ/ส่งเสริมและ ติดตามเยี่ยมเยียน/จ้างเหมาบริการฯ	แห่ง	70	85	121.43

ตารางที่ 3.2.2-19 (ต่อ)

หน่วยงาน/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
6. โครงการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรทฤษฎีใหม่ในเขตปฏิรูปที่ดิน (สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม)				100.00
6.1 อบรมเกษตรกรได้รับการส่งเสริมองค์ความรู้เกี่ยวกับเกษตรทฤษฎีใหม่	ราย	500	500	100.00
6.2 พื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดินที่ได้รับการส่งเสริมเป็นเกษตรทฤษฎีใหม่	ไร่	1,500	1,500	100.00
ภาพรวม				124.43

ที่มา: ระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2567

4.2.2) ผลการติดตามในพื้นที่

ศูนย์ประเมินผลได้ติดตามผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน (เกษตรทฤษฎีใหม่) ระหว่างวันที่ 20 - 24 พฤษภาคม 2567 ในพื้นที่จังหวัดสระแก้ว ปราจีนบุรี ฉะเชิงเทรา และสระบุรี ระหว่างวันที่ 9 - 15 มิถุนายน 2567 ในพื้นที่จังหวัด ชุมพร พัทลุง สงขลา และกระบี่ ระหว่างวันที่ 9 - 14 มิถุนายน 2567 ในพื้นที่จังหวัด น่าน สุโขทัย พิษณุโลก และนครสวรรค์ ระหว่างวันที่ 14 - 19 กรกฎาคม 2567 ในพื้นที่จังหวัดเลย มหาสารคาม ร้อยเอ็ด สุรินทร์ และระหว่างวันที่ 27 - 30 สิงหาคม 2567 ในพื้นที่จังหวัด กาญจนบุรี และราชบุรี โดยเป็นการติดตามผลการดำเนินงาน ปัญหา และอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 จากเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ที่รับผิดชอบโครงการ และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 รายละเอียด ดังนี้

(1) ผลการติดตาม

(1.1.) การเบิกจ่ายงบประมาณ

(1.1.1) ความทันเวลาของงบประมาณ เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการ ร้อยละ 79.31 เห็นว่างบประมาณที่ได้รับมีความทันเวลาต่อการปฏิบัติงาน และร้อยละ 20.69 เห็นว่างบประมาณที่ได้รับไม่ทันเวลา เนื่องจากได้รับงบประมาณในไตรมาส 4 ซึ่งล่าช้ากว่าแผนปฏิบัติงานที่กำหนดไว้ในไตรมาส 3 (ตารางที่ 3.2.2-20)

(1.1.2) ความเพียงพอของงบประมาณ เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการ ร้อยละ 77.97 เห็นว่างบประมาณที่ได้รับเพียงพอต่อการดำเนินงาน และร้อยละ 22.03 เห็นว่างบประมาณไม่เพียงพอ เนื่องจากงบสนับสนุนปัจจัยให้แก่เกษตรกรยังน้อย และขาดงบประมาณในการติดตามเกษตรกร (ตารางที่ 3.2.2-20)

ตารางที่ 3.2.2-20 ความทันเวลาและความเพียงพอของงบประมาณของโครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน (เกษตรทฤษฎีใหม่)

รายการ	ร้อยละ
1. ความทันเวลาของงบประมาณ	
1.1 ทันเวลา	79.31
1.2 ไม่ทันเวลา	20.69
2. ความเพียงพอของงบประมาณ	
1.1 เพียงพอ	77.97
1.2 ไม่เพียงพอ	22.03

ที่มา: จากการสำรวจ

(1.2) กิจกรรม

(1.2.1) การรับสมัครและคัดเลือกเกษตรกร ตามจำนวนเป้าหมายของโครงการที่กำหนดโดยสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด โดยหน่วยงานในพื้นที่ได้แก่ ศูนย์วิจัยข้าว สำนักงานประมงจังหวัด สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์จังหวัด สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด และศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติ จะคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายเดียวกันที่ผ่านคุณสมบัติ ใน 18 จังหวัดที่ทำการลงพื้นที่ติดตามคัดเลือกเป้าหมายเกษตรกรได้ 2,183 ราย

(1.2.2) การถ่ายทอดองค์ความรู้ หลักการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และหลักสูตรอื่น ๆ ตามหน่วยงานในพื้นที่จัดสรร อาทิ การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวไว้ใช้ในครัวเรือน โดยศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว หลักการเลี้ยงปลาน้ำจืดเบื้องต้นโดยสำนักงานประมงจังหวัด การจัดทำบัญชีครัวเรือนบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพโดยสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์จังหวัด การสร้างการรับรู้แบบมีส่วนร่วมพัฒนาผลิตภัณฑ์และสร้างเครือข่าย การพัฒนาผลผลิตเกษตรและผลิตภัณฑ์การพัฒนาตลาดโดยจัดทำโมเดลธุรกิจ Business Model Canvas และ VRIO โดยสำนักงานปศุสัตว์จังหวัด ด้านการปลูกหม่อนเลี้ยงไหมและทอผ้าไหมโดยศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติ การปรับพื้นที่เกษตรทฤษฎีใหม่โดยสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมจังหวัด มาตรฐานสินค้าเกษตร การบริหารจัดการกลุ่มและการดำเนินธุรกิจในรูปแบบสหกรณ์ การแปรรูปสินค้าเกษตรและตลาดออนไลน์ การรวมกลุ่มเกษตรกรและการจัดตั้งวิสาหกิจชุมชนโดยสำนักงานเกษตรจังหวัดและหน่วยงานอื่น ๆ ในพื้นที่จังหวัด

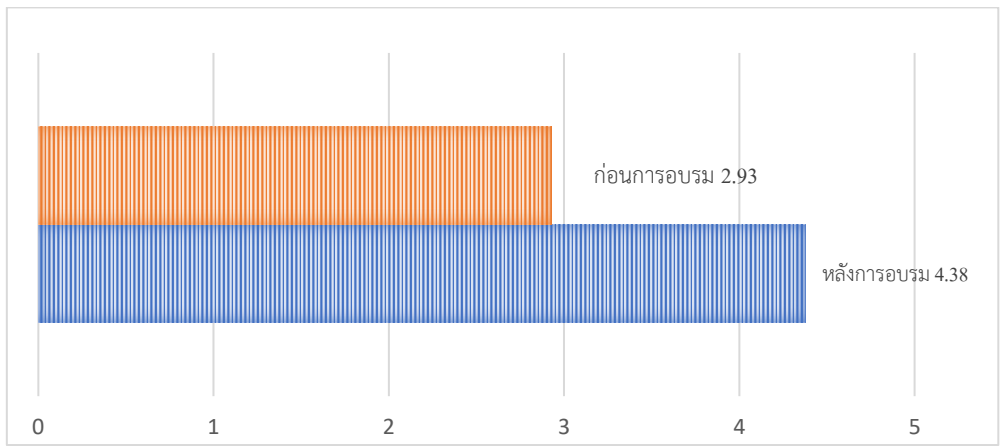
(1.2.3) การสนับสนุนปัจจัยการผลิต อาทิ เมล็ดพันธุ์ข้าว พันธุ์ไม้ผล/ไม้ยืนต้น พันธุ์พืชผัก ท่อนพันธุ์หม่อน พันธุ์ปลา อาหารปลา ปุ๋ยชีวภาพ ปุ๋ยเคมี ปุ๋ยหมัก สารปรับปรุงบำรุงดิน และสมุดบัญชีรับจ่ายในครัวเรือนและบัญชีประกอบอาชีพ

(1.3) ผลผลิต

1.3.1 การถ่ายทอดความรู้ มีการถ่ายทอดความรู้ และสนับสนุนปัจจัยการผลิตให้กับเกษตรกรแล้ว 2,183 ราย คิดเป็นร้อยละ 100.37 ของเป้าหมาย 2,175 ราย

(1.4) ผลลัพธ์เบื้องต้น ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

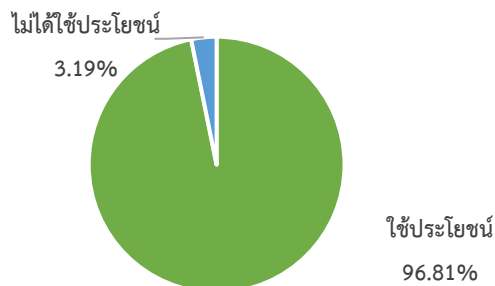
(1.4.1) การนำความรู้และปัจจัยการผลิตไปใช้ประโยชน์ เกษตรกรที่ได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้ ร้อยละ 84.27 นำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ อาทิ การผลิตพืชตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การทำเกษตรทฤษฎีใหม่ การปลูกพืช การเลี้ยงสัตว์ การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ การปรับปรุงบำรุงดิน ฯลฯ โดยก่อนเข้าร่วมโครงการเกษตรกรมีระดับความรู้ความเข้าใจในระดับปานกลาง ที่ค่าคะแนน 2.93 และหลังเข้ารับการอบรมเกษตรกรมีระดับความรู้ความเข้าใจในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนน 4.38 (ภาพที่ 3.3.2-2)

ที่มา : จากการสำรวจ

ภาพที่ 3.2.2-2 การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์

สำหรับปัจจัยการผลิตที่ได้รับจากโครงการ เกษตรกรที่ได้รับปัจจัยการผลิต ร้อยละ 96.81 นำปัจจัยการผลิตไปใช้ประโยชน์แล้ว อาทิ เมล็ดพันธุ์พืช ต้นพันธุ์พืช พันธุ์ปลา อาหารปลา ปุ๋ยอินทรีย์ และร้อยละ 3.19 ไม่ได้นำปัจจัยการผลิตไปใช้ประโยชน์ เนื่องจากปัจจัยการผลิตเสียหาย (ภาพที่ 3.3.2-3)

ที่มา : จากการสำรวจ

ภาพที่ 3.2.2-3 การนำปัจจัยการผลิตไปใช้ประโยชน์

(1.4.2) การพัฒนาการผลิตเป็นสินค้าเกษตรปลอดภัย ก่อนเข้าร่วมโครงการลักษณะการทำเกษตรของครัวเรือน ร้อยละ 72.73 ทำการเกษตรทั่วไป ใช้ปุ๋ยเคมีสารเคมี ร้อยละ 17.88 ทำการเกษตรปลอดภัย และร้อยละ 9.39 ทำเกษตรอินทรีย์ หลังเข้าร่วมโครงการมีเกษตรกรทำเกษตรทั่วไปลดลง ร้อยละ 3.03 และมีการทำเกษตรปลอดภัยและเกษตรอินทรีย์เพิ่มขึ้น ร้อยละ 2.12 และ 0.91 ตามลำดับ

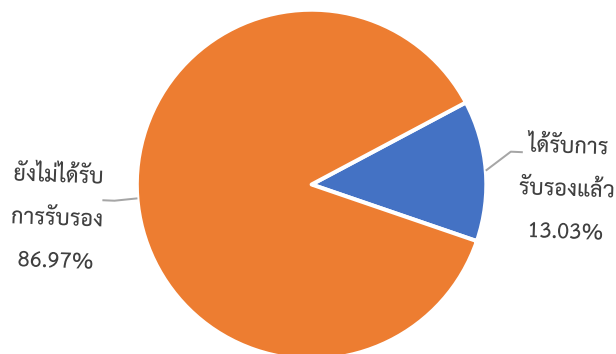
ตารางที่ 3.2.2-21 การพัฒนาการผลิตเป็นสินค้าเกษตรปลอดภัย

หน่วย : ร้อยละ

ลักษณะการทำ การเกษตร	ก่อน	หลัง	การเปลี่ยนแปลง
1. เกษตรทั่วไป	72.73	69.70	-3.03
2. เกษตรปลอดภัย	17.88	20.00	2.12
3. เกษตรอินทรีย์	9.39	10.30	0.91

ที่มา: จากการสำรวจ

(1.4.3) การเข้าสู่/การได้รับการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ร้อยละ 13.03 ได้รับการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรแล้ว และร้อยละ 86.97 ยังไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร สำหรับเกษตรกรที่ยังไม่ได้ใบรับรอง เนื่องจาก ร้อยละ 41.51 เกษตรกรไม่เห็นถึงประโยชน์ของการขอใบรับรอง ร้อยละ 32.08 เกษตรกรไม่ทราบขั้นตอนการขอใบรับรอง ร้อยละ 16.98 อยู่ระหว่างการขอใบรับรอง และ ร้อยละ 9.43 ทำการปลูกแค้ในพื้นที่ขนาดเล็ก จำหน่ายในตลาดท้องถิ่น/ตลาดชุมชน ไม่ได้ทำการส่งออกไปยังที่อื่น (ภาพที่ 3.3.2-4)

ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 3.3.2-4 การได้รับการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร

ตารางที่ 3.2.2-22 สาเหตุที่ไม่ขอใบรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัย

รายการ	ร้อยละ
1. ไม่เห็นถึงประโยชน์ของการขอใบรับรอง	41.51
2. ไม่ทราบขั้นตอนขอใบรับรอง	32.08
3. อยู่ระหว่างการขอใบรับรอง	16.98
4. ปลุกในพื้นที่ขนาดเล็ก	9.43
	100.00

ที่มา: จากการสำรวจ

(1.4.4) อัตราการขยายตัวของมูลค่าของสินค้าเกษตรปลอดภัยของเกษตรกรที่ทำเกษตรปลอดภัย มีมูลค่าของสินค้าเกษตรปลอดภัยเพิ่มขึ้น โดยก่อนเข้าร่วมโครงการมีมูลค่าเฉลี่ย 1,209,830 บาทต่อปี และหลังโครงการมีมูลค่าเฉลี่ย 1,789,180 บาทต่อปี มูลค่าเพิ่มขึ้นเฉลี่ย 579,350 บาทต่อปี มูลค่าของสินค้าเกษตรปลอดภัยเพิ่มขึ้น ร้อยละ 47.89

(1.5) ความพึงพอใจ

(1.5.1) ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ที่มีต่อโครงการในภาพรวม มีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานในระดับมาก ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.98 โดยใน 3 ลำดับแรก ได้แก่ด้านการถ่ายทอดความรู้ที่ค่าคะแนน 4.16 รองลงมาด้านปัจจัยการผลิตที่สนับสนุน ที่ค่าคะแนน 4.13 และด้านการได้รับประโยชน์ของเกษตรกรจากการเข้าร่วมโครงการที่ค่าคะแนน 4.05

ตารางที่ 3.2.2-23 ระดับความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อการดำเนินการโครงการ

รายการ	ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
1. งบประมาณที่ได้รับจัดสรร	3.75	มาก
2. การชี้แจงทำความเข้าใจขั้นตอน/วิธีการดำเนินโครงการจากส่วนกลาง	3.86	มาก
3. หลักเกณฑ์/เงื่อนไขของโครงการ	3.91	มาก
4. ปัจจัยการผลิตที่สนับสนุน	4.13	มาก
5. การถ่ายทอดความรู้	4.16	มาก
6. การได้รับประโยชน์ของเกษตรกรจากการเข้าร่วมโครงการ	4.05	มาก
ภาพรวม	3.98	มาก

ที่มา: จากการสำรวจ

(1.5.2) ความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อการดำเนินงานโครงการในภาพรวมเกษตรกรมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.49 โดยใน 3 ลำดับแรก ได้แก่ด้านเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ ที่ค่าคะแนน 4.71 รองลงมาในด้าน การถ่ายทอดความรู้ที่ค่าคะแนน 4.60 และด้านปัจจัยการผลิตที่ได้รับสนับสนุน ที่ค่าคะแนน 4.43

ตารางที่ 3.2.1-24 ระดับความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการดำเนินโครงการ

รายการ	ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
1. การประชาสัมพันธ์/ชี้แจงรายละเอียดโครงการ	4.40	มากที่สุด
2. หลักเกณฑ์การคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ	4.31	มากที่สุด
3. ปัจจัยการผลิตที่สนับสนุน	4.43	มากที่สุด
4. การถ่ายทอดความรู้	4.60	มากที่สุด
5. เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ	4.71	มากที่สุด
6. ประโยชน์ที่เกษตรกรได้รับจากการเข้าร่วมโครงการ	4.38	มากที่สุด
ภาพรวม	4.49	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

(1.6) ข้อค้นพบ

(1.6.1) เจ้าหน้าที่

(1.6.1.1) เกณฑ์การคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการต้องเป็นเกษตรกรที่ไม่เคยเข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่มาก่อน ทำให้ได้เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการอยู่กระจ่ายกันในแต่ละพื้นที่ ยากต่อการนัดหมาย ทำกิจกรรมร่วมกันในพื้นที่

(1.6.1.2) เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการรายใหม่ ยังไม่มีความพร้อมในการดำเนินการรูปแบบเกษตรทฤษฎีใหม่ และการขอรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัย

(1.6.2) เกษตรกร

(1.6.2.1) หลักสูตรที่หน่วยงานร่วมบูรณาการเป็นหลักสูตรที่ไม่เฉพาะเจาะจง เป็นการแนะนำและเตรียมพร้อมการรับรองการเข้าสู่มาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัย

(1.6.2.2) เกษตรกรที่มีการทำการเกษตรของครัวเรือนแบบเกษตรปลอดภัยส่วนใหญ่ไม่ได้ขอรับรองสินค้ามาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัยเนื่องจาก ไม่ทราบถึงประโยชน์ของใบรับรอง รองลงมาไม่ทราบขั้นตอน วิธีการขอใบรับรอง

(1.7) ข้อเสนอแนะ

(1.7.1) เจ้าหน้าที่

(1.7.1.1) ควรเพิ่มระยะเวลาในการสรรหาเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ โดยหน่วยงานในส่วนกลางควรจัดประชุมชี้แจงโครงการตั้งแต่ช่วงต้นไตรมาสที่ 1 ของปีงบประมาณ

(1.7.1.2) ควรมีการส่งเสริมความรู้อย่างต่อเนื่อง นำผู้ที่ประสบความสำเร็จในด้านการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ เกษตรปลอดภัยมาถ่ายทอดเรื่องราว เพื่อให้เกิดแรงบันดาลใจในการปรับเปลี่ยนรูปแบบการทำเกษตร และควรจัดสรรงบประมาณสนับสนุนปัจจัยการผลิตให้หน่วยงานส่งเสริมอย่างเพียงพอ เพื่อให้เห็นผลเป็นรูปธรรม

(1.7.2) เกษตรกร

(1.7.2.1) ควรออกแบบหลักสูตรที่เกษตรกรมาอบรมใน 1 วัน ไม่ให้หลากหลายองค์ความรู้มากเกินไป เพิ่มระยะเวลาในการถ่ายทอดองค์ความรู้แต่ละวิชาให้มากขึ้น

(1.7.2.2) ควรมีการบูรณาการหน่วยงานที่มีภารกิจหลัก ด้านการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัย เข้าไปส่งเสริมองค์ความรู้ให้แก่เกษตรกรเพิ่มมากขึ้น บ่อยครั้งขึ้น และประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อให้เห็นประโยชน์ของการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัย

4.3) โครงการพัฒนาเกษตรกรยั่งยืน : กิจกรรมเกษตรผสมผสาน

4.3.1) ผลสำเร็จคิดเป็นร้อยละ 83.34 จำแนกเป็น โครงการพัฒนาเกษตรกรยั่งยืน : กิจกรรมเกษตรผสมผสาน ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ผลสำเร็จคิดเป็นร้อยละ 100.00 ของเป้าหมาย และโครงการพัฒนาเกษตรกรยั่งยืนเพื่อการปรับตัวและบรรเทาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ของสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ผลสำเร็จคิดเป็นร้อยละ 66.67 ของเป้าหมาย ทั้งนี้ มีหน่วยงานที่ร่วมดำเนินการโครงการฯ 2 หน่วยงาน (ตารางที่ 3.2.2-25) รายละเอียด ดังนี้

(1) กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ มีการถ่ายทอดองค์ความรู้การจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ 800 ราย การชักชวนพัฒนาครูบัญชี เพื่ออบรมการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพให้แก่เกษตรกร 75 ราย ดำเนินการได้ตามเป้าหมาย

(2) สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีการจัดทำแปลงต้นแบบการทำการเกษตรและองค์ความรู้ที่สามารถปรับตัวและบรรเทาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ 4 แปลง มีการจัดกิจกรรมสร้างกระบวนการเรียนรู้และจัดทำแปลงต้นแบบ 4 ครั้ง และชุดองค์ความรู้ในการสร้างการตระหนักรู้ กิจกรรมที่ไม่ได้ดำเนินการ ได้แก่ การจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการ กิจกรรมเกษตรกรมีความตระหนักรู้ในการปรับตัวและบรรเทาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เนื่องจากไม่ได้รับงบประมาณ

ตารางที่ 3.2.2-25 ผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน : กิจกรรมเกษตรผสมผสาน

หน่วยงาน/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
1. โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน : กิจกรรมเกษตรผสมผสาน (กรมตรวจบัญชีสหกรณ์)				100.00
1.1 กิจกรรมชักจูงพัฒนาครัวบัญชี	ราย	75	75	100.00
1.2 กิจกรรมอบรมการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ	ราย	800	800	100.00
1.3 กิจกรรมกำกับแนะนำ/ติดตามการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ	ราย	565	565	100.00
2. โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืนเพื่อการปรับตัวและบรรเทาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์)				66.67
2.1 กิจกรรมชุดองค์ความรู้ในการสร้างการตระหนักรู้และองค์ความรู้ในการทำการเกษตรที่สามารถปรับตัวและบรรเทาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ	ชุด	4	4	100.00
2.2 กิจกรรมการจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการ	ครั้ง	2	-	-
2.3 กิจกรรมสร้างกระบวนการเรียนรู้ และจัดทำแปลงต้นแบบ	ครั้ง	4	4	100.00
2.4 กิจกรรมแปลงต้นแบบการทำการเกษตรและองค์ความรู้ที่สามารถปรับตัวและบรรเทาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ	แปลง	4	4	100.00
2.5 กิจกรรมเกษตรกรมีความตระหนักรู้ในการปรับตัวและบรรเทาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ	ราย	40,000	-	-
2.6 กิจกรรมการอำนวยความสะดวก ประสานงาน บริหารโครงการติดตาม และประเมินผลโครงการ	ครั้ง	12	12	100.00
ภาพรวม				83.34

ที่มา: ระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2567

4.3.2) ผลการติดตามในพื้นที่

ศูนย์ประเมินผล และสศท. 1 – 12 ได้ติดตามผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน กิจกรรมเกษตรผสมผสาน ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ในพื้นที่จังหวัดลำพูน ลำปาง อุตรดิตถ์ สุโขทัย หนองบัวลำภู เลย กาฬสินธุ์ มหาสารคาม นครราชสีมา สุรินทร์ ปราจีนบุรี สระแก้ว พระนครศรีอยุธยา สระบุรี กระบี่ ชุมพร สตูล พัทลุง นครปฐม กาญจนบุรี อำนาจเจริญ อุบลราชธานี พิจิตร และอุทัยธานี และโครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืนเพื่อการปรับตัวและบรรเทาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ของสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ในพื้นที่จังหวัดอ่างทอง หนองคาย และนครศรีธรรมราช โดยเป็นการติดตามผลการดำเนินงาน ปัญหา และอุปสรรคที่เกิดขึ้นจาก

การดำเนินงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 จากเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ที่รับผิดชอบโครงการ และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 รายละเอียด ดังนี้

(1) การเบิกจ่ายงบประมาณ

(1.1) หน่วยงานได้รับการจัดสรรงบประมาณรวม 2,889,510 บาท เบิกจ่ายแล้ว 2,819,228.64 บาท คิดเป็นร้อยละ 97.57 ของงบประมาณที่ได้รับจัดสรร โดยแบ่งเป็นกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ได้รับการจัดสรรงบประมาณ 964,300 บาท เบิกจ่ายแล้ว 894,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 92.71 ของงบประมาณที่ได้รับจัดสรร และสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้รับการจัดสรรงบประมาณ 1,925,210 บาท เบิกจ่ายแล้ว 1,925,190.50 บาท คิดเป็นร้อยละ 99.99 ของงบประมาณที่ได้รับจัดสรร

(1.2) ความทันเวลาของงบประมาณ พบว่า เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการในระดับพื้นที่ ร้อยละ 60.41 เห็นว่างบประมาณที่ได้รับการจัดสรรทันเวลาต่อการปฏิบัติงาน และร้อยละ 39.59 เห็นว่างบประมาณที่ได้รับการจัดสรรไม่ทันเวลาต่อการปฏิบัติงาน เนื่องจากได้รับงบประมาณไตรมาสที่ 3 ดังนั้นควรจัดสรรในไตรมาสที่ 2 (ตารางที่ 3.2.2-26)

(1.3) ความเพียงพอของงบประมาณ พบว่า เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการในระดับพื้นที่ได้รับงบประมาณแล้ว ร้อยละ 64.58 เห็นว่างบประมาณที่ได้รับการจัดสรรมีความเพียงพอกับการดำเนินกิจกรรมของโครงการ และร้อยละ 35.42 เห็นว่างบประมาณที่ได้รับการจัดสรรไม่เพียงพอกับการดำเนินกิจกรรมของโครงการ เนื่องจากงบประมาณไม่เพียงพอในการจัดอบรมและจัดทำแปลงต้นแบบ (ตารางที่ 3.2.2-26)

ตารางที่ 3.2.2-26 ความทันเวลาและความเพียงพอของงบประมาณของโครงการพัฒนาเกษตรกรยั่งยืน :
กิจกรรมเกษตรผสมผสาน

รายการ	ร้อยละ
1. ความทันเวลาของงบประมาณ	
1.1 ทันเวลา	60.41
1.2 ไม่ทันเวลา	39.59
2. ความเพียงพอของงบประมาณ	
2.1 เพียงพอ	64.58
2.2 ไม่เพียงพอ	35.42

ที่มา: จากการสำรวจ

(2) กิจกรรม

(2.1) กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กิจกรรมประกอบด้วย ชักซ้อมพัฒนาครูบัญชีถ่ายทอดความรู้การจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ เป้าหมายจำนวน 800 ราย กำกับแนะนำ/ติดตามการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ เป้าหมายจำนวน 565 ราย

(2.2) สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กิจกรรมประกอบด้วย การจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการ สร้างกระบวนการเรียนรู้ และจัดทำแปลงต้นแบบการทำการเกษตรและองค์ความรู้ที่สามารถปรับตัวและบรรเทาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ให้เกษตรกรมีความตระหนักรู้ในการปรับตัวและบรรเทาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เป้าหมาย 200 ราย การอำนวยความสะดวก ประสานงาน บริหารโครงการฯ ติดตาม และประเมินผลโครงการฯ เป้าหมาย จำนวน 4 แปลง

(3) ผลผลิต

(3.1) เกษตรกรได้รับการอบรมการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพแล้ว 800 ราย ได้รับการกำกับแนะนำ/ติดตามการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ 565 ราย ครบตามเป้าหมาย

(3.2) แปลงต้นแบบการทำการเกษตรและองค์ความรู้ในการทำการเกษตรที่สามารถปรับตัวและบรรเทาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ จำนวน 4 แปลง ได้แก่ จังหวัดน่าน หนองคาย อ่างทอง และนครศรีธรรมราช โดยจัดอบรมให้เกษตรกรมีความตระหนักรู้และในการปรับตัวและบรรเทาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ แปลงละ 50 ราย รวม 200 ราย ครบตามเป้าหมาย

(4) ผลลัพธ์เบื้องต้น

(4.1) การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ เกษตรกรร้อยละ 83.62 มีการนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ เช่น การทำบัญชีประกอบอาชีพ วางแผนการใช้จ่ายต่าง ๆ ในครัวเรือน การวางแผนการผลิต ระบบเกษตรผสมผสาน การจัดการศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ เทคโนโลยีด้านพลังงานเพื่อการเกษตรสมัยใหม่ เทคโนโลยีการจัดการดินและปุ๋ย เทคโนโลยีการผลิตสมุนไพร คุณภาพ การรวมกลุ่มการสร้างเครือข่าย และส่วนที่เหลือร้อยละ 16.38 ยังไม่ได้ นำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ เนื่องจากเกษตรกรไม่มีเวลา ไม่มีแรงจูงใจในการทำบัญชี และเป็นเกษตรกรสูงอายุ (ตารางที่ 3.2.2-27)

ตารางที่ 3.2.2-27 การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาเกษตรกรยั่งยืน : กิจกรรมเกษตรผสมผสาน

รายการ	ร้อยละ
1. นำความรู้ไปใช้ประโยชน์แล้ว	83.62
2. ยังไม่ได้ นำความรู้ไปใช้ประโยชน์	16.38
ภาพรวม	100.00

ที่มา: จากการสำรวจ

(4.2) ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เกษตรกรร้อยละ 16.08 ไม่ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เนื่องจากมีความสามารถในการปรับตัวหรือวางแผนการผลิต โดยปรับปรุงระบบน้ำ เพิ่มแหล่งน้ำในการทำเกษตร เลือกใช้พันธุ์พืช/พันธุ์สัตว์ที่ทนต่อสภาพอากาศ อย่างไรก็ตามยังมีเกษตรกรร้อยละ 83.92 ยังคงได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ได้แก่ ภัยแล้ง น้ำท่วม และปัญหาแมลง/ศัตรูพืช (ตารางที่ 3.2.2-28)

ตารางที่ 3.2.2-28 ผลกระทบที่เกษตรกรได้รับจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

รายการ	ร้อยละ
1. ไม่ได้รับผลกระทบ	16.08
2. ได้รับผลกระทบ	83.92
ภาพรวม	100.00

ที่มา: จากการสำรวจ

(4.3) การพัฒนาการผลิตเป็นสินค้าเกษตรปลอดภัย พบว่า ก่อนเข้าร่วมโครงการเกษตรกรร้อยละ 76.30 ทำการเกษตรทั่วไปที่มีการใช้ปุ๋ยเคมี/สารเคมี ร้อยละ 14.62 ทำการเกษตรปลอดภัย และร้อยละ 9.08 ทำเกษตรอินทรีย์ หลังเข้าร่วมโครงการมีการปรับเปลี่ยนโดยเกษตรกรร้อยละ 60.41 ทำการเกษตรทั่วไป รองลงมาเกษตรกรร้อยละ 28.46 ทำการเกษตรปลอดภัย และร้อยละ 11.13 ทำการเกษตรอินทรีย์ ภาพรวมกลุ่มเป้าหมายที่ทำเกษตรทั่วไปมีการปรับเปลี่ยน พัฒนาการผลิตเป็นการทำการเกษตรปลอดภัย คิดเป็นร้อยละ 13.84 (ตารางที่ 3.2.2-29)

ตารางที่ 3.2.2-29 ลักษณะการทำการเกษตรของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

หน่วย : ร้อยละ

ลักษณะการทำการเกษตร	ก่อนเข้าร่วมโครงการ	หลังเข้าร่วมโครงการ	การเปลี่ยนแปลง
1. ทำการเกษตรปลอดภัย	14.62	28.46	13.84
2. ทำการเกษตรทั่วไป	76.30	60.41	-15.89
3. ทำการเกษตรอินทรีย์	9.08	11.13	2.05

ที่มา: จากการสำรวจ

(4.4) การเข้าสู่/การได้รับการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร เกษตรกรที่ทำการเกษตรแบบปลอดภัยและเกษตรอินทรีย์ ร้อยละ 38.90 ได้รับการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรแล้วอีกร้อยละ 61.10 ยังไม่ได้การรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร เนื่องจากเกษตรกรเพิ่งเข้าร่วมโครงการ ยังไม่ได้ยื่นขอการรับรองมาตรฐาน บางส่วนอยู่ในระยะปรับเปลี่ยนรูปแบบการผลิต และอยู่ระหว่างการยื่นขอใบรับรอง (ตารางที่ 3.2.2-30)

ตารางที่ 3.2.2-30 การได้รับการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรของเกษตรกรที่เข้าร่วม

รายการ	ร้อยละ
1. ได้รับการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร	38.90
2. ยังไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร	61.10
ภาพรวม	100.00

ที่มา: จากการสำรวจ

(5) ความพึงพอใจ

(5.1.1) ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ ภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.39 โดยพึงพอใจต่อการถ่ายทอดองค์ความรู้ ในระดับมากที่สุด ที่คะแนนเฉลี่ย 4.73 รองลงมาพึงพอใจต่อประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.53 และพึงพอใจต่อหลักเกณฑ์การคัดเลือก/เงื่อนไขของโครงการในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.44 ตามลำดับ (ตารางที่ 3.2.2-31)

ตารางที่ 3.2.2-31 ระดับความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ที่มีต่อการดำเนินงานโครงการ

รายการ	ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
1. งบประมาณที่ได้รับจัดสรร	3.98	มาก
2. การชี้แจงทำความเข้าใจ	4.27	มากที่สุด
3. หลักเกณฑ์/เงื่อนไขของโครงการ	4.44	มากที่สุด
4. การถ่ายทอดองค์ความรู้	4.73	มากที่สุด
5. ประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการ	4.53	มากที่สุด
ภาพรวม	4.39	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

(5.1.2) ความพึงพอใจของเกษตรกร ภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.60 โดยเกษตรกรพึงพอใจต่อเจ้าหน้าที่ในการดำเนินโครงการ ในระดับมากที่สุด ที่คะแนนเฉลี่ย 4.75 รองลงมาพึงพอใจต่อการประชาสัมพันธ์/ชี้แจงรายละเอียดโครงการ ในระดับมากที่สุด ที่คะแนนเฉลี่ย 4.62 และพึงพอใจต่อประโยชน์ที่เกษตรกรได้รับจากการเข้าร่วมโครงการ ในระดับมากที่สุด ที่คะแนนเฉลี่ย 4.59 ตามลำดับ (ตารางที่ 3.2.2-32)

ตารางที่ 3.2.2-32 ระดับความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อการดำเนินงานโครงการ

รายการ	ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
1. การประชาสัมพันธ์/ชี้แจงรายละเอียดโครงการ	4.62	มากที่สุด
2. หลักเกณฑ์การคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ	4.53	มากที่สุด
3. การถ่ายทอดความรู้	4.53	มากที่สุด
4. เจ้าหน้าที่ในการดำเนินโครงการ	4.75	มากที่สุด
5. ประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการ	4.59	มากที่สุด
ภาพรวม	4.60	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

(6) ข้อค้นพบ

(6.1) เจ้าหน้าที่

(6.1.1) โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน : กิจกรรมเกษตรผสมผสานของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ได้รับการจัดสรรงบประมาณล่าช้าส่งผลให้ ในกิจกรรมต่าง ๆ ต้องเร่งดำเนินการและไม่มีเวลาซักซ้อมพัฒนาครูบัญชี กิจกรรมอบรมการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ เกษตรกรไม่มีความพร้อมในการอบรม เนื่องจากผู้เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ และเขียนหนังสือไม่ค่อยได้ รวมระยะเวลาในการอบรมเป็นไปแบบกระชั้นชิด การกำกับแนะนำ/ติดตามการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ ต้องคอยติดตามและกระตุ้นเกษตรกรให้ทำบัญชีเสมอ เกษตรกรบันทึกบัญชีไม่ต่อเนื่อง เพราะไม่เห็นความสำคัญของการบันทึกบัญชี และไม่มีเวลาในการจัดทำบัญชี

(6.1.2) โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืนเพื่อการปรับตัวและบรรเทาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ของสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (สป.กษ.) งบประมาณที่ได้รับมาล่าช้าและไม่เพียงพอ โดยได้รับงบประมาณดำเนินการในไตรมาสที่ 4 เนื่องจาก สป.กษ. กองนโยบายเทคโนโลยีเพื่อการเกษตรและเกษตรกรรมยั่งยืน ได้ปรับเปลี่ยนโครงการตามข้อสั่งการของผู้บริหาร สป.กษ. จากเดิมโครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน (เกษตรผสมผสาน) และโครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรชีวภาพ (สมุนไพร) เป็นโครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืนเพื่อการปรับตัวและบรรเทาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

(6.2) เกษตรกร

(6.2.1) โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน : กิจกรรมเกษตรผสมผสานด้านการอบรมการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ เกษตรกรยังไม่เข้าใจ ความรู้พื้นฐานก่อนอบรม จึงไม่สามารถลงบัญชีได้ด้วยตัวเอง ต้องมีเจ้าหน้าที่ช่วยเหลือ ไม่มีการจดบันทึก ยังต้องการอบรมความรู้เรื่องการบัญชีเพื่อถ่ายทอดความรู้ให้กับบุคคลอื่น หลังจากอบรมนำความรู้บัญชีไปต่อยอดน้อย การทำเกษตรในแปลงอยู่ในช่วงการปรับเปลี่ยน ยังขาดแคลนน้ำ เงินทุน และตลาดจำหน่ายผลผลิต

(6.2.2) โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืนเพื่อการปรับตัวและบรรเทาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เกษตรกรมีปัญหาโรคพืช เชื้อรา ได้รับการอบรมภาคปฏิบัติยังไม่เพียงพอและขาดแคลนปัจจัยการผลิต จึงต้องการให้หน่วยงานสนับสนุนปัจจัยการผลิต ได้แก่ มูลไก่ แกลบ ปุ๋ยมะพร้าว และอยากให้มีโครงการต่อเนื่อง เพื่อให้เจ้าหน้าที่คอยให้คำปรึกษาด้านการทำเกษตรกับเกษตรกร

(7) ข้อเสนอแนะ

(7.1) เจ้าหน้าที่

(7.1.1) โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน : กิจกรรมเกษตรผสมผสาน ควรวางแผนการดำเนินงานตั้งแต่ไตรมาสที่ 1 จัดสรรงบประมาณในช่วงเดือนมกราคม - มีนาคม (ไตรมาสที่ 2) เพิ่มค่าตอบแทนครูบัญชีอาสาในการกำกับและติดตาม การอบรมการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพโดยครูบัญชี ควรผลักดันให้เกษตรกรเห็นความสำคัญในการบันทึกบัญชี และแนะนำให้เกษตรกรบันทึกบัญชีอย่างสม่ำเสมอ

(7.1.2) โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืนเพื่อการปรับตัวและบรรเทาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ควรสนับสนุนงบประมาณในช่วงต้นปีงบประมาณ และจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอกับการดำเนินการในแปลงต้นแบบ ได้แก่ การสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้เกษตรกร การสนับสนุนวัสดุทางการเกษตร การดำเนินการในระยะต่อไป ควรมีการบูรณาการจัดทำแผนงานและงบประมาณระหว่างหน่วยงาน สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง อาทิ กรมวิชาการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร กรมพัฒนาที่ดิน กรมส่งเสริมสหกรณ์

(7.2) เกษตรกร

(7.2.1) โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน : กิจกรรมเกษตรผสมผสาน ควรมีการอบรมเพิ่มเติมการทำบัญชีต้นทุนอาชีพ และปูพื้นฐานความรู้ให้เกษตรกรก่อนการอบรม โดยใช้สื่อการสอนแบบง่ายในการสื่อสาร ใช้เทคโนโลยีเพื่อลงบัญชีเสริมในหลักสูตร เช่น การลงบัญชีผ่านแอปพลิเคชันทางโทรศัพท์ เป็นต้น สนับสนุน/พัฒนาระบบน้ำในแปลง/แหล่งน้ำ ส่งเสริมด้านการตลาด ตามความต้องการของเกษตรกร

(7.2.2) โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืนเพื่อการปรับตัวและบรรเทาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ อบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการปลูกพืชที่ถูกต้องวิธี โรคพืช การป้องกันโรคพืช โดยการจัดอบรมให้เกษตรกรควรเพิ่มช่วงเวลาในภาคปฏิบัติให้มากขึ้น และส่งเสริมการใช้โซลาร์เซลล์ในครัวเรือน

4.4) โครงการส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์และแมลงศัตรูพืชธรรมชาติทดแทนสารเคมีทางการเกษตร

4.4.1) ผลความสำเร็จคิดเป็นร้อยละ 104.11 มีการดำเนินกิจกรรมหลัก 4 กิจกรรม ดังนี้ (ตารางที่ 3.2.2-33)

(1) การส่งเสริมการจัดการศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสานและลดการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชแก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการจำนวน 2 ครั้ง แบ่งเป็น (1.1) การจัดกระบวนการถ่ายทอดความรู้การป้องกันกำจัดศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน (1.2) การถ่ายทอดความรู้การใช้สารเคมีอย่างถูกต้องและปลอดภัย จำนวน 6,500 ราย ครอบคลุมเป้าหมาย สนับสนุนให้เกษตรกรใช้สารชีวภัณฑ์ (เชื้อจุลินทรีย์ และศัตรูธรรมชาติ) รวมถึงวิธีการต่าง ๆ ที่เหมาะสมในการควบคุมศัตรูพืชแก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการจำนวน 6,500 ราย ครอบคลุมเป้าหมายสำรวจประเมินประชากรแมลงวันผลไม้และสนับสนุนปัจจัยควบคุมประชากรแมลงวันผลไม้ จำนวน 18,000 ไร่ ครอบคลุมเป้าหมาย และจัดทำแปลงเรียนรู้การจัดการด้วงวงเจาะเมล็ดมะม่วงแบบผสมผสาน จำนวน 8 แปลง ครอบคลุมเป้าหมาย

(2) การพัฒนาแปลงต้นแบบสำรวจ เฝ้าระวังศัตรูพืช ดำเนินการแล้ว 9 แปลง ครอบคลุมเป้าหมาย

(3) การสนับสนุนการป้องกันและกำจัดศัตรูพืชด้วยวิธีผสมผสานในพื้นที่มีประวัติเกิดการระบาดของรุนแรงและพื้นที่เสี่ยง โดยดำเนินการผลิตขยายจุลินทรีย์ควบคุมศัตรูพืช จำนวน 55,413 กิโลกรัม คิดเป็นร้อยละ 106.56 ของเป้าหมาย ไวรัสเอ็นพีวีควบคุมศัตรูพืช 150 ลิตร ครบเป้าหมาย แมลงศัตรูธรรมชาติ 4,830,719 ตัว คิดเป็นร้อยละ 101.31 ของเป้าหมาย สารสกัดธรรมชาติ 2,101 ลิตร คิดเป็นร้อยละ 116.72 ของเป้าหมาย แตนเบียนแมลงตำหนามมะพร้าว 25,530 มัมมี คิดเป็นร้อยละ 104.20 ของเป้าหมาย หัวเชื้อจุลินทรีย์ขยายให้เกษตรกร 6,756 ขวด คิดเป็นร้อยละ 103.94 ของเป้าหมาย และแมลงวันผลไม้ เป็นหมันสายพันธุ์ Genetic Sexing Strain 54,684,338 ตัว คิดเป็นร้อยละ 182.28 ของเป้าหมาย

(4) การติดตามประเมินผลการดำเนินงาน ดำเนินการจัดหาและสนับสนุนชุดตรวจวิเคราะห์สารตกค้างในผลผลิตการเกษตร จำนวน 454 ชุด ครบตามเป้าหมาย และตรวจสารเคมีทางการเกษตรตกค้างในผลผลิตการเกษตรของเกษตรกร 13,000 ตัวอย่าง ครบเป้าหมาย

ตารางที่ 3.2.2-33 ผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์และแมลงศัตรูพืชธรรมชาติทดแทนสารเคมีทางการเกษตร

กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
1. การส่งเสริมการจัดการศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสานและลดการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช				100.00
1.1 จัดกระบวนการถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกร ครั้งที่ 1 การป้องกันกำจัดศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน	ราย	6,500	6,500	100.00
1.2 จัดกระบวนการถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกร ครั้งที่ 2 การใช้สารเคมีอย่างถูกต้องและปลอดภัย	ราย	6,500	6,500	100.00
1.3 สนับสนุนให้เกษตรกรใช้สารชีวภัณฑ์ (เชื้อจุลินทรีย์และศัตรูธรรมชาติ) รวมถึงวิธีการต่าง ๆ ที่เหมาะสมในการควบคุมศัตรูพืช	ไร่	6,500	6,500	100.00
1.4 สำรวจประเมินประชากรแมลงวันผลไม้	ไร่	18,000	18,000	100.00
1.5 สนับสนุนการควบคุมประชากรแมลงวันผลไม้	ไร่	18,000	18,000	100.00
1.6 จัดทำแปลงเรียนรู้การจัดการด้วงวงเจาะเมล็ดมะม่วงแบบผสมผสาน	แปลง	8	8	100.00
2. การพัฒนาแปลงต้นแบบสำรวจ เฝ้าระวังศัตรูพืช	แปลง	9	9	100.00
3. การสนับสนุนการป้องกันและกำจัดศัตรูพืชด้วยวิธีผสมผสานในพื้นที่มีประวัติเกิดการระบาดของรุนแรงและพื้นที่เสี่ยง				116.43
3.1 ผลิตขยายจุลินทรีย์ควบคุมศัตรูพืช	กิโลกรัม	52,000	55,413	106.56
3.2 ผลิตขยายไวรัสเอ็นพีวีควบคุมศัตรูพืช	ลิตร	150	150	100.00
3.3 ผลิตขยายแมลงศัตรูธรรมชาติ	ตัว	4,768,400	4,830,719	101.31
3.4 ผลิตสารสกัดธรรมชาติ	ลิตร	1,800	2,101	116.72
3.5 ผลิตขยายแตนเบียนแมลงตำหนามมะพร้าว	มัมมี	24,500	25,530	104.20

ตารางที่ 3.2.2-33 (ต่อ)

กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
3.6 ผลิตหัวเชื้อจุลินทรีย์ขยายให้เกษตรกร	ขวด	6,500	6,756	103.94
3.7 ผลิตแมลงวันผลไม้เป็นหมันสายพันธุ์ Genetic Sexing Strain	ตัว	30,000,000	54,684,338	182.28
4. การติดตามประเมินผลการดำเนินงาน				100.00
4.1 จัดทำและสนับสนุนชุดตรวจวิเคราะห์สารตกค้างในผลผลิตการเกษตร	ชุด	454	454	100.00
4.2 ตรวจสอบสารเคมีทางการเกษตรตกค้างในผลผลิตการเกษตรของเกษตรกร	ตัวอย่าง	13,000	13,000	100.00
ภาพรวม				104.11

ที่มา: ระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2567

4.4.2) ผลการติดตามในพื้นที่ ศูนย์ประเมินผลได้ติดตามผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์และแมลงศัตรูพืชธรรมชาติทดแทนสารเคมีทางการเกษตร ระหว่างวันที่ 12 พฤษภาคม - 13 กันยายน 2567 ในพื้นที่ 17 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ ลำพูน ลำปาง พิชณุโลก กำแพงเพชร พิจิตร กาฬสินธุ์ ขอนแก่น ชัยภูมิ นครราชสีมา สุพรรณบุรี เพชรบุรี ราชบุรี ฉะเชิงเทรา สุราษฎร์ธานี ชุมพร และระนอง โดยเป็นการติดตามการเบิกจ่ายงบประมาณ กิจกรรม ผลผลิต ผลลัพธ์เบื้องต้น ความพึงพอใจ ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 จากเจ้าหน้าที่กองส่งเสริมการอารักขาพืช และจัดการดินปุ๋ย สำนักงานเกษตรจังหวัด และศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืช และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 รายละเอียด ดังนี้

(1) ผลการติดตาม

(1.1) ปัจจัยนำเข้า

(1.1.1) งบประมาณ กรมส่งเสริมการเกษตรได้รับการจัดสรรงบประมาณสำหรับดำเนินงานโครงการส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์และแมลงศัตรูธรรมชาติทดแทนสารเคมีทางการเกษตร ปี 2567 เพื่อส่งเสริมการจัดการศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสานและลดการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช พัฒนาแปลงต้นแบบสำรวจ เฝ้าระวังศัตรูพืช สนับสนุนการป้องกันและกำจัดศัตรูพืชด้วยวิธีผสมผสานในพื้นที่มีประวัติเกิดการระบาดรุนแรงและพื้นที่เสี่ยง และติดตามประเมินผลการดำเนินงาน รวมทั้งสิ้น 30.1538 ล้านบาท เบิกจ่ายงบประมาณแล้ว 29.5267 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 97.92 ของเป้าหมาย

(1.1.2) ความทันเวลาของงบประมาณ พบว่า เจ้าหน้าที่เกษตรจังหวัด และศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านการอารักขาพืช (ศทอ.) ทุกрай เห็นว่า ได้รับการจัดสรรงบประมาณทันเวลา งบประมาณที่ได้รับจัดสรรสามารถจัดกระบวนการเรียนรู้ สนับสนุนการใช้ชีวภัณฑ์ (เชื้อจุลินทรีย์ สารสกัดธรรมชาติ และแมลงศัตรูธรรมชาติ) แก่เกษตรกร และผลิตขยายชีวภัณฑ์และแมลงศัตรูธรรมชาติครบตามเป้าหมาย (ตารางที่ 3.2.2-34)

(1.1.3) ความเพียงพอของงบประมาณ พบว่า เจ้าหน้าที่ระดับพื้นที่ร้อยละ 68.18 เห็นว่าได้รับงบประมาณเพียงพอต่อการดำเนินกิจกรรมโครงการ ส่วนที่เหลือร้อยละ 31.82 เห็นว่าได้รับงบประมาณไม่เพียงพอต่อการดำเนินกิจกรรมสำรวจประเมินประชากรแมลงวันผลไม้และสนับสนุนการควบคุมประชากรแมลงวันผลไม้ ในส่วนของการสนับสนุนกับดัก กิจกรรมการสนับสนุนปัจจัยป้องกันและควบคุมศัตรูพืชแก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการไม่ทั่วถึงและไม่เพียงพอ กิจกรรมการผลิตขยายชีวภัณฑ์และแมลงศัตรูธรรมชาติของ ศทอ. พบสถานการณ์ความแปรปรวนของสภาพอากาศทำให้เกิดการระบาดของศัตรูพืชมากกว่าช่วงเวลาเดียวกันของปีก่อน เกษตรกรจึงมีความต้องการใช้ปัจจัยป้องกันและควบคุมศัตรูพืชเพิ่มขึ้นสูงกว่าโควตาที่โครงการส่งเสริมตามงบประมาณที่จัดสรร โดยเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรจังหวัดเห็นว่า ควรจัดสรรงบประมาณจังหวัดละ 150,000 บาท เพื่อให้ครอบคลุมจำนวนกลุ่มเป้าหมาย และการดำเนินกิจกรรม สำหรับ ศทอ. ควรจัดสรรงบประมาณแห่งละ 500,000 - 2,00,000 บาท โดยพิจารณาตามภารกิจกิจกรรม และพื้นที่รับผิดชอบ (ตารางที่ 3.2.2-34)

ตารางที่ 3.2.2-34 ความทันเวลาและความเพียงพอของงบประมาณโครงการส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์และแมลงศัตรูพืชธรรมชาติทดแทนสารเคมีทางการเกษตร

รายการ	ร้อยละ
1. ความทันเวลาของงบประมาณ	100.00
1.1 ทันเวลา	100.00
1.2 ไม่ทันเวลา	0.00
2. ความเพียงพอของงบประมาณ	100.00
2.1 เพียงพอ	68.18
2.2 ไม่เพียงพอ	31.82

ที่มา: จากการสำรวจ

(1.1.2) บุคลากร สำหรับบุคลากรที่ดำเนินงานโครงการประกอบด้วยเจ้าหน้าที่จากสำนักงานเกษตรจังหวัด ร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ อาสาสมัครเกษตรกร (อกษ.) ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (ศจช.) และศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล (ศบกต.) ดำเนินการส่งเสริมเกษตรกรให้มีความรู้เรื่องการป้องกันกำจัดศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน การใช้สารเคมีอย่างถูกต้องและปลอดภัย การสำรวจประเมินประชากรแมลงวันผลไม้ และการจัดทำแปลงเรียนรู้การจัดการด้วงวงเจาะเมล็ดมะม่วงแบบผสมผสาน ผลการสำรวจการปฏิบัติงานโครงการ พบว่า ในแต่ละจังหวัดมีเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบปฏิบัติงานเฉลี่ยจังหวัดละ 3 ราย

(1.1.3) องค์กรความรู้ หน่วยงานระดับพื้นที่ได้จัดทำหลักสูตรสำหรับการอบรมถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ โดยเป็นหลักสูตรการป้องกันกำจัดศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน ประกอบด้วย การป้องกันกำจัดศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสานที่มีประสิทธิภาพเหมาะสมตามบริบทของพื้นที่ ได้แก่ การสำรวจติดตามสถานการณ์ศัตรูพืช การวินิจฉัยอาการผิดปกติของพืชที่สำคัญ และพบ

เป็นประจำในพื้นที่ วิธีการป้องกันกำจัดศัตรูพืช การผลิตปัจจัยความคุมศัตรูพืชที่ไม่ใช่สารเคมีและการใช้ในพื้นที่ ได้แก่ สารชีวภัณฑ์ (เชื้อจุลินทรีย์ และแมลงศัตรูธรรมชาติ) และสารสกัดธรรมชาติ และการใช้สารเคมีอย่างถูกต้องและปลอดภัย รวมถึงผลกระทบจากสารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืช

(1.2) กิจกรรม

(1.2.1) การส่งเสริมการจัดการศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสานและลดการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช พบว่า หน่วยงานระดับพื้นที่ทุกหน่วยงาน มีการคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการตรงตามหลักเกณฑ์ โดยคัดเลือกเกษตรกรที่ต้องการเข้าสู่การรับรองมาตรฐานด้านความปลอดภัยในระดับต่าง ๆ และ/หรือเกษตรกรในพื้นที่ส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ที่ยังคงมีการใช้สารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืชอยู่ เข้าร่วมโครงการเป็นลำดับแรก หากไม่มีจึงคัดเลือกเกษตรกรจากพื้นที่ที่พบการระบาดของศัตรูพืชและมีการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชในปริมาณมาก เข้าร่วมโครงการเป็นลำดับถัดไป และหน่วยงานระดับพื้นที่ทุกแห่ง ดำเนินการจัดกระบวนการถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกร จำนวน 2 ครั้ง โดยครั้งที่ 1 เรื่องการป้องกันกำจัดศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน และครั้งที่ 2 เรื่องการใช้สารเคมีอย่างถูกต้องและปลอดภัยให้กับเกษตรกร

(1.2.2) การสนับสนุนให้เกษตรกรใช้สารชีวภัณฑ์ รวมถึงวิธีการต่าง ๆ ที่เหมาะสมในการควบคุมศัตรูพืช หน่วยงานระดับพื้นที่ทุกหน่วยงาน มีการดำเนินการแล้ว โดยเกษตรกรได้รับการสนับสนุนปัจจัยควบคุมศัตรูพืช (สารชีวภัณฑ์ แมลงศัตรูธรรมชาติ และสารสกัดจากธรรมชาติ) หลังจากรับการถ่ายทอดความรู้ ครั้ง 2 โดยมีสำนักงานเกษตรจังหวัด และสำนักงานเกษตรอำเภอทำหน้าที่ร่วมกันเป็นพี่เลี้ยงให้เกษตรกรในการวางแผนการจัดการศัตรูพืชที่เหมาะสมกับพืชที่ปลูกและศัตรูพืชที่เป็นปัญหาของเกษตรกร ตั้งแต่การป้องกันการระบาดของ การสำรวจติดตามสถานการณ์ การควบคุมโดยใช้วิธีการต่าง ๆ ที่เหมาะสม และเป็นวิธีการที่ทำให้ผลผลิตมีความปลอดภัยจากสารเคมีทางการเกษตรตกค้าง และจัดหาปัจจัยสำหรับควบคุมศัตรูพืชที่จำเป็นให้กับเกษตรกร ซึ่งหากเกษตรกรจำเป็นต้องใช้สารชีวภัณฑ์ เช่น เชื้อจุลินทรีย์ แมลงศัตรูธรรมชาติ หรือสารสกัดธรรมชาติ สามารถขอรับการสนับสนุนจากสำนักงานเกษตรจังหวัด และสำนักงานเกษตรอำเภอ เพื่อให้หน่วยงานจัดทำแผนความต้องการใช้หัวเชื้อจุลินทรีย์ และพ่อแม่พันธุ์แมลงศัตรูธรรมชาติ รวมถึงสารชีวภัณฑ์ชนิดต่าง ๆ ที่จำเป็นจากศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืชในพื้นที่รับผิดชอบ

(1.2.3) การพัฒนาต้นแบบการติดตามสถานการณ์ศัตรูพืช สู่การเป็นแปลงต้นแบบสำรวจและเฝ้าระวังศัตรูพืช เพื่อการจัดการอย่างเป็นระบบ มีกระบวนการศึกษา การวินิจฉัยชนิดศัตรูพืช การวิเคราะห์สถานการณ์ศัตรูพืชจากข้อมูลการสำรวจเพื่อการคาดการณ์ล่วงหน้าและการวางแผน/เลือกวิธีการจัดการศัตรูพืชได้อย่างเป็นระบบและทันท่วงที โดยเทคโนโลยีที่เลือกใช้ต้องมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่และการปฏิบัติได้จริงของเกษตรกร เกิดความคุ้มค่าในเชิงเศรษฐกิจ ดำเนินการโดยศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืชจังหวัดชัยนาท และชลบุรี เป้าหมายจำนวน 2 แปลง โดยเก็บข้อมูลแปลงติดตามสถานการณ์ศัตรูพืชเพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลแนวโน้มสถานการณ์ศัตรูพืช สำรวจสถานการณ์ศัตรูพืช/ศัตรูธรรมชาติ และเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องเป็นประจำตามรูปแบบและวิธีการที่หน่วยงานกำหนด

นำข้อมูลที่สำรวจได้มาวิเคราะห์สถานการณ์การระบาด เพื่อแจ้งเตือนภัยในพื้นที่ วิเคราะห์สถานการณ์ศัตรูพืช และกำหนดทางเลือกวิธีการจัดการที่เหมาะสม จัดเก็บข้อมูลแบบสอบถามการจัดการศัตรูพืช หรือแบบจัดเก็บข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบกับแปลงที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์จากการสำรวจแปลงเป็นประจำสม่ำเสมอ ออกแบบ/วางแผน การจัดเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องและการวิเคราะห์ข้อมูล เช่น ต้นทุน กำไร ปัจจัยการผลิต ปริมาณและคุณภาพของผลผลิต ฯลฯ สำหรับใช้ในการเปรียบเทียบระหว่างแปลงต้นแบบกับแปลงที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์จากการสำรวจแปลงเป็นประจำสม่ำเสมอ และเมื่อสิ้นสุดปีงบประมาณ ให้จัดทำรายงานผลการดำเนินงานกิจกรรมจำนวนแปลงละ 1 เล่ม

(1.2.4) การสนับสนุนการป้องกันและกำจัดศัตรูพืชด้วยวิธีผสมผสาน ในพื้นที่ที่มีประวัติเกิดการระบาดรุนแรงและพื้นที่เสี่ยง ซึ่งดำเนินการผลิตปัจจัยควบคุมศัตรูพืช ได้แก่ หัวเชื้อจุลินทรีย์ควบคุมศัตรูพืช จุลินทรีย์ควบคุมศัตรูพืช (พร้อมใช้) เชื้อไวรัสเอ็นพีวี ไล่เดือนฝอยควบคุมแมลง แตนเบียนควบคุมศัตรูมะพร้าว แมลงศัตรูธรรมชาติ สารสกัดธรรมชาติ และแมลงวันผลไม้เป็นหมัน สนับสนุนให้พื้นที่ที่พบการระบาดของศัตรูพืชและ/หรือเคยมีประวัติเกิดศัตรูพืชระบาดรุนแรง ความจำเป็นต้องการดูแลควบคุมศัตรูพืชอย่างต่อเนื่อง เพื่อบรรเทาความเสียหายต่อผลผลิต และไม่กลายเป็นแหล่งแพร่กระจายของศัตรูพืชไปยังพื้นที่ข้างเคียง จากการสำรวจ พบว่า สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานเกษตรอำเภอ และศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืชทุกแห่ง ดำเนินการสนับสนุนการป้องกันและกำจัดศัตรูพืชด้วยวิธีผสมผสานในพื้นที่ที่มีประวัติเกิดการระบาดรุนแรง และเป็นพื้นที่เสี่ยงแล้ว ดังนี้

- สำนักงานเกษตรจังหวัด และสำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการจัดทำแผนความต้องการปัจจัยควบคุมศัตรูพืช และประสานศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืชในพื้นที่รับผิดชอบเพื่อขอรับการสนับสนุนปัจจัยควบคุมศัตรูพืช ดำเนินการผลิตหรือจัดส่งปัจจัยควบคุมศัตรูพืชให้ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน หรือดำเนินการผลิตปัจจัยควบคุมศัตรูพืช ตามแผนที่วางไว้

- ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืชจังหวัด ชัยนาท และชลบุรี ดำเนินการประสานสำนักงานเกษตรจังหวัดจัดทำแผนความต้องการปัจจัยควบคุมศัตรูพืช และวางแผนการผลิตปัจจัยควบคุมศัตรูพืช เพื่อสนับสนุนสำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานเกษตรอำเภอ กลุ่มเกษตรกร และเกษตรกรทั่วไป ในการนำไปใช้ป้องกันและควบคุมศัตรูพืชในพื้นที่ ประสานขอรับการสนับสนุนหัวเชื้อจุลินทรีย์บริสุทธิ์ และพ่อ - แม่พันธุ์แตนเบียน และพ่อ - แม่พันธุ์แมลงศัตรูธรรมชาติ จากกองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย และดำเนินการผลิตและจัดส่งให้สำนักงานเกษตรจังหวัด ตามแผนความต้องการของจังหวัด และแผนการสนับสนุนให้เกษตรกร

(1.2.5) การติดตามประเมินผลการดำเนินงาน โดยการประเมินผล สารเคมีทางการเกษตรตกค้างในผลผลิตการเกษตรของเกษตรกร ดำเนินการโดยกองส่งเสริมการอารักขาพืช และจัดการดินปุ๋ย จัดซื้อ/จัดหาชุดน้ำยาตรวจวิเคราะห์สารเคมีทางการเกษตรตกค้างในผลผลิตการเกษตร ส่งให้สำนักงานเกษตรจังหวัด เพื่อนำไปตรวจหาสารเคมีทางการเกษตรตกค้างในผลผลิตของเกษตรกร ที่เข้าร่วมโครงการทั้งก่อนและหลังการดำเนินโครงการ เพื่อเปรียบเทียบระดับความปลอดภัยของผลผลิตการเกษตรที่ผลิตโดยเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ และรายงานผลการตรวจวิเคราะห์สารเคมีทางการเกษตร

ตกค้างในผลผลิตของเกษตรกร จากการสำรวจ พบว่า หน่วยงานระดับพื้นที่ทุกหน่วยงาน ดำเนินการวิเคราะห์สารพิษตกค้างในผลผลิตทางการเกษตรให้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการแล้ว

(1.2.6) การเพิ่มศักยภาพการขับเคลื่อนการดำเนินงาน กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ยร่วมกับเครือข่ายผู้ปฏิบัติงานด้านอารักขาพืช ดำเนินการพัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่อารักขาพืชทุกระดับด้วยรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่

- การจัดการสัมมนา/อบรมเชิงปฏิบัติการเจ้าหน้าที่อารักขาพืชเพื่อการพัฒนาความรู้และทักษะการปฏิบัติงานด้านอารักขาพืช โดยอบรมเชิงปฏิบัติการการพัฒนาคุณภาพชีวภัณฑ์ระดับห้องปฏิบัติการ จำนวน 2 หลักสูตร ให้กับเจ้าหน้าที่เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงาน เป้าหมาย 40 ราย ประกอบด้วย หลักสูตรการผลิตและการทดสอบคุณสมบัติจุลินทรีย์ควบคุมโรคพืช จำนวน 20 ราย หลักสูตรการคัดเลือก การผลิตขยาย และการตรวจสอบประสิทธิภาพของศัตรูธรรมชาติ จำนวน 20 ราย และการอบรมเชิงปฏิบัติการการจัดการศัตรูผสมโดยวิธีผสมผสาน เป้าหมาย 30 ราย

- ศึกษาการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีการจัดการศัตรูพืชให้มีประสิทธิภาพในสภาพพื้นที่และเหมาะสมกับการปฏิบัติของเกษตรกร (Appropriate technology) โดยรวบรวมงานวิจัยด้านการอารักขาพืชมาทดสอบปฏิบัติในพื้นที่ปลูกจริง และทำการประยุกต์วิธีการให้เหมาะสมกับพื้นที่และการปฏิบัติของเกษตรกร เพื่อให้ได้ประสิทธิภาพของเทคโนโลยีที่ไม่ลดลง และเกษตรกรยอมรับและปฏิบัติได้ จำนวน 9 เรื่อง ได้แก่ การทบทวนองค์ความรู้การจัดการศัตรูพืชโดยชีววิธีในนาข้าว (ศทอ. ชัยนาท) การศึกษาเปรียบเทียบการจัดการศัตรูพืชในแปลงหอมแบ่งของเกษตรกรและศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านการอารักขาพืช จังหวัดชลบุรี ในพื้นที่ตำบลหนองหยาด อำเภอพนสนิมคม จังหวัดชลบุรี (ศทอ. ชลบุรี) การใช้สารชีวภัณฑ์ทดแทนสารเคมีในสวนส้ม ตำบลแม่แรม อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ ร่วมกับวิธีการจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน (IPM) (ศทอ. เชียงใหม่) การทดสอบเทคโนโลยีการผลิตผักบุงจีนโดยใช้ *Bacillus subtilis* และเชื้อราไตรโคเดอร์มา ในการควบคุมโรคราสนิมขาวของผักบุงจีนที่เกิดจากเชื้อรา *Albugo ipomoea-aquaticae* Sawada (ศทอ. สุพรรณบุรี) ศึกษาการใช้ชีวภัณฑ์ในการควบคุมหนอนข้าวโพดในข้าวโพดฝักสดตำบลหนองบัว อำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น (ศทอ. ขอนแก่น) การผลิตขยายด้วงเต่าตัวห้ำ *Stethorus* spp. เพื่อควบคุมไรศัตรูพืชโดยชีววิธี (ศทอ. นครราชสีมา) การประเมินความเป็นไปได้ในการเพาะเลี้ยงเพิ่มปริมาณด้วงเต่าตัวห้ำด้วยไข่ฝีเสื้อข้าวสาร (ศทอ. สุราษฎร์ธานี) การควบคุมโรคและแมลงศัตรูกล้วยโดยวิธีผสมผสาน (ศทอ. พิษณุโลก) และการป้องกันกำจัดโรคลำต้นเน่าในปาล์มน้ำมันด้วยวิธีผสมผสาน (ศทอ. สงขลา)

- จัดทำเครื่องมือสนับสนุนความรู้และการให้บริการด้านอารักขาพืชแก่เจ้าหน้าที่และเกษตรกร (ออนไลน์และสิ่งพิมพ์) อำนวยความสะดวกสำหรับการส่งเสริมการอารักขาพืชในระดับพื้นที่ ได้แก่ โปสเตอร์ตัวห้ำ โปสเตอร์โรงเรียนเกษตรกร คู่มือการจัดกลุ่มแมลง ไร และแมงมุมทางการเกษตร คู่มือการตรวจวิเคราะห์สารพิษตกค้างในผลผลิตทางการเกษตร เอกสารแนะนำการควบคุมศัตรูมันสำปะหลังด้วยพันธุ์สะอาด และคู่มือหมอพืช

- สนับสนุนการวินิจฉัยและการจัดการศัตรูพืช โดยกำกับ สนับสนุน ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานโครงการในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับจังหวัด ระดับภูมิภาค ผ่านการติดตามในพื้นที่ และการประชุม สัมมนาต่างๆ ตามความเหมาะสม

(1.3) ผลผลิต

(1.3.1) การจัดกระบวนการถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกร ดำเนินการ โดยสำนักงานเกษตรจังหวัด และสำนักงานเกษตรอำเภอ จัดกระบวนการถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกร จำนวน 1,327 ราย คิดเป็นร้อยละ 101.14 ของเป้าหมาย 1,312 ราย พื้นที่รวม 2,723.50 ไร่ (ตารางที่ 3.2.2-35)

ตารางที่ 3.2.2-35 การส่งเสริมการจัดการศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสานและลดการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช

รายการ	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
1. จัดกระบวนการถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกร ครั้งที่ 1 การป้องกันกำจัดศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน	ราย	1,312	1,327	101.14
2. จัดกระบวนการถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกร ครั้งที่ 2 การใช้สารเคมีอย่างถูกต้องและปลอดภัย	ราย	1,312	1,327	101.14

ที่มา: จากการสำรวจ

(1.3.2) การสนับสนุนการป้องกันและกำจัดศัตรูพืชด้วยวิธีผสมผสาน ในพื้นที่ที่มีประวัติเกิดการระบาดของรุนแรงและพื้นที่เสี่ยง (การผลิตขยาย) พบว่า หน่วยงานระดับพื้นที่ร้อยละ 44.44 สนับสนุนหัวเชื้อจุลินทรีย์บริสุทธิสำหรับผลิตขยาย ร้อยละ 38.89 สนับสนุนอุปกรณ์ผลิตขยายสารชีวภัณฑ์ ร้อยละ 22.22 เท่ากัน สนับสนุนชีวภัณฑ์พร้อมใช้ และอุปกรณ์ดักจับแมลง ร้อยละ 11.11 เท่ากัน สนับสนุนแมลงศัตรูธรรมชาติ และสารสกัดจากธรรมชาติ และร้อยละ 5.56 สนับสนุนกับดักสไตนเนอร์ เพื่อควบคุมประชากรแมลงวันผลไม้ (ตารางที่ 3.2.2-36)

ตารางที่ 3.2.2-36 สนับสนุนการป้องกันและกำจัดศัตรูพืชด้วยวิธีผสมผสานในพื้นที่ที่มีประวัติเกิดการระบาดของรุนแรงและพื้นที่เสี่ยง

รายการ ^{1/}	ร้อยละ
1. หัวเชื้อจุลินทรีย์บริสุทธิสำหรับผลิตขยาย	44.44
2. อุปกรณ์ผลิตขยายสารชีวภัณฑ์	38.89
3. ชีวภัณฑ์พร้อมใช้	22.22
4. อุปกรณ์ดักจับแมลง	22.22
5. แมลงศัตรูธรรมชาติ	11.11
6. สารสกัดจากธรรมชาติ	11.11
7. กับดักสไตนเนอร์	5.56

หมายเหตุ: ^{1/} หน่วยงานมีการสนับสนุนปัจจัยป้องกันและกำจัดศัตรูพืชมากกว่า 1 ประเภท

ที่มา: จากการสำรวจ

(1.3.3) สํารวจประเมินประชากรแมลงวันผลไม้และสับสนุน การควบคุมประชากรแมลงวันผลไม้ โดยดําเนินการสํารวจ ติดตาม และประเมินสถานการณ์แมลงวันผลไม้ ตามมาตรฐานสากล ดําเนินการในพื้นที่เดิมและพื้นที่ใหม่ รวมทั้งสิ้น 17,658.20 ไร่ ซึ่งควบคุม 2 วิธี คือ (1) แขนงกับดัก รวมทั้งสิ้น 78 กับดัก ได้แก่ กับดักสไตเนอร์ 1 กับดัก ต่อทุก 1 ตารางกิโลเมตร (พื้นที่ 625 ไร่) จำนวน 66 กับดัก คิดเป็นร้อยละ 84.62 โดยใช้เมทธิลยูจินอล (Methyl Eugenol : ME) ผสมสารฆ่าแมลง อัตราส่วน 3 : 1 สําหรับประเมินสถานการณ์แมลงวันผลไม้เพศผู้ และกับดักแมคฟิลหรือมัลติลัวร์ จำนวน 12 กับดัก คิดเป็นร้อยละ 15.38 ใช้โปรตีนอโตไลเซทหรือไฮโดรไลเซท 1 ส่วน : น้ำ 15 ส่วน เป็นเหยื่อล่อในกับดัก เพื่อลดประชากรแมลงวันผลไม้เพศเมียและเพศผู้ในธรรมชาติ ระยะการส่งกลิ่นไม่เกิน 10 เมตร จากนั้นเก็บ และคัดแยกแมลงจากทุกกับดักทุกวันเดียวกันของทุก ๆ สัปดาห์ จําแนกชนิดแมลงวันผลไม้ และบันทึกจำนวน แมลงวันผลไม้จากกับดัก (FTD) พบจำนวนแมลงวันผลไม้จากกับดักเฉลี่ยวันละ 2,943.03 ตัวต่อกับดัก สายพันธุ์ Bactrocera Dorsalis (Hendel), Bactrocera Correcta (Bezzi) และ Bactrocera Carambolae และ (2) เก็บตัวอย่างผลไม้ที่เป็นพืชอาศัยของแมลงวันผลไม้ในพื้นที่โครงการเพื่อประเมินสถานการณ์ระหว่าง ดําเนินการควบคุมแมลงวันผลไม้ทุก 2 สัปดาห์ หรือเดือนละ 2 ครั้ง และทำการจําแนกชนิด นับปริมาณของ แมลงวันผลไม้ พบความเสียหายของตัวอย่างผลไม้จากการทำลายของแมลงวันผลไม้ เฉลี่ยร้อยละ 5.00 (ตารางที่ 3.2.2-37)

ตารางที่ 3.2.2-37 การสับสนุนการป้องกันและกำจัดศัตรูพืชด้วยวิธีผสมผสานในพื้นที่ที่มีประวัติเกิดการระบาด รุนแรงและพื้นที่เสี่ยง

รายการ	หน่วย	จำนวน	ร้อยละ
1. พื้นที่สํารวจประเมินประชากรแมลงวันผลไม้	ไร่	17,658.20	
2. วิธีการสํารวจ			
2.1 การแขวนกับดัก	กับดัก	78	100.00
2.1.1 กับดักสไตเนอร์	กับดัก	66	84.62
2.1.2 กับดักแมคฟิลหรือมัลติลัวร์	กับดัก	12	15.38
1) ความถี่ในการเก็บและคัดแยกแมลงวันผลไม้	ครั้งต่อสัปดาห์	1	
2) จำนวนแมลงวันผลไม้จากกับดัก	ตัวต่อกับดักต่อวัน	2,943.03	
2.2 การเก็บตัวอย่างผลไม้			
2.2.1 ความถี่ในการนับปริมาณของแมลงวันผลไม้	ครั้งต่อเดือน	2	
2.2.2 ความเสียหายของตัวอย่างผลไม้จากการทำลาย ของแมลงวันผลไม้	ร้อยละ		5.00

ที่มา: จากการสํารวจ

(1.3.4) การจัดทำแปลงเรียนรู้ด้วงวงเจาะเมล็ดมะม่วง ดำเนินการในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ ลำพูน กาฬสินธุ์ ชัยภูมิ ฉะเชิงเทรา กำแพงเพชร พิษณุโลก และพิจิตร โดยสำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการคัดเลือกแปลงปลูกมะม่วงที่พบการระบาดของด้วงวงเจาะเมล็ดมะม่วง และเกษตรกรผู้ปลูกมะม่วงส่งออกที่มีความพร้อมในการเข้าร่วมกิจกรรมจังหวัดละ 1 แปลง รวมทั้งสิ้น 8 แปลง ทำการวิเคราะห์สถานการณ์การระบาดของด้วงวงเจาะเมล็ดมะม่วง วางแผน และกำหนดรูปแบบการจัดการด้วงวงเจาะเมล็ดมะม่วงแบบผสมผสานที่เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ ซึ่งส่วนใหญ่ร้อยละ 100.00 เกษตรกรเลือกใช้การใช้สารเคมีอย่างถูกต้องและปลอดภัย โดยสารเคมีที่เลือกใช้ ได้แก่ อะมิตาโคลพริด แลมป์ดาไฮฮาโลทริน คาร์บาริล และไทอะมีโทกแซม รองลงมาร้อยละ 77.27 เท่ากัน ใช้วิธีการทำความสะอาดแปลง การตัดแต่งกิ่งให้โปร่งและนำไปทิ้งนอกแปลง และการกำจัดวัชพืช/เศษซากพืช ร้อยละ 72.73 เก็บมะม่วงที่ร่วงหล่น/ซากเมล็ด นำไปทิ้ง/เผา ร้อยละ 36.36 ใช้กับดักกาวเหนียวสีเหลือง ร้อยละ 31.82 ใช้สารสกัดธรรมชาติ ได้แก่ บอระเพ็ด ขมิ้นชัน และสะเดา ร้อยละ 18.18 ใช้สารชีวภัณฑ์ (เชื้อราเมตาไรเซียม) และร้อยละ 4.55 ใช้กับดักฟีโรโมนล่อด้วง (ตารางที่ 3.2.2-38)

ตารางที่ 3.2.2-38 รูปแบบการจัดการแปลงการจัดการด้วงวงเจาะเมล็ดมะม่วงแบบผสมผสาน

รายการ	ร้อยละ
1. การใช้สารเคมีอย่างถูกต้องและปลอดภัย	100.00
2. ทำความสะอาดแปลง	77.27
3. ตัดแต่งกิ่งให้โปร่ง และนำไปทิ้งนอกแปลง	77.27
4. กำจัดวัชพืช เศษซากพืช	77.27
5. เก็บมะม่วงที่ร่วงหล่น/ซากเมล็ด นำไปทิ้ง/เผา	72.73
6. กับดักกาวเหนียวสีเหลือง	36.36
7. การใช้สารสกัดธรรมชาติ	31.82
8. ใช้สารชีวภัณฑ์ (เชื้อราเมตาไรเซียม)	18.18
9. กับดักฟีโรโมนล่อด้วง	4.55

ที่มา: จากการสำรวจ

(1.3.5) การติดตามประเมินผลการดำเนินงาน โดยการจัดการและสนับสนุนชุดตรวจวิเคราะห์สารตกค้างในผลผลิตทางการเกษตร พบว่า กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ยจัดซื้อ/จัดหาชุดน้ำยาตรวจวิเคราะห์สารเคมีทางการเกษตรตกค้างในผลผลิตทางการเกษตรส่งให้สำนักงานเกษตรจังหวัด เพื่อนำไปตรวจหาสารเคมีทางการเกษตรตกค้างในผลผลิตของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการจำนวน 75 ชุด (1 ชุด : 30 ตัวอย่าง) โดยหลังเข้าร่วมโครงการมีจำนวนตัวอย่างที่ได้รับการตรวจวิเคราะห์สารเคมีตกค้างในผลผลิตทั้งหมด 1,388 ตัวอย่าง พบว่า ภาพรวมมีผลผลิตที่อยู่ในเกณฑ์ปลอดภัย 1,295 ตัวอย่าง (ไม่พบสารตกค้าง 964 ตัวอย่าง และพบสารตกค้าง (ระดับปลอดภัย) 331 ตัวอย่าง) คิดเป็นร้อยละ 93.30 ส่วนที่เหลือ 93 ตัวอย่าง ไม่ปลอดภัย คิดเป็นร้อยละ 6.70 (ตารางที่ 3.2.2-39)

ตารางที่ 3.2.2-39 การตรวจสอบสารเคมีตกค้างในผลผลิตการเกษตรของเกษตรกร

ชนิดพืช	จำนวนตัวอย่างทั้งหมด (ตัวอย่าง)	ไม่พบสารตกค้าง		พบสารตกค้าง (ระดับปลอดภัย)		ไม่ปลอดภัย	
		ตัวอย่าง	ร้อยละ	ตัวอย่าง	ร้อยละ	ตัวอย่าง	ร้อยละ
1. ข้าว	38	38	100.00	-	-	-	-
2. ไม้ผล	612	270	44.12	251	41.01	91	14.87
3. พืชผัก	691	611	88.42	78	11.29	2	0.29
4. พืชไร่	20	18	90.00	2	10.00	-	-
5. พืชสวน	27	27	100.00	-	-	-	-
รวม	1,388	964	69.45	331	23.85	93	6.70

ที่มา: จากการสำรวจ

(2) ผลลัพธ์เบื้องต้น

(2.1) ระดับความรู้ ความเข้าใจในการจัดการศัตรูพืชด้วยวิธีผสมผสาน
จำแนกตามกิจกรรมได้ ดังนี้

(2.1.1) กิจกรรมส่งเสริมการจัดการศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสานและการใช้สารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืช (IPM) พบว่า ก่อนเข้าร่วมโครงการเกษตรกรมีความรู้ ความเข้าใจในระดับปานกลาง ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.03 หลังเข้าร่วมโครงการเกษตรกรมีความรู้ ความเข้าใจในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.57 โดยมีความรู้ ความเข้าใจในระดับมากที่สุดเรื่องการสำรวจติดตามสถานการณ์ศัตรูพืช การวินิจฉัยอาการผิดปกติของพืชที่สำคัญและพบเป็นประจำในพื้นที่ วิธีการป้องกันและกำจัดศัตรูพืช การผลิตขยายปัจจัยควบคุมศัตรูพืชที่ไม่ใช่สารเคมี และการใช้สารเคมีอย่างถูกต้องและปลอดภัยและผลกระทบจากสารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืช (ตารางที่ 3.2.2-40)

ตารางที่ 3.2.2-40 ระดับความรู้ ความเข้าใจในการจัดการศัตรูพืชด้วยวิธีผสมผสานของเกษตรกรที่เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการจัดการศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสานและการใช้สารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืช (IPM) เปรียบเทียบก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการ

รายการ	ก่อนเข้าร่วมโครงการ		หลังเข้าร่วมโครงการ	
	ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล	ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
1. การสำรวจติดตามสถานการณ์ศัตรูพืช	3.09	ปานกลาง	4.65	มากที่สุด
2. การวินิจฉัยอาการผิดปกติของพืชที่สำคัญและพบเป็นประจำในพื้นที่	2.88	ปานกลาง	4.30	มากที่สุด
3. วิธีการป้องกันและกำจัดศัตรูพืช	2.78	ปานกลาง	4.29	มากที่สุด
4. การผลิตขยายปัจจัยควบคุมศัตรูพืชที่ไม่ใช่สารเคมี	2.92	ปานกลาง	4.62	มากที่สุด
5. การใช้สารเคมีอย่างถูกต้องและปลอดภัย และผลกระทบจากสารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืช	3.50	มาก	4.97	มากที่สุด
เฉลี่ย	3.03	ปานกลาง	4.57	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

(2.1.2) กิจกรรมสนับสนุนการควบคุมประชากรแมลงวันผลไม้ พบว่า ก่อนเข้าร่วมโครงการเกษตรกรมีความรู้ ความเข้าใจในระดับปานกลาง ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.10 หลังเข้าร่วมโครงการเกษตรกรมีความรู้ ความเข้าใจในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.61 โดยมีความรู้ ความเข้าใจในระดับมากที่สุด เรื่องการสำรวจประเมินประชากรแมลงวันผลไม้ การควบคุมแมลงวันผลไม้ด้วยวิธีผสมผสาน การทำน้ำหมักชีวภาพจากผลผลิตที่เสียหาย และการทำกับดักแมลงวันผลไม้อย่างง่าย (ตารางที่ 3.2.2-41)

ตารางที่ 3.2.2-41 ระดับความรู้ ความเข้าใจในการจัดการศัตรูพืชด้วยวิธีผสมผสานของเกษตรกรที่เข้าร่วมกิจกรรมสนับสนุนการควบคุมประชากรแมลงวันผลไม้

รายการ	ก่อนเข้าร่วมโครงการ		หลังเข้าร่วมโครงการ	
	ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล	ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
1. การสำรวจประเมินประชากรแมลงวันผลไม้	3.13	ปานกลาง	4.65	มากที่สุด
2. การควบคุมแมลงวันผลไม้ด้วยวิธีผสมผสาน	2.95	ปานกลาง	4.39	มากที่สุด
3. การทำน้ำหมักชีวภาพจากผลผลิตที่เสียหาย	3.23	ปานกลาง	4.81	มากที่สุด
4. การทำกับดักแมลงวันผลไม้อย่างง่าย	3.07	ปานกลาง	4.58	มากที่สุด
เฉลี่ย	3.10	ปานกลาง	4.61	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

(2.2) ด้านการนำความรู้ไปปฏิบัติ พบว่า เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการร้อยละ 99.46 นำความรู้ไปใช้ในการป้องกันและกำจัดศัตรูพืช โดยร้อยละ 78.38 นำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ทั้งหมด ส่วนที่เหลือร้อยละ 21.62 นำความรู้ที่ได้รับไปใช้บางส่วน อาทิ การสำรวจติดตามสถานการณ์ศัตรูพืช การวินิจฉัยอาการผิดปกติของพืชที่สำคัญและพบเป็นประจำในพื้นที่ และการใช้สารเคมี

อย่างถูกต้องและปลอดภัย และผลกระทบจากสารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืช อย่างไรก็ตามเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ ยังขาดความคล่องตัวในการนำความรู้ด้านการผลิตขยายสารชีวภัณฑ์ใช้เองในแปลงของตนเอง (ตารางที่ 3.2.2-42)

ตารางที่ 3.2.2-42 การนำความรู้ไปปฏิบัติของเกษตรกรที่เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการจัดการศัตรูพืช

รายการ	ร้อยละ
1. นำไปปฏิบัติแล้ว	99.46
1.1 ทั้งหมด	78.38
1.2 บางส่วน	21.62
2. ยังไม่ได้นำไปปฏิบัติ	0.54

ที่มา: จากการสำรวจ

เมื่อพิจารณาด้านการสนับสนุนปัจจัยควบคุมศัตรูพืช พบว่า ส่วนใหญ่เกษตรกรร้อยละ 96.43 ได้รับการสนับสนุนปัจจัยควบคุมศัตรูพืช ส่วนที่เหลือร้อยละ 3.57 ไม่ได้รับการสนับสนุนปัจจัยควบคุมศัตรูพืช เนื่องจากเป็นผู้สูงอายุและไม่มีความพร้อมในการนำหัวเชื้อจุลินทรีย์ไปผลิตขยายด้วยตนเอง จึงไม่ขอรับการสนับสนุนดังกล่าว สำหรับการนำปัจจัยควบคุมศัตรูพืชไปใช้ประโยชน์ในแปลงของตนเอง พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 95.41 นำปัจจัยควบคุมศัตรูพืชที่ได้รับการสนับสนุนจากโครงการไปใช้ประโยชน์ในแปลงของตนเอง โดยทุกรายนำแมลงศัตรูธรรมชาติ (แตนเบียนไข่ทริกโคแกรมมา) กัดกสไตนเนอร์ สารสกัดสะเดา หัวเชื้อเห็ดเรืองแสงสิรินรัศมี และแมลงวันผลไม้เป็นหมันสายพันธุ์ Genetic Sexing Strain ไปใช้ประโยชน์แล้ว รองลงมาร้อยละ 95.77 นำอุปกรณ์ดักจับแมลงไปใช้ประโยชน์ ร้อยละ 93.22 นำหัวเชื้อจุลินทรีย์บริสุทธิ์สำหรับผลิตขยายไปใช้ประโยชน์ ร้อยละ 90.00 นำสารจับใบไปใช้ประโยชน์ เพื่อช่วยในการยึดเกาะพื้นผิวใบ ทำให้น้ำยาแผ่กว้าง ดูดซึมเข้าใบหรือลำต้นได้ดีและเร็วขึ้น ร้อยละ 88.39 นำชีวภัณฑ์พร้อมใช้ เช่น ไตรโคเดอร์มา บิวเวอร์เรีย เมตาโรเซียม เชื้อแบคทีเรียบาซิลลัสทรูริงเยนซิส (BT) และเชื้อแบคทีเรียบาซิลลัส ซับทิลิส (BS) ไปใช้ประโยชน์ และร้อยละ 86.67 นำอุปกรณ์ผลิตขยายสารชีวภัณฑ์ เช่น ข้าวสาร ตะเกียงแอลกอฮอล์ สำลี แอลกอฮอล์ชนิดน้ำ ถุงพลาสติก หนัวยาง และไม้จิ้มฟัน (ตารางที่ 3.2.2-43)

ตารางที่ 3.2.2-43 การนำปัจจัยควบคุมศัตรูพืชที่ได้รับการสนับสนุนจากโครงการไปใช้ประโยชน์ในแปลงของตนเอง

รายการ	นำไปใช้ประโยชน์แล้ว	ยังไม่ได้นำไปใช้ประโยชน์
1. แมลงศัตรูธรรมชาติ	100.00	0.00
2. กัดกสไตนเนอร์	100.00	0.00
3. สารสกัดสะเดา	100.00	0.00
4. หัวเชื้อเห็ดเรืองแสงสิรินรัศมี	100.00	0.00

ตารางที่ 3.2.2-43 (ต่อ)

รายการ	นำไปใช้ประโยชน์แล้ว	ยังไม่ได้นำไปใช้ประโยชน์
5. แมลงวันผลไม้เป็นหมันสายพันธุ์ Genetic Sexing Strain	100.00	0.00
6. อุปกรณ์ดักจับแมลง	95.77	4.23
7. หัวเชื้อจุลินทรีย์บริสุทธิ์สำหรับผลิตขยาย	93.22	6.78
8. สารจับใบ	90.00	10.00
9. ชีวภัณฑ์พร้อมใช้	88.39	11.61
10. อุปกรณ์ผลิตขยายสารชีวภัณฑ์	86.67	13.33
ภาพรวม	95.41	4.59

ที่มา: จากการสำรวจ

(2.3) การลดการใช้สารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืช จากการดำเนินงานส่งเสริมการจัดการศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสานและลดการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช และการสนับสนุนการป้องกันและกำจัดศัตรูพืชด้วยวิธีผสมผสานในพื้นที่ที่มีประวัติเกิดการระบาดของรุนแรงและพื้นที่เสี่ยง โดยผลักดันให้เกษตรกร ลด ละ เลิกการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช หรือให้มีการใช้อย่างถูกต้องและปลอดภัย ซึ่งพิจารณาจากปริมาณและค่าใช้จ่ายในการใช้สารกำจัด/ป้องกันหนอน แมลง เพลี้ย ไร เชื้อรา ไวรัส และโรคพืช โดยเปรียบเทียบปริมาณการใช้สารเคมีดังกล่าวระหว่างก่อนและหลังโครงการ พบว่า หลังเข้าร่วมโครงการมีปริมาณการใช้สารเคมีลดลงร้อยละ 11.81 จากก่อนเข้าร่วมโครงการใช้สารเคมีฯ 8.38 ลิตรต่อไร่ต่อปี หลังเข้าร่วมโครงการเหลือ 7.39 ลิตรต่อไร่ต่อปี โดยหากพิจารณาจากประเภทสารเคมีกำจัดศัตรูพืชที่เกษตรกรมีปริมาณการใช้สูงสุด 3 อันดับก่อนเข้าร่วมโครงการ ได้แก่ สารกำจัด/ป้องกันแมลง สารกำจัด/ป้องกันเชื้อรา และสารกำจัด/ป้องกันหนอน ตามลำดับ แต่หลังจากเข้าร่วมโครงการเกษตรกรได้นำเชื้อราไตรโคเดอร์มา มาคลุกกับเมล็ดพันธุ์ข้าวก่อนปลูก และโรยรอบโคนต้นไม้ผลเพื่อป้องกันการเกิดเชื้อราในดิน และใช้เชื้อราบิวเวอเรียในการกำจัด/ป้องกันหนอน แมลง เพลี้ย แมลงหวี่ขาว และไรชนิดต่าง ๆ เป็นผลให้ปริมาณการใช้สารเคมีในแปลงลดลง (ตารางที่ 3.2.2-44)

ตารางที่ 3.2.2-44 ปริมาณการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

สารเคมีกำจัดศัตรูพืช	ปริมาณการใช้สารเคมี (ลิตร/ไร่/ปี)		ร้อยละการเปลี่ยนแปลง
	ก่อนเข้าร่วมโครงการ	หลังเข้าร่วมโครงการ	
1. สารกำจัด/ป้องกันหนอน	1.74	1.58	-9.22
2. สารกำจัด/ป้องกันแมลง	2.16	1.91	-11.55
3. สารกำจัด/ป้องกันเพลี้ย	1.14	1.02	-10.50
4. สารกำจัด/ป้องกันไร	1.01	0.83	-17.87
5. สารกำจัด/ป้องกันเชื้อรา	1.78	1.60	-10.12
6. สารกำจัด/ป้องกันโรคพืช	0.55	0.45	-18.10
ภาพรวม	8.38	7.39	-11.81

หมายเหตุ: เครื่องหมายลบ (-) แสดงทิศทางการเปลี่ยนแปลงที่ลดลง

ที่มา: จากการสำรวจ

เมื่อเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายในการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกรระหว่างก่อนและหลังโครงการ พบว่า หลังเข้าร่วมโครงการเกษตรกรมีค่าใช้จ่ายในการใช้สารเคมีลดลงร้อยละ 11.79 จากก่อนเข้าร่วมโครงการมีค่าใช้จ่ายในการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช 3,718.04 บาทต่อไร่ต่อปี และหลังเข้าร่วมโครงการเหลือ 3,279.74 บาทต่อไร่ต่อปี ลดลง 438.30 บาทต่อไร่ (ตารางที่ 3.2.2-45)

ตารางที่ 3.2.2-45 ค่าใช้จ่ายใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

สารเคมีกำจัดศัตรูพืช	ค่าใช้จ่ายในการใช้สารเคมี (ลิตร/ไร่/ปี)		ร้อยละ การเปลี่ยนแปลง
	ก่อนเข้าร่วมโครงการ	หลังเข้าร่วมโครงการ	
1. สารกำจัด/ป้องกันหนอน	653.30	585.95	-10.31
2. สารกำจัด/ป้องกันแมลง	870.20	775.91	-10.84
3. สารกำจัด/ป้องกันเพลี้ย	592.85	555.45	-6.31
4. สารกำจัด/ป้องกันไร	467.77	381.30	-18.48
5. สารกำจัด/ป้องกันเชื้อรา	774.71	690.34	-10.89
6. สารกำจัด/ป้องกันโรคพืช	359.21	290.79	-19.05
ภาพรวม	3,718.04	3,279.74	-11.79

หมายเหตุ: เครื่องหมายลบ (-) แสดงทิศทางการเปลี่ยนแปลงที่ลดลง

ที่มา: จากการสำรวจ

(2.4) ด้านแหล่งจำหน่าย จากการสอบถามเกษตรกร พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 72.55 นำผลผลิตทางการเกษตรไปจำหน่ายยังแหล่งจำหน่ายทั่วไป เช่น ตลาดนัดในชุมชน พ่อค้าคนกลาง และล้งผลไม้ ส่วนที่เหลือร้อยละ 27.45 นำผลผลิตทางการเกษตรไปจำหน่ายยังแหล่งจำหน่ายสินค้าปลอดภ้ย 4 แห่ง โดยร้อยละ 47.27 จำหน่ายผลผลิตให้แก่กลุ่มแปลงใหญ่ เพื่อการส่งออกไปยังผู้บริโภคต่างประเทศ เช่น เกาหลี ญี่ปุ่น มาเลเซีย ฮองกง จีน และตะวันออกกลาง รองมาร้อยละ 29.09 จำหน่ายผลผลิตให้แก่บริษัทแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร ร้อยละ 14.55 จำหน่ายผลผลิตให้แก่โครงการหลวง และร้อยละ 9.09 นำผลผลิตไปจำหน่ายที่ตลาดนัดเพื่อสุขภาพในพื้นที่ เช่น ตลาดนัดสีเขียว ตลาดนัดโรงพยาบาล และตลาดสินค้าปลอดภ้ยหน้าศาลากลางจังหวัด (ตารางที่ 3.2.2-46)

ตารางที่ 3.2.2-46 แหล่งจำหน่ายสินค้าปลอดภัยของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

รายการ	ร้อยละ
1. แหล่งจำหน่ายสินค้าปลอดภัย	27.45
1.1 กลุ่มแปลงใหญ่	47.27
1.2 บริษัทแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร	29.09
1.3 โครงการหลวง	14.55
1.4 ตลาดนัดเพื่อสุขภาพในพื้นที่	9.09
2. แหล่งจำหน่ายทั่วไป	72.55

(2.5) ด้านมาตรฐานปลอดภัยทางการเกษตร จากการสอบถามเกษตรกรเข้าร่วมโครงการเกี่ยวกับการได้รับการรับรองมาตรฐานปลอดภัยทางการเกษตร พบว่า เกษตรกรร้อยละ 64.68 ได้รับการรับรองมาตรฐานปลอดภัยแล้ว โดยส่วนใหญ่ร้อยละ 89.36 ได้รับการรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practices: GAP) รองลงมาร้อยละ 6.38 ได้รับมาตรฐานการรับรองเกษตรอินทรีย์ จากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนาลำปาง ซึ่งเป็นมาตรฐานระดับจังหวัดที่มอบให้แก่กลุ่มเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดลำปางที่ทำการผลิตพืชระบบอินทรีย์ ร้อยละ 4.96 ได้รับมาตรฐานสินค้าเกษตรอินทรีย์ Organic Thailand และร้อยละ 2.13 ได้รับมาตรฐานระบบอินทรีย์ IFOAM โดยสถานะการใช้งาน ส่วนใหญ่ ร้อยละ 87.94 ยังไม่หมดอายุ รองลงมาร้อยละ 12.77 อยู่ระหว่างขอต่ออายุ และร้อยละ 11.35 หมดอายุแล้ว สำหรับเกษตรกรร้อยละ 35.32 ยังไม่มีใบรับรองมาตรฐานปลอดภัยทางการเกษตรในจำนวนนี้ ร้อยละ 67.53 ให้เหตุผลว่าไม่เคยขอตรวจรับรองมาตรฐานปลอดภัยทางการเกษตรมาก่อน รองลงมาร้อยละ 25.97 เคยขอรับการรับรองมาตรฐาน GAP แต่ไม่ผ่านการรับรอง และร้อยละ 6.49 อยู่ระหว่างยื่นขอรับการรับรองมาตรฐาน GAP (ตารางที่ 3.2.2-47)

ตารางที่ 3.2.2-47 การรับรองคุณภาพมาตรฐานด้านความปลอดภัย

รายการ	ร้อยละ
1. มีใบรับรอง	64.68
1.1 ประเภทใบรับรอง ^{1/}	
1.1.1 มาตรฐาน GAP	89.36
1.1.2 มาตรฐานการรับรองเกษตรอินทรีย์ จากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยี ราชวมงคลล้านนา ลำปาง	6.38
1.1.3 มาตรฐานสินค้าเกษตรอินทรีย์ Organic Thailand	4.96
1.1.4 มาตรฐานระบบอินทรีย์ IFOAM	2.13
1.2 สถานะใบรับรอง	
1.2.1 ยังไม่หมดอายุ	87.94
1.2.2 อยู่ระหว่างขอต่ออายุ	12.77
1.2.3 หมดอายุแล้ว	11.35
2. ไม่มีใบรับรอง	35.32
2.1 ไม่เคยขอรับรองมาก่อน	67.53
2.2 เคยขอรับรองมาตรฐาน GAP แต่ไม่ผ่านการรับรอง	25.97
2.3 อยู่ระหว่างยื่นขอรับการรับรองมาตรฐาน GAP	6.49

หมายเหตุ: ^{1/} เกษตรกรบางรายได้รับการรับรองมาตรฐานมากกว่า 1 รายการ

ที่มา: จากการสำรวจ

(2.6) ด้านมูลค่าสินค้าเกษตรปลอดภัย พิจารณาจากมูลค่าผลผลิตปลอดภัยที่เกษตรกรสามารถจำหน่ายได้ เปรียบเทียบก่อนเข้าร่วมโครงการ (ปีการเพาะปลูก 2565/2566 หรือปีการผลิต 2566) และหลังเข้าร่วมโครงการ (ปีการเพาะปลูก 2566/2567 หรือปีการผลิต 2567) พบว่าในภาพรวมมีมูลค่าสินค้าเกษตรปลอดภัยเพิ่มขึ้นร้อยละ 18.24 โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายสินค้าจะเห็นว่าผักสลัดมีมูลค่าการผลิตหลังเข้าร่วมโครงการลดลงร้อยละ 2.09 หรือลดลง 1,094.28 บาทต่อไร่ต่อปี จาก 52,407.08 บาทต่อไร่ต่อปี เป็น 51,312.80 บาทต่อไร่ต่อปี เนื่องจากปีการผลิต 2567 เกษตรกรส่วนใหญ่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศ ซึ่งส่งผลกระทบให้การเจริญเติบโตของผักสลัดช้าลง เกิดการเหี่ยวเฉาจากสภาพอากาศที่ร้อนจัด และการระบาดของโรคพืชและศัตรูพืชเพิ่มขึ้นจนผลผลิตได้รับความเสียหาย ทำให้หลังเข้าร่วมโครงการเกษตรกรมีผลผลิตลดลงเมื่อเทียบกับก่อนเข้าร่วมโครงการ (ตารางที่ 3.2.2-48)

ตารางที่ 3.2.2-48 มูลค่าสินค้าเกษตรปลอดภัยของเกษตรกร

หน่วย: บาทต่อไร่ต่อปี

สินค้า	ก่อนเข้าร่วมโครงการ	หลังเข้าร่วมโครงการ	ผลต่าง	ร้อยละ การเปลี่ยนแปลง
1. ผักสลัด	52,407.08	51,312.80	-1,094.28	-2.09
2. มะม่วง	24,793.25	26,763.75	1,970.51	7.95
3. ฝรั่งกิมจู	15,164.77	22,691.99	7,527.22	49.64
4. ชมพูเพชรบุรี	194,285.00	212,986.67	18,701.67	9.63
5. ส้มโอ	56,971.59	71,819.02	14,847.43	26.06
เฉลี่ย				18.24

ที่มา: จากการสำรวจ

(2.7) ความพึงพอใจ

(2.7.1) ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรจังหวัด

และศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีด้านการอารักขาพืช ต่อการดำเนินงานโครงการส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์ และแมลงศัตรูพืชธรรมชาติทดแทนสารเคมีทางการเกษตร ใน 5 ประเด็น ได้แก่ งบประมาณที่ได้รับจัดสรร การชี้แจงทำความเข้าใจขั้นตอน/วิธีการดำเนินโครงการจากส่วนกลาง หลักเกณฑ์/เงื่อนไขของโครงการ ปัจจัยการผลิต ที่สนับสนุน การถ่ายทอดความรู้ พบว่า ในภาพรวมเจ้าหน้าที่มีความพึงพอใจต่อการดำเนินการโครงการ ในระดับมาก ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.14 โดยมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ในประเด็นการได้รับประโยชน์ จากการเข้าร่วมโครงการ การถ่ายทอดความรู้ และหลักเกณฑ์/เงื่อนไขของโครงการ และมีความพึงพอใจ ในระดับมาก ในประเด็นการชี้แจงทำความเข้าใจขั้นตอน/วิธีการดำเนินโครงการจากส่วนกลาง ปัจจัยการผลิต ที่สนับสนุน และงบประมาณที่ได้รับจัดสรร (ตารางที่ 3.2.2-49)

ตารางที่ 3.2.2-49 ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ที่มีต่อโครงการส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์และแมลงศัตรูพืช ธรรมชาติทดแทนสารเคมีทางการเกษตร

รายการ	ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
1. งบประมาณที่ได้รับจัดสรร	3.82	มาก
2. การชี้แจงทำความเข้าใจขั้นตอน/วิธีการดำเนิน โครงการจากส่วนกลาง	4.09	มาก
3. หลักเกณฑ์/เงื่อนไขของโครงการ	4.23	มากที่สุด
4. ปัจจัยการผลิตที่สนับสนุน	4.09	มาก
5. การถ่ายทอดความรู้	4.27	มากที่สุด
6. การได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมโครงการ	4.32	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.14	มาก

ที่มา: จากการสำรวจ

(2.7.2) ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์และแมลงศัตรูพืชธรรมชาติทดแทนสารเคมีทางการเกษตร ใน 6 ประเด็น ได้แก่ การประชาสัมพันธ์/ชี้แจงรายละเอียดโครงการ หลักเกณฑ์การคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ ปัจจัยการผลิตที่สนับสนุน การถ่ายทอดความรู้ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ และการได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมโครงการ พบว่า เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีความพึงพอใจต่อการดำเนินโครงการในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.81 โดยมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดในทุกประเด็น (ตารางที่ 3.2.2-50)

ตารางที่ 3.2.2-50 ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อกิจกรรมโครงการส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์และแมลงศัตรูพืชธรรมชาติทดแทนสารเคมีทางการเกษตร

รายการ	ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
1. การประชาสัมพันธ์/ชี้แจงรายละเอียดโครงการ	4.90	มากที่สุด
2. หลักเกณฑ์การคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ	4.86	มากที่สุด
3. ปัจจัยการผลิตที่สนับสนุน	4.52	มากที่สุด
4. การถ่ายทอดความรู้	4.87	มากที่สุด
5. เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ	4.89	มากที่สุด
6. การได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมโครงการ	4.82	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.81	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

(3) ข้อค้นพบ

(3.1) เจ้าหน้าที่

(3.1.1) ด้านงบประมาณ การจัดสรรงบประมาณในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ขาดความต่อเนื่อง และไม่สอดคล้องกับแผนการผลิตขยายชีวภัณฑ์และแมลงศัตรูธรรมชาติของศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านการอารักขาพืช ทำให้ในช่วงปลายปีงบประมาณการผลิตขยายฯ เป็นไปด้วยความเร่งรีบ ส่งผลต่อประสิทธิภาพการผลิต และคุณภาพของชีวภัณฑ์และแมลงศัตรูธรรมชาติ

(3.1.2) คู่มือการดำเนินงานโครงการขาดความละเอียด ชัดเจน ในส่วนของขั้นตอน วิธีการดำเนินงานกิจกรรม ทำให้เกิดความคลาดเคลื่อนในการดำเนินกิจกรรมในระดับพื้นที่ เนื่องจากโครงการมีกิจกรรมย่อยจำนวนมาก

(3.1.3) ด้านบุคลากร แรงงานในการผลิตขยายปัจจัยควบคุมศัตรูพืชของศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านการอารักขาพืชส่วนใหญ่เป็นแรงงานผู้สูงอายุ กรณีที่มีการลาออก ทำให้หาแรงงานทดแทนค่อนข้างยาก ส่งผลให้แรงงานขาดแคลน เนื่องจากมีภาระงานจำนวนมาก ต้องใช้ระยะเวลาในการฝึกงานค่อนข้างนานเพื่อให้เกิดความชำนาญ เพราะเป็นงานที่ละเอียด ใช้ความอดทนสูง แต่ค่าจ้างไม่จูงใจ

(3.1.4) ด้านการผลิตขยายสารชีวภัณฑ์และแมลงศัตรูธรรมชาติ วัสดุ อุปกรณ์ และครุภัณฑ์สำหรับผลิตขยายสารชีวภัณฑ์และแมลงศัตรูธรรมชาติของศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยี การเกษตรด้านการอารักขาพืชส่วนใหญ่มีอายุการใช้งานนาน หลายรายการอยู่ในสภาพชำรุด เสียหาย และเสื่อมสภาพ เช่น กล้องจุลทรรศน์ หม้อนึ่งแรงดัน ตู้ควบคุมอุณหภูมิ เครื่องปรับอากาศ กล้องเล็งแมลง ทำให้ประสิทธิภาพ อัตราการผลิตขยายลดลง ส่งผลให้มีผลต่อการรักษาสภาพและคุณภาพของชีวภัณฑ์ และแมลงศัตรูธรรมชาติ

(3.1.5) การสนับสนุนการป้องกันและกำจัดศัตรูพืชด้วยวิธีผสมผสาน การจัดส่งและกระจายปัจจัยควบคุมศัตรูพืชไปยังระดับพื้นที่ไม่ทั่วถึงและทันเวลา เนื่องจากการขนส่งและการจัดเก็บที่ไม่ถูกต้องและเหมาะสมของหน่วยงานผู้ให้บริการ ทำให้เกิดความเสียหายต่อแมลงศัตรูธรรมชาติ และการเสื่อมสภาพของชีวภัณฑ์

(3.1.6) ด้านตรวจวิเคราะห์สารเคมีตกค้าง เจ้าหน้าที่ยังขาด ความชำนาญในการวิเคราะห์สารเคมีตกค้างในผลผลิตทางการเกษตร เนื่องจากมีขั้นตอนและวิธีการยุ่งยาก ใช้เวลาการตรวจวิเคราะห์นาน ทำให้บางครั้งเกิดผลวิเคราะห์ผิดพลาด บางพื้นที่อุปกรณ์ชุดตรวจวิเคราะห์ ไม่เพียงพอสำหรับการตรวจอย่างทั่วถึง

(3.2) เกษตรกร

(3.2.1) ด้านกลุ่มเป้าหมาย เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่ เป็นผู้สูงอายุ มีปัญหาด้านการอ่านและศึกษาเอกสารประกอบการฝึกอบรม มีข้อจำกัดในการรับองค์ความรู้ และการนำไปปฏิบัติต่อในแปลงของตนเอง มีปัญหาด้านสายตา ซึ่งมีผลต่อการตรวจนับ/คัดแยกชนิดของแมลง ศัตรูพืช รวมทั้งแบบฟอร์มประเมินพฤติกรรมการใช้สารเคมีทางการเกษตรมีจำนวนหลายข้อ หลายหน้า ใช้เวลาในการทำแบบประเมินค่อนข้างนาน ทำให้เกษตรกรได้รับความรู้ไม่เต็มที่

(3.2.2) ด้านการปรับเปลี่ยนการผลิต บางพื้นที่เป็นการผลิตไม้ผล คุณภาพเพื่อการส่งออก เช่น ส้มโอ มะม่วงน้ำดอกไม้สีทอง และทุเรียน เกษตรกรคุ้นเคยกับการใช้สารเคมี ป้องกันและกำจัดศัตรูพืชเป็นหลัก การยอมรับและเข้าถึงเทคโนโลยีด้านการอารักขาพืชในรูปแบบใหม่ ที่ไม่ใช้สารเคมีค่อนข้างน้อย ซึ่งเจ้าหน้าที่ระดับพื้นที่เห็นว่า ควรดำเนินการอบรมถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกร กลุ่มเดิมอย่างน้อย 3 ปี เพิ่มความถี่ในการติดตาม และให้คำปรึกษาระหว่างเจ้าหน้าที่และเกษตรกร เพื่อให้เกิด ความตระหนักต่อผลกระทบจากการใช้สารเคมี กระตุ้นการนำความรู้ไปปฏิบัติ สร้างการยอมรับการป้องกัน และกำจัดศัตรูพืชด้วยวิธีผสมผสาน (IPM) และการใช้สารเคมีอย่างถูกต้องและปลอดภัยอย่างยั่งยืน

(3.2.3) ด้านการเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศ ผลผลิตทางการเกษตร ปีการผลิต 2567 ส่วนใหญ่ได้รับผลกระทบจากสภาพอากาศแปรปรวน ส่งผลให้ผลผลิตไม่เจริญเติบโต ยืนต้นตาย หรือไม่ติดดอกออกผล รวมทั้งส่งผลต่อการเพิ่มการระบาดของศัตรูพืชให้มีรุนแรงมากยิ่งขึ้น โดยในช่วงฤดูร้อน ที่อุณหภูมิสูงเป็นเวลานานทำให้เกิดการระบาดของแมลงวันผลไม้ เพลี้ยและไรชนิดต่าง ๆ ในช่วงฝนตกเกิดการระบาดของเชื้อรา เช่น ราน้ำค้าง โรครากเน่าโคนเน่า โรคใบจุด และโรคราสนิมขาว

(4) ข้อเสนอแนะ

(4.1) ด้านงบประมาณ กรมส่งเสริมการเกษตรควรจัดสรรงบประมาณให้สอดคล้องกับแผนปฏิบัติงานในระดับพื้นที่ เพิ่มงบประมาณกิจกรรมการผลิตขยายสารชีวภัณฑ์และแมลงศัตรูธรรมชาติ การจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ และครุภัณฑ์สำหรับผลิตขยายสารชีวภัณฑ์และแมลงศัตรูธรรมชาติ ให้เพียงพอต่อการใช้งาน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต และสอดคล้องกับความต้องการใช้ปัจจัยควบคุมศัตรูพืชที่ไม่ใช่สารเคมีของเกษตรกรที่เพิ่มขึ้น ตามการเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศ ที่ส่งผลให้เกิดการระบาดของศัตรูพืชเป็นจำนวนมาก และสถานการณ์ฉุกเฉิน

(4.2) คู่มือการดำเนินงานโครงการ ในปีงบประมาณต่อไปกรมส่งเสริมการเกษตรควรเพิ่มรายละเอียดโครงการ โดยเฉพาะในส่วนของขั้นตอน วิธีการดำเนินงาน การกำหนดกลุ่มเป้าหมาย ขอบเขตการดำเนินงานที่ชัดเจน ครอบคลุมทุกกิจกรรมย่อยภายใต้โครงการอย่างเป็นขั้นตอน เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานระดับพื้นที่สามารถใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

(4.3) ด้านการตรวจวิเคราะห์สารเคมีตกค้าง กรมส่งเสริมการเกษตรควรสนับสนุนชุดน้ำยาตรวจวิเคราะห์ให้เพียงพอ และมีความปลอดภัยต่อสุขภาพของผู้ตรวจวิเคราะห์ นอกจากนี้ควรเพิ่มกิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานระดับพื้นที่ (ระดับจังหวัด และระดับอำเภอ) สู่การเป็นผู้ตรวจวิเคราะห์สารเคมีตกค้างในผลผลิตทางการเกษตรมีอาชีพ เพื่อเพิ่มพูนความรู้และความเชี่ยวชาญให้แก่บุคลากร

(4.4) การสนับสนุนการป้องกันและกำจัดศัตรูพืชด้วยวิธีผสมผสาน ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านการอารักขาพืชควรประสานหน่วยงานรับบริการเพื่อการแจ้งเตือนรอบการจัดส่งล่วงหน้าอย่างน้อย 1 - 3 วัน เพื่อให้ทราบวันและเวลาการจัดส่งตามปฏิทินการส่งมอบเดิมที่กำหนดไว้ เพื่อให้หน่วยงานเตรียมพื้นที่สำหรับจัดเก็บ และเลือกวิธีการจัดส่งที่เหมาะสม เพื่อให้การกระจายปัจจัยควบคุมศัตรูพืชอย่างรวดเร็ว ถูกต้อง โดยสามารถเลื่อนวันส่งมอบได้กรณีที่ไม่สะดวกรับตามวันเวลาเดิมที่กำหนดไว้

(4.5) ด้านเกษตรกร เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการเห็นว่า เป็นโครงการที่ดี เกษตรกรได้รับความรู้ด้านการป้องกันและจัดการศัตรูพืชเพิ่มขึ้น สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติในแปลงของตนเองได้จริง ควรมีการส่งเสริม อบรมให้ความรู้อย่างต่อเนื่อง และขยายผลไปสู่เกษตรกรกลุ่มอื่นต่อไป

4.5) โครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร

4.5.1) ผลความสำเร็จคิดเป็นร้อยละ 100.83 ของเป้าหมาย มีการส่งเสริมองค์ความรู้ตามระบบมาตรฐานสินค้าเกษตร ให้กับบุคลากร เกษตรกร ผู้ประกอบการ และผู้ตรวจรับรอง 21,946 ราย คิดเป็นร้อยละ 102.97 ของเป้าหมาย และสถาบันเกษตรกร/กลุ่มเกษตรกร 50 แห่ง ครบตามเป้าหมาย มีเกษตรกรได้รับการตรวจรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร 552 ราย คิดเป็นร้อยละ 110.40 ของเป้าหมาย และสถานประกอบการได้รับการตรวจรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร 89,363 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 127.61 ของเป้าหมาย มีการตรวจติดตามกำกับดูแลให้กับกลุ่มเกษตรกร 15,000 ราย ครบตามเป้าหมาย ในส่วนของ

การรับรองมาตรฐานสินค้าข้าวอยู่ระหว่างการดำเนินการตรวจประเมินโดยหน่วยงานภายนอกจำนวน 364,801 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 72.96 ของเป้าหมาย ซึ่งได้มีการลงนามในสัญญาแล้วในช่วงเดือนสิงหาคม 2567 โดยคาดว่าจะดำเนินการตรวจประเมินแล้วเสร็จในช่วงเดือนมีนาคม 2568 (ตารางที่ 3.2.2-51)

ตารางที่ 3.2.2-51 ผลการดำเนินงานโครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร

หน่วยงาน/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
1. สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ				100.09
1.1 การเตรียมการบังคับใช้มาตรฐานบังคับ	ราย	1,000	844	84.40
1.2 การเตรียมความพร้อมเกษตรกร และพัฒนา	ราย	700	684	97.71
ศักยภาพบุคลากร เพื่อเข้าสู่ระบบมาตรฐาน				
1.3 การพัฒนาศักยภาพบุคลากร และองค์กร	ราย	550	577	104.91
เพื่อรองรับระบบการตรวจสอบและรับรอง				
1.4 การเชื่อมโยงการผลิต - การตลาดสินค้า				113.35
1) ตรวจรับรองแหล่งจำหน่ายสินค้ามาตรฐาน	แห่ง	280	362	129.29
	จังหวัด	65	72	110.77
2) ขยายผลการดำเนินงานระบบตามสอสินค้า	ครั้ง	6	6	100.00
เกษตรและตลาดออนไลน์				
2. กรมส่งเสริมการเกษตร				100.00
2.1 กิจกรรมยกระดับการผลิตและคุณภาพผลผลิตสินค้า				100.00
เกษตรสู่มาตรฐาน GAP				
1) อบรมเกษตรกรเข้าสู่ระบบมาตรฐาน GAP	ราย	15,000	15,000	100.00
และศึกษาดูงาน				
2) ติดตามให้คำปรึกษาแนะนำและตรวจ	ราย	15,000	15,000	100.00
ประเมินแปลงเบื้องต้น				
3. กรมส่งเสริมสหกรณ์				121.21
3.1 กิจกรรมการส่งเสริมและสนับสนุนให้สมาชิก	ราย	1,700	2,420	142.35
สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรทำเกษตรปลอดภัย				
3.2 กิจกรรมการสนับสนุนการทำเกษตร				111.62
ปลอดภัยสำหรับสินค้าผักและผลไม้				
1) อบรมหลักสูตรการยกระดับคุณภาพ	แห่ง	50	50	100.00
มาตรฐานสินค้าเกษตรในสถาบันเกษตรกร				
	ราย	1,200	1,224	102.00

ตารางที่ 3.2.2-51 (ต่อ)

หน่วยงาน/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
2) แนะนำส่งเสริมให้สมาชิกสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร ผู้ปลูกผัก ผลไม้ และพืชเกษตรอื่น ๆ ปลูกผลผลิตที่มีคุณภาพ เพื่อยื่นขอรับใบรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP)	แห่ง	50	50	100.00
	ราย	600	867	144.50
3.3 กิจกรรมการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรปลอดภัยในสถาบันเกษตรกรในเขตพื้นที่นคมสหกรณ์				98.08
1) อบรมหลักสูตร "การส่งเสริมและสนับสนุนสินค้าเกษตรปลอดภัยในพื้นที่นคมสหกรณ์ให้ผ่านการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร"	แห่ง	60	60	100.00
	ราย	1,200	1,196	99.67
2) อบรมหลักสูตร "ศึกษาดูงานกระบวนการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและการเชื่อมโยงการตลาดเกษตรปลอดภัย"	ราย	240	227	94.58
3.4 สมาชิกสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรยื่นขอใบรับรองมาตรฐานสินค้า GAP ไม่น้อยกว่า	ร้อยละ	50	72	144.00
3.5 สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร เป็นแหล่งรวบรวมผลผลิตที่ได้มาตรฐาน ตามหลักปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) และมาตรฐานอื่นที่เกี่ยวข้อง	ร้อยละ	80	100	125.00
3.6 สมาชิกสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร ผ่านการประเมินแปลงเบื้องต้นพร้อมที่จะยื่นขอการรับรองตามระบบมาตรฐานสินค้าเกษตร	ร้อยละ	50	71	142.00
4. กรมการข้าว				72.96
4.1 กิจกรรมตรวจสอบและรับรองระบบการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว GAP Seed ระบบการผลิตข้าวอินทรีย์ และระบบการผลิตข้าว GAP	ไร่	500,000	364,801	72.96

ตารางที่ 3.2.2-51 (ต่อ)

หน่วยงาน/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
5. สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม				107.43
5.1 กิจกรรมตรวจรับรองสินค้าเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดินตามมาตรฐาน GAP	ราย	2,000	2,089	104.45
1) เกษตรกรยื่นขอรับการรับรองมาตรฐานสินค้า	ราย	500	552	110.40
2) ตรวจประเมินเพื่อการรับรองมาตรฐานสินค้า	ราย	2,000	2,089	104.45
6. กรมประมง				103.32
6.1 กิจกรรมเตรียมความพร้อมเกษตรกร และผู้ประกอบการเข้าสู่มาตรฐาน	ราย	2,364	2,421	102.41
6.2 กิจกรรมตรวจประเมินฟาร์มเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำมาตรฐาน	แห่ง	15,338	15,496	100.70
6.3 กิจกรรมตรวจประเมินสถานที่ผลิต/แปรรูปและสถานประกอบการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง/ห้องปฏิบัติการ	แห่ง	1,656	1,730	104.47
6.4 กิจกรรมตรวจวิเคราะห์คุณภาพวัตถุดิบ ผลิตภัณฑ์ และแหล่งประมง	ตัวอย่าง	17,680	19,286	109.08
6.5 กิจกรรมเฝ้าระวังคุณภาพสิ่งแวดล้อมจากแหล่งน้ำธรรมชาติ	ตัวอย่าง	22,580	22,109	97.91
6.6 กิจกรรมควบคุมและตรวจสอบผู้ผลิต ผู้นำเข้า และผู้ส่งออก	ครั้ง	86,741	102,134	117.75
6.7 กิจกรรมออกหนังสือรับรอง/ใบรับรอง/หนังสืออนุญาต/ใบอนุญาต	ฉบับ	616,686	581,238	94.25
6.8 กิจกรรมรักษาและขยายขอบข่ายระบบมาตรฐานคุณภาพ (ISO) เพื่อรับรองคุณภาพและความปลอดภัยสินค้าประมง	รายการ	265	265	100.00
7. กรมปศุสัตว์				100.79
7.1 กิจกรรมตรวจสอบรับรองคุณภาพสินค้าปศุสัตว์				118.86
1) สถานประกอบการสินค้าปศุสัตว์ได้รับบริการตรวจประเมินมาตรฐาน	แห่ง	52,740	71,853	136.24
2) จำนวนตัวอย่างที่ได้รับการตรวจวิเคราะห์คุณภาพสินค้าปศุสัตว์	ตัวอย่าง	306,647	311,191	101.48
7.2 กิจกรรมพัฒนาและส่งเสริมอุตสาหกรรมฮาลาลด้านปศุสัตว์				107.96

ตารางที่ 3.2.2-51 (ต่อ)

หน่วยงาน/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
1) สถานประกอบการสินค้าปศุสัตว์ได้รับ บริการตรวจประเมินมาตรฐาน	แห่ง	245	284	115.92
2) จำนวนตัวอย่างที่ได้รับการตรวจ วิเคราะห์คุณภาพสินค้าปศุสัตว์	ตัวอย่าง	700	700	100.00
7.3 กิจกรรมอาหารนมเพื่อเด็กและเยาวชน				75.54
1) ประชุมคณะกรรมการอาหารนมเพื่อเด็ก และเยาวชน	ครั้ง	10	9	90.00
2) ประชุมคณะกรรมการบริหารกลาง โครงการอาหารเสริม (นม) โรงเรียน	ครั้ง	12	6	50.00
3) ประชุมคณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการอาหาร นมเพื่อเด็กและเยาวชนระดับกลุ่มพื้นที่ (5 กลุ่ม)	ครั้ง	30	26	86.67
4) การประเมินโครงการอาหารเสริม (นม) โรงเรียน	ครั้ง	4	0	-
5) ติดตาม ตรวจสอบ ควบคุม กำกับดูแลคุณภาพ ผลิตภัณฑ์นมโรงเรียนที่ โรงเรียน	โรงเรียน	8,325	8,457	101.59
6) จัดฝึกอบรม หลักสูตร ร้านนมหน้าฟาร์มธุรกิจชุมชน บนฐานวิถีชีวิตใหม่ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์นม ในชุมชน	กลุ่ม	4	5	125.00
ภาพรวม				100.83

ที่มา: ระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2567

4.5.2) ผลการติดตามในพื้นที่

ศูนย์ประเมินผลได้ติดตามผลการดำเนินงานโครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร ระหว่างเดือนพฤษภาคม - สิงหาคม 2567 ในพื้นที่ 4 จังหวัด ได้แก่ เพชรบูรณ์ นครราชสีมา ขอนแก่น และสุราษฎร์ธานี โดยเป็นการติดตามผลการดำเนินงาน ปัญหา และอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 จากเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ที่รับผิดชอบโครงการ และผลลัพธ์เบื้องต้นที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 รายละเอียด ดังนี้

(1) การเบิกจ่ายงบประมาณ

(1.1) หน่วยงานในระดับพื้นที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณ 3,050,605 บาท เบิกจ่ายแล้วครบตามเป้าหมาย

(1.2) ความทันเวลาของงบประมาณ พบว่า เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการในระดับพื้นที่ทุกรายเห็นว่างบประมาณที่ได้รับการจัดสรรทันเวลาต่อการปฏิบัติงาน (ตารางที่ 3.2.2-52)

(1.3) ความเพียงพอของงบประมาณ พบว่า เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการในระดับพื้นที่ได้รับงบประมาณแล้ว ร้อยละ 87.50 เห็นว่างบประมาณที่ได้รับการจัดสรรมีความเพียงพอกับการดำเนินกิจกรรมของโครงการ และร้อยละ 12.50 เห็นว่างบประมาณที่ได้รับการจัดสรรไม่เพียงพอ

กับการดำเนินกิจกรรมของโครงการ เนื่องจากค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปติดตามเกษตรกรไม่สอดคล้องกับจำนวนเกษตรกรที่ต้องรับผิดชอบ ซึ่งมีระยะทางค่อนข้างห่างไกล (ตารางที่ 3.2.2-52)

ตารางที่ 3.2.2-52 ความทันเวลาและความเพียงพอของงบประมาณของโครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร

รายการ	ร้อยละ
1. ความทันเวลาของงบประมาณ	
1.1 ทันเวลา	100.00
1.2 ไม่ทันเวลา	-
2. ความเพียงพอของงบประมาณ	
2.1 เพียงพอ	87.50
2.2 ไม่เพียงพอ	12.50

ที่มา: จากการสำรวจ

(2) กิจกรรม

(2.1) สำนักงานเกษตรจังหวัดเพชรบูรณ์ นครราชสีมา ขอนแก่น และสุราษฎร์ธานี มีเป้าหมายในการดำเนินกิจกรรมจัดอบรมเกษตรกรเพื่อเตรียมความพร้อมเกษตรกรเข้าสู่การทำเกษตรแบบปลอดภัยและพาไปศึกษาดูงาน รวมถึงการติดตามให้คำปรึกษาแนะนำการตรวจประเมินแปลงเบื้องต้นให้แก่เกษตรกร 1,409 ราย นอกจากนี้มีการสนับสนุนปัจจัยการผลิตตามความต้องการของเกษตรกรในพื้นที่ เช่น ปุ๋ย เมล็ดพันธุ์ และบรรจุภัณฑ์

(2.2) สำนักงานสหกรณ์จังหวัดเพชรบูรณ์ นครราชสีมา ขอนแก่น และสุราษฎร์ธานี มีเป้าหมายในการดำเนินกิจกรรมจัดอบรมเกษตรกรที่เป็นสมาชิกสหกรณ์ให้ทำการเกษตรแบบปลอดภัย รวมถึงให้คำแนะนำในการขอรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรให้แก่เกษตรกร 164 ราย

(2.3) สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด เพชรบูรณ์ และนครราชสีมา มีเป้าหมายในการดำเนินกิจกรรมตรวจรับรองสินค้าเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดินตามมาตรฐาน GAP ให้แก่เกษตรกร 45 ราย

(2.4) ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวนครราชสีมา มีเป้าหมายในการดำเนินกิจกรรมการพัฒนาระบบผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวให้กลุ่มเกษตรกร 3 กลุ่ม ตรวจประเมินระบบการผลิตข้าวให้กลุ่มเกษตรกรเป้าหมาย 13 กลุ่ม ด้านการส่งเสริมองค์ความรู้ มีการจัดอบรมการจัดทำระบบควบคุมภายใน (ICS) ให้แก่เกษตรกร มีเป้าหมาย 283 ราย

(2.5) สำนักงานประมงจังหวัดเพชรบูรณ์ นครราชสีมา ขอนแก่น และสุราษฎร์ธานี ดำเนินการเตรียมความพร้อมเกษตรกรสู่มาตรฐานฟาร์มเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ โดยมีเป้าหมาย 146 ฟาร์ม และส่งคำขอการรับรองมาตรฐานฟาร์มของเกษตรกรเข้าสู่ระบบของกรมประมง ด้านการส่งเสริมองค์ความรู้ มีการถ่ายทอด

ความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานการปฏิบัติทางการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ดีสำหรับฟาร์มเลี้ยงสัตว์น้ำ เพื่อการบริโภคให้แก่เกษตรกร มีเป้าหมาย 266 ราย

(2.6) สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดเพชรบูรณ์ นครราชสีมา ดำเนินการตรวจรับรองมาตรฐานฟาร์มปศุสัตว์โดยมีเป้าหมาย 1,829 ฟาร์ม ด้านการส่งเสริมองค์ความรู้ มีการให้คำแนะนำเกษตรกรเกี่ยวกับการจัดทำมาตรฐานฟาร์มการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practices : GAP) โดยมีเป้าหมาย 112 ราย

(3) ผลผลิต

เกษตรกรที่ได้รับการส่งเสริมองค์ความรู้ตามระบบมาตรฐานสินค้าเกษตร 2,279 ราย ครอบคลุมเป้าหมาย จำแนกเป็นเกษตรกรได้รับการส่งเสริมจากหน่วยงานจำนวน 5 หน่วยงาน ได้แก่ กรมส่งเสริมการเกษตร 1,409 ราย กรมส่งเสริมสหกรณ์ 164 ราย กรมการข้าว 283 ราย กรมประมง 266 ราย และกรมปศุสัตว์ 112 ราย เกษตรกรและสถานประกอบการได้รับการตรวจรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร ด้านพืชจำแนกเป็นสินค้าเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดิน จำนวน 45 ราย สินค้าข้าว จำนวน 16 กลุ่ม ครอบคลุมเป้าหมาย ด้านประมง 146 ฟาร์มครอบคลุมเป้าหมาย และด้านปศุสัตว์ 1,829 ฟาร์ม ครอบคลุมเป้าหมาย

(4) ผลลัพธ์เบื้องต้น ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

(4.1) การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ พบว่า เกษตรกรมีการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ เช่น การผลิตสินค้าเกษตรตามมาตรฐาน GAP การลดการใช้สารเคมี และลดต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตร โดยมีเกษตรกรร้อยละ 44.21 นำความรู้ไปใช้ทั้งหมด ร้อยละ 53.68 นำความรู้ไปใช้บางส่วน เนื่องจากนำความรู้ไปประยุกต์ใช้กับความรู้เดิม ส่วนเกษตรกรร้อยละ 2.11 ไม่ได้นำความรู้ไปใช้ประโยชน์เพิ่มเติม เนื่องจากเป็นความรู้ที่เกษตรกรมีอยู่แล้ว และทำการเกษตรแบบปลอดภัยอยู่แล้ว (ตารางที่ 3.2.2-53)

ตารางที่ 3.2.2-53 การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ของเกษตรกร

การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์	ร้อยละ
1. นำไปใช้ทั้งหมด	44.21
2. นำไปใช้บางส่วน	53.68
3. ไม่ได้นำไปใช้	2.11

ที่มา: จากการสำรวจ

(4.2) การขอรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร

(4.2.1) การได้รับรองมาตรฐานสินค้า เกษตรกร ร้อยละ 50.00 เป็นเกษตรกร ที่ได้รับการต่ออายุการรับรองมาตรฐานสินค้า รองลงมาร้อยละ 37.89 เป็นเกษตรกรที่ได้รับรองมาตรฐานสินค้า (รายใหม่) และร้อยละ 12.11 ยังไม่ได้รับรองมาตรฐาน ซึ่งเกษตรกรที่ยังไม่ได้รับรองมาตรฐาน

เป็นเกษตรกรที่เพิ่งเริ่มหันมาทำการผลิตสินค้าตามมาตรฐานการปฏิบัติการทางการเกษตรที่ดี (GAP) (ตารางที่ 3.2.2-54)

(4.2.2) การยื่นขอการรับรองมาตรฐาน เกษตรกรส่วนใหญ่ ร้อยละ 72.38 ยื่นขอรับมาตรฐานผ่านประธานกลุ่มหรือมีเจ้าหน้าที่เข้ามารับเรื่องในพื้นที่และอีกร้อยละ 27.62 มีการยื่นขอรับการตรวจรับรองด้วยตัวเอง โดยไปยื่น ณ สถานที่ราชการซึ่งเกษตรกรที่ยื่นขอตรวจรับรองได้รับการรับรองมาตรฐานแล้วทุกราย ทั้งนี้ เกษตรกรเห็นว่าหากใบรับรองมาตรฐานหมดอายุ ร้อยละ 99.41 ก็จะต้องมีความต้องการต่ออายุใบรับรองต่อไป เนื่องจากการจำหน่ายผลผลิตจำเป็นต้องใช้ใบรับรองประกอบการจำหน่ายผลผลิต เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับผู้ซื้อ/ผู้บริโภค อย่างไรก็ตามพบว่า เกษตรกรผู้ปลูกพืชบางส่วน เช่น ข้าว ทุเรียนยังไม่ได้ใช้ประโยชน์จากใบรับรองฯ เนื่องจากจำหน่ายให้กับผู้รวบรวมที่รับซื้อผลผลิตตามราคาตลาดทั่วไป (ตารางที่ 3.2.2-54)

ตารางที่ 3.2.2-54 การขอรับรองมาตรฐานสินค้าของเกษตรกร

รายการ	ร้อยละ
1. การขอรับรองมาตรฐาน	
1.1 ได้ต่ออายุการรับรองมาตรฐานแล้ว (รายเก่า)	50.00
1.2 ได้รับการรับรองมาตรฐาน (รายใหม่)	37.89
1.3 ยังไม่ได้รับการรับรองมาตรฐาน	12.11
2. การยื่นขอรับรองมาตรฐาน	
2.1 ยื่นผ่านเจ้าหน้าที่ ประธานกลุ่ม	72.38
2.2 ยื่นด้วยตนเอง	27.62
3. ความต้องการต่ออายุใบรับรอง	
3.1 ต้องการต่ออายุใบรับรอง	99.41
3.2 ไม่ต้องการต่ออายุใบรับรอง	0.59

ที่มา : จากการสำรวจ

(4.3) มูลค่าสินค้าเกษตรปลอดภัยในภาพรวมลดลงเฉลี่ยร้อยละ 3.80 เนื่องจากปริมาณการผลิตสินค้าปศุสัตว์ลดลง โดยจำแนกเป็นชนิดสินค้า (ตารางที่ 3.2.2-55) ดังนี้

(4.3.1) สินค้าพืช ภาพรวมหลังเข้าร่วมโครงการมีมูลค่าสินค้าเกษตรปลอดภัยด้านพืชเพิ่มขึ้นจากก่อนเข้าร่วมโครงการเฉลี่ย 377,933.00 บาทต่อปี หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 37.03

(4.3.2) สินค้าประมง หลังเข้าร่วมโครงการมีมูลค่าสินค้าเกษตรปลอดภัยด้านประมงเพิ่มขึ้นจากก่อนเข้าร่วมโครงการเฉลี่ย 122,914.71 บาทต่อปีหรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.75

(4.3.3) สินค้าปศุสัตว์ หลังเข้าร่วมโครงการมีมูลค่าสินค้าเกษตรปลอดภัย ด้านปศุสัตว์ลดลงจากก่อนเข้าร่วมโครงการเฉลี่ย 835,460.45 บาทต่อปีหรือลดลงร้อยละ 10.40 เนื่องจากฟาร์มปศุสัตว์ของเกษตรกรบางส่วนได้รับผลกระทบจากโรคประจำถิ่นจึงทำให้ผลิตสินค้าปศุสัตว์ได้ลดลง

ตารางที่ 3.2.2-55 มูลค่าสินค้าเกษตรปลอดภัยเปรียบเทียบก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการ

สินค้า	มูลค่าสินค้าเกษตรปลอดภัย (บาทต่อปี)		ส่วนต่าง	ร้อยละการเปลี่ยนแปลง
	ก่อนเข้าร่วมโครงการ	หลังเข้าร่วมโครงการ		
1. พืช	1,020,510.00	1,398,443.00	377,933.00	37.03
2. ประมง	2,586,697.64	2,709,612.35	122,914.71	4.75
3. ปศุสัตว์	8,036,852.61	7,201,392.16	-835,460.45	- 10.40
เฉลี่ย	4,410,864.41	4,243,443.54	-167,420.87	- 3.80

ที่มา:จากการสำรวจ

(4.4) ความพึงพอใจ

(4.4.1) ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ พบว่า ในภาพรวมเจ้าหน้าที่ที่มีความพึงพอใจที่มีต่อโครงการระดับมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.11 คะแนน เมื่อจำแนกความพึงพอใจตามประเด็นต่าง ๆ พบว่า เจ้าหน้าที่ที่มีความพึงพอใจเรื่องประโยชน์จากการเข้าร่วมโครงการของเกษตรกรมากที่สุด รองลงมาคือหลักเกณฑ์/เงื่อนไขของโครงการ การชี้แจงทำความเข้าใจขั้นตอน/วิธีการดำเนินโครงการจากส่วนกลาง การถ่ายทอดความรู้ งบประมาณที่ได้รับจัดสรร และปัจจัยการผลิตที่สนับสนุน (ตารางที่ 3.2.2-56)

ตารางที่ 3.2.2-56 ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ที่มีต่อโครงการ

รายการ	ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
1) ประโยชน์จากการเข้าร่วมโครงการของเกษตรกร	4.46	มากที่สุด
2) หลักเกณฑ์/เงื่อนไขของโครงการ (อาทิ การคัดเลือกพื้นที่ การรับสมัครเกษตรกร การคัดเลือกเกษตรกร)	4.20	มาก
3) การชี้แจงทำความเข้าใจขั้นตอน/วิธีการดำเนินโครงการจากส่วนกลาง	4.13	มาก
4) การถ่ายทอดความรู้ (หลักสูตร/เนื้อหา ระยะเวลา และรูปแบบ/วิธีการ)	4.08	มาก
5) งบประมาณที่ได้รับจัดสรร (อาทิ ความเพียงพอ ความทันเวลา)	3.93	มาก
6) ปัจจัยการผลิตที่สนับสนุน (ตรงตามความต้องการ และทันฤดูกาลผลิต)	3.85	มาก
เฉลี่ย	4.11	มาก

ที่มา: จากการสำรวจ

(4.4.2) ความพึงพอใจของเกษตรกร พบว่า ในภาพรวมเกษตรกร มีความพึงพอใจที่มีต่อโครงการระดับมากที่สุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.57 คะแนน เมื่อจำแนกความพึงพอใจตามประเด็นต่าง ๆ พบว่า เกษตรกรมีความพึงพอใจเรื่องการได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมโครงการมากที่สุด รองลงมาคือ การถ่ายทอดความรู้ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ การประชาสัมพันธ์โครงการ หลักเกณฑ์การคัดเลือกเกษตรกร ปัจจัยการผลิตที่สนับสนุน (ตารางที่ 3.2.2-57)

ตารางที่ 3.2.2-57 ความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อโครงการ

รายการ	ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
1. การประชาสัมพันธ์โครงการ	4.53	มากที่สุด
2. หลักเกณฑ์การคัดเลือกเกษตรกร	4.52	มากที่สุด
3. ปัจจัยการผลิตที่สนับสนุน	4.50	มากที่สุด
4. การถ่ายทอดความรู้	4.62	มากที่สุด
5. เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ	4.62	มากที่สุด
6. การได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมโครงการ	4.65	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.57	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

(4.5) ข้อค้นพบ

(4.5.1) เจ้าหน้าที่

(4.5.1.1) เกษตรกรยื่นขอรับรองมาตรฐานมากกว่าเป้าหมาย และคาดว่าจะขอต่ออายุการรับรองฯ อย่างต่อเนื่อง เกษตรกรบางรายขาดความรู้ในการใช้ประโยชน์จากใบรับรองฯ

(4.5.1.2) ราคาสินค้ายังไม่แตกต่างกับราคาสินค้าทั่วไปมากนัก เนื่องจากราคาขึ้นอยู่กับผู้รับซื้ออย่างไรก็ตามผู้บริโภคยินดีจ่ายมากขึ้นสำหรับสินค้าเกษตรปลอดภัย

(4.5.2) เกษตรกร

ปีเพาะปลูกที่ผ่านมาเกษตรกรประสบกับภัยธรรมชาติ และโรคพืช ทำให้ผลผลิตเกิดความเสียหาย

(4.6) ข้อเสนอแนะ

(4.6.1) เจ้าหน้าที่

(4.6.1.1) ควรเตรียมการรองรับปริมาณเกษตรกรที่เพิ่มขึ้นและส่งเสริมการยื่นขอรับรองฯ ผ่านระบบออนไลน์ตลอดจนมีเจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำในเรื่องเอกสารการยื่นขอรับรองฯ

(4.6.1.2) ควรผลักดันราคาสินค้าที่ได้รับรองฯ ให้สูงขึ้น และประชาสัมพันธ์ให้ผู้บริโภคเข้าใจความสำคัญของสินค้าเกษตรปลอดภัย

(4.6.2) เกษตรกร

ควรมีการให้คำแนะนำเกษตรกรในการวางแผนการผลิต เพื่อให้มีความพร้อมในการรับมือ หรือมีแผนเพื่อรองรับความเสี่ยงที่จะประสบกับภัยธรรมชาติต่าง ๆ

3.2.3 แผนแม่บทย่อยเกษตรชีวภาพ

1) สาระสำคัญ

1.1) แนวทางการพัฒนา

1.1.1) สนับสนุนการใช้ประโยชน์จากการอนุรักษ์ทรัพยากรชีวภาพ พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ และเชื้อจุลินทรีย์ เพื่อนำไปสู่การผลิตและขยายผลเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม

1.1.2) ส่งเสริมและสนับสนุนการผลิต การแปรรูป และการพัฒนาสินค้าเกษตร และผลิตภัณฑ์จากฐานเกษตรกรรม และฐานทรัพยากรชีวภาพ มีการยกระดับให้เกษตรกรเป็นผู้ประกอบการ วิสาหกิจกลางและเล็กบนฐานทรัพยากรชีวภาพ ตลอดจนมีการใช้ฐานจากการทำเกษตรกรรม ยั่งยืน ซึ่งเป็นระบบผลิตที่คำนึงถึงระบบนิเวศ สภาพแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพเพื่อใช้ประโยชน์และต่อยอดไปสู่สินค้าเกษตรชีวภาพ ตลอดจนสนับสนุนให้มีการนำวัตถุดิบเหลือทิ้งทางการเกษตร มาใช้ในอุตสาหกรรมและพลังงานที่เกี่ยวข้องกับชีวภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.1.3) ส่งเสริมการปลูกพืชสมุนไพรให้เป็นพืชเศรษฐกิจตามความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมในแต่ละพื้นที่ มุ่งแปรรูปเพื่อป้อนในตลาดอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร สินค้าประเภทโภชนาเภสัช ผลิตภัณฑ์ประเภทเวชสำอาง และผลิตภัณฑ์กลุ่มเครื่องสำอาง รวมถึงการสร้างมูลค่าเพิ่มจากผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม

1.1.4) ส่งเสริมการทำตลาดผ่านการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์จากเกษตรชีวภาพ ตลอดจนประโยชน์และสรรพคุณของสมุนไพรไทย โดยใช้โอกาสจากความต้องการของผู้บริโภค ในปัจจุบันที่หันมาใส่ใจสุขภาพ และการรักษาสิ่งแวดล้อมทั้งตลาดภายในประเทศและต่างประเทศ

1.2) เป้าหมาย

1.2.1) สินค้าเกษตรชีวภาพมีมูลค่าเพิ่มขึ้น

1.2.2) วิสาหกิจกลางและเล็กจากฐานชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นมีการจัดตั้งทุกตำบล เพิ่มขึ้น

1.3) ตัวชี้วัด

1.3.1) อัตราการขยายตัวของมูลค่าของสินค้าเกษตรชีวภาพ ขยายตัวร้อยละ 5

1.3.2) จำนวนวิสาหกิจกลางและเล็ก และผลิตภัณฑ์จากฐานชีวภาพ

1 ตำบล 1 วิสาหกิจ

1.4) หน่วยงานดำเนินการ จำนวน 8 หน่วยงาน ได้แก่ กรมการข้าว กรมส่งเสริมการเกษตร กรมวิชาการเกษตร กรมปศุสัตว์ กรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมประมง สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

1.5) งบประมาณ รวมทั้งสิ้น 49.5066 ล้านบาท

2) วิธีการติดตาม

2.1) การเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1.1) รายงานความก้าวหน้าผลการดำเนินงานโครงการจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

2.1.2) พื้นที่เป้าหมาย ครอบคลุมพื้นที่ดำเนินการ 13 จังหวัด

2.1.3) กลุ่มเป้าหมาย

(1) เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ

(2) กลุ่มเกษตรกรและเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

2.2) ช่วงระยะเวลาของข้อมูล ช่วงเดือนเมษายน – กันยายน 2567 เป็นการเก็บข้อมูลเพื่อติดตามกระบวนการและขั้นตอนการดำเนินงานโครงการ กิจกรรม ความพึงพอใจ ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะ จากกลุ่มเป้าหมาย ดังนี้

2.2.1) เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 จากการลงพื้นที่สำรวจข้อมูล

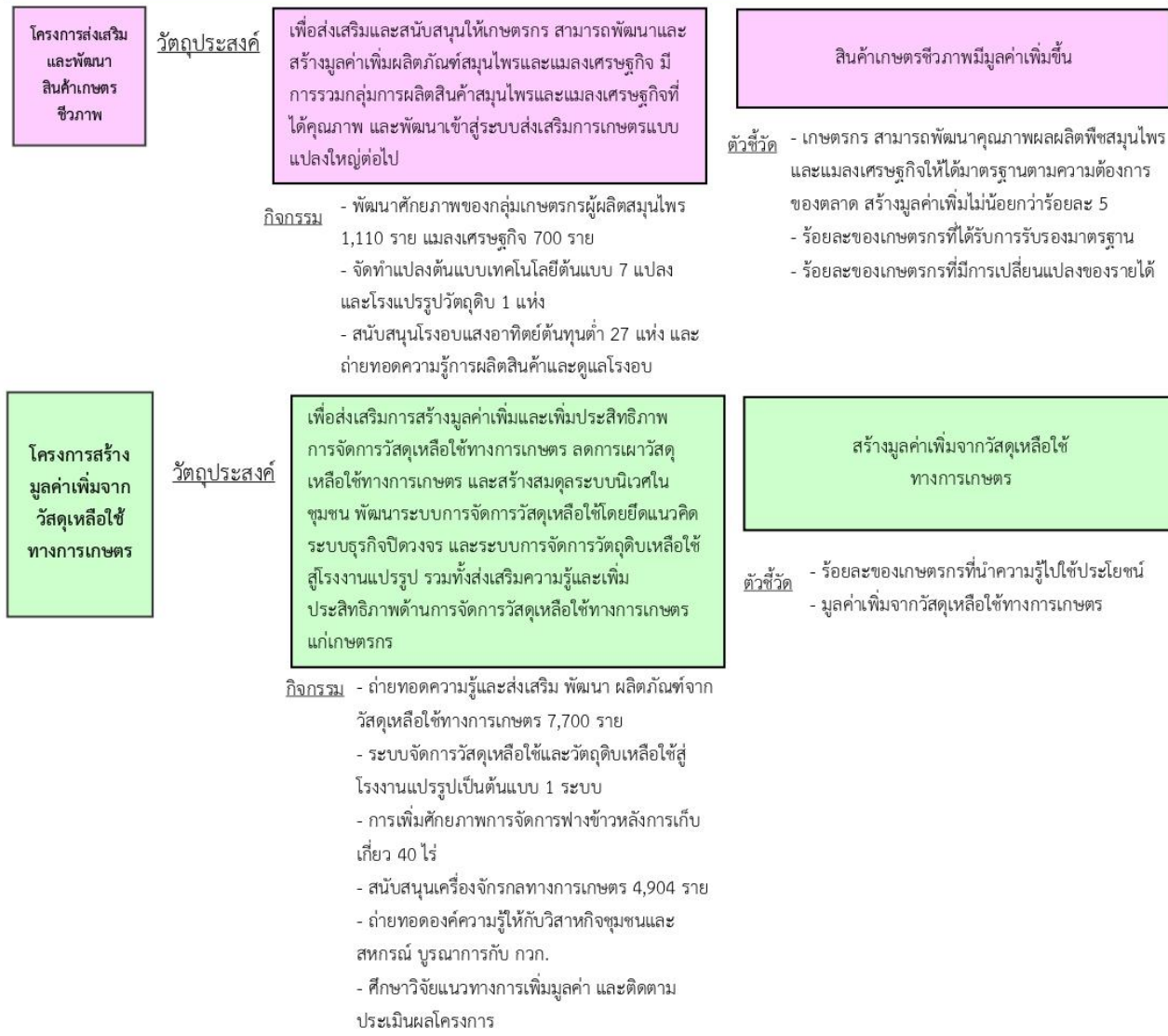
2.2.2) สถาบันเกษตรกร/เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 จากการลงพื้นที่สำรวจข้อมูล

2.3) แผนภาพความเชื่อมโยงประเด็นและตัวชี้วัดภาพรวมแผนแม่บทย่อยเกษตรชีวภาพ ประกอบด้วย 2 ส่วน ได้แก่ 1) เป้าหมาย และตัวชี้วัดของแผนแม่บทย่อยเกษตรชีวภาพ และ 2) วัตถุประสงค์ กิจกรรม และตัวชี้วัดของโครงการ (ภาพที่ 3.2.3-1) รายละเอียด ดังนี้

แผนแม่บทย่อยเกษตรชีวภาพ

วัตถุประสงค์ กิจกรรม และตัวชี้วัด ของโครงการ

ที่มา: จากการศึกษา

ภาพที่ 3.2.3-1 แผนภาพความเชื่อมโยงประเด็นและตัวชี้วัดภาพรวมแผนแม่บทย่อยเกษตรชีวภาพ

3) ผลการดำเนินงานในภาพรวมของแผนแม่บทย่อยเกษตรชีวภาพ

ผลสำเร็จของแผนแม่บทย่อยเกษตรชีวภาพ ในภาพรวมอยู่ที่ร้อยละ 106.36 การดำเนินงานของแผนแม่บทย่อยเกษตรชีวภาพจำแนกตามประเด็น และตัวชี้วัด ได้แก่ การเบิกจ่ายงบประมาณ กิจกรรมการผลิต และผลลัพธ์ ดังนี้

3.1) การเบิกจ่ายงบประมาณ

โครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรชีวภาพ ณ วันที่ 30 กันยายน 2567 ได้รับความจัดสรรงบประมาณ 49.5066 ล้านบาท มีผลการเบิกจ่าย 41.7630 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 84.36 ของงบประมาณที่ได้รับ จำแนกเป็น โครงการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร ได้รับความจัดสรรงบประมาณ 28.7451 ล้านบาท มีผลการเบิกจ่าย 27.8120 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 96.75 ของงบประมาณที่ได้รับ และโครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรชีวภาพ ได้รับความจัดสรรงบประมาณ 20.7615 ล้านบาท มีผลการเบิกจ่าย 13.9510 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 67.20 ของงบประมาณที่ได้รับ ทั้งนี้ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม มีการเบิกจ่ายงบประมาณน้อย เนื่องจากเกิดอุทกภัยระหว่างการดำเนินการก่อสร้างโรงอบพลังงานแสงอาทิตย์ต้นทุนต่ำ ทำให้ต้องขยายระยะเวลาก่อสร้างไปถึงวันที่ 31 มีนาคม 2568 (ตารางที่ 3.2.3-1)

ตารางที่ 3.2.3-1 ผลการเบิกจ่ายงบประมาณและร้อยละความสำเร็จของการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรชีวภาพ

โครงการ/หน่วยงาน	งบประมาณ (ล้านบาท)			ผลสำเร็จ ^{1/} (ร้อยละ)
	ได้รับจัดสรร	เบิกจ่าย	ร้อยละ	
1. โครงการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร	28.7451	27.8120	96.75	111.06
1.1 กรมการข้าว	3.4500	2.9617	85.85	50.00
1.2 กรมส่งเสริมการเกษตร	10.2544	10.2159	99.62	100.00
1.3 กรมวิชาการเกษตร	1.5225	1.5222	99.98	226.67
1.4 กรมปศุสัตว์	4.1530	4.1519	99.97	101.31
1.5 สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	6.1500	5.7542	93.56	100.00
1.6 กรมส่งเสริมสหกรณ์	1.4152	1.4152	100.00	99.43
1.7 กรมประมง	1.8000	1.7909	99.49	100.00
2. โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรชีวภาพ	20.7615	13.9510	67.20	101.66
2.1 กรมส่งเสริมการเกษตร	6.0725	5.9483	97.95	100.00
2.2 กรมวิชาการเกษตร	5.6886	3.9142	68.81	132.14
2.3 สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	9.0004	4.0885	45.43	72.84
ภาพรวม	49.5066	41.7630	84.36	106.36

หมายเหตุ: ^{1/} ผลสำเร็จ หมายถึง ความก้าวหน้าในการดำเนินงานในภาพรวมของกิจกรรมทั้งหมดที่หน่วยงานได้ดำเนินงาน
ที่มา: ระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2567 และจากการคำนวณ

3.2) กิจกรรม

แผนแม่บทย่อยเกษตรชีวภาพ จำแนกเป็นโครงการได้ ดังนี้

3.2.1) โครงการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร ผลสำเร็จคิดเป็นร้อยละ 111.06 โดยดำเนินการส่งเสริมการจัดการฟางนาแปลงต้นแบบเพื่อลดการเผา ส่งเสริมการแปรรูปเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร การส่งเสริมแนวทางการจัดการวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรตามความต้องการของชุมชน การส่งเสริมการนำวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรมาผลิตเป็นอาหารสัตว์ การถ่ายทอดเทคโนโลยีการจัดการวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรแก่สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร การส่งเสริมการนำเศษปลามาผลิตเป็นอาหารสัตว์น้ำในรูปแบบปลาหมัก รวมทั้งการศึกษาวิจัยแนวทางการเพิ่มมูลค่าจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรและโซ่อุปทานของวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร ทั้งนี้ มีหน่วยงานที่ร่วมดำเนินการโครงการฯ 7 หน่วยงาน (ตารางที่ 3.2.3-2) รายละเอียด ดังนี้

1) กรมการข้าว มีเป้าหมายในการเพิ่มศักยภาพการจัดการฟางข้าวหลังการเก็บเกี่ยวเพื่อความยั่งยืน จำนวน 40 ไร่ ต่อยอดการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากวัสดุเหลือใช้ จำนวน 2 ผลิตภัณฑ์ ได้แก่ ลิปบาล์มจากรำข้าว และ Rice Bran Oil Aroma Stick และเผยแพร่องค์ความรู้และผลิตภัณฑ์สารชีวภัณฑ์สำหรับย่อยสลายฟางและต่อซังข้าวผ่านสื่อออนไลน์

2) กรมส่งเสริมการเกษตร ดำเนินการวิเคราะห์ชุมชน ถ่ายทอดองค์ความรู้การสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรให้เกษตรกรเป้าหมาย จำนวน 15,420 ราย ดำเนินการส่งเสริมการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรและถ่ายทอดแนวทางการพัฒนาธุรกิจ พัฒนาศักยภาพการตลาดให้เกษตรกรเป้าหมาย จำนวน 15,420 ราย

3) กรมปศุสัตว์ ดำเนินการพัฒนาเทคโนโลยีนวัตกรรมการบริหารจัดการวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรเป็นอาหารสัตว์ให้เกษตรกรเป้าหมาย จำนวน 7,600 ราย ดำเนินการให้บริการศูนย์บริการอาหารสัตว์กรมปศุสัตว์แก่เกษตรกรเป้าหมาย จำนวน 1,400 ราย และดำเนินการถ่ายทอดเทคนิคการใช้งานเครื่องจักรกลอาหารสัตว์ ตรวจเช็คสภาพ และการบำรุงรักษาเครื่องจักรกลการผลิตอาหารสัตว์แก่เจ้าหน้าที่ศูนย์วิจัยและพัฒนาอาหารสัตว์ จำนวน 32 แห่ง

4) กรมวิชาการเกษตร ดำเนินการพัฒนาระบบการจัดการวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพ จำนวน 1 ระบบ และดำเนินการถ่ายทอดความรู้การบริหารจัดการวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรแก่เกษตรกรเป้าหมาย จำนวน 150 ราย

5) สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ดำเนินการศึกษานโยบายการสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจการนำวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร ผลผลิตทางการเกษตรส่วนเกิน การศึกษาโซ่อุปทานของการจัดการวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร และการติดตามประเมินผลโครงการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร มีเป้าหมายจำนวน 3 เรื่อง

6) กรมส่งเสริมสหกรณ์ ดำเนินการถ่ายทอดความรู้การนำเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมจากการวิจัยพัฒนา การนำส่วนเกินหรือวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรมาใช้ประโยชน์ป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษของตลอดห่วงโซ่การผลิตแก่สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรเป้าหมาย จำนวน 115 แห่ง และดำเนินการ

ถ่ายทอดความรู้การนำเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมการวิจัยพัฒนาการนำส่วนเกินหรือวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรมาใช้ประโยชน์แก่สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร โดยบูรณาการร่วมกับกรมวิชาการเกษตร จำนวน 5 แห่ง

7) กรมประมง ดำเนินการส่งเสริมการเพิ่มมูลค่าจากวัสดุเหลือใช้ทางการประมง แก่เกษตรกรเป้าหมาย จำนวน 30 ราย และดำเนินการถ่ายทอดความรู้การสร้างอาหารธรรมชาติในบ่อปลาโดยใช้ฟางข้าว (ฟางมา ปลาโต) แก่เกษตรกรเป้าหมาย จำนวน 60 ราย

3.2.2) โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรชีวภาพ ผลสำเร็จคิดเป็นร้อยละ 101.66 มีเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ 3,150 ราย ถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกรจำนวน 3,150 ราย ทั้งนี้ มีหน่วยงานที่ร่วมดำเนินการโครงการฯ 3 หน่วยงาน (ตารางที่ 3.2.3-3) รายละเอียด ดังนี้

1) กรมส่งเสริมการเกษตร มีผลสำเร็จในภาพรวมคิดเป็นร้อยละ 100.00 ของกิจกรรมหลักภายใต้โครงการ กิจกรรมหลักภายใต้โครงการ ประกอบด้วย กิจกรรมส่งเสริมและการพัฒนาการผลิตสินค้าสมุนไพรชีวภาพ และกิจกรรมเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ ดังนี้

1.1) กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาการผลิตสินค้าสมุนไพรชีวภาพ ประกอบด้วย สนับสนุนแปลงใหญ่สมุนไพรที่มีศักยภาพสูงให้เป็น Model นำร่องผู้ผลิตสมุนไพรคุณภาพครบวงจร 2 จุด พัฒนาศักยภาพของกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตสมุนไพร 1,110 ราย และประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการตลาดพืชสมุนไพร 5 เรื่อง

1.2) กิจกรรมเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ ประกอบด้วย พัฒนาคือความรู้และศักยภาพของเกษตรกร 700 ราย ยกระดับน้ำผึ้งเป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น 2 ศูนย์ และเชื่อมโยงเครือข่ายการผลิตตลาดและประชาสัมพันธ์สินค้าแมลงเศรษฐกิจ 1 ครั้ง

2) กรมวิชาการเกษตร มีผลสำเร็จในภาพรวมคิดเป็นร้อยละ 132.14 ของกิจกรรมหลักภายใต้โครงการ ดังนี้

2.1) การจัดทำแปลงต้นแบบเทคโนโลยีการผลิตพืชสมุนไพรท้องถิ่น 7 แปลง

2.2) การพัฒนาโรงแปรรูปวัตถุดิบพืชสมุนไพร 1 โรงงาน

2.3) เกษตรกรผู้ปลูกสมุนไพรเป้าหมายเพิ่มขึ้นร้อยละ 15

3) สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม มีผลสำเร็จในภาพรวมคิดเป็นร้อยละ 72.84 ของกิจกรรมหลักภายใต้โครงการ ดังนี้

3.1) สนับสนุนโรงอบพลังงานแสงอาทิตย์ต้นทุนต่ำ 27 แห่ง

3.2) ฝึกอบรมให้ความรู้แก่กลุ่มเกษตรกรหลักสูตรการดูแลรักษาโรงอบพลังงานแสงอาทิตย์ต้นทุนต่ำ และการผลิตตามมาตรฐานสินค้าเกษตรและการสร้างความเข้มแข็งของกลุ่ม 270 ราย

3.3) ฝึกอบรมให้ความรู้แก่กลุ่มเกษตรกร หลักสูตรการแปรรูปสมุนไพรด้วยโรงอบพลังงานแสงอาทิตย์ และพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าเกษตร 107 กลุ่ม

3.3) ผลผลิต

แผนแม่บทย่อยเกษตรชีวภาพ มีการถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับเกษตรกร 27,789 ราย คิดเป็นร้อยละ 99.92 ของเป้าหมาย 27,810 ราย

3.3.1 โครงการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร

1) กรมการข้าว ผลผลิตจากการดำเนินกิจกรรมพัฒนาศักยภาพการจัดการฟางข้าว หลังเก็บเกี่ยว เกิดแปลงต้นแบบการจัดการฟางข้าว ในพื้นที่จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 40 ไร่ ใน 4 พื้นที่ ครอบคลุมเป้าหมาย ได้แก่ (1) ส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตรในการย่อยสลายฟางข้าวเพื่อลดขั้นตอน การผลิตข้าว แปลงส่งเสริมอำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี 10 ไร่ (2) ส่งเสริมให้เกษตรกรอัดฟางก้อน ออกจากแปลงนาเพื่อจำหน่าย หรือนำไปใช้เลี้ยงสัตว์ แปลงส่งเสริมอำเภอหนองหญ้าไซ จังหวัดสุพรรณบุรี 10 ไร่ (3) ส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์ในการย่อยสลายฟางข้าว แปลงส่งเสริมอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัด สุพรรณบุรี 10 ไร่ และ (4) ส่งเสริมให้เกษตรกรดำเนินการย่อยสลายฟางข้าว และต่อซังข้าวด้วยสารชีวภัณฑ์ แปลงส่งเสริมอำเภอสามชูก จังหวัดสุพรรณบุรี 10 ไร่

ผลผลิตจากกิจกรรมการพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร ทำให้เกิดการสร้างมูลค่าเพิ่มจากผลิตภัณฑ์ที่ได้จากรำข้าว 1 ผลิตภัณฑ์ ได้แก่ ลิปปาล์มจากน้ำมันรำข้าว ถ่ายทอดให้แก่กลุ่มเกษตรกรเรียบร้อยแล้ว ขณะที่ผลิตภัณฑ์น้ำมันหอมระเหยจากน้ำมันรำข้าว (Rice Bran Oil Aroma Stick) อยู่ระหว่างการทดสอบความพึงพอใจต่อผลิตภัณฑ์ก่อนถ่ายทอดให้เกษตรกร และอยู่ระหว่าง การเตรียมการเผยแพร่องค์ความรู้และผลิตภัณฑ์ ผ่านสื่อออนไลน์ โดยขยายระยะเวลาดำเนินการไปใน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

2) กรมส่งเสริมการเกษตร เกษตรกรได้รับการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการจัดการ วัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร ตามความต้องการที่ได้จากการวิเคราะห์ชุมชน ได้แก่ การอัดฟางก้อนจำหน่าย เพื่อใช้เป็นอาหารสัตว์เลี้ยง การเพาะเห็ดฟาง การทำปุ๋ยหมัก วัสดุดินปลูก รวมไปถึงการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ ต่าง ๆ เช่น กระถางสำหรับปลูกต้นไม้ ภาชนะสำหรับบรรจุอาหาร จำนวน 15,420 ครอบคลุมเป้าหมาย

3) กรมปศุสัตว์ เกษตรกรได้รับการพัฒนาเทคโนโลยีนวัตกรรมการบริหารจัดการ วัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรเป็นอาหารสัตว์ ได้แก่ การให้บริการยืมเครื่องจักรกลอาหารสัตว์ และการถ่ายทอด ความรู้การนำวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรมาเป็นอาหารสัตว์ จำนวน 7,409 ราย คิดเป็นร้อยละ 97.49 ของเป้าหมาย 7,600 ราย เกษตรกรได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับการนำวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรมาผลิตเป็น อาหารสัตว์ที่เอ็มอาร์ และซื้ออาหารสัตว์ที่เอ็มอาร์ จำนวน 1,490 ราย คิดเป็นร้อยละ 106.43 ของเป้าหมาย 1,400 ราย และดำเนินการพัฒนาศักยภาพเครื่องจักรกลอาหารสัตว์ ถ่ายทอดเทคนิคการตรวจเช็คสภาพ และการบำรุงรักษาแก่เจ้าหน้าที่ศูนย์วิจัยและพัฒนาอาหารสัตว์ จำนวน 32 แห่ง ครอบคลุมเป้าหมาย

4) กรมวิชาการเกษตร พัฒนาระบบการจัดการวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร โดยใช้ ข้อมูลปริมาณวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรจากการสำรวจในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ พิษณุโลก และขอนแก่น จำนวน 3 ระบบ คิดเป็นร้อยละ 300 ของเป้าหมาย 1 ระบบ ได้แก่ (1) ระบบการจัดการวัสดุเหลือใช้ จากพืชผักและกาแพในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ มี 5 ระบบย่อย ประกอบด้วย การใช้โรงปุ๋ยหมักเติมอากาศ

การใช้เตาเผาชีวภาพไร้ควัน การใช้ถังหมักและหม้อกลั่นซุ่มซน นวัตกรรม heat treatment และนวัตกรรม bioplastic (2) ระบบการจัดการวัสดุเหลือใช้จากกล้วยในพื้นที่จังหวัดพิษณุโลก มี 4 ระบบย่อย ประกอบด้วย การใช้โรงปุ๋ยหมักเติมอากาศ เครื่องบดสับอาหารสัตว์ซุ่มซน นวัตกรรม extraction และ นวัตกรรม distillation (3) วัสดุเหลือใช้จากมันสำปะหลังและอ้อยในพื้นที่จังหวัดขอนแก่น มี 4 ระบบย่อย ประกอบด้วย การใช้โรงปุ๋ยหมักเติมอากาศ เครื่องอัดวัสดุปลูก นวัตกรรม heat treatment และนวัตกรรม bioplastic และถ่ายทอดองค์ความรู้ในการบริหารจัดการวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร 230 ราย คิดเป็นร้อยละ 153.33 ของเป้าหมาย 150 ราย

5) สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ได้รายงานผลการศึกษานโยบาย การสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจการนำวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร ผลผลิตทางการเกษตรส่วนเกิน และโซ่อุปทานของการจัดการวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร และรายงานการติดตามประเมินผลโครงการ สร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร จำนวน 3 เรื่อง ครอบคลุมเป้าหมาย ประกอบด้วย 7 เรื่องย่อย ได้แก่ (1) การศึกษาการตัดสินใจของเกษตรกรในการลดการเผาวัสดุเหลือใช้จากการทำนาข้าว (2) การศึกษา แนวทางการบริหารจัดการเปลือกทุเรียนเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม (3) การศึกษาแนวทางการบริหารจัดการ ซังข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ (4) การศึกษาแนวทางการบริหารจัดการสิ่งปฏิกูลจากฟาร์มโคนมในการผลิตก๊าซชีวภาพ (5) การศึกษาห่วงโซ่คุณค่าวัสดุเหลือใช้จากมังคุดของกลุ่มเกษตรกร จังหวัดนครศรีธรรมราช (6) การศึกษา วิสาหกิจชุมชนการแปรรูปวัสดุเหลือใช้จากกาแพในภาคใต้ตอนล่าง และ (7) รายงานการติดตามประเมินผล โครงการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร

6) กรมส่งเสริมสหกรณ์ สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร ได้รับความรู้ด้านการนำผลผลิต พืชได้หรือวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรมาใช้ประโยชน์ในการลดต้นทุนและสร้างมูลค่าเพิ่ม การป้องกันและ แก้ไขปัญหาฝุ่นละอองตลอดห่วงโซ่การผลิต และได้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยีและนวัตกรรมจากงานวิจัย การนำส่วนเกินหรือวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรมาใช้ประโยชน์ จำนวน 119 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 99.17 ของเป้าหมาย 120 แห่ง

7) กรมประมง ถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตปลาหมักแก่เกษตรกรทางการประมง จำนวน 30 ราย ครอบคลุมเป้าหมาย ในฟาร์มต้นแบบ 2 แห่ง ในพื้นที่จังหวัดราชบุรีและศรีสะเกษ โดยถ่ายทอด เทคโนโลยีการผลิตปลาหมัก (fish silage) และน้ำหมักปลา (fish hydrolysate) จากเศษปลา กลุ่มเกษตรกร ดังกล่าวสามารถผลิตวัตถุดิบจากเศษปลาเพื่อเป็นอาหารสัตว์น้ำ 205 กิโลกรัม และถ่ายทอดความรู้การสร้าง อาหารธรรมชาติในบ่อปลาโดยใช้ฟางข้าว จำนวน 60 ราย ครอบคลุมเป้าหมาย เกษตรกรกลุ่มดังกล่าวยังได้รับการ สนับสนุนพันธุ์สัตว์น้ำ ประกอบด้วย ปลาตะเพียนขาว ปลานิลดำ และปลาอีสงเทศ รายละ 3,000 ตัว รวม 180,000 ตัว

ตารางที่ 3.2.3-2 ผลการดำเนินงานโครงการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร

หน่วยงาน/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
1. โครงการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร (กรมการข้าว)				
1.1 การจัดกิจกรรมเพิ่มศักยภาพการจัดการฟางข้าว หลังการเก็บเกี่ยวเพื่อความยั่งยืน	ไร่	40	40	100.00
1.2 การจัดกิจกรรมต่อยอดผลิตภัณฑ์หรือพัฒนาผลิตภัณฑ์ จากวัสดุเหลือใช้	ผลิตภัณฑ์	2	1	50.00
1.3 จัดกิจกรรมเผยแพร่องค์ความรู้และผลิตภัณฑ์ ผ่านสื่อออนไลน์	งาน	1	0	0.00
2. โครงการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร (กรมส่งเสริมการเกษตร)				
2.1 การจัดกิจกรรมวิเคราะห์ชุมชน ถ่ายทอดองค์ความรู้ การสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร ให้เกษตรกร	ราย	15,420	15,420	100.00
2.2 การจัดกิจกรรมส่งเสริมการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากวัสดุ เหลือใช้ทางการเกษตรและถ่ายทอดแนวทางการ พัฒนาธุรกิจ พัฒนาศักยภาพด้านการตลาด ให้เกษตรกร	ราย	15,420	15,420	100.00
3. โครงการพัฒนาศักยภาพด้านอาหารสัตว์ (กรมปศุสัตว์)				
3.1 การจัดกิจกรรมพัฒนาเทคโนโลยีนวัตกรรมการบริหาร จัดการวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรเป็นอาหารสัตว์ ให้เกษตรกร	ราย	7,600	7,409	97.49
3.2 การจัดกิจกรรมให้บริการศูนย์บริการอาหารสัตว์ กรมปศุสัตว์ (Feed Center) แก่เกษตรกร	ราย	1,400	1,490	106.43
3.3 การจัดกิจกรรมถ่ายทอดเทคนิคการใช้งาน เครื่องจักรกลอาหารสัตว์ ตรวจเช็คสภาพและ บำรุงรักษาเครื่องจักรกลการผลิตอาหารสัตว์	แห่ง	32	32	100.00
4. โครงการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร (กรมวิชาการเกษตร)				
4.1 การจัดกิจกรรมพัฒนาระบบการจัดการของเสียจาก วัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพ	ระบบ	1	3	300.00
4.2 การถ่ายทอด องค์ความรู้ในการบริหารจัดการวัสดุ เหลือใช้ทางการเกษตร	ราย	150	230	153.33

ตารางที่ 3.2.3-2 (ต่อ)

หน่วยงาน/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
5. โครงการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร)				
5.1 การศึกษาแนวทางการสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ การนำวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร	เรื่อง	3	3	100.00
6. โครงการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร (กรมส่งเสริมสหกรณ์)				
6.1 สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ ได้รับความรู้ด้านการนำผลิตภัณฑ์ผลพลอยได้หรือ วัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรมาใช้ประโยชน์ในการลด ต้นทุนและสร้างมูลค่าเพิ่ม การป้องกันและแก้ไข ปัญหาฝุ่นละอองตลอดห่วงโซ่การผลิต	แห่ง	120	119	99.17
6.2 สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร และสมาชิก รวมทั้งเจ้าหน้าที่ ส่งเสริมสหกรณ์ ได้รับความรู้เกี่ยวกับ การนำ เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมจากการวิจัยพัฒนาการนำ ส่วนเกินหรือวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรมาใช้ ประโยชน์การป้องกันและแก้ไขปัญหาฝุ่นละออง ตลอดห่วงโซ่การผลิต	แห่ง	115	114	99.13
6.3 สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร ได้รับถ่ายทอดการนำ เทคโนโลยี หรือนวัตกรรมจากการวิจัยพัฒนา การนำ ส่วนเกินหรือวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรมาใช้ ประโยชน์	แห่ง	5	5	100.00
7. โครงการส่งเสริมอาชีพประมง กิจกรรมสร้างมูลค่าเพิ่มจาก วัสดุเหลือใช้ทางการประมง (กรมประมง)				
7.1 ส่งเสริมการเพิ่มมูลค่าจากวัสดุเหลือใช้ทางการประมง	ราย	30	30	100.00
7.2 ส่งเสริมการจัดการวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร เพื่อลดหมอกควัน (ฟางมา ปลาโต)	ราย	60	60	100.00
ภาพรวม				106.60

ที่มา: ระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2567

3.3.2 โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรชีวภาพ

1) กรมส่งเสริมการเกษตร มีการสนับสนุนแปลงใหญ่สมุนไพรที่มีศักยภาพสูงให้เป็น Model นำร่องผู้ผลิตสมุนไพรคุณภาพครบวงจร 2 จุด พัฒนาศักยภาพของกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตสมุนไพร 1,110 ราย ประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการตลาดพืชสมุนไพร 5 เรื่อง พัฒนาความรู้และศักยภาพของเกษตรกร 700 ราย ยกระดับน้ำผึ้งเป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น 2 ศูนย์ และเชื่อมโยงเครือข่ายการผลิตตลาดและประชาสัมพันธ์สินค้าแมลงเศรษฐกิจ 1 ครั้ง ครบตามเป้าหมาย

2) กรมวิชาการเกษตร จัดทำแปลงต้นแบบเทคโนโลยีการผลิตพืชสมุนไพรท้องถิ่น จำนวน 16 แปลง คิดเป็นร้อยละ 228.57 ของเป้าหมาย 7 แปลง พัฒนาโรงแปรรูปวัตถุดิบพืชสมุนไพรให้ได้มาตรฐานจำนวน 1 โรงงาน ครบตามเป้าหมาย และเกษตรกรผู้ปลูกสมุนไพรเป้าหมายเพิ่มขึ้นร้อยละ 15 ดำเนินการได้ตามเป้าหมาย

3) สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม สนับสนุนโรงอบพลังงานแสงอาทิตย์ ต้นทุนต่ำจำนวน 5 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 18.52 ของเป้าหมาย 27 แห่ง เนื่องจากขยายระยะเวลาจึงก่อสร้างไปถึงวันที่ 31 มีนาคม 2568 ขณะดำเนินการก่อสร้างเกิดอุทกภัยทำให้การทำงานล่าช้า มีการฝึกอบรมให้ความรู้แก่กลุ่มเกษตรกร หลักสูตรการดูแลรักษาโรงอบพลังงานแสงอาทิตย์ต้นทุนต่ำ การผลิตตามมาตรฐานสินค้าเกษตร และการสร้างความเข้มแข็งของกลุ่มจำนวน 270 ราย ครบตามเป้าหมาย และฝึกอบรมให้ความรู้แก่กลุ่มเกษตรกร หลักสูตรการแปรรูปสมุนไพรด้วยโรงอบพลังงานแสงอาทิตย์ และพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าเกษตร จำนวน 107 กลุ่ม ครบตามเป้าหมาย

ตารางที่ 3.2.3-3 ผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรชีวภาพ

หน่วยงาน/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
1 กรมส่งเสริมการเกษตร				100.00
1.1) กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาการผลิตสินค้าสมุนไพรชีวภาพ สนับสนุนแปลงใหญ่สมุนไพรที่มีศักยภาพสูงให้เป็น Model นำร่องผู้ผลิตสมุนไพรคุณภาพครบวงจร	จุด	2	2	100.00
- พัฒนาศักยภาพของกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตสมุนไพร	ราย	1,110	1,110	100.00
- ประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการตลาดพืชสมุนไพร	เรื่อง	5	5	100.00
2.1) กิจกรรมเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ	ราย	700	700	100.00
พัฒนาความรู้และศักยภาพของเกษตรกร				
- ยกระดับน้ำผึ้งเป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น	ศูนย์	2	2	100.00
- เชื่อมโยงเครือข่ายการผลิตตลาดและประชาสัมพันธ์สินค้าแมลงเศรษฐกิจ	ครั้ง	1	1	100.00

ตารางที่ 3.2.3-3 (ต่อ)

หน่วยงาน/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
2 กรมวิชาการเกษตร				132.14
2.1) กิจกรรม พัฒนาการผลิตพืชสมุนไพรท้องถิ่น เพื่อการใช้ประโยชน์ทางการแพทย์				164.28
- จำนวนแปลงต้นแบบเทคโนโลยีการผลิตพืช สมุนไพรท้องถิ่น	แปลง	7	16	228.57
- เกษตรกรผู้ปลูกสมุนไพรเพิ่มขึ้น	ร้อยละ	15	15	100.00
2.2) กิจกรรม การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตวัตถุดิบและ ผลิตภัณฑ์สมุนไพร				100.00
- จำนวนโรงแปรรูปวัตถุดิบพืชสมุนไพรที่ได้ มาตรฐาน	โรงงาน	1	1	100.00
3) สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม				72.84
3.1) กลุ่มเกษตรกรได้รับการสนับสนุนโรงอบพลังงาน แสงอาทิตย์ต้นทุนต่ำ	แห่ง	27	5	18.52
3.2) ฝึกอบรมให้ความรู้แก่กลุ่มเกษตรกร หลักสูตรการ ดูแลรักษาโรงอบพลังงานแสงอาทิตย์ต้นทุนต่ำ การผลิตตาม มาตรฐานสินค้าเกษตรและการสร้างความเข้มแข็งของกลุ่ม	ราย/ กลุ่ม	270 27	270 27	100.00 100.00
3.3) ฝึกอบรมให้ความรู้แก่กลุ่มเกษตรกร หลักสูตร การแปรรูปสมุนไพรด้วยโรงอบพลังงานแสงอาทิตย์ และ พัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าเกษตร	ราย/ กลุ่ม	1,070 107	1,070 107	100.00 100.00
รวม				101.66

ที่มา: ระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2567

3.4) ผลการติดตามในพื้นที่

ศูนย์ประเมินผลได้ติดตามผลการดำเนินงานโครงการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร และโครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรชีวภาพ จากเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ที่รับผิดชอบโครงการ และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

ผลการติดตามภาพรวมทั้ง 2 โครงการ พบว่า ความทันเวลาของงบประมาณ พบว่าเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการในระดับพื้นที่ของโครงการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร และโครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรชีวภาพ เฉลี่ยร้อยละ 90.00 เห็นว่า งบประมาณที่ได้รับทันกับห้วงเวลาการดำเนินกิจกรรม ในขณะที่อีกร้อยละ 10.00 เห็นว่างบประมาณที่ได้รับไม่ทันเวลาของช่วงเวลาการเก็บเกี่ยวของเกษตรกร ส่งผลให้เกษตรกรไม่สามารถนำความรู้ไปจัดการวัสดุเหลือใช้ในแปลงหลังเก็บเกี่ยวได้

ด้านความเพียงพอของงบประมาณ พบว่า เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการในระดับพื้นที่ เฉลี่ยร้อยละ 50.00 เห็นว่า งบประมาณที่ได้เพียงพอต่อการดำเนินกิจกรรมโครงการ แต่อีกร้อยละ 50.00 เห็นว่างบประมาณที่ได้รับไม่เพียงพอต่อการดำเนินงาน เนื่องจากขาดงบประมาณสำหรับวัสดุ อุปกรณ์

ในการส่งเสริมการปลูกพืชสมุนไพรและแมลงเศรษฐกิจ การจัดหาวิทยากรที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ มาถ่ายทอดความรู้เรื่องการจัดการวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรแก่เกษตรกร อีกทั้งยังขาดงบประมาณสำหรับการบำรุงรักษาเครื่องจักรกลอาหารสัตว์

ด้านการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ของสหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร พบว่า มีการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ร้อยละ 91.36

ด้านความพึงพอใจต่อโครงการ เจ้าหน้าที่ที่มีความพอใจในระดับมาก ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.02 เกษตรกรมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.77

3.3.1) โครงการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร ติดตามในพื้นที่ 22 จังหวัด และประชุมระดมความคิดเห็น (focus group) ในพื้นที่ 4 จังหวัด ได้แก่ ตราด จันทบุรี ระยอง และกำแพงเพชร ระหว่างเดือนเมษายน - สิงหาคม 2567 ผลการติดตามในด้านต่างๆ ดังนี้

(1) การเบิกจ่ายงบประมาณ

(1.1) หน่วยงานของกรมส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่จังหวัดตราด จันทบุรี ระยอง ฉะเชิงเทรา สกลนคร นครพนม มุกดาหาร ยโสธร ร้อยเอ็ด หนองคาย อุดรธานี นครราชสีมา อุบลราชธานี ศรีสะเกษ สุรินทร์ บุรีรัมย์ นครศรีธรรมราช สุราษฎร์ธานี และพิจิตร ได้รับการจัดสรรงบประมาณ 962,800 บาท เบิกจ่ายครบตามเป้าหมายแล้ว

หน่วยงานของกรมปศุสัตว์ในพื้นที่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ นครศรีธรรมราช ร้อยเอ็ด และเพชรบูรณ์ ได้รับการจัดสรรงบประมาณ 1,002,000 บาท เบิกจ่ายครบตามเป้าหมายแล้ว

สำนักงานสหกรณ์จังหวัดขอนแก่น ได้รับการจัดสรรงบประมาณ 47,700 บาท เบิกจ่ายครบตามเป้าหมายแล้ว

(1.2) ความทันเวลาของงบประมาณ พบว่า เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการในระดับพื้นที่ ร้อยละ 80.00 เห็นว่างบประมาณที่ได้รับทันกับห้วงเวลาการดำเนินกิจกรรม ในขณะที่อีกร้อยละ 20.00 เห็นว่างบประมาณที่ได้รับไม่ทันเวลา ช่วงเวลาการเก็บเกี่ยวของเกษตรกร ส่งผลให้เกษตรกรไม่สามารถนำความรู้ไปจัดการวัสดุเหลือใช้ในแปลงหลังเก็บเกี่ยวได้ (ตารางที่ 3.2.3-4)

(1.3) ความเพียงพอของงบประมาณ พบว่า เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการในระดับพื้นที่ได้รับงบประมาณแล้ว ร้อยละ 40.00 เห็นว่างบประมาณที่ได้เพียงพอต่อการดำเนินกิจกรรมโครงการ แต่อีกร้อยละ 60.00 เห็นว่างบประมาณที่ได้รับไม่เพียงพอต่อการดำเนินงาน เนื่องจากขาดงบประมาณสำหรับการจัดหาวิทยากรที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ มาถ่ายทอดความรู้เรื่องการจัดการวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรแก่เกษตรกร อีกทั้งยังขาดงบประมาณสำหรับการบำรุงรักษาเครื่องจักรกลอาหารสัตว์ (ตารางที่ 3.2.3-4)

ตารางที่ 3.2.3-4 ความทันเวลาและความเพียงพอของงบประมาณของโครงการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร

รายการ	ร้อยละ
1. ความทันเวลาของงบประมาณ	
1.1 ทันเวลา	80.00
1.2 ไม่ทันเวลา	20.00
2. ความเพียงพอของงบประมาณ	
2.1 เพียงพอ	40.00
2.2 ไม่เพียงพอ	60.00

ที่มา: จากการสำรวจ

(2) กิจกรรม

(2.1) กรมการข้าว ดำเนินการส่งเสริมการจัดการฟางข้าวในพื้นที่จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 20 ไร่ ส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์ย่อยสลายฟางและต่อซังข้าวในพื้นที่อำเภอเมืองสุพรรณบุรี และอำเภอสามชูก จังหวัดสุพรรณบุรี

(2.2) กรมส่งเสริมการเกษตร ดำเนินการส่งเสริมการวิเคราะห์ชุมชน ถ่ายทอดความรู้การจัดการวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรแก่เกษตรกร เช่น เพาะเห็ดฟางจากฟางข้าว การผลิตปุ๋ยหมักชีวภาพ การอัดฟางก้อน รวมทั้งสนับสนุนการจัดทำแผนธุรกิจโดยใช้ Business Model Canvas แก่กลุ่มเกษตรกร

(2.3) กรมปศุสัตว์ ดำเนินการให้บริการยืมเครื่องจักรกลอาหารสัตว์แก่กลุ่มเกษตรกร เพื่อนำไปใช้จัดการวัสดุเหลือใช้ในแปลง และผลิตเสบียงอาหารสัตว์ และดำเนินการผลิตอาหารสัตว์แบบผสมครบส่วน (TMR) จำหน่ายให้แก่เกษตรกร

(2.4) กรมส่งเสริมสหกรณ์ ร่วมบูรณาการกับกรมวิชาการเกษตร ดำเนินการถ่ายทอดเทคโนโลยีการจัดการวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร ในพื้นที่จังหวัดพิษณุโลก และขอนแก่น โดยส่งเสริมการใช้วัสดุเหลือใช้จากกล้วย พืชผัก และมันสำปะหลัง มาผลิตเป็นปุ๋ยหมัก อาหารสัตว์ และแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่า

(3) ผลผลิต

(3.1) การส่งเสริมการจัดการฟางข้าวในพื้นที่อำเภอเมืองสุพรรณบุรี และอำเภอสามชูก จังหวัดสุพรรณบุรี ก่อให้เกิดเปลี่ยนแปลงต้นแบบการจัดการฟาง โดยใช้สารชีวภัณฑ์ย่อยสลายฟางและต่อซังข้าวจำนวน 2 แปลง ในพื้นที่ 20 ไร่

(3.2) เกษตรกรได้รับการถ่ายทอดความรู้การจัดการวัสดุเหลือใช้ เช่น การนำฟางข้าวไปเพาะเห็ดฟาง การผลิตปุ๋ยหมักจากฟางข้าว

(3.3) สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร จำนวน 3 กลุ่ม ได้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยีการจัดการวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร ได้แก่ การผลิตอาหารสัตว์จากเปลือกกล้วย การแปรรูปเศษผักเหลือทิ้งเพื่อเพิ่มมูลค่า การผลิตปุ๋ยหมักจากมูลสัตว์

(4) ผลลัพธ์เบื้องต้น

จากการสำรวจผลลัพธ์เบื้องต้นของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการปี 2567 รายละเอียดดังนี้

(4.1) การนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติ สหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร และเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ นำความรู้ที่ได้รับถ่ายทอดไปปฏิบัติแล้ว ร้อยละ 82.71 ความรู้ที่นำไปปฏิบัติ ได้แก่ การใช้สารชีวภัณฑ์เพื่อย่อยสลายฟางและตอซังข้าว การอัดฟางก้อน การผลิตเห็ดฟางจากฟางข้าว การแปรรูปฟางข้าวเป็นภาชนะ เช่น กระถาง จาน ชาม การผลิตปุ๋ยหมักชีวภาพ และการนำเศษวัสดุเหลือใช้ไปเป็นอาหารสัตว์ ในขณะที่อีก ร้อยละ 17.29 ยังไม่นำความรู้ที่ได้รับถ่ายทอดไปปฏิบัติ เนื่องจากเกษตรกรมีวัสดุเหลือใช้ในแปลงน้อย ไม่เพียงพอต่อการนำมาแปรรูปหรือจัดการเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม ในขณะที่บางส่วนอยู่ระหว่างการทดลองปฏิบัติ

(4.2) ด้านรายได้ของเกษตรกร เกษตรกรที่นำไปปฏิบัติ ร้อยละ 86.05 มีรายได้เสริมจากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการแปรรูปวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร มีรายได้เพิ่มขึ้น 3,375.80 บาทต่อเดือน จากการจำหน่ายเห็ดฟาง ฟางอัดก้อน และปุ๋ยหมัก ราคาเฉลี่ย 2.58 บาทต่อกิโลกรัม ในขณะที่อีก ร้อยละ 13.95 รายได้เท่าเดิม เนื่องจากอยู่ระหว่างการทดลองตลาดและบางส่วนนำไปปฏิบัติเพื่อผลิต และใช้เองในแปลง เช่น การทำปุ๋ยหมัก

(4.3) มูลค่าสินค้าจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร การแปรรูปวัสดุเหลือใช้ของเกษตรกรก่อให้เกิดมูลค่าเพิ่มของวัสดุเหลือใช้จากวัสดุที่ไม่มีมูลค่า ทำให้มีมูลค่าเพิ่มขึ้น 2.58 บาทต่อกิโลกรัม มูลค่าดังกล่าวเกิดจากการแปรรูปฟางข้าวเป็นเป็นฟางอัดก้อน เห็ดฟาง และปุ๋ยหมัก

(5) ความพึงพอใจ

(5.1) ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ ภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.98 โดยพึงพอใจต่อประโยชน์ที่เกษตรกรได้รับ ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนน 4.43 ในขณะที่ความพึงพอใจต่อหลักเกณฑ์เงื่อนไขของโครงการ ได้แก่ การคัดเลือกพื้นที่ การรับสมัครเกษตรกร และการคัดเลือกเกษตรกร มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนน 4.21 ความพึงพอใจด้านการถ่ายทอดความรู้ ได้แก่ หลักสูตร เนื้อหา ระยะเวลา และรูปแบบวิธีการ อยู่ในระดับมาก ที่ค่าคะแนน 4.08 ความพึงพอใจต่อการชี้แจงทำความเข้าใจขั้นตอน วิธีการดำเนินงานโครงการ อยู่ในระดับมาก ที่ค่าคะแนน 3.85 ความพึงพอใจต่อปัจจัยการผลิตที่สนับสนุน ตรงตามความต้องการของเกษตรกรและทันเวลา อยู่ในระดับมาก ที่ค่าคะแนน 3.78 และความพึงพอใจต่องบประมาณที่ได้รับจัดสรร อยู่ในระดับมาก ที่ค่าคะแนน 3.50 (ตารางที่ 3.2.3-5)

ตารางที่ 3.2.3-5 ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่โครงการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร

รายการ	ค่าคะแนน	แปลความหมาย
1. งบประมาณที่ได้รับจัดสรร (ความเพียงพอ ความทันเวลา)	3.50	มาก
2. การชี้แจงทำความเข้าใจขั้นตอน วิธีการดำเนินงานโครงการ	3.85	มาก
3. หลักเกณฑ์ เงื่อนไขของโครงการ (การคัดเลือกพื้นที่ การรับสมัครเกษตรกร และการคัดเลือกเกษตรกร)	4.21	มากที่สุด
4. ปัจจัยการผลิตที่สนับสนุน (ตรงตามความต้องการ และทันฤดูกาล)	3.78	มาก
5. การถ่ายทอดความรู้ (หลักสูตร เนื้อหา ระยะเวลา และรูปแบบวิธีการ)	4.08	มาก
6. ประโยชน์ที่เกษตรกรจะได้รับจากการเข้าร่วมโครงการ	4.43	มากที่สุด
เฉลี่ย	3.98	มาก

ที่มา: จากการสำรวจ

(5.2) ความพึงพอใจของเกษตรกร ภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.79 โดยเกษตรกรพึงพอใจต่อเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ การติดต่อประสานงาน และการตรวจเยี่ยมให้คำปรึกษา ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนน 4.86 ความพึงพอใจต่อหลักเกณฑ์การคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนน 4.85 ความพึงพอใจต่อการถ่ายทอดความรู้ เนื้อหา หลักสูตร ระยะเวลา และรูปแบบวิธีการถ่ายทอดความรู้ ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนน 4.81 ความพึงพอใจต่อประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการ ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนน 4.80 ความพึงพอใจต่อการประชาสัมพันธ์และการชี้แจงโครงการ ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนน 4.73 และความพึงพอใจต่อปัจจัยการผลิตที่ได้รับสนับสนุน ตรงตามความต้องการ และทันฤดูกาล ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนน 4.72 (ตารางที่ 3.2.3-6)

ตารางที่ 3.2.3-6 ความพึงพอใจของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร

รายการ	ค่าคะแนน	แปลความหมาย
1. การประชาสัมพันธ์/ชี้แจงรายละเอียดโครงการ	4.73	มากที่สุด
2. หลักเกณฑ์การคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ	4.85	มากที่สุด
3. ปัจจัยการผลิตที่สนับสนุน (ตรงตามความต้องการ และทันฤดูกาลผลิต)	4.72	มากที่สุด
4. การถ่ายทอดความรู้ (หลักสูตร/เนื้อหา ระยะเวลา และรูปแบบ/วิธีการ)	4.81	มากที่สุด
5. เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ (การติดต่อประสานงาน และการตรวจเยี่ยม/ให้คำปรึกษาแนะนำ)	4.86	มากที่สุด
6. ประโยชน์จากการเข้าร่วมโครงการ	4.80	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.79	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

(6) ข้อค้นพบ

(6.1) เจ้าหน้าที่

(6.1.1) เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบในพื้นที่ขาดแคลนงบประมาณสำหรับการซ่อมบำรุงเครื่องจักรกลอาหารสัตว์

(6.1.2) การสนับสนุนเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการขาดความต่อเนื่อง เนื่องจากโครงการต้องขยายผลไปยังกลุ่มอื่น ทำให้ไม่สามารถสนับสนุนกลุ่มที่เคยได้รับการสนับสนุนมาแล้วได้

(6.1.3) เจ้าหน้าที่กรมประมง ประสบปัญหาการติดตามผลเนื่องจากปัญหาอุทกภัย

(6.2) เกษตรกร

(6.2.1) กลุ่มเกษตรกรที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้บางส่วนยังไม่นำความรู้ไปต่อยอดเพื่อจำหน่าย เนื่องจากอยู่ในช่วงทดลองตลาดจากผลิตภัณฑ์ต้นแบบที่กรมการข้าวสนับสนุน เพื่อสร้างความสามารถด้านการตลาด ประกอบกับกลุ่มเกษตรกรขาดความชำนาญด้าน การตลาดออนไลน์ และขาดเครื่องมือ/อุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องในการแปรรูป จึงทำให้ยังไม่มี การต่อยอดผลิตภัณฑ์

(6.2.2) เกษตรกรที่มาใช้บริการบริการยืมเครื่องจักรกลอาหารสัตว์ประสบ ปัญหาการยืมเครื่องจักรกลอาหารสัตว์ล่าช้าไม่ทันฤดูกาลเก็บเกี่ยว เนื่องจากความล่าช้าในขั้นตอนการยืม เครื่องจักรกลอาหารสัตว์จากกรมปศุสัตว์ ในส่วนของเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบในพื้นที่ขาดแคลนงบประมาณ สำหรับการซ่อมบำรุงเครื่องจักรกลอาหารสัตว์

(6.2.3) บางพื้นที่ยังพบวัสดุเหลือใช้ที่ยังต้องจัดการด้วยวิธีการเผาทำลาย เช่น ราก ตอต้นยางพารา เกิดจากการโค่นต้นยางพาราเพื่อปลูกทุเรียน เนื่องจากประสบปัญหาการขนย้าย ทำให้ไม่สามารถขนย้ายไปสู่โรงไฟฟ้าชีวมวลในพื้นที่ใกล้เคียงได้

(6.2.4) กลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการที่ประสบความสำเร็จเป็นกลุ่มที่มีความตั้งใจจริง มีความเข้มแข็ง มีความร่วมมือร่วมใจ มีความชัดเจนในการดำเนินงานตามนโยบายของกลุ่ม และสมาชิกกลุ่มมีความสามารถในการวิเคราะห์ชุมชน รวมถึงความต้องการแก้ไขปัญหาวัสดุเหลือใช้ในชุมชนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

(7) ข้อเสนอแนะ

(7.1) เจ้าหน้าที่

(7.1.1) การคัดเลือกกลุ่มเกษตรกรเพื่อสนับสนุนความรู้ด้านการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเศษวัสดุเหลือใช้จากข้าว ควรคัดเลือกกลุ่มเกษตรกรกลุ่มที่มีศักยภาพที่จะต่อยอดได้ มีตลาดรองรับ

(7.1.2) ควรเพิ่มเติมการประสานงาน บูรณาการกับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อให้ความรู้การแปรรูปวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร และส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้

(7.1.3) ควรมีการพิจารณาเงื่อนไขของโครงการที่สามารถดำเนินการสนับสนุนในกลุ่มเดิมและขยายผลไปยังกลุ่มใหม่ได้ เช่น การจัดสรรกลุ่มที่สามารถเข้าร่วมโครงการหรือได้รับงบประมาณสนับสนุนตามสัดส่วนความเหมาะสมตามสภาพปัญหาวัสดุเหลือใช้ของแต่ละพื้นที่ อาทิ การจัดสรรคัดเลือก กับกลุ่มเดิมร้อยละ 40 กลุ่มใหม่ร้อยละ 60 เป็นต้น

(7.2) เกษตรกร

(7.2.1) ควรสนับสนุนต่อยอดกลุ่มเกษตรกรที่มีความพร้อม ด้วยการสร้างเครือข่ายความร่วมมือการส่งเสริมด้วยการนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยสนับสนุนในการพัฒนาต่อยอดผลิตภัณฑ์ให้เกิดมูลค่า

(7.2.2) ควรประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกร กลุ่มเกษตรกร รับรู้เกี่ยวกับการใช้เครื่องจักรกลอาหารสัตว์ และการให้บริการยืมเครื่องจักรกลอาหารสัตว์มากยิ่งขึ้น

(7.2.3) ควรสนับสนุนเครื่องมือ/นวัตกรรม/เทคโนโลยี ให้แก่สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร เพื่อให้เป็นแหล่งรวบรวมวัสดุเหลือใช้จากเกษตรกรสมาชิก และใช้ประโยชน์และเพิ่มมูลค่าจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร

3.3.2) โครงการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรชีวภาพ จากการติดตามผลการดำเนินงานในพื้นที่โครงการฯ ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กรมส่งเสริมการเกษตร กรมวิชาการเกษตร และสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ระหว่างวันที่ 10 – 15 มิถุนายน 2567 ในพื้นที่จังหวัดกาฬสินธุ์ มหาสารคาม ขอนแก่น และนครราชสีมา ระหว่างวันที่ 29 กรกฎาคม 2567 – 3 สิงหาคม 2567 ในพื้นที่จังหวัดพะเยา แพร่ อุดรดิษฐ์ และนครสวรรค์ และระหว่างวันที่ 13 - 17 สิงหาคม 2567 ในพื้นที่จังหวัดอุบลราชธานี อำนาจเจริญ และมุกดาหาร ผลการติดตามในด้านต่างๆ ดังนี้

(1) การเบิกจ่ายงบประมาณ

หน่วยงานของกรมส่งเสริมการเกษตรได้รับการจัดสรรงบประมาณ 357,500 บาท เบิกจ่ายแล้ว 224,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 62.66 ของงบประมาณที่ได้รับจัดสรร หน่วยงานของกรมวิชาการเกษตรได้รับการจัดสรรจัดสรรงบประมาณ 182,000 บาท เบิกจ่ายแล้ว 178,920.85 บาท คิดเป็นร้อยละ 98.31 และหน่วยงานของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม จัดสรรงบประมาณ 130,000 บาท ยังไม่ได้เบิกจ่ายอยู่ในขั้นตอนจัดหาผู้รับเหมาก่อสร้าง และจากการสอบถามเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการระดับพื้นที่ พบว่า เจ้าหน้าที่ทั้งหมดมีความเห็นว่างบประมาณที่ได้รับมีความทันเวลาต่อการปฏิบัติงาน และร้อยละ 60.00 เห็นว่า งบประมาณที่ได้รับเพียงพอต่อการดำเนินงาน (ตารางที่ 3.2.3-7)

ตารางที่ 3.2.3-7 ความทันเวลาและความเพียงพอของงบประมาณของโครงการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรชีวภาพ ปี 2567

รายการ	ร้อยละ
1. ความทันเวลาของงบประมาณ	
1.1 ทันเวลา	100.00
1.2 ไม่ทันเวลา	0.00
2. ความเพียงพอของงบประมาณ	
2.1 เพียงพอ	60.00
2.2 ไม่เพียงพอ	40.00

ที่มา: จากการสำรวจ

(2) การดำเนินกิจกรรม

กิจกรรมส่งเสริมสนับสนุนองค์ความรู้ในการผลิตแมลงเศรษฐกิจให้มีคุณภาพ ในพื้นที่โครงการฯ ของกรมส่งเสริมการเกษตร จากการสำรวจในพื้นที่ อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น อำเภอธวัชบุรี จังหวัดมหาสารคาม อำเภอศีขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี อำเภอพนม จังหวัดอำนาจเจริญ และอำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี โดยสัมภาษณ์เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ 23 ราย และเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการ 6 ราย พบว่า เกษตรกรทุกราย ได้เข้าไปเยี่ยมชมจุดเรียนรู้ผึ้งพันธุ์ ชันโรง และจังหวัดนำความรู้ที่ได้จากการเยี่ยมชมนำไปใช้ประโยชน์ ได้แก่ การเลี้ยงผึ้งพันธุ์ การเลี้ยงชันโรง การเลี้ยงพันธุ์จิ้งหรีด เช่น การเตรียมรัง การกำจัดแมลง การให้อาหาร การเก็บ การแปรรูป และด้านการจำหน่าย เป็นต้น

กิจกรรมส่งเสริมสนับสนุนองค์ความรู้ในการผลิตพืชสมุนไพรในพื้นที่โครงการฯ ของกรมส่งเสริมการเกษตร จากการสำรวจในพื้นที่ อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา อำเภอเมือง จังหวัดแพร่ อำเภอชุมตาบง จังหวัดนครสวรรค์ อำเภอชานุมาน จังหวัดอำนาจเจริญ อำเภอหนองสูง จังหวัดมุกดาหาร และอำเภอท่าช้าง จังหวัดสิงห์บุรี โดยสัมภาษณ์เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ 52 ราย และเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการ 8 ราย พบว่าเกษตรกรร้อยละ

ละ 82.52 ที่ได้เข้าไปเยี่ยมชมจุดเรียนรู้ได้นำความรู้จากการเยี่ยมชมไปใช้ประโยชน์ในเรื่องการขยายพันธุ์พืช สมุนไพร การปลูก การดูแลรักษา การเก็บเกี่ยว การแปรรูปสมุนไพร และแหล่งจำหน่ายผลผลิต เป็นต้น

(3) ผลผลิต

จำนวนเกษตรกรที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้ 3,150 ราย ความรู้ที่ได้รับถ่ายทอด เช่น หลักสูตรการแปรรูปสมุนไพรด้วยโรงอบพลังงานแสงอาทิตย์ การพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าเกษตร หลักสูตร การดูแลรักษาโรงอบพลังงานแสงอาทิตย์ต้นทุนต่ำ การผลิตตามมาตรฐานสินค้าเกษตร การสร้างความเข้มแข็ง ของกลุ่ม พัฒนาศักยภาพของกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตสมุนไพร อบรมเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ และพัฒนาความรู้และศักยภาพของเกษตรกร

(4) ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่

ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อการดำเนินงาน โครงการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรชีวภาพ จากการสำรวจความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ในระดับพื้นที่ผู้รับผิดชอบต่อการดำเนินงานโครงการ ในประเด็น ด้านงบประมาณที่ได้รับจัดสรร การชี้แจงทำความเข้าใจขั้นตอน/วิธีการดำเนินโครงการจากส่วนกลาง หลักเกณฑ์/ เงื่อนไขของโครงการ ปัจจัยการผลิตที่สนับสนุน การถ่ายทอดความรู้ และประโยชน์จากการเข้าร่วมโครงการ ของเกษตรกร พบว่า เจ้าหน้าที่ที่มีความพึงพอใจในระดับมาก ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.06 (ตารางที่ 3.2.3-7)

ตารางที่ 3.2.3-8 ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ในระดับพื้นที่ต่อการดำเนินงานโครงการส่งเสริมและพัฒนา เกษตรชีวภาพ ปี 2567

รายการ	ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
1. งบประมาณ	3.50	มาก
2. การชี้แจงทำความเข้าใจ	4.00	มาก
3. หลักเกณฑ์ของโครงการ	4.30	มากที่สุด
4. ปัจจัยการผลิตที่สนับสนุน	4.20	มาก
5. การถ่ายทอดความรู้	4.20	มาก
6. เกษตรกรได้รับประโยชน์	4.30	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.06	มาก

ที่มา: จากการสำรวจ

(5) ผลลัพธ์

(5.1) การนำความรู้ของเกษตรกรไปใช้ประโยชน์ เกษตรกรทุกรายนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ โดยนำความรู้ทางด้านการเลี้ยงผึ้งพันธุ์ การเลี้ยงชันโรง การเลี้ยงพันธุ์จิ้งหรีด เช่น การเตรียมรัง การกำจัด แมลง การให้อาหาร การเก็บ การแปรรูป ด้านการจำหน่าย และความรู้เรื่องสมุนไพรที่นำไปใช้ได้แก่ การขยายพันธุ์ การปลูก ดูแลรักษา การเก็บเกี่ยว การแปรรูปสมุนไพร แหล่งจำหน่าย เป็นต้น

(5.2) ผลผลิตเฉลี่ยต่อหน่วยเพิ่มขึ้น จากก่อนเข้าร่วมโครงการ 796.89 บาทต่อหน่วย หลังเข้าร่วมโครงการเป็น 1,457.92 บาทต่อหน่วย หรือเพิ่มร้อยละ 82.95 เนื่องจากก่อนเข้าร่วมโครงการเกษตรกรโดยส่วนมากอยู่ในช่วงเริ่มทำการผลิตสินค้าเกษตรชีวภาพ เกษตรกรทำการผลิตได้ผลผลิตน้อย หลังจากเข้าร่วมโครงการแล้วเกษตรกรเริ่มมีความชำนาญและได้เพิ่มปริมาณการผลิต และผลผลิตต่อหน่วยเพิ่มขึ้นด้วย

(5.3) ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อหน่วยลดลง จากก่อนเข้าร่วมโครงการ 971.58 บาทต่อหน่วย หลังเข้าร่วมโครงการเป็น 575.86 บาทต่อหน่วย หรือลดลงร้อยละ 40.73 เกษตรกรมีค่าใช้จ่ายลดลงจากก่อนเข้าร่วมโครงการ เนื่องจากหลังเข้าร่วมโครงการเกษตรกรได้รับความรู้จากการอบรม เช่น เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการดูแลรักษาอย่างถูกวิธี การขยายพันธุ์พืชสมุนไพร การทำรังผึ้งจากวัสดุเหลือใช้ ซึ่งส่งผลทำให้ค่าใช้จ่ายในการผลิตลดลง รวมทั้งค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อหน่วยลดลงด้วย

(5.4) มูลค่าของสินค้าเกษตรชีวภาพ ก่อนเข้าร่วมโครงการ 659.20 บาทต่อหน่วย หลังเข้าร่วมโครงการเป็น 915.50 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 38.88 เนื่องจากหลังจากเข้าร่วมโครงการเกษตรกรมีการผลิตจำนวนมากขึ้น จึงได้รับผลผลิตจำนวนมากขึ้น รวมทั้งราคาจำหน่ายสูงขึ้นจากก่อนเข้าร่วมโครงการ รวมทั้งมีการนำไปแปรรูปด้วย ซึ่งส่งผลให้สินค้ามีมูลค่าเพิ่มขึ้น

(5.5) เกษตรกรที่มีการเปลี่ยนแปลงของรายได้ร้อยละ 92.06 เกษตรกรมีรายได้สูงขึ้นหลังจากที่เข้าร่วมโครงการ ซึ่งก่อนเข้าร่วมโครงการเกษตรกรมีการปลูกพืชสมุนไพรและแมลงเศรษฐกิจในพื้นที่น้อย ส่งผลให้รายได้น้อย หลังจากเกษตรกรเข้าร่วมโครงการแล้วเกษตรกรมีการเพิ่มพื้นที่ในการปลูกสมุนไพรและเพิ่มจำนวนรังผึ้ง จึงทำให้เกษตรกรมีรายได้สูงขึ้น รวมทั้งได้รับราคาสูงขึ้นจากการแปรรูปผลผลิต

(6) ความพึงพอใจของเกษตรกร

การสำรวจความพึงพอใจของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ในภาพรวม พบว่า มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.74 โดยพึงพอใจด้านการถ่ายทอดความรู้ในด้านวิทยากร ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.81 รองลงมาด้านหลักเกณฑ์การคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ ค่าคะแนน 4.79 และความพึงพอใจต่อการถ่ายทอดความรู้ในด้านสถานที่ ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.73 (ตารางที่ 3.2.3-8)

ตารางที่ 3.2.3-9 ความพึงพอใจของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการต่อการดำเนินงานโครงการส่งเสริมและพัฒนา
เกษตรกรชีวภาพ ปี 2567

รายการ	ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
1. ความพึงพอใจต่อการถ่ายทอดความรู้		
1.1 ด้านสถานที่	4.73	มากที่สุด
1.2 ด้านวิทยากร	4.81	มากที่สุด
1.3 ด้านเวลา	4.72	มากที่สุด
1.4 ด้านความรู้ที่ได้รับ	4.71	มากที่สุด
2. หลักเกณฑ์การคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ	4.79	มากที่สุด
3. เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ	4.72	มากที่สุด
4. ประโยชน์ที่ได้รับ	4.72	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.74	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

(7) ข้อค้นพบ

(7.1) เจ้าหน้าที่

(7.1.1) สมุนไพรหลายชนิด และหลากหลายสายพันธุ์ บางชนิดยังที่เป็นการต้องการ แต่ขาดเทคโนโลยีการผลิตที่เหมาะสมกับพื้นที่ ควรบูรณาการพัฒนาทั้งระบบ ตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ

(7.2) เกษตรกร

(7.2.1) กิจกรรมเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ ของกรมส่งเสริมการเกษตร เกษตรกรต้องการให้ถ่ายทอดองค์ความรู้ทางด้านการแปรรูปสินค้าเพิ่มเติมและต้องการการสนับสนุน ลังไม้/กล่อง เพิ่มเติมให้ผึ้งเข้ามาทำรังเนื่องจากใช้เวลาในการเลี้ยงและดูแลรักษาน้อย จึงต้องการเพิ่มรังเลี้ยงมากขึ้น เพื่อเพิ่มปริมาณผลผลิต แต่ไม่มีทุนในการซื้อรังเพิ่ม

(7.2.2) เกษตรกรใช้วิธีการจำหน่ายสมุนไพรโดยที่ให้ผลผลิตแก่ผู้มารับซื้อไปก่อน ส่งผลให้เกษตรกรได้รับเงินสดช้า ไม่สามารถนำมาซื้อปัจจัยการผลิตได้

(7.2.3) เจ้าหน้าที่สนับสนุนพันธุ์สมุนไพรไม่ตรงตามฤดูกาลที่ปลูก

(7.2.4) เกษตรกรมีพื้นที่ปลูกสมุนไพรน้อย ส่วนมากปลูกเพื่อบริโภคในครัวเรือน

(7.2.5) เกษตรกรผู้ผลิต ส่วนใหญ่สูงอายุ ขาดแรงงานในการช่วยทำการเกษตร

(7.2.6) ขาดแหล่งน้ำในการปลูกพืชสมุนไพร

(8) ข้อเสนอแนะ

(8.1) กรมวิชาการเกษตร ควรสนับสนุนและพัฒนาเทคโนโลยีใหม่ๆ เข้าไปช่วยในกระบวนการผลิต เร่งสร้างฐานการผลิตสมุนไพรที่ได้รับมาตรฐาน และปลอดภัย และสนับสนุนการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ชุมชน ที่นำไปใช้ประโยชน์ได้หลากหลาย และส่งเสริมให้เกษตรกรเข้าสู่การตลาดสมัยใหม่

(8.2) สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ควรเร่งรัดการดำเนินงานจัดสร้างโรงอบ พลังงานแสงอาทิตย์ต้นทุนต่ำ เพื่อให้กลุ่ม/เกษตรกรได้ใช้ประโยชน์ได้ทันเวลา

(8.3) กรมส่งเสริมการเกษตร ควรจัดสรรงบประมาณเพิ่มขึ้น เพื่อนำมาใช้เป็นสื่ออุปกรณ์ ในการถ่ายทอดความรู้ เพียงพอ และเหมาะสมต่อความต้องการของเกษตรกร เช่น เกษตรกรต้องการจิ้งหรีด ชาวพันธุ์เวียดนาม เนื่องจากทนทานต่อโรค เป็นต้น

3.2.4 แผนแม่บทย่อยเกษตรแปรรูป

1) สารสำคัญ

1.1) แนวทางการพัฒนา

1.1.1) ส่งเสริมการพัฒนาและใช้วัตถุดิบและผลิตผลทางการเกษตรที่เชื่อมโยงไปสู่ กระบวนการแปรรูปในอุตสาหกรรมต่อเนื่องที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นวัตถุดิบในการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ที่มี มูลค่าสูง โดยการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ในกระบวนการผลิตตลอดห่วงโซ่อุปทานให้แก่ เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร

1.1.2) ส่งเสริมการแปรรูปโดยประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม รวมถึงองค์ความรู้ และภูมิปัญญาที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพในการแปรรูป สร้างความแตกต่าง และเพิ่มมูลค่าในผลิตภัณฑ์ และสินค้าเกษตร รวมทั้งการผลักดันเทคโนโลยีและนวัตกรรมการแปรรูปสินค้าเกษตรขั้นสูงที่มีคุณค่าเฉพาะ และผลิตภัณฑ์คุณภาพสูงที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดไปสู่การผลิตเชิงพาณิชย์

1.1.3) สนับสนุนการนำเทคโนโลยี นวัตกรรมสมัยใหม่มาใช้ในกระบวนการผลิต หลังการเก็บเกี่ยวและการแปรรูป อาทิ บรรจุภัณฑ์อัจฉริยะ ควบคุมคุณภาพและความปลอดภัย ติดตาม ผลิตภัณฑ์ระหว่างขนส่งและยืดอายุของอาหารและสินค้าเกษตรในบรรจุภัณฑ์ เพื่อเพิ่มมูลค่าให้แก่สินค้า

1.1.4) ส่งเสริมการสร้างตราสินค้า และขยายช่องทางการตลาดด้วยระบบเทคโนโลยี สารสนเทศ รวมทั้งให้ความสำคัญกับการสร้างเครื่องหมายทางการค้าและการปกป้องสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา

1.2) เป้าหมาย สินค้าเกษตรแปรรูปและผลิตภัณฑ์มีมูลค่าเพิ่มขึ้น

1.3) ตัวชี้วัด อัตราการขยายตัวของมูลค่าของสินค้าเกษตรแปรรูปและผลิตภัณฑ์ ขยายตัว

ร้อยละ 4

1.4) หน่วยงานดำเนินการ จำนวน 5 หน่วยงาน ได้แก่ กรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมการข้าว กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กรมส่งเสริมการเกษตร และกรมประมง

1.5) งบประมาณ รวมทั้งสิ้น 90.5998 ล้านบาท

2) วิธีการติดตาม

2.1) การเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1.1) รายงานความก้าวหน้าผลการดำเนินงานโครงการจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

2.1.2) พื้นที่เป้าหมาย ครอบคลุมพื้นที่ดำเนินการ 77 จังหวัด

2.1.3) กลุ่มเป้าหมาย

(1) เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ

(2) ประธาน เจ้าหน้าที่ และเกษตรกรสมาชิกสถาบันเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

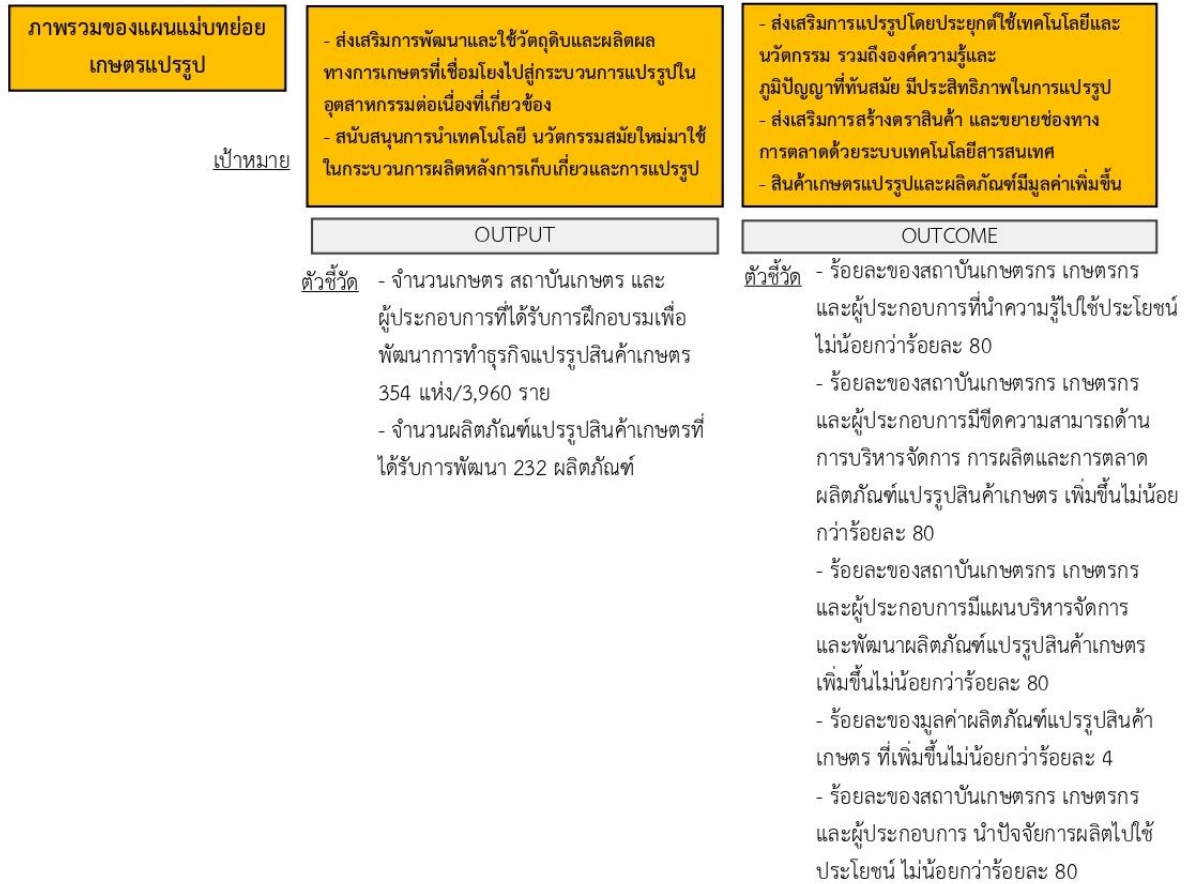
2.2) ช่วงระยะเวลาของข้อมูล ช่วงเดือนเมษายน – กันยายน 2567 เป็นการเก็บข้อมูลเพื่อติดตามกิจกรรมกระบวนการ ขั้นตอน ผลการดำเนินงานโครงการ กิจกรรม ผลลัพธ์เบื้องต้น ความพึงพอใจ ข้อค้นพบ และข้อเสนอแนะ จากกลุ่มเป้าหมาย ดังนี้

2.2.1) เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 จากการลงพื้นที่สำรวจข้อมูล

2.2.2) ประธาน เจ้าหน้าที่ และเกษตรกรสมาชิกสถาบันเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 จากการลงพื้นที่สำรวจข้อมูล

2.3) แผนภาพความเชื่อมโยงประเด็นและตัวชี้วัดภาพรวม แผนแม่บทย่อยเกษตรแปรรูป ประกอบด้วย 2 ส่วน ได้แก่ 1) เป้าหมาย และตัวชี้วัดของแผนแม่บทย่อยเกษตรแปรรูป และ 2) วัตถุประสงค์ กิจกรรม และตัวชี้วัดของโครงการ รายละเอียด ดังนี้ (ภาพที่ 3.2.4 – 1)

แผนแม่บทย่อยเกษตรแปรรูป
โครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร/สินค้าประมง

ที่มา: จากการศึกษา

ภาพที่ 3.2.4-1 แผนภาพความเชื่อมโยงประเด็นและตัวชี้วัดภาพรวมแผนแม่บทย่อยเกษตรแปรรูป

3) ผลการดำเนินงานในภาพรวมของแผนแม่บทย่อยเกษตรแปรรูป

ผลสำเร็จของแผนแม่บทย่อยเกษตรแปรรูป ในภาพรวมอยู่ที่ร้อยละ 124.54 โดยมีผลการดำเนินงานของแผนแม่บทย่อยเกษตรแปรรูป จำแนกตามประเด็นและตัวชี้วัด ได้แก่ การเบิกจ่ายงบประมาณ กิจกรรม ผลิต และผลลัพธ์ ดังนี้

3.1) การเบิกจ่ายงบประมาณ

โครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรแปรรูป ณ วันที่ 30 กันยายน 2567 ได้รับความจัดสรรงบประมาณ 90.5998 ล้านบาท มีผลการเบิกจ่าย 88.8161 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 98.03 ของงบประมาณที่ได้รับ จำแนกเป็น โครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตรของกรมส่งเสริมสหกรณ์ ได้รับความจัดสรรงบประมาณ 72.8292 ล้านบาท มีผลการเบิกจ่าย 72.7131 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 99.84 ของงบประมาณที่ได้รับ กรมการข้าว ได้รับความจัดสรรงบประมาณ 2.6060 ล้านบาท มีผลการเบิกจ่าย 1.6431 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 63.05 ของงบประมาณที่ได้รับ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ได้รับความจัดสรรงบประมาณ 2.9639 ล้านบาท มีผลการเบิกจ่าย 2.8834 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 97.28 ของงบประมาณที่ได้รับ กรมส่งเสริมการเกษตร ได้รับความจัดสรรงบประมาณ 7.2856 ล้านบาท มีผลการเบิกจ่าย 6.7062 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 92.05 ของงบประมาณที่ได้รับ และโครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าประมงของกรมประมง ได้รับความจัดสรรงบประมาณ 4.9151 ล้านบาท มีผลการเบิกจ่าย 4.8703 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 99.09 ของงบประมาณที่ได้รับ ทั้งนี้ กรมการข้าว ยังมีผลการเบิกจ่ายค่อนข้างน้อย เนื่องจากผู้ที่ได้รับการจ้างเหมาอยู่ระหว่างให้การช่วยเหลือสถาบันเกษตรกรในการพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปจากข้าว (พัฒนาสูตร/ส่วนผสมที่เหมาะสม) ได้แก่ คุกกี้สำหรับเด็ก และโยเกิร์ต (ตารางที่ 3.2.4-1)

ตารางที่ 3.2.4-1 ผลการเบิกจ่ายงบประมาณและร้อยละความสำเร็จของการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรแปรรูป

โครงการ/หน่วยงาน	งบประมาณ (ล้านบาท)			ผลสำเร็จ ^{1/} (ร้อยละ)
	ได้รับจัดสรร	เบิกจ่าย	ร้อยละ	
1. โครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร				
1.1 กรมส่งเสริมสหกรณ์	72.8292	72.7131	99.84	112.13
1.2 กรมการข้าว	2.6060	1.6431	63.05	100.00
1.3 กรมตรวจบัญชีสหกรณ์	2.9639	2.8834	97.28	100.08
1.4 กรมส่งเสริมการเกษตร	7.2856	6.7062	92.05	198.67
2. โครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าประมง (กรมประมง)	4.9151	4.8703	99.09	111.80
ภาพรวม	90.5998	88.8161	98.03	124.54

หมายเหตุ: ^{1/} ผลสำเร็จ หมายถึง ความก้าวหน้าในการดำเนินงานในภาพรวมของกิจกรรมทั้งหมดที่หน่วยงานได้ดำเนินงาน
ที่มา: ระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2567 และจากการคำนวณ

3.2) กิจกรรม

แผนแม่บทย่อยเกษตรแปรรูป มีโครงการที่ดำเนินงานภายใต้แผน 1 โครงการ คือ โครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตรและประมง มุ่งเน้นการพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปจากสินค้าเกษตร และประมงของสถาบันเกษตรกรในด้านผลิตภัณฑ์ใหม่ กระบวนการผลิต คุณภาพ/มาตรฐาน ฉลาก/บรรจุภัณฑ์ เครือข่าย/ช่องทางการตลาด ฐานข้อมูล และระบบการเงิน/บัญชี ทั้งนี้ มีหน่วยงานที่ร่วมดำเนินการโครงการฯ 5 หน่วยงาน รายละเอียด ดังนี้ (ตารางที่ 3.2.4-2)

3.2.1) กรมส่งเสริมสหกรณ์ จัดเวทีทางการค้าเพื่อเชื่อมโยงตลาดระหว่างสหกรณ์ผู้ผลิตและผู้ซื้อ มีเป้าหมาย 3 ครั้ง จัดทำแผนการรับซื้อผลผลิตร่วมกันระหว่างสหกรณ์ผู้ผลิตและผู้ซื้อ มีเป้าหมาย 80 คู่ค้า ประชาสัมพันธ์ส่งเสริม ผลักดัน สินค้าแปรรูปเข้าสู่ตลาดออนไลน์ให้กับสถาบันเกษตรกร มีเป้าหมาย 100 แห่ง จัดทำฐานข้อมูลการผลิตและการตลาดสินค้าแปรรูปให้กับสถาบันเกษตรกร มีเป้าหมาย 100 แห่ง จัดอบรมหลักสูตรการจัดทำแผนการเชื่อมโยงการผลิตและการตลาดให้กับสถาบันเกษตรกร มีเป้าหมาย 100 แห่ง จัดทำแผนการบริหารจัดการสินค้าตามกลุ่มชนิดสินค้าให้กับสถาบันเกษตรกร มีเป้าหมาย 100 แห่ง สนับสนุนเงินอุดหนุนให้กับสถาบันเกษตรกร เพื่อจัดซื้อจัดจ้างครุภัณฑ์/สิ่งก่อสร้าง มีเป้าหมาย 66.9099 ล้านบาท และส่งเสริมพัฒนาศักยภาพการค้าในธุรกิจและพัฒนาบรรจุภัณฑ์สินค้าแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับสถาบันเกษตรกร มีเป้าหมาย 25 แห่ง

3.2.2) กรมการค้าข้าว จัดอบรมให้ความรู้การพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปข้าว มีเป้าหมาย 1 ครั้ง

3.2.3) กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ศึกษาธุรกิจและประเมินความพร้อมของสถาบันเกษตรกร มีเป้าหมาย 100 แห่ง วางรูปแบบบัญชีและการวางระบบการควบคุมภายในให้กับสถาบันเกษตรกร มีเป้าหมาย 100 แห่ง และสอนแนะ/ติดตามการจัดทำบัญชีให้กับสถาบันเกษตรกร มีเป้าหมาย 300 ครั้ง

3.2.4) กรมส่งเสริมการเกษตร พัฒนาสินค้าเกษตรแปรรูปของวิสาหกิจชุมชน มีเป้าหมาย 154 แห่ง

3.2.5) กรมประมง ยกระดับคุณภาพผลิตภัณฑ์แปรรูปจากสัตว์น้ำ มีเป้าหมาย 100 ผลิตภัณฑ์

3.3) ผลผลิต

จากการดำเนินกิจกรรมของหน่วยงานผู้รับผิดชอบโครงการแผนแม่บทย่อยเกษตรแปรรูป มีประธาน เจ้าหน้าที่ และเกษตรกรสมาชิกผ่านการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาการทำธุรกิจแปรรูปสินค้าเกษตร 4,088 ราย คิดเป็นร้อยละ 103.23 ของเป้าหมาย และสถาบันเกษตรกรมีการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาการทำธุรกิจแปรรูปสินค้าเกษตร 354 แห่ง ครบตามเป้าหมาย และมีผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าเกษตรได้รับการพัฒนา 256 ผลิตภัณฑ์ คิดเป็นร้อยละ 79.26 ของเป้าหมาย จำแนกตามหน่วยงาน รายละเอียด ดังนี้ (ตารางที่ 3.2.4-2)

3.3.1) กรมส่งเสริมสหกรณ์ สินค้าเกษตรแปรรูปและผลิตภัณฑ์มีมูลค่าเพิ่มขึ้น สามารถทำให้มูลค่าเพิ่มขึ้นได้ ร้อยละ 6 คิดเป็นร้อยละ 120.00 ของเป้าหมายร้อยละ 5 สินค้าแปรรูปได้รับการประชาสัมพันธ์ส่งเสริม ผลักดันให้เข้าสู่ตลาดออนไลน์ สามารถทำให้เข้าสู่ตลาดออนไลน์ได้ 100 ผลิตภัณฑ์ ครบตามเป้าหมาย สินค้าแปรรูปได้รับการจัดทำฐานข้อมูลการผลิตและการตลาด สามารถทำฐานข้อมูล

ได้ 100 ผลิตภัณฑ์ ครอบคลุมเป้าหมาย ผู้ได้รับการอบรมหลักสูตรการจัดทำแผนการเชื่อมโยงการผลิตและการตลาด 2,058 ราย คิดเป็นร้อยละ 102.90 ของเป้าหมาย 2,000 ราย สถาบันเกษตรกรได้รับเงินอุดหนุน เพื่อจัดซื้อจัดจ้าง ครุภัณฑ์/สิ่งก่อสร้าง 38 แห่ง ครอบคลุมเป้าหมาย สถาบันเกษตรกรได้รับการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร 100 แห่ง ครอบคลุมเป้าหมาย และจำนวนเครือข่ายการตลาดสินค้าเกษตรแปรรูป สามารถสร้างเครือข่ายได้ 144 คู่ค้า คิดเป็นร้อยละ 180.00 ของเป้าหมาย 80 คู่ค้า

3.3.2) กรมการข้าว ผลิตภัณฑ์แปรรูปจากข้าวได้รับการพัฒนา 2 ผลิตภัณฑ์ ครอบคลุมเป้าหมาย

3.3.3) กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ สถาบันเกษตรกรได้รับการสอนแนะ/ติดตามการจัดทำบัญชี 100 แห่ง ครอบคลุมเป้าหมาย

3.3.4) กรมส่งเสริมการเกษตร วิสาหกิจชุมชนได้รับการพัฒนาทักษะด้านการบริหารจัดการ การผลิตสินค้าเกษตรแปรรูป 1,760 ราย ครอบคลุมเป้าหมาย และเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานโครงการส่งเสริม การแปรรูปสินค้าเกษตรผ่านการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ 396 ราย คิดเป็นร้อยละ 396.00 ของเป้าหมาย 100 ราย

3.3.5) กรมประมง กลุ่มเกษตรกร ชาวประมง และผู้ประกอบการด้านประมงได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีด้านอุตสาหกรรมสัตว์น้ำ 270 ราย คิดเป็นร้อยละ 135.00 ของเป้าหมาย 200 ราย ผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ของผู้ประกอบการได้รับการพัฒนาเพื่อเพิ่มมูลค่าและความหลากหลาย รวมถึงความปลอดภัย 30 ผลิตภัณฑ์ ครอบคลุมเป้าหมาย ผลิตภัณฑ์ประมงได้รับการตรวจประเมินเพื่อให้ การรับรองมาตรฐานตราสัญลักษณ์ประมงธงเขียว 124 ผลิตภัณฑ์ คิดเป็นร้อยละ 124.00 ของเป้าหมาย 100 ผลิตภัณฑ์ และระบบการจัดการห่วงโซ่ความเย็นภายหลังการจับสัตว์น้ำได้รับการพัฒนาและส่งเสริม 3 ราย ครอบคลุมเป้าหมาย

ตารางที่ 3.2.4-2 ผลการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรแปรรูป

หน่วยงาน/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
1. กรมส่งเสริมสหกรณ์				
1.1 จัดเวทีทางการค้าเพื่อเชื่อมโยงตลาด ระหว่างสหกรณ์ผู้ผลิตและผู้ซื้อ	ครั้ง	3	3	100.00
1.2 จัดทำแผนการรับซื้อผลผลิตร่วมกัน ระหว่างสหกรณ์ผู้ผลิตและผู้ซื้อ	คู่ค้า	80	144	180.00
1.3 ประชาสัมพันธ์ส่งเสริม ผลักดัน สินค้า แปรรูปเข้าสู่ตลาดออนไลน์	แห่ง	100	99	99.00
1.4 จัดทำฐานข้อมูลการผลิตและการตลาด สินค้าแปรรูป	แห่ง	100	100	100.00
1.5 จัดอบรมหลักสูตรการจัดทำแผนการ เชื่อมโยงการผลิตและการตลาด	แห่ง	100	100	100.00

ตารางที่ 3.2.4-2 (ต่อ)

หน่วยงาน/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
1.6 จัดทำแผนการบริหารจัดการสินค้าตาม กลุ่มชนิดสินค้า	แห่ง	100	100	100.00
1.7 สนับสนุนเงินอุดหนุนให้สถาบัน เกษตรกร เพื่อจัดซื้อจัดจ้างครุภัณฑ์/ สิ่งก่อสร้าง	ล้านบาท	66.9099	66.9099	100.00
1.8 ส่งเสริมพัฒนาศักยภาพการดำเนินธุรกิจ และพัฒนาบรรจุภัณฑ์สินค้าแปรรูป เพื่อเพิ่มมูลค่า	แห่ง	25	25	100.00
1.9 สินค้าเกษตรแปรรูปและผลิตภัณฑ์มี มูลค่าเพิ่มขึ้น	ร้อยละ	5	6	120.00
1.10 สินค้าแปรรูปได้รับการประชาสัมพันธ์ ส่งเสริม ผลักดันให้เข้าสู่ตลาดออนไลน์	ผลิตภัณฑ์	100	100	100.00
1.11 สินค้าแปรรูปได้รับการจัดทำฐานข้อมูล การผลิตและการตลาดเป็นรายแห่ง	ผลิตภัณฑ์	100	100	100.00
1.12 ผู้ได้รับการอบรมหลักสูตรการจัดทำ แผนการเชื่อมโยงการผลิตและการตลาด	ราย	2,000	2,058	102.90
1.13 สถาบันเกษตรกรได้รับเงินอุดหนุน เพื่อจัดซื้อจัดจ้างครุภัณฑ์/สิ่งก่อสร้าง	แห่ง	38	38	100.00
1.14 สถาบันเกษตรกรได้รับการส่งเสริมการ แปรรูปสินค้าเกษตร	แห่ง	100	100	100.00
1.15 จำนวนเครือข่ายการตลาดสินค้าเกษตร แปรรูป	คู่ค้า	80	144	180.00
2. กรมข้าว				
2.1 จัดอบรมให้ความรู้การพัฒนาผลิตภัณฑ์ แปรรูปข้าว	ครั้ง	1	1	100.00
2.2 ผลิตภัณฑ์แปรรูปจากข้าวได้รับการ พัฒนา	ผลิตภัณฑ์	2	2	100.00

ตารางที่ 3.2.4-2 (ต่อ)

หน่วยงาน/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
3. กรมตรวจบัญชีสหกรณ์				
3.1 ศึกษาธุรกิจและประเมินความพร้อม	แห่ง	100	100	100.00
3.4 วิสาหกิจชุมชนได้รับการสอนแนะ/ ติดตามการจัดทำบัญชี	แห่ง	100	100	100.00
3.2 วางรูปแบบบัญชีและการวางระบบการ ควบคุมภายใน	แห่ง	100	100	100.00
3.3 สอนแนะ/ติดตามการจัดทำบัญชี	ครั้ง	300	301	100.33
4. กรมส่งเสริมการเกษตร				
4.1 พัฒนาสินค้าเกษตรแปรรูปของวิสาหกิจ ชุมชน	แห่ง	154	154	100.00
4.2 วิสาหกิจชุมชนได้รับการพัฒนาทักษะ ด้านการบริหารจัดการการผลิตสินค้า เกษตรแปรรูป	ราย	1,760	1,760	100.00
4.3 เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานโครงการ ส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตรผ่าน การสัมมนาเชิงปฏิบัติการ	ราย	100	396	396.00
5. กรมประมง				
5.1 ยกระดับคุณภาพผลิตภัณฑ์แปรรูปจาก สัตว์น้ำ	ผลิตภัณฑ์	100	100	100.00
5.2 กลุ่มเกษตรกร ชาวประมง และ ผู้ประกอบการด้านประมงได้รับการ ถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยี ด้านอุตสาหกรรมสัตว์น้ำ	ราย	200	270	135.00
5.3 ผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ของ ผู้ประกอบการได้รับการพัฒนาเพื่อเพิ่ม มูลค่าและความหลากหลาย รวมถึง ความปลอดภัย	ผลิตภัณฑ์	30	30	100.00

ตารางที่ 3.2.4-2 (ต่อ)

หน่วยงาน/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
5.4 ผลិតภัณฑ์ประมงได้รับการตรวจประเมิน เพื่อให้การรับรองมาตรฐานตราสัญลักษณ์ประมงธงเขียว	ผลิตภัณฑ์	100	124	124.00
5.5 ระบบการจัดการห่วงโซ่ความเย็น ภายหลังกการจับสัตว์น้ำได้รับการพัฒนา และส่งเสริม	ราย	3	3	100.00

ที่มา: ระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2567

3.4) ผลการติดตามในพื้นที่

ศูนย์ประเมินผลได้ติดตามผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตรและประมง ในพื้นที่ 29 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดมหาสารคาม ร้อยเอ็ด สุรินทร์ พังงา กระบี่ ตรัง ชัยนาท สุพรรณบุรี นครปฐม สมุทรสาคร พะเยา เชียงใหม่ ลำพูน นครสวรรค์ อุทัยธานี สิงห์บุรี ตราด จันทบุรี ระยอง ชลบุรี กาฬสินธุ์ หนองบัวลำภู เลย เพชรบูรณ์ ลพบุรี สงขลา สตูล ระนอง และเพชรบุรี ระหว่างเดือนมีนาคม – กันยายน 2567 โดยเป็นการติดตามผลการดำเนินงาน ปัญหา และอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 จากเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ที่รับผิดชอบโครงการ และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 รายละเอียด ดังนี้

3.4.1) ผลการติดตาม

(1) งบประมาณ

(1.1) ความทันเวลาของงบประมาณ พบว่า เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ ในระดับพื้นที่ ร้อยละ 92.59 เห็นว่างบประมาณที่ได้รับการจัดสรรทันเวลาต่อการปฏิบัติงาน และร้อยละ 7.41 เห็นว่างบประมาณที่ได้รับการจัดสรรไม่ทันเวลาต่อการปฏิบัติงาน เนื่องจากได้รับงบประมาณมาล่าช้ากว่าแผนปฏิบัติงาน (ตารางที่ 3.2.4-3)

(1.2) ความเพียงพอของงบประมาณ พบว่า เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ ในระดับพื้นที่ ร้อยละ 66.67 เห็นว่างบประมาณที่ได้รับการจัดสรรเพียงพอต่อการปฏิบัติงาน และร้อยละ 33.33 เห็นว่างบประมาณที่ได้รับการจัดสรรไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน เนื่องจากไม่เพียงพอสำหรับค่าเบี้ยเลี้ยงเจ้าหน้าที่/ค่าตอบแทนวิทยากร การสอนแนะและติดตามผลการดำเนินงานจำนวนหลายครั้ง และการพัฒนา กลุ่มเกษตรกรจำนวนหลายกลุ่มในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะการยกระดับคุณภาพและมาตรฐานสินค้า การสนับสนุน ปัจจัยการผลิต และการฝึกปฏิบัติของสมาชิกสถาบันเกษตรกร (ตารางที่ 3.2.4-3)

ตารางที่ 3.2.4-3 ความทันเวลาและความเพียงพอของงบประมาณของโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรแปรรูป

รายการ	ร้อยละ
1. ความทันเวลาของงบประมาณ	
1.1 ทันเวลา	92.59
1.2 ไม่ทันเวลา	7.41
2. ความเพียงพอของงบประมาณ	
2.1 เพียงพอ	66.67
2.2 ไม่เพียงพอ	33.33

ที่มา: จากการสำรวจ

(2) กิจกรรม

(2.1) การจัดฝึกอบรมเพื่อพัฒนาการทำธุรกิจแปรรูปสินค้าเกษตร

(2.1.1) สำนักงานสหกรณ์จังหวัด จัดอบรมหลักสูตรการจัดทำแผนการเชื่อมโยงการผลิตและการตลาดให้กับสหกรณ์ โดยมีขั้นตอนการดำเนินงาน ได้แก่ 1) สำรวจความต้องการจัดอบรม 2) จัดทำโครงการเพื่อเสนอขออนุมัติ 3) ประสานผู้อบรมให้เข้าอบรมและประสานวิทยากรบรรยายให้ความรู้ จัดฝึกปฏิบัติและระดมสมอง อาทิ เรื่องการเชื่อมโยงเครือข่ายระหว่างสหกรณ์ในภาคการเกษตรและนอกภาคการเกษตร เพื่อแลกเปลี่ยนซื้อขายสินค้าเกษตร จับคู่เชื่อมโยงธุรกิจระหว่างกัน การวิเคราะห์ต้นทุนการผลิต การจัดทำแผนการผลิต/แผนการตลาดตามศักยภาพของสหกรณ์ ให้กับผู้อบรมตามวันเวลาและสถานที่ที่กำหนด 4) แนะนำ ส่งเสริม กำกับ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานภายใต้โครงการ 5) ขับเคลื่อนโครงการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ตัวชี้วัดกิจกรรมหลัก และผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินโครงการ และ 6) สรุปและรายงานผลการใช้จ่ายงบประมาณและการดำเนินโครงการต่อหัวหน้าส่วนราชการ ซึ่งดำเนินการจัดอบรมในช่วงเดือนธันวาคม 2566 – มีนาคม 2567 เป้าหมายจังหวัดละ 20 คน

(2.1.2) กองพัฒนาผลิตภัณฑ์ข้าว จัดอบรมให้ความรู้การพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปข้าวให้กับกลุ่มเกษตรกร โดยมีขั้นตอนการดำเนินงาน ได้แก่ 1) คัดเลือกกลุ่มเกษตรกรที่มีความพร้อมและความสนใจในการพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปจากข้าวเข้าร่วมโครงการ 2) พัฒนาผลิตภัณฑ์โดยใช้วัตถุดิบจากกลุ่มเกษตรกรที่ได้รับการคัดเลือก 3) ทดสอบความชอบผลิตภัณฑ์ทางประสาทสัมผัส 4) ตรวจวิเคราะห์ผลิตภัณฑ์ 5) อบรมถ่ายทอดความรู้ให้กับกลุ่มเกษตรกร และ 6) ประชาสัมพันธ์สินค้าผ่านช่องทางต่าง ๆ รวมทั้งจัดอบรมพัฒนาศักยภาพเกษตรกรให้เป็นผู้ประกอบการเกษตร ซึ่งดำเนินการจัดอบรมในช่วงเดือนพฤษภาคม 2567 เป้าหมายผู้อบรม 60 คน

(2.1.3) สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์จังหวัด ดำเนินการสอน/แนะนำ/ติดตามการจัดทำบัญชีให้กับวิสาหกิจชุมชน โดยมีขั้นตอนการดำเนินงาน ได้แก่ 1) จัดประชุมชักชวนขั้นตอนการดำเนินงานโครงการระหว่างบุคลากรในพื้นที่และส่วนกลาง ในช่วงต้นปีงบประมาณ 2567 2) ประสานงานกับสำนักงานเกษตรจังหวัดเพื่อกำหนดกลุ่มเป้าหมาย 3) ประเมินความพร้อมด้านการบริหาร

จัดการทางการเงินและการจัดทำบัญชีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน โดยพิจารณาจากข้อมูลทั่วไป ข้อมูลสมาชิกและหุ้น การแบ่งแยกหน้าที่ภายใน การกำหนดกฎระเบียบ และวิธีปฏิบัติงานของวิสาหกิจชุมชน ประเภทการดำเนินธุรกิจ ความสามารถในการจัดทำบัญชี และการมีการมอบหมายผู้จัดทำบัญชี 4) วางรูปบัญชี 5) นำเอกสารและสมุดทะเบียนการจัดทำบัญชีไปให้กับกลุ่ม 6) ประสานนัดหมายกลุ่มเป้าหมายและดำเนินการสอน/แนะนำ/ติดตามผลการจัดทำบัญชีให้แก่ผู้จัดทำบัญชี อาทิ เรื่องความสำคัญของการบันทึกบัญชี ความสำคัญของงบการเงิน การใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงาน การจัดทำเอกสารประกอบการบันทึกบัญชี (ใบเสร็จรับเงินและใบเบิกเงิน) การบันทึกบัญชีในสมุดขั้นต้น (สมุดเงินสดรับจ่ายประจำวัน ทะเบียนสมาชิกและหุ้น ทะเบียนคุมต่าง ๆ และบัญชีแยกประเภททั่วไป) การบันทึกบัญชีในสมุดชั้นปลาย (งบการเงินและงบทดลอง) และการติดตามผลการจัดทำบัญชี ซึ่งดำเนินการในช่วงเดือนมกราคม – กรกฎาคม 2567 หรือ ไตรมาสละ 1 ครั้ง หรือ เดือนเว้นเดือน หรือ อย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง เป้าหมายในการสอน/แนะนำ 3 ครั้ง และการติดตาม 3 ครั้ง

(2.1.4) สำนักงานเกษตรจังหวัด จัดอบรมพัฒนาทักษะด้านการบริหารจัดการและการผลิตผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าเกษตรให้กับวิสาหกิจชุมชน โดยมีขั้นตอนการดำเนินงาน ได้แก่ 1) ชี้แจงการดำเนินงานโครงการให้กลุ่มเป้าหมายได้รับทราบ 2) วิเคราะห์ศักยภาพ จุดแข็ง จุดอ่อน ปัญหา และอุปสรรค และสำรวจความต้องการของกลุ่มเกษตรกรและเรื่องต่าง ๆ ที่กลุ่มเกษตรกรต้องการเรียนรู้ ในการประกอบกิจการแปรรูป 3) ดำเนินการจัดอบรม ฝึกปฏิบัติ และศึกษาดูงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อถ่ายทอดความรู้ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ และให้คำแนะนำต่าง ๆ อาทิ การทำผลิตภัณฑ์ใหม่ของกลุ่มเกษตรกร การพัฒนาผลิตภัณฑ์ มาตรฐานสินค้า สุขลักษณะในการแปรรูปอาหาร การพัฒนากระบวนการผลิต การใช้เครื่องมือห่วงโซ่แห่งคุณค่าในการวิเคราะห์สินค้า การพัฒนาและการออกแบบบรรจุภัณฑ์สินค้าของวิสาหกิจชุมชน การบริหารจัดการการผลิตและการตลาด การใช้ปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI) ในการสร้างคอนเทนต์เพื่อทำการตลาดออนไลน์ การถ่ายรูปเพื่อนำเสนอสินค้า การตลาดยุคใหม่ การบริหารจัดการกลุ่ม การบันทึกข้อมูลรายรับรายจ่ายเพื่อนำมาจัดทำข้อมูลบัญชี 4) จัดซื้อและส่งมอบวัสดุให้กับกลุ่มเกษตรกร และ 5) ติดตามความก้าวหน้าการดำเนินโครงการ ทั้งนี้ มีกำหนดจัดอบรมในช่วงเดือน พฤษภาคม 2567 เป้าหมายจัดอบรม 1 ครั้ง/กลุ่มเกษตรกร

(2.1.5) กองวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีอุตสาหกรรมสัตว์น้ำ จัดอบรมถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีด้านอุตสาหกรรมสัตว์น้ำ โดยมีขั้นตอนการดำเนินงาน ได้แก่ 1) กลุ่มเกษตรกร/เกษตรกร หรือเจ้าหน้าที่ประมงในพื้นที่แจ้งความประสงค์ให้หน่วยงานไปถ่ายทอดความรู้หรือเทคโนโลยีด้านอุตสาหกรรมสัตว์น้ำ 2) เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานติดต่อประสานงาน เพื่อนัดวัน เวลา และสถานที่ 3) เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานเตรียมความพร้อมในการลงพื้นที่ในการถ่ายทอดความรู้หรือเทคโนโลยีด้านอุตสาหกรรมสัตว์น้ำ และ 4) ลงพื้นที่ในการถ่ายทอดความรู้หรือเทคโนโลยีด้านอุตสาหกรรมสัตว์น้ำ

(2.2) การพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าเกษตร

(2.2.1) สำนักงานสหกรณ์จังหวัด พัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าเกษตรของสถาบันเกษตรกรทางอ้อม ผ่านการช่วยเหลือสถาบันเกษตรกรให้มีเครือข่ายทั้งกับสถาบันเกษตรกรที่ดำเนินธุรกิจประเภทเดียวกันและสถาบันเกษตรกรที่ดำเนินธุรกิจประเภทอื่น ๆ รวมทั้ง องค์กรธุรกิจเอกชน

และสถาบันการศึกษา ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูล/องค์ความรู้ในการแปรรูปสินค้าเกษตรและการทำธุรกิจ การยืม/คืนการใช้งานอุปกรณ์/เครื่องมือ และการจัดซื้อ/จำหน่ายวัตถุดิบ/ปัจจัยการผลิต/ผลิตภัณฑ์ระหว่างกัน

(2.2.2) กองพัฒนาผลิตภัณฑ์ข้าว พัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าเกษตร ของสถาบันเกษตรกร โดยจัดจ้างผู้รับจ้างที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ ในการแปรรูปสินค้าเกษตรเพื่อมาช่วยเหลือสถาบันเกษตรกรในการพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าเกษตรชนิดใหม่ ๆ

(2.2.3) สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์จังหวัด พัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าเกษตรของสถาบันเกษตรกรทางอ้อม ผ่านการสนับสนุนเอกสารทางบัญชี/สมุดบัญชี 13 เล่ม ที่ได้มาตรฐานให้กับสถาบันเกษตรกรเพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลทางบัญชี/จัดทำบัญชีขั้นต้น ซึ่งจะเป็นประโยชน์สำหรับการวางแผนการผลิตและการตลาดของสถาบันเกษตรกรต่อไป ได้แก่ 1) ใบเสร็จรับเงิน 2) ใบเบิกเงิน 3) ใบขายเชื่อ 4) สมุดเงินสด 5) สมุดรายวันทั่วไป 6) สมุดบัญชีแยกประเภททั่วไป 7) ทะเบียนสมาชิกและหุ้น 8) ทะเบียนคุมสินทรัพย์ถาวร 9) ทะเบียนคุมสินค้า 10) ทะเบียนคุมวัตถุดิบ 11) สมุดบัญชีย่อย ลูกหนี้ 12) สมุดบัญชีย่อยเจ้าหนี้ และ 13) สมุดต้นทุนกำไร

(2.2.4) สำนักงานเกษตรจังหวัด พัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าเกษตรของสถาบันเกษตรกร โดยการสนับสนุนปัจจัยการผลิตต่าง ๆ ให้กับสถาบันเกษตรกร เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าเกษตรใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ พัฒนาระบบการแปรรูป/วัสดุ อุปกรณ์ พัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์/มาตรฐานการผลิต และพัฒนาบรรจุภัณฑ์/ฉลากสินค้า ปัจจัยการผลิต เหล่านี้ ได้แก่ ก่อ่งขนาด 1 – 2 กิโลกรัม/ถุง/กระสอบขาวสำหรับบรรจุข้าวสาร ถุงแก้ว/ซองใส่ขนม ถุงกระดาษกราฟท์ขยายข้างมีซิปล็อค ถุง/ซองซิปล็อค ถุงร้อน ซองดริป กระปุกน้ำพริก กระปุกพลาสติก ขวดแก้ว/พลาสติกแข็งใส ขวดเจลอาบน้ำ หลอดใส่น้ำผึ้ง แก้วกาแฟพร้อมฝาปิด สติกเกอร์/ฉลากผลิตภัณฑ์ แม่พิมพ์ทำขนมที่มีความคงทนถาวร รั้วพีช (เมล็ดถั่ว งาดำ งาขาว) น้ำตาลอ้อย ผงบาร์บีคิว/ต้มยำ พริก พริกเผา หอม น้ำตาล น้ำมัน หมูหยอง ไพล การบูร เมนทอล สีสผสม อุปกรณ์เครื่องครัว (ตะแกรงย่าง ถาด กะละมัง มีดปาดหน้า (สปาตุลล่า) เขียง ตราชั่ง ไม้รวด แปรงซิลิโคน หมวกและผ้ากันเปื้อน หม้อต้มกาแฟ กระทะควักกาแฟ ป้ายอะคริลิคพร้อมเสาเหล็ก)

(2.2.5) กองวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีอุตสาหกรรมสัตว์น้ำ พัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าประมงของสถาบันเกษตรกร โดยการให้บริการตรวจวิเคราะห์สิ่งเจือปน ในผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าประมงและให้การรับรองคุณภาพผลิตภัณฑ์ตราประมงธงเขียว รวมทั้ง รับผิดชอบที่ผ่านการรับรองมาจำหน่ายภายในร้านค้า Fisherman Shop ของกรมประมง

(3) ผลผลิต

(3.1) การฝึกอบรมเพื่อพัฒนาการทำธุรกิจแปรรูปสินค้าเกษตร จากกราดำเนินงานโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรแปรรูป ทำให้มีสถาบันเกษตรกร ประธาน เจ้าหน้าที่ และเกษตรกรสมาชิกในพื้นที่ได้รับการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาการทำธุรกิจแปรรูปสินค้าเกษตรในเรื่องต่าง ๆ ที่หลากหลาย ได้แก่ การสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลผลิต การสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับข้าวเปลือกโดยการทำข้าวกล้องงอก การแปรรูปผลิตภัณฑ์ให้หลากหลาย การแปรรูปทำข้าวฮาง/ข้าวกล้องงอน้ำนม/ข้าวเม่าบาร์เป็นผลิตภัณฑ์ใหม่

ของกลุ่ม การพัฒนาสูตรน้ำพริกปูนาที่เหมาะสมที่สุด การถนอมอาหาร การเป็นตลาดกลางน้ำของสถาบันเกษตรกรเพื่อรับซื้อผลผลิตจากสมาชิกส่งไปจำหน่ายยังเครือข่ายต่าง ๆ การหาเครือข่ายการผลิต การวางแผนการผลิต การวิเคราะห์ SWOT ของกลุ่ม การทำแผนธุรกิจ (Business Model Canvas) การวิเคราะห์การตลาด การหาช่องทางตลาด/การจำหน่าย ตลาดออนไลน์ การกำหนดราคาจำหน่ายผลิตภัณฑ์ การประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ผ่านช่องทางออนไลน์ต่าง ๆ การใช้ AI ช่วยในการประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์ การพัฒนา/เลือกใช้บรรจุภัณฑ์ การสร้างแบรนด์ การสร้างเรื่องราว (Story) ให้กับกลุ่ม การออกแบบโลโก้/สติ๊กเกอร์/ฉลากสำหรับผลิตภัณฑ์ การบริหารจัดการกลุ่มและการจัดทำบัญชี กระบวนการผลิตที่ถูกต้องที่จะทำให้ได้ผลผลิตที่ดี การปรับปรุงกระบวนการผลิตเพื่อลดต้นทุนการผลิต นวัตกรรมและเทคโนโลยีการผลิตต่าง ๆ เพื่อรักษาคุณภาพผลผลิต การวิเคราะห์/คำนวณต้นทุนการผลิต การขอมาตรฐานต่าง ๆ สำหรับการผลิตและผลิตภัณฑ์ (GMP GAP อย. OTOP ตราประมงธงเขียว และ Q)

(3.2) ผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าเกษตรได้รับการพัฒนา จากการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรแปรรูป ทำให้มีผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าเกษตรในพื้นที่ได้รับการพัฒนาอย่างหลากหลาย ได้แก่ ข้าวสาร ข้าวฮาง ข้าวกล้องงอก ข้าวแต่น้ำแดง โม่ ข้าวตั้งเพื่อสุขภาพ ข้าวพองกรอบ ข้าวเหนียวแก้ว นมพาสเจอร์ไรส์ชนิดถุงและแกลลอน นูกัด (ตั้งเมได้หวัน) กล้วยกรอบแก้ว กล้วยตากพลังงาน แสงอาทิตย์ กล้วยกวน น้ำตาลอ้อย มังคุดกวนรสขี้ผึ้ง กัมมีฉะ พริกแกง (แกงกะทิ แกงส้ม ไตปลาแห้ง แกงเนื้อ มีสมัน แกงเผ็ด) น้ำพริก (น้ำพริกปูนา น้ำพริกเผา น้ำพริกตาแดง น้ำพริกปลาทะเล น้ำพริกเผา กุ้ง น้ำพริกเผา มังคุด) อาหารทะเลสด (ปลาอินทรี กุ้งลายเสือ ปลากระพง กรรเชียงปู ปูนิ่ม) อาหารทะเลแปรรูป (จ๊อบปูม้า ทอดมันปูม้า แผ่นเบอร์เกอร์ปูม้า ผุกรักปูม้า ปอเปียะปูม้า) ปลาฉิ่งฉาง กะปิ น้ำปลา ซอส 3 รสราดปลาทอด ปลาสด/ปลาช่อน/ปลาดุก/ปลาสดแล้งแดดเดียว ปลานิล/ปลาทับทิมสด ปลาสามปลาตะเพียน ปลาร้า ข้าวคั่ว หม่าไข่ปลา ปลาแห้ง (ปลาวง) เนื้อปลารายชูด ทอดมันปลาราย ข้าวเกรียบปลานิลแบบแห้ง ปลานิลหยองรสดั้งเดิมและผสมผ้า แหนมกระดุกหมูอ่อน ไส้กรอกตะไคร้ ข้าวเกรียบจิ้งหรีดรสดั้งเดิม ผงผ้าโรยข้าว ผงจิ้งหรีดผสมผ้า ผงผ้าอบแห้ง คุกกี้ผ้า เนื้อมะพร้าว ลำไยสด ลำไยอบแห้ง ลำไยผง น้ำมังคุด มังคุดกรอบ ไวน์มังคุด ซอสมังคุด สหรัยผักกาดทะเลตากแห้ง บะหมี่เส้นจันท์บุรีสาหร่ายทะเล ไข่ครอบ ไข่เค็ม กาแฟแบบซองซองดริป กาแฟคั่ว ชี้ผึ้ง เสื้อผ้าใยกล้วยง ลิปปาล์ม ครีมทาसनเท้า ยาหม่อง ลูกประคบ เจลอาบนำ

(4) ผลลัพธ์

(4.1) การนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์

สถาบันเกษตรกร ร้อยละ 96.30 มีการนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ โดยนำไปใช้ประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนน 4.46 โดยมีการนำไปใช้ประโยชน์ในลักษณะต่าง ๆ ได้แก่ 1) วางแผนและกำหนดเป้าหมายการผลิต/จำหน่ายผลิตภัณฑ์ผ่านร้านค้าของสถาบันเกษตรกรเอง ศูนย์กระจายสินค้า/ตลาดนัดในจังหวัด การออกบูธตามงานต่าง ๆ (งาน OTOP เมืองทองธานี งานลดค่าครองชีพ) รวมทั้ง จำหน่ายผ่าน LINE และ Facebook 2) หาเครือข่ายลูกค้า/ผู้ผลิตวัตถุดิบ/พันธมิตรทางธุรกิจที่อยู่ในภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศ 3) ลด/ปรับเปลี่ยนช่วงเวลาการใช้เครื่องมือ/เครื่องจักร ดูแลรักษาทำความสะอาด เครื่องมือ/เครื่องจักรเป็นประจำ ปรับเปลี่ยนรูปแบบการจ่ายค่าแรงจากจ่ายรายวันเป็นเหมาจ่าย ปรับเปลี่ยน

วิธีการอบผลผลิตจากการใช้แก๊สเป็นใช้แสงแดด การดูแล/บำรุง/รักษาต้นไม้ผล เพื่อลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มปริมาณผลผลิต 4) ผลิตผลิตภัณฑ์ใหม่ (ข้าวกล้องน้ำนม น้ำพริกปูนา ไชร์ป้อ้อย น้ำตาลอ้อยแบบก้อน สำหรับชงกาแฟ ผงผ้าโรยข้าว ข้าวกรอบเคลือบช็อกโกแลต ลิปปาล์มจากซีพีฟู้ด) และผลิตผลิตภัณฑ์ให้หลากหลายให้เหมาะสมกับแต่ละกลุ่มลูกค้า 5) ผลิต/จำหน่ายผลผลิตทันทีตามคำสั่งซื้อ (ข้าวสาร) เพื่อลดปัญหาคุณภาพผลผลิตจากแมลงรบกวน (มอด) 6) ผลิตข้อมูลเกี่ยวกับสินค้าของสถาบันเกษตรกรให้นำเสนอใจสำหรับลูกค้าและนำ AI เข้ามาช่วยสร้างเนื้อหาหรือโควตาคำพูด (Content หรือ Quote) เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางออนไลน์ต่าง ๆ ของสถาบันเกษตรกร 7) ตั้งชื่อ/ออกแบบแบรนด์/โลโก้/ตราสัญลักษณ์/สติ๊กเกอร์/ฉลากสำหรับผลิตภัณฑ์ของสถาบันเกษตรกร 8) นำความรู้มาใช้ประกอบการตัดสินใจเกี่ยวกับการตั้งราคา/ปริมาณการผลิตผลิตภัณฑ์และแหล่ง/ปริมาณการจัดซื้อปัจจัยการผลิต และ 9) ขอบมาตรฐานตราสัญลักษณ์ประมงธงเขียวและใช้ตราดังกล่าวเพื่อขยายตลาดเพิ่มเติม (ตารางที่ 3.2.4-4-5)

(4.2) การนำปัจจัยการผลิตที่ได้รับไปใช้ประโยชน์

สถาบันเกษตรกร ร้อยละ 87.50 มีการนำปัจจัยการผลิตที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ โดยนำไปใช้ประโยชน์อยู่ในระดับมาก ที่ค่าคะแนน 3.94 โดยนำไปใช้ประโยชน์ในลักษณะต่าง ๆ ได้แก่ 1) ผลิตผลิตภัณฑ์ได้อย่างรวดเร็ว รสชาติ/กลิ่น/สี/ลักษณะภายนอกถูกใจ/ดึงดูดใจผู้บริโภค มีความหลากหลาย และได้คุณภาพ/เป็นมาตรฐาน 2) บรรจุผลิตภัณฑ์ให้มีความทันสมัย สามารถนำมาบริโภคได้สะดวก เก็บรักษาคุณภาพผลิตภัณฑ์เอาไว้ได้เป็นระยะเวลาานาน และสามารถขนส่งไปจำหน่ายได้ทั้งในพื้นที่ที่อยู่ใกล้และไกล 3) ให้ข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ (ชื่อผลิตภัณฑ์ ผู้ผลิต ส่วนผสม วันที่ผลิต วันหมดอายุ คุณภาพ/มาตรฐานต่าง ๆ ที่ได้รับ) เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้บริโภคและสามารถจำหน่ายได้ทั้งในราคาและปริมาณที่มากขึ้น และ 4) จัดบันทึกข้อมูล/เก็บหลักฐานทางบัญชี (ตารางที่ 3.2.4-4-5)

ตารางที่ 3.2.4-4 การนำความรู้และปัจจัยการผลิตที่ได้รับจากโครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตรไปใช้ประโยชน์

รายการ	ร้อยละ
1. การนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์	
1.1 นำไปใช้ประโยชน์	96.30
1.2 ยังไม่ได้นำไปใช้ประโยชน์	3.70
2. การนำปัจจัยการผลิตที่ได้รับไปใช้ประโยชน์	
2.1 นำไปใช้ประโยชน์	87.50
2.2 ยังไม่ได้นำไปใช้ประโยชน์	12.50

ที่มา: จากการสำรวจ

ตารางที่ 3.2.4-5 ระดับการนำความรู้และปัจจัยการผลิตที่ได้รับจากโครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร
ไปใช้ประโยชน์

รายการ	ระดับการนำไปใช้ประโยชน์ (ร้อยละ)					คะแนนเฉลี่ย	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1. ความรู้ที่ได้รับ	69.23	13.46	13.46	1.93	1.92	4.46	มากที่สุด
2. ปัจจัยการผลิตที่ได้รับ	54.29	2.86	25.71	17.14	-	3.94	มาก

ที่มา: จากการสำรวจ

(4.3) ขีดความสามารถด้านผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าเกษตร

ในภาพรวม สถาบันเกษตรกรมีขีดความสามารถด้านผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าเกษตรอยู่ในระดับมาก ที่ค่าคะแนน 4.20 โดยมีรายละเอียด ดังนี้ (ตารางที่ 3.2.4-6)

(4.3.1) ขีดความสามารถด้านการบริหารจัดการผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าเกษตรอยู่ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนน 4.22 เนื่องจากสมาชิกกลุ่มเข้าใจ/ให้ความร่วมมือ/เอาใจใส่ในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของกลุ่มเป็นอย่างดี กลุ่มมีการเรียนรู้เรื่องใหม่ ๆ เพื่อเพิ่มศักยภาพของกลุ่มอย่างต่อเนื่อง มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการแปรรูปผลผลิต มีการเก็บรวบรวมข้อมูลการทำธุรกิจ สามารถปิดบัญชีได้ทุกไตรมาส ทำให้ทราบว่าธุรกิจที่ทำอยู่ในปัจจุบันเป็นอย่างไร ทราบต้นทุน/กำไร สินค้าชนิดใดจำหน่ายได้ดี/ทำกำไร แผนและเป้าหมายสามารถดำเนินการได้หรือไม่ สามารถยื่นภาษีได้ด้วยตนเอง มีการวางตำแหน่งสินค้าให้สอดคล้องกับความต้องการ รูปแบบการใช้ชีวิต และระดับรายได้ของแต่ละกลุ่มลูกค้า

(4.3.2) ขีดความสามารถด้านการผลิตผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าเกษตรอยู่ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนน 4.28 เนื่องจากกลุ่มมีความพร้อม/สามารถควบคุมดูแลได้ทั้งด้านแรงงาน/วัตถุดิบ/เครื่องมือเครื่องจักร/สถานที่/โครงสร้างพื้นฐาน มีการวางแผนการผลิต สามารถควบคุมดูแลปริมาณการผลิตให้อยู่ในช่วงกำลังการผลิตที่กลุ่มมีศักยภาพที่จะทำได้ สามารถผลิตได้ตามปริมาณที่มีคำสั่งซื้อ มีการควบคุมดูแลกระบวนการผลิตเพื่อลดค่าใช้จ่ายและเพิ่มรายได้ มีเครือข่ายในการผลิต มีผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพ/ได้มาตรฐานสำหรับจำหน่ายได้อย่างหลากหลาย/ต่อเนื่อง สามารถส่งสินค้าให้กับลูกค้าได้ทุกราย

(4.3.3) ขีดความสามารถด้านการตลาดผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าเกษตรอยู่ในระดับมาก ที่ค่าคะแนน 4.09 เนื่องจากกลุ่มสามารถทำการตลาดได้ด้วยตนเอง มีแบรนด์สินค้าเป็นของตนเอง สามารถนำผลิตภัณฑ์ไปประกวดและออกบูธเพื่อจำหน่ายตามงานต่าง ๆ สินค้าได้รับการประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จักในหลากหลายช่องทาง มีตลาดค่อนข้างกว้างขวาง/แน่นอน/ชัดเจน มีกลุ่มลูกค้าใหม่เข้ามา และยังสามารถขยายตลาดออกไปได้อีก ทั้งในและนอกพื้นที่ ผ่านตลาดออนไลน์และตลาดออนไลน์ สินค้าที่ผลิตออกมาสามารถจำหน่ายได้เพิ่มขึ้น และสินค้าที่ส่งไปจำหน่ายตามสถานที่ต่าง ๆ ยังไม่เคยถูกส่งกลับ

ตารางที่ 3.2.4-6 ระดับขีดความสามารถด้านผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าเกษตรของสถาบันเกษตรกรที่ได้รับ
การสนับสนุนจากโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรแปรรูป

รายการ	ระดับขีดความสามารถ (ร้อยละ)					คะแนนเฉลี่ย	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1. การบริหารจัดการผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าเกษตร	45.65	36.96	13.04	2.18	2.17	4.22	มากที่สุด
2. การผลิตผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าเกษตร	56.52	23.91	15.22	-	4.35	4.28	มากที่สุด
3. การตลาดผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าเกษตร	43.48	32.61	17.39	2.17	4.35	4.09	มาก
ภาพรวมโครงการ	48.55	31.16	15.22	1.45	3.62	4.20	มาก

ที่มา: จากการสำรวจ

(4.4) มูลค่าการจำหน่ายผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าเกษตร

ก่อนโครงการ ปี 2566 สถาบันเกษตรกรมีมูลค่าการจำหน่ายผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าเกษตรเฉลี่ย 315,333 บาทต่อเดือน หลังโครงการ ปี 2567 มีมูลค่าเฉลี่ย 527,375 บาทต่อเดือน หรือมีมูลค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้น 212,042 บาทต่อเดือน คิดเป็นเพิ่มขึ้น ร้อยละ 67.24 ของมูลค่าก่อนโครงการ ปี 2566 (ตารางที่ 3.2.4-7)

ตารางที่ 3.2.4-7 มูลค่าการจำหน่ายผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าเกษตรของสถาบันเกษตรกรที่ได้รับการสนับสนุน
จากโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรแปรรูป ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

หน่วย: บาทต่อเดือน

รายการ	มูลค่าการจำหน่าย
1. ก่อนโครงการ ^{1/}	315,333
2. หลังโครงการ ^{1/}	527,375
3. ผลต่าง	212,042 (67.24) ^{2/}

หมายเหตุ: ^{1/}ก่อนโครงการ คือ ปี 2566 และหลังโครงการ คือ ปี 2567 และ

^{2/}ตัวเลขในวงเล็บ คือ ร้อยละการเปลี่ยนแปลง

ที่มา: จากการสำรวจ

(4.5) แผนบริหารจัดการและพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าเกษตร

สถาบันเกษตรกร ร้อยละ 91.89 มีแผนบริหารจัดการและพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าเกษตร โดยมีรายละเอียด ดังนี้ (ตารางที่ 3.2.4-8)

(4.5.1) ธุรกิจแปรรูปนม มีการวางแผนก่อสร้างจุดจำหน่ายผลิตภัณฑ์/ร้านกาแฟหน้าสถาบันเกษตรกร เชื่อมโยงเครือข่ายกับสถาบันเกษตรกรอื่นเพื่อจัดหาวัตถุดิบ (เมล็ดมะม่วงหิมพานต์และลูกเกด) ปรับปรุงกระบวนการผลิตและผลิตภัณฑ์เพื่อขอรับรองมาตรฐาน (GMP และ อย.) และหากกลุ่มลูกค้า/ตลาดใหม่ ๆ เพิ่มขึ้น (กลุ่มลูกค้าที่เป็นร้านกาแฟ ผู้สูงอายุ คนรักสุขภาพ ตลาดนมโรงเรียน) ต่อยอดผลิตผลิตภัณฑ์ใหม่ (โยเกิร์ตพร้อมดื่ม)

(4.5.2) ธุรกิจแปรรูปขนม มีการวางแผนปรับเปลี่ยนบรรจุภัณฑ์ (กระป๋องพลาสติก พอยล์ห่อขนม) และทำฉลากใหม่ ต่อยอดผลิตผลิตภัณฑ์/กิจกรรมใหม่ (เงาะกวน 3 รส กล้วยอบสมุนไพร เยลลี่น้ำผึ้ง ทองม้วน ข้าวแต่น้ ท้องเที่ยวในป่าไผ่) ปรับปรุงกระบวนการผลิตและผลิตภัณฑ์ เพื่อขอรับรองมาตรฐาน (GMP และ ออย.)

(4.5.3) ธุรกิจข้าวสาร มีการวางแผนต่อยอดผลิตผลิตภัณฑ์ใหม่ (ผงข้าวฮางสูตรธัญพืชและงาดำสำหรับขงดื่ม ข้าวหุงสุกพร้อมรับประทาน) ผลิตข้าวสารบรรจุถุงที่มีขนาดเล็กลง (250 กรัม) เพื่อให้เหมาะกับรูปแบบการใช้ชีวิตของคนในเขตกรุงเทพฯ ปริมาณชด และเมืองใหญ่ที่ไม่ค่อยได้ หุงข้าวกินเองเป็นหม้อใหญ่ ๆ ขยายปริมาณการผลิตให้มากขึ้น เชื่อมโยงเครือข่ายกับสถาบันเกษตรกรอื่น เพื่อจัดหาวัตถุดิบ

(4.5.4) ธุรกิจแปรรูปอาหารอื่น ๆ มีการวางแผนปรับเปลี่ยนบรรจุภัณฑ์ (ถุงซีลสุญญากาศ) และทำฉลากใหม่ ปรับปรุงกระบวนการผลิตและผลิตภัณฑ์เพื่อขอรับรองมาตรฐาน (GMP ออย. และ GAP) และขยายตลาดให้มากขึ้น ต่อยอดการผลิตผลิตภัณฑ์ใหม่ (พลาสติก/ปลาช่อน/ปลาตุ๋นคองน้ำเกลือ น้ำกะปิ ผงโรยข้าวปลานิลผสมผำ โจ๊กข้าวหอมมะลิปลานิลผสมผำ น้ำมั่งคุดผสมคอลลาเจน น้ำพริกเผามั่งคุดกุ้งจันทบุรี น้ำปรุงมั่งคุดสำหรับผัดเส้นจันทบุรี กาแฟพร้อมดื่ม) นำเครื่องมือเครื่องจักรเข้ามาช่วยเพื่อลดต้นทุน (เครื่องทอดเกล็ดปลา) จัดทำองค์ความรู้เกี่ยวกับการผลิตเพื่อเผยแพร่ให้กับสมาชิกและผู้สนใจ (ระบบการเพาะเลี้ยงผำที่ได้มาตรฐาน) ขยายปริมาณการผลิตให้มากขึ้น เชื่อมโยงเครือข่ายกับสถาบันเกษตรกรอื่นเพื่อจัดหาวัตถุดิบ

(4.5.5) ธุรกิจแปรรูปเสื้อผ้าและอื่น ๆ ที่ไม่ใช่อาหาร (ถ่านไม้ไผ่ดับกลิ่น การท่องเที่ยว) มีการวางแผนต่อยอดการผลิตผลิตภัณฑ์ใหม่ (เสื้อผ้ารูปทรงใหม่ ๆ สเปรย์ไล่ยุงจากใบถอบแถบน้ำ) และขยายตลาดให้มากขึ้น ประชาสัมพันธ์กลุ่มและผลิตภัณฑ์ของกลุ่มผ่านช่องทางต่าง ๆ (YouTube Facebook) ปรับปรุงกระบวนการผลิตและผลิตภัณฑ์เพื่อขอรับรองมาตรฐาน (GMP และ ออย.)

ตารางที่ 3.2.4-8 แผนบริหารจัดการและพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าเกษตร

รายการ	ร้อยละ
1. มีแผนบริหารจัดการ	91.89
2. ไม่มีแผนบริหารจัดการ	8.11

ที่มา: จากการสำรวจ

(5) ความพึงพอใจ

(5.1) ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่

ในภาพรวม เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบดำเนินโครงการในพื้นที่ มีความพึงพอใจต่อการดำเนินโครงการอยู่ในระดับมาก ที่ค่าคะแนน 4.14 เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่ามีความพึงพอใจมากที่สุดในเรื่องการถ่ายทอดความรู้ รองลงมา คือ เกษตรกรได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมโครงการและการชี้แจงทำความเข้าใจขั้นตอน/วิธีการดำเนินโครงการจากส่วนกลาง ตามลำดับ (ตารางที่ 3.2.4-9)

ตารางที่ 3.2.4-9 ระดับความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อการดำเนินโครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร

รายการ	คะแนนเฉลี่ย	แปลผล
1. งบประมาณที่ได้รับจัดสรร	3.72	มาก
2. การชี้แจงทำความเข้าใจขั้นตอน/วิธีการดำเนินโครงการจาก ส่วนกลาง	4.31	มากที่สุด
3. หลักเกณฑ์/เงื่อนไขของโครงการ	4.03	มาก
4. ปัจจัยการผลิตที่สนับสนุน	4.00	มาก
5. การถ่ายทอดความรู้	4.39	มากที่สุด
6. การได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมโครงการ	4.36	มากที่สุด
ภาพรวมโครงการ	4.14	มาก

ที่มา: จากการสำรวจ

(5.2) ความพึงพอใจของเกษตรกร

ในภาพรวม ประธาน เจ้าหน้าที่ และเกษตรกรสมาชิกสถาบันเกษตรกร/วิสาหกิจชุมชนที่เข้าร่วมโครงการมีความพึงพอใจต่อการดำเนินโครงการอยู่ในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน 4.90 เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า มีความพึงพอใจมากที่สุดในเรื่องประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการ รองลงมา คือ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการและหลักเกณฑ์การคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ ตามลำดับ (ตารางที่ 3.2.4-10)

ตารางที่ 3.2.4-10 ระดับความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการดำเนินโครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร

รายการ	คะแนนเฉลี่ย	แปลผล
1. การประชาสัมพันธ์/ชี้แจงรายละเอียดโครงการ	4.89	มากที่สุด
2. หลักเกณฑ์การคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ	4.90	มากที่สุด
3. ปัจจัยการผลิตที่สนับสนุน	4.88	มากที่สุด
4. การถ่ายทอดความรู้	4.89	มากที่สุด
5. เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ	4.92	มากที่สุด
6. การได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมโครงการ	4.93	มากที่สุด
ภาพรวมโครงการ	4.90	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

(6) ข้อค้นพบ

(6.1) เจ้าหน้าที่

(6.1.1) สำนักงานสหกรณ์จังหวัดยังมีข้อจำกัดเรื่องงบประมาณ ส่งผลให้กลุ่มเป้าหมายที่สามารถเข้าร่วมโครงการได้มีจำนวนน้อย ดังนั้น การขยายผล โดยการแบ่งปันความรู้ระหว่างผู้ที่ได้เข้าร่วมโครงการและไม่เข้าร่วมโครงการ จึงอาจมีความคลาดเคลื่อน ไม่ถูกต้อง

(6.1.2) กองพัฒนาผลิตภัณฑ์ข้าว กรมการข้าวยังได้รับจัดสรรงบประมาณจำนวนค่อนข้างน้อยและล่าช้า

(6.1.3) สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์จังหวัดยังได้รับจัดสรรงบประมาณจำนวนค่อนข้างน้อยและล่าช้า ส่งผลให้การดำเนินงานสอน/แนะนำ/ติดตามผลการจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชนล่าช้าตามไปด้วย รวมทั้ง ยังขาดงบประมาณสำหรับสนับสนุนปัจจัยการผลิต

(6.1.4) สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์จังหวัดเห็นว่าการจัดทำบัญชีเป็นเรื่องที่มีรายละเอียดค่อนข้างมากและยุ่งยากซับซ้อน ดังนั้น การสอน/แนะนำให้วิสาหกิจชุมชนมีความรู้ความเข้าใจและสามารถจัดทำบัญชีได้อย่างถูกต้อง จึงต้องใช้ระยะเวลาค่อนข้างมาก

(6.1.5) สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์จังหวัดยังไม่สามารถวัดผลได้ว่าวิสาหกิจชุมชนมีความรู้ความเข้าใจและความสามารถในการจัดทำบัญชีได้อยู่ในระดับใด เนื่องจากวิสาหกิจชุมชนบางแห่งยังไม่มีกรดำเนินงานธุรกิจใด ๆ

(6.1.6) สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์จังหวัดเห็นว่ากรมส่งเสริมการเกษตรยังกำหนดรายชื่อวิสาหกิจชุมชนเป้าหมายในการสอน/แนะนำการจัดทำบัญชีให้กับสำนักงานฯ ค่อนข้างล่าช้า และเป็นเป้าหมายที่ไม่มีความพร้อมหรือมีความต้องการในการจัดทำบัญชี

(6.1.7) สำนักงานเกษตรจังหวัดเห็นว่าโครงการนี้เป็นโครงการที่วิสาหกิจชุมชนเป้าหมายได้รับประโยชน์ที่เป็นรูปธรรมอย่างมากที่สุด

(6.1.8) สำนักงานเกษตรจังหวัดยังได้รับจัดสรรงบประมาณจำนวนค่อนข้างน้อย ไม่สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกรในพื้นที่ และล่าช้ากว่าแผนการปฏิบัติงาน ส่งผลให้ต้องเร่งรีบดำเนินงานและเบิกจ่ายงบประมาณ ผลการดำเนินงานจึงอาจไม่ดีเท่าที่ควร อาทิ การจัดทำบรรจุภัณฑ์อาจยังไม่สวยงาม รวมทั้ง ยังขาดงบประมาณสำหรับฝึกปฏิบัติ สนับสนุนค่าตอบแทนวิทยากรและค่าเดินทางไปดำเนินงานในพื้นที่ และยังไม่สามารถใช้งบประมาณสำหรับจัดซื้ออุปกรณ์บางชนิด (ครุภัณฑ์) ให้กับกลุ่มเป้าหมายได้

(6.1.9) สำนักงานเกษตรจังหวัดเห็นว่าวิสาหกิจชุมชนยังมีความต้องการการสนับสนุนเพิ่มเติมสำหรับการพัฒนาโครงการสร้างอาคารการผลิตเพื่อให้ได้รับการรับรองมาตรฐาน

(6.2) เกษตรกร

(6.2.1) การดำเนินโครงการ โดยการให้องค์ความรู้และการสนับสนุนปัจจัยการผลิต มีส่วนช่วยให้กลุ่มมีโอกาสได้รับความรู้มากขึ้นและประหยัดต้นทุนและค่าใช้จ่ายในการผลิต

(6.2.2) การอบรมถ่ายทอดความรู้และการสนับสนุนปัจจัยการผลิต ในระยะเวลาที่ไม่พร้อมกัน ส่งผลให้ไม่มีความต่อเนื่องในการนำความรู้ไปใช้ในทางปฏิบัติ เนื่องจากสมาชิก ลืมความรู้ที่ได้รับไปหมดแล้ว

(6.2.3) สมาชิกที่มีอายุมากยังไม่เห็นถึงความจำเป็นหรือประโยชน์ จากการพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าเกษตร อาทิ การพัฒนาบรรจุภัณฑ์ใหม่

(6.2.4) สหกรณ์และวิสาหกิจชุมชนบางแห่งประสบปัญหาเกี่ยวกับ กำลังการผลิต ยังไม่สามารถผลิตสินค้าได้ในปริมาณมากและรวดเร็ว เนื่องจากเครื่องมือ/เครื่องจักรสำหรับการผลิต ผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าเกษตรมีความทรุดโทรมอย่างมาก หรือขาดแคลนเครื่องมือ/เครื่องจักรที่ทันสมัยและมีขนาดที่เหมาะสม อาทิ โรงสีข้าว เครื่องบรรจุสินค้า และเครื่องหีบอ้อย หรือขาดคนรุ่นใหม่ที่มีทักษะ ในการนำเครื่องมือ/เครื่องจักรที่ทันสมัยมาใช้งาน

(6.2.5) สหกรณ์และวิสาหกิจชุมชนบางแห่งมีผลผลิตน้อยลง/เสียหาย/สูญหาย เนื่องจากสมาชิกมีอายุมากขึ้น สุขภาพไม่แข็งแรง ไม่มีทายาทมาสืบทอด จึงเลิกกิจการการผลิตไป หรือไม่มีคนรุ่นใหม่ที่มีความสนใจ/ความรู้/ทักษะ/ความพร้อมที่จะมาผลิตวัตถุดิบส่งให้กับสหกรณ์ และวิสาหกิจชุมชน หรือได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ/ภัยธรรมชาติ

(6.2.6) บางฤดูกาล ปัจจัยการผลิต/วัสดุ/วัตถุดิบสำหรับการผลิต คลาดแคลน ไม่เพียงพอ และมีราคาสูงขึ้น อาทิ แก๊สและน้ำมันเชื้อเพลิง ไข่เป็ด ผักชี น้ำมันดิบ รวมทั้งการจัดหา วัตถุดิบจากเครือข่ายยังไม่ได้ปริมาณและคุณภาพตามที่คาดหวัง

(6.2.7) สหกรณ์และวิสาหกิจชุมชนบางแห่งยังไม่มีความพร้อม ในการขอการรับรองมาตรฐาน ออย. เนื่องจากขาดแคลนเงินทุนสำหรับปรับปรุงมาตรฐานกระบวนการผลิต จึงทำให้สินค้าของกลุ่มยังไม่ได้รับการรับรองมาตรฐาน ออย. ส่งผลให้ไม่สามารถส่งสินค้าเข้าไปจำหน่าย ใน Platform Online ได้

(6.2.8) สมาชิกวิสาหกิจชุมชนไม่ค่อยมีเวลาว่าง ส่งผลให้การเข้าร่วม กิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการไม่สามารถทำได้อย่างเต็มที่

(6.2.9) การดำเนินโครงการยังขาดความต่อเนื่อง มีการให้การสนับสนุน ในรูปแบบต่าง ๆ กับวิสาหกิจชุมชนเพียงแค่ปีแรกปีเดียว

(6.2.10) วิสาหกิจชุมชนยังไม่มีความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้ตราสัญลักษณ์ มาตรฐาน อาทิ ไม่เข้าใจว่าสามารถใช้ตราสัญลักษณ์ประมงธงเขียวหรือตราสัญลักษณ์การปฏิบัติทางการเกษตร ที่ตรงกับตราสัญลักษณ์มาตรฐาน ออย. บนสินค้าได้หรือไม่

(6.2.11) การจัดทำบัญชีค่อนข้างมีความยุ่งยากซับซ้อน ผู้รับผิดชอบ จัดทำบัญชียังไม่สามารถจัดทำบัญชีได้อย่างเต็มที่ เนื่องจากมีหน้าที่อื่นในวิสาหกิจชุมชนที่ต้องทำด้วย อีกทั้ง วิสาหกิจชุมชนดำเนินงานธุรกิจที่หลากหลายและเกี่ยวเนื่องกัน ส่งผลให้ไม่สามารถแบ่งแยกบัญชีสำหรับ แต่ละธุรกิจได้ อาทิ วิสาหกิจชุมชนมีเงินกำไรจากการดำเนินธุรกิจรถเกี่ยวข้าวภายใต้โครงการแปลงใหญ่

ซึ่งนำไปซื้อเมล็ดพันธุ์ข้าวเพื่อนำมาดำเนินธุรกิจให้สมาชิกยืม/คืนเมล็ดพันธุ์ข้าวภายใต้โครงการโรงงานเมล็ดพันธุ์ข้าวของวิสาหกิจชุมชน

(6.2.12) กฎหมาย/ระเบียบบางอย่างไม่เอื้ออำนวยให้กลุ่มดำเนินธุรกิจได้อย่างมีความสามารถในการแข่งขัน อาทิ กฎหมายภาษีมูลค่าเพิ่ม กฎหมายค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำ และระเบียบการกำหนดอัตราค่านวดค่าเสื่อมในทางบัญชี ทำให้สหกรณ์และวิสาหกิจชุมชนมีต้นทุนในการผลิตค่อนข้างสูง

(7) ข้อเสนอแนะ

(7.1) เจ้าหน้าที่

(7.1.1) กรมส่งเสริมสหกรณ์ควรสนับสนุนและพัฒนาสหกรณ์อย่างต่อเนื่อง โดยจัดให้มีทีมผู้เชี่ยวชาญด้านการแปรรูปหรือการออกแบบผลิตภัณฑ์ เพื่อให้คำปรึกษากับสหกรณ์ และทำการวิจัยหรือศึกษาข้อมูลของสหกรณ์ เพื่อให้สามารถจัดหลักสูตรการฝึกอบรมได้ตรงตามความต้องการพัฒนาของสหกรณ์

(7.1.2) กรมส่งเสริมสหกรณ์ควรช่วยเหลือสหกรณ์ให้มีคำสั่งซื้อเพิ่มมากขึ้น/เข้าถึงตลาดใหม่ ๆ เพื่อเป็นการระบายสินค้า อาทิ ตลาดข้าวสารที่จำหน่ายให้กับโรงพยาบาลหรือเรือนจำสำหรับหุงให้ผู้ป่วยหรือนักโทษรับประทาน รวมทั้ง หน่วยงานราชการอื่น ๆ สำหรับช่วยเหลือผู้ประสบภัยธรรมชาติต่าง ๆ ตลาดที่เปิดตามหน่วยงานราชการ Platform ตลาดออนไลน์ต่าง ๆ การพาไปออกบูธจำหน่ายสินค้าตามงานต่าง ๆ ร้านค้าต่าง ๆ ตลาดนมโรงเรียน

(7.1.3) กรมการข้าวควรเพิ่มเติมการขอรับจัดสรรงบประมาณสำหรับดำเนินโครงการมากขึ้น เพื่อให้สามารถสนับสนุนการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้กับกลุ่มเกษตรกรได้อย่างยั่งยืน

(7.1.4) กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ควรเพิ่มเติมการขอรับจัดสรรงบประมาณสำหรับดำเนินโครงการมากขึ้น และควรจัดสรรให้หน่วยงานในระยะเวลาที่ใกล้เคียงกับแผนการปฏิบัติงาน

(7.1.5) กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ควรจัดหาหรือจัดให้มีตลาดหรือช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้าของวิสาหกิจชุมชนเพิ่มมากขึ้น เพื่อให้วิสาหกิจชุมชนสามารถอยู่รอดได้ด้วยตนเอง

(7.1.6) กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ควรเป็นที่เล็งในการให้คำแนะนำการจัดทำบัญชีอย่างต่อเนื่อง อาจเพิ่มความรู้ในการให้ความรู้เพิ่มเติมจำนวนครั้งการสอนแนะ จากเดิม 3 ครั้งเป็นอย่างน้อย 4 – 6 ครั้ง เพื่อให้วิสาหกิจชุมชนสามารถจัดทำและนำข้อมูลทางบัญชีไปใช้ประโยชน์ได้

(7.1.7) กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ควรปรับปรุงสมุดบัญชีที่สนับสนุนให้กับวิสาหกิจชุมชนให้มีความสอดคล้องกับรูปแบบสมุดบัญชีอย่างง่ายที่วิสาหกิจชุมชนกำลังใช้อยู่แล้ว อาทิ ปรับปรุงให้มีช่องบันทึกรายการฝาก - หนี้สิน เพื่อให้สมาชิกวิสาหกิจชุมชนสามารถตรวจสอบสถานะการฝากและหนี้สินของตนเองได้และเกิดความโปร่งใสในการบริหารจัดการ

(7.1.8) กรมส่งเสริมการเกษตรควรเลือกวิสาหกิจชุมชนเป้าหมายสอน/แนะนำการจัดทำบัญชีให้กับกรมตรวจบัญชีสหกรณ์เพื่อให้การส่งเสริมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงคุณสมบัติ ดังนี้ 1) เป็นวิสาหกิจชุมชนที่มีการดำเนินงานธุรกิจอย่างต่อเนื่อง สามารถต่อยอดธุรกิจได้

2) มีความสนใจเรียนรู้การจัดทำบัญชี และ 3) มีความพร้อม/มีผู้รับผิดชอบจัดทำบัญชี เพื่อให้สามารถต่อยอดการให้ความรู้ในด้านการทำบัญชีได้

(7.1.9) กรมส่งเสริมการเกษตรควรเพิ่มเติมการขอรับการจัดสรรงบประมาณสำหรับดำเนินโครงการมากขึ้น เพื่อรองรับให้วิสาหกิจชุมชนที่มีจำนวนมากได้รับการส่งเสริมอย่างทั่วถึง มีความเข้มแข็งมากขึ้น (อาทิ มากกว่า 2 วิสาหกิจชุมชนต่อปี) อาจมีการเชิญวิทยากรจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาให้ความรู้ได้ครบทุกหน่วยงาน จัดหาและส่งเสริมปัจจัยการผลิตได้ตรงตามความต้องการของวิสาหกิจชุมชน อาทิ ฤกษ์กรีนลาย และเพิ่มเติมการดำเนินงานกิจกรรมอื่น ๆ ที่น่าสนใจ อาทิ การศึกษาดูงาน

(7.1.10) กรมส่งเสริมการเกษตรควรประสานหน่วยงานระดับจังหวัด/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่เพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณ หรือจัดหาแหล่งเงินทุนดอกเบี้ยต่ำให้กับวิสาหกิจชุมชน สำหรับใช้พัฒนาอาคาร/โรงเรียน กระบวนการผลิตให้ได้ตามมาตรฐาน

(7.1.11) กรมส่งเสริมการเกษตรควรขยายกรอบระยะเวลาการดำเนินงานโครงการให้มากขึ้น ทั้งการจัดอบรมและการจัดซื้อจัดจ้างปัจจัยการผลิตสนับสนุนให้กับวิสาหกิจชุมชนเป้าหมาย

(7.1.12) กรมส่งเสริมการเกษตรควรส่งเสริมและช่วยเหลือในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว เป็นการเพิ่มรายได้ให้กับวิสาหกิจชุมชน

(7.1.13) กรมประมงควรเพิ่มเติมการขอรับการจัดสรรงบประมาณอุดหนุนสำหรับดำเนินโครงการ เพื่อให้สามารถสนับสนุนด้านการปรับปรุงโรงเรือนการผลิต ปัจจัยการผลิต เครื่องมือและอุปกรณ์ให้กับกลุ่มเกษตรกรได้

(7.1.14) กรมประมงควรอำนวยความสะดวกเรื่องการทำมาตรฐานตราสัญลักษณ์ประมงธงเขียวอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากเป็นตราสัญลักษณ์ที่ทำให้ลูกค้าของสถาบันเกษตรกรเชื่อมั่นในคุณภาพของสินค้าที่ได้รับตราสัญลักษณ์ดังกล่าว และควรประชาสัมพันธ์ตราสัญลักษณ์ดังกล่าวให้เป็นที่รู้จักของผู้บริโภคมากขึ้น

(7.2) เกษตรกร

(7.2.1) เกษตรกรมีความต้องการให้หน่วยงานส่งเสริมและสนับสนุนสหกรณ์และวิสาหกิจชุมชนให้ครอบคลุมและต่อเนื่อง เพื่อให้สหกรณ์และวิสาหกิจชุมชนมีความชำนาญในการดำเนินงานธุรกิจ ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

- สนับสนุนงบประมาณอุดหนุนจากแหล่งต่าง ๆ เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมให้กับกลุ่ม อาทิ ทุนหมุนเวียนซื้อวัตถุดิบ ค่าจ้างผู้เชี่ยวชาญ ค่าเดินทางไปออกบูธจำหน่ายสินค้าตามงานต่าง ๆ

- สนับสนุนปัจจัยการผลิต/วัสดุอุปกรณ์/เครื่องมือ/เครื่องจักรทุนแรงต่าง ๆ อาทิ เครื่องทำข้าวกล้องงอก เครื่องแช่ข้าวโพดหวาน เครื่องอบลดความชื้น เครื่องสีข้าวกล้อง ตู้แช่ เครื่องกระตุ้นแบบน้ำไหลวน เครื่องยิงส่น้ำข้าวเสียออก เครื่องบรรจุ เครื่องอัดฟาง เต้าแก้อีเต้าอบขนาดใหญ่ ถังบ่มน้ำผึ้ง บิลเงินสด สมุดรายรับจ่ายง่าย เครื่องบดน้ำแข็ง เครื่องปั่น ฉลาก/ถุงบรรจุ

เครื่องหันข้าวเกรียบ เครื่องตัดไซส์แมลง รถไถ เครื่องคว่ำกาแพ รวมทั้งสนับสนุนโครงสร้างพื้นฐานที่ได้มาตรฐาน ห้องบรรจุ/ผลิต โรงเรือน และโรงสี

- สนับสนุนองค์ความรู้ใหม่ ๆ ที่ตรงกับความต้องการของกลุ่ม การจัดอบรม/การศึกษาดูงานในภูมิภาค การแนะนำ การจัดกิจกรรม การฝึกปฏิบัติ การช่วยเหลือ อาทิ ตลาดออนไลน์ (Tiktok) ตลาดปลายน้ำ (หอการค้า ศูนย์ OTOP ห้าง Modern trade) ช่องทางการจำหน่าย วิธีการเข้าหาลูกค้า/เครือข่าย การออกแบบบรรจุภัณฑ์ การยกระดับผู้ประกอบการ การเชื่อมโยงตลาด/ การสร้างเครือข่าย กระบวนการขอมาตรฐาน (มผช. GAP และ อย.) การผลิตสินค้าให้เหมาะกับแต่ละกลุ่มลูกค้า การใช้โปรแกรมการจัดทำบัญชี การจัดทำบัญชีอย่างง่าย/บัญชีพื้นฐาน การเลี้ยงผ้า การนำตราประมงธงเขียวไปใช้ วิธีการร่อนน้ำผึ้งไม่ให้มีสิ่งเจือปนขนาดเล็ก (เกสรดอกไม้) การทำ Fact Sheet ของวัตถุดิบ (ไข่) ที่ใช้ผลิตสินค้าเพื่อขอ อย. เทคโนโลยีการเลี้ยง/ดูแล/รักษาโรคปลา แหล่งซื้อวัตถุดิบที่ใช้ผสมเป็นอาหารสัตว์ การทำปลาต้ม

- สนับสนุนองค์ความรู้เพื่อให้เกษตรกรสามารถต่อยอดแปรรูป/ออกแบบผลิตภัณฑ์ใหม่/ให้มีความหลากหลาย อาทิ การทำผงจุกข้าวสำหรับขงตี๋ม การทำขนม Pop Rice จากข้าวหัก การทำข้าวแต๋น การทำทอफीจากน้ำตาลอ้อย ขนมข้าวตูปกรอบไม่มีน้ำมันรสจิ้งหรีด เต้าหู้ไข่จากไข่ขาว

(7.2.2) ควรสนับสนุนการประชาสัมพันธ์/โปรโมทวิสาหกิจชุมชน/สถาบันเกษตรกร รวมทั้งผลิตภัณฑ์/ตราของกลุ่มให้เป็นที่รู้จักในวงกว้าง ผ่านช่องทางต่าง ๆ

3.2.5 แผนแม่บทย่อยเกษตรอัจฉริยะ

1) สารสำคัญ

1.1) แนวทางการพัฒนา

1.1.1) ส่งเสริมการพัฒนาพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ ปัจจัยการผลิต เครื่องจักรกลและอุปกรณ์การเกษตร รวมทั้งเทคโนโลยีและนวัตกรรมการเกษตรแห่งอนาคต อาทิ เกษตรแม่นยำเกษตรในร่มและเกษตรแนวตั้งเพื่อนำมาใช้ในกระบวนการผลิตและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตการเกษตรทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ ตลอดจนเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและทดแทนแรงงานภาคเกษตรที่ลดลงและเข้าสู่สังคมสูงอายุ

1.1.2) พัฒนาศักยภาพเกษตรกรในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเกษตร การจัดการภาคเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม รวมถึงองค์ความรู้ด้านการผลิตและการตลาดต่าง ๆ ตลอดจนการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ เทคโนโลยีดิจิทัลฐานข้อมูลสารสนเทศทางการเกษตรต่าง ๆ เพื่อการวางแผนการเกษตร และพัฒนาเกษตรกรให้เป็นเกษตรกรอัจฉริยะที่มีขีดความสามารถในการแข่งขัน

1.1.3) สนับสนุนและส่งเสริมการทำระบบฟาร์มอัจฉริยะ โดยการถ่ายทอดและสนับสนุนให้เข้าถึงองค์ความรู้และเทคโนโลยีแก่เกษตรกรในราคาที่สามารถเข้าถึงได้ ควบคู่กับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและการใช้ประโยชน์จากข้อมูลในการวางแผนการปรับเปลี่ยนกระบวนการผลิตสินค้า

ที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด เพื่อเพิ่มผลผลิตภาพการผลิต เพิ่มผลผลิตทางการเกษตรในเชิงมูลค่า และปริมาณต่อพื้นที่สูงสุด และทดแทนการผลิตดั้งเดิม

1.2) เป้าหมาย

1.2.1) สินค้าที่ได้จากเทคโนโลยีสมัยใหม่/อัจฉริยะมีมูลค่าเพิ่มขึ้น

1.2.2) ผลผลิตต่อหน่วยของฟาร์มหรือแปลงที่มีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่/อัจฉริยะเพิ่มขึ้น

1.3) ตัวชี้วัด

1.3.1) มูลค่าสินค้าที่มีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่/อัจฉริยะ เพิ่มขึ้นร้อยละ 4

1.3.2) ผลผลิตต่อหน่วยของฟาร์มหรือแปลงที่มีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่/อัจฉริยะ

เพิ่มขึ้นร้อยละ 15

1.4) หน่วยงานดำเนินการ จำนวน 3 หน่วยงาน ได้แก่ กรมส่งเสริมการเกษตร กรมการข้าว

และกรมวิชาการเกษตร

1.5) งบประมาณ รวมทั้งสิ้น 29.2882 ล้านบาท

2) วิธีการติดตาม

2.1) การเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1.1) รายงานความก้าวหน้าผลการดำเนินงานโครงการจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

2.1.2) พื้นที่เป้าหมาย การลงพื้นที่สำรวจข้อมูลครอบคลุมพื้นที่ดำเนินการ 7 จังหวัด

2.1.3) กลุ่มเป้าหมาย

(1) เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ

(2) กลุ่มเกษตรกรและเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

2.2) ช่วงระยะเวลาของข้อมูล ช่วงเดือนเมษายน – กันยายน 2567 เป็นการเก็บข้อมูลเพื่อติดตามกระบวนการและขั้นตอนการดำเนินงานโครงการ กิจกรรม ความพึงพอใจ ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะ จากกลุ่มเป้าหมาย ดังนี้

2.2.1) เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 จากการลงพื้นที่สำรวจข้อมูล

2.2.2) สถาบันเกษตรกร/เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 จากการลงพื้นที่สำรวจข้อมูล

2.3) แผนภาพความเชื่อมโยงประเด็นและตัวชี้วัดภาพรวมแผนแม่บทย่อยเกษตรชีวภาพ ประกอบด้วย 2 ส่วน ได้แก่ 1) เป้าหมาย และตัวชี้วัดของแผนแม่บทย่อยเกษตรอัจฉริยะ และ 2) วัตถุประสงค์ กิจกรรม และตัวชี้วัดของโครงการ (ภาพที่ 3.2.5-1) รายละเอียด ดังนี้

แผนแม่บทย่อยเกษตรอัจฉริยะ

ภาพรวมของแผนแม่บทย่อยเกษตรอัจฉริยะ	แปลงพื้นที่/เกษตรกร/เครือข่ายที่มีการใช้ประโยชน์เทคโนโลยีสมัยใหม่/อัจฉริยะ	1. มูลค่าผลผลิตของฟาร์ม/แปลงที่นำเทคโนโลยีสมัยใหม่/อัจฉริยะเพิ่มขึ้น	2. ผลผลิตต่อหน่วยของฟาร์มหรือแปลงที่มีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่/อัจฉริยะ เพิ่มขึ้น
	OUTPUT	OUTCOME	
เป้าหมาย			
ตัวชี้วัด	- จำนวนแปลงพื้นที่/เกษตรกร/เครือข่ายที่ได้รับการพัฒนาหรือส่งเสริม - ร้อยละของแปลงพื้นที่/เกษตรกร/เครือข่ายที่ได้รับการพัฒนาหรือส่งเสริม มีการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์อย่างต่อเนื่อง	- มูลค่าผลผลิตของฟาร์ม/แปลงที่นำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ทั้งพืช ปศุสัตว์ ประมง เพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่าร้อยละ 5	- ผลผลิตต่อหน่วยของฟาร์ม/แปลงที่นำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ทั้งพืช ปศุสัตว์ ประมง เพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่าร้อยละ 15

วัตถุประสงค์ กิจกรรม และตัวชี้วัด ของโครงการ

โครงการ 1 อำเภอ 1 แปลงเกษตรอัจฉริยะ	วัตถุประสงค์	ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาให้เกษตรกรมีการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่/อัจฉริยะมาปรับใช้ในพื้นที่	เกษตรกร/พื้นที่/แปลง เป้าหมายมีประสิทธิภาพการผลิตที่เพิ่มขึ้น ผลผลิตต่อหน่วยในแปลงเพิ่มขึ้น และสามารถลดต้นทุนการผลิตได้
	กิจกรรม	- จำนวนพื้นที่ที่ได้รับการพัฒนาการผลิตข้าวด้วยเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ 150 ไร่ - จำนวนแปลงที่ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาต้นแบบเกษตรอัจฉริยะ 5 แปลง	ตัวชี้วัด - ร้อยละของพื้นที่/แปลง มีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่/อัจฉริยะอย่างต่อเนื่อง ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 - มูลค่าผลผลิตต่อหน่วยของแปลง/พื้นที่เพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่าร้อยละ 5
โครงการพัฒนาเทคโนโลยีเกษตรกรอัจฉริยะ	วัตถุประสงค์	1. เพื่อนำเทคโนโลยีด้านการเกษตรอัจฉริยะมาช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืช 2. พัฒนาองค์ความรู้/ประยุกต์เทคโนโลยีเกษตรกรอัจฉริยะให้เหมาะสมกับระบบการผลิตพืชในประเทศ	มีการนำเทคโนโลยีด้านการเกษตรอัจฉริยะมาช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืช และพัฒนาองค์ความรู้เทคโนโลยีเกษตรกรอัจฉริยะให้เหมาะสมกับการผลิตพืชในประเทศ
	กิจกรรม	- จำนวนแปลงเรียนรู้ที่มีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ 6 แปลง	ตัวชี้วัด - ร้อยละของพื้นที่/แปลง มีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่/อัจฉริยะอย่างต่อเนื่อง ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 - มูลค่าผลผลิตต่อหน่วยของแปลง/พื้นที่เพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่าร้อยละ 5
โครงการส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตร	วัตถุประสงค์	1. เพื่อสร้างช่างเกษตรกรท้องถิ่นประจำชุมชน สามารถซ่อมแซม บำรุงรักษาเครื่องจักรกลการเกษตร และให้คำปรึกษาแก่เกษตรกรข้างเคียงได้ 2. เพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะ เทคนิคด้านการใช้และการบำรุงรักษาเครื่องจักรกลการเกษตร สำหรับรองรับการเติบโตอย่างรวดเร็วด้านเทคโนโลยี	ช่างเกษตรกรท้องถิ่นสามารถให้คำแนะนำด้านการใช้และบำรุงรักษาเครื่องยนต์เล็กด้านการเกษตรและรถแทรกเตอร์เพื่อการเกษตร ให้บริการตรวจเช็ค/ซ่อมแซมเบื้องต้น ตรวจเช็ค/ซ่อมแซมใหญ่เครื่องยนต์เล็กด้านการเกษตรและรถแทรกเตอร์เพื่อการเกษตร
	กิจกรรม	- จำนวนแรงงานเกษตรกรได้รับการส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลการเกษตร 4,300 ราย	ตัวชี้วัด- ร้อยละของเกษตรกร มีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่/อัจฉริยะอย่างต่อเนื่อง ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 - มูลค่าผลผลิตต่อหน่วยของแปลง/พื้นที่เพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่าร้อยละ 5

แผนแม่บทย่อยเกษตรอัจฉริยะ (ต่อ)

<p>ตัวชี้วัด</p> <ul style="list-style-type: none"> - จำนวนแปลงพื้นที่/เกษตรกร/เครือข่ายที่ได้รับการพัฒนาหรือส่งเสริม - ร้อยละของแปลงพื้นที่/เกษตรกร/เครือข่ายที่ได้รับการพัฒนาหรือส่งเสริมมีการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์อย่างต่อเนื่อง 	<ul style="list-style-type: none"> - มูลค่าผลผลิตของฟาร์ม/แปลงที่นำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ทั้งพืช ปศุสัตว์ ประมง เพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 5 	<ul style="list-style-type: none"> - ผลผลิตต่อหน่วยของฟาร์ม/แปลงที่นำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ทั้งพืช ปศุสัตว์ ประมง เพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 15
---	---	--

วัตถุประสงค์ กิจกรรม และตัวชี้วัด ของโครงการ

ที่มา: จากการศึกษา

ภาพที่ 3.2.5-1 แผนภาพความเชื่อมโยงประเด็นและตัวชี้วัดภาพรวมแผนแม่บทย่อยเกษตรอัจฉริยะ

3) ผลการดำเนินงานในภาพรวมของโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรอัจฉริยะ

ผลสำเร็จของโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรอัจฉริยะ ในภาพรวมอยู่ที่ร้อยละ 98.33 โดยมีการดำเนินการส่งเสริมและพัฒนาต้นแบบเกษตรอัจฉริยะจำนวน 11 แปลง ครอบคลุมเป้าหมาย การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวด้วยเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะดำเนินการได้ในพื้นที่ 150 ไร่ ครอบคลุมเป้าหมาย เกษตรกรได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้จำนวน 5,000 ราย ครอบคลุมเป้าหมาย การพัฒนาระบบการผลิตข้าว ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลเกษตรแม่นยำสูงดำเนินการได้ 5 ชนิดข้อมูล ครอบคลุมเป้าหมาย มีการดำเนินการสร้าง เครือข่ายบริการเครื่องจักรกลทางการเกษตรร่วมกันชุมชน 8 เครือข่าย ครอบคลุมเป้าหมาย และมีการดำเนินการ ผลิตและกระจายสัตว์น้ำพันธุ์ดีสู่เกษตรกรผู้เลี้ยงจำนวน 804,000 ตัว คิดเป็นร้อยละ 100.93 ของเป้าหมาย 802,200 ตัว ในส่วนของการพัฒนาระบบข้อมูลข้าวอัจฉริยะ ขณะนี้อยู่ระหว่างการดำเนินการ ทั้งนี้ การดำเนินงานของแผนแม่บทย่อยเกษตรอัจฉริยะจำแนกตามประเด็น ตัวชี้วัด ได้แก่ การเบิกจ่ายงบประมาณ กิจกรรม ผลผลิต และผลลัพธ์ ดังนี้

3.1) การเบิกจ่ายงบประมาณ

โครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรอัจฉริยะ ณ วันที่ 30 กันยายน 2567 ได้รับการจัดสรรงบประมาณ 93.6509 ล้านบาท มีผลการเบิกจ่าย 91.8634 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 98.09 ของงบประมาณที่ได้รับ จำแนกเป็น โครงการ 1 อำเภอ 1 แปลงเกษตรอัจฉริยะ ได้รับการจัดสรรงบประมาณ 52.1775 ล้านบาท มีผลการเบิกจ่าย 51.1382 ล้านบาท (ยอดใบสั่งซื้อ (Purchase Order: PO) 19.7672 + ยอดสำรองเงิน 0.5435 ล้านบาท) คิดเป็นร้อยละ 98.01 ของงบประมาณที่ได้รับ โครงการพัฒนาเทคโนโลยี เกษตรอัจฉริยะ ได้รับการจัดสรรงบประมาณ 8.3577 ล้านบาท มีผลการเบิกจ่าย 8.3540 ล้านบาท (ยอดก่อนนี้ ผูกพัน 0.1985 ล้านบาท) คิดเป็นร้อยละ 99.96 ของงบประมาณที่ได้รับ โครงการส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกล ทางทางการเกษตร ได้รับการจัดสรรงบประมาณ 5.3570 ล้านบาท มีผลการเบิกจ่าย 5.2710 คิดเป็นร้อยละ 98.39 ของงบประมาณ ที่ได้รับ โครงการสร้างเครือข่ายบริการเครื่องจักรกลทางการเกษตรทาง การเกษตรร่วมกัน ของชุมชน ได้รับการจัดสรรงบประมาณ 2.0480 ล้านบาท มีผลการเบิกจ่าย 1.8171 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 88.73 ของงบประมาณที่ได้รับ โครงการส่งเสริมและพัฒนาการผลิตข้าวด้วยเทคโนโลยีอัจฉริยะครบวงจร ได้รับการ จัดสรรงบประมาณ 2.0000 ล้านบาท มีผลการเบิกจ่าย 1.6376 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 81.88 ของงบประมาณที่ได้รับ โครงการส่งเสริมการใช้สัตว์น้ำพันธุ์คุณภาพดีมูลค่าสูงเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ได้รับการจัดสรรงบประมาณ 23.7107 ล้านบาท มีผลการเบิกจ่าย 23.6455 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 99.73 ของงบประมาณที่ได้รับ (ตารางที่ 3.2.5-1)

ตารางที่ 3.2.5-1 ผลการเบิกจ่ายงบประมาณและร้อยละความสำเร็จของการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรอัจฉริยะ

โครงการ/หน่วยงาน	งบประมาณ (ล้านบาท)			ผลสำเร็จ ^{1/} (ร้อยละ)
	ได้รับจัดสรร	เบิกจ่าย	ร้อยละ	
1. โครงการ 1 อำเภอ 1 แปลงเกษตรอัจฉริยะ	52.1775	51.1382	98.01	89.06
1.1 กรมส่งเสริมการเกษตร	6.6255	6.4416	97.22	
1.2 กรมการข้าว	45.5520	44.6966 ^{2/}	98.12	
2. โครงการพัฒนาเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ	8.3577	8.3540	99.96	100.00
กรมวิชาการเกษตร	8.3577	8.3540 ^{3/}	99.96	
3. โครงการส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตร	5.3570	5.2710	98.39	100.00
กรมส่งเสริมการเกษตร	5.3570	5.2710	98.39	
4. โครงการสร้างเครือข่ายบริการเครื่องจักรกลทางการเกษตร ร่วมกันของชุมชน	2.0480	1.8171	88.73	100.00
กรมส่งเสริมการเกษตร	2.0480	1.8171	88.73	
5. โครงการส่งเสริมและพัฒนการผลิตข้าวด้วยเทคโนโลยี อัจฉริยะครบวงจร	2.0000	1.6376	81.88	100.00
กรมการข้าว	2.0000	1.6376	81.88	
6. โครงการส่งเสริมการใช้ส้วมน้ำพันธุคุณภาพดีมูลค่าสูง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต	23.7107	23.6455	99.73	100.93
กรมประมง	23.7107	23.6455	99.73	
ภาพรวม	93.6509	91.8634	98.09	98.33

หมายเหตุ: ^{1/} ความสำเร็จ หมายถึง ความก้าวหน้าในการดำเนินงานในภาพรวมของกิจกรรมทั้งหมดที่หน่วยงานได้ดำเนินงาน

^{2/} ยอดใบสั่งซื้อ (Purchase Order: PO) 19.7672 ล้านบาท + ยอดสำรองเงิน 0.5435 ล้านบาท กรมการข้าว

^{3/} ยอดก้อนหินผูกพัน 0.1985 บาท กรมวิชาการเกษตร

ที่มา: ระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2567 และจากการคำนวณ

3.2) กิจกรรม

การดำเนินกิจกรรมโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรอัจฉริยะ จำแนกเป็นรายโครงการได้ ดังนี้

3.2.1) โครงการ 1 อำเภอ 1 แปลงเกษตรอัจฉริยะ ความสำเร็จคิดเป็นร้อยละ 89.06 โดยทั้งนี้มีหน่วยงานที่ร่วมดำเนินการโครงการฯ 2 หน่วยงาน (ตารางที่ 3.2.5-2) รายละเอียด ดังนี้

(1) กรมส่งเสริมการเกษตร มีการดำเนินการจัดทำแปลงต้นแบบเกษตรอัจฉริยะ 5 แปลง ส่งเสริมนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ด้านการเกษตร 80 แปลง พัฒนาแปลงต้นแบบให้เป็นจุดเรียนรู้ 36 จุด มีการถ่ายทอดองค์ความรู้และนวัตกรรมด้านการเกษตรให้แก่เกษตรกรและเจ้าหน้าที่ครบ 1,590 ราย พัฒนาเกษตรกรสู่เกษตรกรอัจฉริยะต้นแบบ 45 ราย

(2) กรมการข้าว มีแผนการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวด้วยเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ ดำเนินการในพื้นที่นำร่องกลุ่มเกษตรกร/ศูนย์ข้าวชุมชนในเขตพื้นที่ปลูกข้าวด้วยระบบน้ำชลประทาน และในเขตพื้นที่นาขั้นบันได จำนวน 150 ไร่ ซึ่งจะดำเนินการเก็บเกี่ยวในช่วงเดือนตุลาคมเป็นต้นไป มีเป้าหมายในการพัฒนาระบบข้อมูลข้าวอัจฉริยะ โดยการพัฒนาระบบฐานข้อมูลการแสดงผลจาก IOT Platform สามารถนำมาวางแผนการผลิต สถานการณ์ สภาพอากาศในแปลง การคาดการณ์ผลผลิต การเฝ้าระวังเตือนภัย และด้านการตลาด จำนวน 1 ระบบ และกิจกรรมพัฒนาระบบ การผลิตข้าวด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลเกษตรแม่นยำสูง จำนวน 5 ชนิดข้อมูล

3.2.2) โครงการพัฒนาเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ มีแผนการดำเนินงานจัดทำแปลงพัฒนาเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ 6 แปลง และการจัดทำข้อมูลแปลงเรียนรู้ที่มีการใช้เทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะสามารถลดปัจจัยการผลิตหรือมีผลผลิตเพิ่มขึ้น ร้อยละ 12

3.2.3) โครงการส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตร มีแผนการดำเนินการพัฒนาสื่อความรู้เรื่องการใช้และบำรุงรักษาเครื่องยนต์เพื่อการเกษตร 1 เรื่อง สัมมนาเชิงปฏิบัติการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานโครงการฯ 1 ครั้ง การส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตรทดแทนแรงงานเกษตร จำนวน 4,300 ราย มีแผนการติดตามให้คำแนะนำกลุ่มร่วมกับคณะทำงานศูนย์บริการเตรียมดินเพื่อเพิ่มผลผลิตมันสำปะหลัง 10 แห่ง และการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องโดรนเพื่อการเกษตร 1 ครั้ง

3.2.4) โครงการสร้างเครือข่ายบริการเครื่องจักรกลทางการเกษตรร่วมกันของชุมชน มีแผนการดำเนินกิจกรรมสร้างเครือข่ายบริการเครื่องจักรกลทางการเกษตรร่วมกันของชุมชน ได้แก่ การสร้างเครือข่ายบริการเครื่องจักรกลทางการเกษตรร่วมกันของชุมชน 8 เครือข่าย จัดเวทีวางแผนการดำเนินงานให้แก่สมาชิกกลุ่มเครือข่าย 240 ราย จัดทำแปลงสาธิตการให้บริการเครือข่ายบริการเครื่องจักรกลการเกษตรเปรียบเทียบกับวิธีการเดิมในชุมชน จำนวน 1 งาน การอบรมเพิ่มศักยภาพเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ตามแนวทางการสร้างเครือข่ายบริการเครื่องจักรกลทางการเกษตรร่วมกันของชุมชน (เจ้าหน้าที่) จำนวน 1 ครั้ง อบรมเพิ่มศักยภาพเกษตรกรเกี่ยวกับเครื่องจักรกลการเกษตรสมัยใหม่เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการแข่งขัน จำนวน 2 ครั้ง และกิจกรรมสร้างผู้ประกอบการเพื่อให้บริการทางเกษตรอัจฉริยะ (ASP) โดยอบรมหลักสูตรพัฒนาผู้ประกอบการเพื่อให้บริการทางเกษตรอัจฉริยะ (ระบบน้ำอัจฉริยะ) จำนวน 15 ราย

3.2.5) โครงการส่งเสริมและพัฒนาการผลิตข้าวด้วยเทคโนโลยีอัจฉริยะครบวงจร มีแผนการดำเนินกิจกรรมถ่ายทอดความรู้การใช้เทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะแบบครบวงจรที่เหมาะสมในการบริหารจัดการนาข้าวให้แก่เกษตรกร จำนวน 700 ราย

3.2.6) โครงการส่งเสริมการใช้สัตว์น้ำพันธุ์คุณภาพดีมูลค่าสูงเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต มีแผนการดำเนินการผลิตและกระจายสัตว์น้ำพันธุ์ดีสู่เกษตรกรผู้เลี้ยง 802,200 ตัว ผลิตและดำรงพันธุ์สัตว์น้ำพันธุ์ดี พันธุ์หลัก 9,200 ตัว ผลิตและกระจายสัตว์น้ำพันธุ์ดีสู่โรงเพาะฟัก 261,000 ตัว สนับสนุนสัตว์น้ำพันธุ์ดีพันธุ์ขยายสู่เกษตรกรผู้เลี้ยง (กุ้ง) 1,800,000 ตัว ผลิตสารเสริมอาหาร 100 กิโลกรัม เก็บรักษาและกระจายเชื้อพันธุ์สัตว์น้ำพันธุ์ดี 3 ชนิด ตรวจโรคสำคัญในสัตว์น้ำ 120 ตัวอย่าง และดำเนินการพัฒนาเกษตรกรต้นแบบผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำพันธุ์ดี 244 ราย

3.3) ผลผลิต

จากการติดตามผลการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรกรอัจฉริยะ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ในภาพรวม พบว่า การดำเนินกิจกรรมหลักของโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรกรอัจฉริยะมีผลสำเร็จอยู่ที่ร้อยละ 98.33 โดยมีการดำเนินการ จำแนกรายโครงการได้ ดังนี้

3.3.1 โครงการ 1 อำเภอ 1 แปลงเกษตรกรอัจฉริยะ ดำเนินการส่งเสริมและพัฒนาต้นแบบเกษตรกรอัจฉริยะ ซึ่งดำเนินการในพื้นที่ของเกษตรกร จำนวน 5 แปลง เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวด้วยเทคโนโลยีเกษตรกรอัจฉริยะดำเนินการในพื้นที่เกษตรกร 150 ไร่ และการพัฒนาระบบการผลิตข้าวด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลเกษตรแม่นยำสูงดำเนินการได้ 5 ชนิดข้อมูล ครอบคลุมเป้าหมาย ส่วนการพัฒนาระบบข้อมูลข้าวอัจฉริยะ ตรวจจับงานวัดที่ 1 เรียบร้อยแล้วอยู่ระหว่างดำเนินการพัฒนาระบบอัจฉริยะสนับสนุนการตัดสินใจ ด้านการบริหารจัดการข้าวของประเทศในส่วนอื่นของระบบต่อไป

3.3.2 โครงการพัฒนาเทคโนโลยีเกษตรกรอัจฉริยะ ดำเนินการส่งเสริมและพัฒนาต้นแบบเกษตรกรอัจฉริยะในพื้นที่ของหน่วยงาน จำนวน 6 แปลง ครอบคลุมเป้าหมาย

3.3.3 โครงการส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตร ได้ดำเนินการถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับเกษตรกรจำนวน 4,300 ราย ครอบคลุมเป้าหมาย

3.3.4 โครงการส่งเสริมและพัฒนาการผลิตข้าวด้วยเทคโนโลยีอัจฉริยะครบวงจร ได้ดำเนินการถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับเกษตรกรจำนวน 700 ราย

3.3.5 โครงการสร้างเครือข่ายบริการเครื่องจักรกลทางการเกษตรร่วมกันของชุมชน มีการดำเนินการสร้างเครือข่ายบริการเครื่องจักรกลทางการเกษตรร่วมกันของชุมชน 8 เครือข่าย ครอบคลุมเป้าหมาย

3.3.6 โครงการส่งเสริมการใช้สัตว์น้ำพันธุ์คุณภาพดีมูลค่าสูงเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต มีการดำเนินการผลิตและกระจายสัตว์น้ำพันธุ์ดีสู่เกษตรกรผู้เลี้ยงจำนวน 804,000 ตัว คิดเป็นร้อยละ 100.22 ของเป้าหมาย 802,200 ตัว (ตารางที่ 3.2.5-2)

ตารางที่ 3.2.5-2 ผลการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรกรอัจฉริยะ

หน่วยงาน/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
1. โครงการ 1 อำเภอ 1 แปลงเกษตรกรอัจฉริยะ				89.06
1.1 กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาต้นแบบเกษตรกรอัจฉริยะ (กรมส่งเสริมการเกษตร)	แปลง	5	5	100.00
1.2. กิจกรรมส่งเสริมนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ ด้านการเกษตร (กรมส่งเสริมการเกษตร)	แปลง	80	80	100.00
1.3 กิจกรรมพัฒนาแปลงต้นแบบให้เป็นจุดเรียนรู้และถ่ายทอดเทคโนโลยี (กรมส่งเสริมการเกษตร)	จุด	36	36	100.00
1.4 กิจกรรมถ่ายทอดองค์ความรู้และนวัตกรรม ด้านการเกษตรสู่เกษตรกรและเจ้าหน้าที่ (กรมส่งเสริมการเกษตร)	ราย	1,590	1,590	100.00

ตารางที่ 3.2.5-2 (ต่อ)

หน่วยงาน/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
1.5 กิจกรรมพัฒนาเกษตรกรผู้เกษตรกรอัจฉริยะต้นแบบ (กรมส่งเสริมการเกษตร)	ราย	40	45	112.50
1.6 กิจกรรมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าว ด้วยเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ (กรมการข้าว)	ไร่	150	150	100.00
1.7 กิจกรรมการพัฒนาระบบข้อมูลข้าวอัจฉริยะ (กรมการข้าว)	ระบบ	1	-	-
1.8 กิจกรรมการพัฒนาระบบการผลิตข้าวด้วยเทคโนโลยี ดิจิทัลเกษตรแม่นยำสูง (กรมการข้าว)	ชนิดข้อมูล	5	5	100.00
2. โครงการพัฒนาเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ				100.00
2.1 กิจกรรมพัฒนาเกษตรกรอัจฉริยะ (กรมวิชาการเกษตร)	แปลง	6	6	100.00
2.2 แปลงเรียนรู้ที่มีการใช้เทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะสามารถ ลดปัจจัยการผลิตหรือมีผลผลิตเพิ่มขึ้น (กรมวิชาการเกษตร)	ร้อยละ	12	12	100.00
3. โครงการส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตร				100.00
กิจกรรมส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตร ทดแทนแรงงานเกษตร (กรมส่งเสริมการเกษตร)	ราย	4,300	4,300	100.00
4. โครงการสร้างเครือข่ายบริการเครื่องจักรกล ทางการเกษตรร่วมกันของชุมชน				100.00
กิจกรรมสร้างเครือข่ายบริการเครื่องจักรกลทางการเกษตร ร่วมกันของชุมชน (กรมส่งเสริมการเกษตร)	เครือข่าย	8	8	100.00
5. โครงการส่งเสริมและพัฒนาการผลิตข้าวด้วยเทคโนโลยี อัจฉริยะครบวงจร				100.00
กิจกรรมถ่ายทอดความรู้การใช้เทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ แบบครบวงจรที่เหมาะสมในการบริหารจัดการนาข้าว	ราย	700	700	100.00
6. โครงการส่งเสริมการใช้สัตว์น้ำพันธุ์คุณภาพดีมูลค่าสูง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต				100.22
กิจกรรมผลิตและกระจายสัตว์น้ำพันธุ์ดีสู่เกษตรกรผู้เลี้ยง	ตัว	802,200	804,000	100.22
ผลสำเร็จภาพรวม				98.33

ที่มา: ระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2567

โดยผลการดำเนินงานรายโครงการมีรายละเอียด ดังนี้

3.3.1) โครงการ 1 อำเภอ 1 แปลงเกษตรอัจฉริยะ ดำเนินการโดย 2 หน่วยงาน ได้แก่ กรมส่งเสริมการเกษตร และกรมการข้าว มีผลสำเร็จภาพรวมคิดเป็นร้อยละ 89.06 โดยมีรายละเอียดของแต่ละหน่วยงานดังนี้

(1) กรมส่งเสริมการเกษตร มีการดำเนินงานครบตามเป้าหมายทุกกิจกรรม โดยจัดทำแปลงต้นแบบเกษตรอัจฉริยะแล้ว 5 แปลง ส่งเสริมนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ด้านการเกษตรครบ

80 แปลง พัฒนาแปลงต้นแบบให้เป็นจุดเรียนรู้และถ่ายทอดเทคโนโลยีแล้ว 36 จุด มีการถ่ายทอดองค์ความรู้ และนวัตกรรมด้านการเกษตรให้แก่เกษตรกรและเจ้าหน้าที่ครบ 1,590 ราย และพัฒนาเกษตรกรสู่เกษตรกรอัจฉริยะต้นแบบแล้ว 45 ราย คิดเป็นร้อยละ 112.50 ของเป้าหมาย (ตารางที่ 3.2.5-3)

(2) กรมการข้าว มีการดำเนินงานคิดเป็นร้อยละ 66.67 ของเป้าหมาย โดยดำเนินการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวด้วยเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะในพื้นที่นำร่องกลุ่มเกษตรกร/ศูนย์ข้าวชุมชนแล้ว 150 ไร่ ครอบคลุมเป้าหมาย พัฒนาระบบการผลิตข้าวด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลเกษตรแม่นยำสูง ครบทั้ง 5 ชนิดข้อมูล กิจกรรมพัฒนาระบบข้อมูลข้าวอัจฉริยะได้ดำเนินการตรวจรับงานงวดที่ 1 เรียบร้อยแล้ว อยู่ระหว่างดำเนินการพัฒนาระบบอัจฉริยะสนับสนุนการตัดสินใจด้านการบริหารจัดการข้าวของประเทศ ในส่วนอื่นของ ระบบต่อไป (ตารางที่ 3.2.5-3)

ตารางที่ 3.2.5-3 ผลการดำเนินงานโครงการ 1 อำเภอ 1 แปลงเกษตรอัจฉริยะ

กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
1. กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาต้นแบบเกษตรอัจฉริยะ (กรมส่งเสริมการเกษตร)	แปลง	5	5	100.00
2. กิจกรรมส่งเสริมนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ด้านการเกษตร (กรมส่งเสริมการเกษตร)	แปลง	80	80	100.00
3. กิจกรรมพัฒนาแปลงต้นแบบให้เป็นจุดเรียนรู้และถ่ายทอดเทคโนโลยี (กรมส่งเสริมการเกษตร)	จุด	36	36	100.00
4. กิจกรรมถ่ายทอดองค์ความรู้และนวัตกรรมด้านการเกษตร สู่เกษตรกรและเจ้าหน้าที่ (กรมส่งเสริมการเกษตร)	ราย	1,590	1,590	100.00
5. กิจกรรมพัฒนาเกษตรกรสู่เกษตรกรอัจฉริยะต้นแบบ (กรมส่งเสริมการเกษตร)	ราย	40	45	112.50
6. กิจกรรมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวด้วยเทคโนโลยี เกษตรอัจฉริยะ (กรมการข้าว)	ไร่	150	150	100.00
7. กิจกรรมการพัฒนาระบบข้อมูลข้าวอัจฉริยะ (กรมการข้าว)	ระบบ	1	-	-
8. กิจกรรมการพัฒนาระบบการผลิตข้าวด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล เกษตรแม่นยำสูง (กรมการข้าว)	ชนิดข้อมูล	5	5	100.00
ผลสำเร็จภาพรวม				89.06

ที่มา: ระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2567

3.2.2) โครงการพัฒนาเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ ดำเนินการโดยกรมวิชาการเกษตร มีผลสำเร็จภาพรวมคิดเป็นร้อยละ 100.00 มีการพัฒนาเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะโดยการจัดทำแปลงต้นแบบ 6 แปลง ครอบคลุมเป้าหมาย ซึ่งแปลงเรียนรู้ดังกล่าว สามารถลดปัจจัยการผลิตหรือมีผลผลิตเพิ่มขึ้นร้อยละ 12 ตามเป้าหมาย (ตารางที่ 3.2.5-4)

ตารางที่ 3.2.5-4 ผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ

กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
1. กิจกรรมพัฒนาเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ	แปลง	6	6	100.00
2. แปลงเรียนรู้ที่มีการใช้เทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะสามารถลดปัจจัยการผลิตหรือมีผลผลิตเพิ่มขึ้น	ร้อยละ	12	12	100.00
ผลสำเร็จภาพรวม				100.00

ที่มา: ระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2567

3.2.3) โครงการส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตร ดำเนินการโดยกรมส่งเสริมการเกษตร ดำเนินงานครบตามเป้าหมายทุกกิจกรรม มีผลสำเร็จภาพรวมคิดเป็นร้อยละ 100.00 ได้แก่ การพัฒนาสื่อความรู้เรื่องการใช้และบำรุงรักษารถแทรกเตอร์เพื่อการเกษตร จำนวน 1 เรื่อง การจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานโครงการฯ 1 ครั้ง ส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตรทดแทนแรงงานเกษตรจำนวน 4,300 ราย แบ่งเป็น (1) การสร้างช่างเกษตรท้องถิ่นหลักสูตรพื้นฐาน จำนวน 3,600 ราย (2) การสร้างช่างเกษตรท้องถิ่นหลักสูตรเน้นหนัก จำนวน 500 ราย และ (3) การบริหารจัดการการใช้เครื่องจักรกลการเกษตรให้คุ้มค่ากับการลงทุนในพื้นที่แปลงใหญ่ จำนวน 200 ราย (ตารางที่ 3.2.5-5)

ตารางที่ 3.2.5-5 ผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตร

กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
1. กิจกรรมการพัฒนาสื่อความรู้เรื่องการใช้และบำรุงรักษารถแทรกเตอร์เพื่อการเกษตร	เรื่อง	1	1	100.00
2. กิจกรรมสัมมนาเชิงปฏิบัติการการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานโครงการฯ	ครั้ง	1	1	100.00
3. กิจกรรมส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตรทดแทนแรงงานเกษตร	ราย	4,300	4,300	100.00
3.1 การสร้างช่างเกษตรท้องถิ่นหลักสูตรพื้นฐาน	ราย	3,600	3,600	100.00
3.2 การสร้างช่างเกษตรท้องถิ่นหลักสูตรเน้นหนัก	ราย	500	500	100.00
3.3 การบริหารจัดการการใช้เครื่องจักรกลการเกษตรให้คุ้มค่ากับการลงทุนในพื้นที่แปลงใหญ่	ราย	200	200	100.00
4. กิจกรรมการติดตาม ให้คำแนะนำกลุ่มร่วมกับคณะทำงานศูนย์บริการเตรียมดินเพื่อเพิ่มผลผลิตมันสำปะหลัง	แห่ง	10	10	100.00
5. กิจกรรมฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องโดรนเพื่อการเกษตร	ครั้ง	1	1	100.00
ผลสำเร็จภาพรวม				100.00

ที่มา: ระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2567

3.2.4) โครงการสร้างเครือข่ายบริการเครื่องจักรกลทางการเกษตรร่วมกันของชุมชน ดำเนินการโดยกรมส่งเสริมการเกษตร มีผลสำเร็จภาพรวมคิดเป็นร้อยละ 110.00 ผลการดำเนินงานของกิจกรรมส่วนใหญ่ดำเนินการได้ครบตามเป้าหมาย ได้แก่ กิจกรรมสร้างเครือข่ายบริการเครื่องจักรกลทางการเกษตรร่วมกันของชุมชน 8 เครือข่าย และจัดเวทีวางแผนการดำเนินงานให้แก่สมาชิกกลุ่มเครือข่าย 240 ราย ในพื้นที่ 5 ศูนย์ปฏิบัติการ ได้แก่ ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านวิศวกรรมเกษตร จังหวัดชัยนาท และร้อยเอ็ด ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตร จังหวัดเพชรบุรี กำแพงเพชร และลพบุรี ดำเนินการจัดทำแปลงสาธิตการให้บริการเครือข่ายบริการเครื่องจักรกลการเกษตรเปรียบเทียบกับวิธีการเดิมในชุมชน จำนวน 2 งาน เป็นแปลงสาธิตฯ ในพื้นที่อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย จำนวน 1 แปลง และอำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา จำนวน 1 แปลง การอบรมเพิ่มศักยภาพเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานตามแนวทางการสร้างเครือข่ายบริการเครื่องจักรกลทางการเกษตรร่วมกันของชุมชน (เจ้าหน้าที่) จำนวน 1 ครั้ง ได้มีการปรับเปลี่ยนกิจกรรมจากการอบรมเพิ่มศักยภาพผู้ปฏิบัติงาน เครือข่ายเป็นการอบรมเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานฯ หลักสูตรผู้บังคับอากาศยานซึ่งไม่มีนักบินในระยะสายตา (โดรนเพื่อการเกษตรพื้นฐาน) การอบรมเพิ่มศักยภาพเกษตรกรเกี่ยวกับเครื่องจักรกลการเกษตรสมัยใหม่เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการแข่งขัน จำนวน 2 ครั้ง และจัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเพิ่มศักยภาพเกษตรกร หลักสูตรการพัฒนาทักษะเกษตรกรเป็นผู้ควบคุมโดรนเพื่อการเกษตรสำหรับเกษตรกร เป้าหมายเกษตรกร จำนวน 69 ราย คิดเป็นร้อยละ 115.00 ของเป้าหมาย 60 ราย และกิจกรรมสร้างผู้ประกอบการเพื่อให้บริการทางเกษตรอัจฉริยะ (ASP) โดยอบรมหลักสูตรพัฒนาผู้ประกอบการเพื่อให้บริการทางเกษตรอัจฉริยะ (ระบบน้ำอัจฉริยะ) จำนวน 15 ราย ครบตามเป้าหมาย (ตารางที่ 3.2.5-6)

ตารางที่ 3.2.5-6 ผลการดำเนินงานโครงการสร้างเครือข่ายบริการเครื่องจักรกลทางการเกษตรร่วมกันของชุมชน

กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
1. กิจกรรมสร้างเครือข่ายบริการเครื่องจักรกลทางการเกษตรร่วมกันของชุมชน				120.00
1.1 สร้างเครือข่ายบริการเครื่องจักรกลทางการเกษตรร่วมกันของชุมชน	เครือข่าย	8	8	100.00
1.2 จัดเวทีวางแผนการดำเนินงาน	ราย	240	240	100.00
1.3 จัดทำแปลงสาธิตการให้บริการเครือข่ายบริการเครื่องจักรกลการเกษตรเปรียบเทียบกับวิธีการเดิมในชุมชน	งาน	1	2	200.00
1.4 อบรมเพิ่มศักยภาพเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานตามแนวทางการสร้างเครือข่ายบริการเครื่องจักรกลทางการเกษตรร่วมกันของชุมชน (เจ้าหน้าที่)	ครั้ง	1	1	100.00
1.5 อบรมเพิ่มศักยภาพเกษตรกรเกี่ยวกับเครื่องจักรกลการเกษตรสมัยใหม่เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการแข่งขัน	ครั้ง	2	2	100.00

ตารางที่ 3.2.5-6 (ต่อ)

กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
2. กิจกรรมสร้างผู้ประกอบการเพื่อให้บริการทางเกษตร อัจฉริยะ (ASP)				100.00
2.1 อบรมหลักสูตรพัฒนาผู้ประกอบการเพื่อให้บริการ เกษตรอัจฉริยะ (ระบบน้ำอัจฉริยะ)	ราย	15	15	100.00
ผลสำเร็จภาพรวม				110.00

ที่มา: ระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2567

3.2.5) โครงการส่งเสริมและพัฒนาการผลิตข้าวด้วยเทคโนโลยีอัจฉริยะ
ครบวงจร ดำเนินการโดยกรมการข้าว มีผลสำเร็จภาพรวมคิดเป็นร้อยละ 100.00 ซึ่งมีการดำเนินกิจกรรม
ถ่ายทอดความรู้ การใช้เทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะแบบครบวงจรที่เหมาะสมในการบริหารจัดการนาข้าว
เพื่อช่วยลดต้นทุนและ เพิ่มผลผลิตข้าวให้กับเกษตรกรจำนวน 700 รายครบตามเป้าหมาย โดยแบ่งเป็น
การอบรมในรูปแบบ Online จำนวน 450 ราย และ Onsite จำนวน 250 ราย (ตารางที่ 3.2.5-7)

ตารางที่ 3.2.5-7 ผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมและพัฒนาการผลิตข้าวด้วยเทคโนโลยีอัจฉริยะครบวงจร

กิจกรรม/หน่วยงาน	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
1. กิจกรรมถ่ายทอดความรู้การใช้เทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ แบบครบวงจรที่เหมาะสมในการบริหารจัดการนาข้าว	ราย	700	700	100.00
ผลสำเร็จภาพรวม				100.00

ที่มา: ระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2567

3.2.6) โครงการส่งเสริมการใช้สัตว์น้ำพันธุ์คุณภาพดีมูลค่าสูงเพื่อเพิ่ม
ประสิทธิภาพการผลิต ดำเนินการโดยกรมประมง มีผลสำเร็จภาพรวมคิดเป็นร้อยละ 100.93 โดยมีการพัฒนา
พันธุ์สัตว์น้ำเศรษฐกิจสำหรับใช้เป็นสัตว์น้ำพันธุ์หลักที่มีคุณภาพในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตของภาค
การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ตลอดจนผลิตและกระจายพ่อแม่พันธุ์สัตว์น้ำพันธุ์ดีสู่ภาคการผลิต โดยดำเนินการผลิต
และกระจายสัตว์น้ำพันธุ์ดี สู่เกษตรกรผู้เลี้ยง 804,000 ตัว คิดเป็นร้อยละ 100.22 ของเป้าหมาย 802,200 ตัว
ผลิตและดำรงพันธุ์สัตว์น้ำพันธุ์ดี พันธุ์หลัก 9,400 ตัว คิดเป็นร้อยละ 102.17 ของเป้าหมาย 9,200 ตัว
ผลิตและกระจายสัตว์น้ำพันธุ์ดีสู่โรงเพาะฟัก 261,200 ตัว คิดเป็นร้อยละ 100.08 ของเป้าหมาย 261,000 ตัว
การสนับสนุนสัตว์น้ำพันธุ์ดีพันธุ์ขยายสู่เกษตรกรผู้เลี้ยง (กุ้ง) ดำเนินการได้ 1,830,000 ตัว คิดเป็นร้อยละ 101.67
ของเป้าหมาย 1,800,000 ตัว การผลิตสารเสริมอาหาร 100 กิโลกรัม ครบตามเป้าหมาย การเก็บรักษา
และกระจายเชื้อพันธุ์สัตว์น้ำพันธุ์ดี 3 ชนิด ครบตามเป้าหมาย การตรวจโรคสำคัญในสัตว์น้ำ 121 ตัวอย่าง
คิดเป็นร้อยละ 100.83 ของเป้าหมาย 120 ตัวอย่าง และการพัฒนาเกษตรกรต้นแบบผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำพันธุ์ดี
ดำเนินการได้ 250 ราย คิดเป็นร้อยละ 102.46 ของเป้าหมาย 244 ราย (ตารางที่ 3.2.5-8)

ตารางที่ 3.2.5-8 ผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมการใช้สัตว์น้ำพันธุ์คุณภาพดีมูลค่าสูงเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ การผลิต

กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
1. ผลิตและกระจายสัตว์น้ำพันธุ์ดีสู่เกษตรกรผู้เลี้ยง	ตัว	802,200	804,000	100.22
2. ผลิตและดำรงพันธุ์สัตว์น้ำพันธุ์ดี พันธุ์หลัก	ตัว	9,200	9,400	102.17
3. ผลิตและกระจายสัตว์น้ำพันธุ์ดีสู่โรงเพาะฟัก	ตัว	261,000	261,200	100.08
4. สนับสนุนสัตว์น้ำพันธุ์ดีพันธุ์ขยายสู่เกษตรกรผู้เลี้ยง (กึ่ง)	ตัว	1,800,000	1,830,000	101.67
5. ผลิตสารเสริมอาหาร	กิโลกรัม	100	100	100.00
6. เก็บรักษาและกระจายเชื้อพันธุ์สัตว์น้ำพันธุ์ดี	ชนิด	3	3	100.00
7. ตรวจโรคสำคัญในสัตว์น้ำ	ตัวอย่าง	120	121	100.83
8. พัฒนาเกษตรกรต้นแบบผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำพันธุ์ดี	ราย	244	250	102.46
ผลสำเร็จภาพรวม				100.93

ที่มา: ระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2567

3.3 ผลการติดตามในพื้นที่

ศูนย์ประเมินผล ได้ติดตามผลการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรอัจฉริยะ 5 โครงการ ได้แก่ (1) โครงการ 1 อำเภอ 1 แปลงเกษตรอัจฉริยะ (2) โครงการพัฒนาเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ (3) โครงการส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตร (4) โครงการสร้างเครือข่ายบริการเครื่องจักรกลทางการเกษตรร่วมกันของชุมชน และ (5) โครงการส่งเสริมการใช้สัตว์น้ำพันธุ์คุณภาพดีมูลค่าสูง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ระหว่างเดือนกรกฎาคม - สิงหาคม 2567 ในพื้นที่ 11 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา สิงห์บุรี สุพรรณบุรี ลพบุรี ร้อยเอ็ด บุรีรัมย์ นครราชสีมา พัทลุง นครศรีธรรมราช สุราษฎร์ธานี และเพชรบุรี โดยเป็นการติดตามผลการดำเนินงาน ปัญหา และอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 จากเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ที่รับผิดชอบโครงการ และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกร ที่เข้าร่วมโครงการ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 รายละเอียด ดังนี้

3.3.1 ผลการติดตาม

(1) การเบิกจ่ายงบประมาณ

(1.1) หน่วยงานได้รับการจัดสรรงบประมาณรวม 6,179,200.00 บาท เบิกจ่ายแล้ว 5,419,369.14 บาท คิดเป็นร้อยละ 87.70 ของงบประมาณที่ได้รับการจัดสรร

(1.2) ความทันเวลาของงบประมาณ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการในระดับพื้นที่ ร้อยละ 72.00 เห็นว่างบประมาณที่ได้รับการจัดสรรทันเวลาต่อการปฏิบัติงาน และร้อยละ 28.00 เห็นว่างบประมาณ ที่ได้รับการจัดสรรไม่ทันเวลาต่อการปฏิบัติงาน เนื่องจากงบประมาณมาไม่ทันในฤดูการเพาะปลูกพืชของเกษตรกรในพื้นที่ (ตารางที่ 3.2.5-9)

(1.3) ด้านความเพียงพอของงบประมาณ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ ในระดับพื้นที่ร้อยละ 72.00 เห็นว่างบประมาณที่ได้รับการจัดสรรมีความเพียงพอต่อการดำเนิน

กิจกรรม ของโครงการ และร้อยละ 28.00 เห็นว่างบประมาณที่ได้รับการจัดสรรไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน เนื่องจากเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมการเกษตรบางชนิดมีค่าใช้จ่ายในการดำเนินการค่อนข้างสูง เช่น เครื่องปลูก อ้อยอัตโนมัติ สถานีตรวจวัดอากาศ ระบบให้น้ำอัจฉริยะ เป็นต้น และบางพื้นที่ที่ไม่มีเทคโนโลยีหรือเครื่องจักรในพื้นที่ ต้องมีการเคลื่อนย้ายจากพื้นที่อื่นเข้ามาใช้ในพื้นที่ เช่น รถปักดำนา โดรนเพื่อการเกษตร ทำให้มีค่าใช้จ่าย ในการเคลื่อนย้ายค่อนข้างสูง (ตารางที่ 3.2.5-9)

ตารางที่ 3.2.5-9 ความทันเวลาและความเพียงพอของงบประมาณของการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรอัจฉริยะ

รายการ	ร้อยละ
1. ความทันเวลาของงบประมาณ	
1.1 ทันเวลา	72.00
1.2 ไม่ทันเวลา	28.00
2. ความเพียงพอของงบประมาณ	
2.1 เพียงพอ	72.00
2.2 ไม่เพียงพอ	28.00

ที่มา: จากการสำรวจ

(2) การดำเนินกิจกรรมโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรอัจฉริยะ มุ่งเน้นในการสร้างเกษตรกรต้นแบบ แปลงต้นแบบ แปลงสาธิต และแปลงเรียนรู้ เพื่อสร้างการรับรู้ให้กับเกษตรกรหรือกลุ่มเกษตรกรให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการแปลงเกษตรด้วยเทคโนโลยีหรือนวัตกรรม การเกษตรในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งการดำเนินกิจกรรมในส่วนนี้เป็นข้อมูลที่ได้จากการลงพื้นที่ติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานในพื้นที่ โดยมีกิจกรรมการดำเนินงาน ดังนี้

(2.1) การจัดประชุมชี้แจงการดำเนินงานโครงการ เพื่อเป็นการสร้างการรับรู้ และทำความเข้าใจร่วมกันให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ พบว่า หน่วยงานส่วนกลางทุกหน่วยงาน ได้ดำเนินการ จัดประชุมชี้แจงการดำเนินงานให้กับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่แล้วจำนวน 1 ครั้ง ครอบคลุมเป้าหมาย โดยเป็นการประชุมผ่านทางระบบ Zoom Cloud Meeting ซึ่งเป็นการชี้แจงรายละเอียด/ขั้นตอน/วิธีการดำเนินงาน ตลอดจนผลที่คาดว่าจะได้รับจากการดำเนินงานของโครงการ เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่สามารถดำเนินงานตรงตามวัตถุประสงค์ของโครงการ

(2.2) การคัดเลือกเกษตรกรหรือพื้นที่ การดำเนินงานพัฒนาและส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมการเกษตรจำเป็นต้องมีการคัดเลือกเกษตรกรหรือพื้นที่ที่จะดำเนินการ เนื่องจากเป็นการสร้างเกษตรกรต้นแบบ แปลงต้นแบบ แปลงสาธิต และแปลงเรียนรู้ จึงจำเป็นต้องคัดเลือกเกษตรกรหรือพื้นที่ที่มีความพร้อมและมีศักยภาพในการปฏิบัติตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่ พบว่า เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ทุกพื้นที่ได้มีการดำเนินการคัดเลือกเกษตรกรหรือพื้นที่ครบทุกพื้นที่แล้วเป้าหมายจำนวน 11 แปลง ครอบคลุมเป้าหมายโดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือก เช่น พื้นที่ของเกษตรกร มีความเหมาะสมต่อการเพาะปลูกพืช

เกษตรกรมีความสนใจและมีความพร้อมในการเรียนรู้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรในรูปแบบต่าง ๆ เกษตรกรเป็นสมาชิกกลุ่มแปลงใหญ่หรือเป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกรต่าง ๆ เป็นต้น

(2.3) การพัฒนาเกษตรกรต้นแบบ แปลงต้นแบบ แปลงสาธิต และแปลงเรียนรู้ การดำเนินงานพัฒนาและส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตร มุ่งเน้นการจัดอบรมถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรให้กับเกษตรกรต้นแบบหรือแปลงต้นแบบ ที่ดำเนินการในพื้นที่ของเกษตรกร รวมทั้งการจัดทำแปลงสาธิตหรือแปลงเรียนรู้ที่ดำเนินการในพื้นที่ของหน่วยงาน พบว่า ได้มีการดำเนินการครบตามเป้าหมายจำนวน 11 แปลง โดยเน้นที่การสร้างแปลงต้นแบบพืชเศรษฐกิจที่สำคัญได้แก่ ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อ้อย มันสำปะหลัง ปาล์มน้ำมัน พืชผัก ไม้ผล เป็นต้น

(2.4) การสร้างการรับรู้และการขยายผล เพื่อให้เกิดการขยายพื้นที่ ในการดำเนินงานพัฒนาและส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตร จึงจำเป็นต้องมีการสร้าง การรับรู้หรือการขยายผลสำเร็จการดำเนินงานเป้าหมายจำนวน 1 ครั้ง พบว่า ร้อยละ 71.43 หน่วยงาน ในพื้นที่จะดำเนินกิจกรรมดังกล่าวตามเป้าหมายแล้ว ส่วนที่เหลือร้อยละ 28.57 ยังไม่ได้ดำเนินการ โดยมี แผนการดำเนินกิจกรรมเมื่อทำการส่งเสริมแปลงแล้วเสร็จ ผ่านการจัดกิจกรรม “วันถ่ายทอดเทคโนโลยี เพื่อเริ่มต้นฤดูกาลผลิตใหม่ (Field Day)” เพื่อเป็นการสร้างการรับรู้และกระตุ้นเกษตรกรหรือกลุ่มเกษตรกร ในฤดูกาลผลิตใหม่

(2.5) การติดตามผลการดำเนินงาน เพื่อติดตามความก้าวหน้าจากการดำเนินงาน โครงการ รวมทั้งมีการติดตามผลจากการพัฒนาเกษตรกรต้นแบบ แปลงต้นแบบ แปลงสาธิต และแปลงเรียนรู้ เปรียบเทียบกับกรรมวิธีการเพาะปลูกแบบดั้งเดิมของเกษตรกร เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจในการ ปรับเปลี่ยนมาทำการเพาะปลูกพืชที่มีการใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรเพิ่มมากขึ้น เป้าหมายจำนวน 1 ครั้ง ขึ้นไปพบว่า เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่มีการดำเนินการติดตามผลการดำเนินงานในระยะหลังจากที่มีการดำเนินการพัฒนาและส่งเสริมแล้วเสร็จตามแผน

(3) ความพึงพอใจ

(3.1) ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ พบว่า ในภาพรวมเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ในพื้นที่ที่มีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรอัจฉริยะในระดับมาก ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.76 คะแนน เมื่อจำแนกตามประเด็น พบว่า เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ที่มีความพึงพอใจ ในระดับมาก ทุกประเด็น ได้แก่ หลักเกณฑ์/เงื่อนไขของโครงการที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.10 ประโยชน์ที่เกษตรกร จะได้รับจากการเข้าร่วมโครงการ ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.06 การชี้แจงการดำเนินโครงการจากส่วนกลาง ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.89 เทคโนโลยี/นวัตกรรม/เครื่องจักรที่ดำเนินการสนับสนุน ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.73 งบประมาณที่ได้รับจัดสรรที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.58 ปัจจัยการผลิตที่สนับสนุนที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.53 และการถ่ายทอดความรู้ ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.45 (ตารางที่ 3.2.5-10)

ตารางที่ 3.2.5-10 ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ที่มีต่อโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรอัจฉริยะ

รายการ	ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
1. งบประมาณที่ได้รับจัดสรร	3.58	มาก
2. การชี้แจงทำความเข้าใจขั้นตอน / วิธีการดำเนินโครงการจากส่วนกลาง	3.89	มาก
3. หลักเกณฑ์/เงื่อนไขของโครงการ	4.10	มาก
4. เทคโนโลยี/นวัตกรรม/เครื่องจักร ที่ดำเนินการสนับสนุน	3.73	มาก
5. ปัจจัยการผลิตที่สนับสนุน	3.53	มาก
6. การถ่ายทอดความรู้	3.45	มาก
7. ประโยชน์ของเกษตรกรจากการเข้าร่วมโครงการ	4.06	มาก
ภาพรวม	3.76	มาก

ที่มา: จากการสำรวจ

(3.2) ความพึงพอใจของเกษตรกร พบว่า ในภาพรวมเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรอัจฉริยะมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดในทุกประเด็น ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.61 คะแนน เมื่อจำแนกตามประเด็น พบว่าเกษตรกรมีความพึงพอใจในระดับที่มากที่สุดในทุกประเด็น ได้แก่ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ และประโยชน์ที่เกษตรกรได้รับจากการเข้าร่วมโครงการมีความพึงพอใจเท่ากัน ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.76 การถ่ายทอดความรู้ ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.60 หลักเกณฑ์การคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.58 ส่วนปัจจัยการผลิตที่ได้รับการสนับสนุน พึงพอใจที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.50 และการประชาสัมพันธ์/ชี้แจงรายละเอียดโครงการ มีความพึงพอใจที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.43 (ตารางที่ 3.2.5-11)

ตารางที่ 3.2.5-11 ความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรอัจฉริยะ

รายการ	ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
1. การประชาสัมพันธ์/ชี้แจงรายละเอียดโครงการ	4.43	มากที่สุด
2. หลักเกณฑ์คัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ	4.58	มากที่สุด
3. ปัจจัยการผลิตที่สนับสนุน	4.50	มากที่สุด
4. การถ่ายทอดความรู้	4.60	มากที่สุด
5. เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ	4.76	มากที่สุด
6. การได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมโครงการ	4.76	มากที่สุด
ภาพรวม	4.61	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

สรุปผลการติดตามในพื้นที่จำแนกตามโครงการได้ ดังนี้

3.3.1) โครงการ 1 อำเภอ 1 แปลงเกษตรอัจฉริยะ

ศูนย์ประเมินผล ได้ติดตามผลการดำเนินงาน โครงการ 1 อำเภอ 1 แปลงเกษตรอัจฉริยะ ในพื้นที่ 9 จังหวัด ระหว่างเดือนกรกฎาคม - สิงหาคม 2567 ในพื้นที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา สิงห์บุรี สุพรรณบุรี ลพบุรี ร้อยเอ็ด นครราชสีมา พัทลุง สุราษฎร์ธานี และเพชรบุรี โดยเป็นการติดตามผลการดำเนินงาน ปัญหา และอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 จากเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ที่รับผิดชอบโครงการ และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 รายละเอียดดังนี้

(1) การเบิกจ่ายงบประมาณ

(1.1) หน่วยงานได้รับการจัดสรรงบประมาณ 953,400.00 บาท เบิกจ่ายแล้ว 682,852.50 บาท คิดเป็นร้อยละ 71.62 ของงบประมาณที่ได้รับจัดสรร

(1.2) ความทันเวลาของงบประมาณ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ ในระดับพื้นที่ ร้อยละ 66.67 เห็นว่างบประมาณที่ได้รับการจัดสรรทันเวลาต่อการปฏิบัติงาน และร้อยละ 33.33 เห็นว่างบประมาณที่ได้รับการจัดสรรไม่ทันเวลาต่อการปฏิบัติงาน เนื่องจาก งบประมาณที่ได้รับการจัดสรรมาไม่ตรงฤดูการเพาะปลูกของเกษตรกรบางชนิดพืช เช่น ข้าว มันสำปะหลัง เป็นต้น (ตารางที่ 3.2.5-10)

(1.3) ความเพียงพอของงบประมาณ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ ในระดับพื้นที่ ร้อยละ 66.67 เห็นว่างบประมาณที่ได้รับการจัดสรรมีความเพียงพอต่อการดำเนินกิจกรรมของโครงการ และร้อยละ 33.33 เห็นว่างบประมาณที่ได้รับการจัดสรรไม่เพียงพอต่อการดำเนินกิจกรรมของโครงการ เนื่องจากเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมการเกษตรบางชนิดมีค่าใช้จ่ายในการดำเนินการค่อนข้างสูง เช่น เครื่องปลูกอ้อยอัตโนมัติ สถานีตรวจวัดอากาศ ระบบให้น้ำอัจฉริยะ เป็นต้น และบางพื้นที่ไม่มีเทคโนโลยีหรือเครื่องจักรในพื้นที่ จึงต้องเคลื่อนย้ายจากพื้นที่อื่นเข้ามาใช้ในพื้นที่ เช่น รถปักดำนา โดรนเพื่อการเกษตร ทำให้มีค่าใช้จ่าย ในการเคลื่อนย้ายค่อนข้างสูง (ตารางที่ 3.2.5-12)

ตารางที่ 3.2.5-12 ความทันเวลาและความเพียงพอของงบประมาณของโครงการ 1 อำเภอ 1 แปลงเกษตรอัจฉริยะ

รายการ	ร้อยละ
1. ความทันเวลาของงบประมาณ	
1.1 ทันเวลา	66.67
1.2 ไม่ทันเวลา	33.33
2. ความเพียงพอของงบประมาณ	
2.1 เพียงพอ	66.67
2.2 ไม่เพียงพอ	33.33

ที่มา: จากการสำรวจ

(2) กิจกรรมที่ดำเนินการ มีรายละเอียดมีดังนี้

(2.1) การจัดประชุมชี้แจงการดำเนินงานโครงการ เพื่อเป็นการสร้างการรับรู้และทำความเข้าใจร่วมกันให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ มีเป้าหมายจำนวน 1 ครั้ง

(2.2) การคัดเลือกเกษตรกรหรือพื้นที่ การดำเนินงานพัฒนาและส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมการเกษตรจำเป็นต้องมีการคัดเลือกเกษตรกรหรือพื้นที่ที่จะดำเนินการเป้าหมายพื้นที่ละ 1 แปลง เนื่องจากเป็นการสร้างเกษตรกรต้นแบบ แปลงต้นแบบ แปลงสาธิต และแปลงเรียนรู้ คัดเลือกเกษตรกรที่สมัครใจเข้าร่วมโครงการผ่านการประสานงานสำนักงานสำนักงานเกษตรจังหวัด โดยเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการจะต้องมีคุณสมบัติตรงตามที่กำหนด เช่น เกษตรกรหรือพื้นที่ที่มีความพร้อมและมีศักยภาพในการปฏิบัติตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่ สภาพแวดล้อมแหล่งน้ำ และความพร้อมของแปลงในการติดตั้งระบบเกษตรอัจฉริยะ เป็นต้น

(2.3) การพัฒนาเกษตรกรต้นแบบ แปลงต้นแบบ แปลงสาธิต และแปลงเรียนรู้ เป้าหมายพื้นที่ละ 1 แปลง

(2.4) การสร้างการรับรู้และการขยายผล เป้าหมายจำนวน 1 ครั้ง เพื่อให้เกิดการขยายพื้นที่ในการดำเนินงานพัฒนาและส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมการเกษตร

(2.5) การติดตามผลการดำเนินงาน เป้าหมายจำนวน 1 ครั้ง ขึ้นไป เพื่อติดตามความก้าวหน้าจากการดำเนินงานโครงการ รวมทั้งมีการติดตามผลจากการพัฒนาเกษตรกรต้นแบบ แปลงต้นแบบ แปลงสาธิต และแปลงเรียนรู้ เปรียบเทียบกับกรรมวิธีการเพาะปลูกแบบดั้งเดิมของเกษตรกร เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจในการปรับเปลี่ยนมาทำการเพาะปลูกพืชที่มีการใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมการเกษตรเพิ่มมากขึ้น

(3) ผลผลิต

(3.1) การจัดประชุมชี้แจงการดำเนินงานโครงการ ดำเนินการได้ 1 ครั้ง ครบตามเป้าหมาย เพื่อเป็นการสร้างการรับรู้และทำความเข้าใจร่วมกันให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ พบว่า หน่วยงานส่วนกลางทุกหน่วยงานได้ดำเนินการจัดประชุมชี้แจงการดำเนินงานให้กับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่แล้ว โดยเป็นการประชุมผ่านทางระบบ Zoom Cloud Meeting ซึ่งเป็นการชี้แจงรายละเอียด/ขั้นตอน/วิธีการดำเนินงาน ตลอดจนผลที่คาดว่าจะได้รับจากการดำเนินงานของโครงการ เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่สามารถดำเนินงานตรงตามวัตถุประสงค์ของโครงการ

(3.2) การคัดเลือกเกษตรกรหรือพื้นที่ หน่วยงานในพื้นที่ ดำเนินการ พื้นที่ละ 1 แปลง ครบตามเป้าหมาย การพัฒนาและส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรม การเกษตรจำเป็นต้องมีการคัดเลือกเกษตรกรหรือพื้นที่ที่จะดำเนินการ เนื่องจากเป็นการสร้างเกษตรกรต้นแบบ แปลงต้นแบบ แปลงสาธิต และแปลงเรียนรู้ จึงจำเป็นต้องคัดเลือกเกษตรกรหรือพื้นที่ที่มีความพร้อมและมีศักยภาพในการปฏิบัติตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่ โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือก เช่น พื้นที่ของเกษตรกรมีความเหมาะสมต่อการเพาะปลูกพืช เกษตรกรมีความสนใจและมีความพร้อมในการเรียนรู้เทคโนโลยี

หรือนวัตกรรมกรรมการเกษตรในรูปแบบต่าง ๆ เกษตรกรเป็นสมาชิกกลุ่มแปลงใหญ่หรือเป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกรต่าง ๆ เป็นต้น

(3.3) การพัฒนาเกษตรกรต้นแบบ แปลงต้นแบบ แปลงสาธิต และแปลงเรียนรู้ พบว่า หน่วยงานในพื้นที่ดำเนินการพัฒนาจำนวนพื้นที่ละ 1 แปลง ครอบคลุมเป้าหมายการพัฒนาและส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมกรรมการเกษตร มุ่งเน้นการจัดอบรมถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมกรรมการเกษตรให้กับเกษตรกรต้นแบบหรือแปลงต้นแบบที่ดำเนินการในพื้นที่ของเกษตรกร รวมทั้งการจัดทำแปลงสาธิตหรือแปลงเรียนรู้ที่ดำเนินการในพื้นที่ของหน่วยงาน โดยเน้นที่การสร้างแปลงต้นแบบพืชเศรษฐกิจที่สำคัญได้แก่ ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อ้อย มันสำปะหลัง ปาล์มน้ำมัน พืชผัก ไม้ผล เป็นต้น

(3.4) การสร้างการรับรู้และการขยายผล หน่วยงานในพื้นที่ร้อยละ 71.43 ดำเนินการกิจกรรมดังกล่าวจำนวน 1 ครั้ง ครอบคลุมเป้าหมายแล้ว ส่วนที่เหลือร้อยละ 28.57 ยังไม่ได้ดำเนินการ โดยมีแผนการดำเนินกิจกรรมเมื่อทำการส่งเสริมแปลงแล้วเสร็จ ผ่านการจัดกิจกรรม “วันถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อเริ่มต้นฤดูกาลผลิตใหม่ (Field Day)” เพื่อเป็นการสร้างการรับรู้และกระตุ้นเกษตรกรหรือกลุ่มเกษตรกรในฤดูกาลผลิตใหม่ เพื่อให้เกิดการขยายพื้นที่ในการดำเนินงานพัฒนาและส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมกรรมการเกษตร จึงจำเป็นต้องมีการสร้างการรับรู้หรือการขยายผลสำเร็จการดำเนินงาน

(3.5) การติดตามผลการดำเนินงาน เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่มีการติดตามผลการดำเนินงานในระยะหลังจากที่มีการพัฒนาและส่งเสริมแล้วเสร็จตามแผนจำนวนมากกว่า 1 ครั้ง เพื่อติดตามความก้าวหน้าจากการดำเนินงานโครงการ รวมทั้งมีการติดตามผลจากการพัฒนาเกษตรกรต้นแบบ แปลงต้นแบบ แปลงสาธิต และแปลงเรียนรู้ เปรียบเทียบกับกรรมวิธีการเพาะปลูกแบบดั้งเดิมของเกษตรกร เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจในการปรับเปลี่ยนมาทำการเพาะปลูกพืชที่มีการใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมกรรมการเกษตรเพิ่มมากขึ้น

(4) ผลลัพธ์

(4.1) เกษตรกรมีการนำเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมกรรมการเกษตรมาปรับใช้ในแปลงอย่างต่อเนื่อง และมีการขยายผลไปยังแปลงอื่น รายละเอียด ดังนี้ (ตารางที่ 3.2.5-13)

(4.1.1) การเตรียมดิน เกษตรกรทุกรายนำเทคโนโลยีและเครื่องจักรกลทางการเกษตรที่ใช้ในการเตรียมดินมาปรับใช้ในแปลงของตนเองอย่างต่อเนื่อง เช่น รถแทรกเตอร์ ขับเคลื่อนอัตโนมัติ รถไถโรตารี การไถระเบิดดินดาน ไถหัวหมู และเครื่องตีดินแบบหมุนวน เพื่อเตรียมดินสำหรับเพาะปลูกหรือปรับระดับพื้นดินในแปลงให้มีระดับที่ราบเรียบเสมอกันแทนการใช้เลเซอร์ปรับหน้าดิน เป็นต้น เนื่องจากในพื้นที่มีการใช้เทคโนโลยีและเครื่องจักรกลทางการเกษตรดังกล่าวเป็นปกติหรือเทคโนโลยีบางชนิด มีราคาสูงและไม่ได้มีในพื้นที่ จึงไม่มีการขยายผลไปยังพื้นที่แปลงอื่นหรือเกษตรกรรายอื่น ๆ

(4.1.2) การเพาะปลูก เกษตรกรร้อยละ 75.00 นำเทคโนโลยีและเครื่องจักรกลทางการเกษตรที่ใช้ในการเพาะปลูกมาปรับใช้ในแปลงของตนเองอย่างต่อเนื่อง เช่น แปลงข้าวจะใช้โดรนหว่านเมล็ดพันธุ์ และรถปักดำในการเพาะปลูกในแปลง แปลงอ้อยจะใช้เครื่องปลูกอ้อยแบบ

ควบคุมทิศทางอัตโนมัติ และแปลงข้าวโพดจะใช้เครื่องหยอดข้าวโพดในการเพาะปลูก เป็นต้น โดยเกษตรกรร้อยละ 66.67 มีการขยายผลการใช้เทคโนโลยีโดรนหว่านเมล็ดพันธุ์และรถปักดำนาไปยังพื้นที่แปลงอื่นหรือเกษตรกรรายอื่น ๆ ในพื้นที่แล้ว จำนวน 29 ราย

(4.1.3) การตรวจวิเคราะห์ดิน เกษตรกรทุกรายนำเทคโนโลยีและเครื่องจักรกลทางการเกษตรที่ใช้ในการตรวจวิเคราะห์ดินและการใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินมาปรับใช้ในแปลงของตนเองอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากเกษตรกรสามารถลดต้นทุนการใส่ปุ๋ยและเพิ่มประสิทธิภาพการใส่ปุ๋ยให้เหมาะสมกับดินและตรงตามความต้องการของพืชได้ โดยเกษตรกรร้อยละ 57.14 มีการขยายผลการตรวจวิเคราะห์ดิน การใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินไปยังพื้นที่แปลงอื่นหรือเกษตรกรรายอื่น ๆ ในพื้นที่แล้ว จำนวน 60 ราย

(4.1.4) การให้น้ำ เกษตรกรทุกรายนำเทคโนโลยีที่ใช้ในการให้น้ำ (ท่อวัดระดับน้ำในแปลง/ระบบน้ำหยด/ระบบให้น้ำอัจฉริยะ) มาปรับใช้ในแปลงของตนเองอย่างต่อเนื่อง เกษตรกรสามารถบริหารจัดการน้ำได้ดีขึ้นจากการดูระดับน้ำในแปลงได้ สามารถลดต้นทุนการใช้น้ำพืชได้รับน้ำทั่วถึงและเพียงพอต่อความต้องการ โดยเกษตรกรร้อยละ 80.00 มีการขยายผลการให้น้ำโดยใช้ท่อวัดระดับน้ำในแปลง ระบบน้ำหยด และระบบให้น้ำอัจฉริยะ ไปยังพื้นที่แปลงอื่นหรือเกษตรกรรายอื่น ๆ ในพื้นที่แล้ว จำนวน 118 ราย

(4.1.5) การดูแลแปลง เกษตรกรทุกรายนำเทคโนโลยีและเครื่องจักรกลทางการเกษตรที่ใช้ในการดูแลแปลงมาปรับใช้ในแปลงของตนเองอย่างต่อเนื่อง เช่น โดรนใส่ปุ๋ยพ่นสารเคมี และการใส่ปุ๋ยผ่านระบบน้ำอัจฉริยะ โดยเกษตรกรร้อยละ 75 มีการขยายผลการใช้เทคโนโลยีการดูแลแปลงไปยังพื้นที่แปลงอื่นหรือเกษตรกรรายอื่น ๆ ในพื้นที่แล้ว จำนวน 58 ราย

(4.1.6) เทคโนโลยีอื่น ๆ ได้แก่ สถานีตรวจวัดอากาศซึ่งเป็นเครื่องมือสำหรับเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสภาพอากาศและการเพาะปลูก ปริมาณน้ำฝน ปริมาณแสงแดด ความเร็วลม อุณหภูมิ ความชื้นอากาศ และความชื้นดิน พบว่า ไม่มีเกษตรกรนำเทคโนโลยีสถานีตรวจวัดอากาศ มาปรับใช้ภายในแปลง และไม่มีการขยายผลการใช้เทคโนโลยีการดูแลแปลงไปยังพื้นที่แปลงอื่นหรือเกษตรกรรายอื่น ๆ เนื่องจากเทคโนโลยีสถานีตรวจวัดอากาศมีราคาสูง และเป็นเทคโนโลยีที่กรมการข้าวใช้ในการเก็บข้อมูล เพื่อสนับสนุนระบบพยากรณ์ และเตือนภัยการระบาดของโรคในพืชเท่านั้น

ตารางที่ 3.2.5-13 ผลลัพธ์จากการดำเนินงานโครงการ 1 อำเภอ 1 แปลงเกษตรอัจฉริยะ

กิจกรรม ^{1/}	หน่วย: ร้อยละ			
	การนำมาปรับใช้ในแปลง		การขยายผลไปยังพื้นที่อื่น	
	ใช้ต่อเนื่อง	ไม่ได้ใช้	ขยายผล	ไม่ได้ขยายผล
1. การเตรียมดิน (แทรกเตอร์/โรตารี/การไถ ระเบิดดินดาน/ไถหัวหมู/เครื่องตีดินแบบ หมุนเวียน)	100.00	-	-	100.00
2. การเพาะปลูก (โดรนหว่านเมล็ดพันธุ์/รถปัก คานา/เครื่องปลูกอ้อยอัตโนมัติ/เครื่องหยอด ข้าวโพด)	75.00	25.00	66.67 (29 ราย)	33.33
3. การตรวจวิเคราะห์ดิน (การใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน)	100.00	-	57.14 (60 ราย)	42.86
4. การให้น้ำ (ท่อวัดระดับน้ำในแปลง/ระบบน้ำหยด/ ระบบให้น้ำอัจฉริยะ)	100.00		80.00 (118 ราย)	20.00
5. การดูแลแปลง (โดรนใส่ปุ๋ย, พ่นยา/ใส่ปุ๋ยผ่าน ระบบน้ำอัจฉริยะ)	100.00		75.00 (58 ราย)	25.00
6. เทคโนโลยีอื่นๆ (สถานีตรวจวัดอากาศ)	-	100.00	-	100.00
ภาพรวม	79.17	20.83	46.47	53.53

หมายเหตุ: ^{1/} ไม่นับรวมแปลงที่ไม่มีการส่งเสริมในกิจกรรมที่ 1.- 6.

ที่มา: จากการสำรวจ

(4.2) มูลค่าสินค้าเกษตรและผลผลิตต่อหน่วยที่ได้จากการนำเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมเกษตรไปปรับใช้ โดยเปรียบเทียบมูลค่าสินค้าเกษตรและผลผลิตต่อหน่วยที่ดำเนินการ ในแปลงเกษตรกรต้นแบบกับแปลงเกษตรกรทั่วไป ที่ไม่มีเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมเข้าไปใช้ในกระบวนการผลิต รายละเอียด ดังนี้ (ตารางที่ 3.2.5-14)

(4.2.1) แปลงเกษตรกรต้นแบบข้าว เป็นข้อมูลของแปลงต้นแบบในพื้นที่จังหวัดสิงห์บุรีเพียงแปลงเดียว เนื่องจากแปลงต้นแบบข้าวแปลงอื่น ๆ เป็นการเพาะปลูกข้าวนาปี ซึ่งจะดำเนินการเก็บเกี่ยวผลผลิตในช่วงเดือนพฤศจิกายนเป็นต้นไป พบว่า แปลงต้นแบบมีมูลค่าและผลผลิตต่อหน่วยลดลง เมื่อเทียบกับแปลงเกษตรกรทั่วไปร้อยละ 36.36 โดยมีมูลค่าสินค้าลดลง 3,891 บาท/ไร่ และมีผลผลิตต่อหน่วยลดลง 364 กิโลกรัม/ไร่ เนื่องจากแปลงต้นแบบเกิดวัชพืชร้ายแรงในแปลง (ข้าวตืด) ส่งผลให้ผลผลิตภายในแปลงลดลงจำนวนมาก

(4.2.2) แปลงเกษตรกรต้นแบบปาล์มน้ำมัน เป็นข้อมูลของแปลงต้นแบบในพื้นที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า มูลค่าของสินค้าและผลผลิตต่อหน่วยของแปลงต้นแบบเพิ่มขึ้นมากกว่าแปลงเกษตรกรทั่วไป ร้อยละ 35.48 โดยมีมูลค่าสินค้าเพิ่มขึ้น 6,710 บาท/ไร่ และมีผลผลิตต่อหน่วยเพิ่มขึ้น 1,100 กก./ไร่ เนื่องจากมีการปรับใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเกษตรด้านการอารักขาพืชจึงมีผล

ต่อการเพิ่มผลผลิตในแปลงของเกษตรกร รวมทั้งมีการดูแลแปลงตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่อย่างทั่วถึงและสม่ำเสมอ

(4.2.3) แปลงเกษตรกรต้นแบบข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เป็นข้อมูลของแปลงต้นแบบในพื้นที่จังหวัดลพบุรี พบว่ามูลค่าของสินค้าแปลงต้นแบบเพิ่มขึ้นมากกว่าแปลงเกษตรกรทั่วไป ร้อยละ 27.18 และมีผลผลิตต่อหน่วยของแปลงเกษตรกรต้นแบบเพิ่มขึ้นมากกว่าแปลงเกษตรกรทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 34.78 โดยมีมูลค่าสินค้าเพิ่มขึ้น 2,851 บาท/ไร่ และมีผลผลิตต่อหน่วยเพิ่มขึ้น 800 กก./ไร่ เนื่องจากมีการปรับใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมการเกษตรที่มีผลต่อการเพิ่มผลผลิตในแปลงของเกษตรกร รวมทั้งมีการดูแลแปลงตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่อย่างทั่วถึงและสม่ำเสมอ

ตารางที่ 3.2.5-14 ผลลัพธ์จากการดำเนินงานโครงการ 1 อำเภอ 1 แปลงเกษตรอัจฉริยะ ประเด็นมูลค่าสินค้าเกษตรและผลผลิตต่อหน่วย

ชนิดพืช	หน่วย	แปลงเกษตรกรต้นแบบ	แปลงเกษตรกรทั่วไป	ส่วนแตกต่าง	ร้อยละการเปลี่ยนแปลง
1. มูลค่าสินค้า^{1/}					
1.1 ข้าว	บาท/ไร่	6,809	10,700	- 3,891	-36.36
1.2 ปาล์มน้ำมัน	บาท/ไร่	25,620	18,910	6,710	35.48
1.3 ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	บาท/ไร่	13,340	10,489	2,851	27.18
ภาพรวม					8.77
2. ผลผลิตต่อหน่วย					
2.1 ข้าว	กก./ไร่	636	1,000	- 364	-36.40
2.2 ปาล์มน้ำมัน	กก./ไร่	4,200	3,100	1,100	35.48
2.3 ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	กก./ไร่	2,300	1,500	800	53.33
ภาพรวม					17.47

หมายเหตุ: ^{1/}มูลค่าของสินค้า คือ ปริมาณผลผลิต x ราคาที่เกษตรกรได้รับ

ที่มา: จากการสำรวจ

(5) ความพึงพอใจ

(5.1) เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ที่มีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรอัจฉริยะ ภาพรวมในระดับมาก ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.12 คะแนน โดยเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ที่มีความพึงพอใจต่อการถ่ายทอดความรู้ ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.44 รองลงมาพึงพอใจต่อหลักเกณฑ์/เงื่อนไขของโครงการ ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.42 การชี้แจงการดำเนินโครงการจากส่วนกลาง ปัจจัยการผลิตที่สนับสนุน และประโยชน์ที่เกษตรกรจะได้รับจากการเข้าร่วมโครงการ เจ้าหน้าที่ที่มีความพึงพอใจเท่ากันในระดับมาก ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.14 ในส่วนของเทคโนโลยี/นวัตกรรม/เครื่องจักร ที่ดำเนินการสนับสนุนโครงการ และงบประมาณที่ได้รับจัดสรร เจ้าหน้าที่ที่มีความพึงพอใจเท่ากันในระดับมาก ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.84 และ 3.72 ตามลำดับ (ตารางที่ 3.2.5-15)

ตารางที่ 3.2.5-15 ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ที่มีต่อโครงการ 1 อำเภอ 1 แปลงเกษตรอัจฉริยะ

รายการ	ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
1. งบประมาณที่ได้รับจัดสรร	3.72	มาก
2. การชี้แจงทำความเข้าใจขั้นตอน / วิธีการดำเนินโครงการจากส่วนกลาง	4.14	มาก
3. หลักเกณฑ์/เงื่อนไขของโครงการ	4.42	มากที่สุด
4. เทคโนโลยี/นวัตกรรม/เครื่องจักร ที่ดำเนินการสนับสนุน	3.84	มาก
5. ปัจจัยการผลิตที่สนับสนุน	4.14	มาก
6. การถ่ายทอดความรู้	4.44	มากที่สุด
7. ประโยชน์ของเกษตรกรจากการเข้าร่วมโครงการ	4.14	มาก
ภาพรวม	4.12	มาก

ที่มา: จากการสำรวจ

(5.2) เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรอัจฉริยะมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.74 คะแนน ในทุกประเด็นได้แก่ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการและประโยชน์ที่เกษตรกรได้รับจากการเข้าร่วมโครงการมีความพึงพอใจเท่ากัน ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.89 การถ่ายทอดความรู้ ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.88 หลักเกณฑ์การคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.78 การประชาสัมพันธ์/ชี้แจงรายละเอียดโครงการ ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.56 และปัจจัยการผลิตที่ได้รับการสนับสนุน ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.44 (ตารางที่ 3.2.5-16)

ตารางที่ 3.2.5-16 ความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อโครงการ 1 อำเภอ 1 แปลงเกษตรอัจฉริยะ

รายการ	ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
1. การประชาสัมพันธ์/ชี้แจงรายละเอียดโครงการ	4.56	มากที่สุด
2. หลักเกณฑ์คัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ	4.78	มากที่สุด
3. ปัจจัยการผลิตที่สนับสนุน	4.44	มากที่สุด
4. การถ่ายทอดความรู้	4.88	มากที่สุด
5. เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ	4.89	มากที่สุด
6. การได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมโครงการ	4.89	มากที่สุด
ภาพรวม	4.74	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

(6) ข้อค้นพบ

(6.1) เจ้าหน้าที่

(6.1.1) ด้านงบประมาณ งบประมาณที่ได้รับจัดสรรมีจำนวนจำกัด ส่งผลให้ไม่สามารถพัฒนาแปลงต้นแบบได้อย่างเต็มศักยภาพ ประกอบงบประมาณที่ล่าช้าไม่ตรงตามช่วงปฏิทินการเพาะปลูกของเกษตรกร ทำให้การดำเนินงานโครงการล่าช้า ส่งผลให้พืชบางชนิดในแปลงต้นแบบยังไม่สามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ เช่น ข้าว อ้อย มันสำปะหลัง เป็นต้น

(6.1.2) ด้านบุคลากรผู้ปฏิบัติงาน เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในบางพื้นที่ขาดองค์ความรู้ ทักษะ และความชำนาญ ในการใช้งานและดูแลระบบ Handy Sense ส่งผลทำให้เมื่อชำรุดหรือเสียหายไม่สามารถดำเนินการแก้ไขได้

(6.1.3) ด้านความไม่เสถียรของระบบและแอปพลิเคชัน ได้แก่ ระบบ Handy Sense และแอปพลิเคชัน DOAE Pest Forecast ที่ใช้ในการรายงานข้อมูล

(6.2) เกษตรกร

(6.2.1) ด้านการคัดเลือกเกษตรกร เกษตรกรบางรายเป็นผู้สูงอายุทำให้การเรียนรู้ด้านเทคโนโลยี และนวัตกรรมเป็นไปได้ยากเมื่อเทียบกับเกษตรกรรุ่นใหม่

(6.2.2) ด้านเทคโนโลยีและเครื่องจักรกลทางการเกษตร เนื่องจากเทคโนโลยีบางชนิดมีราคาค่อนข้างสูง และบางพื้นที่ยังไม่มีการใช้เทคโนโลยี ส่งผลให้ไม่เกิดการใช้เทคโนโลยีในการผลิตอย่างต่อเนื่อง

(7) ข้อเสนอแนะ เพื่อให้การดำเนินงานโครงการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการ ดังนี้

(7.1) เจ้าหน้าที่

(7.1.1) ด้านงบประมาณดำเนินการ กรมส่งเสริมการเกษตร ควรมีการสนับสนุนงบประมาณที่เพียงพอต่อกิจกรรมที่ดำเนินการเพื่อเพิ่มศักยภาพให้แก่กลุ่มเกษตรกรได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ เช่น งบประมาณสำหรับการซื้อชุดตรวจวิเคราะห์ดินประกอบการอบรมถ่ายทอดความรู้ และควรจัดสรรให้ทันฤดูเพาะปลูกของเกษตรกร

(7.1.2) ด้านบุคลากรผู้ปฏิบัติงาน กรมส่งเสริมการเกษตร และกรมการข้าว ควรมีการพัฒนาและเพิ่มศักยภาพด้านช่างและเทคโนโลยีให้แก่เจ้าหน้าที่ โดยจัดให้มีการอบรมและฝึกปฏิบัติจริง/ศึกษาดูงาน/พัฒนาทักษะ การเป็นวิทยากรเพื่อให้เกิดความเชี่ยวชาญด้านระบบมากขึ้น

(7.1.3) กรมส่งเสริมการเกษตร ควรมีการทำสัญญาหรือข้อตกลงร่วมกับบริษัทหรือหน่วยงานผู้เป็นเจ้าของระบบอย่างน้อย 3 ปี ในกรณีเกิดปัญหาจากความไม่เสถียรของระบบ

(7.1.4) กรมส่งเสริมการเกษตรควรมีการวิเคราะห์ความคุ้มค่าของการใช้เทคโนโลยี เพื่อเป็นข้อมูลให้เกษตรกรประกอบการตัดสินใจลงทุนในการนำระบบ Handy Sense มาปรับใช้ในแปลงของตนเอง

(7.1.5) ด้านการคัดเลือกเกษตรกร กรมการข้าว และกรมส่งเสริมการเกษตร ควรเน้นการคัดเลือกเกษตรกรรุ่นใหม่ที่มีความพร้อม และความสนใจในการใช้เทคโนโลยี และเครื่องจักรกลทางการเกษตร เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ ต่อยอด และขยายผลการใช้งานเทคโนโลยีได้มากขึ้น

(7.1.6) กรมการข้าว และกรมส่งเสริมการเกษตร ควรมีการบูรณาการการทำงานร่วมกันในหลายภาคส่วน ทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อต่อยอด และหาแหล่งเงินทุน สนับสนุนการใช้งานเทคโนโลยีของเกษตรกร เช่น การบูรณาการความร่วมมือระหว่างกรมส่งเสริมการเกษตร และสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล (โครงการส่งเสริมการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลสำหรับเกษตรกรและผู้ประกอบการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566) โดยการสนับสนุนคู่มือดิจิทัล "Depa mini Transformation Voucher แก่เกษตรกรที่สนใจนำระบบ Handy Sense ไปปรับใช้ในแปลง รายละไม่เกิน 10,000 บาท โดยมีเป้าหมาย 170 ราย ทั่วประเทศ เป็นต้น

3.3.2) โครงการพัฒนาเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ

ศูนย์ประเมินผล ได้ลงพื้นที่เพื่อติดตามผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ ช่วงเดือนสิงหาคม 2567 ในพื้นที่ 2 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดนครราชสีมา และเพชรบุรี โดยเป็นการติดตามผลการดำเนินงาน ปัญหา และอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 จากเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ที่รับผิดชอบโครงการ และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 รายละเอียด ดังนี้

(1) การเบิกจ่ายงบประมาณ

(1.1) หน่วยงานได้รับการจัดสรรงบประมาณ 780,000 บาท เบิกจ่ายแล้ว 695,279 บาท คิดเป็นร้อยละ 89.14 ของงบประมาณที่ได้รับจัดสรร

(1.2) ความทันเวลาของงบประมาณ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ ในระดับพื้นที่ทุกราย เห็นว่างบประมาณที่ได้รับการจัดสรรทันเวลาต่อการปฏิบัติงาน

(1.3) ความเพียงพอของงบประมาณ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการในระดับพื้นที่เห็นว่างบประมาณที่ได้รับการจัดสรรมีความเพียงพอต่อการดำเนินกิจกรรมของโครงการ เฉพาะแปลงเรียนรู้ในระดับหน่วยงาน หากต้องการต่อยอด หรือขยายผลไปสู่แปลงของเกษตรกรอาจต้องมีการจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมในปีต่อไป (ตารางที่ 3.2.5-17)

ตารางที่ 3.2.5-17 ความทันเวลาและความเพียงพอของงบประมาณของโครงการพัฒนาเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ

รายการ	ร้อยละ
1. ความทันเวลาของงบประมาณ	
1.1 ทันเวลา	100.00
1.2 ไม่ทันเวลา	-
2. ความเพียงพอของงบประมาณ	
2.1 เพียงพอ	100.00
2.2 ไม่เพียงพอ	-

ที่มา: จากการสำรวจ

(2) กิจกรรมที่ดำเนินการ มีรายละเอียดดังนี้

(2.1) จัดทำแปลงเรียนรู้เทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ จำนวน 6 แปลง ในพื้นที่ 5 จังหวัด ได้แก่ 1) แปลงเรียนรู้เกษตรอัจฉริยะการผลิตถั่วเหลืองฝักสด ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ 2) แปลงเรียนรู้เกษตรอัจฉริยะการผลิตถั่วเหลือง จังหวัดเชียงใหม่ 3) แปลงเรียนรู้เทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะถั่วลิสง จังหวัดขอนแก่น 4) แปลงเรียนรู้เทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะการผลิตถั่วเขียว จังหวัดเพชรบูรณ์ 5) แปลงเรียนรู้การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีอัจฉริยะในการผลิตสับปะรดผลสด จังหวัดเพชรบุรี และ 6) แปลงเรียนรู้ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะในแปลงเกษตรทฤษฎีใหม่ จังหวัดนครราชสีมา โดยนำเทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่น Smart sensors, IOTs, หุ่นยนต์ เทคโนโลยีการผลิตพืชของกรมวิชาการเกษตร และติดตามเก็บข้อมูลพร้อมประเมินผล

(2.2) การถ่ายทอดเทคโนโลยี แลกเปลี่ยนเรียนรู้เทคโนโลยีจากแปลงเรียนรู้เทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะสู่กลุ่มเป้าหมายผ่านการจัดกิจกรรม “วันถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อเริ่มต้นฤดูกาลผลิตใหม่ (Field Day)” เพื่อเป็นการสร้างการรับรู้และกระตุ้นเกษตรกรหรือกลุ่มเกษตรกรในฤดูกาลผลิตใหม่ พื้นที่ละ 1 ครั้ง

(3) ผลผลิต

(3.1) การพัฒนาแปลงเรียนรู้ภายในพื้นที่ของหน่วยงาน ได้แก่ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรนครราชสีมา ดำเนินการส่งเสริมเทคโนโลยีและนวัตกรรมโดยจัดทำโรงเรือนผักไฮโดรโปนิกส์ในพื้นที่ของหน่วยงาน และส่งเสริมเทคโนโลยีและนวัตกรรมในแปลงสับปะรดผลสดในพื้นที่ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรเพชรบุรี ซึ่งเป็นเทคโนโลยีและนวัตกรรมของกรมวิชาการเกษตร ซึ่งเก็บเกี่ยวผลผลิตแล้ว ทั้ง 2 แปลง ครบตามเป้าหมาย

(3.2) มีการสร้างการรับรู้/การขยายผลสู่เกษตรกรผ่านหน่วยงานในพื้นที่ที่ดำเนินกิจกรรมดังกล่าว โดยการจัดกิจกรรม “วันถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อเริ่มต้นฤดูกาลผลิตใหม่ (Field Day)” เพื่อเป็นการสร้างการรับรู้และกระตุ้นเกษตรกรหรือกลุ่มเกษตรกรในฤดูกาลผลิตใหม่ โดยศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรนครราชสีมาได้มีการถ่ายทอดความรู้เรื่องระบบให้น้ำทุเรียนตามความต้องการ

ของพืชด้วยระบบพลังงานแสงอาทิตย์ และการปลูกผักในกล่องโฟมและม่านพรางแสงด้วยระบบพลังงานแสงอาทิตย์ให้แก่เกษตรกร 30 ราย และศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรเพชรบุรีมีการถ่ายทอดความรู้เรื่อง การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีจากผลงานวิจัยของกรมวิชาการเกษตรร่วมกับการใช้ระบบอัจฉริยะในการจัดการน้ำ และปุ๋ยสำหรับผลิตสับปะรดผลสด ให้แก่เกษตรกร 50 ราย ครบตามเป้าหมาย (ตารางที่ 3.2.5-18)

ตารางที่ 3.2.5-18 โครงการพัฒนาเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ

กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผล	ร้อยละ
1. การพัฒนาแปลงเรียนรู้ภายในพื้นที่ของหน่วยงาน				100.00
1.1 โรงเรือนผักไฮโดรโปนิคส์ (ศวพ.นครราชสีมา)	แปลง	1	1	100.00
1.2 แปลงสับปะรดผลสด (ศวพ.เพชรบุรี)	แปลง	1	1	100.00
2. การถ่ายทอดเทคโนโลยี แลกเปลี่ยนเรียนรู้เทคโนโลยีจากแปลงเรียนรู้				100.00
2.1 โรงเรือนผักไฮโดรโปนิคส์ (ศวพ.นครราชสีมา)	ครั้ง	1	1	100.00
		(30 ราย)	(30 ราย)	
2.2 แปลงสับปะรดผลสด (ศวพ.เพชรบุรี)	ครั้ง	1	1	100.00
		(50 ราย)	(50 ราย)	
ภาพรวม				100.00

ที่มา: จากการสำรวจ

(4) ผลลัพธ์ ประกอบด้วย

(4.1) การนำเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรมาปรับใช้อย่างต่อเนื่อง และการถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่เกษตรกร พบว่า หน่วยงานในพื้นที่มีการนำเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรของกรมวิชาการเกษตรมาปรับใช้ในแปลงเรียนรู้ และมีการถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่เกษตรกร โดยนำเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรมาปรับใช้ในแปลงสาธิตอย่างต่อเนื่อง และถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่เกษตรกร ผ่านการจัดกิจกรรม “วันถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อเริ่มต้นฤดูกาลผลิตใหม่ (Field Day)” เพื่อเป็นการสร้างการรับรู้และกระตุ้นเกษตรกรหรือกลุ่มเกษตรกรในฤดูกาลผลิตใหม่ แต่ยังไม่มีการขยายผลไปปรับใช้หรือขยายผลในพื้นที่อื่น เนื่องจากการจัดทำแปลงสาธิตเป็นการจัดทำแปลงในเชิงงานวิจัยที่ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมของกรมวิชาการเกษตรที่มีราคาค่อนข้างสูง รายละเอียด ดังนี้ (ตารางที่ 3.2.5-19)

(4.1.1) โรงเรือนผักไฮโดรโปนิคส์ ในพื้นที่ศูนย์วิจัยและพัฒนา การเกษตรนครราชสีมาได้มีการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม ดังนี้

1) การเพาะปลูก หน่วยงานมีการใช้นวัตกรรมโรงเรือนผักอัจฉริยะพลังงานแสงอาทิตย์และกล่องโฟมปลูกผักไฮโดรโปนิคส์แบบน้ำนิ่ง ในการเพาะปลูกอย่างต่อเนื่อง โดยในโรงเรือนสามารถปลูกผักได้ 600 - 1,440 ต้น และมีการถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่เกษตรกรแล้ว 30 ราย

2) การดูแลแปลง หน่วยงานมีการใช้นวัตกรรมระบบ ตาข่ายพรางแสงอัตโนมัติ และเซนเซอร์วัดอุณหภูมิอากาศในโรงเรือนอย่างต่อเนื่อง เพื่อลดความร้อนที่จะสัมผัส กับผักโดยตรงมีการควบคุมมอเตอร์พรางแสงด้วยบอร์ดสมองกลฝังตัว ซึ่งจะอ่านค่าอุณหภูมิจาก เซนเซอร์ ในโรงเรือน และจะมีการประมวลผลทุก 3 นาที หากอุณหภูมิในโรงเรือนสูงกว่า 30 องศาเซลเซียส ตาข่ายพรางแสง จะทำงานอัตโนมัติและมีการถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่เกษตรกรแล้ว 30 ราย

(4.1.2) แปลงเรียนรู้สับปะรดผลสด ซึ่งเป็นการทดลองปลูก สับปะรดนอกฤดูการผลิต ในพื้นที่ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรเพชรบุรี โดยมีการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม ดังนี้

1) การตรวจวิเคราะห์ดิน หน่วยงานมีการตรวจ วิเคราะห์ดินและการใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน เพื่อลดต้นทุนการใส่ปุ๋ยและเพิ่มประสิทธิภาพการใส่ปุ๋ยให้คุ้มค่า เหมาะสมกับดินและตรงตามความต้องการของพืชอย่างต่อเนื่อง ซึ่งมีการถ่ายทอดองค์ความรู้สู่เกษตรกรแล้ว 50 ราย

2) การให้น้ำ หน่วยงานมีการใช้เทคโนโลยีถังน้ำฝน หักล้างกับการละลายผสม และระบบให้น้ำแบบอิมแพคสปริงเกอร์ปรับองศาได้ เพื่อให้ระบบอัจฉริยะ ตามความต้องการของพืชอย่างต่อเนื่อง และมีการถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่เกษตรกรแล้ว 150 ราย

3) การดูแลแปลง หน่วยงานมีการเทคโนโลยีโดรน สำรวจ และติดตามการเจริญเติบโตของพืช การใส่ปุ๋ยผ่านระบบน้ำโดยใช้ปุ๋ยแบบละลายน้ำ และเครื่องพ่นสาร ชนิดแขนพ่นให้ยื่นออกจากตัวรถแทรกเตอร์อย่างต่อเนื่อง และมีการถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่เกษตรกรแล้ว 150 ราย

4) การเก็บเกี่ยว หน่วยงานมีการเทคโนโลยี เครื่อง ลำเลียงสับปะรดเพื่อช่วยลำเลียงสับปะรด มาใช้อย่างต่อเนื่อง และมีการถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่เกษตรกรแล้ว 150 ราย

ตารางที่ 3.2.5-19 การนำเทคโนโลยี/นวัตกรรมการเกษตรมาปรับใช้และถ่ายทอดเทคโนโลยี

หน่วย:ร้อยละ

กิจกรรม	เทคโนโลยีที่ใช้		การถ่ายทอดเทคโนโลยี	
	ใช้ต่อเนื่อง	ไม่ได้ใช้	ถ่ายทอด	ไม่ได้ถ่ายทอด
1. ผักไฮโดรโปนิคส์				
1.1 การเพาะปลูก (โรงเรือนผักอัจฉริยะพลังงานแสงอาทิตย์/ กล่องโพนปลูกผักไฮโดรโปนิคส์แบบน้ำนิ่ง)	100.00	-	100.00 (30 ราย)	-
1.2 การดูแลแปลง (ระบบตาข่ายพรางแสงอัตโนมัติ /เซนเซอร์วัด อุณหภูมิฯ)	100.00	-	100.00 (30 ราย)	-

ตารางที่ 3.2.5-19 (ต่อ)

หน่วย: ร้อยละ

กิจกรรม	เทคโนโลยีที่ใช้		การถ่ายทอดเทคโนโลยี	
	ใช้ต่อเนื่อง	ไม่ได้ใช้	ถ่ายทอด	ไม่ได้ถ่ายทอด
2. สับปะรดผลสด				
2.1 การตรวจวิเคราะห์ดิน (การใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน)	100.00	-	100.00 (50 ราย)	-
2.2 การให้น้ำ (เทคโนโลยีการให้น้ำอัจฉริยะ ตามความต้องการของพืช ได้แก่ ถังวัดน้ำฝนหักล่างกับการละลายสะสม/ระบบให้น้ำแบบอิมแพคสปริงเกอร์ปรับองศาได้)	100.00	-	100.00 (150 ราย)	-
2.3 การดูแลแปลง (โดรนสำรวจและติดตามการเจริญเติบโต/ใส่ปุ๋ยผ่านระบบน้ำ/เครื่องพ่นสารชนิดแขวนพ่นให้ยื่นออกจากตัวรถแทรกเตอร์)	100.00	-	100.00 (150 ราย)	-
2.4 การเก็บเกี่ยว (เครื่องลำเลียงสับปะรด)	100.00	-	100.00 (150 ราย)	-
ภาพรวม	100.00	-	100.00	-

ที่มา: จากการสำรวจ

(4.2) มูลค่าสินค้าเกษตรและผลผลิตต่อหน่วยที่ได้จากการนำเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมการเกษตรมาใช้ในแปลงเรียนรู้ โดยเปรียบเทียบมูลค่าสินค้าเกษตรและผลผลิตต่อหน่วยที่ดำเนินการในแปลงเรียนรู้กับแปลงทั่วไปที่ไม่มีการใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมเข้าไปใช้ในกระบวนการผลิต มีรายละเอียด ดังนี้ (ตารางที่ 3.2.5-20)

(4.2.1) โรงเรือนผักไฮโดรโปนิกส์ เมื่อเปรียบเทียบมูลค่าของสินค้าระหว่างแปลงเรียนรู้กับแปลงทั่วไป พบว่า มีมูลค่าสินค้าเท่ากันคือ 15,816 บาทต่อรอบการผลิต โดยมีผลผลิตเท่ากันที่ 158 กก.ต่อรอบการผลิต แต่เมื่อพิจารณาค่าใช้จ่ายในการผลิต พบว่า ค่าใช้จ่ายในแปลงเรียนรู้ต่ำกว่าแปลงทั่วไป 1,683 บาท/รอบการผลิต เนื่องจากการปลูกผักไฮโดรโปนิกส์ในโรงเรือนผักอัจฉริยะพลังงานแสงอาทิตย์ระบบตาข่ายพรางแสงอัตโนมัติมีการใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการโรงเรือนที่ดีไม่จำเป็นต้องใช้แรงงานคนดูแลมากจึงสามารถลดค่าจ้างแรงงานลงได้

(4.2.2) แปลงเรียนรู้สับปะรดผลสด เมื่อเปรียบเทียบมูลค่าของสินค้าระหว่างแปลงเรียนรู้กับแปลงทั่วไป พบว่า แปลงเรียนรู้มีมูลค่าสินค้ามากกว่าแปลงทั่วไป 130,750 บาทต่อไร่ และมีผลผลิตต่อหน่วยสูงกว่า 5,230 กก.ต่อไร่ เนื่องจากแปลงทั่วไปไม่สามารถเก็บผลผลิตได้ เพราะเกิดปัญหาภัยแล้งไม่มีน้ำใช้ในการเพาะปลูก เป็นการปลูกสับปะรดผลสดนอกฤดูฤดูกาล โดยแปลงเรียนรู้ได้มีการใช้เทคโนโลยี ในการบริหารจัดการน้ำในแปลงที่ดีทำให้การปลูกสับปะรดนอกฤดูฤดูกาลสามารถให้ผลผลิตได้เพิ่มขึ้น

และจำหน่ายสับปะรดผลสดได้ในราคาที่สูงกว่าการปลูกสับปะรดในฤดูการเพาะปลูกปกติ ซึ่งการปลูกสับปะรดในแปลงเรียนรู้ดังกล่าว พบว่า มีค่าใช้จ่ายสูงกว่าแปลงทั่วไป 8,543 บาทต่อไร่ อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาจากมูลค่าผลผลิตที่ได้รับก็ยังคุ้มค่าต่อการลงทุน ทั้งนี้ เกษตรกรอาจนำเทคโนโลยีไปปรับใช้ในการปลูกสับปะรดของตนเองได้

ตารางที่ 3.2.5-20 มูลค่าของสินค้า ผลผลิตต่อหน่วย และค่าใช้จ่ายในการผลิต

ชนิดพืช	หน่วย	แปลงเรียนรู้	แปลงทั่วไป	ความแตกต่าง	ร้อยละ
1. มูลค่าสินค้า					
1.1 ผักไฮโดรโปนิกส์	บาท/รอบ	15,816	15,816	-	-
1.2 สับปะรดผลสด	บาท/ไร่	130,750	-	+130,750	100.00
2. ผลผลิตต่อหน่วย					
2.1 ผักไฮโดรโปนิกส์	กก./รอบ	158	158	-	-
2.2 สับปะรดผลสด	กก./ไร่	5,230	-	+ 5,230	100.00
3. ค่าใช้จ่าย					
3.1 ผักไฮโดรโปนิกส์	บาท/รอบ	8,570.5	10,253.5	- 1,683	- 16.41
3.2 สับปะรดผลสด	บาท/ไร่	11,677	3,134	+ 8,543	272.59

ที่มา: จากการสำรวจ

(5) ความพึงพอใจ

เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ที่มีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการภาพรวมในระดับมาก ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.92 โดยประเด็นที่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่พึงพอใจมากที่สุด คือ การชี้แจงทำความเข้าใจขั้นตอน/วิธีการดำเนินโครงการจากส่วนกลาง และหลักเกณฑ์/เงื่อนไขการดำเนินงานโครงการ ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.50 ส่วนที่เหลือมีความพึงพอใจในระดับมาก ได้แก่ ปัจจัยการผลิตที่สนับสนุนและการถ่ายทอดความรู้ ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.00 ประโยชน์ของเกษตรกรจากการเข้าร่วมโครงการ ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.50 ส่วนงบประมาณ ที่ได้รับจัดสรรมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.00 เนื่องจากเจ้าหน้าที่ในพื้นที่เห็นว่างบประมาณที่ได้รับสามารถทำงานได้ในระดับศูนย์แต่ไม่เพียงพอในการต่อยอดขยายผลสู่แปลงเกษตรกร

ตารางที่ 3.2.5-21 ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ที่มีต่อโครงการพัฒนาเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ

ประเด็น	ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
1. งบประมาณที่ได้รับจัดสรร	3.00	ปานกลาง
2. การชี้แจงทำความเข้าใจขั้นตอน / วิธีการดำเนินโครงการ จากส่วนกลาง	4.50	มากที่สุด
3. หลักเกณฑ์/เงื่อนไขของโครงการ	4.50	มากที่สุด
4. ปัจจัยการผลิตที่สนับสนุน	4.00	มาก
5. การถ่ายทอดความรู้	4.00	มาก
6. ประโยชน์ของเกษตรกรจากการเข้าร่วมโครงการ	3.50	มาก
ภาพรวม	3.92	มาก

ที่มา: จากการสำรวจ

(6) ข้อค้นพบ

(6.1) เจ้าหน้าที่

ด้านงบประมาณดำเนินการ งบประมาณที่หน่วยได้รับจัดสรรมีความเพียงพอกับการดำเนินงานกิจกรรมที่โครงการกำหนดไว้ ทั้งนี้ เจ้าหน้าที่เห็นว่า การดำเนินงานในปีต่อไปควรเพิ่มงบประมาณในการต่อยอดและขยายผลสู่แปลงเกษตรกร

(6.2) เกษตรกร

ข้อจำกัดด้านเงินทุน โครงการเป็นกิจกรรมการจัดทำแปลงเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะของกรมวิชาการเกษตรเพื่อช่วยเพิ่มศักยภาพการผลิตพืช และเป็นการประยุกต์ใช้ให้เกิดความเหมาะสมกับระบบการผลิตพืชในประเทศ ซึ่งเทคโนโลยีดังกล่าว มีราคาที่ยังค่อนข้างสูงและเทคโนโลยีบางชนิดยังไม่มีการผลิตและจัดจำหน่ายอย่างแพร่หลาย จึงทำให้เกษตรกรยังไม่มีนำไปปรับใช้ในพื้นที่ได้

(7) ข้อเสนอแนะ เพื่อให้การดำเนินงานโครงการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น กรมวิชาการเกษตร ควรดำเนินการ ดังนี้

(7.1) หากต้องการต่อยอดกิจกรรม หรือขยายผลไปสู่แปลงของเกษตรกร ควรมีการจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมในปีต่อไป โดยจัดทำแปลงต้นแบบในแปลงเกษตรกร เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ ให้เกษตรกรในพื้นที่ได้ศึกษาและเรียนรู้ การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่จริง

(7.2) ควรบูรณาการการทำงานร่วมกับกรมส่งเสริมการเกษตร เพื่อนำงานวิจัยและเทคโนโลยีของกรมวิชาการเกษตรไปขยายผลกับเกษตรกรหรือกลุ่มเกษตรกรในพื้นที่ รวมถึง การติดตามผลการใช้ประโยชน์จากการเข้าชมแปลงเรียนรู้ของเกษตรกร เพื่อให้ทราบถึงการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ ในแปลงนั้น ๆ

(7.3) ควรวิเคราะห์ความคุ้มค่าของการใช้เทคโนโลยีในแต่ละชนิด เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจให้แก่เกษตรกรหรือกลุ่มเกษตรกรที่ต้องการรวมกลุ่มในการจัดซื้อเทคโนโลยี มาใช้ในแปลง ได้ทราบถึงความคุ้มค่าที่เกิดจากการใช้งานของเทคโนโลยีนั้น ๆ

3.3.3) โครงการส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตร

ศูนย์ประเมินผลได้ติดตามผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตร ระหว่างเดือนกรกฎาคม - สิงหาคม 2567 ในพื้นที่ 3 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดสิงห์บุรี บุรีรัมย์ และเพชรบุรี โดยเป็นการติดตาม ผลการดำเนินงาน ปัญหา และอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 จากเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ที่รับผิดชอบโครงการ และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 รายละเอียด ดังนี้ (ตารางที่ 3.2.5-22)

(1) การเบิกจ่ายงบประมาณ

(1.1) หน่วยงานได้รับการจัดสรรงบประมาณ 921,150 บาท เบิกจ่ายแล้ว 791,971 บาท คิดเป็นร้อยละ 85.98 ของงบประมาณที่ได้รับจัดสรร

(1.2) ความทันเวลาของงบประมาณ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ ในระดับพื้นที่ร้อยละ 50.00 เห็นว่างบประมาณที่ได้รับการจัดสรรทันเวลาต่อการปฏิบัติงาน และร้อยละ 50.00 เห็นว่างบประมาณที่ได้รับการจัดสรรไม่ทันเวลาต่อการปฏิบัติงาน เนื่องจากตรงกับฤดูกาลเพาะปลูกของเกษตรกร บางรายไม่สะดวกที่จะเข้ารับการฝึกอบรมทำให้การคัดเลือกเกษตรกรเป็นไปได้ยาก (ตารางที่ 3.2.5-22)

(1.3) ความเพียงพอของงบประมาณ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ ในระดับพื้นที่ร้อยละ 75.00 เห็นว่างบประมาณที่ได้รับการจัดสรรมีความเพียงพอต่อการดำเนินกิจกรรม ของโครงการ และร้อยละ 25.00 เห็นว่างบประมาณไม่เพียงพอต่อการดำเนินกิจกรรมของโครงการ เนื่องจาก พื้นที่รับผิดชอบของหน่วยงานค่อนข้างกว้าง โดยรับผิดชอบหลายจังหวัดทำให้งบประมาณในการเดินทางไปอบรมเกษตรกรไม่เพียงพอ (ตารางที่ 3.2.5-22)

ตารางที่ 3.2.5-22 ความทันเวลาและความเพียงพอของงบประมาณของโครงการส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตร

รายการ	ร้อยละ
1. ความทันเวลาของงบประมาณ	
1.1 ทันเวลา	50.00
1.2 ไม่ทันเวลา	50.00
2. ความเพียงพอของงบประมาณ	
2.1 เพียงพอ	75.00
2.2 ไม่เพียงพอ	25.00

ที่มา: จากการสำรวจ

(2) กิจกรรมที่ดำเนินการ มีรายละเอียดดังนี้

(2.1) สัมมนาเชิงปฏิบัติการการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานโครงการ เพื่อให้เจ้าหน้าที่และผู้ที่เกี่ยวข้องในดำเนินงานโครงการ จำนวน 2 ครั้ง

(2.2) การคัดเลือกพื้นที่/เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการในพื้นที่เป้าหมาย จำนวน 415 ราย โดยศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านวิศวกรรมเกษตรจังหวัดชัยนาท และร้อยเอ็ด ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดลพบุรี กำแพงเพชร และเพชรบุรี ร่วมกับสำนักงานเกษตรจังหวัด คัดเลือกเกษตรกรหรือกลุ่มเกษตรกรให้ตรงตามหลักสูตรการถ่ายทอดความรู้

(2.3) การถ่ายทอดความรู้สู่เกษตรกรเป้าหมาย 3 หลักสูตร ได้แก่ หลักสูตรพื้นฐาน หลักสูตรเน้นหนัก และหลักสูตรบริหารจัดการการใช้เครื่องจักรกลการเกษตรให้คุ้มค่ากับการลงทุนในพื้นที่แปลงใหญ่

(2.4) การติดตามให้คำแนะนำกลุ่มร่วมกับคณะทำงานศูนย์บริการเตรียมดินเพื่อเพิ่มผลผลิตมันสำปะหลัง โดยศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านวิศวกรรมเกษตรจังหวัดชัยนาท และร้อยเอ็ด ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดเพชรบุรี ติดตามให้คำแนะนำกลุ่มร่วมกับคณะทำงานศูนย์บริการเตรียมดินเพื่อเพิ่มผลผลิตมันสำปะหลัง ในพื้นที่ที่รับผิดชอบจำนวน 7 แห่ง

(3) ผลผลิต

(3.1) สัมมนาเชิงปฏิบัติการการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานโครงการ พบว่า ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพจังหวัดเพชรบุรีและกำแพงเพชร ได้มีการจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการ จำนวน 2 ครั้ง ครอบคลุมเป้าหมาย เพื่อให้เจ้าหน้าที่และผู้ที่เกี่ยวข้องในดำเนินงานโครงการสามารถถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกรด้านทักษะและเทคนิคที่ถูกต้องในการใช้และบำรุงรักษาเครื่องยนต์เกษตร เครื่องจักรกลการเกษตร และนวัตกรรมเทคโนโลยีการเกษตรที่เหมาะสมกับพื้นที่ รับฟังปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะ และแนวทางในการดำเนินงานโครงการของแต่ละพื้นที่ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาประยุกต์ใช้ และปรับปรุงโครงการให้สัมฤทธิ์ผลมากยิ่งขึ้นในปีต่อไป (ตารางที่ 3.2.5-23)

(3.2) การคัดเลือกพื้นที่/เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ พบว่าหน่วยงานในพื้นที่ดำเนินการคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ จำนวน 415 ราย ครอบคลุมเป้าหมาย โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกจากเกษตรกรที่มีความสนใจด้านช่างที่มีเครื่องจักรกลทางการเกษตรของตนเอง หรือเป็นเกษตรกรที่ผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรช่างพื้นฐานหรือระดับ 1 หรือ 2 ของกรมส่งเสริมการเกษตร เป็นต้น (ตารางที่ 3.2.5-23)

(3.3) การถ่ายทอดความรู้สู่เกษตรกรเป้าหมายสร้างช่างเกษตรท้องถิ่นประจำแปลงใหญ่ ได้แก่ หลักสูตรพื้นฐาน หลักสูตรเน้นหนัก หลักสูตรบริหารจัดการการใช้เครื่องจักรกลการเกษตรให้คุ้มค่ากับการลงทุนในพื้นที่แปลงใหญ่ พบว่า หน่วยงานในพื้นที่ดำเนินการถ่ายทอดความรู้สู่เกษตรกร จำนวน 415 ราย ครอบคลุมเป้าหมาย โดยแบ่งเป็นหลักสูตรพื้นฐานจำนวน 50 ราย หลักสูตรเน้นหนัก 275 ราย และหลักสูตรบริหารจัดการการใช้เครื่องจักรกลการเกษตรให้คุ้มค่ากับการลงทุนในพื้นที่แปลงใหญ่ 90 ราย ในพื้นที่ 15 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดสิงห์บุรี เพชรบุรี ราชบุรี นนทบุรี ปราชินบุรี สุพรรณบุรี

อ่างทอง พระนครศรีอยุธยา โยธธร อุบลราชธานี หนองบัวลำภู บุรีรัมย์ ร้อยเอ็ด กาฬสินธุ์ และมหาสารคาม (ตารางที่ 3.2.5-23)

(3.4) การติดตามให้คำแนะนำกลุ่มร่วมกับคณะทำงานศูนย์บริการเตรียมดินเพื่อเพิ่มผลผลิตมันสำปะหลัง จำนวน 7 แห่ง ครบตามเป้าหมาย ในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี ชัยนาท สระแก้ว โยธธร ชัยภูมิ บุรีรัมย์ และนครราชสีมา โดยเป็นการติดตามเครื่องจักรกลที่ได้รับจากโครงการตรวจสอบสภาพแทรกเตอร์และชุดเครื่องมือระเบิดดินดาน การจัดทำบัญชีรายรับรายจ่ายการให้บริการเครื่องจักรกล โครงสร้างและบทบาทของคณะกรรมการของศูนย์บริการเตรียมดิน แผนการให้บริการเครื่องจักรกล และ การบริหารงานการให้บริการเครื่องจักร เป็นต้น (ตารางที่ 3.2.5-23)

ตารางที่ 3.2.5-23 ผลการดำเนินงานกิจกรรมโครงการส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตร

กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผล	ร้อยละ
1. สัมมนาเชิงปฏิบัติการการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานโครงการ	ครั้ง	2	2	100.00
2. การคัดเลือกพื้นที่/เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ	ราย	415	415	100.00
3. การถ่ายทอดความรู้สู่เกษตรกรเป้าหมาย				100.00
3.1 หลักสูตรพื้นฐาน	ราย	50	50	100.00
3.2 หลักสูตรเน้นหนัก	ราย	275	275	100.00
3.3 หลักสูตรบริหารจัดการการใช้เครื่องจักรกลการเกษตรให้คุ้มค่ากับการลงทุนในพื้นที่แปลงใหญ่	ราย	90	90	100.00
4. การติดตามให้คำแนะนำกลุ่มร่วมกับคณะทำงานศูนย์บริการเตรียมดินเพื่อเพิ่มผลผลิตมันสำปะหลัง	แห่ง	7	7	100.00
ภาพรวม				100.00

ที่มา: จากการสำรวจ

(4) ผลลัพธ์

(4.1) การถ่ายทอดองค์ความรู้ พบว่า เกษตรกรทุกราย ได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้ตามหลักสูตรที่หน่วยงานในพื้นที่รับผิดชอบได้แก่ การสร้างช่างเกษตรท้องถิ่น หลักสูตรพื้นฐาน หลักสูตรเน้นหนัก และหลักสูตรการบริหารจัดการการใช้เครื่องจักรกลการเกษตรให้คุ้มค่ากับการลงทุนในพื้นที่แปลงใหญ่ และหลังเข้ารับการส่งเสริมองค์ความรู้เกษตรกรทุกรายมีความรู้เพิ่มขึ้นระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.29

(4.2) การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ของเกษตรกร เกษตรกรร้อยละ 88.24 มีการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ เช่น การตรวจเช็คดูแลซ่อมแซมบำรุงรักษา ถอดประกอบอุปกรณ์เครื่องจักรกล ของตนเอง และชุมชนได้ (ตารางที่ 3.2.5-24)

(4.3) การนำความรู้ที่ได้รับการอบรมไปถ่ายทอด เกษตรกรร้อยละ 82.35 มีการนำความรู้ไปถ่ายทอดต่อให้กับเกษตรกรรายอื่น โดยจะนำความรู้ที่ได้รับการอบรมไปถ่ายทอดแก่คนในชุมชน เพื่อนบ้าน เกษตรกรรายอื่น ๆ และครอบครัวญาติพี่น้อง ตามลำดับ (ตารางที่ 3.2.5-24)

(4.4) การเปลี่ยนแปลงหลังจากการอบรม เกษตรกรที่ได้เข้ารับการอบรมมีค่าใช้จ่ายในการผลิตลดลง เฉลี่ย 542 บาทต่อไร่ เนื่องจากมีการซ่อมแซมเครื่องจักรกลที่ใช้ในการเกษตรทำให้เครื่องจักรใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ช่วยลดค่าน้ำมันในการใช้เครื่องจักรได้ นอกจากนี้ยังช่วยลดค่าจ้างแรงงานในการซ่อมเครื่องจักรกลได้จำนวน 238 บาทต่อไร่ เนื่องจากเกษตรกรสามารถซ่อมเองได้

ตารางที่ 3.2.5-24 ผลลัพธ์ของโครงการส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตร

รายการ	ร้อยละ
1. การได้รับการถ่ายทอดความรู้	100.00
2. การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์	88.24
3. การนำความรู้ที่ได้รับการอบรมไปถ่ายทอด	82.35

ที่มา: จากการสำรวจ

(5) ความพึงพอใจ

(5.1) เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ที่มีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการภาพรวมในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.44 คะแนน เมื่อจำแนกตามประเด็น พบว่าเจ้าหน้าที่ที่มีความพึงพอใจต่อประโยชน์ของเกษตรกรจากการเข้าร่วมโครงการในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.00 รองลงมาพึงพอใจ ในการถ่ายทอดความรู้ในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.75 งบประมาณที่ได้รับจัดสรร การชี้แจงทำความเข้าใจ ขั้นตอน/วิธีการดำเนินโครงการจากส่วนกลาง หลักเกณฑ์/เงื่อนไขของโครงการมีความพึงพอใจเท่ากันในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.50 ส่วนเทคโนโลยี/นวัตกรรม/เครื่องจักรที่ดำเนินการสนับสนุนมีความพึงพอใจปานกลาง ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.33 และปัจจัยการผลิตที่สนับสนุนมีความพึงพอใจน้อย ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.50 เนื่องจาก ในการถ่ายทอดความรู้และการฝึกปฏิบัติยังขาดการสนับสนุนเครื่องมือซ่อมที่จำเป็น สื่อการสอนยังไม่ครบถ้วน และ ไม่มีการสนับสนุนปัจจัย การผลิตให้แก่เกษตรกร โดยเจ้าหน้าที่เห็นว่าโครงการควรสนับสนุนเครื่องมือในการซ่อมเครื่องจักรกลเบื้องต้นให้กับเกษตรกรด้วย (ตารางที่ 3.2.5-25)

ตารางที่ 3.2.5-25 ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ที่มีต่อโครงการส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตร

ประเด็น	ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
1. งบประมาณที่ได้รับจัดสรร	3.50	มาก
2. การชี้แจงทำความเข้าใจขั้นตอน / วิธีการดำเนินโครงการจากส่วนกลาง	3.50	มาก
3. หลักเกณฑ์/เงื่อนไขของโครงการ	3.50	มาก
4. เทคโนโลยี/นวัตกรรม/เครื่องจักร ที่ดำเนินการสนับสนุน	3.33	ปานกลาง
5. ปัจจัยการผลิตที่สนับสนุน	2.50	น้อย
6. การถ่ายทอดความรู้	3.75	มาก
7. ประโยชน์ของเกษตรกรจากการเข้าร่วมโครงการ	4.00	มาก
ภาพรวม	3.44	มาก

ที่มา: จากการสำรวจ

(5.2) เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ในทุกประเด็น ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.74 คะแนน ได้แก่ การถ่ายทอดความรู้ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ และประโยชน์ที่เกษตรกรได้รับจากการเข้าร่วมโครงการมีความพึงพอใจเท่ากัน ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.87 ส่วนหลักเกณฑ์การคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ และการประชาสัมพันธ์/ชี้แจงรายละเอียดโครงการ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.57 และ 4.53 ตามลำดับ (ตารางที่ 3.2.5-26)

ตารางที่ 3.2.5-26 ความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อโครงการ

ประเด็น	ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
1. การประชาสัมพันธ์/ชี้แจงรายละเอียดโครงการ	4.53	มากที่สุด
2. หลักเกณฑ์คัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ	4.57	มากที่สุด
3. การถ่ายทอดความรู้	4.87	มากที่สุด
4. เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ	4.87	มากที่สุด
5. การได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมโครงการ	4.87	มากที่สุด
ภาพรวม	4.74	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

(6) ข้อค้นพบ

(6.1) เจ้าหน้าที่

(6.1.1) ด้านงบประมาณดำเนินการ งบประมาณที่ได้รับจัดสรรในการดำเนินการโครงการมีจำนวนจำกัด เมื่อเทียบกับจำนวนกิจกรรมที่ต้องดำเนินการ จึงทำให้เกิดข้อจำกัด การติดตามให้คำแนะนำกลุ่ม ส่งผลให้พัฒนากลุ่มได้ไม่เต็มประสิทธิภาพ ประกอบกับการจัดสรรงบประมาณ มาในช่วงฤดูการเพาะปลูก ทำให้เกษตรกรบางรายไม่สามารถเข้าร่วมโครงการได้

(6.1.2) ด้านบุคลากร หน่วยงานมีข้อจำกัดด้านบุคลากร กล่าวคือ บุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญในการซ่อมเครื่องจักรกลไม่เพียงพอต่อการดำเนินกิจกรรม เนื่องจากศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรต้องรับผิดชอบหลายจังหวัด ส่งผลให้การดำเนินงานโครงการอาจทำได้ไม่เต็มประสิทธิภาพ

(6.2) เกษตรกร

(6.2.1) การอบรมถ่ายทอดความรู้ เป็นกิจกรรมที่ทำให้เกษตรกรที่เข้ารับการอบรมได้รับองค์ความรู้ขั้นพื้นฐานในการใช้ และการบำรุงรักษาเครื่องจักรกลทางการเกษตร โดยเกษตรกรสามารถนำความรู้ และทักษะไปปฏิบัติ เพื่อลดค่าใช้จ่ายในการซ่อมแซม บำรุงรักษาเครื่องจักรกลทางการเกษตรของตนเอง และเกษตรกรข้างเคียงได้ แต่หลักสูตรการจัดอบรมมีการดำเนินการต่อเนื่อง 4 วัน ทำให้เกษตรกรบางรายไม่สามารถเข้ารับการอบรมได้ตลอดหลักสูตร เนื่องจากเป็นช่วงฤดูการเพาะปลูก ประกอบกับ สื่อการสอนยังไม่ทันสมัย และยังขาดอุปกรณ์สาธิตเพื่อการฝึกปฏิบัติ ทำให้เกษตรกรดังกล่าวไม่สามารถนำความรู้ไปใช้ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ

(7) ข้อเสนอแนะ เพื่อให้การดำเนินงานโครงการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น กรมส่งเสริมการเกษตร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรดำเนินการ ดังนี้

(7.1) ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตร ควรมีการบูรณาการ ทำงานร่วมกับหน่วยงานในพื้นที่ เช่น สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานเกษตรอำเภอ ในการคัดเลือกเกษตรกร และติดตามผลการดำเนินงานในพื้นที่ เนื่องจากศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรมีพื้นที่รับผิดชอบ หลายจังหวัด งบประมาณในการลงพื้นที่ และการดูแลติดตามอาจจะไม่เพียงพอและทั่วถึง

(7.2) กรมส่งเสริมการเกษตร ควรมีการพัฒนาสื่อการสอน ให้ครบถ้วน ทันสมัย และน่าสนใจมากขึ้น รวมทั้งควรจัดการสอนแบบฝึกปฏิบัติจริง โดยมีการสนับสนุน เครื่องมือซ่อมที่จำเป็นให้เกษตรกรร่วมด้วย

(7.3) กรมส่งเสริมการเกษตร ควรมีการสร้างเครือข่ายช่าง อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง เพื่อนำกลุ่มช่างที่มีการเปิดอู่ซ่อมเครื่องจักรกลทางการเกษตรที่ประสบความสำเร็จ มาแลกเปลี่ยนประสบการณ์ให้ช่างรุ่นใหม่ได้เห็นถึงข้อดี - ข้อเสีย และเกิดแรงบันดาลใจในการเปิดอู่ซ่อมฯ ในพื้นที่

3.3.4) โครงการสร้างเครือข่ายบริการเครื่องจักรกลทางการเกษตรร่วมกันของชุมชน

ศูนย์ประเมินผลได้ติดตามผลการดำเนินงานโครงการสร้างเครือข่ายบริการ เครื่องจักรกลทางการเกษตรร่วมกันของชุมชน ในพื้นที่ 3 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดร้อยเอ็ด เพชรบุรี และสุพรรณบุรี ช่วงเดือนสิงหาคม - กันยายน 2567 โดยเป็นการติดตามผลการดำเนินงาน ปัญหา และอุปสรรคที่เกิดขึ้น จากการดำเนินงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 จากเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ที่รับผิดชอบโครงการ และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น กับเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 รายละเอียด ดังนี้

(1) การเบิกจ่ายงบประมาณ

(1.1) หน่วยงานได้รับการจัดสรรงบประมาณ 820,950 บาท เบิกจ่ายแล้ว 662,928 บาท คิดเป็นร้อยละ 80.75 ของงบประมาณที่ได้รับจัดสรร

(1.2) ความทันเวลาของงบประมาณ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ ในระดับพื้นที่ ร้อยละ 100.00 เห็นว่างบประมาณที่ได้รับการจัดสรรทันต่อเวลา (ตารางที่ 3.2.5-27)

(1.3) ความเพียงพอของงบประมาณ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ ในระดับพื้นที่ ร้อยละ 100.00 เห็นว่างบประมาณที่ได้รับการจัดสรรมีความเพียงพอกับการดำเนินกิจกรรม (ตารางที่ 3.2.5-27)

ตารางที่ 3.2.5-27 ความทันเวลาและความเพียงพอของงบประมาณโครงการสร้างเครือข่ายบริการ เครื่องจักรกลทางการเกษตรร่วมกันของชุมชน

รายการ	ร้อยละ
1. ความทันเวลาของงบประมาณ	
1.1 ทันเวลา	100.00
1.2 ไม่ทันเวลา	-
2. ความเพียงพอของงบประมาณ	
2.1 เพียงพอ	100.00
2.2 ไม่เพียงพอ	-

ที่มา: จากการสำรวจ

(2) กิจกรรมที่ดำเนินการ มีรายละเอียด ดังนี้

(2.1) การสัมมนาเชิงปฏิบัติการโครงการสร้างเครือข่ายบริการ เครื่องจักรกลทางการเกษตรร่วมกันของชุมชน จำนวน 1 ครั้ง เพื่อพัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่ วิเคราะห์ปัญหาเชิงพื้นที่ สถานการณ์การผลิตในพื้นที่ ความสามารถของเครือข่าย และความพร้อมของกลุ่มเกษตรกร สำหรับการสร้างเครือข่ายบริการเครื่องจักรกลทางการเกษตรร่วมกันของชุมชน ปี 2567 ของแต่ละศูนย์ โดยการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาเจ้าหน้าที่และเตรียมความพร้อมในการดำเนินโครงการ

(2.2) การสร้างเครือข่ายบริการเครื่องจักรกลทางการเกษตรและถ่ายทอดความรู้ด้านการสร้างเครือข่ายบริการเครื่องจักรกลทางการเกษตร จำนวน 6 เครือข่าย สมาชิกเครือข่ายละ 30 ราย ทั้งหมด 180 ราย และจัดทำโครงสร้างคณะกรรมการบริหารจัดการด้านเครื่องจักรกลทางการเกษตรเพื่อแบ่งบทบาท หน้าที่ ความรับผิดชอบของคณะกรรมการในแต่ละฝ่าย

(2.3) การติดตามให้ความช่วยเหลือเป้าหมาย จำนวน 1 ครั้งขึ้นไป เพื่อสนับสนุนการดำเนินงาน ประเมินผล และสรุปผลการดำเนินงาน โดยการติดตามให้ความช่วยเหลือสนับสนุนการดำเนินงาน ประเมินผล สรุปผลการดำเนินงานและรายงานต่อกรมส่งเสริมการเกษตร และติดตามให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนการดำเนินงานสำหรับเครือข่ายเดิมและรายงานความก้าวหน้า

(3) ผลผลิต

(3.1) การสัมมนาเชิงปฏิบัติการโครงการสร้างเครือข่ายบริการเครื่องจักรกลทางการเกษตรร่วมกันของชุมชน พบว่าหน่วยงานในพื้นที่ มีการดำเนินงานโดยจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการแนวทางการสร้างเครือข่ายบริการเครื่องจักรกลทางการเกษตรร่วมกันของชุมชนจำนวน 1 ครั้ง ครอบคลุมเป้าหมาย เพื่อพัฒนาศักยภาพระหว่างเจ้าหน้าที่ วิเคราะห์ปัญหาเชิงพื้นที่ สถานการณ์การผลิตในพื้นที่ ความสามารถของเครือข่าย และความพร้อมของกลุ่มเกษตรกร สำหรับการสร้างเครือข่ายบริการเครื่องจักรกลทางการเกษตรร่วมกันของชุมชน ปี 2567 ของแต่ละศูนย์

(3.2) การสร้างเครือข่ายบริการเครื่องจักรกลทางการเกษตรและถ่ายทอดความรู้ด้านการสร้างเครือข่ายบริการเครื่องจักรกลทางการเกษตร พบว่า หน่วยงานที่รับผิดชอบ มีการสร้างเครือข่ายแล้ว จำนวน 6 เครือข่าย สมาชิกเครือข่าย 180 ราย ครอบคลุมเป้าหมาย โดยมีกิจกรรม การส่งเสริม ดังนี้

(3.2.1) การคัดเลือกพื้นที่/เกษตรกร/กลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการเพื่อสร้างเครือข่ายบริการเครื่องจักรกลทางการเกษตร พบว่า หน่วยงานที่รับผิดชอบ ได้มีการคัดเลือกพื้นที่/เกษตรกร/กลุ่มเกษตรกร จำนวน 6 เครือข่าย ในพื้นที่จังหวัดสุพรรณบุรี เพชรบุรี มหาสารคาม จังหวัดละ 1 เครือข่าย และจังหวัดลพบุรี 2 เครือข่าย เครือข่ายละ 30 ราย ทั้งหมด 180 ราย ซึ่งมีหลักเกณฑ์การคัดเลือกคือ ต้องเป็นกลุ่มเกษตรกรในพื้นที่ที่มีการส่งเสริมการทำเกษตรแบบแปลงใหญ่ หรือศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าการเกษตร (ศพก.) เกษตรกรต้นแบบ Young Smart Farmer หรือ Smart Farmer ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน (ศดปช.) และเกษตรกรผู้มีความสนใจเข้าร่วมโครงการ ในเขตพื้นที่ทำการผลิตพืชไร่เศรษฐกิจที่สำคัญ อาทิ ข้าว ข้าวโพด อ้อย มันสำปะหลัง พืชผัก และพืชเศรษฐกิจที่สำคัญอื่น ๆ เป็นต้น

(3.2.2) การจัดตั้งเครือข่ายบริการเครื่องจักรกลทางการเกษตร พบว่าหน่วยงานในพื้นที่มีการจัดตั้งเครือข่ายฯ 6 เครือข่าย ครอบคลุมเป้าหมาย ซึ่งต้องมีโครงสร้างคณะกรรมการบริหารจัดการด้านเครื่องจักรกลการเกษตร หรือใช้โครงสร้างการบริหารงานของระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ โดยแบ่งบทบาท หน้าที่ ความรับผิดชอบในแต่ละฝ่าย เพื่อขับเคลื่อนงานในด้านต่าง ๆ ซึ่งประกอบด้วย ประธาน ฝ่ายบริหาร ฝ่ายการเงิน ฝ่ายบริการ และฝ่ายบำรุงรักษา เป็นต้น

(3.2.3) การจัดเวทีการถ่ายทอดความรู้/วางแผนการดำเนินงาน โดยมีการจัดถ่ายทอดความรู้และวางแผนการให้บริการเครื่องจักรกลการเกษตรในชุมชนจำนวน 1 ครั้งขึ้นไป ดังนี้

- ด้านการถ่ายทอดความรู้ ประกอบด้วย หลักสูตรจัดทำปฏิทินการเพาะปลูกของชุมชน การคำนวณต้นทุนเครื่องจักรและอุปกรณ์ แนวทางการดำเนินการให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 15 การบริหารจัดการเครื่องจักร/ความเสี่ยง เทคนิคการใช้และการซ่อมบำรุงดูแลเครื่องจักรกล การป้องกันการปนเปื้อน แนวทางการทำงานเพื่อให้ผู้ใช้บริการพึงพอใจ การบริหารการเงิน และการวางแผน การลงทุน เป็นต้น

- วางแผนการดำเนินงาน/แผนการให้บริการเครื่องจักรกลการเกษตรในชุมชน โดยจัดทำปฏิทินการเพาะปลูกของชุมชน สำรวจแปลงเกษตรในพื้นที่ เก็บข้อมูล จัดทำแผนการให้บริการเครื่องจักรกล แผนการจัดสรรรายได้ และกำหนดอัตราค่าบริการเครื่องจักรกล

(3.2.4) ติดตาม ให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนการดำเนินงาน พบว่า เจ้าหน้าที่ในพื้นที่ร้อยละ 75.00 มีการลงพื้นที่พบปะพูดคุย สนับสนุน ช่วยเหลือ และแก้ไขปัญหาในการดำเนินงานของกลุ่มเครือข่าย เฉลี่ยจำนวน 5 ครั้ง โดยให้คำแนะนำช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ตามปัญหาที่เกิดขึ้น แก่กลุ่มเครือข่ายเกษตรกร

(4) ผลลัพธ์

จากการติดตามผลลัพธ์การดำเนินงานโครงการสร้างเครือข่าย บริการเครื่องจักรกลทางการเกษตรร่วมกันของชุมชน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 โดยการสัมภาษณ์เกษตรกร ในพื้นที่จังหวัดร้อยเอ็ด เพชรบุรี ลพบุรี และสุพรรณบุรี สรุปผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ดังนี้

(4.1) การจัดตั้งเครือข่ายเครื่องจักรกลทางการเกษตร กลุ่มเกษตรกรทั้งหมดมีการจัดตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการด้านเครื่องจักรกลการเกษตรเสร็จเรียบร้อยแล้ว โดยใช้โครงสร้างการบริหารงานของระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ซึ่งประกอบด้วย ประธาน ฝ่ายบริหาร ฝ่ายการเงิน ฝ่ายบริการ และฝ่ายบำรุงรักษา รวมทั้งมีการกำหนดแนวทางการบริหารจัดการ เครื่องจักรกลการเกษตร โดยกำหนดอัตราค่าบริการ แผนการจัดสรรรายได้ การซ่อมบำรุง และแผนการ ให้บริการเครื่องจักรกลการเกษตร

(4.2) การถ่ายทอดองค์ความรู้/วางแผนการดำเนินงาน เกษตรกร ร้อยละ 100 ได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้ และการวางแผนการดำเนินงาน ซึ่งเกษตรกร ร้อยละ 44.44 มีการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ เช่นด้านการจัดทำปฏิทินการเพาะปลูกของชุมชน การคำนวณต้นทุนเครื่องจักร และอุปกรณ์เพื่อการบริหารจัดการ เทคนิคการใช้และการซ่อมบำรุงดูแลรักษาเครื่องจักรกลทางการเกษตร แนวทางการดำเนิน การให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น และแนวทางการทำงานเพื่อให้ผู้ใช้บริการพึงพอใจ รวมถึง การบริหารการเงินและ การวางแผนการลงทุน อีกทั้งยังมีการวางแผนการดำเนินงานเพื่อจัดทำแผน การให้บริการเครื่องจักรกล และสามารถกำหนดอัตราค่าบริการของเครื่องจักรกลทางการเกษตรร่วมกัน เป็นต้น

(4.3) การติดตามให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนการดำเนินงาน พบว่า เจ้าหน้าที่ได้มีการเข้ามาติดตามผลการดำเนินงานโครงการ สนับสนุน และให้ความช่วยเหลือแก้ไขปัญหา การดำเนินงานของกลุ่มเครือข่าย โดยให้คำแนะนำช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ เช่น การตรวจเช็คคอะไหล่ ตามรอบอายุการใช้งาน การบำรุงรักษาเพื่อยืดอายุการใช้งานเครื่องจักรกลทางการเกษตร การจัดทำแผนการ ให้บริการเครื่องจักรกล การจัดสรรรายได้ การกำหนดอัตราค่าบริการเครื่องจักรกล และการจัดทำบัญชี คุมประเภทต่าง ๆ

(5) ความพึงพอใจ

(5.1) เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ที่มีความพึงพอใจต่อการ ดำเนินงานโครงการฯ ภาพรวมในระดับปานกลางที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.39 คะแนน เมื่อจำแนกตามประเด็น พบว่า เจ้าหน้าที่ มีความพึงพอใจงบประมาณที่ได้รับจัดสรรในระดับมาก ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.00 หลักเกณฑ์/เงื่อนไข ของโครงการ และประโยชน์ของเกษตรกรจากการเข้าร่วมโครงการมีความพึงพอใจในระดับมากเท่ากัน

ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.75 การถ่ายทอดความรู้มีความพึงพอใจในระดับปานกลางที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.25 ส่วนเทคโนโลยี/นวัตกรรม/เครื่องจักร ที่ดำเนินการสนับสนุน และปัจจัยการผลิตที่สนับสนุนมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง เท่ากันที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.00 เนื่องจากในกิจกรรมการถ่ายทอดความรู้ยังขาดการสนับสนุนเครื่องมือ อุปกรณ์ซ่อมที่จำเป็น และสื่อที่ใช้ในการสอนและฝึกปฏิบัติยังไม่ครบถ้วน และเจ้าหน้าที่เห็นว่าระยะเวลาในการดำเนินงานโครงการน้อยเกินไป และยังขาดความชัดเจนในการดำเนินงานบางกิจกรรม

ตารางที่ 3.2.5-28 ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ที่มีต่อโครงการสร้างเครือข่ายบริการเครื่องจักรกลทางการเกษตร

ประเด็น	ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
1. งบประมาณที่ได้รับจัดสรร	4.00	มาก
2. การชี้แจงทำความเข้าใจขั้นตอน / วิธีการดำเนินโครงการจากส่วนกลาง	3.00	ปานกลาง
3. หลักเกณฑ์/เงื่อนไขของโครงการ	3.75	มาก
4. เทคโนโลยี/นวัตกรรม/เครื่องจักร ที่ดำเนินการสนับสนุน	3.00	ปานกลาง
5. ปัจจัยการผลิตที่สนับสนุน	3.00	ปานกลาง
6. การถ่ายทอดความรู้	3.25	ปานกลาง
7. ประโยชน์ของเกษตรกรจากการเข้าร่วมโครงการ	3.75	มาก
ภาพรวม	3.39	ปานกลาง

ที่มา: จากการสำรวจ

(5.2) เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.35 คะแนน เมื่อจำแนกตามประเด็น พบว่า เกษตรกรมีความพึงพอใจต่อเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.71 ประโยชน์ที่เกษตรกรได้รับจากการเข้าร่วมโครงการ มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.43 ปัจจัยการผลิตที่สนับสนุนพึงพอใจในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.40 หลักเกณฑ์การคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.29 ส่วนการประชาสัมพันธ์/ชี้แจงรายละเอียดโครงการ และการถ่ายทอดความรู้ มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดเท่ากัน ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย มีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.14 (ตารางที่ 3.2.5-29)

ตารางที่ 3.2.5-29 ความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อโครงการสร้างเครือข่ายบริการเครื่องจักรกลทางการเกษตร
ร่วมกันของชุมชน

ประเด็น	ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
1. การประชาสัมพันธ์/ชี้แจงรายละเอียดโครงการ	4.14	มาก
2. หลักเกณฑ์คัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ	4.29	มากที่สุด
3. ปัจจัยการผลิตที่สนับสนุน	4.40	มากที่สุด
4. การถ่ายทอดความรู้	4.14	มาก
5. เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ	4.71	มากที่สุด
6. การได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมโครงการ	4.43	มากที่สุด
ภาพรวม	4.35	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

(6) ข้อค้นพบ

(6.1) เจ้าหน้าที่

(6.1.1) ด้านงบประมาณดำเนินการ งบประมาณที่ได้รับ

จัดสรรในการดำเนินโครงการมีจำนวนจำกัด ส่งผลให้การพัฒนากลุ่มเครือข่ายทำได้ไม่เต็มประสิทธิภาพ เช่น การสนับสนุนเครื่องมือ อุปกรณ์ในการซ่อมที่จำเป็น ทำให้การสาธิต การอธิบายกลุ่มเครือข่ายเกษตรกรเพื่อให้เกิดความเข้าใจ และการฝึกปฏิบัติทำได้น้อยไม่ครอบคลุม สามารถส่งเสริมได้เฉพาะกิจกรรมการอบรมถ่ายทอดความรู้ และการจัดตั้งเครือข่ายเท่านั้น แต่ไม่มีงบประมาณในการติดตามงานในพื้นที่

(6.1.2) ด้านบุคลากร หน่วยงานมีข้อจำกัดด้านบุคลากร

กล่าวคือ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบยังขาดความรู้ ประสบการณ์ และความชำนาญในการทำงาน โดยเจ้าหน้าที่ให้ความเห็นว่า ระยะเวลาในการชี้แจงโครงการยังมีน้อยเกินไปจึงทำให้เกิดความไม่ชัดเจน ประกอบกับรายละเอียดการดำเนินงานโครงการ/คู่มือโครงการมีความซับซ้อน ในบางพื้นที่มีการสับเปลี่ยนหมุนเวียนเจ้าหน้าที่ โดยเจ้าหน้าที่ที่มารับช่วงต่อยังไม่มีประสบการณ์ในการดำเนินงานโครงการ ซึ่งต้องใช้ระยะเวลาในการศึกษา และทำความเข้าใจในการดำเนินโครงการ ทำให้ขาดความต่อเนื่องในการดำเนินงาน

(6.1.3) ด้านเครือข่ายเกษตรกร การทำงานในรูปแบบ

เครือข่าย มีความจำเป็นต้องบูรณาการ/ประสานความร่วมมือของทุกภาคส่วนอย่างต่อเนื่อง และต้องใช้เวลาในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม และรูปแบบการทำงานของเกษตรกร/กลุ่มเกษตรกร ประกอบกับเกษตรกรเป้าหมายส่วนใหญ่เป็นผู้นำและแกนนำของชุมชนที่มีภารกิจจำนวนมาก ส่งผลให้การดำเนินงานเครือข่ายบริการเครื่องจักรกลการเกษตรยังไม่สามารถบรรลุเป้าหมายที่โครงการกำหนดได้ในระยะเวลาเพียง 1 ปี

(6.2) เกษตรกร

(6.2.1) การอบรมถ่ายทอดความรู้ เกษตรกรยังต้องการให้มีการอบรมถ่ายทอดความรู้เพิ่มเติมและต่อเนื่อง โดยมีเจ้าหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงและให้คำแนะนำเกี่ยวกับการซ่อมบำรุงรักษา ดูแลรักษาเครื่องจักรกลทางการเกษตร/อุปกรณ์การเกษตร เพื่อให้เกษตรกรสามารถลดค่าใช้จ่ายในการซ่อมเครื่องจักรกล/อุปกรณ์การเกษตรได้อย่างเห็นผลจริง

(6.2.2) เกษตรกรในบางพื้นที่ประสบปัญหาด้านภัยแล้งส่งผลกระทบต่อการผลิตด้านการเกษตรยังไม่เกิดการดำเนินงานของเครือข่ายเครื่องจักรกลการเกษตรในพื้นที่อย่างเป็นทางการ ขณะนี้ยังอยู่ในขั้นตอนการจัดให้มีเครือข่าย และอบรมการถ่ายทอดความรู้เท่านั้น

(7) ข้อเสนอแนะ เพื่อให้การดำเนินโครงการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น กรมส่งเสริมการเกษตร ควรดำเนินการ ดังนี้

(7.1) สนับสนุนงบประมาณบางส่วนให้หน่วยงานระดับภูมิภาคหรือระดับพื้นที่ในการดำเนินการจัดเวทีถอดบทเรียนร่วมกับศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตร เพื่อให้สามารถเข้าใจบริบทในพื้นที่ และหาแนวทางการพัฒนาร่วมกัน ในการเพิ่มศักยภาพให้แก่กลุ่มเครือข่ายเกษตรกรได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ประกอบกับการจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมในส่วนของปัจจัยการผลิตเพื่อการสาธิตการซ่อมแซมบำรุงรักษาให้แก่กลุ่มเครือข่ายเกษตรกรในเบื้องต้นได้

(7.2) มอบหมายให้หน่วยงานในพื้นที่ซึ่งมีที่ตั้งในทุกจังหวัด เช่น สำนักงานเกษตรจังหวัด เป็นผู้รับผิดชอบหลักในการดำเนินงานโครงการ และให้ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรเป็นหน่วยงานสนับสนุน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน เนื่องจากสำนักงานเกษตรจังหวัด เป็นหน่วยงานในพื้นที่สามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่อง

(7.3) พัฒนาและเพิ่มศักยภาพเจ้าหน้าที่ เพื่อเป็นพี่เลี้ยงและให้คำแนะนำในการสร้างเครือข่ายฯ โดยจัดให้มีการอบรม/ศึกษาดูงาน/พัฒนาทักษะการเป็นวิทยากรเพื่อให้เกิดความเชี่ยวชาญมากขึ้น

(7.4) ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ทุกภาคส่วน เพื่อให้เกิดแรงผลักดันและบูรณาการร่วมกันอย่างเป็นรูปธรรม และต่อเนื่อง

(7.5) พัฒนาหลักสูตร สื่อการสอน จัดหาอุปกรณ์ที่ใช้ในรูปแบบวิธีการจัดอบรม คู่มือโครงการให้ทันสมัย และมีความชัดเจน ให้สอดคล้องกับบริบทการทำงานของแต่ละพื้นที่ ที่หน่วยงานเข้าไปส่งเสริม

(7.6) จัดทำโครงการส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพเกษตรกรรุ่นใหม่ ร่วมกันในการขับเคลื่อนบริหารจัดการเครือข่าย เพื่อพัฒนากลุ่มเครือข่ายให้เข้าถึงเทคโนโลยีมากยิ่งขึ้น และนำไปสู่การสร้างแรงจูงใจ เพื่อผลักดันให้เกิดการประกอบธุรกิจบริการเครื่องจักรกลการเกษตร และการพัฒนาอย่างเข้มแข็งและเกิดความยั่งยืน

3.3.5) โครงการส่งเสริมการใช้สัตว์น้ำพันธุ์คุณภาพดีมูลค่าสูงเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต

ศูนย์ประเมินผลได้ติดตามผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมการใช้สัตว์น้ำพันธุ์คุณภาพดีมูลค่าสูงเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ระหว่างเดือนกรกฎาคม - สิงหาคม 2567 ได้แก่จังหวัดบุรีรัมย์ นครศรีธรรมราช และสุราษฎร์ธานี โดยเป็นการติดตาม ผลการดำเนินงาน ปัญหา และอุปสรรค ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 จากเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ที่รับผิดชอบโครงการ และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 รายละเอียด ดังนี้

(1) การเบิกจ่ายงบประมาณ

(1.1) หน่วยงานได้รับการจัดสรรงบประมาณ 2,703,700 บาท เบิกจ่ายแล้ว 2,586,339 บาท คิดเป็นร้อยละ 95.66 ของงบประมาณที่ได้รับการจัดสรร

(1.2) ความทันเวลาของงบประมาณ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ ในระดับพื้นที่ ร้อยละ 66.67 เห็นว่างบประมาณที่ได้รับการจัดสรรทันเวลาต่อการปฏิบัติงาน และร้อยละ 33.33 เห็นว่างบประมาณที่ได้รับการจัดสรรไม่ทันเวลาต่อการปฏิบัติงาน เนื่องจากงบประมาณปี 2567 มีการเบิกจ่ายล่าช้า ซึ่งส่งผลกระทบต่อการทำงานเลี้ยงสัตว์น้ำบางชนิด (ตารางที่ 3.2.5-30)

(1.3) ความเพียงพอของงบประมาณ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการในระดับพื้นที่ร้อยละ 33.33 เห็นว่างบประมาณที่ได้รับการจัดสรรมีความเพียงพอกับการดำเนินกิจกรรมของโครงการ และร้อยละ 66.67 เห็นว่างบประมาณที่ได้รับการจัดสรรไม่มีความเพียงพอกับการดำเนินกิจกรรมของโครงการ เนื่องจากในปัจจุบันค่าวัสดุและค่าสาธารณูปโภคที่ใช้การดำเนินกิจกรรมมีการปรับตัวเพิ่มสูงขึ้น จึงมีความจำเป็นต้องใช้งบประมาณที่เพิ่มขึ้นตามด้วย (ตารางที่ 3.2.5-30)

ตารางที่ 3.2.5-30 ความทันเวลาและความเพียงพอของโครงการส่งเสริมการใช้สัตว์น้ำพันธุ์คุณภาพดีมูลค่าสูงเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต

รายการ	ร้อยละ
1. ความทันเวลาของงบประมาณ	
1.1 ทันเวลา	66.67
1.2 ไม่ทันเวลา	33.33
2. ความเพียงพอของงบประมาณ	
2.1 เพียงพอ	33.33
2.2 ไม่เพียงพอ	66.67

ที่มา: จากการสำรวจ

(2) กิจกรรม

(2.1) การคัดเลือกพื้นที่/เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ เป้าหมายจำนวน 118 ราย โดยคัดเลือกจากเกษตรกรที่มีการขึ้นทะเบียนฟาร์มกับกรมประมงในพื้นที่ดำเนินการ

(2.2) ผลิตและกระจายสัตว์น้ำพันธุ์ดีสู่เกษตรกรผู้เลี้ยง โดยจะผลิตและกระจายสัตว์น้ำพันธุ์คุณภาพดีหลากหลายชนิดให้เหมาะสมกับเกษตรกรแต่ละพื้นที่ ได้แก่ ปลาตะเพียนขาว นีโอเมล เป้าหมายจำนวน 230,000 ตัว ปลาหมอชุมพร 1 ปลานิลจิตรลดา 3 และปลาสลิคพันธุ์ปรับปรุง เป้าหมายจำนวน 174,000 ตัว

(2.3) ผลิตและดำรงพันธุ์สัตว์น้ำพันธุ์ดี พันธุ์หลัก ดำเนินการผลิตและดำรงพันธุ์ปลานิลจิตรลดา 3 ปลานิลจิตรลดา 4 ปลานิลแดงปทุมธานี ปลาตะเพียนขาวซิลเวอร์ 2 เค และปลาตะเพียนขาวนีโอเมล เป้าหมายจำนวน 1,700 ตัว กุ้งขาวลิซล 1 และกุ้งขาวศรีดา 1 เป้าหมายจำนวน 1,000 ตัว ส่วนปลานิลแดง และปลาหมอชุมพร 1 เป้าหมายทั้งหมดจำนวน 1,500 ตัว

(2.4) ผลิตและกระจายสัตว์น้ำพันธุ์ดีสู่โรงเพาะฟัก ดำเนินการผลิตและกระจายปลาตะเพียนขาวซิลเวอร์ 2 เค และปลานิลจิตรลดา 4 เป้าหมายจำนวน 2,000 ตัว ผลิตและกระจายกุ้งขาวพันธุ์ลิซล 1 ศรีดา 1 และเพชรดา 1 มีเป้าหมายจำนวน 1,700 ตัว และมีการผลิตและกระจายพันธุ์ปลาหมอชุมพร 1 และกุ้งก้ามกราม เป้าหมายจำนวน 2,000 ตัว

(2.5) สนับสนุนสัตว์น้ำพันธุ์ดีพันธุ์ขยายสู่เกษตรกรผู้เลี้ยง (กึ่ง) ดำเนินการผลิตและกระจายกุ้งขาวลิซล 1 เป้าหมายจำนวน 900,000 ตัว

(2.6) เก็บรักษาและกระจายเชื้อพันธุ์สัตว์น้ำพันธุ์ดี ดำเนินการเก็บรักษาและกระจายน้ำเชื้อปลาตะเพียนขาวนีโอเมล เป้าหมายจำนวน 50 มิลลิลิตร

(2.7) ตรวจโรคสำคัญในสัตว์น้ำ ดำเนินการตรวจเฝ้าระวังโรคสำคัญในกุ้งขาวแวนนาไม เป้าหมายจำนวน 60 ตัวอย่าง

(2.8) พัฒนาเกษตรกรต้นแบบผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำพันธุ์ดี ดำเนินการพัฒนาเกษตรกรต้นแบบผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำพันธุ์ดี เป้าหมายจำนวน 60 ราย ซึ่งเป็นการลงพื้นที่ประชาสัมพันธ์โครงการรวมถึงให้คำแนะนำในการเตรียมความพร้อมก่อนรับการสนับสนุนลูกพันธุ์สัตว์น้ำของเกษตรกร

(2.9) การให้คำแนะนำ/ติดตาม/ช่วยเหลือสนับสนุนการดำเนินงานโครงการมีเป้าหมายจำนวน 1 ครั้งขึ้นไป เพื่อให้คำแนะนำในการเตรียมความพร้อมของเกษตรกรก่อนสนับสนุนลูกพันธุ์สัตว์น้ำ รวมถึงการจดบันทึกข้อมูลการเลี้ยง การติดตามการเจริญเติบโตของสัตว์น้ำ พร้อมทั้งรวบรวมประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่และหาวิธีแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ร่วมกัน

(3) ผลผลิต

(3.1) การคัดเลือกพื้นที่/เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ พบว่าหน่วยงานในพื้นที่ ได้แก่ ศูนย์วิจัยและพันธุกรรมสัตว์น้ำบุรีรัมย์ ศูนย์วิจัยและพันธุกรรมสัตว์น้ำนครศรีธรรมราช และศูนย์วิจัยและพันธุกรรมสัตว์น้ำชุมพร ได้มีการดำเนินการคัดเลือกพื้นที่/เกษตรกร จำนวน 118 ราย ครอบคลุมเป้าหมาย โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกเกษตรกร เช่น เป็นเกษตรกรหรือกลุ่มเกษตรกรที่มีความพร้อม

มีความรู้ และเอาใจใส่ มีทุนเพียงพอในการเลี้ยงสัตว์น้ำ เช่น ค่าอาหาร ค่าขนส่ง มีการขึ้นทะเบียนฟาร์มกับกรมประมงในพื้นที่ดำเนินการ และมีบ่อขนาดตามมาตรฐาน 0.5 - 1 ไร่ ที่มีน้ำเพียงพอต่อการเลี้ยงสัตว์น้ำตลอดปี เป็นต้น (ตารางที่ 3.2.5-31)

(3.2) ผลิตและกระจายสัตว์น้ำพันธุ์ดีสู่เกษตรกรผู้เลี้ยง หน่วยงานในพื้นที่ได้มีการดำเนินการครบตามเป้าหมาย โดยมีรายละเอียด ดังนี้ (ตารางที่ 3.2.5-31)

(3.2.1) ศูนย์วิจัยและพันธุ์กรรมสัตว์น้ำบุรีรัมย์ ได้ผลิตและกระจายปลาตะเพียนขาวนีโอเมล จำนวน 230,000 ตัว ครอบคลุมเป้าหมาย สู่เกษตรกรผู้เลี้ยง 46 ราย ในพื้นที่จังหวัดบุรีรัมย์

(3.2.2) ศูนย์วิจัยและพันธุ์กรรมสัตว์น้ำชุมพร ได้ผลิตและกระจายปลาหมอชุมพร 1 ปลานิลจิตรลดา 3 และปลาสดพันธุ์ปรับปรุง จำนวน 174,000 ตัว ครอบคลุมเป้าหมาย สู่เกษตรกรผู้เลี้ยง 60 ราย ในพื้นที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี พัทลุง นราธิวาส และปัตตานี

(3.3) ผลิตและดำรงพันธุ์สัตว์น้ำพันธุ์ดี พันธุ์หลัก หน่วยงานในพื้นที่ได้มีการดำเนินการตามเป้าหมาย โดยมีรายละเอียด ดังนี้ (ตารางที่ 3.2.5-31)

(3.3.1) ศูนย์วิจัยและพันธุ์กรรมสัตว์น้ำบุรีรัมย์ ได้ดำเนินการผลิตและดำรงพันธุ์ปลานิลจิตรลดา 3 ปลานิลจิตรลดา 4 ปลานิลแดงปทุมธานี ปลาตะเพียนขาวซิลเวอร์ 2 เค และปลาตะเพียนขาวนีโอเมล จำนวน 1,700 ตัว ครอบคลุมเป้าหมาย

(3.3.2) ศูนย์วิจัยและพันธุ์กรรมสัตว์น้ำนครศรีธรรมราชได้ดำเนินการผลิตและดำรงพันธุ์กึ่งขาวสีชล 1 และกึ่งขาวศรีดา 1 จำนวน 1,000 ตัว ครอบคลุมเป้าหมาย

(3.3.3) ศูนย์วิจัยและพันธุ์กรรมสัตว์น้ำชุมพร ได้ดำเนินการผลิตและดำรงพันธุ์ปลานิล ปลานิลแดง และปลาหมอชุมพร 1 จำนวนทั้งหมด 1,500 ตัว ครอบคลุมเป้าหมาย

(3.4) ผลิตและกระจายสัตว์น้ำพันธุ์ดีสู่โรงเพาะฟัก หน่วยงานในพื้นที่ได้มีการดำเนินการตามเป้าหมาย โดยมีรายละเอียด ดังนี้ (ตารางที่ 3.2.5-31)

(3.4.1) ศูนย์วิจัยและพันธุ์กรรมสัตว์น้ำบุรีรัมย์ ได้ดำเนินการผลิตและกระจายปลาตะเพียนขาวซิลเวอร์ 2 เค และปลานิลจิตรลดา 4 จำนวน 2,000 ตัว ครอบคลุมเป้าหมาย สู่โรงเพาะฟักเกษตรกร 6 ราย ในพื้นที่จังหวัดบุรีรัมย์

(3.4.2) ศูนย์วิจัยและพันธุ์กรรมสัตว์น้ำนครศรีธรรมราช ได้ดำเนินการผลิตและกระจายกึ่งขาวพันธุ์สีชล 1 ศรีดา 1 และเพชรดา 1 1,700 ตัว ครอบคลุมเป้าหมาย สู่โรงเพาะฟักเกษตรกร 2 ราย ในพื้นที่จังหวัดสงขลา และจังหวัดระยอง

(3.4.3) ศูนย์วิจัยและพันธุ์กรรมสัตว์น้ำชุมพร ได้ดำเนินการผลิตและกระจายพันธุ์ปลาหมอชุมพร 1 และกึ่งก้ามกราม จำนวน 2,000 ตัว ครอบคลุมเป้าหมาย สู่โรงเพาะฟักเกษตรกร 2 ราย

(3.5) สนับสนุนสัตว์น้ำพันธุ์ดีพันธุ์ขยายสู่เกษตรกรผู้เลี้ยง (กุ้ง) ศูนย์วิจัยและพันธุ์กรรมสัตว์น้ำนครศรีธรรมราช ได้ดำเนินการผลิตและกระจายกุ้งขาวลิซล 1 จำนวน 900,000 ตัว ครอบคลุมเป้าหมาย สู่เกษตรกรผู้เลี้ยง 2 ราย ในพื้นที่จังหวัดกระบี่ และนครศรีธรรมราช (ตารางที่ 3.2.5-31)

(3.6) การเก็บรักษาและกระจายเชื้อพันธุ์สัตว์น้ำพันธุ์ดี ศูนย์วิจัยและพันธุ์กรรมสัตว์น้ำบุรีรัมย์ ได้ดำเนินการเก็บรักษาและกระจายน้ำเชื้อปลาตะเพียนขาวนีโอเมล จำนวน 50 มิลลิลิตร ครอบคลุมเป้าหมาย (ตารางที่ 3.2.5-31)

(3.7) การตรวจโรคสำคัญในสัตว์น้ำ ศูนย์วิจัยและพันธุ์กรรมสัตว์น้ำ นครศรีธรรมราช ได้ดำเนินการตรวจเฝ้าระวังโรคสำคัญในกุ้งขาวแวนนาไม จำนวน 60 ตัวอย่าง ครอบคลุมเป้าหมาย ในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช เนื่องจากเกิดโรคระบาดในกุ้งขาวแวนนาไม เช่น โรคช้ำขาว เป็นต้น (ตารางที่ 3.2.5-31)

(3.8) พัฒนาเกษตรกรต้นแบบผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำพันธุ์ดี ศูนย์วิจัย และพันธุ์กรรมสัตว์น้ำชุมพร พบว่า ได้ดำเนินการพัฒนาเกษตรกรต้นแบบผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำพันธุ์ดี จำนวน 60 ราย ครอบคลุมเป้าหมาย ในพื้นที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยเป็นการลงพื้นที่ประชาสัมพันธ์โครงการรวมถึงให้คำแนะนำ ในการเตรียมความพร้อม ก่อนรับการสนับสนุนลูกพันธุ์สัตว์น้ำของเกษตรกร เป็นต้น (ตารางที่ 3.2.5-31)

(3.9) การให้คำแนะนำ/ติดตาม/ช่วยเหลือสนับสนุนการดำเนินงาน โครงการ พบว่า หน่วยงานในพื้นที่ได้ดำเนินการติดตามให้คำแนะนำช่วยเหลือ จำนวน 1 ครั้งขึ้นไป ครอบคลุมเป้าหมาย ด้วยการลงพื้นที่ ประสานงานทางโทรศัพท์ และการประสานงานกับเจ้าหน้าที่สำนักงานประมงจังหวัด เพื่ออธิบายถึงที่มาของโครงการ ให้คำแนะนำในการเตรียมความพร้อมของเกษตรกรก่อนสนับสนุนลูกพันธุ์สัตว์น้ำ การจดบันทึกข้อมูลการเลี้ยง การติดตามการเจริญเติบโตของสัตว์น้ำ พร้อมทั้งรวบรวมประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้น ในพื้นที่และหาวิธีแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ร่วมกัน (ตารางที่ 3.2.5-31)

ตารางที่ 3.2.5-31 ผลการดำเนินกิจกรรมโครงการส่งเสริมการใช้สัตว์น้ำพันธุ์คุณภาพดีมูลค่าสูงเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต

กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผล	ร้อยละ
1. การคัดเลือกพื้นที่/เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ	ราย	180	180	100.00
2. ผลิตและกระจายสัตว์น้ำพันธุ์ดีสู่เกษตรกรผู้เลี้ยง				100.00
2.1 ปลาตะเพียนขาวนีโอเมล	ตัว	230,000	230,000	100.00
2.2 ปลาหมอชุมพร 1 ปลานิลจิตรลดา 3 และปลาสดพันธุ์ปรับปรุง	ตัว	174,000	174,000	100.00
3. ผลิตและดำรงพันธุ์สัตว์น้ำพันธุ์ดี พันธุ์หลัก				100.00
3.1 ปลานิลจิตรลดา 3 ปลานิลจิตรลดา 4 ปลานิลแดงปทุมธานี ปลาตะเพียนขาว-ซิลเวอร์ 2 เค และปลาตะเพียนขาวนีโอเมล	ตัว	1,700	1,700	100.00
3.2 กุ้งขาวลิซล 1 และกุ้งขาวศรีดา 1	ตัว	1,000	1,000	100.00
3.3 ปลานิลแดง และปลาหมอชุมพร 1	ตัว	1,500	1,500	100.00

ตารางที่ 3.2.5-31 (ต่อ)

กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผล	ร้อยละ
4. ผลิตและกระจายสัตว์น้ำพันธุ์ดีโรงเพาะฟัก				100.00
4.1 ปลาตะเพียนขาวซิลเวอร์ 2 เค และปลานิลจิตรลดา 4	ตัว	2,000	2,000	100.00
4.2 กุ้งขาวพันธุ์สีชล 1 ศรีดา 1 และเพชรดา 1	ตัว	1,700	1,700	100.00
4.3 ปลาหมอชุมพร 1 และกุ้งก้ามกราม	ตัว	2,000	2,000	100.00
5. สนับสนุนสัตว์น้ำพันธุ์ดีพันธุ์ขยายสู่ เกษตรกรผู้เลี้ยง (กุ้ง)				
5.1 กุ้งขาวสีชล 1	ตัว	900,000	900,000	100.00
6. การเก็บรักษาและกระจายเชื้อพันธุ์สัตว์น้ำ พันธุ์ดี				
6.1 น้ำเชื้อปลาตะเพียนขาวนีโอเมล	มิลลิลิตร	50	50	100.00
7. การตรวจโรคสำคัญในสัตว์น้ำ				
7.1 โรคสำคัญในกุ้งขาวแวนนาไม	ตัวอย่าง	60	60	100.00
8. พัฒนาเกษตรกรต้นแบบผู้เพาะเลี้ยง สัตว์น้ำพันธุ์ดี	ราย	60	60	100.00
9. การให้คำแนะนำ/ติดตาม/ช่วยเหลือ สนับสนุน	ครั้ง	1	1	100.00
ภาพรวม				100.00

ที่มา: จากการสำรวจ

(4) ผลลัพธ์

(4.1) มูลค่าสินค้าและผลผลิตต่อหน่วยที่ได้จากการโครงการส่งเสริมการใช้สัตว์น้ำพันธุ์คุณภาพดีมูลค่าสูงเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต มีรายละเอียด ดังนี้ (ตารางที่ 3.2.5-32)

ศูนย์วิจัยและพันธุกรรมสัตว์น้ำนครศรีธรรมราชได้เข้าไปดำเนินการส่งเสริมและกระจายพันธุ์ปลาหมอชุมพร 1 ซึ่งเป็นสัตว์น้ำพันธุ์คุณภาพดีที่ได้รับการวิจัยจากกรมประมงให้แก่เกษตรกรผู้เลี้ยง พบว่า มูลค่าหลังการใช้สัตว์น้ำพันธุ์ดี (ปลาหมอชุมพร 1) เพิ่มขึ้น 17,100 บาทต่อไร่ คิดเป็นร้อยละ 70.95 ของมูลค่าก่อนเข้าร่วมโครงการ โดยปลาหมอชุมพร 1 ให้ผลผลิตมากกว่าการใช้สัตว์น้ำพันธุ์เดิม คิดเป็นร้อยละ 70.95 เนื่องจากปลาหมอชุมพร 1 เป็นสัตว์น้ำพันธุ์ดีที่ได้รับการวิจัยและพัฒนาจากกรมประมง มีการเจริญเติบโตเร็ว ใช้ระยะเวลาการเลี้ยงลดลง และมีขนาดและน้ำหนักที่เพิ่มขึ้นจากปลาหมอปันธุ์เดิมถึง 171 กิโลกรัมต่อไร่

ตารางที่ 3.2.5-32 มูลค่าของสินค้า และผลผลิตต่อหน่วย

รายการ	หน่วย	ก่อนเข้าร่วม โครงการ	หลังเข้าร่วม โครงการ	ส่วนแตกต่าง	ร้อยละ การเปลี่ยนแปลง
1. มูลค่าสินค้า					
ปลาหมอคูมพร 1	บาท/ไร่	24,100	41,200	+17,100	70.95
2. ผลผลิตต่อหน่วย					
ปลาหมอคูมพร 1	กก./ไร่	241	412	+ 171	70.95

ที่มา: จากการสำรวจ

(5) ความพึงพอใจ

(5.1) เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ที่มีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการฯ ภาพรวมในระดับปานกลางที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.93 คะแนน เมื่อจำแนกตามประเด็นพบว่า เจ้าหน้าที่ที่มีความพึงพอใจต่อเทคโนโลยี/นวัตกรรม/เครื่องจักร ที่ดำเนินการสนับสนุนในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.50 การชี้แจงทำความเข้าใจขั้นตอน/วิธีการดำเนินโครงการจากส่วนกลาง หลักเกณฑ์/เงื่อนไขของโครงการ และประโยชน์ของเกษตรกรจากการเข้าร่วมโครงการ มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดเท่ากันที่ค่าเฉลี่ย 4.33 ส่วนปัจจัยการผลิตที่สนับสนุน และงบประมาณที่ได้รับจัดสรร เจ้าหน้าที่มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.00 และ 3.67 ตามลำดับ และการถ่ายทอดความรู้เจ้าหน้าที่มีความพึงพอใจระดับน้อยที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.33 เนื่องจากงบประมาณที่จำกัดทำให้มีการปรับเปลี่ยนการอบรมถ่ายทอดความรู้เป็นเพียงการพูดคุยและการให้แนะนำเท่านั้น (ตารางที่ 3.2.5-33)

ตารางที่ 3.2.5-33 ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ที่มีต่อโครงการสร้างเครือข่ายบริการเครื่องจักรกลทางการเกษตร

ประเด็น	ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
1. งบประมาณที่ได้รับจัดสรร	3.67	มาก
2. การชี้แจงทำความเข้าใจขั้นตอน / วิธีการดำเนินโครงการจากส่วนกลาง	4.33	มากที่สุด
3. หลักเกณฑ์/เงื่อนไขของโครงการ	4.33	มากที่สุด
4. เทคโนโลยี/นวัตกรรม/เครื่องจักร ที่ดำเนินการสนับสนุน	4.50	มากที่สุด
5. ปัจจัยการผลิตที่สนับสนุน	4.00	มาก
6. การถ่ายทอดความรู้	2.33	น้อย
7. ประโยชน์ของเกษตรกรจากการเข้าร่วมโครงการ	4.33	มากที่สุด
ภาพรวม	3.93	มาก

ที่มา: จากการสำรวจ

(5.2) เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ในทุกประเด็นที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.63 คะแนน เมื่อจำแนกตามประเด็น พบว่า เกษตรกรมีความพึงพอใจต่อประโยชน์ที่เกษตรกรได้รับจากการเข้าร่วมโครงการ ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.86 หลักเกณฑ์คัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ และปัจจัยการผลิตที่สนับสนุนเกษตรกรมีความพึงพอใจเท่ากัน ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.67 และเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ เกษตรกรพึงพอใจที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.57 ส่วนการประชาสัมพันธ์/ชี้แจงรายละเอียดโครงการ และการถ่ายทอดความรู้ มีความพึงพอใจเท่ากันที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.50 (ตารางที่ 3.2.5-34)

ตารางที่ 3.2.5-34 ความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อโครงการสร้างเครือข่ายบริการเครื่องจักรกลทางการเกษตรร่วมกันของชุมชน

ประเด็น	ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
1. การประชาสัมพันธ์/ชี้แจงรายละเอียดโครงการ	4.50	มากที่สุด
2. หลักเกณฑ์คัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ	4.67	มากที่สุด
3. ปัจจัยการผลิตที่สนับสนุน	4.67	มากที่สุด
4. การถ่ายทอดความรู้	4.50	มากที่สุด
5. เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ	4.57	มากที่สุด
6. การได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมโครงการ	4.86	มากที่สุด
ภาพรวม	4.63	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

(6) ข้อค้นพบ

(6.1) เจ้าหน้าที่

ด้านงบประมาณดำเนินการ งบประมาณที่ได้รับการจัดสรรมีจำนวนจำกัด ไม่สอดคล้องกับการดำเนินกิจกรรม เนื่องจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 งบประมาณที่ใช้ดำเนินการลดลงเมื่อเทียบกับปีก่อน ในขณะที่กิจกรรมที่ดำเนินการมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้ต้องมีการปรับเปลี่ยนกิจกรรมการอบรมถ่ายทอดความรู้ เป็นเพียงการลงพื้นที่เพื่อชี้แจงโครงการ และให้คำแนะนำเกษตรกรเท่านั้น

(6.2) เกษตรกร

(6.2.1) กิจกรรมในการดำเนินโครงการเป็นการพัฒนาและสนับสนุนสัตว์น้ำพันธุ์ดีกระจายสู่เกษตรกรภาคการผลิต ซึ่งเป็นการเพิ่มศักยภาพและมูลค่าให้กับผลผลิต แต่ยังไม่มีการนำเทคโนโลยีเข้ามาปรับใช้ในขั้นตอนการผลิตของเกษตรกรโดยตรง

(6.2.2) เกษตรกรในบางพื้นที่ประสบปัญหาด้านภัยแล้ง ทำให้ปริมาณน้ำในบ่อลดลงส่งผลกระทบต่อปริมาณผลผลิต เนื่องจากสัตว์น้ำมีอัตราการรอดที่ลดลง ผลผลิตเกิดความเสียหาย ประกอบกับเกิดโรคระบาดในกุ้ง เกษตรกรขาดทุน ทำให้ต้องลดปริมาณการเลี้ยงกุ้งลง

(7) ข้อเสนอแนะ เพื่อให้การดำเนินโครงการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น กรมประมงควรดำเนินการ ดังนี้

(7.1) เจ้าหน้าที่

(7.1.1) สนับสนุนงบประมาณให้สอดคล้องกับกิจกรรมที่เพิ่มขึ้น และเพียงพอต่อการติดตาม แนะนำ และการอบรมถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกร

(7.2) เกษตรกร

(7.2.1) สนับสนุนพันธุ์สัตว์น้ำตามช่วงเวลาที่เหมาะสมในการเพาะพันธุ์ของสัตว์น้ำแต่ละชนิด .

3.2.6 แผนแม่บทย่อยการพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร

1) สำคัญ

1.1) แนวทางการพัฒนา

1.1.1) เพิ่มประสิทธิภาพและการจัดการฐานทรัพยากรทางการเกษตร อนุรักษ์และรักษาฐานทรัพยากรทางการเกษตรที่สำคัญ เพื่อสนับสนุนการสร้างมูลค่าและความมั่นคงอาหาร อาทิ ทรัพยากรน้ำ ทรัพยากรดิน ให้มีความอุดมสมบูรณ์ การคุ้มครองที่ดินทางการเกษตร การจัดการน้ำเพื่อการเกษตรและชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูลทรัพยากรทางการเกษตร เพื่อนำมาวางแผนการผลิตให้สอดคล้องกับข้อมูลสารสนเทศทางการเกษตร และนำไปสู่การบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรมอย่างเหมาะสม สอดคล้องกับแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก

1.1.2) สร้างความมั่นคงอาหารให้กับครัวเรือนเกษตรกรและชุมชน โดยสร้างความมั่นคงด้านอาหารและโภชนาการให้เกิดขึ้นในระดับครัวเรือน ชุมชน ท้องถิ่น และประเทศ สนับสนุนให้ชุมชนทำการเกษตรของท้องถิ่น เพื่อเป็นแหล่งอาหารของชุมชน ลดการพึ่งพาอาหารจากภายนอก ส่งเสริมการทำเกษตรตามหลักการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้ครัวเรือนสามารถพึ่งพาตนเองได้ และเป็นฐานในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมยั่งยืน สนับสนุนให้หน่วยงานของรัฐหรือท้องถิ่นในพื้นที่มีบทบาทดำเนินการให้เกิดความมั่นคงด้านอาหารในมิติต่าง ๆ รวมถึงการดูแลโภชนาการของประชาชนในทุกช่วงวัย สร้างเสถียรภาพด้านรายได้ของเกษตรกรและประชาชน เพื่อให้สามารถเข้าถึงอาหารอย่างเพียงพอและเหมาะสม รวมทั้งการมีมาตรการรองรับสำหรับผู้มีรายได้น้อยให้สามารถเข้าถึงสินค้าเกษตรและอาหารได้อย่างทั่วถึง การติดตามการเปลี่ยนแปลงของราคาอาหารและผลกระทบ

1.1.3) พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ และการเฝ้าระวังและเตือนภัยสินค้าเกษตร ส่งเสริมให้มีการพัฒนาระบบฐานข้อมูลสารสนเทศการเกษตรที่มีมาตรฐานและครบวงจร ทั้งเรื่องเกษตรกร ข้อมูลอุปสงค์ และอุปทานสินค้าเกษตรที่มุ่งเน้นการตลาดนำการผลิต ข้อมูลพื้นที่เกษตรกรรม และข้อมูลมูลค่า

สินค้าเกษตรรวมทั้งการพัฒนาระบบติดตามเฝ้าระวังและวางระบบเตือนภัย และกลไกการจัดการปัญหาที่อาจเกิดขึ้นกับสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ในมิติต่าง ๆ ทั้งด้านอุปสงค์และอุปทาน อาทิ เสถียรภาพราคาสินค้า ภาวะเปรียบเทียบการค้าระหว่างประเทศ ภัยพิบัติธรรมชาติ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ความมั่นคงอาหาร โดยกำหนดมาตรการรองรับ มาตรการเตือนภัย มาตรการปรับตัว ระบบสำรองอาหารในภาวะวิกฤต และการประกันความเสี่ยงให้ทันกับสถานการณ์ รวมทั้งให้เกษตรกรและผู้ใช้ประโยชน์สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่าย ตลอดจนเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานที่มีประสิทธิภาพ วิเคราะห์แนวโน้มการผลิตสินค้าเกษตร

1.1.4) ส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกร เพื่อสร้างความเข้มแข็งและพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือระหว่างวิสาหกิจชุมชนและสหกรณ์ รวมถึงเชื่อมโยงไปถึงผู้ประกอบการ ภาคเอกชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาด้านการผลิตและด้านการตลาดของสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ รวมทั้งสนับสนุนการขยายเครือข่ายธุรกิจของวิสาหกิจชุมชนและสหกรณ์ และสนับสนุนให้มีโอกาสในการเข้าถึงแหล่งทุน ภายใต้เงื่อนไขที่ผ่อนปรนมากขึ้น เพื่อยกระดับการพัฒนาเกษตรกรไปสู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตรที่มีความเข้มแข็ง ตลอดจนให้มีกลไกในการดูแลให้เกษตรกรได้รับประโยชน์จากการรวมกลุ่มและการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรอย่างแท้จริง

1.1.5) วิจัยพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมสนับสนุนภาคเกษตร สนับสนุนและส่งเสริมการวิจัยพื้นฐาน รวมถึงการวิจัยเชิงประยุกต์ในด้านต่าง ๆ เพื่อรองรับการพัฒนาการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ทั้งในส่วนของปัจจัยการผลิต เทคโนโลยีการเกษตร เครื่องจักรกลและอุปกรณ์การเกษตร รวมถึงเทคโนโลยีและนวัตกรรมผลิตภัณฑ์ที่รองรับกับบริบทการเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้น และส่งผลกระทบต่อภาคเกษตร และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในเชิงพาณิชย์ พัฒนาศักยภาพเกษตรกรในการเข้าถึงองค์ความรู้และเทคโนโลยีด้านการผลิตและการตลาด เทคโนโลยีดิจิทัล และข้อมูลสารสนเทศ โดยใช้ประโยชน์จากศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรในท้องถิ่น เพื่อพัฒนาการผลิตและยกระดับเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร

1.1.6) พัฒนาคุณภาพมาตรฐานสินค้าและผลิตภัณฑ์ ยกระดับการผลิตสินค้าและผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพมาตรฐาน สอดคล้องกับความต้องการของตลาดหรือกลุ่มผู้บริโภค รวมทั้งจัดให้มีระบบการตรวจรับรองคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตรอย่างเพียงพอ มีขั้นตอนการตรวจสอบที่รวดเร็ว และมีราคาเหมาะสมรวมถึงการวางระบบตรวจสอบย้อนกลับ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้บริโภค

1.1.7) ส่งเสริมด้านการตลาดสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์การเกษตร โดยใช้เทคโนโลยีและเครื่องมือต่าง ๆ ในการส่งเสริมและขยายตลาดสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์เกษตรในรูปแบบต่าง ๆ โดยการใช้สื่อแบบดั้งเดิมและบนอินเทอร์เน็ตทั้งในและต่างประเทศ การจัดนิทรรศการและงานแสดงสินค้า การรณรงค์ให้ความรู้ความเข้าใจถึงคุณค่าหรือเรื่องราวของสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ และการสร้างตราสินค้าไทยให้เป็นที่ยอมรับระดับสากล รวมทั้งสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีนวัตกรรมและแนวคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบบรรจุภัณฑ์ให้มีความสวยงาม โดยคำนึงถึงประโยชน์ต่อการใช้งาน ความต้องการของผู้บริโภค และสิ่งแวดล้อม ตลอดจนยกระดับการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาทั้งในและต่างประเทศตลอดห่วงโซ่การผลิต

1.1.8) อำนวยความสะดวกทางการค้าและพัฒนาระบบโลจิสติกส์การเกษตร เพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการทางการค้าและอำนวยความสะดวกแก่ผู้ประกอบการให้มีความรวดเร็ว และไม่เป็นการค่าใช้จ่ายในการทำธุรกรรมทางการค้า รวมทั้งการพัฒนาด้านโลจิสติกส์การเกษตร เพื่อลดการสูญเสีย ระหว่างการขนส่งลดขั้นตอนและระยะเวลาในการส่งสินค้า ตลอดจนเตรียมความพร้อมของสถานที่เก็บรวบรวม/รักษาคุณภาพสินค้าและผลิตภัณฑ์เกษตรที่ได้คุณภาพและมาตรฐาน

1.2) เป้าหมาย

1.2.1) ประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรต่อหน่วยมีการปรับตัวเพิ่มขึ้น

1.2.2) สถาบันเกษตรกร (สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน และกลุ่มเป้าหมาย) ที่ขึ้นทะเบียนกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีความเข้มแข็งในระดับมาตรฐานเพิ่มขึ้น

1.3) ตัวชี้วัด

1.3.1) มูลค่าผลผลิตสินค้าเกษตรต่อหน่วยเพิ่มขึ้น ร้อยละ 15

1.3.2) สถาบันเกษตรกร (สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน และกลุ่มเกษตรกร) ที่ขึ้นทะเบียนกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีความเข้มแข็งในระดับมาตรฐานที่ ร้อยละ 30

1.4) หน่วยงานดำเนินการ จำนวน 14 หน่วยงาน ได้แก่ กรมส่งเสริมการเกษตร กรมการข้าว กรมปศุสัตว์ กรมประมง กรมหม่อนไหม กรมวิชาการเกษตร กรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กรมพัฒนาที่ดิน สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ การยางแห่งประเทศไทย สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร และสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

1.5) งบประมาณ รวมทั้งสิ้น 899.6924 ล้านบาท

2) วิธีการติดตาม

2.1) การเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1.1) รายงานความก้าวหน้าผลการดำเนินงานโครงการจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

2.1.2) พื้นที่เป้าหมาย ครอบคลุมพื้นที่ดำเนินการ 76 จังหวัด

2.1.3) กลุ่มเป้าหมาย

(1) เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ

(2) กลุ่มเกษตรกรและเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

2.2) ช่วงระยะเวลาของข้อมูล ช่วงเดือนเมษายน – กันยายน 2567 เป็นการเก็บข้อมูล เพื่อติดตามกระบวนการและขั้นตอนการดำเนินงานโครงการ กิจกรรม ความพึงพอใจ ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะ จากกลุ่มเป้าหมาย ดังนี้

2.2.1) เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 จากการสำรวจข้อมูลโดยการลงพื้นที่และผ่านช่องทางออนไลน์

2.2.2) สถาบันเกษตรกร/เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 จากการลงพื้นที่สำรวจข้อมูล

2.3) แผนภาพความเชื่อมโยงประเด็นและตัวชี้วัดภาพรวมแผนแม่บทย่อยเกษตรชีวภาพ ประกอบด้วย 2 ส่วน ได้แก่ 1) เป้าหมาย และตัวชี้วัดของแผนแม่บทย่อยเกษตรชีวภาพ และ 2) วัตถุประสงค์ กิจกรรม และตัวชี้วัดของโครงการ (ภาพที่ 3.2.6-1) รายละเอียด ดังนี้

แผนแม่บทย่อยการพัฒนาาระบบนิเวศการเกษตร

ภาพรวมของแผนแม่บทย่อย การพัฒนาาระบบนิเวศ การเกษตร เป้าหมาย ตัวชี้วัด	เกษตรกรและสถาบัน เกษตรกรมีการนำความรู้ ไปใช้ประโยชน์	1. ประสิทธิภาพการผลิต สินค้าเกษตรต่อหน่วยมีการ ปรับตัวเพิ่มขึ้น	2. สถาบันเกษตรกร (สหกรณ์ วิสาหกิจ ชุมชน และกลุ่มเป้าหมาย) ที่ขึ้นทะเบียน กับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีความ เข้มแข็งในระดับมาตรฐานเพิ่มขึ้น
	OUTPUT	OUTCOME	
	- จำนวนเกษตรกร/สถาบัน เกษตรกรที่ได้รับการพัฒนา/ส่งเสริม - ร้อยละของเกษตรกร/สถาบัน เกษตรกรที่มีการนำความรู้ไปใช้ ประโยชน์	- ผลผลิตสินค้าเกษตรต่อหน่วยเพิ่มขึ้น เฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ 15* - มูลค่าผลผลิตต่อหน่วยเพิ่มขึ้น ร้อยละ 15 *	- สัดส่วนของจำนวนสถาบันเกษตรกรที่ ขึ้นทะเบียนกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่มีความเข้มแข็งในระดับมาตรฐาน** ได้แก่ 1) สหกรณ์มีความเข้มแข็งในระดับ 1 และ 2 ไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 2) วิสาหกิจชุมชนที่มีศักยภาพในระดับดี ไม่น้อยกว่าร้อยละ 35 และ 3) กลุ่มเกษตรกรที่มีความเข้มแข็งระดับ 1 และ 2 ไม่น้อยกว่าร้อยละ 35 ต่อจำนวน สถาบันเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนกับกระทรวง เกษตรและสหกรณ์ทั้งหมด

หมายเหตุ: *,** ตัวชี้วัดระดับแผนแม่บทย่อยระบบนิเวศการเกษตร

วัตถุประสงค์ กิจกรรม และตัวชี้วัด ของโครงการ

โครงการบริหารจัดการ การผลิตสินค้าเกษตร ตาม Agri-Map	วัตถุประสงค์ ส่งเสริม สนับสนุน ให้เกษตรกร ปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสม	กิจกรรม - จำนวนเกษตรกรที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้ 1,835 ราย - จำนวนพื้นที่ปรับเปลี่ยนการผลิต 65,075 ไร่	เพื่อสร้างความมั่นคงทางอาชีพเกษตรกร ตัวชี้วัด - ร้อยละของเกษตรกรที่มีรายได้เพิ่มขึ้น - ร้อยละของรายได้ของเกษตรกรที่เพิ่มขึ้น - มูลค่าผลผลิตต่อหน่วยเพิ่มขึ้น*
โครงการระบบ ส่งเสริมเกษตรกร แบบแปลงใหญ่	วัตถุประสงค์ สนับสนุนให้เกษตรกรมีการรวมกลุ่มและบริหารจัดการร่วมกัน ด้านการผลิตและตลาด ภายใต้การบูรณาการของภาครัฐและ เอกชน	กิจกรรม - มีการรวมกลุ่มแปลงใหญ่เพื่อถ่ายทอดความรู้ 2,795 แปลง - มีการส่งเสริมพื้นที่นาแปลงใหญ่ 405,183 ไร่ - เกษตรกรได้รับการถ่ายทอดความรู้ 19,162 ราย	เกษตรกรสามารถลดต้นทุนการผลิต ผลผลิตต่อหน่วย เพิ่มขึ้น รวมทั้งสินค้ามีคุณภาพมาตรฐาน ตัวชี้วัด - ร้อยละของเกษตรกรที่มีการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ - ร้อยละของเกษตรกรที่มีค่าใช้จ่ายการผลิตลดลง - ร้อยละของเกษตรกรที่มีผลผลิตต่อหน่วยเพิ่มขึ้น - มูลค่าผลผลิตต่อหน่วยเพิ่มขึ้น*
โครงการ ขับเคลื่อน การเกษตรระดับ หมู่บ้านสู่การ ผลิตสินค้าเกษตร มูลค่าสูง	วัตถุประสงค์ 1. เพื่อทบทวนและขับเคลื่อนแผนพัฒนาการเกษตรระดับ หมู่บ้าน รวมทั้งจัดทำแผนงาน/โครงการ ด้านการเกษตรที่มี ความเชื่อมโยงกับแผนชุมชน 2. เพื่อสร้างเสริมให้อาสาสมัครเกษตรระดับหมู่บ้านสามารถ เป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนภาคการเกษตรระดับหมู่บ้านได้ อย่างมีประสิทธิภาพ	กิจกรรม - แต่งตั้งคณะทำงานโครงการขับเคลื่อนภาคการเกษตรระดับหมู่บ้าน สู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง ระดับอำเภอ - ทบทวนแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน - จัดทำ (Project Idea) โครงการ/กิจกรรมภายใต้แผนพัฒนา การเกษตรระดับหมู่บ้าน/แผนธุรกิจเกษตรรายสินค้า - คัดเลือกอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (เกษตรกรมูลค่าสูง)	1. เกษตรกรในหมู่บ้านได้รับการพัฒนาตามแผนพัฒนา การเกษตรระดับหมู่บ้าน และความต้องการ และมีชีวิต ความ เป็นอยู่ที่ดีขึ้น 2. มีอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านช่วยพัฒนาหมู่บ้านร่วมกับ ประชาชนในหมู่บ้านได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน ตัวชี้วัด - จำนวนแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้านที่ถูกนำไป จัดทำช่วยเหลือเกษตรกร - จำนวนโครงการ (Project Idea)/แผนธุรกิจเกษตร รายสินค้าที่ได้รับการขับเคลื่อน - ร้อยละอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (เกษตรกรมูลค่าสูง) ที่ช่วยพัฒนาหมู่บ้านและเกิดประโยชน์
โครงการยกระดับ สถาบันเกษตรกร ให้เป็น ผู้ประกอบการ ธุรกิจเกษตร	วัตถุประสงค์ พัฒนาสหกรณ์ที่มีศักยภาพให้มีทักษะและวิธีการบริหารจัดการ องค์กรและธุรกิจที่มีประสิทธิภาพเพื่อยกระดับเป็นผู้ประกอบการ ธุรกิจแบบมืออาชีพ ให้สามารถดำเนินธุรกิจเป็นศูนย์กลางในการ บริหารจัดการผลผลิตทางการเกษตรระดับชุมชน	กิจกรรม - จำนวนสหกรณ์ที่ได้รับการพัฒนาศักยภาพเพื่อยกระดับ เป็นผู้ประกอบการ (200 แห่ง) - สนับสนุนอุปกรณ์การตลาด โครงสร้างพื้นฐานเสริมสร้าง ศักยภาพการดำเนินธุรกิจ จำนวน 40 แห่ง	สถาบันเกษตรกร (สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน และกลุ่มเป้าหมาย) ที่ขึ้นทะเบียนกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีความเข้มแข็งใน ระดับมาตรฐานเพิ่มขึ้น ตัวชี้วัด - สหกรณ์ภาคการเกษตรที่เข้าร่วมโครงการสามารถ เป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร ที่ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลาง ในการบริหารจัดการผลผลิตทางการเกษตรระดับชุมชนได้ ร้อยละ 80**

ที่มา: จากการศึกษา

ภาพที่ 3.2.6-1 แผนภาพความเชื่อมโยงประเด็นและตัวชี้วัดภาพรวมแผนแม่บทย่อย
การพัฒนาาระบบนิเวศการเกษตร

3) ผลการดำเนินงานในภาพรวมของแผนแม่บทย่อยการพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร

ผลสำเร็จของแผนแม่บทย่อยการพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร ในภาพรวมอยู่ที่ร้อยละ 108.68 โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ถ่ายทอดองค์ความรู้ให้เกษตรกรและแปลงเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map) และโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ รวม 20,107 ราย และ 2,948 แปลง คิดเป็นร้อยละ 101.79 ของเป้าหมาย 19,753 ราย และ ร้อยละ 100.61 ของเป้าหมาย 2,930 แปลง ตามลำดับ สหกรณ์ที่ได้รับการพัฒนาเพื่อยกระดับเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตร 222 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 111.00 จากเป้าหมาย 200 แห่ง มีพื้นที่ที่ได้รับการปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสม จำนวน 64,559 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 97.90 ของเป้าหมาย 65,945 ไร่ และหมู่บ้านได้ทบทวนแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้านครบทั้ง 878 หมู่บ้าน ครบตามเป้าหมาย และได้จัดทำโครงการ (Project Idea) กิจกรรมภายใต้แผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน รวมทั้งแผนธุรกิจเกษตรรายสินค้า รวม 1,239 แผน คิดเป็นร้อยละ 141.12 ของเป้าหมาย 878 แผน ทั้งนี้ การดำเนินงานของแผนแม่บทย่อยการพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร จำแนกตามประเด็น ตัวชี้วัด ได้แก่ การเบิกจ่ายงบประมาณ กิจกรรม ผลผลิต และผลลัพธ์ ดังนี้

3.1) การเบิกจ่ายงบประมาณ

โครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยการพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร ณ วันที่ 30 กันยายน 2567 ได้รับการจัดสรรงบประมาณ 898.4924 ล้านบาท มีผลการเบิกจ่าย 679.0506 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 75.58 ของงบประมาณที่ได้รับ จำแนกรายละเอียดตามโครงการได้ ดังนี้ (ตารางที่ 3.2.6-1)

1) โครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map) ได้รับการจัดสรรงบประมาณ 236.5851 ล้านบาท มีผลการเบิกจ่าย 215.4760 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 91.08 ของงบประมาณที่ได้รับ

2) โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ได้รับการจัดสรรงบประมาณ 609.4467 ล้านบาท มีผลการเบิกจ่าย 411.1752 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 67.47 ของงบประมาณที่ได้รับ โดยหน่วยงานส่วนใหญ่มีผลการเบิกจ่ายได้มากกว่าร้อยละ 90 ยกเว้น การยางแห่งประเทศไทย เนื่องจากหน่วยงานได้ตั้งงบประมาณเพื่อรองรับการจัดตั้งโรงงานแปรรูปยางสำหรับสถาบันเกษตรกรในพื้นที่ 7 เขต ซึ่งเป็นการประมาณการงบประมาณไว้สำหรับกิจกรรมดังกล่าวจำนวน 100 ล้านบาท ผลการดำเนินงานพบว่า ยังไม่มีการเบิกจ่ายงบประมาณในกิจกรรมดังกล่าว เนื่องจาก สถาบันเกษตรกรยังขาดความพร้อมในการจัดตั้งโรงงานแปรรูปในปีงบประมาณ พ.ศ.2567 และสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม มีการทบทวนแหล่งเงินงบประมาณ ทำให้ต้องชะลอการดำเนินงานเพื่อปรับแผนให้สอดคล้องกับค่าของงบประมาณรายจ่าย ประจำปี พ.ศ.2567 ประกอบกับมีการขยายระยะเวลาการดำเนินงานในส่วนของงบลงทุน ทำให้การเบิกจ่ายไม่เป็นไปตามเป้าหมาย

3) โครงการยกระดับสถาบันเกษตรกรให้เป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร ได้รับการจัดสรรงบประมาณ 49.1273 ล้านบาท มีผลการเบิกจ่าย 49.0661 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 99.88 ของงบประมาณที่ได้รับ

4) โครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง ได้รับการจัดสรรงบประมาณ 3.3333 ล้านบาท มีผลการเบิกจ่าย 3.3333 ล้านบาท ครบตามเป้าหมาย

ตารางที่ 3.2.6-1 ผลการเบิกจ่ายงบประมาณและร้อยละความสำเร็จของการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อย การพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร

โครงการ/หน่วยงาน	งบประมาณ (ล้านบาท)			ผลสำเร็จ ^{1/} (ร้อยละ)
	ได้รับจัดสรร	เบิกจ่าย	ร้อยละ	
1. โครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่	236.5851	215.4760	91.08	123.77
เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri – Map)				
1.1 กรมพัฒนาที่ดิน	207.0524	187.6282	90.62	97.77
1.2 กรมส่งเสริมการเกษตร	13.5600	13.2089	97.41	105.90
1.3 กรมหม่อนไหม	2.4888	2.4888	100.00	101.38
1.4 กรมตรวจบัญชีสหกรณ์	1.8376	1.7827	97.01	101.22
1.5 กรมวิชาการเกษตร	4.1701	4.1460	99.42	265.12
1.6 กรมปศุสัตว์	2.4762	2.1012	84.86	95.00
1.7 สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	5.0000	4.1202	82.40	100.00
2. โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่	609.4467	411.1752	67.47	102.02
2.1 กรมส่งเสริมการเกษตร	194.6677	185.1674	95.12	100.00
2.2 กรมการข้าว	106.3850	96.7062	90.90	88.56
2.3 กรมปศุสัตว์	5.7218	5.5739	97.42	100.00
2.4 กรมประมง	13.6175	13.5133	99.23	95.91
2.5 กรมหม่อนไหม	3.1439	3.1145	99.06	100.82
2.6 กรมวิชาการเกษตร	2.8538	2.8535	99.99	114.75
2.7 กรมส่งเสริมสหกรณ์	3.3033	3.2694	98.97	104.70
2.8 กรมตรวจบัญชีสหกรณ์	10.9014	10.6094	97.32	100.10
2.9 กรมพัฒนาที่ดิน	52.2227	51.293	98.22	102.24
2.10 สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	38.1296	24.0447	63.06	100.00
2.11 สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ	8.5000	8.4925	99.91	110.73
2.12 การยางแห่งประเทศไทย	170.0000	6.5374	3.85	106.47
3. โครงการยกระดับสถาบันเกษตรกรให้เป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร	49.1273	49.0661	99.88	109.66
3.1 กรมส่งเสริมสหกรณ์	49.1273	49.0661	99.88	109.66

โครงการ/หน่วยงาน	งบประมาณ (ล้านบาท)			ผลสำเร็จ ^{1/} (ร้อยละ)
	ได้รับจัดสรร	เบิกจ่าย	ร้อยละ	
4. โครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง	3.3333	3.3333	100.00	99.27
4.1 สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	3.3333	3.3333	100.00	99.27
ภาพรวม	898.4924	679.0506	75.58	108.68

หมายเหตุ: ^{1/} ผลสำเร็จ หมายถึง ความก้าวหน้าในการดำเนินงานในภาพรวมของกิจกรรมทั้งหมดที่หน่วยงานได้ดำเนินงาน
ที่มา: ระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2567
และจากการคำนวณ

3.2) กิจกรรม

แผนแม่บทย่อยการพัฒนาาระบบนิเวศการเกษตร จำแนกเป็นกิจกรรมของแต่ละโครงการได้ ดังนี้

3.2.1) โครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map) ในภาพรวมของหน่วยงานที่เข้าร่วม 7 หน่วยงาน มีกิจกรรมภายใต้โครงการรวมทั้งสิ้น 14 กิจกรรม มีผลสำเร็จคิดเป็นร้อยละ 123.77 กิจกรรมที่ยังดำเนินการไม่แล้วเสร็จ ได้แก่ (1) การพัฒนาที่ดินสนับสนุนการปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสมตาม Agri-Map ของกรมพัฒนาที่ดิน และ (2) การสนับสนุนปัจจัยการผลิตระบบการให้น้ำในแปลงพืชอาหารสัตว์ ของกรมปศุสัตว์ เนื่องจากหน่วยงานในระดับพื้นที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณปี พ.ศ. 2566 พลังก่อนล่าช้า (ตารางที่ 3.2.6-2) สรุปจำแนกตามหน่วยงาน ดังนี้

(1) กรมพัฒนาที่ดิน พัฒนาที่ดินสนับสนุนการปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสมตาม Agri-Map เป้าหมาย 62,250 ไร่

(2) กรมส่งเสริมการเกษตร อบรมให้ความรู้และศึกษาดูงานการปลูกพืชทางเลือกใหม่ เป้าหมาย 1,000 ราย และสนับสนุนปัจจัยการผลิต การปลูกพืชทางเลือกใหม่ เป้าหมาย 2,550 ไร่

(3) กรมหม่อนไหม ถ่ายทอด ส่งเสริม และสนับสนุนเทคโนโลยีที่เหมาะสมให้แก่เกษตรกร -หลักสูตรการปรับเปลี่ยนพืชอื่นเป็นการปลูกหม่อน เป้าหมาย 135 ราย และสนับสนุนวัสดุทางการเกษตรหลังการฝึกอบรม สนับสนุนปัจจัยการผลิตพื้นฐานในการปลูกหม่อมเลี้ยงไหมและการแปรรูป เป้าหมาย 145 ไร่

(4) กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ชักซ้อมพัฒนาครูบัญชี เป้าหมาย 18 ราย อบรมการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ เป้าหมาย 700 ราย และกำกับแนะนำ/ติดตามการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ เป้าหมาย 490 ราย

(5) กรมวิชาการเกษตร กิจกรรมบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตร ตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map) ถ่ายทอดเทคโนโลยีและนวัตกรรมของ กรมวิชาการเกษตร เป้าหมาย 135 แปลง เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 10

(6) กรมปศุสัตว์ พื้นที่ที่ได้รับการส่งเสริมการปลูกพืชอาหารสัตว์ เป้าหมาย 1,000 ไร่ และเกษตรกรฟาร์มโคเนื้อ-กระบือที่ได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิตระบบการให้น้ำในแปลงพืช อาหารสัตว์ เป้าหมาย 200 ราย

(7) สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร จัดทำข้อมูลสารสนเทศเพื่อสนับสนุน การบริหารจัดการสินค้าเกษตรในระดับจังหวัด เป้าหมาย 1 เรื่อง และศึกษาแนวทางการจัดทำเขตส่งเสริมการ ปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ เป้าหมาย 2 เรื่อง

3.2.2) โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ผลสำเร็จคิดเป็นร้อยละ 101.87 มีหน่วยงานเข้าไปดำเนินการตามกิจกรรม แต่ละหน่วยงานภายใต้แนวทางการส่งเสริมแปลงใหญ่ 5 ด้าน ได้แก่ การลดต้นทุนการผลิต การเพิ่มผลผลิต การพัฒนาคุณภาพผลผลิต การเชื่อมโยงตลาด และ การบริหารจัดการกลุ่ม มีรายละเอียด (ตารางที่ 3.2.6-3) ดังนี้

(1) กรมส่งเสริมการเกษตร

(1.1) การบริหารจัดการถ่ายทอดความรู้ การส่งเสริมการดำเนินงาน แบบแปลงใหญ่เป้าหมาย 1,800 แปลง

(1.2) ส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตร เป้าหมาย 1,003 แปลง

(1.3) ส่งเสริมการจัดทำแปลงเรียนรู้เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต เป้าหมาย 477 แปลง

(1.4) การพัฒนาเกษตรกรเป็นผู้จัดการแปลง เป้าหมาย 768 ราย

(2) กรมการข้าว

(2.1) กิจกรรมส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ เป้าหมาย จำนวน 405,000 ไร่

(2.2) กิจกรรมเฝ้าระวังเตือนภัยการระบาดของศัตรูข้าว เป้าหมาย 52 ครั้ง

(3) กรมปศุสัตว์

(3.1) กิจกรรมส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์แบบแปลงใหญ่

(3.1.1) พัฒนาศักยภาพกลุ่มแปลงใหญ่รายชนิดสัตว์เล็ก เป้าหมาย 35 แปลง

(3.1.2) แปลงที่ได้รับการส่งเสริม GFM เป้าหมาย จำนวน 25 แปลง

(3.1.3) ฝึกอบรมด้านการแปรรูปผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์เพื่อสร้าง มูลค่าเพิ่ม จำนวน 10 กลุ่ม

(3.1.4) สนับสนุนปัจจัยการผลิตให้กับกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ ด้านปศุสัตว์ผู้ผ่านการอบรม (ได้รับการพัฒนาศักยภาพในการบริหารจัดการผลผลิตและแปรรูปเพื่อพึ่งพาตนเอง) เป้าหมาย 4 กลุ่ม

- (4) กรมประมง กิจกรรมระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ แบ่งเป็น 7 กิจกรรม ดังนี้
- (4.1) กิจกรรมเตรียมการ
- (4.1.1) จัดทำข้อมูลการเลี้ยงสัตว์น้ำรายบุคคลและรายแปลง เป้าหมาย 15 แปลง
- (4.1.2) สำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมเกษตรกร (ก่อน) ดำเนินการ เป้าหมาย 15 แปลง
- (4.1.3) สำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมเกษตรกร (หลัง) ดำเนินการ เป้าหมาย 44 แปลง
- (4.1.4) จัดทำแผนการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต เพิ่มมูลค่า และจำหน่ายผลผลิต เป้าหมาย 44 แปลง
- (4.2) กิจกรรมพัฒนาองค์ความรู้
- (4.2.1) ถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกร
- 1) ถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกร (อบรม 1 หลักสูตร) เป้าหมาย 437 ราย
- 2) ถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกร ด้านการลดต้นทุน/การเพิ่มผลผลิต/มาตรฐาน เป้าหมาย 1,718 ราย
- 3) แนะนำ ส่งเสริมให้ความรู้ด้านจุลินทรีย์ ปม. 1 เป้าหมาย 1,340 ราย
- (4.2.2) จัดทำแปลงต้นแบบอาหารและการจัดการอาหารที่เหมาะสม เพื่อลดต้นทุนการผลิต เป้าหมาย 1 แปลง
- (4.3) สนับสนุนปัจจัยการผลิต
- (4.3.1) สนับสนุนสัตว์น้ำพันธุ์ดี เป้าหมาย 496 ราย
- (4.3.2) สนับสนุนจุลินทรีย์ ปม.1 เป้าหมาย 1,505 ราย
- (4.4) กิจกรรมส่งเสริมการตลาด โดยมีการส่งเสริมการวางแผนการตลาด/เชื่อมโยงตลาดและกระจายสินค้า เป้าหมาย 44 แปลง
- (4.5) กิจกรรมยกระดับมาตรฐานสินค้าและสร้างมูลค่าเพิ่ม
- (4.5.1) ส่งเสริมการยกระดับมาตรฐานสินค้า เป้าหมาย 576 ราย
- (4.5.2) ตรวจสอบมาตรฐานฟาร์ม เป้าหมาย 576 ราย
- (4.5.3) ให้การรับรองมาตรฐานฟาร์ม เป้าหมาย 576 ราย
- (4.6) กิจกรรมจัดชั้นคุณภาพและถอดบทเรียน มีการจัดชั้นคุณภาพและถอดบทเรียนแปลงใหญ่ เป้าหมาย 44 แปลง
- (4.7) กิจกรรมติดตามและประเมินผล โดยติดตามและประเมินผล (ภูมิภาค) เป้าหมาย 1,056 ครั้ง

(5) กรมหม่อนไหม

(5.1) กิจกรรมการวางแผนการดำเนินงาน (ต้นทาง) หลักสูตรวางแผน และทบทวนการดำเนินงานเกษตรแปลงใหญ่ เป้าหมาย 334 ราย

(5.2) กิจกรรมส่งเสริม พัฒนา และถ่ายทอดองค์ความรู้ (กลางทาง) ประกอบด้วย 3 หลักสูตร ดังนี้

(5.2.1) หลักสูตร ส่งเสริมและพัฒนาสินค้าสู่มาตรฐาน เป้าหมาย จำนวน 176 ราย

(5.2.2) หลักสูตร การเขียนแผนธุรกิจ เป้าหมาย 176 ราย

(5.2.3) หลักสูตร การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตหม่อนไหมระบบ แปลงใหญ่ เป้าหมาย 140 ราย

(5.3) กิจกรรมส่งเสริมการตลาด (ปลายทาง) หลักสูตร การเพิ่ม ประสิทธิภาพการผลิตและการตลาด เป้าหมาย 60 ราย

(5.4) กิจกรรมจัดทำแปลงสาธิตต้นแบบ เพื่อเพิ่มผลผลิตการปลูกหม่อน เลี้ยงไหมการแปรรูป และเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต (ปลายทาง) เป้าหมาย 6 แปลง

(6) กรมวิชาการเกษตร

(6.1) กิจกรรมการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตพืชในพื้นที่แปลงใหญ่ กลุ่มเกษตรกรในพื้นที่แปลงใหญ่ที่ได้รับการสนับสนุนและพัฒนาศักยภาพ เป้าหมาย 20 กลุ่ม

(6.2) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่แปลงใหญ่ที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้ มีผลผลิตหรือรายได้เพิ่มขึ้น เป้าหมาย เฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ 10

(7) กรมส่งเสริมสหกรณ์

(7.1) แปลงใหญ่สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรได้รับการส่งเสริมให้มีการบริหารจัดการกลุ่มร่วมกันตลอดห่วงโซ่ เป้าหมาย 490 แปลง

(7.2) ส่งเสริมให้แปลงใหญ่ทั่วไปที่จัดตั้งในปี 2565 แปลงใหญ่สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรแต่ละจังหวัดมีการจับคู่ค้า ไม่น้อยกว่าจังหวัดละ 1 คู่ค้า โดยมีเป้าหมาย 77 คู่ค้า

(7.3) จัดประชุมชี้แจงหน่วยงานฯ และจัดประชุมเชื่อมโยงเครือข่ายสินค้า เป้าหมาย 1 ครั้ง

(7.4) จัดประชุมเชื่อมโยงเครือข่ายสินค้าอุตสาหกรรมแปลงใหญ่สหกรณ์ (ข้าวโพด มันสำปะหลัง ยางพารา ปาล์มน้ำมัน) ผ่านระบบ Zoom application เป้าหมาย 1 ครั้ง

(7.5) จัดประชุมถ่ายทอดความรู้ เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าประกวด แปลงใหญ่ดีเด่นในการบริหารจัดการกลุ่มการเชื่อมโยงการตลาด เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย 5 ด้าน ให้กับแปลง ใหญ่สหกรณ์เป้าหมาย 670 ราย

(7.6) ประชุมเชิงปฏิบัติการ สนับสนุนให้มีการเชื่อมโยงตลาด/เครือข่าย ระหว่างผู้ผลิตแปลงใหญ่และผู้ซื้อ โดยมีเป้าหมายเกษตรกร 1,155 ราย

- (7.7) แนะนำ ส่งเสริม ประเมินผลการดำเนินกิจกรรมตามโครงการฯ โดยมีเป้าหมาย 490 แห่ง
- (7.8) สนับสนุนเงินอุดหนุน ให้สถาบันเกษตรกรเพื่อจัดซื้อ จัดจ้าง ครุภัณฑ์มีเป้าหมาย 3 จังหวัด 3 แห่ง 5 รายการ
- (7.9) แปลงใหญ่สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรมีต้นทุนการผลิตลดลงเฉลี่ย ไม่น้อยกว่า 1,200 บาทต่อไร่
- (7.10) ประชุมเชิงปฏิบัติการ แนวทางการบริหารจัดการและเชื่อมโยง เครือข่ายธุรกิจสหกรณ์แบบครบวงจรตลอดห่วงโซ่ เป้าหมาย 50 รายการ
- (7.11) จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ ส่งเสริมการแปรรูปลานิลเพื่อเพิ่ม มูลค่า เป้าหมาย 30 ราย
- (7.12) จัดอบรมให้ความรู้จากหน่วยงานรัฐและเอกชน มาตรฐานการผลิต การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตปาล์มน้ำมัน เป้าหมาย 40 ราย
- (7.13) จัดอบรมเชิงปฏิบัติการ ให้กับสมาชิกในด้านการใช้เครื่องจักรกล ทางการ เกษตรร่วมกัน เป้าหมาย 50 ราย
- (8) กรมตรวจบัญชีสหกรณ์
- (8.1) ชักซ้อมพัฒนาครูบัญชี เป้าหมาย 310 ราย
- (8.2) อบรมการจัดทำบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ เป้าหมาย 12,400 ราย
- (8.3) กำกับแนะนำและติดตามการจัดทำบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพแก่ เกษตรกรเป้าหมาย 8,680 ราย
- (9) กรมพัฒนาที่ดิน
กิจกรรมการพัฒนาคุณภาพดินในระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ เป้าหมาย 70,000 ไร่
- (10) สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
- (10.1) อบรมเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ปีงบประมาณ 2567 โดยมี เป้าหมาย ดังนี้
- (10.1.1) แปลงใหญ่ปีที่ 1 (แปลงปี 2567) เป้าหมาย 16 แปลง เกษตรกร 748 ราย
- (10.1.2) แปลงใหญ่ปีที่ 2 (แปลงปี 2566) เป้าหมาย 13 แปลง เกษตรกร 515 ราย
- (10.1.3) แปลงใหญ่ปีที่ 3 (แปลงปี 2565) เป้าหมาย 13 แปลง เกษตรกร 581 ราย
- (10.2) สนับสนุนปัจจัยการผลิตเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ เป้าหมาย 42 แปลง

(11) สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ

กิจกรรมการส่งเสริมและพัฒนาด้านมาตรฐานการผลิตในพื้นที่เกษตรแปลงใหญ่ โดยปรับเข้าสู่ระบบการผลิตตามมาตรฐาน เป้าหมาย จำนวน 5 แห่ง มีเกษตรกรในพื้นที่แปลงใหญ่ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาด้านมาตรฐาน เป้าหมาย 550 ราย

(12) การยางแห่งประเทศไทย

(12.1) กิจกรรมบริหารโครงการ

(12.1.1) กำหนดเป้าหมายและจัดทำแผนการดำเนินงานโดยบูรณาการร่วมกับ กรมส่งเสริมการเกษตร ประจำปี 2567 เป้าหมาย 1 ครั้ง

(12.1.2) จัดทำคู่มือการปฏิบัติงานโครงการส่งเสริมการทำสวนยางในรูปแบบแปลงใหญ่ ประจำปี 2567 เป้าหมาย 1 ฉบับ

(12.1.3) ประชุมคณะทำงานบริหารโครงการส่งเสริมการทำสวนยางในรูปแบบแปลงใหญ่ เป้าหมาย 2 ครั้ง

(12.2) กิจกรรมส่งเสริมการทำสวนยางในรูปแบบแปลงใหญ่

(12.2.1) กิจกรรมการส่งเสริมและสนับสนุนแปลงใหญ่ แปลงปีที่ 1 เป้าหมายจำนวน 101 แปลง โดยมีการส่งเสริมและสนับสนุนในพื้นที่เข้าร่วมโครงการ เป้าหมาย 30,000 ไร่

(12.2.2) กิจกรรมดูแลส่งเสริมและสนับสนุนแปลงใหญ่ ยางพาราเดิมแปลงปีที่ 2 และแปลงปีที่ 3 เป้าหมาย จำนวน 252 แปลง

(12.3) กิจกรรมประกวดต้นแบบแปลงใหญ่ เป้าหมาย 1 ครั้ง

(12.4) กิจกรรมติดตามโดยเก็บข้อมูลต้นทุน ผลผลิต และรายได้ของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการในแปลง ปีที่ 2 และ 3 เป้าหมาย จำนวน 1 ครั้ง

3.2.3) โครงการยกระดับสถาบันเกษตรกรให้เป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร ดำเนินการโดยกรมส่งเสริมสหกรณ์ ผลสำเร็จคิดเป็นร้อยละ 109.66 มีการอบรมถ่ายทอดความรู้และพัฒนาศักยภาพสหกรณ์ภาคการเกษตรเพื่อยกระดับเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร จำนวน 222 แห่ง และสนับสนุนเงินอุดหนุนให้สถาบันเกษตรกรเพื่อจัดซื้อจัดจ้างครุภัณฑ์และสิ่งก่อสร้าง เพื่อยกระดับศักยภาพและขีดความสามารถในการบริหารจัดการและการแข่งขันของสหกรณ์ จำนวน 34 แห่ง 49 รายการ (ตารางที่ 3.2.6-2) รายละเอียด ดังนี้

(1) กิจกรรมการปรับพื้นฐานเพื่อการพัฒนาผู้ประกอบการมืออาชีพ

(1.1) อบรมหลักสูตรการเสริมสร้างสมรรถนะทักษะผู้ประกอบการด้านการบริหารจัดการแบบมืออาชีพ ดำเนินการจัดอบรมผ่านระบบออนไลน์ Zoom Meeting เป้าหมาย 150 แห่ง 150 ราย

(1.2) ประชุมเชิงปฏิบัติการหลักสูตรการประยุกต์ใช้ข้อมูลเทคโนโลยีและเครื่องมือดิจิทัลขับเคลื่อนการบริหารจัดการองค์กรและการตลาด เป้าหมาย 100 แห่ง 140 ราย

(1.3) อบรมหลักสูตรการส่งเสริมธุรกิจเกษตรสร้างอาชีพ ดำเนินการจัดอบรมผ่านระบบออนไลน์ Zoom Meeting เป้าหมาย 200 แห่ง 278 ราย

(1.4) อบรมหลักสูตรการเสริมสร้างการตรวจมาตรฐานการผลิตเบื้องต้นด้วยบุคลากรของสถาบันเกษตรกร ดำเนินการจัดอบรมผ่านระบบออนไลน์ Zoom Meeting เป้าหมาย 26 แห่ง 64 ราย

(2) กิจกรรมการพัฒนาศักยภาพการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร และธุรกิจชุมชน

(2.1) ประชุมเชิงปฏิบัติการหลักสูตรการพัฒนาศักยภาพการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ผ่านการมีส่วนร่วมของสหกรณ์ (On the job training) เป้าหมาย 3 แห่ง 120 ราย

(2.2) ประชุมเชิงปฏิบัติการหลักสูตรการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของสหกรณ์เพื่อยกระดับเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร (On the job training) เป้าหมาย 3 แห่ง 60 ราย

(2.3) อบรมหลักสูตรการพัฒนาศักยภาพสหกรณ์ด้านธุรกิจรวบรวมและแปรรูป ดำเนินการจัดอบรมผ่านระบบออนไลน์ Zoom Meeting เป้าหมาย 175 แห่ง 279 ราย

(2.4) ประชุมเชิงปฏิบัติการยกระดับคนสหกรณ์สู่ผู้ประกอบการข้าวอย่างมืออาชีพ เป้าหมาย 50 แห่ง 80 ราย

(2.5) ประชุมสรุปผลการดำเนินงานภายใต้โครงการยกระดับคนสหกรณ์สู่ผู้ประกอบการข้าวอย่างมืออาชีพ เป้าหมาย 50 แห่ง 80 ราย

(2.6) ประชุมเชิงปฏิบัติการหลักสูตรการยกระดับการเพิ่มมูลค่าการผลิตของสหกรณ์เพื่อให้ได้ผลตอบแทนคุ้มค่า เป้าหมาย 25 แห่ง 80 ราย

(3) กิจกรรมการยกระดับสมรรถนะสหกรณ์สู่ผู้ประกอบการมืออาชีพ

(3.1) หลักสูตรการเสริมสร้างความรู้ด้านการบริหารจัดการสินค้าเกษตรของสถาบันเกษตรกรเพื่อการส่งออก ดำเนินการจัดอบรมผ่านระบบออนไลน์ Zoom Meeting เป้าหมาย 114 แห่ง 190 ราย

(3.2) ศึกษารูปแบบสหกรณ์ต้นแบบเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรสมัยใหม่สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมาย 1 เรื่อง

(3.3) ประชุมเชิงปฏิบัติการหลักสูตรการเสริมสร้างสมรรถนะสถาบันเกษตรกรเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรสมัยใหม่ครบวงจร เป้าหมาย 65 แห่ง 170 ราย

(3.4) ประชุมเชิงปฏิบัติการหลักสูตรการเสริมสร้างสมรรถนะสถาบันเกษตรกรเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร (สหกรณ์นิคม) เป้าหมาย 51 แห่ง 80 ราย

(3.5) อบรมหลักสูตรเพิ่มศักยภาพการเชื่อมโยงและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ดำเนินการจัดอบรมผ่านระบบออนไลน์ Zoom Meeting เป้าหมาย 4 แห่ง 10 ราย

(3.6) จัดเวทีเสวนาการเชื่อมโยงเครือข่ายการท่องเที่ยวเชิงเกษตรและศึกษาดูงานระดับพื้นที่ 4 จังหวัด เป้าหมาย 4 แห่ง 80 ราย

(3.7) จัดทำแผนเชื่อมโยงเครือข่ายการท่องเที่ยวระดับพื้นที่ 4 จังหวัด เป้าหมาย 4 แห่ง 80 ราย

(3.8) จัดประชุมติดตามผลการดำเนินงานระดับพื้นที่นำร่อง 4 จังหวัด เป้าหมาย 4 แห่ง 80 ราย

(4) กิจกรรมสนับสนุนเงินอุดหนุนให้สถาบันเกษตรกร เพื่อจัดซื้อจัดจ้างครุภัณฑ์ และสิ่งก่อสร้าง เป้าหมาย 22 จังหวัด 34 แห่ง 49 รายการ

(5) สหกรณ์ภาคการเกษตรที่เข้าร่วมโครงการสามารถเป็นผู้ประกอบการธุรกิจ การเกษตรที่ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการบริหารจัดการผลผลิตทางการเกษตรระดับชุมชนได้ ร้อยละ 80

3.2.4) โครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง ผลสำเร็จคิดเป็นร้อยละ 99.27 ทั้งนี้ มีสำนักแผนงานและโครงการพิเศษ สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตร และสหกรณ์ (สป.กษ.) ดำเนินการโครงการฯ (ตารางที่ 3.2.6-6) รายละเอียด ดังนี้

(1) การชี้แจงแนวทางการดำเนินโครงการฯ ให้กับหน่วยงานสังกัดกระทรวง เกษตรและสหกรณ์ ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค เป้าหมาย 1 ครั้ง

(2) แต่งตั้งคณะทำงานโครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิต สินค้าเกษตรมูลค่าสูง ระดับอำเภอ เป้าหมาย 878 อำเภอ

(3) ประชุมคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (SCP) และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป้าหมาย 76 ครั้ง

(4) ประชุมคณะทำงานโครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิต สินค้าเกษตรมูลค่าสูงระดับอำเภอ (หรือคณะทำงานขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับอำเภอ (SCD)) เป้าหมาย 878 ครั้ง

(5) คณะทำงานโครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้า เกษตรมูลค่าสูง ระดับอำเภอ หรือคณะทำงานขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับอำเภอ (SCD) ร่วมกับ คณะกรรมการหมู่บ้าน และอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (เกษตรมูลค่าสูง) ดำเนินการ

(5.1) ทบทวนแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน เป้าหมาย 878 แผน

(5.2) จัดทำ (Project Idea) โครงการ/กิจกรรม ภายใต้แผนพัฒนา การเกษตรระดับหมู่บ้าน/แผนธุรกิจเกษตรรายสินค้า เป้าหมาย 878 แผน

(5.3) จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของหมู่บ้าน เป้าหมาย 878 หมู่บ้าน

(5.4) คัดเลือกอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (เกษตรมูลค่าสูง) เป้าหมาย 878 หมู่บ้าน/2,634 ราย

(6) จัดส่งแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน แผนธุรกิจเกษตรรายสินค้า และ สื่อประชาสัมพันธ์หมู่บ้านให้สำนักแผนงานและโครงการพิเศษ สป.กษ. เป้าหมาย 878 แผน

(7) การติดตามและประเมินผล เป้าหมาย 76 ครั้ง

3.3) ผลผลิต

จากการติดตามผลการดำเนินงานโครงการในภาพรวม ปี 2567 พบว่า การดำเนินกิจกรรมหลักของทั้ง 4 โครงการ ผลสำเร็จคิดเป็นร้อยละ 110.24 โดยกิจกรรมที่ดำเนินการได้บรรลุเป้าหมาย ได้แก่ 1) การถ่ายทอดความรู้ โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ถ่ายทอดองค์ความรู้ให้แก่เกษตรกรและแปลงเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map) และโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ รวม 20,107 ราย และ 2,948 แปลง คิดเป็นร้อยละ 101.79 และ 100.61 ตามลำดับ 2) สหกรณ์การเกษตรได้รับการถ่ายทอดความรู้เพื่อยกระดับเป็นผู้ประกอบการ 222 แห่ง จากเป้าหมาย 200 แห่งคิดเป็นร้อยละ 111.00 ของเป้าหมาย และ 3) หมู่บ้านได้ทบทวนแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้านครบทั้ง 878 หมู่บ้าน ครบตามเป้าหมาย และได้จัดทำโครงการ (Project Idea) กิจกรรมภายใต้แผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน รวมทั้งแผนธุรกิจเกษตรรายสินค้า รวม 1,239 แผน คิดเป็นร้อยละ 141.12 ของเป้าหมาย สำหรับกิจกรรมการสนับสนุนการปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสม ดำเนินการสนับสนุนเกษตรกร 64,559 ราย คิดเป็นร้อยละ 97.90 ของเป้าหมาย 65,945 ราย เนื่องจากหน่วยงานกรมพัฒนาที่ดินในพื้นที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณล่าช้า (ตารางที่ 3.2.6-2)

ตารางที่ 3.2.6-2 ผลการดำเนินงานกิจกรรมหลักโครงการภายใต้แผนการพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร

โครงการ/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
1. การถ่ายทอดความรู้/เทคโนโลยี				101.20
1.1 จำนวนเกษตรกรที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้/เทคโนโลยี	ราย	19,753	20,107	101.79
1.2 จำนวนแปลงที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้/เทคโนโลยี	แปลง	2,930	2,948	100.61
2. การพัฒนาศักยภาพสหกรณ์เพื่อยกระดับเป็นผู้ประกอบการ	แห่ง	200	222	111.00
3. การสนับสนุนการปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสม	ไร่	65,945	64,559	97.90
4. การทบทวนแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน	แผน	878	878	100.00
5. การจัดทำโครงการ (Project Idea) กิจกรรมภายใต้แผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน รวมทั้งแผนธุรกิจเกษตรรายสินค้า	แผน	878	1,239	141.12
ภาพรวม				110.24

ที่มา : ระบบประเมินผลและติดตามโครงการเงินนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2567

ผลการดำเนินงานรายโครงการสามารถสรุปได้ ดังนี้

3.3.1) โครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map) ผลการดำเนินโครงการ พบว่า (1) ส่งเสริมปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสมจำนวน 64,559 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 97.90 ของเป้าหมาย 65,945 ไร่ ดำเนินการได้ต่ำกว่าเป้าหมายเนื่องจาก กิจกรรมการพัฒนาที่ดินสนับสนุนการปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสมตาม Agri-Map ของกรมพัฒนาที่ดิน หน่วยงานในระดับพื้นที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณล่าช้า จากการจัดสรรงบประมาณปี พ.ศ. 2566 พลังก่อน (2) ถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกร จำนวน 2,479 ราย คิดเป็น

ร้อยละ 105.48 ของเป้าหมาย 2,343 ราย และ (3) ถ่ายทอดเทคโนโลยีและนวัตกรรมจำนวน 153 แปลง คิดเป็นร้อยละ 113.33 ของเป้าหมาย 135 แปลง (ตารางที่ 3.2.6-3) สรุปจำแนกตามหน่วยงาน ดังนี้

(1) กรมพัฒนาที่ดิน ดำเนินการพัฒนาที่ดินสนับสนุนการปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสมตาม Agri-Map จำนวน 60,860 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 97.77 ของเป้าหมาย 62,250 ไร่

(2) กรมส่งเสริมการเกษตร ดำเนินการจัดอบรมให้ความรู้และศึกษาดูงานการปลูกพืชทางเลือกใหม่ จำนวน 1,118 ราย คิดเป็นร้อยละ 111.80 ของเป้าหมาย 1,000 ราย และสนับสนุนปัจจัยการผลิต การปลูกพืชทางเลือกใหม่ จำนวน 2,550 ไร่ ครอบคลุมเป้าหมาย

(3) กรมหม่อนไหม ดำเนินการถ่ายทอด ส่งเสริม และสนับสนุนเทคโนโลยีที่เหมาะสมให้แก่เกษตรกร -หลักสูตรการปรับเปลี่ยนพืชอื่นเป็นการปลูกหม่อน จำนวน 135 ราย ครอบคลุมเป้าหมาย และสนับสนุนวัสดุทางการเกษตรหลังการฝึกอบรม สนับสนุนปัจจัยการผลิตพื้นฐานในการปลูกหม่อนเลี้ยงไหม และการแปรรูป จำนวน 149 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 102.76 ของเป้าหมาย 145 ไร่

(4) กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ดำเนินการชักจูงพัฒนาครัวบัญชี จำนวน 18 ราย ครอบคลุมเป้าหมาย อบรมการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ จำนวน 700 ราย ครอบคลุมเป้าหมาย และกำกับแนะนำ/ติดตามการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ จำนวน 508 ราย คิดเป็นร้อยละ 103.67 ของเป้าหมาย 490 ราย

(5) กรมวิชาการเกษตร ถ่ายทอดเทคโนโลยีและนวัตกรรมของกรมวิชาการเกษตร จำนวน 153 แปลง คิดเป็นร้อยละ 113.33 ของเป้าหมาย 135 แปลง และสำหรับตัวชี้วัดเกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 นั้น หน่วยงานได้มีการติดตามโครงการ พบว่าเกษตรกรร้อยละ 41.69 มีรายได้เพิ่มขึ้น คิดเป็นร้อยละ 416.90 ของเป้าหมาย

(6) กรมปศุสัตว์ ดำเนินการตามกิจกรรมบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map) ในพื้นที่ที่ได้รับการส่งเสริมการปลูกพืชอาหารสัตว์ จำนวน 1,000 ไร่ ครอบคลุมเป้าหมาย และเกษตรกรฟาร์มโคเนื้อ-กระบือที่ได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิตระบบการให้น้ำในแปลงพืชอาหารสัตว์ จำนวน 180 ราย คิดเป็นร้อยละ 90.00 ของเป้าหมาย 200 ราย

(7) สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร จัดทำข้อมูลสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการสินค้าเกษตรในระดับจังหวัด จำนวน 1 เรื่อง ครอบคลุมเป้าหมาย และศึกษาแนวทางการจัดทำเขตส่งเสริมการปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ จำนวน 2 เรื่อง ครอบคลุมเป้าหมาย

**ตารางที่ 3.2.6-3 ผลการดำเนินงานโครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรกร
เพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map)**

หน่วยงาน/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
1. กรมพัฒนาที่ดิน				97.77
1.1. พัฒนาที่ดินสนับสนุนการปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสมตาม Agri-Map	ไร่	62,250	60,860	97.77
2. กรมส่งเสริมการเกษตร				105.90
2.1. อบรมให้ความรู้ และศึกษาดูงานการปลูกพืชทางเลือกใหม่	ราย	1,000	1,118	111.80
2.2. สนับสนุนปัจจัยการผลิต การปลูกพืชทางเลือกใหม่	ไร่	2,550	2,550	100.00
3. กรมหม่อนไหม				101.38
3.1. ถ่ายทอด ส่งเสริม และสนับสนุนเทคโนโลยีที่เหมาะสมให้แก่เกษตรกร -หลักสูตรการปรับเปลี่ยนพืชอื่นเป็นการปลูกหม่อน	ราย	135	135	100.00
3.2. สนับสนุนวัสดุทางการเกษตร (หลังการฝึกอบรม) - สนับสนุนปัจจัยการผลิตพื้นฐานในการปลูกหม่อมเลี้ยงไหมและการแปรรูป	ไร่	145	149	102.76
4. กรมตรวจบัญชีสหกรณ์				101.22
4.1. ชักซ้อมพัฒนาครูบัญชี	ราย	18	18	100.00
4.2. อบรมการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ	ราย	700	700	100.00
4.3. กำกับแนะนำ/ติดตามการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ	ราย	490	508	103.67
5. กรมวิชาการเกษตร				265.12
กิจกรรม บริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรกรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map)				
5.1. ถ่ายทอดเทคโนโลยีและนวัตกรรมของกรมวิชาการเกษตร	แปลง	135	153	113.33
5.2. เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า	ร้อยละ	10	41.69	416.90
6. กรมปศุสัตว์				
กิจกรรมบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรกรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map)				
6.1. พื้นที่ที่ได้รับการส่งเสริมการปลูกพืชอาหารสัตว์	ไร่	1,000	1,000	100.00
6.2. เกษตรกรฟาร์มโคเนื้อ-กระบือที่ได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิตระบบการให้น้ำในแปลงพืชอาหารสัตว์	ราย	200	180	90.00

หน่วยงาน/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
7. สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร				100.00
7.1 จัดทำข้อมูลสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการสินค้าเกษตรในระดับจังหวัด	เรื่อง	1	1	100.00
- ร้อยละความก้าวหน้า	ร้อยละ	100	100	100.00
7.2 การศึกษาแนวทางการจัดทำเขตส่งเสริมการปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ	เรื่อง	2	2	100.00
- ร้อยละความก้าวหน้า	ร้อยละ	100	100	100.00
ภาพรวมผลสำเร็จคิดเป็นร้อยละ				123.77
1. การส่งเสริมปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสม (พด. ,กสก. , มม. , ปศ.)	ไร่	65,945	64,559	97.90
2. การถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกร (กสก. , มม. , ตส.)	ราย	1,835	1,953	106.43
3. การถ่ายทอดเทคโนโลยีและนวัตกรรม (กว.)	แปลง	135	153	113.33

ที่มา: ระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2567

3.3.2) โครงการส่งเสริมระบบการเกษตรแบบแปลงใหญ่

ภาพรวมผลการดำเนินงาน โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ มีหน่วยงานเข้าไปดำเนินการตามกิจกรรมและงบประมาณของแต่ละหน่วยงานภายใต้แนวทางการส่งเสริมแปลงใหญ่ 5 ด้าน ได้แก่ การลดต้นทุนการผลิต การเพิ่มผลผลิต การพัฒนาคุณภาพผลผลิต การเชื่อมโยงตลาด และการบริหารจัดการกลุ่ม ผลสำเร็จคิดเป็นร้อยละ 102.02 โดยมีการรวมกลุ่มแปลงใหญ่ครบตามเป้าหมายจำนวน 2,795 แปลง มีการวิเคราะห์จัดทำแผนปรับปรุงข้อมูล และถ่ายทอดความรู้ ดำเนินการแล้วเสร็จครบตามเป้าหมาย 2,795 แปลง เกษตรกรได้รับการถ่ายทอดความรู้ทั้งหมด 17,826 ราย คิดเป็นร้อยละ 101.34 ของเป้าหมาย 17,590 ราย ดำเนินการชักจูงสมัครบัญชีได้ครบตามเป้าหมาย 310 ราย พัฒนาเกษตรกรเป็นผู้จัดการแปลงได้ครบตามเป้าหมาย 768 ราย จัดทำแปลงเรียนรู้/แปลงต้นแบบ 507 จุด คิดเป็นร้อยละ 100.60 ของเป้าหมาย 504 จุด พัฒนาคุณภาพดิน 71,570 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 102.24 ของเป้าหมาย 70,000 ไร่ และดำเนินการส่งเสริมนาแปลงใหญ่ 312,330 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 77.12 ของเป้าหมาย 405,000 ไร่ (ตารางที่ 3.2.6-4) โดยผลการดำเนินงานของแต่ละหน่วยงานมีรายละเอียด ดังนี้

(1) กรมส่งเสริมการเกษตร

(1.1) การบริหารจัดการถ่ายทอดความรู้ การส่งเสริมการดำเนินงานแบบแปลงใหญ่ ดำเนินการแล้วเสร็จครบตามเป้าหมาย 1,800 แปลง

(1.2) ส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตร ดำเนินการแล้วเสร็จครบตามเป้าหมาย 1,003 แปลง

(1.3) ส่งเสริมการจัดทำแปลงเรียนรู้เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ดำเนินการแล้วเสร็จครบตามเป้าหมาย 477 แปลง

(1.4) การพัฒนาเกษตรกรเป็นผู้จัดการแปลง ดำเนินการแล้วเสร็จครบตามเป้าหมาย 768 ราย

(2) กรมการข้าว

(2.1) กิจกรรมส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ เป้าหมาย 405,000 ไร่ ดำเนินการแล้ว 312,330 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 77.12 ของเป้าหมาย

(2.2) กิจกรรมเฝ้าระวังเตือนภัยการระบาดของศัตรูข้าว ดำเนินการแล้วเสร็จครบตามเป้าหมาย 52 ครั้ง

(3) กรมปศุสัตว์

(3.1) กิจกรรมส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์แบบแปลงใหญ่

(3.1.1) พัฒนาศักยภาพกลุ่มแปลงใหญ่รายชนิดสัตว์เล็ก ดำเนินการแล้วเสร็จครบตามเป้าหมาย 35 แปลง

(3.1.2) แปลงที่ได้รับการส่งเสริม GFM ดำเนินการแล้วเสร็จครบตามเป้าหมาย 25 แปลง

(3.1.3) ฝึกอบรมด้านการแปรรูปผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม ดำเนินการแล้วเสร็จครบตามเป้าหมาย 10 กลุ่ม

(3.1.4) สนับสนุนปัจจัยการผลิตให้กับกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ด้านปศุสัตว์ผู้ผ่านการอบรม (ได้รับการพัฒนาศักยภาพในการบริหารจัดการผลผลิตและแปรรูปเพื่อพึ่งพาตนเอง) ดำเนินการแล้วเสร็จครบตามเป้าหมาย 4 กลุ่ม

(4) กรมประมง กิจกรรมระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ แบ่งเป็น 7 กิจกรรม ดังนี้

(4.1) กิจกรรมเตรียมการ

(4.1.1) จัดทำข้อมูลการเลี้ยงสัตว์น้ำรายบุคคลและรายแปลง ดำเนินการแล้วเสร็จครบตามเป้าหมาย 15 แปลง

(4.1.2) สสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมเกษตรกร (ก่อน) ดำเนินโครงการ ดำเนินการแล้วเสร็จครบตามเป้าหมาย 15 แปลง

(4.1.3) สสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมเกษตรกร (หลัง) ดำเนินโครงการ ดำเนินการแล้วเสร็จครบตามเป้าหมาย 44 แปลง

(4.1.4) จัดทำแผนการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต เพิ่มมูลค่า และจำหน่ายผลผลิต ดำเนินการแล้วเสร็จครบตามเป้าหมาย 44 แปลง

(4.2) กิจกรรมพัฒนาองค์ความรู้

(4.2.1) ถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกร

1) ถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกร 1 หลักสูตร ดำเนินการแล้วเสร็จครบตามเป้าหมาย 437 ราย

2) ถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกร ด้านการลดต้นทุน/การเพิ่มผลผลิต/มาตรฐาน เป้าหมาย จำนวน 1,718 ราย ดำเนินการแล้วเสร็จครบตามเป้าหมาย

3) แนะนำ ส่งเสริมให้ความรู้ด้านจุลินทรีย์ ปม. 1 ดำเนินการแล้วเสร็จครบตามเป้าหมาย 1,340 ราย

(4.2.2) จัดทำแปลงต้นแบบอาหารและการจัดการอาหารที่เหมาะสมเพื่อลดต้นทุนการผลิต ดำเนินการแล้วเสร็จครบตามเป้าหมาย 1 แปลง

(4.3) สนับสนุนปัจจัยการผลิต

(4.3.1) สนับสนุนสัตว์น้ำพันธุ์ดี ดำเนินการแล้วเสร็จครบตามเป้าหมาย 496 ราย

(4.3.2) สนับสนุนจุลินทรีย์ ปม.1 ดำเนินการแล้วเสร็จครบตามเป้าหมาย 1,505 ราย

(4.4) กิจกรรมส่งเสริมการตลาด โดยมีการส่งเสริมการวางแผนการตลาด/เชื่อมโยงตลาด และกระจายสินค้า ดำเนินการแล้วเสร็จครบตามเป้าหมาย 44 แปลง

(4.5) กิจกรรมยกระดับมาตรฐานสินค้าและสร้างมูลค่าเพิ่ม

(4.5.1) ส่งเสริมการยกระดับมาตรฐานสินค้า ดำเนินการแล้วเสร็จครบตามเป้าหมาย 576 ราย

(4.5.2) ตรวจสอบมาตรฐานฟาร์ม ดำเนินการแล้ว จำนวน 520 ราย คิดเป็นร้อยละ 90.82 ของเป้าหมาย 576 ราย

(4.5.3) ใ้การรับรองมาตรฐานฟาร์ม ดำเนินการแล้ว จำนวน 137 ราย คิดเป็นร้อยละ 23.78 ของเป้าหมาย 576 ราย

(4.6) กิจกรรมจัดชั้นคุณภาพและถอดบทเรียน มีการจัดชั้นคุณภาพและถอดบทเรียนแปลงใหญ่ ดำเนินการแล้วเสร็จครบตามเป้าหมาย จำนวน 44 แปลง

(4.7) กิจกรรมติดตามและประเมินผล โดยติดตามและประเมินผล (ภูมิภาค) ดำเนินการแล้วเสร็จครบตามเป้าหมาย 1,056 ครั้ง

(5) กรมหม่อนไหม

(5.1) กิจกรรมการวางแผนการดำเนินงาน (ต้นทาง) หลักสูตรวางแผนและทบทวนการดำเนินงานเกษตรแปลงใหญ่ ดำเนินการแล้วเสร็จครบตามเป้าหมาย 334 ราย

(5.2) กิจกรรมส่งเสริม พัฒนา และถ่ายทอดองค์ความรู้ (กลางทาง) ประกอบด้วย 3 หลักสูตร ดังนี้

(5.2.1) หลักสูตร ส่งเสริมและพัฒนาสินค้าสู่มาตรฐาน ดำเนินการแล้ว 182 ราย คิดเป็นร้อยละ 103.41 ของเป้าหมาย 176 ราย

(5.2.2) หลักสูตร การเขียนแผนธุรกิจ ดำเนินการแล้ว 181 ราย คิดเป็นร้อยละ 102.84 ของเป้าหมาย 176 ราย

(5.2.3) หลักสูตร การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตหม่อนไหมระบบแปลงใหญ่ ดำเนินการแล้ว จำนวน 145 ราย คิดเป็นร้อยละ 103.57 ของเป้าหมาย 140 ราย

(5.3) กิจกรรมส่งเสริมการตลาด (ปลายทาง) หลักสูตร การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและการตลาด เป้าหมาย จำนวน 60 ราย ดำเนินการแล้วเสร็จครบตามเป้าหมาย

(5.4) กิจกรรมจัดทำแปลงสาธิตต้นแบบ เพื่อเพิ่มผลผลิตการปลูกหม่อนเลี้ยงไหมการแปรรูป และเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต (ปลายทาง) ดำเนินการแล้วเสร็จครบตามเป้าหมาย 6 แปลง

(6) กรมวิชาการเกษตร

(6.1) กิจกรรมการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตพืชในพื้นที่แปลงใหญ่ จำนวนกลุ่มเกษตรกรในพื้นที่แปลงใหญ่ที่ได้รับการสนับสนุนและพัฒนาศักยภาพ ดำเนินการได้ จำนวน 23 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 115.00 ของเป้าหมาย 20 กลุ่ม

(6.2) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่แปลงใหญ่ที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้ มีผลผลิตหรือรายได้เพิ่มขึ้น เป้าหมาย เฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 เมื่อมีการประมวลผลสิ้นปีงบประมาณ พบว่า เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่แปลงใหญ่ที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้มีผลผลิตหรือรายได้ เฉลี่ยร้อยละ 11.45 คิดเป็นร้อยละ 114.50 ของเป้าหมาย ร้อยละ 10

(7) กรมส่งเสริมสหกรณ์

(7.1) แปลงใหญ่สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรได้รับการส่งเสริมให้มีการบริหารจัดการกลุ่มร่วมกันตลอดห่วงโซ่ ดำเนินการแล้วเสร็จครบตามเป้าหมาย 490 แปลง

(7.2) ส่งเสริมให้แปลงใหญ่ทั่วไปที่จัดตั้งในปี 2565 แปลงใหญ่สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรแต่ละจังหวัดมีการจับคู่ค้า ไม่น้อยกว่าจังหวัดละ 1 คู่ค้า ดำเนินการได้ จำนวน 104 คู่ค้า คิดเป็นร้อยละ 135.06 ของเป้าหมาย 77 คู่ค้า

(7.3) จัดประชุมชี้แจงหน่วยงานฯ และจัดประชุมเชื่อมโยงเครือข่ายสินค้า ดำเนินการแล้วเสร็จครบตามเป้าหมาย 1 ครั้ง

(7.4) จัดประชุมเชื่อมโยงเครือข่ายสินค้าอุตสาหกรรมแปลงใหญ่สหกรณ์ (ข้าวโพด มันสำปะหลัง ยางพารา ปาล์มน้ำมัน) ผ่านระบบ Zoom application ดำเนินการแล้วเสร็จครบตามเป้าหมาย 1 ครั้ง

(7.5) จัดประชุมถ่ายทอดความรู้ เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าประกวดแปลงใหญ่ดีเด่นในการบริหารจัดการกลุ่ม การเชื่อมโยงการตลาด เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย 5 ด้าน ให้กับแปลงใหญ่สหกรณ์ ดำเนินการแล้ว 725 ราย คิดเป็นร้อยละ 108.21 ของเป้าหมาย 670 ราย

(7.6) ประชุมเชิงปฏิบัติการ สนับสนุนให้มีการเชื่อมโยงตลาด/เครือข่ายระหว่างผู้ผลิตแปลงใหญ่และผู้ซื้อ ดำเนินการแล้ว จำนวน 1,213 ราย คิดเป็นร้อยละ 105.02 ของเป้าหมาย 1,155 ราย

(7.7) แนะนำ ส่งเสริม ประเมินผลการดำเนินกิจกรรมตามโครงการฯ ดำเนินการแล้ว จำนวน 494 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 100.82 ของเป้าหมาย 490 แห่ง

(7.8) สนับสนุนเงินอุดหนุน ให้สถาบันเกษตรกรเพื่อจัดซื้อ จัดจ้างครุภัณฑ์ ดำเนินการแล้วเสร็จครบตามเป้าหมาย 3 จังหวัด 3 แห่ง 5 รายการ

(7.9) แปลงใหญ่สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรมีต้นทุนการผลิตลดลงเฉลี่ย ไม่น้อยกว่า 1,200 บาทต่อไร่ เมื่อมีการประมวลผลสิ้นปีงบประมาณ พบว่า แปลงใหญ่สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร มีต้นทุนการผลิตลดลงเฉลี่ย 1,344 บาทต่อไร่ คิดเป็นร้อยละ 112.00 ของเป้าหมาย

(7.10) ประชุมเชิงปฏิบัติการ แนวทางการบริหารจัดการและเชื่อมโยงเครือข่าย ธุรกิจสหกรณ์แบบครบวงจรตลอดห่วงโซ่ ดำเนินการแล้วเสร็จครบตามเป้าหมาย 50 รายการ

(7.11) จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ ส่งเสริมการแปรรูปลานิลเพื่อเพิ่มมูลค่า ดำเนินการแล้วเสร็จครบตามเป้าหมาย 30 ราย

(7.12) จัดอบรมให้ความรู้จากหน่วยงานรัฐและเอกชน มาตรฐานการผลิต การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตปาล์มน้ำมัน ดำเนินการแล้วเสร็จครบตามเป้าหมาย 40 ราย

(7.13) จัดอบรมเชิงปฏิบัติการ ให้กับสมาชิกในด้านการใช้เครื่องจักรกล ทางการเกษตรร่วมกัน ดำเนินการแล้วเสร็จครบตามเป้าหมาย 50 ราย

(8) กรมตรวจบัญชีสหกรณ์

(8.1) ชักซ้อมพัฒนาครุบัญชี ดำเนินการแล้วเสร็จครบตามเป้าหมาย 310 ราย

(8.2) อบรมการจัดทำบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ ดำเนินการแล้วเสร็จ ครบตามเป้าหมาย 12,400 ราย

(8.3) กำกับแนะนำและติดตามการจัดทำบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ แก่เกษตรกร ดำเนินการได้ 8,706 ราย คิดเป็นร้อยละ 100.30 ของเป้าหมาย 8,680 ราย

(9) กรมพัฒนาที่ดิน

กิจกรรมการพัฒนาคุณภาพดินในระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ ดำเนินการแล้ว จำนวน 71,570 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 102.24 ของเป้าหมาย 70,000 ไร่

(10) สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

(10.1) อบรมเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ปีงบประมาณ 2567 โดยมี รายละเอียด ดังนี้

(10.1.1) แปลงใหญ่ปีที่ 1 (แปลงปี 2567) ดำเนินการแล้วเสร็จ ครบตามเป้าหมาย 16 แปลง 748 ราย

(10.1.2) แปลงใหญ่ปีที่ 2 (แปลงปี 2566) ดำเนินการแล้วเสร็จ ครบตามเป้าหมาย 13 แปลง เกษตรกร 515 ราย

(10.1.3) แปลงใหญ่ปีที่ 3 (แปลงปี 2565) ดำเนินการแล้วเสร็จ
ครบตามเป้าหมาย 13 แปลง 581 ราย

(10.2) สนับสนุนปัจจัยการผลิตเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ดำเนินการ
แล้วเสร็จครบตามเป้าหมาย 42 แปลง

(11) สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ

กิจกรรมการส่งเสริมและพัฒนาด้านมาตรฐานการผลิตในพื้นที่เกษตร
แปลงใหญ่ โดยปรับเข้าสู่ระบบการผลิตตามมาตรฐาน เป้าหมาย จำนวน 5 แห่ง ดำเนินการแล้วเสร็จครบตาม
เป้าหมาย มีเกษตรกรในพื้นที่แปลงใหญ่ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาด้านมาตรฐานได้ จำนวน 668 ราย
คิดเป็นร้อยละ 121.45 ของเป้าหมาย 550 ราย

(12) การยางแห่งประเทศไทย

(12.1) กิจกรรมบริหารโครงการ

(12.1.1) กำหนดเป้าหมายและจัดทำแผนการดำเนินงานโดย
บูรณาการร่วมกับ กรมส่งเสริมการเกษตร ประจำปี 2567 ดำเนินการแล้วเสร็จครบตามเป้าหมาย 1 ครั้ง

(12.1.2) จัดทำคู่มือการปฏิบัติงานโครงการส่งเสริมการทำสวนยาง
ในรูปแบบแปลงใหญ่ ประจำปี 2567 ดำเนินการแล้วเสร็จครบตามเป้าหมาย 1 ฉบับ

(12.1.3) ประชุมคณะทำงานบริหารโครงการส่งเสริมการทำสวนยาง
ในรูปแบบแปลงใหญ่ ดำเนินการแล้วเสร็จครบตามเป้าหมาย 2 ครั้ง

(12.2) กิจกรรมส่งเสริมการทำสวนยางในรูปแบบแปลงใหญ่

(12.2.1) กิจกรรมการส่งเสริมและสนับสนุนแปลงใหญ่ แปลงปีที่ 1
เป้าหมายจำนวน 101 แปลง ดำเนินการแล้วเสร็จครบตามเป้าหมาย โดยมีการส่งเสริมและสนับสนุนในพื้นที่เข้าร่วม
โครงการ เป้าหมาย 30,000 ไร่ ดำเนินการได้ จำนวน 61,024 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 203.41 ของเป้าหมาย

(12.2.2) กิจกรรมดูแลส่งเสริมและสนับสนุนแปลงใหญ่อย่างพาราเดิม
แปลงปีที่ 2 และแปลงปีที่ 3 เป้าหมาย จำนวน 252 แปลง ดำเนินการแล้วเสร็จครบตามเป้าหมาย

(12.3) กิจกรรมประกวดต้นแบบแปลงใหญ่ ดำเนินการแล้วเสร็จ
ครบตามเป้าหมาย 1 ครั้ง

(12.4) กิจกรรมติดตามโดยเก็บข้อมูลต้นทุน ผลผลิต และรายได้ของ
เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการในแปลง ปีที่ 2 และ 3 ดำเนินการแล้วเสร็จครบตามเป้าหมาย 1 ครั้ง

ตารางที่ 3.2.6-4 ผลการดำเนินงานโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่

หน่วยงาน/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
1. กรมส่งเสริมการเกษตร				100.00
1.1 กิจกรรมการบริหารจัดการถ่ายทอดความรู้	แปลง	1,800	1,800	100.00
1.2 ส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตร	แปลง	1,003	1,003	100.00
1.3 ส่งเสริมการจัดทำแปลงเรียนรู้เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต	แปลง	477	477	100.00
1.4 พัฒนาเกษตรกรเป็นผู้จัดการแปลง	ราย	768	768	100.00
2. กรมการข้าว				88.56
2.1 กิจกรรมส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่	ไร่	405,000	312,330	77.12
2.2 กิจกรรมเฝ้าระวังเตือนภัยการระบาดของศัตรูข้าว	ครั้ง	52	52	100.00
3. กรมปศุสัตว์				100.00
3.1 กิจกรรมส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์แบบแปลงใหญ่				
3.1.1 พัฒนาศักยภาพกลุ่มแปลงใหญ่รายชนิดสัตว์เล็ก	แปลง	35	35	100.00
3.1.2 แปลงที่ได้รับการส่งเสริม GFM	แปลง	25	25	100.00
3.1.3 ฝึกอบรมด้านการแปรรูปผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม	กลุ่ม	10	10	100.00
3.1.4 สนับสนุนปัจจัยการผลิตให้กับกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ด้านปศุสัตว์ผู้ผ่านการฝึกอบรม	กลุ่ม	4	4	100.00
4. กรมประมง				95.91
4.1 กิจกรรมการเตรียมการ				100.00
4.1.1 ทำข้อมูลรายบุคคล/รายแปลง	แปลง	15	15	100.00
4.1.2 สสำรวจสถานะเศรษฐกิจและสังคมเกษตรกร				
1) สสำรวจสถานะเศรษฐกิจและสังคมเกษตรกร (ก่อน) ดำเนินการ	แปลง	15	15	100.00
2) สสำรวจสถานะเศรษฐกิจและสังคมเกษตรกร (หลัง) ดำเนินการ	แปลง	44	44	100.00
4.1.3 จัดทำแผนการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตเพิ่มมูลค่า และจำหน่ายผลผลิต	แปลง	44	44	100.00
4.2 พัฒนาน้องค์ความรู้				100.00
4.2.1 ถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกร				
1) อบรม 1 หลักสูตร	ราย	437	437	100.00
2) ถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกร การลดต้นทุน/ การเพิ่มผลผลิต/มาตรฐานสินค้าเกษตร	ราย	1,718	1,718	100.00
3) แนะนำ ส่งเสริมให้ความรู้ ด้านจุลินทรีย์ ปม.1	ราย	1,340	1,340	100.00
4.2.2 จัดทำแปลงต้นแบบอาหารและการจัดการอาหารที่เหมาะสมเพื่อลดต้นทุนการผลิต	แปลง	1	1	100.00
4.3 สนับสนุนปัจจัยการผลิต				100.00

ตารางที่ 3.2.6-4 (ต่อ)

หน่วยงาน/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
4.3.1 สนับสนุนสัตว์น้ำพันธุ์ดี	ราย	496	496	100.00
4.3.2 สนับสนุนจุลินทรีย์ ปม.1	ราย	1,505	1,505	100.00
4.4 ส่งเสริมการตลาด (ส่งเสริมการวางแผนการตลาด/เชื่อมโยงตลาด/กระจายสินค้า)	แปลง	44	44	100.00
4.5 ยกระดับมาตรฐานสินค้าและสร้างมูลค่าเพิ่ม				71.35
4.5.1 ส่งเสริมการยกระดับมาตรฐานสินค้า	ราย	576	576	100.00
4.5.2 ตรวจสอบรับรองมาตรฐานฟาร์ม	ราย	576	520	90.28
4.5.3 ให้การรับรองมาตรฐานฟาร์ม	ราย	576	137	23.78
4.6 จัดชั้นคุณภาพและถอดบทเรียนแปลงใหญ่	แปลง	44	44	100.00
4.7 ติดตามและประเมินผล (ภูมิภาค)	ครั้ง	1,056	1,056	100.00
5. กรมหม่อนไหม				100.82
5.1 กิจกรรมที่ 1 การวางแผนการดำเนินงาน (ต้นทาง) หลักสูตร วางแผนและทบทวนการดำเนินงานเกษตรแปลงใหญ่	ราย	334	334	100.00
5.2 กิจกรรมที่ 2 ส่งเสริม พัฒนา และถ่ายทอดองค์ความรู้(กลางทาง)				103.27
5.2.1 หลักสูตร ส่งเสริมและพัฒนาสินค้าสู่มาตรฐาน	ราย	176	182	103.41
5.2.2 หลักสูตร การเขียนแผนธุรกิจ	ราย	176	181	102.84
5.2.3 หลักสูตร การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตหม่อนไหมระบบแปลงใหญ่	ราย	140	145	103.57
5.3 กิจกรรมที่ 3 ส่งเสริมการตลาด หลักสูตร การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและการตลาด	ราย	60	60	100.00
5.4 กิจกรรมที่ 4 จัดทำแปลงสาธิตต้นแบบเพื่อการเพิ่มผลผลิตการปลูกหม่อนเลี้ยงไหม การแปรรูปและการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต	แปลง	6	6	100.00
6. กรมวิชาการเกษตร				114.75
6.1 กิจกรรม การถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตพืชในพื้นที่แปลงใหญ่ สนับสนุนและพัฒนาศักยภาพ	แปลง	20	23	115.00
6.2 เกษตรกรต้นแบบพื้นที่แปลงใหญ่ที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้ มีผลผลิตหรือรายได้เพิ่มขึ้น	ร้อยละ	10	11.45	114.50
7. กรมส่งเสริมสหกรณ์				104.70
7.1 แปลงใหญ่สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรได้รับการส่งเสริมให้มีการบริหารจัดการกลุ่มร่วมกันตลอดห่วงโซ่	แปลง	490	490	100.00
7.2 ส่งเสริมให้แปลงใหญ่ทั่วไปที่จัดตั้งในปี 2565 แปลงใหญ่สหกรณ์/กลุ่ม เกษตรกรแต่ละจังหวัดมีการจับคู่ค้าไม่น้อยกว่าจังหวัดละ 1 คู่ค้า	คู่ค้า	77	104	135.06

ตารางที่ 3.2.6-4 (ต่อ)

หน่วยงาน/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
7.3 จัดประชุมชี้แจงหน่วยงานฯ และ จัดประชุมเชื่อมโยงเครือข่ายสินค้า	ครั้ง	1	1	100.00
7.4 จัดประชุมเชื่อมโยงเครือข่ายสินค้าอุตสาหกรรมแปลงใหญ่สหกรณ์ (ข้าวโพด มันสำปะหลัง ยางพารา ปาล์ม น้ำมัน) โดยผ่าน Zoom application)	ครั้ง	1	1	100.00
7.5 จัดประชุมถ่ายทอดความรู้ เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าประกวดแปลงใหญ่ดีเด่นในการบริหารจัดการกลุ่มการเชื่อมโยงการตลาด เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย 5 ด้าน	ราย	670	725	108.21
7.6 ประชุมเชิงปฏิบัติการ สนับสนุนให้มีการเชื่อมโยงตลาด/เครือข่ายระหว่างผู้ผลิตแปลงใหญ่	ราย	1,155	1,213	105.02
7.7 แนะนำ ส่งเสริม ประเมินผลการดำเนินกิจกรรมตามโครงการฯ	แห่ง	490	494	100.82
7.8 สนับสนุนเงินอุดหนุน ให้สถาบันเกษตรกรเพื่อจัดซื้อจัดจ้างครุภัณฑ์	จังหวัด	3	3	100.00
	แห่ง	3	3	100.00
	รายการ	5	5	100.00
7.9 แปลงใหญ่สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรมีต้นทุนการผลิตลดลงเฉลี่ยไม่น้อยกว่า 1,200 บาทต่อไร่	บาท/ไร่	1,200	1,344	112.00
7.10 ประชุมเชิงปฏิบัติการ แนวทางการบริหารจัดการและเชื่อมโยงเครือข่ายธุรกิจสหกรณ์แบบครบวงจร	รายการ	50	50	100.00
7.11 จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ ส่งเสริมการแปรรูปปาล์มเพื่อเพิ่มมูลค่า	ราย	30	30	100.00
7.12 จัดอบรมให้ความรู้จากหน่วยงานรัฐและเอกชน มาตรฐานการผลิตการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตปาล์มน้ำมัน	ราย	40	40	100.00
7.13 จัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้กับสมาชิกในด้านการใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตรร่วมกัน	ราย	50	50	100.00
8. กรมตรวจบัญชีสหกรณ์				100.10
8.1 ชักซ้อมพัฒนาครูบัญชี	ราย	310	310	100.00
8.2 อบรมการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ	ราย	12,400	12,400	100.00
8.3 กำกับแนะนำ/ติดตามการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ	ราย	8,680	8,706	100.30
9. กรมพัฒนาที่ดิน				102.24
- กิจกรรม พัฒนาคุณภาพดินในระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่	ไร่	70,000	71,570	102.24

ตารางที่ 3.2.6-4 (ต่อ)

หน่วยงาน/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
10. สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม				100.00
10.1 อบรมเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ				
10.1.1 แปลงใหญ่ปีที่ 1 (แปลงปี 2567)	แปลง	16	16	100.00
	ราย	748	748	100.00
10.1.2 แปลงใหญ่ปีที่ 2 (แปลงปี 2566)	แปลง	13	13	100.00
	ราย	515	515	100.00
10.1.3 แปลงใหญ่ปีที่ 3 (แปลงปี 2565)	แปลง	13	13	100.00
	ราย	581	581	100.00
10.2 สนับสนุนปัจจัยการผลิต	แปลง	42	42	100.00
11. สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ				110.73
- กิจกรรมการส่งเสริมและพัฒนาด้านมาตรฐานในการผลิต	แห่ง	5	5	100.00
ในพื้นที่เกษตรแปลงใหญ่โดยปรับเข้าสู่ระบบการผลิตตาม	ราย	550	668	121.45
มาตรฐาน				
12. การยางแห่งประเทศไทย				106.47
12.1 กิจกรรมบริหารโครงการ				100.00
12.1.1 กำหนดเป้าหมายและจัดทำแผนการดำเนินงาน	ครั้ง	1	1	100.00
โดยบูรณาการร่วมกับกรมส่งเสริมการเกษตร				
ประจำปี 2567				
12.1.2 จัดทำคู่มือการปฏิบัติงานโครงการส่งเสริมการ	ฉบับ	1	1	100.00
ทำสวนยางในรูปแบบแปลงใหญ่				
12.1.3 ประชุมคณะกรรมการบริหารโครงการส่งเสริมการ	ครั้ง	2	2	100.00
ทำสวนยางในรูปแบบแปลงใหญ่				
12.2 กิจกรรมส่งเสริมการทำสวนยางในรูปแบบแปลงใหญ่				125.86
12.2.1 กิจกรรมส่งเสริมการทำสวนยางในรูปแบบแปลงใหญ่	แปลง	101	101	100.00
(แปลงใหญ่ปีที่ 1)	ไร่	30,000	61,024	203.41
12.2.2 ดูแลส่งเสริมและสนับสนุนแปลงใหญ่อย่างพาราเดิม	แปลง	252	252	100.00
(แปลงปีที่ 2 - 3)				
12.3 ประกวดต้นแบบแปลงใหญ่	ครั้ง	1	1	100.00
12.4 เก็บข้อมูลต้นทุน ผลผลิต และรายได้ของเกษตรกร	ครั้ง	1	1	100.00
ที่เข้าร่วมโครงการในแปลงปีที่ 2 และ 3				

ตารางที่ 3.2.6-4 (ต่อ)

หน่วยงาน/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
รวมกลุ่มแปลงใหญ่	แปลง	2,795	2,795	100.00
วิเคราะห์จัดทำแผนปรับปรุงข้อมูล	แปลง	2,795	2,795	100.00
ถ่ายทอดความรู้	แปลง	2,795	2,795	100.00
เกษตรกรได้รับความรู้	ราย	17,590	17,826	101.34
ชักชวนครอบครัว	ราย	310	310	100.00
พัฒนาเกษตรกรเป็นผู้จัดการแปลง	ราย	768	768	100.00
แปลงเรียนรู้/แปลงต้นแบบ	จุด	504	507	100.60
พัฒนาคุณภาพดิน	ไร่	70,000	71,570	102.24
ส่งเสริมแปลงใหญ่	ไร่	405,000	312,330	77.12
รวม				102.02

ที่มา: ระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2567

3.3.3) โครงการยกระดับสถาบันเกษตรกรให้เป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร

สหกรณ์ภาคการเกษตรได้รับการพัฒนาศักยภาพเพื่อยกระดับเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร 222 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 111.00 ของเป้าหมาย 200 แห่ง โดยได้รับการพัฒนาศักยภาพตามกิจกรรม (ตารางที่ 3.2.6-5) ดังนี้

(1) กิจกรรมการปรับพื้นฐานเพื่อการพัฒนาผู้ประกอบการมืออาชีพ

(1.1) อบรมหลักสูตรการเสริมสร้างสมรรถนะทักษะผู้ประกอบการด้านการบริหารจัดการแบบมืออาชีพ ดำเนินการจัดอบรมผ่านระบบออนไลน์ Zoom Meeting มีผู้เข้าร่วมอบรมทั้งสิ้น 152 แห่ง 230 ราย คิดเป็นร้อยละ 101.33 และ 153.33 ของเป้าหมาย 150 แห่ง 150 ราย

(1.2) ประชุมเชิงปฏิบัติการหลักสูตรการประยุกต์ใช้ข้อมูลเทคโนโลยีและเครื่องมือดิจิทัลขับเคลื่อนการบริหารจัดการองค์กรและการตลาด ดำเนินการแล้ว 88 แห่ง 140 ราย คิดเป็นร้อยละ 88.00 และ 100.00 ของเป้าหมาย 100 แห่ง 140 ราย

(1.3) อบรมหลักสูตรการส่งเสริมธุรกิจเกษตรสร้างอาชีพ ดำเนินการจัดอบรมผ่านระบบออนไลน์ Zoom Meeting มีผู้เข้าร่วมอบรมทั้งสิ้น 210 แห่ง 288 ราย คิดเป็นร้อยละ 105.00 และ 103.60 ของเป้าหมาย 200 แห่ง 278 ราย

(1.4) อบรมหลักสูตรการเสริมสร้างการตรวจมาตรฐานการผลิตเบื้องต้นด้วยบุคลากรของสถาบันเกษตรกร ดำเนินการจัดอบรมผ่านระบบออนไลน์ Zoom Meeting มีผู้เข้าร่วมอบรมทั้งสิ้น 17 แห่ง 54 ราย คิดเป็นร้อยละ 65.38 และ 84.38 ของเป้าหมาย 26 แห่ง 64 ราย

(2) กิจกรรมการพัฒนาศักยภาพการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร และธุรกิจชุมชน

(2.1) ประชุมเชิงปฏิบัติการหลักสูตรการพัฒนาศักยภาพการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ผ่านการมีส่วนร่วมของสหกรณ์ (On the job training) 3 แห่ง 120 ราย ดำเนินการแล้ว ครบตามเป้าหมาย

(2.2) ประชุมเชิงปฏิบัติการหลักสูตรการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของสหกรณ์เพื่อยกระดับเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร (On the job training) ดำเนินการแล้ว ครบตามเป้าหมาย 3 แห่ง 60 ราย

(2.3) อบรมหลักสูตรการพัฒนาศักยภาพสหกรณ์ด้านธุรกิจรวบรวมและแปรรูปดำเนินการจัดอบรมผ่านระบบออนไลน์ Zoom Meeting มีผู้เข้าร่วมอบรมทั้งสิ้น 144 แห่ง 247 ราย คิดเป็นร้อยละ 82.29 และ 88.53 ของเป้าหมาย 175 แห่ง 279 ราย

(2.4) ประชุมเชิงปฏิบัติการยกระดับคนสหกรณ์สู่ผู้ประกอบการข้าวอย่างมืออาชีพและประชุมสรุปผลการดำเนินงานภายใต้โครงการยกระดับคนสหกรณ์สู่ผู้ประกอบการข้าวอย่างมืออาชีพ มีการปรับแผนการดำเนินงาน เนื่องจากกลุ่มเป้าหมายเป็นกลุ่มเดียวกับกิจกรรมประชุมเชิงปฏิบัติการหลักสูตรการเสริมสร้างสมรรถนะสถาบันเกษตรกรเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรสมัยใหม่ครบวงจร ทำให้ไม่มีการดำเนินงานใน 2 กิจกรรม

(2.5) ประชุมเชิงปฏิบัติการหลักสูตรการยกระดับการเพิ่มมูลค่าการผลิตของสหกรณ์เพื่อให้ได้ผลตอบแทนคุ้มค่า ดำเนินการแล้ว 21 แห่ง 80 ราย คิดเป็นร้อยละ 84.00 และ 100.00 ของเป้าหมาย 25 แห่ง 80 ราย

(3) กิจกรรมการยกระดับสมรรถนะสหกรณ์สู่ผู้ประกอบการมืออาชีพ

(3.1) หลักสูตรการเสริมสร้างความรู้ด้านการบริหารจัดการสินค้าเกษตรของสถาบันเกษตรกรเพื่อการส่งออก ดำเนินการจัดอบรมผ่านระบบออนไลน์ Zoom Meeting มีผู้เข้าร่วมอบรมทั้งสิ้น 111 แห่ง 168 ราย คิดเป็นร้อยละ 97.37 และ 88.42 ของเป้าหมาย 114 แห่ง 190 ราย

(3.2) ศึกษารูปแบบสหกรณ์ต้นแบบเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรสมัยใหม่ที่พัฒนาที่ยั่งยืน ดำเนินการแล้วครบตามเป้าหมาย 1 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 100.00

(3.3) ประชุมเชิงปฏิบัติการหลักสูตรการเสริมสร้างสมรรถนะสถาบันเกษตรกรเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรสมัยใหม่ครบวงจร ดำเนินการแล้ว 55 แห่ง 159 ราย คิดเป็นร้อยละ 84.62 และ 93.53 ของเป้าหมาย 65 แห่ง 170 ราย

(3.4) ประชุมเชิงปฏิบัติการหลักสูตรการเสริมสร้างสมรรถนะสถาบันเกษตรกรเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร (สหกรณ์นิคม) ดำเนินการแล้ว 36 แห่ง 76 ราย คิดเป็นร้อยละ 70.59 และ 95.00 ของเป้าหมาย 51 แห่ง 80 ราย

(3.5) อบรมหลักสูตรเพิ่มศักยภาพการเชื่อมโยงและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ดำเนินการจัดอบรมผ่านระบบออนไลน์ Zoom Meeting ดำเนินการแล้ว 4 แห่ง 52 ราย คิดเป็นร้อยละ 100.00 และ 520.00 ของเป้าหมาย 4 แห่ง 10 ราย

(3.6) จัดเวทีเสวนาการเชื่อมโยงเครือข่ายการท่องเที่ยวเชิงเกษตรและศึกษาดูงานระดับพื้นที่ ดำเนินการครบแล้วตามเป้าหมาย 4 จังหวัด 4 แห่ง 80 ราย

(3.7) จัดทำแผนเชื่อมโยงเครือข่ายการท่องเที่ยวระดับพื้นที่ 4 จังหวัด ดำเนินการครบแล้วตามเป้าหมาย 4 แห่ง 80 ราย

(3.8) จัดประชุมติดตามผลการดำเนินงานระดับพื้นที่นำร่อง 4 จังหวัด ดำเนินการครบแล้วตามเป้าหมาย 4 แห่ง 80 ราย

(4) กิจกรรมสนับสนุนเงินอุดหนุนให้สถาบันเกษตรกร เพื่อจัดซื้อจัดจ้างครุภัณฑ์ และสิ่งก่อสร้าง ดำเนินการแล้วครบตามเป้าหมาย 22 จังหวัด 34 แห่ง 49 รายการ

(5) สหกรณ์ภาคการเกษตรที่เข้าร่วมโครงการสามารถเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตรที่ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการบริหารจัดการผลผลิตทางการเกษตรระดับชุมชนได้ ร้อยละ 95.95 คิดเป็นร้อยละ 119.94 ของเป้าหมายร้อยละ 80

ตารางที่ 3.2.6-5 ผลการดำเนินงานโครงการยกระดับสถาบันเกษตรกรให้เป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร (กรมส่งเสริมสหกรณ์)

หน่วยงาน/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
1. สหกรณ์ภาคการเกษตรได้รับการพัฒนาศักยภาพเพื่อยกระดับเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร	แห่ง	200	222	111.00
2. กิจกรรมการปรับพื้นฐานเพื่อการพัฒนาผู้ประกอบการมืออาชีพ				
2.1 อบรมหลักสูตรการเสริมสร้างสมรรถนะทักษะผู้ประกอบการด้านการบริหารจัดการแบบมืออาชีพ	แห่ง ราย	150 150	152 230	101.33 153.33
2.2 ประชุมเชิงปฏิบัติการหลักสูตรการประยุกต์ใช้ข้อมูลเทคโนโลยีและเครื่องมือดิจิทัลขับเคลื่อนการบริหารจัดการองค์กรและการตลาด	แห่ง ราย	100 140	88 140	88.00 100.00
2.3 อบรมหลักสูตรการส่งเสริมธุรกิจเกษตรสร้างอาชีพ	แห่ง ราย	200 278	210 288	105.00 103.60
2.4 อบรมหลักสูตรการเสริมสร้างการตรวจมาตรฐานการผลิตเบื้องต้นด้วยบุคลากรของสถาบันเกษตรกร	แห่ง ราย	26 64	17 54	65.38 84.38
3. กิจกรรมการพัฒนาศักยภาพการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์กลุ่มเกษตรกร และธุรกิจชุมชน				

ตารางที่ 3.2.6-5 (ต่อ)

หน่วยงาน/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
3.1 ประชุมเชิงปฏิบัติการหลักสูตรการพัฒนาศักยภาพการดำเนินงานของสหกรณ์ผ่านการมีส่วนร่วมของสหกรณ์ (On the job training)	แห่ง ราย	3 120	3 120	100.00 100.00
3.2 ประชุมเชิงปฏิบัติการหลักสูตรการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของสหกรณ์เพื่อยกระดับเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร (On the job training)	แห่ง ราย	3 60	3 60	100.00 100.00
3.3 อบรมหลักสูตรการพัฒนาศักยภาพสหกรณ์ด้านธุรกิจรวบรวมและแปรรูป	แห่ง ราย	175 279	144 247	82.29 88.53
3.4 ประชุมเชิงปฏิบัติการหลักสูตรยกระดับคนสหกรณ์สู่ผู้ประกอบการข้าวอย่างมืออาชีพ	แห่ง ราย	50 80	- -	- -
3.5 ประชุมสรุปผลการดำเนินงานภายใต้โครงการยกระดับคนสหกรณ์สู่ผู้ประกอบการข้าวอย่างมืออาชีพ	แห่ง ราย	50 80	- -	- -
3.6 ประชุมเชิงปฏิบัติการหลักสูตรการยกระดับการเพิ่มมูลค่าการผลิตของสหกรณ์เพื่อให้ได้ผลตอบแทนคุ้มค่า	แห่ง ราย	25 80	21 80	84.00 100.00
4. การยกระดับสมรรถนะสหกรณ์ผู้ประกอบการมืออาชีพ				
4.1 อบรมหลักสูตรการเสริมสร้างความรู้ด้านการบริหารจัดการสินค้าเกษตรของสถาบันเกษตรกรเพื่อการส่งออก	แห่ง ราย	114 190	111 168	97.37 88.42
4.2 ศึกษารูปแบบสหกรณ์ต้นแบบเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรสมัยใหม่สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน	เรื่อง	1	1	100.00
4.3 ประชุมเชิงปฏิบัติการหลักสูตรการเสริมสร้างสมรรถนะสถาบันเกษตรกรเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรสมัยใหม่ครบวงจร	แห่ง ราย	65 170	55 159	84.62 93.53
4.4 ประชุมเชิงปฏิบัติการหลักสูตรการเสริมสร้างสมรรถนะสถาบันเกษตรกรเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร (สหกรณ์นิคม)	แห่ง ราย	51 80	36 76	70.59 95.00
4.5 อบรมหลักสูตรเพิ่มศักยภาพการเชื่อมโยงและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร	แห่ง ราย	4 10	4 52	100.00 520.00
4.6 จัดเวทีเสวนาการเชื่อมโยงเครือข่ายการท่องเที่ยวเชิงเกษตรและศึกษาดูงานระดับพื้นที่ 4 จังหวัด	แห่ง ราย	4 80	4 80	100.00 100.00
4.7 จัดทำแผนเชื่อมโยงเครือข่ายการท่องเที่ยวระดับพื้นที่ 4 จังหวัด	แห่ง ราย	4 80	4 80	100.00 100.00
4.8 จัดประชุมติดตามผลการดำเนินงานระดับพื้นที่นำร่อง 4 จังหวัด	แห่ง ราย	4 80	4 80	100.00 100.00

ตารางที่ 3.2.6-5 (ต่อ)

หน่วยงาน/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
5. กิจกรรมสนับสนุนเงินอุดหนุนให้สถาบันเกษตรกร เพื่อจัดซื้อจัดจ้างครุภัณฑ์ และสิ่งก่อสร้าง	จังหวัด	22	22	100.00
	แห่ง	34	34	100.00
	รายการ	49	49	100.00
6. สหกรณ์ภาคการเกษตรที่เข้าร่วมโครงการสามารถเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตรที่ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการบริหารจัดการผลผลิตทางการเกษตรระดับชุมชนได้	ร้อยละ	80	95.95	119.94
ภาพรวม				109.66

หมายเหตุ: กิจกรรมที่ 3.4 และ 3.5 ไม่มีผลการดำเนินงาน เนื่องจากกรมส่งเสริมสหกรณ์มีการปรับแผนดำเนินงาน

ที่มา: ระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2567

3.3.4) โครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง ผลการดำเนินโครงการในภาพรวมสรุปได้ ดังนี้ (ตารางที่ 3.2.6-6)

(1) ชี้แจงแนวทางการดำเนินโครงการฯ ให้กับหน่วยงานสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ครบตามเป้าหมาย 1 ครั้ง

(2) แต่งตั้งคณะทำงานโครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง ระดับอำเภอ ดำเนินการได้ครบตามเป้าหมาย 878 อำเภอ

(3) ประชุมคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (SCP) และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการได้ครบตามเป้าหมาย 76 ครั้ง

(4) ประชุมคณะทำงานโครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูงระดับอำเภอ (หรือคณะทำงานขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับอำเภอ (SCD)) ดำเนินการได้ 825 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 93.96 ของเป้าหมาย 878 ครั้ง

(5) คณะทำงานโครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง ระดับอำเภอ หรือคณะทำงานขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับอำเภอ (SCD) ร่วมกับคณะกรรมการหมู่บ้าน และอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (เกษตรมูลค่าสูง) มีผลการดำเนินการ ดังนี้

(5.1) ทบทวนแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน ดำเนินการได้ครบตามเป้าหมาย 878 แผน

(5.2) จัดทำ (Project Idea) โครงการ/กิจกรรม ภายใต้แผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน/แผนธุรกิจเกษตรรายสินค้า ดำเนินการได้ 1,239 แผน คิดเป็นร้อยละ 141.12 ของเป้าหมาย 878 แผน

(5.3) จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของหมู่บ้าน ดำเนินการได้ 813 หมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 92.60 ของเป้าหมาย 878 หมู่บ้าน

(5.4) คัดเลือกอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน (เกษตรกรมูลค่าสูง) ดำเนินการได้ 878 หมู่บ้าน ครอบคลุมเป้าหมาย ได้อาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน จำนวน 1,870 ราย คิดเป็นร้อยละ 70.99 ของเป้าหมาย 2,634 ราย

(6) จัดส่งแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน แผนธุรกิจเกษตรรายสินค้า และสื่อประชาสัมพันธ์หมู่บ้านให้สำนักแผนงานและโครงการพิเศษ สป.กษ. ดำเนินการได้ครอบคลุมเป้าหมาย 878 แผน

(7) การติดตามและประเมินผล ดำเนินการได้ครอบคลุมเป้าหมาย 76 ครั้ง

ตารางที่ 3.2.6-6 ผลการดำเนินงานโครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง (สป.กษ.)

โครงการ/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
1. ชี้แจงแนวทางการดำเนินโครงการฯ ให้กับหน่วยงานสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค	ครั้ง	1	1	100.00
2. แต่งตั้งคณะทำงานโครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง ระดับอำเภอ	อำเภอ	878	878	100.00
3. ประชุมคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (SCP) และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ครั้ง	76	76	100.00
4. ประชุมคณะทำงานโครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูงระดับอำเภอ (หรือคณะทำงานขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับอำเภอ (SCD))	ครั้ง	878	825	93.96
5. คณะทำงานโครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง ระดับอำเภอ หรือคณะทำงานขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับอำเภอ (SCD) ร่วมกับคณะกรรมการหมู่บ้าน และอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน (เกษตรกรมูลค่าสูง) ดำเนินการ	-	-	-	100.94
5.1 ทบทวนแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน	แผน	878	878	100.00
5.2 จัดทำ (Project Idea) โครงการ/กิจกรรม ภายใต้แผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน/แผนธุรกิจเกษตรรายสินค้า	แผน	878	1,239	141.12
5.3 จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของหมู่บ้าน	หมู่บ้าน	878	813	92.60
5.4 คัดเลือกอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน (เกษตรกรมูลค่าสูง)	หมู่บ้าน	878	878	100.00
	ราย	2,634	1,870	70.99
6. จัดส่งแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน แผนธุรกิจเกษตรรายสินค้า และสื่อประชาสัมพันธ์หมู่บ้านให้สำนักแผนงานและโครงการพิเศษ สป.กษ.	แผน	878	878	100.00
7. การติดตามและประเมินผล	ครั้ง	76	76	100.00
ภาพรวม				99.27

ที่มา: ระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2567

3.4) ผลการติดตามในพื้นที่

ศูนย์ประเมินผลได้ติดตามผลการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนแม่บทด้านการเกษตร แผนแม่บทย่อยการพัฒนาาระบบนิเวศการเกษตรทั้ง 4 โครงการในช่วงเดือนพฤษภาคม - สิงหาคม 2567 ในหน่วยงานและเกษตรกรในจังหวัดที่มีการดำเนินโครงการ เพื่อให้ทราบผลการดำเนินงาน ผลลัพธ์เบื้องต้น รวมทั้งข้อค้นพบและข้อเสนอแนะจากพื้นที่

ผลการติดตามภาพรวมทั้ง 4 โครงการ พบว่า หลังจากหน่วยงานในพื้นที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณเพื่อดำเนินกิจกรรมโครงการแล้ว เจ้าหน้าที่ร้อยละ 85.91 เห็นว่าได้รับการจัดสรรงบประมาณทันเวลาต่อการปฏิบัติงานในพื้นที่ อีกร้อยละ 14.09 เห็นว่าไม่ทันเวลา ไม่สอดคล้องกับฤดูกาลผลิตของเกษตรกร ด้านความเพียงพอของงบประมาณร้อยละ 81.11 เห็นว่าเพียงพอ อีกร้อยละ 18.89 เห็นว่าไม่เพียงพอ อาจทำให้เกษตรกรไม่ได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิตได้เต็มที่ รวมทั้งไม่เพียงพอต่อการดำเนินกิจกรรมโครงการ เช่น การเดินทางไปติดตาม แนะนำ สหกรณ์ที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกล (ตารางที่ 3.2.6-7)

ตารางที่ 3.2.6-7 ความทันเวลาและความเพียงพอของงบประมาณของโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยการพัฒนาาระบบนิเวศการเกษตร

รายการ	ร้อยละ
1. ความทันเวลาของงบประมาณ	
1.1 ทันเวลา	85.91
1.2 ไม่ทันเวลา	14.09
2. ความเพียงพอของงบประมาณ	
2.1 เพียงพอ	81.11
2.2 ไม่เพียงพอ	18.89

ที่มา: จากการสำรวจ

ด้านการดำเนินกิจกรรม มีการสนับสนุนการปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสม การอบรมถ่ายทอดความรู้ด้านการปรับเปลี่ยนกิจกรรมการผลิตเป็นสินค้าที่มีความเหมาะสมกับพื้นที่ ถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกรเพื่อส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ การพัฒนาศักยภาพสหกรณ์ ทบทวนแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้านและจัดทำโครงการหรือแผนธุรกิจรายสินค้า

ด้านผลลัพธ์ เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ หลังจากที่ได้รับ การถ่ายทอดความรู้แล้ว พบว่า ร้อยละ 96.56 นำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์แล้ว โดยหลังจากเกษตรกรปรับเปลี่ยนกิจกรรมการผลิตให้เหมาะสมกับพื้นที่ และเกษตรกรที่รวมกลุ่มแบบแปลงใหญ่สามารถลดต้นทุนเพิ่มรายได้ ส่งผลให้มูลค่าผลผลิตเพิ่มขึ้นร้อยละ 47.77 สหกรณ์ภาคการเกษตรที่เข้าร่วมโครงการทุกแห่งสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ และร้อยละ 95.95 สามารถเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตรที่ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการบริหารจัดการผลผลิตทางการเกษตรระดับชุมชนได้ และโครงการหรือแผนธุรกิจรายสินค้าของหมู่บ้านได้รับการขับเคลื่อนเพื่อเสนอของงบประมาณ 107 โครงการ (ตารางที่ 3.2.6-8)

ตารางที่ 3.2.6-8 ผลลัพธ์เบื้องต้นจากการดำเนินโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยการพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร

รายการ	หน่วย	ผลการสำรวจ
1. การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์	ร้อยละ	
1.1 เกษตรกร		
- ใช้		96.56
- ไม่ใช้		3.44
1.2 สหกรณ์ภาคการเกษตร		
- ใช้		100.00
- ไม่ใช้		-
2. มูลค่าผลผลิตต่อหน่วยที่เพิ่มขึ้น	ร้อยละ	47.77
3. สหกรณ์ภาคการเกษตร สามารถเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตรที่ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการบริหารจัดการผลผลิตทางการเกษตรระดับชุมชนได้	ร้อยละ	95.95
4. โครงการหรือแผนธุรกิจรายสินค้าของหมู่บ้านได้รับการขับเคลื่อนเพื่อเสนอของบประมาณ	โครงการ	107

ที่มา: จากการสำรวจ

เจ้าหน้าที่ที่มีความพึงพอใจต่อโครงการในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.13 และเกษตรกรมีความพึงพอใจต่อเกษตรกรในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.49 (ตารางที่ 3.2.6-9)

ตารางที่ 3.2.6-9 ความพึงพอใจต่อโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยการพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร

รายการ	คะแนน (เต็ม 5 คะแนน)	แปลผล
1. เจ้าหน้าที่	4.13	มาก
2. เกษตรกร	4.49	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

สรุปผลการติดตามในพื้นที่จำแนกตามโครงการได้ ดังนี้

3.4.1) โครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map) ปี 2567 ศูนย์ประเมินผล ได้ติดตามผลการดำเนินงานในพื้นที่ 7 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดมุกดาหาร อำนาจเจริญ อุบลราชธานี สระแก้ว ฉะเชิงเทรา อุตรธานี และขอนแก่น ระหว่างวันที่ 30 มิถุนายน – 23 สิงหาคม 2567 โดยติดตามผลการดำเนินงานจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 6 หน่วยงาน ได้แก่ กรมพัฒนาที่ดิน กรมวิชาการเกษตร กรมหม่อนไหม กรมส่งเสริมการเกษตร กรมปศุสัตว์ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์

เพื่อติดตามผลการดำเนินงาน ปัญหา และอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ที่รับผิดชอบโครงการ และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ สรุปผล ดังนี้

(1) การเบิกจ่ายงบประมาณ

(1.1) ด้านการเบิกจ่ายงบประมาณ ในภาพรวมของหน่วยงานที่สำรวจได้รับจัดสรรงบประมาณเฉลี่ย 421,566 บาท เบิกจ่ายแล้ว 409,707 บาท คิดเป็นร้อยละ 97.19 ของงบประมาณที่ได้รับจัดสรร

(1.2) ด้านความทันเวลาของงบประมาณ พบว่า เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการในระดับพื้นที่ ร้อยละ 85.71 เห็นว่างบประมาณที่ได้รับการจัดสรรทันเวลาต่อการปฏิบัติงาน และร้อยละ 14.29 เห็นว่างบประมาณที่ได้รับการจัดสรรไม่ทันเวลาต่อการปฏิบัติงาน เนื่องจาก ได้รับจัดสรรงบประมาณในช่วงไตรมาสที่ 3 โดยเจ้าหน้าที่ เห็นว่า ควรจัดสรรงบประมาณภายในไตรมาสที่ 2 หรือ จัดสรรให้ทันก่อนฤดูกาลผลิต (ตารางที่ 3.2.6-10)

(1.3) ด้านความเพียงพอของงบประมาณ พบว่า เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการในระดับพื้นที่ทุกรายเห็นว่า งบประมาณที่ได้รับการจัดสรรมีความเพียงพอกับการดำเนินกิจกรรมของโครงการ (ตารางที่ 3.2.6-10)

ตารางที่ 3.2.6-10 ความทันเวลาและความเพียงพอของงบประมาณของโครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map)

รายการ	ร้อยละ
1. ความทันเวลาของงบประมาณ	
1.1 ทันเวลา	85.71
1.2 ไม่ทันเวลา	14.29
2. ความเพียงพอของงบประมาณ	
2.1 เพียงพอ	100.00
2.2 ไม่เพียงพอ	-

ที่มา: จากการสำรวจ

(2) กิจกรรม

(2.1) การอบรม/ถ่ายทอดความรู้ มีหน่วยงานที่ดำเนินการ 5 หน่วยงาน มีเป้าหมายในการการอบรม/ถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกรรวมทั้งสิ้นจำนวน 72 ราย ประกอบด้วย สถานีพัฒนาที่ดินฉะเชิงเทรา 12 ราย ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติฯ สระแก้ว 10 ราย ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติฯ อุดรธานี 10 ราย สำนักงานเกษตรจังหวัดสระแก้ว 30 ราย และสำนักงานเกษตรจังหวัดขอนแก่น 10 ราย โดยองค์ความรู้/หลักสูตรที่ถ่ายทอด ได้แก่ เทคโนโลยีการพัฒนาที่ดิน การจัดทำระบบ

อนุรักษ์ดินและน้ำ การปรับปรุงบำรุงดิน การจัดทำแผนการปรับเปลี่ยนการผลิต การปลูกหม่อนเลี้ยงไหม การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การลดต้นทุนการผลิต เกษตรผสมผสาน และเศรษฐกิจพอเพียง

(2.2) การสนับสนุนการปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสม มีหน่วยงานที่ดำเนินการ 10 หน่วยงาน มีเป้าหมายในการปรับเปลี่ยนการผลิตจำนวน 1,324 ไร่ ประกอบด้วย (1) สถานีพัฒนาที่ดินอุบลราชธานี 190 ไร่ (2) สถานีพัฒนาที่ดินสระแก้ว 825 ไร่ (3) สถานีพัฒนาที่ดินฉะเชิงเทรา 100 ไร่ (4) ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรฉะเชิงเทรา 15 ไร่ (5) ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรปราจีนบุรี 4 ไร่ (6) ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติฯ สระแก้ว 20 ไร่ (7) ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติฯ อุตรธานี 10 ไร่ (8) สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดขอนแก่น 100 ไร่ (9) สำนักงานเกษตรจังหวัดขอนแก่น 30 ไร่ และ (10) สำนักงานเกษตรจังหวัดสระแก้ว 30 ไร่

(3) ผลผลิต

(3.1) เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ จากการสำรวจหน่วยงานในพื้นที่ 10 หน่วยงาน มีเกษตรกรเข้าร่วมโครงการรวมทั้งสิ้นจำนวน 197 ราย ดำเนินการครบแล้วตามเป้าหมาย ประกอบด้วย (1) สถานีพัฒนาที่ดินอุบลราชธานี 20 ราย (2) สถานีพัฒนาที่ดินสระแก้ว 55 ไร่ (3) สถานีพัฒนาที่ดินฉะเชิงเทรา 12 ราย (4) ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรฉะเชิงเทรา 3 ราย (5) ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรปราจีนบุรี 4 ราย (6) ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติฯ สระแก้ว 10 ราย (7) ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติฯ อุตรธานี 10 ราย (8) สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดขอนแก่น 43 ราย (9) สำนักงานเกษตรจังหวัดขอนแก่น 10 ราย และ (10) สำนักงานเกษตรจังหวัดสระแก้ว 30 ราย

(3.2) การอบรม/ถ่ายทอดความรู้ หน่วยงานที่ดำเนินการ 5 หน่วยงาน มีเกษตรกรเข้ารับการอบรมรวมทั้งสิ้นจำนวน 72 ราย ดำเนินการครบแล้วตามเป้าหมาย ประกอบด้วย (1) สถานีพัฒนาที่ดินฉะเชิงเทรา 12 ราย (2) ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติฯ สระแก้ว 10 ราย ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติฯ อุตรธานี 10 ราย สำนักงานเกษตรจังหวัดสระแก้ว 30 ราย และสำนักงานเกษตรจังหวัดขอนแก่น 10 ราย

(3.3) การสนับสนุนการปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสม มีหน่วยงานที่ดำเนินการ 10 หน่วยงาน มีพื้นที่ได้รับการส่งเสริมการปรับเปลี่ยนจำนวน 1,789 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 135.12 ของเป้าหมาย 1,324 ไร่ ประกอบด้วย (1) สถานีพัฒนาที่ดินอุบลราชธานี 190 ไร่ จากเป้าหมาย 190 ไร่ (2) สถานีพัฒนาที่ดินสระแก้ว 825 ไร่ จากเป้าหมาย 825 ไร่ (3) สถานีพัฒนาที่ดินฉะเชิงเทรา 100 ไร่ จากเป้าหมาย 100 ไร่ (4) ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรฉะเชิงเทรา 15 ไร่ จากเป้าหมาย 15 ไร่ (5) ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรปราจีนบุรี 4 ไร่ จากเป้าหมาย 4 ไร่ (6) ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติฯ สระแก้ว 20 ไร่ เป้าหมาย 20 ไร่ (7) ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติฯ อุตรธานี 10 ไร่ จากเป้าหมาย 10 ไร่ (8) สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดขอนแก่น 100 ไร่ จากเป้าหมาย 100 ไร่ (9) สำนักงานเกษตรจังหวัดขอนแก่น 30 ไร่ จากเป้าหมาย 30 ไร่ และ (10) สำนักงานเกษตรจังหวัดสระแก้ว 495 ไร่ จากเป้าหมาย 30 ไร่ ดำเนินการได้สูงกว่าเป้าหมาย เนื่องจาก เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการจำนวน 30 ราย นำพื้นที่เข้าร่วมโครงการที่แปลง เฉลี่ยร้อยละ 16.50 ไร่

(4) ผลลัพธ์เบื้องต้น

จากการสำรวจผลลัพธ์เบื้องต้นของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการปี 2567 ศูนย์ประเมินผล ได้ติดตามผลการดำเนินงานในพื้นที่ 7 จังหวัด ได้แก่ มุกดาหาร อานาจเจริญ อุบลราชธานี สระแก้ว ฉะเชิงเทรา อุตรธานี และขอนแก่น ระหว่างวันที่ 30 มิถุนายน 2567 ถึง 23 สิงหาคม 2567 โดยสำรวจข้อมูลจากเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ 5 หน่วยงาน รวมทั้งสิ้นจำนวน 117 ราย สรุปผล ดังนี้

(4.1) การนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์

ในภาพรวมเกษตรกรร้อยละ 90.60 นำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์แล้ว โดยนำไปใช้ประโยชน์ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.55 ความรู้ที่นำไปใช้ ได้แก่ การทำปุ๋ยหมักและปุ๋ยน้ำ การทำเกษตรผสมผสาน การปลูกดูแลแปลงปลูกหญ้าเลี้ยงสัตว์ การปลูกหมอนเลี้ยงไหม และการทำบัญชีรายรับ รายจ่าย เป็นต้น (ตารางที่ 3.2.6-11) โดยสรุปผลตามหน่วยงาน ดังนี้

กรมพัฒนาที่ดิน หลังจากได้รับการถ่ายทอดความรู้ เกษตรกรทุกรายได้มีการนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์แล้ว โดยนำไปใช้ประโยชน์ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.25 ความรู้ที่นำไปใช้ ได้แก่ การทำปุ๋ยหมักและปุ๋ยน้ำ การทำน้ำหมักชีวภาพ โดยเกษตรกรร้อยละ 25.00 เห็นว่าในการอบรม/ถ่ายทอดความรู้หน่วยงานควรจัดทำเอกสารเกี่ยวกับหลักสูตรที่ ถ่ายทอดความรู้เพื่อเผยแพร่แจกแก่เกษตรกร

กรมวิชาการเกษตร หลังจากได้รับการถ่ายทอดความรู้ เกษตรกรทุกรายมีการนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์แล้ว โดยนำไปใช้ประโยชน์ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.67 ความรู้ที่นำไปใช้ ได้แก่ การทำเกษตรผสมผสาน การปลูกไม้ผล การใช้เห็ดเรืองแสงในการปลูกไม้ผล การเลี้ยงแพนแดง

กรมปศุสัตว์ หลังจากได้รับการถ่ายทอดความรู้ เกษตรกรทุกรายมีการนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์แล้ว โดยนำไปใช้ประโยชน์ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.78 ความรู้ที่นำไปใช้ ได้แก่ การดูแลแปลงปลูก การใส่ปุ๋ยอย่างถูกต้องและเหมาะสม การอัดฟางหญ้าหมัก การผสมอาหารให้สัตว์

กรมส่งเสริมการเกษตร หลังจากเข้าร่วมกิจกรรม เกษตรกรร้อยละ 81.08 นำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์แล้ว ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.57 ได้แก่ การทำเกษตรผสมผสาน การปลูกไม้ผล การทำน้ำหมัก การเตรียมดินปลูก การปรับพื้นที่ไปปลูกอ้อย เป็นต้น จากการติดตาม พบว่า เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบ เห็นว่า งบประมาณไม่เพียงพอในส่วนของกิจกรรมการศึกษาดูงาน ในกรณีศึกษาดูงานนอกพื้นที่หรือต่างจังหวัด และร้อยละ 18.92 ยังไม่ได้นำไปใช้ประโยชน์ เนื่องจากเกษตรกรเพิ่งได้รับการถ่ายทอดความรู้

กรมหม่อนไหม หลังจากได้รับการถ่ายทอดความรู้ เกษตรกรทุกรายมีการนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์แล้ว โดยนำไปใช้ประโยชน์ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.82 ความรู้ที่นำไปใช้ ได้แก่ การปลูกหมอนเลี้ยงไหม การตัดแต่งกิ่ง ไถพรวนดิน เป็นต้น

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ หลังจากเกษตรกรได้รับการถ่ายทอดความรู้ เกษตรกรมีความรู้ในการทำบัญชีเพิ่มขึ้นในระดับปานกลาง ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.13 เนื่องจาก เกษตรกรเพิ่งเคยได้เรียนรู้การทำบัญชีเป็นครั้งแรก ด้านการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ พบว่า เกษตรกรร้อยละ 62.50 นำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์แล้ว ในการทำบัญชีรายรับ รายจ่าย โดยนำไปใช้ประโยชน์ในระดับมาก ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.20 และเกษตรกรร้อยละ 37.50 ยังไม่ได้ นำความรู้ไปใช้ เนื่องจาก เกษตรกรยังขาดความรู้ความเข้าใจในการทำบัญชี มีข้อจำกัดด้านเวลา และขาดการให้ความสำคัญในการทำบัญชี ทั้งนี้ อยู่ระหว่างการติดตาม ให้คำแนะนำ ถ่ายทอดความรู้เพิ่มเติม และสร้างการรับรู้ถึงความสำคัญในการทำบัญชี โดยเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบและครูบัญชี (เกษตรกรที่ได้รับการพัฒนาเป็นครูบัญชี)

ตารางที่ 3.2.6-11 การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์

หน่วยงาน	การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์		ค่าคะแนน	แปลผล
	นำไปใช้ประโยชน์	ไม่นำไปใช้ประโยชน์		
1. กรมพัฒนาที่ดิน	100.00	-	4.25	มากที่สุด
2. กรมวิชาการเกษตร	100.00	-	4.67	มากที่สุด
3. กรมปศุสัตว์	100.00	-	4.78	มากที่สุด
4. กรมส่งเสริมการเกษตร	81.08	18.92	4.57	มากที่สุด
5. กรมหม่อนไหม	100.00	-	4.82	มากที่สุด
6. กรมตรวจบัญชีสหกรณ์	62.50	37.50	4.20	มาก
ภาพรวม	90.60	9.40	4.55	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

(4.2) ด้านการปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสม

ในภาพรวมเกษตรกรยังไม่ได้รับผลผลิต เนื่องจากเพิ่งเริ่มปรับเปลี่ยนพื้นที่จากการปลูกข้าวเป็นสินค้าอื่นที่มีความเหมาะสมกับพื้นที่ตาม Agri-Map เช่น เกษตรผสมผสาน หญ้าเลี้ยงสัตว์ หม่อน เป็นต้น อย่างไรก็ตามเกษตรกรคาดว่าจะเมื่อได้รับผลผลิตแล้ว มูลค่าผลผลิตจะเพิ่มขึ้น 2,503.02 บาทต่อไร่ โดยเพิ่มขึ้นจากเดิม 3,190.93 บาทต่อไร่ เป็น 5,693.95 บาทต่อไร่ หรือเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 78.44 และเกษตรกรคาดว่าจะมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการจำหน่ายผลผลิต 2,238.06 บาทต่อไร่ โดยเพิ่มขึ้นจากเดิม 2,711.90 บาทต่อไร่ เป็น 4,949.96 บาทต่อไร่ หรือเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 82.53 สรุปผลตามหน่วยงาน ดังนี้ (ตารางที่ 3.2.6-12)

กรมพัฒนาที่ดิน การปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสม เกษตรกรได้รับการสนับสนุนปรับเปลี่ยนการผลิตให้เหมาะสม ได้แก่ การจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ โดยการขุดร่องน้ำ รอบแปลงนา ขุดสระน้ำขนาดเล็ก และปรับระดับแปลงนาให้เสมอกัน เป็นต้น นอกจากนี้เกษตรกรจะได้รับการสนับสนุนพันธุ์พืช เพื่อทำเกษตรผสมผสานรอบพื้นที่แปลงปลูกนา เช่น ผักหวานป่า ขี้เหล็ก ผักบุ้ง มะม่วงฝรั่ง เป็นต้น หลังจากเข้าร่วมโครงการ พบว่า เกษตรกรทุกรายยังไม่ได้รับผลผลิต เนื่องจากเกษตรกรเพิ่งเริ่มปลูก

อย่างไรก็ตามเกษตรกรคาดว่า เมื่อได้รับผลผลิตแล้ว มูลค่าผลผลิตคาดว่าจะเพิ่มขึ้น 2,370.59 บาทต่อไร่ โดยเพิ่มขึ้นจากเดิม 2,964.08 บาทต่อไร่ เป็น 5,334.67 บาทต่อไร่ หรือเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 79.98 และเกษตรกรคาดว่าจะมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการจำหน่ายผลผลิต 2,075.86 บาทต่อไร่ โดยเพิ่มขึ้นจากเดิม 2,571.97 บาทต่อไร่ เป็น 4,647.83 บาทต่อไร่ หรือเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 80.71 (ตารางที่ 3.2.6-12) จากการติดตาม พบว่า การจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ได้แก่ การสนับสนุนสระน้ำในไร่นาขนาดเล็ก การปรับพื้นที่คันนา และการปรับพื้นที่ปลูกข้าวให้เรียบ หน่วยงานในระดับพื้นที่ได้รับจัดสรรงบประมาณเพื่อดำเนินการในช่วงฤดูการปลูกข้าว (พฤษภาคม - สิงหาคม 2567) ซึ่งเป็นช่วงฤดูการผลิตข้าว พื้นที่เข้าร่วมโครงการจึงไม่ได้นำพื้นที่ไปใช้ประโยชน์ในการปลูกข้าว นอกจากนี้เกษตรกรที่ได้รับการปรับระดับแปลงนาให้เสมอกันร้อยละ 10 เห็นว่า หลังดำเนินการแล้ว พื้นที่มีการปรับระดับไม่เสมอกันทั่วทั้งแปลง

กรมวิชาการเกษตร การปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสม เกษตรกรทุกรายได้รับการสนับสนุนปรับเปลี่ยนการผลิตให้เหมาะสม โดยการทำเกษตรผสมผสาน โดยได้รับการสนับสนุนปัจจัยในการผลิต ได้แก่ เห็ดเรืองแสง แหนแดงและบ่อเลี้ยง พันธุ์ไม้ผล เช่น มะม่วง ชมพู มะไฟฝรั่ง พันธุ์ผัก เช่น พริก มะเขือเทศ มะเขือเปราะ ปุยเต็มอากาศ และไตรโคเดอร์มา หลังจากเข้าร่วมโครงการพบว่า เกษตรกรร้อยละ 25.53 เริ่มได้รับผลผลิตจากการเลี้ยงแหนแดง ในส่วนของพืชอื่นเกษตรกรยังไม่ได้รับผลผลิต เนื่องจากเกษตรกรเพิ่งเริ่มปลูก อย่างไรก็ตามเกษตรกรคาดว่า เมื่อได้รับผลผลิตแล้ว มูลค่าผลผลิตจะเพิ่มขึ้น 1,924.28 บาทต่อไร่ โดยเพิ่มขึ้นจากเดิม 3,987 บาทต่อไร่ เป็น 5,911.28 บาทต่อไร่ หรือเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 48.26 และเกษตรกรคาดว่าจะมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการจำหน่ายผลผลิต 1,106.92 บาทต่อไร่ โดยเพิ่มขึ้นจากเดิม 3,350.35 บาทต่อไร่ เป็น 4,457.27 บาทต่อไร่ หรือเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 33.04 (ตารางที่ 3.2.6-12)

กรมปศุสัตว์ การปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสม เกษตรกรทุกรายได้รับการสนับสนุนปรับเปลี่ยนการผลิตให้เหมาะสม โดยได้รับเงินทุนเพื่อซื้อปุ๋ย 2,000 บาทต่อไร่ หลังจากเข้าร่วมโครงการ พบว่า เกษตรกรทุกรายเพิ่งเริ่มนำปุ๋ยที่ได้รับการสนับสนุนมาใช้ประโยชน์ ทั้งนี้เกษตรกรคาดว่า เมื่อมีการใส่ปุ๋ยในปริมาณที่ถูกต้องและตามระยะเวลาที่เหมาะสม และมีการปลูกดูแลแปลงปลูกอย่างถูกวิธีแล้ว (1) ปริมาณผลผลิตคาดว่าจะเพิ่มขึ้น 4.25 ตันต่อไร่ โดยเพิ่มขึ้นจากเดิม 7.09 ตันต่อไร่ เป็น 11.26 ตันต่อไร่ หรือเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 60.63 (2) ค่าใช้จ่ายในการผลิตคาดว่าจะลดลง 350.69 บาทต่อไร่ โดยลดลงจากเดิม 2,627.94 บาทต่อไร่ เป็น 2,277.25 บาทต่อไร่ หรือลดลงคิดเป็นร้อยละ 13.35 (3) มูลค่าผลผลิตคาดว่าจะเพิ่มขึ้น 8,795.63 บาทต่อไร่ โดยเพิ่มขึ้นจากเดิม 14,849.05 บาทต่อไร่ เป็น 23,644.68 บาทต่อไร่ หรือเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 59.23 และ (4) และเกษตรกรคาดว่าจะมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการจำหน่ายผลผลิต 9,126.22 บาทต่อไร่ โดยเพิ่มขึ้นจากเดิม 10,461.72 บาทต่อไร่ เป็น 19,587.94 บาทต่อไร่ หรือเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 87.23 (ตารางที่ 3.2.6-12)

กรมส่งเสริมการเกษตร การปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสม เกษตรกรทุกรายได้รับการสนับสนุนพันธุ์ไม้ผลและปุ๋ย เพื่อทำเกษตรผสมผสาน โดยต้นพันธุ์ไม้ผลที่สนับสนุน ได้แก่ ฝรั่งหงเป่าสือ มะพร้าว มะม่วง พุทรา เงาะ เป็นต้น หลังจากเข้าร่วมโครงการ พบว่า เกษตรกรทุกราย ยังไม่ได้รับผลผลิต เนื่องจากเกษตรกรเพิ่งเริ่มปลูก อย่างไรก็ตามเกษตรกรคาดว่า เมื่อได้รับผลผลิตแล้ว มูลค่าผลผลิตจะเพิ่มขึ้น 3,333.33 บาทต่อไร่ โดยเพิ่มขึ้นจากเดิม 3,721.40 บาทต่อไร่ เป็น 7,054.73 บาทต่อไร่ หรือเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 89.57 และเกษตรกรคาดว่าจะมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการจำหน่ายผลผลิต 3,375 บาทต่อไร่ โดยเพิ่มขึ้นจากเดิม 2,967.53 บาทต่อไร่ เป็น 6,342.53 บาทต่อไร่ หรือเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 113.73 (ตารางที่ 3.2.6-12)

กรมหม่อนไหม การปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสม เกษตรกร ร้อยละ 41.18 ได้รับการสนับสนุนต้นพันธุ์หม่อนและปุ๋ยแล้ว และร้อยละ 58.82 ยังไม่ได้รับ เนื่องจาก อยู่ระหว่างดำเนินการจัดการร้านค้าที่จำหน่ายต้นพันธุ์และปุ๋ย ในส่วนของเกษตรกรได้รับการสนับสนุนต้นพันธุ์ หม่อนและปุ๋ยแล้ว เกษตรกรทุกรายนำไปใช้ประโยชน์แล้วแต่ยังไม่ได้รับผลผลิต เนื่องจากเพิ่งเริ่มปลูก อย่างไรก็ตามเกษตรกรคาดว่า เมื่อได้รับผลผลิตแล้ว มูลค่าผลผลิตจะเพิ่มขึ้น 66.39 บาทต่อไร่ โดยเพิ่มขึ้น จากเดิมที่เกษตรกรผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์และมันสำปะหลัง 7,707.14 บาทต่อไร่ เป็น 7,773.53 บาทต่อไร่ หรือเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 0.86 และเกษตรกรคาดว่าจะมีรายได้สุทธิเพิ่มขึ้นจากการจำหน่ายผลผลิต 3,726.36 บาทต่อไร่ โดยเพิ่มขึ้นจากเดิม 2,410 บาทต่อไร่ เป็น 6,136.36 บาทต่อไร่ หรือเพิ่มขึ้นคิดเป็น ร้อยละ 154.62 ซึ่งมีสัดส่วนที่สูงกว่ามูลค่าที่เพิ่มขึ้น (ร้อยละ 0.83) เนื่องจาก การผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และมันสำปะหลังมีต้นทุนในการผลิตสูงกว่าการผลิตหม่อน (ตารางที่ 3.2.6-12)

ตารางที่ 3.2.6-12 มูลค่าผลผลิตและรายได้ของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้า

เกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map) ปี 2567

หน่วย: บาทต่อไร่

หน่วยงาน	มูลค่าผลผลิต ^{2/}				รายได้สุทธิ ^{2/}			
	ก่อน	หลัง	ผลต่าง	ร้อยละ	ก่อน	หลัง	ผลต่าง	ร้อยละ
1. กรมพัฒนาที่ดิน	2,964.08	5,334.67	2,370.59	79.98	2,571.97	4,647.83	2,075.86	80.71
2. กรมวิชาการเกษตร	3,987.00	5,911.28	1,924.28	48.26	3,350.35	4,457.27	1,106.92	33.04
3. กรมปศุสัตว์	14,849.05	23,644.68	8,795.63	59.23	10,461.72	19,587.94	9,126.22	87.23
4. กรมส่งเสริมการเกษตร	3,721.40	7,054.73	3,333.33	89.57	2,967.53	6,342.53	3,375.00	113.73
5. กรมหม่อนไหม	7,707.14	7,773.53	66.39	0.86	2,410.00	6,136.36	3,726.36	154.62
เฉลี่ย^{1/}	3,190.93	5,693.95	2,503.02	78.44	2,711.90	4,949.96	2,238.06	82.53

หมายเหตุ: ^{1/} ค่าเฉลี่ย คำนวณจากค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักตามสัดส่วนของพื้นที่ที่เข้าร่วมโครงการของหน่วยงาน

^{2/} เป็นการประมาณการที่เกษตรกรคาดว่าจะได้รับ

ที่มา: จากการสำรวจ

(5) ความพึงพอใจ

(5.1) ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ เจ้าหน้าที่ที่มีความพึงพอใจต่อภาพรวมของโครงการในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.60 โดยเจ้าหน้าที่เห็นว่างบประมาณเพียงพอและทันเวลา มีความพึงพอใจต่อการชี้แจงโครงการจากหน่วยงานส่วนกลาง เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ หลักสูตรการถ่ายทอดความรู้ตรงตามความต้องการของเกษตรกร เกษตรกรมีความเข้าใจและนำความรู้ไปปฏิบัติได้ การสนับสนุนปัจจัยการผลิต และพื้นที่การเกษตรได้รับการปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ ด้านการประชาสัมพันธ์โครงการไปยังเกษตรกรยังไม่ครอบคลุม เนื่องจาก ขาดเทคโนโลยีและจำนวนเจ้าหน้าที่มีน้อยมาก (ตารางที่ 3.2.6-13)

นอกจากนี้เจ้าหน้าที่ยังเห็นว่า การบูรณาการในการคัดเลือกเกษตรกรเพื่อเข้าร่วมโครงการ ซึ่งหน่วยงานมีการบูรณาการร่วมกันในการคัดเลือกเกษตรกรที่มีพื้นที่การเกษตรไม่เหมาะสมในการปลูกข้าวเพื่อเข้าร่วมโครงการ โดยในช่วงไตรมาสที่ 1 หน่วยงาน ในระดับจังหวัดจะคัดเลือกเกษตรกรที่เคยเข้าร่วมโครงการแล้วของกรมพัฒนาที่ดิน ในระบบจัดเก็บข้อมูลในเวปไซต์ของกรมพัฒนาที่ดิน เพื่อเข้าร่วมโครงการของหน่วยงาน โดยในช่วงไตรมาสที่ 1 การบันทึกข้อมูลในระบบจัดเก็บข้อมูลดังกล่าว ยังดำเนินการไม่แล้วเสร็จ โดยหน่วยงานที่ร่วมบูรณาการต้องประสานขอข้อมูลโดยตรงจากสถานีพัฒนาที่ดินจังหวัด ส่งผลให้การคัดเลือกเกษตรกรและจัดทำแผนการดำเนินงานล่าช้า

โครงการมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องทุกปี แต่มีการเปลี่ยนกลุ่มเป้าหมายเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการจึงขาดการส่งเสริมและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

ตารางที่ 3.2.6-13 ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ที่มีต่อโครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map) ปี 2567

รายการ	คะแนน (เต็ม 5 คะแนน)	แปลผล
1. งบประมาณ	4.71	มากที่สุด
2. การชี้แจงโครงการ	4.71	มากที่สุด
3. การประชาสัมพันธ์โครงการ	4.00	มาก
4. เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ	4.71	มากที่สุด
5. การถ่ายทอดความรู้	4.67	มากที่สุด
6. ปัจจัยการผลิตที่สนับสนุน	4.83	มากที่สุด
7. การปรับเปลี่ยนการผลิต	4.57	มากที่สุด
ภาพรวมโครงการ	4.60	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

(5.2) ความพึงพอใจของเกษตรกร ภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.49 โดยเกษตรกร เห็นว่า สถานที่จัดอบรมถ่ายทอดความรู้มีสิ่งอำนวยความสะดวกไม่เพียงพอ เช่น ห้องน้ำ ความสว่างของไฟ พัดลม เป็นต้น ระยะเวลาในการจัดอบรมถ่ายทอดความรู้

น้อยเกินไป การสนับสนุนปัจจัยการผลิตล่าช้าไม่ทันต่อการผลิต โดยได้รับแจกปัจจัยการผลิตหลังฤดูฝน รวมทั้งการติดตามดูแลเกษตรกรหลังเข้าร่วมโครงการของเจ้าหน้าที่น้อยเกินไป (ตารางที่ 3.2.6-14)

ตารางที่ 3.2.6-14 ความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อโครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรกรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map) ปี 2567

รายการ	คะแนน (เต็ม 5 คะแนน)	แปลผล
1. การประชาสัมพันธ์โครงการ	4.14	มาก
2. การถ่ายทอดความรู้	4.69	มากที่สุด
3. การสนับสนุนปัจจัยการผลิต	4.39	มากที่สุด
4. การเปลี่ยนพื้นที่ให้เหมาะสม	4.59	มากที่สุด
5. เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงาน	4.65	มากที่สุด
ภาพรวมโครงการ	4.49	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

(6) ข้อค้นพบ

(6.1) เจ้าหน้าที่

(6.1.1) การบูรณาการในการคัดเลือกเกษตรกรเพื่อเข้าร่วมโครงการ ซึ่งหน่วยงานมีการบูรณาการร่วมกันในการคัดเลือกเกษตรกรที่มีพื้นที่การเกษตรไม่เหมาะสมในการปลูกข้าว เพื่อเข้าร่วมโครงการ โดยในช่วงไตรมาสที่ 1 หน่วยงาน ในระดับจังหวัดจะคัดเลือกเกษตรกรที่เคยเข้าร่วมโครงการแล้วของกรมพัฒนาที่ดิน ในระบบจัดเก็บข้อมูลในเว็บไซต์ของกรมพัฒนาที่ดิน เพื่อเข้าร่วมโครงการ การบันทึกข้อมูลในระบบจัดเก็บข้อมูลดังกล่าวยังดำเนินการไม่แล้วเสร็จ โดยหน่วยงานที่ร่วมบูรณาการต้องประสานขอข้อมูลโดยตรงจากสถานีพัฒนาที่ดินจังหวัด ส่งผลให้การคัดเลือกเกษตรกรและจัดทำแผนการดำเนินงานล่าช้า

(6.1.2) การจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ได้แก่ การสนับสนุนสระน้ำ ในไร่นาขนาดเล็ก การปรับพื้นที่คันนา และการปรับพื้นที่ปลูกข้าวให้เรียบ หน่วยงานในระดับพื้นที่ได้รับจัดสรรงบประมาณเพื่อดำเนินการในช่วง พฤษภาคม – สิงหาคม 2567 ซึ่งเป็นช่วงฤดูการผลิตข้าว พื้นที่เข้าร่วมโครงการจึงไม่ได้นำพื้นที่ไปใช้ประโยชน์ในการปลูกข้าว

(6.1.3) เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการในระดับพื้นที่ ของกรมส่งเสริมการเกษตร เห็นว่างบประมาณสำหรับกิจกรรมการศึกษาดูงานไม่เพียงพอในการศึกษาดูงานนอกพื้นที่หรือต่างจังหวัด

(6.1.4) โครงการมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องทุกปี แต่มีการเปลี่ยนกลุ่มเป้าหมายในการส่งเสริม ทำให้เกษตรกรขาดการส่งเสริมและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

(6.2) เกษตรกร

(6.2.1) เกษตรกรที่เข้ารับการอบรมถ่ายทอดความรู้ของกรมพัฒนาที่ดิน ร้อยละ 25.00 เห็นว่าการอบรม/ถ่ายทอดความรู้หน่วยงานควรจัดทำเอกสารเกี่ยวกับหลักสูตรที่ถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกร เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ด้วย

(6.2.2) กิจกรรมการปรับระดับแปลงนาให้เสมอกัน ของกรมพัฒนาที่ดิน เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการร้อยละ 10 พบว่า หลังดำเนินกิจกรรมดังกล่าวแล้ว ยังมีพื้นที่ที่มีการปรับระดับไม่เสมอกันทั่วทั้งแปลง

(6.2.3) เกษตรกรที่เข้ารับการอบรมถ่ายทอดความรู้ด้านการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ เกษตรกรมีความรู้ในระดับปานกลาง และเกษตรกรร้อยละ 37.50 ยังไม่ได้นำความรู้ไปใช้ในการทำบัญชีรายรับ รายจ่าย และบัญชีต้นทุนอาชีพ เนื่องจากเกษตรกรไม่มีประสบการณ์ในการทำบัญชีมาก่อนและได้รับการอบรมการทำบัญชีฯ เป็นครั้งแรก จึงขาดความรู้ความเข้าใจในการทำบัญชี นอกจากนี้เกษตรกรยังไม่ค่อยให้ความสำคัญในการทำบัญชีมากนัก

(7) ข้อเสนอแนะ

(7.1) เจ้าหน้าที่

(7.1.1) กรมพัฒนาที่ดิน ควรพิจารณาปรับข้อมูลในระบบจัดเก็บข้อมูล เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการให้แล้วเสร็จภายในไตรมาสที่ 1 เพื่อให้หน่วยงานที่ร่วมบูรณาการสามารถนำข้อมูลไปใช้ในการจัดทำแผนการดำเนินงานได้ตามแผน

(7.1.2) กรมพัฒนาที่ดิน ควรจัดสรรงบประมาณเพื่อจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ก่อนฤดูการปลูกข้าว เพื่อให้เกษตรกรสามารถใช้ประโยชน์จากพื้นที่ในการปลูกข้าวในปี การเพาะปลูกที่ดำเนินโครงการ

(7.1.3) กรมพัฒนาที่ดิน ควรเพิ่มการติดตาม/กำกับ/ตรวจสอบการจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ให้มีการปรับระดับพื้นที่ปลูกข้าวให้เสมอกัน

(7.1.4) กรมพัฒนาที่ดิน ควรจัดทำเอกสารเกี่ยวกับหลักสูตรที่จัดอบรมถ่ายทอดความรู้ เพื่อเผยแพร่ให้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

(7.1.5) กรมส่งเสริมการเกษตร ควรชี้แจงแนวทางการบริหารจัดการงบประมาณ ในกรณีที่หน่วยงานในระดับพื้นที่ต้องการศึกษาดูงานนอกพื้นที่หรือต่างจังหวัด ในการจัดประชุมชี้แจงโครงการจากหน่วยงานส่วนกลาง

(7.1.6) กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ควรเพิ่มการติดตาม/แนะนำเกษตรกร ให้สามารถทำบัญชีรายรับ รายจ่าย และบัญชีต้นทุนอาชีพได้ ตลอดจนสร้างการรับรู้ถึงความสำคัญในการทำบัญชีฯ เพื่อให้เกษตรกรทำบัญชีฯ และสามารถนำข้อมูลทางบัญชีดังกล่าว ไปใช้ในการวางแผนการปรับเปลี่ยนการผลิตให้เหมาะสมกับพื้นที่ตามวัตถุประสงค์ของโครงการ

(7.1.7) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกหน่วยงาน ควรจัดสรรงบประมาณในการติดตามดูแลเกษตรกรรายเดิม เพื่อให้มีการส่งเสริมและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

3.4.2) โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่

ศูนย์ประเมินผลได้ติดตามผลการดำเนินงานโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่โดยเป็นการติดตามผลการดำเนินงาน ปัญหา และอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 จากเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ที่รับผิดชอบโครงการ แปลงที่เข้าร่วมโครงการปี 2565 แปลงที่เข้าร่วมโครงการปี 2566 และแปลงที่เข้าร่วมโครงการปี 2567 ในพื้นที่จังหวัดสุโขทัย พิษณุโลก เชียงใหม่ เชียงราย จันทบุรี ตราด ขอนแก่น ชัยภูมิ สงขลา และนครศรีธรรมราช ช่วงเดือนกรกฎาคม - สิงหาคม พ.ศ. 2567 รายละเอียด ดังนี้ (ตารางที่ 3.2.6-15)

(1) การเบิกจ่ายงบประมาณ

(1.1) ความทันเวลาของงบประมาณ ในภาพรวมเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการร้อยละ 72.22 เห็นว่างบประมาณที่ได้รับจัดสรรทันเวลาต่อการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติงาน และร้อยละ 27.78 เห็นว่างบประมาณที่ได้รับจัดสรรไม่ทันเวลาต่อการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติงาน เนื่องจาก เจ้าหน้าที่เห็นว่าการพัฒนาศักยภาพของกลุ่มให้ตรงกับช่วงฤดูการผลิตสินค้าจะสามารถพัฒนาได้เต็มประสิทธิภาพมากกว่าการพัฒนานอกฤดูการผลิต

(1.2) ความเพียงพอของงบประมาณ ในภาพรวมเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการร้อยละ 55.56 เห็นว่างบประมาณที่ได้รับจัดสรรไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน เนื่องจากเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีจำนวนมากไม่สามารถจัดอบรมได้ครบทุกราย ประกอบกับงบประมาณที่สนับสนุนในการซื้อปัจจัยการผลิตให้กับกลุ่มแปลงใหญ่มีไม่เพียงพอทำให้การจัดซื้อปัจจัยการผลิตไม่ตรงตามความต้องการของกลุ่มหรือจัดซื้อได้ในปริมาณน้อย ส่งผลให้กลุ่มแปลงใหญ่พัฒนาได้ไม่เต็มประสิทธิภาพ ที่เหลือร้อยละ 44.44 เห็นว่างบประมาณที่ได้รับจัดสรรมีความเพียงพอต่อการปฏิบัติงาน

ตารางที่ 3.2.6-15 ความทันเวลาและความเพียงพอของงบประมาณของโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่

รายการ	ร้อยละ
1. ความทันเวลาของงบประมาณ	
1.1 ทันเวลา	72.22
1.2 ไม่ทันเวลา	27.78
2. ความเพียงพอของงบประมาณ	
2.1 เพียงพอ	44.44
2.2 ไม่เพียงพอ	55.56

ที่มา: จากการสำรวจ

(2) กิจกรรม

(2.1) กิจกรรมการวิเคราะห์/ทบทวนจัดทำแผนรายแปลง เป็นกิจกรรมการจัดเวทีเพื่อทบทวนและปรับปรุงเป้าหมายการพัฒนาของกลุ่มอย่างต่อเนื่อง โดยใช้ข้อมูลแผนการผลิตรายบุคคล (IFPP) ประกอบการวิเคราะห์ เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการลดค่าใช้จ่ายการผลิต ด้านการเพิ่มผลผลิต ด้านการพัฒนาคุณภาพผลผลิต ด้านการพัฒนาด้านการตลาด และด้านการบริหารจัดการกลุ่ม

(2.2) กิจกรรมการถ่ายทอดความรู้/การส่งเสริมองค์ความรู้ให้กลุ่มเกษตรกร มีหน่วยงานที่รับผิดชอบ 8 หน่วยงาน มีเป้าหมายรวมทั้งสิ้น 714 แปลง ได้แก่ สำนักงานเกษตรจังหวัด 471 แปลง การยางแห่งประเทศไทยจังหวัด 74 แปลง ศูนย์วิจัยข้าว/ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว 132 แปลง สำนักงานประมงจังหวัด 12 แปลง สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด 11 แปลง สำนักงานสหกรณ์จังหวัด 8 แปลง ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติจังหวัด 3 แปลง และสำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด 3 แปลง โดยองค์ความรู้/หลักสูตรที่ถ่ายทอดครอบคลุมทั้ง 5 ด้าน ตามวัตถุประสงค์โครงการ ได้แก่ ด้านการลดค่าใช้จ่ายการผลิต ด้านการเพิ่มผลผลิต ด้านการพัฒนาคุณภาพผลผลิต ด้านการพัฒนาด้านการตลาด และด้านการบริหารจัดการกลุ่ม ทั้งนี้ หลักสูตรการส่งเสริมในแต่ละกลุ่มขึ้นอยู่กับพื้นฐานความรู้และความต้องการของเกษตรกรในกลุ่มนั้น ๆ โดยมีการวิเคราะห์ร่วมกันผ่านกิจกรรมการวิเคราะห์/ทบทวนจัดทำแผนรายแปลงในทุกปีก่อนมีการส่งเสริม

(2.3) กิจกรรมการสนับสนุนปัจจัยการผลิต มีหน่วยงานที่รับผิดชอบ 8 หน่วยงาน โดยมีแผนการสนับสนุนปัจจัยการผลิตเพื่อพัฒนาคุณภาพ/เพิ่มประสิทธิภาพด้านการผลิต การเชื่อมโยงด้านการตลาด และการบริหารจัดการกลุ่ม โดยเป็นการสนับสนุนตามความต้องการของเกษตรกร

(2.4) กิจกรรมการจัดตั้งแปลงเรียนรู้/แปลงต้นแบบ มีแผนการจัดทำแปลงเรียนรู้เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต เพื่อเป็นการทดสอบหรือสาธิตเทคโนโลยีในประเด็นที่เกษตรกรต้องการทราบหรือเทคโนโลยีที่เกษตรกรต้องการเรียนรู้

(3) ผลผลิต

(3.1) กิจกรรมการวิเคราะห์/ทบทวนจัดทำแผนรายแปลง พบว่า หน่วยงานที่รับผิดชอบทั้ง 8 หน่วยงาน มีการส่งเสริมกิจกรรมการวิเคราะห์/ทบทวนจัดทำแผนรายแปลงด้วยการจัดเวทีเพื่อทบทวนและปรับปรุงเป้าหมายการพัฒนาของกลุ่มอย่างต่อเนื่องในทุกปี ก่อนมีการส่งเสริมกิจกรรมอื่น ๆ เนื่องจากเป็นกิจกรรมแรกในการทบทวนปรับปรุงแผนและเป้าหมายการพัฒนาของกลุ่มให้สามารถบรรลุเป้าหมาย 5 ด้าน ของโครงการ

(3.2) กิจกรรมการถ่ายทอดความรู้/การส่งเสริมองค์ความรู้ให้กลุ่มเกษตรกร พบว่า หน่วยงานที่รับผิดชอบทั้ง 8 หน่วยงาน มีการส่งเสริมจัดตั้งแปลงใหญ่รวมทั้งสิ้น 714 แปลง มีการส่งเสริมถ่ายทอดความรู้ตามวัตถุประสงค์โครงการ โดยองค์ความรู้/หลักสูตรที่ถ่ายทอด เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านตามวัตถุประสงค์ของโครงการ มีการส่งเสริม ดังนี้

(3.2.1) ด้านการลดค่าใช้จ่ายการผลิต มีการถ่ายทอดความรู้ด้านการผลิต การพัฒนาองค์ความรู้เรื่องการใช้เมล็ดพันธุ์ที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ และการดูแลจัดการแปลงที่เหมาะสม การจัดการแร่ธาตุอาหารในดิน การตรวจวิเคราะห์ดินและใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การทำสารชีวภัณฑ์ จุลินทรีย์

สังเคราะห์แสง การทำปุ๋ยหมักชีวภาพ การผสมปุ๋ยใช้เอง การอบรมถ่ายทอดความรู้ด้านการจัดทำบัญชีครัวเรือน การจัดทำบัญชีต้นทุนแก่สมาชิกกลุ่ม และการส่งเสริมการรวมกลุ่มกันเพื่อซื้อปัจจัยการผลิต เป็นต้น

(3.2.2) ด้านการเพิ่มผลผลิต มีการถ่ายทอดองค์ความรู้โดยจัดทำแปลง เรียนรู้แปลงสาธิต เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ และแนวทางให้เกษตรกรนำองค์ความรู้ใหม่ ๆ ไปปฏิบัติ การปลูกพืช ในระยะที่เหมาะสม การใช้เมล็ดพันธุ์ดีเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ การใช้เทคโนโลยีผลิตสินค้าเกษตร การใช้ระบบ เกษตรอัจฉริยะ การบริหารจัดการน้ำในแปลงด้วยระบบการให้น้ำ/ให้ปุ๋ยที่เหมาะสมตามช่วงระยะเวลา การเจริญเติบโตและความจำเป็นของชนิดพืช รวมทั้งการป้องกันกำจัดโรคและแมลงอย่างถูกวิธี เป็นต้น

(3.2.3) ด้านการพัฒนาคุณภาพผลผลิต ส่งเสริมหลักสูตรการบริหาร จัดการแปลงที่ดี การพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตรตามมาตรฐานการผลิต เช่น มาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตร ที่ดี (Good Agricultural Practices: GAP) เกษตรอินทรีย์ และมาตรฐานอื่น ๆ รวมทั้งการส่งเสริมการจัดการฟาร์ม เป็นต้น

(3.2.4) ด้านการพัฒนาด้านการตลาด การจัดเวทีเชื่อมโยงตลาดระหว่าง กลุ่มแปลงใหญ่กับผู้ประกอบการ หน่วยงานภาคี เพื่อทราบความต้องการสินค้าเกษตรในด้านปริมาณและ คุณภาพ การจัดทำแผนธุรกิจให้กลุ่มเกษตรกรเพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณ/สินเชื่อ และเข้าถึง แหล่งเงินทุน การเพิ่มช่องทางการตลาด เช่น การจำหน่ายผ่านช่องทางออนไลน์ การขายในห้างโมเดิร์นเทรด ร่วมออกบูธแสดงสินค้าตามงานต่าง ๆ การส่งเสริมการพัฒนาผลิตภัณฑ์ จัดทำบรรจุภัณฑ์ การสร้างแบรนด์ และการแปรรูปสินค้าทางการเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่า เป็นต้น

(3.2.5) ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม การจัดประชุมเวทีชุมชน เพื่อวิเคราะห์จัดทำแผนรายแปลง ปรับปรุงข้อมูลพื้นฐานแปลงใหญ่ ร่วมกันจัดทำกฎระเบียบข้อบังคับของกลุ่ม การจัดทำแผนธุรกิจ การจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชน การจดทะเบียนนิติบุคคล การจัดทำระบบคู่มือการพัฒนา กลุ่มและวางแผนงานดำเนินงานของกลุ่ม การจัดอบรมพัฒนาศักยภาพของเกษตรกรสู่ Smart Farmer และเสริมสร้างความเข้มแข็งของกลุ่ม ปรับปรุงโครงสร้างคณะกรรมการบริหารงานกลุ่ม การร่วมกันบริหารจัดการด้านการผลิต การรวบรวมผลผลิต การบริหารจัดการปัจจัยการผลิต ทั้งการระดมทุนให้ความรู้ เกี่ยวกับโครงการสินเชื่อเพื่อพัฒนาแปลงใหญ่ และการจัดทำบัญชีกลุ่ม เป็นต้น

(3.3) กิจกรรมการสนับสนุนปัจจัยการผลิต พบว่า ร้อยละ 95.83 มีการสนับสนุน ปัจจัยการผลิต โดยมีการส่งเสริมตามกิจกรรมการพัฒนา เช่น (1) สนับสนุนปัจจัยการผลิตเพื่อการจัดทำแปลง เรียนรู้เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต เพื่อเป็นการทดสอบหรือสาธิตเทคโนโลยีในประเด็นที่เกษตรกรต้องการทราบ หรือเทคโนโลยีที่ต้องการ (2) สนับสนุนปัจจัยการผลิตเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพผลผลิต (3) สนับสนุนปัจจัย การผลิตเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร การแปรรูปการเพิ่มมูลค่า (4) สนับสนุนปัจจัยการผลิตเพื่อการเชื่อมโยงตลาด การเพิ่มช่องทางการจำหน่ายผ่านระบบสารสนเทศ เป็นต้น

(3.4) กิจกรรมการจัดตั้งแปลงเรียนรู้/แปลงต้นแบบ พบว่า ร้อยละ 87.50 มีการจัดตั้งแปลงเรียนรู้/แปลงต้นแบบ โดยทั้งหมดมีการส่งเสริมจัดทำแปลงเรียนรู้/แปลงต้นแบบ เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตในแปลงปีแรกที่มีการส่งเสริม เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ในการทดสอบหรือสาธิต

เทคโนโลยีในประเด็นที่เกษตรกรต้องการทราบหรือเทคโนโลยีที่เกษตรกรต้องการเรียนรู้ และสามารถนำไปปรับใช้ในพื้นที่ตนเองได้

(4) ผลลัพธ์เบื้องต้น

จากการติดตามผลลัพธ์จากการดำเนินงานโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 แปลงที่เข้าร่วมโครงการปี 2565 แปลงที่เข้าร่วมโครงการปี 2566 และแปลงที่เข้าร่วมโครงการปี 2567 โดยการสัมภาษณ์เกษตรกรในพื้นที่จังหวัดสุโขทัย พิษณุโลก เชียงใหม่ เชียงราย ขอนแก่น ชัยภูมิ สงขลา และนครศรีธรรมราช สรุปผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ดังนี้ (ตารางที่ 3.2.6-13)

(4.1) กิจกรรมการจัดทำ/ทบทวนแผนรายแปลง ส่วนใหญ่เกษตรกรร้อยละ 95.67 เข้าร่วมการจัดทำ/ทบทวนแผนพัฒนารายแปลง แสดงให้เห็นว่าเกษตรกรมีส่วนร่วมในการจัดทำ/ทบทวนแผนพัฒนารายแปลง สามารถวางแผนทบทวนและปรับปรุงเป้าหมายการพัฒนาของกลุ่มได้ตรงตามพื้นฐานความรู้และความต้องการของเกษตรกรในกลุ่ม ส่วนเกษตรกรอีกร้อยละ 4.33 ไม่ได้เข้าร่วมการจัดทำ/ทบทวนแผนพัฒนารายแปลง เนื่องจาก ติตถภารกิจในแปลงของตนเองจึงทำให้ไม่สามารถเข้าร่วมได้ (ตารางที่ 3.2.6-16)

ตารางที่ 3.2.6-16 การเข้าร่วมการจัดทำ/ทบทวนแผนพัฒนารายแปลง

รายการ	ร้อยละ
1. เข้าร่วม	95.67
2. ไม่เข้าร่วม	4.33

ที่มา: จากการสำรวจ

(4.2) การได้รับการถ่ายทอดความรู้ พบว่า เกษตรกรทั้งหมดได้รับการถ่ายทอดความรู้ โดยเกษตรกรร้อยละ 99.61 นำองค์ความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ในแปลงของตนเอง สามารถจำแนกหลักสูตร/องค์ความรู้ ดังนี้ (ตารางที่ 3.2.6-17 ตารางที่ 3.2.6-18 และ ตารางที่ 3.2.6-19)

(4.2.1) การผลิต เกษตรกรร้อยละ 96.46 ได้รับการส่งเสริมองค์ความรู้ในการลดต้นทุนการผลิต/การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต โดยเกษตรกรร้อยละ 87.80 นำองค์ความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติในแปลงของตนเอง เช่น การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การใช้สารชีวภัณฑ์ต่าง ๆ รวมทั้งเกษตรกรได้นำองค์ความรู้ในการบำรุงดูแลรักษาที่ถูกต้องมากขึ้นไปปฏิบัติ ส่วนเกษตรกรที่เหลืออีกร้อยละ 12.20 ไม่ได้นำองค์ความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติในแปลงของตนเอง เนื่องจากเป็นเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการในปีแรก ซึ่งอยู่ระหว่างขั้นตอนการศึกษา และวางแผนเตรียมปฏิบัติในแปลงของตนเอง

(4.2.2) การถ่ายทอดความรู้ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม เกษตรกรร้อยละ 84.25 ได้รับการส่งเสริมองค์ความรู้ด้านการวางแผนบริหารจัดการกลุ่ม โดยเกษตรกรร้อยละ 61.81 ได้นำองค์ความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติ ซื่อปัจจัยการผลิตร่วมกัน การรวมกลุ่มกันผลิตและจำหน่ายผลผลิต สามารถลดค่าใช้จ่ายการผลิตลงได้ และเกิดอำนาจการต่อรองราคา ทั้งราคาปัจจัยการผลิต และราคาผลผลิตเมื่อมีการรวมกลุ่มกันขายในปริมาณ

มาก ๆ จะสามารถต่อรองราคากับผู้ขายได้ ส่วนเกษตรกรที่เหลืออีกร้อยละ 38.19 ยังไม่ได้รับการส่งเสริม เนื่องจากเกษตรกรติดภารกิจในแปลงของตนเอง จึงไม่สะดวกในการเข้าร่วมกิจกรรม

(4.2.3) การรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร เกษตรกรร้อยละ 81.50 ได้รับการส่งเสริมองค์ความรู้ด้านการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร ส่วนเกษตรกรที่เหลืออีกร้อยละ 18.50 ยังไม่ได้รับการส่งเสริม เนื่องจากเป็นเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการในปี 2567 ซึ่งเริ่มดำเนินโครงการเป็นปีแรก โดยเกษตรกรร้อยละ 56.30 นำองค์ความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติ ซึ่งหลังจากเข้าร่วมโครงการแล้ว พบว่า เกษตรกรที่ได้รับการส่งเสริม ร้อยละ 41.34 ได้รับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรแล้ว ส่วนเกษตรกรที่เหลืออีกร้อยละ 58.66 ยังไม่ได้รับการรับรอง ฯ

(4.2.4) การถ่ายทอดความรู้ด้านการพัฒนาคุณภาพดิน/คุณภาพน้ำ/คุณภาพฟาร์ม เกษตรกรร้อยละ 90.55 ได้รับการส่งเสริมความรู้ด้านการพัฒนาคุณภาพดิน/คุณภาพน้ำ/คุณภาพฟาร์ม โดยเกษตรกรร้อยละ 85.83 ได้นำองค์ความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติในแปลงของตนเอง เช่น การผลิตปุ๋ยอินทรีย์ น้ำหมักชีวภาพ การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การไถกลบตอซัง เพิ่มอินทรีย์วัตถุและแร่ธาตุในดิน การปลูกพืชปุ๋ยสดปรับปรุงบำรุงดิน การดูแลฟาร์มที่ถูกวิธี การตรวจโรคในฟาร์ม การใช้จุลินทรีย์ในบ่อเลี้ยงสัตว์น้ำ และการตรวจคัดกรองวิเคราะห์สารตกค้างในบ่อเลี้ยงสัตว์น้ำ ส่วนเกษตรกรที่เหลืออีกร้อยละ 14.17 ยังไม่ได้นำองค์ความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติในแปลงของตนเอง เนื่องจากเป็นเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการในปีแรก อยู่ระหว่างขั้นตอนการศึกษา และเตรียมปฏิบัติในแปลงของตนเอง

(4.2.5) การอบรมการทำบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ เกษตรกรร้อยละ 77.95 ได้รับการส่งเสริมในการอบรมการทำบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ ที่เหลือร้อยละ 22.05 ยังไม่ได้รับการส่งเสริม เนื่องจากเป็นเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการในปี 2567 ซึ่งเริ่มดำเนินโครงการในปีแรก โดยเกษตรกรร้อยละ 64.96 นำองค์ความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ในการทำบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ ส่วนเกษตรกรที่เหลืออีกร้อยละ 35.04 ยังไม่ได้นำความรู้การทำบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพไปใช้ประโยชน์ เนื่องจากเกษตรกรไม่มีเวลาในการจดบันทึก รายจ่ายเยอะทำให้ไม่เกิดแรงจูงใจในการทำบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ

(4.3) การได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิต พบว่า เกษตรกรร้อยละ 87.40 ได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิต โดยเกษตรกรร้อยละ 81.89 นำปัจจัยการผลิตที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ สามารถจำแนกเป็นประเภทได้ ดังนี้ (ตารางที่ 3.2.6-17 และ ตารางที่ 3.2.6-18)

(4.3.1) พันธุ์พืช/พันธุ์สัตว์ เกษตรกรร้อยละ 34.23 ได้รับการสนับสนุนพันธุ์พืช/พันธุ์สัตว์ ได้แก่ เมล็ดพันธุ์ข้าว พันธุ์หม่อน (หม่อนพันธุ์ดี) เมล็ดพันธุ์พืชไร่ เช่น ถั่วลิสง ข้าวโพด ที่ส่งเสริมเป็นอาชีพเสริมในแปลงยางพารา แม่พันธุ์ชันโรง เมล็ดหญ้าเนเปียร์ในแปลงโคเนื้อ พันธุ์ปูทะเล พันธุ์ปลาสด และลูกสุกร เป็นต้น

(4.3.2) วัสดุทางการเกษตร เกษตรกรร้อยละ 75.68 ได้รับการสนับสนุนวัสดุทางการเกษตร ได้แก่ ปุ๋ยเคมี ปุ๋ยอินทรีย์ สารกำจัดศัตรูพืช โดโลไมท์ กรดทอริก เชื้อไวรัส NPV (เชื้อจุลินทรีย์ที่มีประสิทธิภาพสูงในการควบคุมศัตรูพืช) วัสดุที่ใช้เลี้ยงไหม หัวเชื้อจุลินทรีย์ ปม.1 จุลินทรีย์ ปม.1 แบบน้ำ อาหารจิ้งหรีด เป็นต้น

(4.3.3) อุปกรณ์ เครื่องมือการเกษตร เกษตรกรร้อยละ 10.36 ได้รับการสนับสนุนอุปกรณ์/เครื่องมือการเกษตร ได้แก่ กรรไกร เลื่อย ตะขอแต่งกิ่ง จอบ เสียม มีดกรีดยาง แกลลอน สำหรับทำปุ๋ยหมักชีวภาพ ตะกร้าหุเหล็กเพื่อใส่ผลผลิต ท่อ PVC บุธออกงาน เครื่องหันเนื้อ เครื่องตัดกระดูก เครื่องสไลด์เนื้อ เครื่องบดเนื้อ รังชั้นโรง กล่องบรรจุภัณฑ์ ขวดบรรจุน้ำผึ้งชั้นโรง สติกเกอร์ร้านค้า เป็นต้น

ตารางที่ 3.2.6-17 การได้รับการส่งเสริมและนำความรู้ไปใช้ประโยชน์

รายการ	การส่งเสริม		การใช้ประโยชน์	
	ได้รับ	ไม่ได้รับ	ใช้	ไม่ใช้
1. การได้รับการถ่ายทอดความรู้	100.00	-	99.61	0.39
2. การได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิต	87.40	12.60	81.89	18.11

ที่มา: จากการสำรวจ

ตารางที่ 3.2.6-18 หลักสูตรและปัจจัยการผลิตที่เกษตรกรได้รับ

รายการ	ร้อยละ
1. หลักสูตร/องค์ความรู้	
1.1 การผลิต	96.46
1.2 การบริหารจัดการกลุ่ม	84.25
1.3 การรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร	81.50
1.3.1 การได้รับใบรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร	41.35
- ได้รับแล้ว	41.34
- ยังไม่ได้รับ	58.66
1.4 การพัฒนาคุณภาพดิน/คุณภาพน้ำ/คุณภาพฟาร์ม	90.55
1.5 การอบรมทำบัญชีต้นทุนอาชีพ	77.95
2. ปัจจัยการผลิต	
2.1 พันธุ์พืช/พันธุ์สัตว์	34.23
2.2 วัสดุทางการเกษตร	75.68
2.3 อุปกรณ์ เครื่องมือการเกษตร	10.36

หมายเหตุ: เกษตรกรได้รับการถ่ายทอดความรู้และปัจจัยการผลิตได้มากกว่า 1 รายการ

ที่มา: จากการสำรวจ

ตารางที่ 3.2.6-19 การนำองค์ความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติ

หลักสูตร/องค์ความรู้	หน่วย: ร้อยละ	
	การปฏิบัติ	
	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ
1. การผลิต	87.80	12.20
2. การบริหารจัดการกลุ่ม	61.81	38.19
3. การรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร	56.30	43.70
4. การพัฒนาคุณภาพดิน/คุณภาพน้ำ/คุณภาพฟาร์ม	85.83	14.17
5. การทำบัญชีต้นทุนอาชีพ	64.96	35.04

ที่มา: จากการสำรวจ

(4.4) การลดค่าใช้จ่ายในการผลิตของเกษตรกร เมื่อเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายในการผลิตของเกษตรกรก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการ พบว่า หลังเข้าร่วมโครงการเกษตรกรร้อยละ 49.21 มีค่าใช้จ่ายลดลงร้อยละ 3.60 โดยสินค้ากลุ่มข้าวลดลง 242.26 บาทต่อไร่ หรือลดลงร้อยละ 6.93 กลุ่มพืชไร่ลดลง 21.79 บาทต่อไร่ หรือลดลงร้อยละ 0.50 กลุ่มไม้ยืนต้น (ยางพารา) ลดลง 20.01 บาทต่อไร่ หรือลดลงร้อยละ 0.31 กลุ่มไม้ผลลดลง 317.85 บาทต่อไร่ หรือลดลงร้อยละ 3.03 กลุ่มปศุสัตว์ลดลง 77.63 บาทต่อตัว หรือลดลงร้อยละ 1.78 ได้แก่ โคเนื้อลดลง 45.64 บาทต่อตัว หรือลดลงร้อยละ 1.00 และสุกรลดลง 135.22 บาทต่อตัว หรือลดลงร้อยละ 3.37 กลุ่มหม่อนไหมลดลง 95.45 บาทต่อไร่ หรือลดลงร้อยละ 2.23 กลุ่มพืชผัก/สมุนไพร (หอมแดง) ลดลง 315 บาทต่อไร่ หรือลดลงร้อยละ 1.35 กลุ่มแมลงเศรษฐกิจ (จิ้งหรีด) ลดลง 194.68 บาทต่อไร่ หรือลดลงร้อยละ 10.50 และกลุ่มประมง ได้แก่ ปลานิลลดลง 3,357.71 บาทต่อไร่ หรือลดลงร้อยละ 11.04 ปลาสดลดลง 929 บาทต่อไร่ หรือลดลงร้อยละ 6.17 และปลากระพงเพิ่มขึ้น 500 บาทต่อกระชัง หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.67 ทั้งนี้ จากที่เกษตรกรมีการนำองค์ความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติ จึงเกิดการใช้ปัจจัยการผลิตที่เหมาะสม โดยมีการลดการใช้ปุ๋ยเคมี สารเคมี การใช้เมล็ดพันธุ์/พันธุ์สัตว์น้ำในอัตราที่เหมาะสม ทั้งยังมีการผลิตอาหารจากวัสดุธรรมชาติในการเลี้ยงปลานิลในบ่อดิน รวมทั้งการรวมกันซื้อปัจจัยการผลิตในราคาที่ถูกลง อย่างไรก็ตามยังมีเกษตรกรส่วนที่เหลือร้อยละ 50.79 ค่าใช้จ่ายการผลิตยังไม่ลดลง เนื่องจากเกษตรกรบางส่วนยังไม่ได้นำองค์ความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติในแปลงของตนเอง ประกอบกับการปรับตัวสูงขึ้นของราคาปัจจัยการผลิต เช่น ค่าใช้จ่ายปุ๋ยเคมี สารเคมี อาหารสัตว์/สัตว์น้ำ ยารักษาโรค น้ำมันเชื้อเพลิง และค่าจ้างแรงงานเพิ่มขึ้น เกษตรกรในบางพื้นที่ประสบปัญหาภัยแล้ง ทั้งยังประสบปัญหาน้ำท่วมขังในบางพื้นที่ ผลผลิตเจริญเติบโตไม่เต็มที่ ได้รับความเสียหายในช่วงการเพาะปลูก ส่งผลให้มีค่าใช้จ่ายจากการปลูกซ่อม การดูแลและบำรุงรักษาที่เพิ่มขึ้น รวมทั้งเกษตรกรบางรายต้องเพิ่มค่าใช้จ่ายในด้านการบำรุงรักษาที่เพิ่มขึ้น เนื่องจากต้องการเพิ่มปริมาณน้ำหนักรวมและคุณภาพผลผลิตให้เพิ่มสูงขึ้นด้วย (ตารางที่ 3.2.6-20 และ ตารางที่ 3.2.6-21)

ตารางที่ 3.2.6-20 ร้อยละของเกษตรกรที่เปลี่ยนแปลงค่าใช้จ่ายการผลิต

การเปลี่ยนแปลงค่าใช้จ่ายการผลิตของเกษตรกร	ร้อยละ
1. ลดลง	49.21
2. ไม่ลดลง	50.79

ที่มา: จากการสำรวจ

ตารางที่ 3.2.6-21 ค่าใช้จ่ายในการผลิตของเกษตรกรเปรียบเทียบก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการ

หน่วย: บาทต่อไร่

กลุ่มสินค้า	ค่าใช้จ่ายการผลิต		การเปลี่ยนแปลง	
	ก่อนโครงการ	หลังโครงการ	ผลต่าง	ร้อยละ
1. กลุ่มข้าว	3,494.45	3,252.19	-242.26	-6.93
2. กลุ่มพืชไร่	4,382.30	4,360.51	-21.79	-0.50
- มันสำปะหลัง	5,414.10	5,370.51	-43.59	-0.81
- ฝ้าย	3,350.50	3,350.50	-	-
3. กลุ่มไม้ยืนต้น (ยางพารา)	6,483.38	6,463.37	-20.01	-0.31
4. กลุ่มไม้ผล	10,497.69	10,179.84	-317.85	-3.03
- ทูเรียน	14,779.35	14,698.08	-81.27	-0.55
- มังคุด	9,217.25	9,207.97	-9.28	-0.10
- เงาะ	11,904.20	11,149.60	-754.60	-6.34
- มะม่วง	8,636.66	8,197.38	-439.28	-5.09
- ส้ม	6,640.13	6,064.44	-575.69	-8.67
- อาโวคาโด	7,526.90	7,243.30	-283.60	-3.77
5. กลุ่มปศุสัตว์ ^{1/}	4,362.41	4,284.78	-77.63	-1.78
- โคเนื้อ	4,559.41	4,513.77	-45.64	-1.00
- สุกร	4,007.82	3,872.60	-135.22	-3.37
6. กลุ่มประมง				
- ปลานิล	30,404.14	27,046.43	-3,357.71	-11.04
- ปลาสร้อย	15,056.20	14,127.20	-929.00	-6.17
- ปูทะเล	9,423.90	9,423.90	-	-
- ปลากะพง ^{2/}	74,644.10	75,144.10	500.00	0.67
7. หม่อนไหม	4,285.25	4,189.80	-95.45	-2.23
8. ผัก/สมุนไพร (หอมแดง)	23,275.33	22,960.33	-315.00	-1.35
9. แมลงเศรษฐกิจ ^{3/} (จิ้งหรีด)	1,854.40	1,659.72	-194.68	-10.50
การลดค่าใช้จ่ายการผลิต				-3.60

หมายเหตุ: ^{1/}กลุ่มปศุสัตว์ ค่าใช้จ่ายการผลิต (หน่วยเป็นบาทต่อตัว)^{2/}ปลากะพง ค่าใช้จ่ายการผลิต (หน่วยเป็นบาทต่อกระชัง)^{3/}แมลงเศรษฐกิจ (จิ้งหรีด) ค่าใช้จ่ายการผลิต (หน่วยเป็นบาทต่อบ่อ)

ที่มา: จากการสำรวจ

(4.5) การเพิ่มผลผลิตของเกษตรกร เมื่อเปรียบเทียบผลผลิตที่เกษตรกรผลิตได้ก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการ พบว่า หลังเข้าร่วมโครงการเกษตรกรร้อยละ 31.10 มีผลผลิตต่อหน่วยที่เพิ่มขึ้น ร้อยละ 4.41 โดย สินค้ากลุ่มข้าวเพิ่มขึ้น 25.65 กิโลกรัมต่อไร่ หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.12 กลุ่มพืชไร่เพิ่มขึ้น 50.75 กิโลกรัมต่อไร่ หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.35 กลุ่มปศุสัตว์เพิ่มขึ้น 4.93 กิโลกรัมต่อตัว หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.57 ได้แก่ โคเนื้อเพิ่มขึ้น 6 กิโลกรัมต่อตัว หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.50 และสุกรเพิ่มขึ้น 3 กิโลกรัมต่อตัว หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.84 กลุ่มประมง ได้แก่ ปลานิลเพิ่มขึ้น 262.35 กิโลกรัมต่อไร่ หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 14.87 ปลาสดเพิ่มขึ้น 52.44 กิโลกรัมต่อไร่ หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.31 ปูทะเลเพิ่มขึ้น 3.08 กิโลกรัมต่อไร่ หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.26 และปลากระพงเพิ่มขึ้น 36 กิโลกรัมต่อกระชัง หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.63 กลุ่มหม่อนไหมเพิ่มขึ้น 706.67 กิโลกรัมต่อไร่ หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 13.92 กลุ่มแมลงเศรษฐกิจ (จิ้งหรีด) เพิ่มขึ้น 3.01 กิโลกรัมต่อบ่อ หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 13.60 กลุ่มไม้ยืนต้น (ยางพารา) ลดลง 9.66 กิโลกรัมต่อไร่ หรือลดลงร้อยละ 2.64 กลุ่มไม้ผลลดลง 25.21 กิโลกรัมต่อไร่ หรือลดลงร้อยละ 2.15 และกลุ่มพืชผัก/สมุนไพร (หอมแดง) ลดลง 25 กิโลกรัมต่อไร่ หรือลดลงร้อยละ 1.12 ทั้งนี้ เนื่องจากเกษตรกรมีการนำองค์ความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติในการใช้พันธุ์ดี และมีการดูแล บำรุงรักษาที่ถูกวิธีขึ้น ส่วนเกษตรกรที่เหลือร้อยละ 68.90 ผลผลิตต่อหน่วยไม่เพิ่มขึ้น เนื่องจากเกษตรกรบางส่วนยังไม่ได้นำองค์ความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติในแปลงของตนเอง ประกอบกับเกษตรกรในบางพื้นที่ประสบปัญหาภัยแล้ง ทำให้ผลผลิตเจริญเติบโตได้ไม่เต็มที่ (ตารางที่ 3.2.6-22 และ ตารางที่ 3.2.6-23

ตารางที่ 3.2.6-22 ร้อยละของเกษตรกรที่เปลี่ยนแปลงผลผลิตต่อหน่วย

รายการ	ร้อยละ
1. ผลผลิตต่อหน่วยของเกษตรกร	
- เพิ่มขึ้น	31.10
- ไม่เพิ่มขึ้น	68.90

ที่มา: จากการสำรวจ

ตารางที่ 3.2.6-23 ผลผลิตของเกษตรกรเปรียบเทียบก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการ

หน่วย: กิโลกรัมต่อไร่

กลุ่มสินค้า	ผลผลิต		การเปลี่ยนแปลง	
	ก่อนโครงการ	หลังโครงการ	ผลต่าง	ร้อยละ
1.กลุ่มข้าว	621.96	647.61	25.65	4.12
2.กลุ่มพืชไร่	2,159.00	2,209.75	50.75	2.35
- มันสำปะหลัง	4,150.00	4,250.00	100.00	2.41
- ฝ้าย	168.00	169.50	1.50	0.89
3.กลุ่มไม้ยืนต้น (ยางพารา)	366.15	356.49	-9.66	-2.64
4.กลุ่มไม้ผล	1,173.26	1,148.05	-25.21	-2.15
- ทุเรียน	508.82	605.35	96.53	18.97
- มังคุด	904.00	735.00	-169.00	-18.69
- เงาะ	2,219.90	2,375.30	155.40	7.00
- มะม่วง	978.70	908.33	-70.37	-7.19
- ส้ม	2,336.28	1,924.73	-411.55	-17.62
- อาโวคาโด	756.30	882.30	126.00	16.66

ตารางที่ 3.2.6-23 (ต่อ)

กลุ่มสินค้า	ผลผลิต		การเปลี่ยนแปลง	
	ก่อนโครงการ	หลังโครงการ	ผลต่าง	ร้อยละ
5.กลุ่มปศุสัตว์^{1/}	191.71	196.64	4.93	2.57
- โคเนื้อ	239.61	245.61	6.00	2.50
- สุกร	105.50	108.50	3.00	2.84
6.กลุ่มประมง				
- ปลานิล	1,764.29	2,026.64	262.35	14.87
- ปลาสลิด	1,216.07	1,268.51	52.44	4.31
- ปูทะเล	58.56	61.64	3.08	5.26
- ปลากระพง ^{2/}	993.00	1,029.00	36.00	3.63
7.หม่อนไหม	5,075.83	5,782.50	706.67	13.92
8.ผัก/สมุนไพร (หอมแดง)	2,236.67	2,211.67	-25.00	-1.12
9.แมลงเศรษฐกิจ^{3/} (จิ้งหรีด)	22.13	25.14	3.01	13.60
การเพิ่มผลผลิตต่อหน่วย				4.41

หมายเหตุ: ^{1/}กลุ่มปศุสัตว์ ผลผลิต (หน่วยเป็นกิโลกรัมต่อตัว)

^{2/}ปลากระพง ผลผลิต (หน่วยเป็นกิโลกรัมต่อกระชัง)

^{3/}แมลงเศรษฐกิจ (จิ้งหรีด) ผลผลิต (หน่วยเป็นกิโลกรัมต่อบ่อ)

ที่มา : จากการสำรวจ

(4.6) มูลค่าผลผลิตต่อไร่ เมื่อเปรียบเทียบมูลค่าผลผลิตต่อไร่ที่เกษตรกรได้รับ ก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการ พบว่า หลังมีโครงการเกษตรกรมีมูลค่าผลผลิตต่อหน่วยเพิ่มขึ้น ร้อยละ 17.10 โดยสินค้ากลุ่มข้าวเพิ่มขึ้น 1,433.66 บาทต่อไร่ หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 24.31 กลุ่มไม้ยืนต้น (ยางพารา) เพิ่มขึ้น 2,549.24 บาทต่อไร่ หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 20.24 กลุ่มไม้ผลเพิ่มขึ้น 7,657.23 บาทต่อไร่ หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 18.43 กลุ่มประมง ได้แก่ ปลานิลเพิ่มขึ้น 48,525.34 บาทต่อไร่ หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 57.42 ปลาสลิดเพิ่มขึ้น 6,186.83 บาทต่อไร่ หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 8.85 ปูทะเลเพิ่มขึ้น 999.28 บาทต่อไร่ หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.26 และปลากระพงเพิ่มขึ้น 32,506.50 บาท ต่อกระชัง หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 22.50 กลุ่มหม่อนไหมเพิ่มขึ้น 5,403.84 บาทต่อไร่ หรือเพิ่มขึ้น 29.94 กลุ่มพืชผัก/สมุนไพร (หอมแดง) เพิ่มขึ้น 11,430.33 บาทต่อไร่ หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 13.38 กลุ่มแมลงเศรษฐกิจ (จิ้งหรีด) เพิ่มขึ้น 649.71 บาทต่อบ่อ หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 22.06 โดยจะเห็นได้ว่ามูลค่าผลผลิตของเกษตรกรส่วนใหญ่เพิ่มสูงขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากปริมาณ และราคาผลผลิตสูงขึ้น มีการใช้พันธุ์ดี เกษตรกรมีการดูแล เอาใจใส่ที่ดีขึ้น อัตราการรอดเพิ่มขึ้นโดยเฉพาะกลุ่มประมง ยกเว้นกลุ่มพืชไร่ลดลง 1,016.78 บาทต่อไร่ หรือลดลงร้อยละ 9.58 และกลุ่มปศุสัตว์ลดลง 764.65 บาทต่อตัว หรือลดลงร้อยละ 5.61 โคเนื้อลดลง 1,440.15 บาทต่อตัว หรือลดลงร้อยละ 8.41 เนื่องจากราคามันสำปะหลังและราคาโคเนื้อลดลงจากปีก่อนเข้าร่วมโครงการ (ตารางที่ 3.2.6-24)

ตารางที่ 3.2.6-24 มูลค่าผลผลิตต่อหน่วยของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

หน่วย: บาทต่อไร่

กลุ่มสินค้า	มูลค่าผลผลิตต่อหน่วย		การเปลี่ยนแปลง	
	ก่อนโครงการ	หลังโครงการ	ผลต่าง	ร้อยละ
1.กลุ่มข้าว	5,898.23	7,331.89	1,433.66	24.31
2.กลุ่มพืชไร่	10,617.58	9,600.80	-1,016.78	-9.58
- มันสำปะหลัง	15,728.50	13,472.50	-2,256.00	-14.34
- ฝ้าย	5,506.67	5,729.10	222.43	4.04
3.กลุ่มไม้ยืนต้น (ยางพารา)	12,595.44	15,144.68	2,549.24	20.24
4.กลุ่มไม้ผล	41,558.89	49,216.12	7,657.23	18.43
- ทุเรียน	63,436.03	78,695.50	15,259.47	24.05
- มังคุด	31,368.80	32,891.25	1,522.45	4.85
- เงาะ	64,599.09	71,021.47	6,422.38	9.94
- มะม่วง	16,890.40	22,367.70	5,477.30	32.43
- ส้ม	33,408.86	34,548.89	1,140.03	3.41
- อาโวคาโด	17,773.05	26,292.54	8,519.49	47.93
5.กลุ่มปศุสัตว์ ^{1/}	13,630.48	12,865.83	-764.65	-5.61
- โคเนื้อ	17,686.30	16,246.15	-1,440.15	-8.14
- สุกร	6,330.00	6,781.25	451.25	7.13
6.กลุ่มประมง				
- ปลานิล	84,509.29	133,034.63	48,525.34	57.42
- ปลาสลิค	69,924.03	76,110.86	6,186.83	8.85
- ปูทะเล	18,998.39	19,997.67	999.28	5.26
- ปลากระพง ^{2/}	144,481.50	176,988.00	32,506.50	22.50
7.หม่อนไหม	18,047.41	23,451.25	5,403.84	29.94
8.ผัก/สมุนไพร (หอมแดง)	85,440.68	96,871.01	11,430.33	13.38
9.แมลงเศรษฐกิจ ^{3/} (จิ้งหรีด)	2,944.66	3,594.37	649.71	22.06
	มูลค่าผลผลิตต่อหน่วย			17.10

หมายเหตุ: ^{1/}กลุ่มปศุสัตว์ ผลผลิต (หน่วยเป็นกิโลกรัมต่อตัว) และราคา (หน่วยเป็นบาทต่อกิโลกรัม)^{2/}ปลากระพง ผลผลิต (หน่วยเป็นกิโลกรัมต่อกระชัง) และราคา (หน่วยเป็นบาทต่อกิโลกรัม)^{3/}แมลงเศรษฐกิจ (จิ้งหรีด) ผลผลิต (หน่วยเป็นกิโลกรัมต่อบ่อ) และราคา (หน่วยเป็นบาทต่อกิโลกรัม)

ที่มา: จากการสำรวจ

(4.7) รายได้สุทธิต่อไร่ เมื่อเปรียบเทียบรายได้สุทธิของเกษตรกร ก่อนและหลัง เข้าร่วมโครงการพบว่า หลังมีโครงการเกษตรกรมีรายได้สุทธิเพิ่มขึ้น ร้อยละ 36.15 สินค้ากลุ่มข้าวเพิ่มขึ้น 1,675.93 บาทต่อไร่ หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 69.72 กลุ่มไม้ยืนต้น (ยางพารา) เพิ่มขึ้น 2,569.25 บาทต่อไร่ หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 42.04 กลุ่มไม้ผลเพิ่มขึ้น 7,975.09 บาทต่อไร่ หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 25.68 กลุ่มประมง ได้แก่ ปลานิลเพิ่มขึ้น 51,883.06 บาทต่อไร่ หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 95.89 ปลาสดเพิ่มขึ้น 7,115.83 บาทต่อไร่ หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 12.97 ปูทะเล เพิ่มขึ้น 999.28 บาทต่อไร่ หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 10.44 และปลากระพงเพิ่มขึ้น 32,006.50 บาทต่อกระชัง หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 45.83 กลุ่มหม่อนไหมเพิ่มขึ้น 5,499.29 บาทต่อไร่ หรือเพิ่มขึ้น 39.96 กลุ่มพืชผัก/สมุนไพร (หอมแดง) เพิ่มขึ้น 11,745.33 บาทต่อไร่ หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 18.89 กลุ่มแมลงเศรษฐกิจ (จิ้งหรีด) เพิ่มขึ้น 844.39 บาทต่อบ่อ หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 77.45 ยกเว้นกลุ่มพืชไร่ลดลง 994.98 บาทต่อไร่ หรือลดลงร้อยละ 15.96 และกลุ่มปศุสัตว์ลดลง 687.01 บาทต่อตัว หรือลดลงร้อยละ 7.41 โคเนื้อลดลง 1,394.51 บาทต่อตัว หรือลดลงร้อยละ 10.62 เนื่องจากราคามันสำปะหลังและราคาโคเนื้อลดลงจากปีก่อนเข้าร่วมโครงการ (ตารางที่ 3.2.6-25)

ตารางที่ 3.2.6-25 รายได้สุทธิต่อไร่ของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

หน่วย: บาทต่อไร่

กลุ่มสินค้า	รายได้ต่อหน่วย		การเปลี่ยนแปลง	
	ก่อนโครงการ	หลังโครงการ	ผลต่าง	ร้อยละ
1.กลุ่มข้าว	2,403.77	4,079.70	1,675.93	69.72
2.กลุ่มพืชไร่	6,235.28	5,240.30	-994.98	-15.96
- มันสำปะหลัง	10,314.40	8,101.99	-2,212.41	-21.45
- ฝ้าย	2,156.17	2,378.60	222.43	10.32
3.กลุ่มไม้ยืนต้น (ยางพารา)	6,112.06	8,681.31	2,569.25	42.04
4.กลุ่มไม้ผล	31,061.20	39,036.29	7,975.09	25.68
- ทูเรียน	48,656.68	63,997.42	15,340.74	31.53
- มังคุด	22,151.55	23,683.28	1,531.73	6.91
- เงาะ	52,694.89	59,871.87	7,176.98	13.62
- มะม่วง	8,253.75	14,170.32	5,916.57	71.68
- ส้ม	26,768.73	28,484.44	1,715.71	6.41
- อาโวคาโด	10,246.15	19,049.24	8,803.09	85.92
5.กลุ่มปศุสัตว์ ^{1/}	9,268.06	8,581.05	-687.01	-7.41
- โคเนื้อ	13,126.89	11,732.38	-1,394.51	-10.62
- สุกร	2,322.18	2,908.65	586.47	25.26

ตารางที่ 3.2.6-25 (ต่อ)

กลุ่มสินค้า	รายได้ต่อหน่วย		การเปลี่ยนแปลง	
	ก่อนโครงการ	หลังโครงการ	ผลต่าง	ร้อยละ
6.กลุ่มประมง				
- ปลานิล	54,105.14	105,988.20	51,883.06	95.89
- ปลาสลิค	54,867.83	61,983.66	7,115.83	12.97
- ปูทะเล	9,574.49	10,573.77	999.28	10.44
- ปลากระพง ^{2/}	69,837.40	101,843.90	32,006.50	45.83
7.หม่อนไหม	13,762.16	19,261.45	5,499.29	39.96
8.ผัก/สมุนไพร (หอมแดง)	62,165.35	73,910.68	11,745.33	18.89
9.แมลงเศรษฐกิจ^{3/} (จิ้งหรีด)	1,090.26	1,934.65	844.39	77.45
	รายได้ต่อหน่วย			36.15

หมายเหตุ: ^{1/}กลุ่มปศุสัตว์ รายได้สุทธิ (หน่วยเป็นบาทต่อตัว)

^{2/}ปลากระพง รายได้สุทธิ (หน่วยเป็นบาทต่อกระชัง)

^{3/}แมลงเศรษฐกิจ (จิ้งหรีด) รายได้สุทธิ (หน่วยเป็นบาทต่อบ่อ)

ที่มา: จากการสำรวจ

(5) ความพึงพอใจ

(5.1) ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่

ความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการระบบการส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.87 มีรายละเอียด ดังนี้ (ตารางที่ 3.2.6-26)

(5.1.1) งบประมาณที่ได้รับจัดสรร เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการมีความพึงพอใจต่องบประมาณที่ได้รับจัดสรรอยู่ในระดับมาก ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.50 เนื่องจาก เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการเห็นว่างบประมาณที่ได้รับมีความจำเป็นต่อการดำเนินการพัฒนากลุ่มเกษตรกร โดยงบประมาณสามารถพัฒนากลุ่มเกษตรกรได้ แต่ทั้งนี้ พบว่า งบประมาณมีจำนวนจำกัด รวมถึงการจัดสรรงบประมาณลงพื้นที่ไม่ตรงกับช่วงเวลาการเพาะปลูก/ผลิตของเกษตรกรในบางพื้นที่ จึงทำให้ไม่สามารถดำเนินการได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ โดยในบางกิจกรรมไม่สามารถดำเนินการได้ เช่น การศึกษาดูงานที่เป็นการสร้างโอกาสให้เกษตรกรเข้าถึง และยอมรับเทคโนโลยีที่ส่งเสริมให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนา 5 ด้าน ของโครงการ เป็นต้น

(5.1.2) การชี้แจงทำความเข้าใจขั้นตอน/วิธีการดำเนินโครงการจากส่วนกลาง เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการมีความพึงพอใจต่อการชี้แจงทำความเข้าใจขั้นตอน/วิธีการดำเนินโครงการจากส่วนกลางอยู่ในระดับมาก ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.00 เนื่องจาก เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการเห็นว่าส่วนกลางมีการชี้แจงขั้นตอน/วิธีการดำเนินงานต่าง ๆ ในเบื้องต้นทุกปี โดยผ่านช่องทางออนไลน์ และสามารถสอบถามเพิ่มเติมภายหลังได้ แต่ทั้งนี้ เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการ เห็นว่าการชี้แจงโดยมีการจัดประชุมแบบเผชิญหน้ายังมีความจำเป็นซึ่งเป็นการสร้างความคุ้นเคย ส่งผลให้เกิดความสัมพันธที่ดีในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานเดียวกัน และการบูรณาการระหว่างหน่วยงาน

(5.1.3) หลักเกณฑ์/เงื่อนไขของโครงการ เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการมีความพึงพอใจต่อหลักเกณฑ์/เงื่อนไขของโครงการอยู่ในระดับมาก ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.17 เนื่องจากเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการ เห็นว่าโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่มีหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่ชัดเจน ทำให้สามารถทำความเข้าใจและประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรเข้าใจได้ง่าย

(5.1.4) ปัจจัยการผลิตที่สนับสนุน เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการมีความพึงพอใจต่อปัจจัยการผลิตที่สนับสนุนอยู่ในระดับมาก ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.44 เนื่องจากเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการ เห็นว่าการส่งเสริมปัจจัยการผลิตสำหรับกลุ่มแปลงใหญ่ที่จัดตั้งไม่เกิน 3 ปี นับว่าเป็นเงินทุนในการเริ่มต้นกิจการของกลุ่มแปลงใหญ่ได้เป็นอย่างดี แต่ยังมีบางส่วนที่การส่งเสริมไม่ทันตามรอบการเพาะปลูก/การผลิต ส่งผลให้เกิดการใช้ประโยชน์ได้ไม่เต็มประสิทธิภาพ

(5.1.5) การถ่ายทอดความรู้ เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการมีความพึงพอใจต่อการถ่ายทอดความรู้ที่อยู่ในระดับมาก ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.89 เนื่องจากเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการเห็นว่าการถ่ายทอดความรู้สามารถถ่ายทอดได้ตรงตามความต้องการของกลุ่ม และสามารถประสานงานหน่วยงานร่วมบูรณาการในพื้นที่ เพื่อร่วมกันถ่ายทอดความรู้ได้ในหลายมิติ แต่ทั้งนี้เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการเห็นว่าระยะเวลาและจำนวนครั้งของการถ่ายทอดความรู้น้อย เนื้อหาการถ่ายทอดความรู้อาจไม่ครบถ้วน ส่งผลให้กลุ่มขาดความเข้าใจ และควรจัดให้มีการศึกษาดูงานแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างกลุ่มแปลงใหญ่นอกจังหวัดเพื่อให้เกิดการสร้างเครือข่ายการดำเนินงานร่วมกัน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการดำเนินการกลุ่มของเกษตรกรในระยะยาว

(5.1.6) ประโยชน์ที่เกษตรกรได้รับจากการเข้าร่วมโครงการ เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการมีความพึงพอใจต่อประโยชน์ที่เกษตรกรได้รับจากการเข้าร่วมโครงการอยู่ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.22 เนื่องจากเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการ เห็นว่า โครงการมีประโยชน์ต่อกลุ่มเกษตรกร โดยเกษตรกรที่มีการรวมกลุ่มเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน มีการรวมกันซื้อปัจจัยการผลิตในราคาที่ถูกลง และมีการดำเนินกิจกรรมร่วมกัน ทำให้ผลผลิตมีคุณภาพภายใต้ค่าใช้จ่ายด้านการผลิตที่ลดลง จากความรู้อันได้รับการส่งเสริมไปปฏิบัติในแปลง

ตารางที่ 3.2.6-26 ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ที่มีต่อโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ปี 2567

รายการ	คะแนน (เต็ม 5 คะแนน)	แปลผล
1. งบประมาณ	3.50	มาก
2. การชี้แจงโครงการ	4.00	มาก
3. หลักเกณฑ์/เงื่อนไขของโครงการ	4.17	มาก
4. ปัจจัยการผลิตที่สนับสนุน	3.44	มาก
5. การถ่ายทอดความรู้	3.89	มาก
6. ประโยชน์ที่เกษตรกรได้รับ	4.22	มากที่สุด
ภาพรวมโครงการ	3.87	มาก

ที่มา: จากการสำรวจ

(5.2) ความพึงพอใจของเกษตรกร เกษตรกรมีความพึงพอใจต่อภาพรวมของโครงการในระดับมาก ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.13 มีรายละเอียด ดังนี้ (ตารางที่ 3.2.6-27)

(5.2.1) การทำงานของผู้จัดการแปลง เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีความพึงพอใจต่อการทำงานของผู้จัดการแปลงอยู่ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.45 เนื่องจากผู้จัดการแปลงมีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการกลุ่ม โดยเข้ามาที่กลุ่มอย่างสม่ำเสมอ ให้คำแนะนำตามความต้องการของเกษตรกร มีการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ และมีการประสานการจัดประชุม/อบรมความรู้ได้อย่างทั่วถึง โดยประสานงานผ่านทางช่องทาง LINE Application และประธานกลุ่มโดยตรง

(5.2.2) การลดค่าใช้จ่ายการผลิต เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีความพึงพอใจต่อการลดค่าใช้จ่ายการผลิตในระดับมาก ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.05 เนื่องจาก เกษตรกรมีความรู้มากขึ้นจากการอบรมและสามารถนำองค์ความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการลดค่าใช้จ่ายการผลิตได้ เช่น มีการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินการผสมปุ๋ยใช้เอง เป็นต้น

(5.2.3) การเพิ่มผลผลิต เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีความพึงพอใจต่อการเพิ่มผลผลิตในระดับมาก ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.00 เนื่องจากเกษตรกรมีความรู้มากขึ้นจากการอบรมและสามารถนำองค์ความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการเพิ่มผลผลิตได้ เช่น มีการใช้เมล็ดพันธุ์ดี การปรับสภาพดินโดยการใช้สารอินทรีย์ และการใช้จุลินทรีย์ในแปลงประมง เป็นต้น

(5.2.4) การพัฒนาคุณภาพผลผลิต เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีความพึงพอใจต่อการพัฒนาคุณภาพผลผลิตในระดับมาก ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.07 เนื่องจากเกษตรกรมีความรู้มากขึ้นจากการอบรมและสามารถนำองค์ความรู้ที่ได้รับไปใช้ในพัฒนาคุณภาพผลผลิตได้ โดยมีการส่งเสริมสนับสนุนให้เกษตรกรทำเกษตรปลอดภัย และมีการตรวจรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร เพื่อให้เกษตรกรสามารถยกระดับสินค้าเกษตรของตนเองได้

(5.2.5) การเชื่อมโยงตลาด เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีความพึงพอใจต่อการเชื่อมโยงตลาดในระดับมาก ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.97 เนื่องจากเกษตรกรมีการรวมกลุ่มกันเพื่อจำหน่ายสินค้าในนามกลุ่ม ทั้งนี้ ด้านการเชื่อมโยงตลาดยังไม่เห็นเป็นรูปธรรมมากนัก เพราะเป็นช่วงเริ่มต้นการดำเนินงานโครงการในช่วงปีแรก

(5.2.6) การบริหารจัดการกลุ่ม เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการกลุ่มในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.22 เนื่องจากเกษตรกรเห็นว่าการดำเนินการกลุ่มมีการแบ่งหน้าที่คณะกรรมการกลุ่มอย่างชัดเจน มีการประสานงานที่ดี และเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการเกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน โดยเกษตรกรสามารถนำไปปรับใช้ในการผลิตสินค้าเกษตรในแปลงของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ตารางที่ 3.2.6-27 ความพึงพอใจของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ปี 2567

รายการ	คะแนน (เต็ม 5 คะแนน)	แปลผล
1. การทำงานของผู้จัดการแปลง	4.45	มากที่สุด
2. การลดค่าใช้จ่ายการผลิต	4.05	มาก
3. การเพิ่มผลผลิต	4.00	มาก
4. การพัฒนาคุณภาพผลผลิต	4.07	มาก
5. การเชื่อมโยงตลาด	3.97	มาก
6. การบริหารจัดการกลุ่ม	4.22	มากที่สุด
ภาพรวมโครงการ	4.13	มาก

ที่มา: จากการสำรวจ

(6) ข้อค้นพบ

(6.1) เจ้าหน้าที่

(6.1.1) ด้านงบประมาณดำเนินการ งบประมาณที่ได้รับจัดสรรในการดำเนินการโครงการมีจำนวนจำกัด ส่งผลให้ไม่สามารถจัดซื้ออุปกรณ์บางชนิดที่ทางกลุ่มต้องการ เพื่อพัฒนาศักยภาพของกลุ่มได้ ในส่วนของการจัดอบรมหรือการจัดประชุมมีจำนวนลดลงเมื่อเทียบกับการส่งเสริมในช่วงปีแรกของโครงการ ส่งผลให้ประสิทธิภาพการพัฒนากลุ่มลดลง

(6.1.2) ด้านการดำเนินงานโครงการ การดำเนินงานโครงการโดยการบูรณาการระหว่างหน่วยงานทำได้อย่างจำกัด เนื่องจากแต่ละหน่วยงานมีภารกิจค่อนข้างมาก เกษตรกรสูงอายุในกลุ่มแปลงใหญ่ที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ซึ่งส่งผลต่อการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และการยอมรับนวัตกรรมใหม่ ๆ จึงมีความจำเป็นที่ต้องใช้ระยะเวลาและงบประมาณที่มากขึ้นในการส่งเสริม เพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

(6.1.3) ด้านข้อจำกัดในพื้นที่ เกษตรกรที่ทำการเกษตรในพื้นที่ไม่มีเอกสารสิทธิ์และไม่มีหน่วยงานรับรองการใช้ประโยชน์ที่ดิน ทำให้เกษตรกรไม่สามารถเข้าร่วมโครงการได้ ส่งผลให้เกษตรกรไม่สามารถพัฒนากลุ่มได้ เช่น การขอมาตรฐานโรงคัดบรรจุ (GMP) การขอการสนับสนุนงบประมาณอาคารสิ่งปลูกสร้างจากหน่วยงานรัฐ เป็นต้น ประกอบกับปัญหาสภาพอากาศที่แปรปรวนซึ่งส่งผลต่อการเพิ่มผลผลิตของเกษตรกร และการเกิดโรคแมลง

(6.2) เกษตรกร

(6.2.1) ด้านการผลิต เกษตรกรได้รับการสนับสนุนการตรวจค่าดิน และการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน ทำให้เกษตรกรมีการใช้ปุ๋ยได้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ ส่งผลให้ปริมาณการใช้ปุ๋ยเคมีลดลง นอกจากนี้ยังมีการเปลี่ยนมาใช้ปุ๋ยอินทรีย์แทนปุ๋ยเคมี การใช้สารชีวภัณฑ์แทนสารเคมี ทำให้เกษตรกรสามารถลดค่าใช้จ่ายการผลิตได้ แต่ทั้งนี้เกษตรกรยังประสบปัญหาปัจจัยการผลิตมีราคาสูงขึ้น เช่น ปุ๋ย เคมีภัณฑ์ ที่มีราคาสูงขึ้น ทำให้การรวมกลุ่มซื้อปัจจัยการผลิตในอัตราที่ถูกกลงนั้นไม่เห็นผลมากนัก ทั้งอัตราค่าจ้างแรงงานในการทำการเกษตร และเครื่องจักรกลทางการเกษตรมีราคาสูงขึ้น จึงส่งผลให้การลดต้นทุนการผลิตยังไม่เห็นผลชัดเจน

(6.2.2) ด้านผลผลิตและคุณภาพผลผลิต เกษตรกรประสบปัญหาภัยแล้ง ฝนทิ้งช่วงในปีที่ผ่านมา ปริมาณน้ำไม่เพียงพอต่อการทำการเกษตรต้องอาศัยน้ำฝนเพียงอย่างเดียว ส่งผลให้ผลผลิตสินค้าเกษตรในบางสินค้ามีปริมาณผลผลิตลดลง อีกทั้งยังประสบปัญหาการเกิดโรคระบาดแมลงศัตรูพืช เช่น โรครากเน่า เพลี้ย หนอน เป็นต้น และการขอรับรองมาตรฐานสินค้าบางกลุ่มสินค้าไม่พอใจ เนื่องจากราคาที่จำหน่ายไม่มีความแตกต่างจากการผลิตสินค้าเกษตรแบบทั่วไป

(6.2.3) ด้านการตลาด ด้านการเชื่อมโยงตลาดยังไม่เห็นเป็นรูปธรรมมากนัก เนื่องจาก เป็นช่วงเริ่มต้นการดำเนินงานโครงการในช่วงปีแรก จึงทำให้เกษตรกรไม่มีอำนาจในการต่อรองราคาได้ ทั้งในปัจจุบันเกษตรกรประสบปัญหาาราคาผลผลิตสินค้าเกษตรตกต่ำอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะราคาโคเนื้อ จึงทำให้มูลค่าผลผลิตลดลง ซึ่งพบว่าปัจจุบันเกษตรกรขาดแรงจูงใจในการเลี้ยงโคเนื้อ โดยจำนวนเกษตรกรที่เลี้ยงโคเนื้อ มีจำนวนลดลง

(6.2.4) ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม ผู้นำกลุ่มมีความเข้มแข็ง มีการแบ่งหน้าที่กันอย่างเป็นรูปธรรม สามารถบริหารจัดการสมาชิกในกลุ่มได้ โดยพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่มีการรวมกลุ่มเพื่อวางแผนการผลิต และรวมกลุ่มซื้อปัจจัยการผลิต ในส่วนของการรวมกลุ่มเพื่อผลิต และการจำหน่ายผลผลิตยังมีน้อย เนื่องจาก ผลผลิตของเกษตรกรออกไม่พร้อมกัน และสมาชิกเห็นว่าการแยกกันจำหน่ายสะดวกต่อการบริหารจัดการของตนมากกว่า

(7) ข้อเสนอแนะ

(7.1) ด้านงบประมาณดำเนินการ ควรมีการสนับสนุนงบประมาณที่เพียงพอต่อกิจกรรมที่ดำเนินการเพื่อเพิ่มศักยภาพให้แก่กลุ่มเกษตรกรได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ เช่น การใช้งบประมาณเพื่อศึกษาดูงานที่เป็นการสร้างโอกาสให้เกษตรกรเข้าถึงและยอมรับเทคโนโลยีที่ส่งเสริมให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนา 5 ด้านของโครงการ

(7.2) ด้านการดำเนินงานโครงการ ควรปรับกิจกรรมการดำเนินงานของแต่ละหน่วยงานให้สอดคล้องกัน โดยการจัดทำแผนการปฏิบัติงาน/โครงสร้างการบริหารจัดการระดับจังหวัด นำไปสู่การวางแผนการบูรณาการ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติสามารถทราบว่าแต่ละหน่วยงานมีกิจกรรมดำเนินการในกลุ่มเกษตรกรอย่างไร และควรมีการจัดทำโครงการส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพเกษตรกรรุ่นใหม่ร่วมขับเคลื่อนการบริหารจัดการกลุ่มแปลงใหญ่เพื่อพัฒนากลุ่มได้อย่างยั่งยืน

(7.3) ด้านข้อจำกัดในพื้นที่ ควรมีมาตรการรองรับหรือมีหน่วยงานที่มีอำนาจรับรองพื้นที่ให้สามารถดำเนินการกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างถูกกฎหมาย เพื่อเปิดโอกาสให้เกษตรกรได้เข้าร่วมโครงการและหน่วยงานที่ขับเคลื่อนในระดับภูมิภาคสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้หรือเทคโนโลยีที่ทันสมัยสู่เกษตรกรได้อย่างเหมาะสม ถูกต้องและทั่วถึง นอกจากนี้ควรมีการจัดทำแผนการผลิตให้มีความเหมาะสมกับสภาพของพื้นที่ เพื่อสามารถดำเนินการด้านการผลิตได้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

(7.4) ด้านการผลิต กรมพัฒนาที่ดิน ควรมีการสนับสนุนการตรวจค่าวิเคราะห์ดินอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งเพิ่มการสนับสนุนชุดตรวจวิเคราะห์ดินอย่างง่ายให้กับสมาชิกในแปลงใหญ่ เนื่องจากเป็นกิจกรรมที่สามารถทำให้เกษตรกรสามารถลดต้นทุนการผลิตได้อย่างเห็นผลชัดเจน

(7.5) ด้านผลผลิตและคุณภาพผลผลิต

(7.5.1) กรมส่งเสริมการเกษตร ควรประสานกรมทรัพยากรน้ำบาดาล ในการเข้ามาส่งเสริมและสนับสนุนแหล่งน้ำในกลุ่มแปลงใหญ่ และกรมชลประทานควรดำเนินการพัฒนาแหล่งน้ำให้เกษตรกรมีน้ำใช้อย่างเพียงพอในช่วงฤดูแล้ง ในส่วนของกรมพัฒนาที่ดิน ควรดำเนินการจัดหาแหล่งน้ำขนาดเล็กในพื้นที่นอกเขตชลประทาน เพื่อให้กลุ่มเกษตรกรมีน้ำใช้อย่างเพียงพอ

(7.5.2) กรมส่งเสริมสหกรณ์ ควรหาตลาดหรือแหล่งรับซื้อสินค้าที่สามารถจำหน่ายสินค้าเกษตรปลอดภัยในราคาที่แตกต่างกันจากสินค้าที่มีการผลิตแบบทั่วไป ซึ่งจะเป็นการสร้างแรงจูงใจให้เกษตรกรมีการผลิตสินค้าเกษตรที่ได้มาตรฐานมากยิ่งขึ้น

(7.6) ด้านการตลาด กรมส่งเสริมสหกรณ์ ประสานภาครัฐ/ภาคเอกชน ในการต่อสัญญาการทำข้อตกลงซื้อขายผลผลิตร่วมกัน เพื่อให้กลุ่มเกษตรกรมีตลาดรองรับผลผลิตที่แน่นอน รวมทั้งการประสานการทำข้อตกลงควรมีความชัดเจน และเข้าใจกันตรงกันทั้งสองฝ่าย เพื่อให้เกิดการซื้อขายผลผลิตกันอย่างแท้จริง

(7.7) ด้านการบริหารจัดการ กรมส่งเสริมการเกษตร กรมการข้าว กรมประมง กรมปศุสัตว์ กรมหม่อนไหม การยางแห่งประเทศไทย กรมส่งเสริมสหกรณ์ และสำนักงานการปฏิรูปที่ดิน เพื่อเกษตรกร กรมส่งเสริมการเกษตร ควรสร้างองค์ความรู้ให้กลุ่มเกษตรกรในการจำหน่ายผลผลิตร่วมกันในรูปแบบต่าง ๆ เพิ่มขึ้น เช่น การจัดประมูลเพื่อจำหน่ายผลผลิต การจัดตั้งตลาดกลางสินค้าเกษตร การจำหน่ายสินค้าออนไลน์ เป็นต้น ซึ่งจะส่งผลให้กลุ่มแปลงใหญ่มีตลาดรองรับผลผลิตที่แน่นอน นำไปสู่การมีกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ที่มีการบริหารจัดการที่เข้มแข็งขึ้น และมีความยั่งยืนมากขึ้น

3.4.3) โครงการยกระดับสถาบันเกษตรกรให้เป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร

ศูนย์ประเมินผลได้ติดตามผลการดำเนินงานโครงการยกระดับสถาบันเกษตรกรให้เป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร ในพื้นที่ 15 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดมหาสารคาม ขอนแก่น ชัยภูมิ นครราชสีมา สุพรรณบุรี อุทัยธานี ชัยนาท ปทุมธานี ราชบุรี ประจวบคีรีขันธ์ สุราษฎร์ธานี แพร่ พิชญ์โลก กำแพงเพชร และพิจิตร ระหว่างเดือนพฤษภาคม – สิงหาคม 2567 โดยเป็นการติดตามผลการดำเนินงาน ปัญหา และอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 จากเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ที่รับผิดชอบโครงการ และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับสถาบันเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 รายละเอียด ดังนี้

(1) การเบิกจ่ายงบประมาณ

(1.1) หน่วยงานได้รับการจัดสรรงบประมาณ 84,580 บาท เบิกจ่ายแล้ว 36,156 บาท คิดเป็นร้อยละ 42.75 ของงบประมาณที่ได้รับจัดสรร โดยแผนการใช้งบประมาณส่วนใหญ่อยู่ในไตรมาสที่ 4

(1.2) ความทันเวลาของงบประมาณ พบว่า เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการในระดับพื้นที่ทุกรายเห็นว่างบประมาณที่ได้รับการจัดสรรทันเวลาต่อการปฏิบัติงาน (ตารางที่ 3.2.6-20)

(1.3) ความเพียงพอของงบประมาณ พบว่า เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการในระดับพื้นที่ร้อยละ 80.00 เห็นว่างบประมาณที่ได้รับการจัดสรรมีความเพียงพอกับการดำเนินกิจกรรมของโครงการ และร้อยละ 20.00 เห็นว่างบประมาณที่ได้รับการจัดสรรไม่เพียงพอกับการดำเนินกิจกรรมของโครงการ เนื่องจากการเดินทางไปติดตามให้คำแนะนำให้กับกลุ่มมีระยะทางไกล ทำให้มีค่าใช้จ่ายสูง (ตารางที่ 3.2.6-28)

ตารางที่ 3.2.6-28 ความทันเวลาและความเพียงพอของงบประมาณของโครงการยกระดับสถาบันเกษตรกร ให้เป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร ปี 2567

รายการ	ร้อยละ
1. ความทันเวลาของงบประมาณ	
1.1 ทันเวลา	100.00
1.2 ไม่ทันเวลา	-
2. ความเพียงพอของงบประมาณ	
2.1 เพียงพอ	80.00
2.2 ไม่เพียงพอ	20.00

ที่มา: จากการสำรวจ

(2) กิจกรรม

(2.1) การจัดอบรม/จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อถ่ายทอดความรู้ให้สถาบันเกษตรกร แบ่งเป็นการจัดอบรมผ่านระบบออนไลน์ Zoom Meeting และการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ ดำเนินการโดยกรมส่งเสริมสหกรณ์ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการในระดับพื้นที่ทุกรายได้ดำเนินการตามแผนแล้ว ได้แก่ ชี้แจงรายละเอียดโครงการให้กับสหกรณ์เป้าหมาย เชิญผู้แทนสหกรณ์ (คณะกรรมการดำเนินการ/ฝ่ายจัดการ) เข้าร่วมการอบรม รวมทั้ง เข้าร่วมการอบรมถ่ายทอดความรู้/ประชุมเชิงปฏิบัติการ และติดตามผลการดำเนินกิจกรรมของโครงการ

(2.2) การสนับสนุนเงินอุดหนุนให้สถาบันเกษตรกร เพื่อจัดซื้อจัดจ้างครุภัณฑ์ และสิ่งก่อสร้าง เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการดำเนินการประสานงาน ให้คำแนะนำสหกรณ์เป้าหมายแล้ว ขณะนี้อยู่ระหว่างสหกรณ์ดำเนินการจัดซื้อจัดจ้าง

(3) ผลผลิต

(3.1) การจัดอบรม/จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อถ่ายทอดความรู้ให้สถาบันเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการในพื้นที่ที่สำรวจ มีดังนี้

(1) อบรมหลักสูตรการเสริมสร้างสมรรถนะทักษะผู้ประกอบการด้านการบริหารจัดการแบบมีอาชีพ เรื่องที่ฝึกอบรม ได้แก่ Mindset สำหรับการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร

แบบมืออาชีพ และ กระบวนการคิดและวิเคราะห์เพื่อลดความเสี่ยงในการบริหารจัดการธุรกิจ และการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี ดำเนินการได้ครบตามเป้าหมาย 39 แห่ง 43 ราย

(2) ประชุมเชิงปฏิบัติการหลักสูตรการประยุกต์ใช้ข้อมูลเทคโนโลยีและเครื่องมือดิจิทัลขับเคลื่อนการบริหารจัดการองค์กรและการตลาด เรื่องที่ฝึกอบรม ได้แก่ การทำความสะอาดข้อมูล (Data Cleansing) การวิเคราะห์ข้อมูลด้วย Microsoft Excel และการสรุปผลข้อมูลเป็นรูปแบบรายงาน (Dashboard) ดำเนินการได้ 17 แห่ง 24 ราย คิดเป็นร้อยละ 80.95 และ 100.00 ของเป้าหมาย 21 แห่ง 24 ราย

(3) อบรมหลักสูตรการส่งเสริมธุรกิจเกษตรสร้างอาชีพ เรื่องที่ฝึกอบรม ได้แก่ การสร้างอาชีพเสริมเพิ่มรายได้ด้วยพืชใช้น้ำน้อย การนำวัสดุเหลือใช้จากฟางข้าวมาสร้างผลิตภัณฑ์ เช่น กระดาษสาและกล่องบรรจุภัณฑ์อาหาร การเพาะพันธุ์สัตว์น้ำ การผลิตต้นกล้าพันธุ์ผัก การเลี้ยงไก่ไข่แบบปล่อย การเพาะเลี้ยงปลาไหลนา/กบนา/กุ้งฝอย และการเลี้ยงไส้เดือนเพื่อผลิตปุ๋ยอินทรีย์ เป็นต้น ดำเนินการได้ 61 แห่ง 65 ราย ครบตามเป้าหมาย

(4) อบรมหลักสูตรการเสริมสร้างการตรวจมาตรฐานการผลิตเบื้องต้นด้วยบุคลากรของสถาบันเกษตรกร เรื่องที่ฝึกอบรม ได้แก่ การผลิตยางพาราและมาตรฐานยางไทย และมาตรฐานยางพาราที่สอดคล้องกับมาตรการการค้าระหว่างประเทศ ดำเนินการได้ 6 แห่ง 9 ราย ครบตามเป้าหมาย

(5) ประชุมเชิงปฏิบัติการหลักสูตรการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของสหกรณ์เพื่อยกระดับเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร (On the job training) เรื่องที่ฝึกอบรม ได้แก่ การวางแผนการตลาด และกำหนดแนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์นมเพื่อยกระดับการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร ดำเนินการได้ 4 แห่ง 18 ราย ครบตามเป้าหมาย

(6) อบรมหลักสูตรการพัฒนาศักยภาพสหกรณ์ด้านธุรกิจรวบรวมและแปรรูป เรื่องที่ฝึกอบรม ได้แก่ การบริหารจัดการต้นทุน การเพิ่มประสิทธิภาพธุรกิจรวบรวม และการเพิ่มประสิทธิภาพการแปรรูป ดำเนินการได้ 31 แห่ง 35 ราย ครบตามเป้าหมาย

(7) ประชุมเชิงปฏิบัติการหลักสูตรการยกระดับการเพิ่มมูลค่าการผลิตของสหกรณ์เพื่อให้ได้ผลตอบแทนคุ้มค่า เรื่องที่ฝึกอบรม ได้แก่ การผลิตและการตลาดผลิตภัณฑ์นมให้กับสหกรณ์และสมาชิกสหกรณ์เพื่อช่วยลดปัญหาสินค้าเกษตรล้นตลาด แผนการผลิตและการตลาดผลิตภัณฑ์นมเพื่อให้ได้ผลตอบแทนที่คุ้มค่าเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ดำเนินการได้ 1 แห่ง 3 ราย คิดเป็นร้อยละ 50.00 และ 60.00 ของเป้าหมาย 2 แห่ง 5 ราย

(8) อบรมหลักสูตรการเสริมสร้างความรู้ด้านการบริหารจัดการสินค้าเกษตรของสถาบันเกษตรกรเพื่อการส่งออก เรื่องที่ฝึกอบรม ได้แก่ ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการส่งออกสินค้าเกษตร สถานการณ์ตลาดและโอกาสของสินค้าเกษตรสู่ตลาดต่างประเทศ และการเตรียมความพร้อมเป็นผู้ประกอบการส่งออกข้าว ดำเนินการได้ 29 แห่ง 30 ราย ครบตามเป้าหมาย

(9) ประชุมเชิงปฏิบัติการหลักสูตรการเสริมสร้างสมรรถนะสถาบันเกษตรกรเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรสมัยใหม่ครบวงจร เรื่องที่ฝึกอบรม ได้แก่ การจัดการต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตร การจัดการโลจิสติกส์และการวิเคราะห์โซ่อุปทานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการห่วงโซ่คุณค่าสำหรับสหกรณ์การเกษตร และการสร้างมูลค่าและคุณค่าใหม่สำหรับธุรกิจเกษตรด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยี ดำเนินการได้ 6 แห่ง 9 ราย คิดเป็นร้อยละ 46.15 และ 39.13 ของเป้าหมาย 13 แห่ง 23 ราย

ในภาพรวม ผู้แทนสหกรณ์ (คณะกรรมการดำเนินการ/ฝ่ายจัดการ) ที่ได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้ทุกรายมีระดับความรู้ความเข้าใจเพิ่มขึ้นหลังจากเข้ารับการอบรม โดยก่อนเข้าอบรมมีความรู้ความเข้าใจในระดับน้อย ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.28 และหลังเข้าอบรมมีความรู้ความเข้าใจในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.32

(3.2) การสนับสนุนเงินอุดหนุนให้สถาบันเกษตรกร เพื่อจัดซื้อจัดจ้างครุภัณฑ์และสิ่งก่อสร้าง พบว่า สหกรณ์ในพื้นที่ทุกแห่งได้รับเงินอุดหนุนตามที่ขอรับการสนับสนุนจากโครงการ แต่บางสหกรณ์ไม่ขอรับเงินอุดหนุนเนื่องจากสหกรณ์ไม่สามารถสมทบเงินอุดหนุนไม่น้อยกว่าร้อยละ 30 ของวงเงินตามผลการจัดซื้อจัดจ้างได้ สำหรับสหกรณ์ที่ได้รับเงินอุดหนุนได้จัดซื้อครุภัณฑ์ ได้แก่ เครื่องวิเคราะห์องค์ประกอบน้ำนม ถังเก็บน้ำนมดิบ เพื่อพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถในการบริหารจัดการธุรกิจ

(4) ผลลัพธ์เบื้องต้น

จากการสำรวจผลลัพธ์เบื้องต้นของสถาบันเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการปี 2567 รายละเอียดดังนี้

(4.1) การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ จากการสำรวจพบว่า ผู้แทนสหกรณ์ (คณะกรรมการดำเนินการ/ฝ่ายจัดการ) ที่ผ่านการอบรมทุกราย มีการนำความรู้ที่ได้รับจากการอบรมไปใช้ประโยชน์ มีรายละเอียด ดังนี้

1) การเสริมสร้างสมรรถนะทักษะผู้ประกอบการด้านการบริหารจัดการแบบมืออาชีพ พบว่า ผู้แทนสหกรณ์ร้อยละ 95.24 นำความรู้ไปใช้ในการจัดทำแผนภายในสหกรณ์เพื่อปฏิบัติงานและติดตามงาน บริหารจัดการธุรกิจของสหกรณ์และวิเคราะห์เพื่อลดความเสี่ยง เพื่อพัฒนาสหกรณ์ให้ดีขึ้น อีกร้อยละ 4.76 ยังไม่ได้้นำความรู้ไปใช้

2) การประยุกต์ใช้ข้อมูลเทคโนโลยีและเครื่องมือดิจิทัลขับเคลื่อนการบริหารจัดการองค์กรและการตลาด พบว่า ผู้แทนสหกรณ์ร้อยละ 90.91 นำความรู้ด้านการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลของสหกรณ์ ตรวจสอบสินค้าคงคลัง เป็นต้น อีกร้อยละ 9.09 ยังไม่ได้นำไปใช้ เนื่องจากมีภารกิจมาก จึงยังไม่ได้้นำความรู้ไปปรับใช้

3) การส่งเสริมธุรกิจเกษตรสร้างอาชีพ พบว่า ผู้แทนสหกรณ์ร้อยละ 93.33 นำความรู้ที่ได้ไปถ่ายทอด ส่งเสริมให้สมาชิกมีรายได้เสริมเพิ่มเติม เช่น การปลูกพืชใช้น้ำน้อยหลังฤดูทำนา การปลูกหญ้าเพื่อเป็นอาหารสัตว์ การเลี้ยงกุ้งฝอย กบ ปลาไหลนา เปิดไถ่ฟุ้ง หรือนำวัชพืชที่เหลือจากการทำเกษตรมาใช้ประโยชน์และจำหน่าย เช่น เปลือกไม้ ฟาง แกลบ อีกร้อยละ 6.67 ยังไม่ได้นำไปถ่ายทอดต่อ

4) การเสริมสร้างการตรวจมาตรฐานการผลิตเบื้องต้นด้วยบุคลากรของสถาบันเกษตรกร พบว่า ผู้แทนสหกรณ์ร้อยละ 50.00 มีการถ่ายทอดความรู้ด้านมาตรฐานคุณภาพยางพาราให้แก่กรรมการสหกรณ์เพื่อถ่ายทอดให้กับสมาชิก อีกร้อยละ 50.00 ยังไม่มีการถ่ายทอด

5) การพัฒนาศักยภาพสหกรณ์ด้านธุรกิจรวบรวมและแปรรูป พบว่า ผู้แทนสหกรณ์ร้อยละ 87.50 นำความรู้ที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในการคำนวณต้นทุนเพื่อวางแผนกำหนดราคาจำหน่ายเพื่อให้การบริหารจัดการธุรกิจรวบรวมและแปรรูปให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เพิ่มช่องทางการจัดจำหน่ายออนไลน์ รวมถึงการเพิ่มสายผลิตภัณฑ์ใหม่ เช่น ข้าวสารบรรจุถุงเพิ่มขนาด 1 กิโลกรัมที่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคที่เป็นครอบครัวขนาดเล็ก อีกร้อยละ 12.50 ไม่มีธุรกิจรวบรวมและแปรรูปจึงไม่ได้้นำความรู้ไปใช้ประโยชน์

6) การยกระดับการเพิ่มมูลค่าการผลิตของสหกรณ์เพื่อให้ได้ผลตอบแทนคุ้มค่า จากการลงพื้นที่ติดตาม พบว่า มีสหกรณ์ที่เข้าร่วมโครงการ 1 แห่งที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้หลักสูตรดังกล่าว และได้้นำความรู้ไปใช้ประโยชน์แล้วในการประกอบการวางแผนการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์

7) การเสริมสร้างความรู้ด้านการบริหารจัดการสินค้าเกษตรของสถาบันเกษตรกรเพื่อการส่งออก พบว่า ผู้แทนสหกรณ์ร้อยละ 33.33 เห็นว่าสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการวางแผนส่งออกผลิตภัณฑ์ของสหกรณ์ได้ และทำให้ทราบว่าสหกรณ์ยังคงต้องพัฒนาด้านคุณภาพมาตรฐานจึงจะสามารถส่งออกได้ อีกร้อยละ 66.67 ยังไม่ได้้นำความรู้ไปใช้ประโยชน์โดยเห็นว่ายังมีความรู้ไม่เพียงพอในเรื่องการส่งออกสินค้า และสหกรณ์ส่วนใหญ่ยังไม่มีความพร้อมในการดำเนินธุรกิจส่งออก (ตารางที่ 3.2.6-29)

ตารางที่ 3.2.6-29 การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ของสถาบันเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการยกระดับสถาบันเกษตรกรให้เป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร

หน่วย: ร้อยละ

หลักสูตร	นำความรู้ไปใช้	ไม่ได้นำความรู้ไปใช้
1. การเสริมสร้างสมรรถนะทักษะผู้ประกอบการด้านการบริหารจัดการแบบมืออาชีพ	95.24	4.76
2. การประยุกต์ใช้ข้อมูลเทคโนโลยีและเครื่องมือดิจิทัลขับเคลื่อนการบริหารจัดการองค์กรและการตลาด	90.91	9.09
3. การส่งเสริมธุรกิจเกษตรสร้างอาชีพ	93.33	6.67
4. การเสริมสร้างการตรวจมาตรฐานการผลิตเบื้องต้นด้วยบุคลากรของสถาบันเกษตรกร	50.00	50.00
5. การพัฒนาศักยภาพสหกรณ์ด้านธุรกิจรวบรวมและแปรรูป	87.50	12.50
6. การยกระดับการเพิ่มมูลค่าการผลิตของสหกรณ์เพื่อให้ได้ผลตอบแทนคุ้มค่า	100.00	-

ตารางที่ 3.2.6-29 (ต่อ)

หลักสูตร	นำความรู้ไปใช้	ไม่ได้นำความรู้ไปใช้
7. การเสริมสร้างความรู้ด้านการบริหารจัดการสินค้าเกษตรของสถาบันเกษตรกรเพื่อการส่งออก	33.33	66.67
8. หลักสูตรการเสริมสร้างสมรรถนะสถาบันเกษตรกรเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรสมัยใหม่ครบวงจร	66.67	33.33

ที่มา: จากการสำรวจ

(4.2) การเป็นศูนย์กลางในการบริหารจัดการผลผลิตทางการเกษตรระดับชุมชนจากการสำรวจพบว่า สหกรณ์ภาคการเกษตรที่เข้าร่วมโครงการ ร้อยละ 92.31 สามารถเป็นผู้ประกอบการธุรกิจที่ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการบริหารจัดการผลผลิตทางการเกษตรแบบครบวงจรในระดับชุมชนได้ โดยมีการดำเนินธุรกิจเงินให้กู้ จัดหาสินค้ามาจำหน่าย รวบรวมผลผลิต แปรรูปผลผลิต ให้บริการอื่นๆ และรับฝากเงิน โดยมีมูลค่าการรวบรวมผลผลิตทางการเกษตรรวมทั้งสิ้น 2,658.0646 ล้านบาท และร้อยละ 7.69 ยังไม่สามารถเป็นผู้ประกอบการธุรกิจที่ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการบริหารจัดการผลผลิตทางการเกษตรระดับชุมชนที่ครบวงจรได้ เนื่องจากสหกรณ์ไม่มีการดำเนินธุรกิจรวบรวม/แปรรูปผลผลิตทางการเกษตร

ก่อนการดำเนินโครงการ สหกรณ์ที่เข้าร่วมโครงการมีมูลค่าธุรกิจรวม (มกราคม - ธันวาคม 2566) เฉลี่ยแห่งละ 404.36 ล้านบาท ส่วนใหญ่เป็นมูลค่าการดำเนินธุรกิจรวบรวมผลผลิตเพื่อจำหน่ายหรือแปรรูป เฉลี่ยแห่งละ 211.39 ล้านบาท รองลงมาเป็นธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย เฉลี่ยแห่งละ 70.38 ล้านบาท รับฝากเงิน เฉลี่ยแห่งละ 60.25 ล้านบาท สินเชื่อ เฉลี่ยแห่งละ 51.96 ล้านบาท แปรรูป เฉลี่ยแห่งละ 9.98 ล้านบาท และธุรกิจอื่น เฉลี่ยแห่งละ 0.40 ล้านบาท หลังจากเข้าร่วมโครงการพบว่าสหกรณ์มีมูลค่าการดำเนินธุรกิจ ตั้งแต่เดือนมกราคม - สิงหาคม 2567 รวมเฉลี่ยแห่งละ 384.59 ล้านบาท โดยธุรกิจที่มีมูลค่าการดำเนินธุรกิจที่เพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัดเมื่อเปรียบเทียบกับก่อนเข้าร่วมโครงการ ได้แก่ ธุรกิจสินเชื่อและแปรรูป เพิ่มขึ้นจากก่อนเข้าร่วมโครงการ เป็น 56.23 และ 10.36 ล้านบาท ตามลำดับ สำหรับธุรกิจด้านอื่นและปริมาณธุรกิจในภาพรวม ยังไม่สามารถสรุปได้ อย่างไรก็ตาม สหกรณ์บางแห่งคาดว่าจะมีมูลค่าการดำเนินธุรกิจรวบรวมผลผลิตลดลง เนื่องจากสหกรณ์ไม่สามารถรวบรวมผลผลิตได้ตามแผน และสหกรณ์ประสบปัญหาด้านการตลาด เช่น สหกรณ์ไม่มีตลาดรับซื้อผลผลิต สมาชิกสหกรณ์ไม่สามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้เนื่องจากปัญหาสภาพอากาศแปรปรวน และสมาชิกสหกรณ์เปลี่ยนไปประกอบอาชีพอื่น เป็นต้น (ตารางที่ 3.2.6-30)

ตารางที่ 3.2.6-30 ปริมาณการดำเนินธุรกิจของสถาบันเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการยกระดับสถาบันเกษตรกร
ให้เป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร

หน่วย : ล้านบาท

ประเภทธุรกิจ	ก่อนดำเนินโครงการ	หลังดำเนินโครงการ
	ม.ค. - ธ.ค. 2566	ม.ค. - ส.ค. 2567
1. รับฝากเงิน	60.25	52.45
2. สินเชื่อ	51.96	56.23
3. จัดหาสินค้ามาจำหน่าย	70.38	60.71
4. รวบรวมผลผลิตเพื่อจำหน่าย/แปรรูป	211.39	204.47
5. แปรรูป	9.98	10.36
6. อื่น ๆ	0.40	0.37
รวม	404.36	384.59

ที่มา: จากการสำรวจ

เมื่อพิจารณาเป็นรายสหกรณ์ โดยเปรียบเทียบข้อมูลปริมาณธุรกิจก่อนเข้าร่วมโครงการ (มกราคม - ธันวาคม 2566) และหลังจากเข้าร่วมโครงการ (มกราคม - สิงหาคม 2567) สหกรณ์ที่เข้าร่วมโครงการมีปริมาณธุรกิจเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัด ได้แก่ ด้านการรับฝากเงิน ร้อยละ 30.77 ด้านสินเชื่อ ร้อยละ 53.85 ด้านการจัดหาสินค้ามาจำหน่าย ร้อยละ 15.38 ด้านรวบรวมผลผลิตเพื่อจำหน่าย/แปรรูป ร้อยละ 53.85 ด้านการแปรรูป 23.08 และด้านอื่น ๆ ร้อยละ 23.08 ที่เหลือยังไม่สามารถสรุปได้ เนื่องจากยังดำเนินธุรกิจไม่ครบปี (ตารางที่ 3.2.6-31)

ตารางที่ 3.2.6-31 มูลค่าการดำเนินธุรกิจของสถาบันเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการยกระดับสถาบันเกษตรกร
ให้เป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร

หน่วย: ร้อยละ

ประเภทธุรกิจ	มูลค่าการดำเนินธุรกิจ	
	เพิ่มขึ้น	ยังไม่สามารถสรุปได้
1. รับฝากเงิน	30.77	69.23
2. สินเชื่อ	53.85	46.15
3. จัดหาสินค้ามาจำหน่าย	15.38	84.62
4. รวบรวมผลผลิตเพื่อจำหน่าย/แปรรูป	53.85	204.47
5. แปรรูป	23.08	10.36
6. อื่น ๆ	23.08	0.37

ที่มา: จากการสำรวจ

(5) ความพึงพอใจ

(5.1.1) ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ ในภาพรวมเจ้าหน้าที่ที่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.14 โดยเจ้าหน้าที่ที่มีความเห็นว่าหลักสูตรที่ถ่ายทอดมีความเหมาะสมทำให้เจ้าหน้าที่ของสหกรณ์มีความรู้เพิ่มขึ้นและสามารถนำไปปฏิบัติได้ และสหกรณ์ได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมโครงการอยู่ในระดับมากที่สุด สำหรับความพึงพอใจด้านหลักเกณฑ์/เงื่อนไขของโครงการได้ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.93 เนื่องจากเจ้าหน้าที่เห็นว่าการคัดเลือกสหกรณ์เข้าร่วมอบรมในบางหลักสูตรยังไม่ตรงกับการดำเนินงานธุรกิจในปัจจุบันของสหกรณ์ ควรมีการสำรวจข้อมูลก่อนกำหนดกลุ่มเป้าหมาย (ตารางที่ 3.2.6-32)

ตารางที่ 3.2.6-32 ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ที่มีต่อโครงการยกระดับสถาบันเกษตรกรให้เป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	แปลผล
1. งบประมาณ	4.07	มาก
2. การชี้แจงทำความเข้าใจขั้นตอน/วิธีการดำเนินโครงการ	4.07	มาก
3. หลักเกณฑ์/เงื่อนไขของโครงการ	3.93	มาก
4. การถ่ายทอดความรู้	4.47	มากที่สุด
5. การกำกับ ให้คำแนะนำ และติดตามผลการดำเนินงาน	4.07	มาก
6. ประโยชน์ที่สหกรณ์ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการ	4.27	มากที่สุด
ภาพรวม	4.14	มาก

ที่มา: จากการสำรวจ

(5.1.2) ความพึงพอใจของผู้แทนสหกรณ์ ในภาพรวมผู้แทนสหกรณ์มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.37 โดยผู้แทนสหกรณ์พึงพอใจต่อการชี้แจงโครงการติดตามให้คำแนะนำของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ หลักเกณฑ์/เงื่อนไขของโครงการ และเห็นว่าสหกรณ์ได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมโครงการในระดับมากที่สุด เนื่องจากหลักสูตรที่ได้รับการอบรมเป็นการเพิ่มองค์ความรู้สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ในการบริหารจัดการสหกรณ์ (ตารางที่ 3.2.6-33)

ตารางที่ 3.2.6-33 ความพึงพอใจของผู้แทนสหกรณ์ที่มีต่อโครงการยกระดับสถาบันเกษตรกรให้เป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	แปลผล
1. การชี้แจงโครงการ	4.43	มากที่สุด
2. การถ่ายทอดความรู้	4.16	มาก
3. หลักเกณฑ์/เงื่อนไขของโครงการ	4.38	มากที่สุด
4. เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ	4.46	มากที่สุด
5. ประโยชน์จากการเข้าร่วมโครงการ	4.41	มากที่สุด
ภาพรวม	4.37	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

(6) ข้อค้นพบ

(6.1) เจ้าหน้าที่

(6.1.1) การชี้แจงรายละเอียดโครงการและคู่มือการแนวทางการปฏิบัติงานเป็นข้อมูลในภาพรวม ขาดความชัดเจนในการนำไปปฏิบัติจริง เนื่องจากการคัดเลือกสหกรณ์เป้าหมายในแต่ละกิจกรรมดำเนินการโดยหน่วยงานส่วนกลาง ทำให้หน่วยงานในพื้นที่ไม่ทราบข้อมูลว่าต้องดำเนินงานในกิจกรรมใดบ้าง

(6.1.2) งบประมาณไม่เพียงพอในบางพื้นที่ เนื่องจากสหกรณ์เป้าหมายบางแห่งอยู่ไกลจากสำนักงานสหกรณ์จังหวัด ทำให้มีค่าใช้จ่ายในการเดินทางสูง

(6.1.3) โครงการมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง แต่มีการเปลี่ยนแปลงกลุ่มเป้าหมายใหม่ทุกปี ทำให้ขาดการส่งเสริมและพัฒนาสหกรณ์ให้เป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรอย่างต่อเนื่อง

(6.2) ผู้แทนสหกรณ์

(6.2.1) การคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายเข้าอบรมในบางหลักสูตรไม่ตรงกับการดำเนินธุรกิจในปัจจุบันของสหกรณ์ ทำให้สหกรณ์ไม่ได้รับประโยชน์อย่างเต็มที่

(6.2.2) การจัดอบรมส่วนใหญ่ดำเนินการผ่านระบบออนไลน์ ทำให้มีอุปสรรคและข้อจำกัด เช่น มีภารกิจระหว่างการอบรม ขาดโอกาสในการสร้างเครือข่ายระหว่างสหกรณ์ และบางหลักสูตรที่มีเนื้อหาซับซ้อน ผู้เข้าอบรมไม่สะดวกในการสอบถามวิทยากร

(6.2.3) การรวมกลุ่มของสหกรณ์ยังไม่เข้มแข็ง สหกรณ์บางแห่งมีปัญหาสมาชิกไม่ให้ความร่วมมือกับสหกรณ์ อำนาจในการต่อรองด้านการตลาดมีน้อย ขาดการเชื่อมโยงเครือข่ายทางธุรกิจระหว่างสหกรณ์กับผู้รับซื้อ เป็นอุปสรรคในการยกระดับสหกรณ์ให้เป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร

(7) ข้อเสนอแนะ

(7.1) เจ้าหน้าที่

(7.1.1) การคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายให้ตรงตามวัตถุประสงค์ของโครงการโดยหน่วยงานส่วนกลางและหน่วยงานในพื้นที่ควรประสานงานร่วมกันในการคัดเลือกสหกรณ์ ร่วมกันตรวจสอบข้อมูลของสหกรณ์ และควรมีการสำรวจความต้องการและสำรวจธุรกิจในปัจจุบันของสหกรณ์ก่อนกำหนดให้เข้าร่วมโครงการ และในโครงการระยะต่อไปควรเลือกกลุ่มเป้าหมายเดิมที่เคยเข้าร่วมโครงการอย่างน้อย 2 ปีด้วย เพื่อให้สหกรณ์ได้รับการพัฒนาศักยภาพเพื่อยกระดับเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรอย่างต่อเนื่อง

(7.1.2) กรมส่งเสริมสหกรณ์ควรเพิ่มการสนับสนุนกิจกรรมด้านการเชื่อมโยงเครือข่ายทางธุรกิจ รวมถึงกิจกรรมด้านการตลาดให้กับสหกรณ์ เช่น สร้างการเชื่อมโยงเครือข่ายทางธุรกิจระหว่างสหกรณ์กับผู้รับซื้อเอกชน หรือมีกิจกรรมเรียนรู้ช่องทางการตลาดแบบออนไลน์ เป็นต้น

(7.1.3) หน่วยงานส่วนกลางควรจัดทำคู่มือแนวทางการปฏิบัติงานที่มีความละเอียดชัดเจนมากยิ่งขึ้น

(7.2) ผู้แทนสหกรณ์

(7.2.1) ลดกิจกรรมการจัดอบรมผ่านระบบออนไลน์ เพิ่มการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ เพื่อให้เกิดการสร้างเครือข่ายระหว่างสหกรณ์และมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น รวมทั้ง เพิ่มการศึกษาดูงานในสหกรณ์ต้นแบบที่ประสบความสำเร็จในการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร

(7.2.2) ควรเพิ่มระยะเวลาในการอบรมหลักสูตรที่เนื้อหามีความซับซ้อนหรือมีรายละเอียดมาก เช่น การบริหารจัดการต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตร

3.4.4) โครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง

ศูนย์ประเมินผลได้ติดตามผลการดำเนินงานโครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง ในพื้นที่ 7 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดพังงา ระนอง ชุมพร นครศรีธรรมราช อำนาจเจริญ ยโสธร และร้อยเอ็ด ระหว่างเดือนมิถุนายน - สิงหาคม 2567 โดยเป็นการติดตามผลการดำเนินงาน ปัญหา และอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 จากเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ที่รับผิดชอบโครงการ และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 รายละเอียด ดังนี้

(1) การเบิกจ่ายงบประมาณ

(1.1) หน่วยงานได้รับการจัดสรรงบประมาณ 341,200 บาท เบิกจ่ายแล้ว 261,389 บาท คิดเป็นร้อยละ 76.61 ของงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรโดยหน่วยงานใช้งบประมาณในการลงพื้นที่เพื่อจัดประชุมทบทวนแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน และการใช้งบประมาณยังไม่สิ้นสุด

(1.2) ความทันเวลาของงบประมาณ พบว่า เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการในระดับพื้นที่ ร้อยละ 85.71 เห็นว่างบประมาณที่ได้รับการจัดสรรทันเวลาต่อการปฏิบัติงาน และร้อยละ 14.29 เห็นว่างบประมาณที่ได้รับการจัดสรรไม่ทันเวลาต่อการปฏิบัติงาน เนื่องจากหน่วยงานส่วนกลางจัดสรรงบประมาณให้หน่วยงานในพื้นที่ล่าช้า (ตารางที่ 3.2.6-24)

(1.3) ความเพียงพอของงบประมาณ พบว่า เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการในระดับพื้นที่ทุกรายเห็นว่างบประมาณที่ได้รับการจัดสรรมีความเพียงพอกับการดำเนินกิจกรรมของโครงการ (ตารางที่ 3.2.6-34)

ตารางที่ 3.2.6-34 ความทันเวลาและความเพียงพอของงบประมาณของโครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง ปี 2567

รายการ	ร้อยละ
1. ความทันเวลาของงบประมาณ	
1.1 ทันเวลา	85.71
1.2 ไม่ทันเวลา	14.29
2. ความเพียงพอของงบประมาณ	
2.1 เพียงพอ	100.00
2.2 ไม่เพียงพอ	-

ที่มา: จากการสำรวจ

(2) กิจกรรม

(2.1) แต่งตั้งคณะทำงานโครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง ระดับอำเภอ เป้าหมาย 80 อำเภอ

(2.2) ประชุมคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (SCP) และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป้าหมาย 25 ครั้ง

(2.3) ประชุมคณะทำงานโครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูงระดับอำเภอ (หรือคณะทำงานขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับอำเภอ (SCD)) เป้าหมาย 78 ครั้ง

(2.4) ทบทวนแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน เป้าหมาย 80 แผน

(2.5) จัดทำ (Project Idea) โครงการ/แผนธุรกิจเกษตรรายสินค้า เป้าหมาย 69 โครงการ

(2.6) จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของหมู่บ้าน เป้าหมาย 80 หมู่บ้าน

(2.7) คัดเลือกอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (เกษตรมูลค่าสูง) เป้าหมาย 80 หมู่บ้าน

(2.8) จัดส่งแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน แผนธุรกิจเกษตรรายสินค้า และสื่อประชาสัมพันธ์หมู่บ้านให้สำนักแผนงานและโครงการพิเศษ สป.กษ. เป้าหมาย 80 แผน

(2.9) ผลักดันโครงการ/กิจกรรมภายใต้แผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้านเข้าสู่แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด (พ.ศ. 2566 - 2570) และแผนพัฒนาจังหวัด/กลุ่มจังหวัด (พ.ศ. 2566 - 2570) รวมทั้งแผนปฏิบัติการประจำปีของจังหวัด/กลุ่มจังหวัด เป้าหมาย 107 โครงการ

(3) ผลผลิต

(3.1) แต่งตั้งคณะทำงานโครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง ดำเนินการได้ ระดับอำเภอแล้ว 80 อำเภอ ครอบคลุมเป้าหมาย

(3.2) จัดประชุมคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (SCP) และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแล้ว ดำเนินการได้ 26 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 104.00 ของเป้าหมาย 25 ครั้ง

(3.3) จัดประชุมคณะทำงานโครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูงระดับอำเภอ (หรือคณะทำงานขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับอำเภอ (SCD)) ดำเนินการได้ 78 ครั้ง ครอบคลุมเป้าหมาย

(3.4) ดำเนินการทบทวนแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้านแล้ว ดำเนินการได้ 80 แผน ครอบคลุมเป้าหมาย

(3.5) จัดทำโครงการ (Project Idea)/แผนธุรกิจเกษตรรายสินค้า ดำเนินการได้ 69 โครงการ ครอบคลุมเป้าหมาย

(3.6) จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของหมู่บ้านแล้ว ดำเนินการได้ 72 หมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 90.00 ของเป้าหมาย 80 หมู่บ้าน

(3.7) คัดเลือกอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (เกษตรมูลค่าสูง) แล้ว ดำเนินการได้ 80 หมู่บ้าน ครอบคลุมเป้าหมาย

(3.8) จัดส่งแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน แผนธุรกิจเกษตรรายสินค้า และสื่อประชาสัมพันธ์หมู่บ้านให้สำนักแผนงานและโครงการพิเศษ สป.กษ. ดำเนินการได้ 72 แผน คิดเป็นร้อยละ 90.00 ของเป้าหมาย 80 แผน

(3.9) ผลักดันโครงการ/กิจกรรมภายใต้แผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้านเข้าสู่แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด (พ.ศ. 2566 - 2570) และแผนพัฒนาจังหวัด/กลุ่มจังหวัด (พ.ศ. 2566 - 2570) รวมทั้งแผนปฏิบัติการประจำปีของจังหวัด/กลุ่มจังหวัด ดำเนินการได้ 107 โครงการ ครอบคลุมเป้าหมาย

(4) ผลลัพธ์เบื้องต้น

จากการสำรวจผลลัพธ์เบื้องต้นของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการปี 2567 รายละเอียดดังนี้

(4.1) โครงการ (Project Idea) /แผนธุรกิจเกษตรรายสินค้าภายใต้แผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้านที่ได้รับการผลักดันเข้าสู่แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด และแผนพัฒนาจังหวัด รวมทั้งแผนปฏิบัติการประจำปีของกลุ่มจังหวัดหรือจังหวัด เช่น โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมันสำปะหลัง โครงการส่งเสริมการผลิตท่อนพันธุ์สะอาดและการใช้มันสำปะหลังพันธุ์ดีเพื่ออุตสาหกรรมแป้ง ของกลุ่มแปลงใหญ่มันสำปะหลัง ในจ. ยโสธร เป็นต้น สำหรับแผนธุรกิจเกษตรรายสินค้าจะถูกเสนอเพื่อขอรับสินเชื่อกับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.)

ทั้งนี้ คาดว่าผลลัพธ์ในระยะต่อไปจากการจัดทำโครงการ/กิจกรรมภายใต้แผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้านจะเกิดขึ้นหลังจากหมู่บ้านได้รับการจัดสรรงบประมาณผ่านทางหน่วยงานของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เพื่อดำเนินโครงการ/กิจกรรมต่อไป หรือเมื่อแผนธุรกิจเกษตรได้รับอนุมัติสินเชื่อจาก ธ.ก.ส. เพื่อดำเนินการตามแผนธุรกิจ

(4.2) มีอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (เกษตรมูลค่าสูง) เป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนภาคการเกษตรระดับหมู่บ้านได้อย่างมีประสิทธิภาพ 80 หมู่บ้าน เพื่อทำหน้าที่ดูแลเกษตรกรในพื้นที่ที่รับผิดชอบ ร่วมจัดทำและขับเคลื่อนแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้านและแผนธุรกิจรายสินค้ากับกรรมการหมู่บ้านและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ติดตามและรายงานความก้าวหน้าการดำเนินงาน รวมทั้งสนับสนุนและประสานงานกับหน่วยงานของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในจังหวัด โดยพบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน และทำหน้าที่ดูแลเกษตรกรในพื้นที่ได้เป็นอย่างดี

(5) ความพึงพอใจ

(5.1) ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ ภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.90 โดยพึงพอใจต่อการดำเนินการทบทวนแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน การจัดทำโครงการ (Project idea) และการคัดเลือกอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ตารางที่ (3.2.6-35)

ตารางที่ 3.2.6-35 ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อโครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง ปี 2567

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	แปลผล
1. การจัดสรรงบประมาณ	3.86	มาก
2. การชี้แจงโครงการ	3.71	มาก
3. การดำเนินงานทบทวนแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน	4.00	มาก
4. การจัดทำแผนธุรกิจเกษตรรายสินค้า	3.57	มาก
5. การจัดทำแผนงาน/โครงการ (Project idea)	4.14	มาก
6. การคัดเลือกอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน	4.14	มาก
7. การตรวจเยี่ยม/ให้คำแนะนำของเจ้าหน้าที่ส่วนกลาง	3.86	มาก
ภาพรวม	3.90	มาก

ที่มา: จากการสำรวจ

(5.2) ความพึงพอใจของเกษตรกร ภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.97 โดยเกษตรกรพึงพอใจต่อการคัดเลือกหมู่บ้านและสินค้าเกษตร การจัดทำโครงการ (Project Idea) การจัดทำแผนธุรกิจเกษตรรายสินค้า และการตรวจเยี่ยม/ให้คำแนะนำของเจ้าหน้าที่ (ตารางที่ 3.2.6-36)

ตารางที่ 3.2.6-36 ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อโครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง ปี 2567

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	แปลผล
1. การชี้แจงแนวทางการดำเนินโครงการของเจ้าหน้าที่	4.94	มากที่สุด
2. การคัดเลือกหมู่บ้านและสินค้าเกษตร	5.00	มากที่สุด
3. การจัดทำแผนธุรกิจเกษตรรายสินค้า	5.00	มากที่สุด
4. การจัดทำโครงการ (Project Idea)	5.00	มากที่สุด
5. การคัดเลือกอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (เกษตรมูลค่าสูง)	4.88	มากที่สุด
6. การตรวจเยี่ยม/ให้คำแนะนำของเจ้าหน้าที่	5.00	มากที่สุด
ภาพรวม	4.97	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

(6) ข้อค้นพบ

(6.1) เจ้าหน้าที่

(6.1.1) งบประมาณได้รับจัดสรรล่าช้า ทำให้มีปัญหาในการวางแผนการใช้จ่ายงบประมาณที่ได้รับ

(6.1.2) การชี้แจงแนวทางการดำเนินโครงการให้กับคณะทำงานขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับอำเภอ (SCD) ในพื้นที่ เพื่อให้เข้าใจแนวทางการดำเนินโครงการยังไม่มี ความชัดเจน

(6.1.3) การเสาะหาและคัดเลือกอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านทำได้ยาก เนื่องจากในพื้นที่เป้าหมายมีเกษตรกรผู้ซึ่งมีคุณสมบัติครบถ้วนตามที่กำหนดมีจำนวนน้อยหรือบางส่วนไม่ต้องการที่จะมาเป็นอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (เกษตรมูลค่าสูง)

(6.1.4) โครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง เนื่องจากเป็นโครงการที่ไม่มีการจัดสรรงบประมาณในการสนับสนุนให้กับกลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการเพื่อการผลิตสินค้าเกษตร/พัฒนาสินค้าเกษตร ทำให้สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดต้องไปขอสนับสนุนงบประมาณของแผนพัฒนาจังหวัดหรือหน่วยงานในพื้นที่ให้กับกลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ทำให้การดำเนินงานในการผลิตสินค้าเกษตร/พัฒนาสินค้าเกษตรของกลุ่มเกษตรกรล่าช้า

(6.2) เกษตรกร

(6.2.1) การจัดทำแผนธุรกิจเกษตรรายสินค้า กลุ่มเกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีความต้องการจัดทำแผนธุรกิจเกษตรรายสินค้า เนื่องจากการจัดทำแผนมีความยุ่งยาก ประกอบกับเกษตรกรบางกลุ่มไม่ต้องการมีภาระหนี้ เพราะเห็นว่ารายได้ของกลุ่มไม่เพียงพอต่อการผ่อนชำระคืนให้กับแหล่งเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.)

(6.2.2) กลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ส่วนใหญ่มีความประสงค์ขอสนับสนุนงบประมาณจากงบปกติของหน่วยงานหรืองบพัฒนาจังหวัด

(6.2.3) กลุ่มเกษตรกรบางกลุ่มไม่เห็นความสำคัญของแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน เนื่องจากไม่ได้เชื่อมโยงกับแผนชุมชนหรือไม่นำแผนชุมชนมาใช้ประโยชน์ ทำให้ไม่สามารถแก้ไขปัญหาตามความต้องการของกลุ่มเกษตรกรในพื้นที่ได้

(7) ข้อเสนอแนะ

สำนักแผนงานและโครงการพิเศษ สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ควรดำเนินการ ดังนี้

(7.1) เจ้าหน้าที่

(7.1.1) พิจารณาวางแผนจัดสรรงบประมาณให้ทันเวลาให้สอดคล้องกับกิจกรรมในการดำเนินงานของโครงการ

(7.1.2) ควรพิจารณาค่าตอบแทนหรือสิ่งจูงใจให้กับอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน (เกษตรมูลค่าสูง) เพื่อเป็นขวัญกำลังใจให้กับอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน (เกษตรมูลค่าสูง)

(7.1.3) ควรชี้แจงแนวทางการดำเนินโครงการให้คณะทำงานขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับอำเภอ (SCD) ในพื้นที่ให้เข้าใจแนวทางการดำเนินโครงการให้ชัดเจนด้วย

(7.1.4) ควรพิจารณาเสนอของบประมาณในการดำเนินการโครงการเพื่อนำมาจัดสรรให้กับกลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

(7.2) เกษตรกร

(7.2.1) ควรแนะนำส่งเสริมหรือให้ความรู้ในการขอสินเชื่อจากแหล่งเงินทุน โดยให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำแผนธุรกิจรายสินค้า เพื่อยื่นเสนอขอเงินกู้จากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร หรือกองทุนสงเคราะห์เกษตรกร จะทำให้มีเงินทุนในการผลิตหรือพัฒนาสินค้าเกษตรอีกช่องทางหนึ่ง

(7.2.2) แนะนำแหล่งเงินกู้อัตราดอกเบี้ยต่ำจากโครงการภาครัฐ เช่น สินเชื่อระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ โครงการสินเชื่อล้านละร้อย เป็นต้น

(7.2.3) ควรชี้แจง แนะนำให้ข้อมูลกับกลุ่มเกษตรกรเพื่อให้เห็นความสำคัญและประโยชน์ของแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน รวมทั้งให้มีการเชื่อมโยงกับแผนพัฒนาชุมชนด้วย เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาความต้องการของกลุ่มเกษตรกรในพื้นที่ได้และเกิดประโยชน์สูงสุด

สรุปรายงานการติดตามโครงการภายใต้ ยุทธศาสตร์ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปี พ.ศ. 2564 – 2567

1) สาระสำคัญของยุทธศาสตร์

1.1) วิสัยทัศน์

ประเทศไทยเป็นฐานการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ที่มีปริมาณสอดคล้องกับความต้องการของตลาด และมีคุณภาพมาตรฐาน เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มตลอดห่วงโซ่มูลค่า ภายใต้นโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจแบบองค์รวม (BCG Model)

1.2) พันธกิจ

- (1) การเพิ่มประสิทธิภาพและการบริหารจัดการด้านการผลิต
- (2) การสร้างมูลค่าเพิ่มและเพิ่มศักยภาพอุตสาหกรรมในห่วงโซ่มูลค่า
- (3) การเพิ่มศักยภาพการตลาด

1.3) วัตถุประสงค์

- (1) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตให้มีปริมาณและคุณภาพมาตรฐาน ตอบสนองต่อความต้องการของตลาด
- (2) เพื่อให้เกษตรกรมีรายได้ที่มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนในอาชีพเกษตรกร

1.4) เป้าหมายยุทธศาสตร์

- (1) เพิ่มผลผลิตต่อไร่
- (2) เพิ่มพื้นที่ปลูกใน พื้นที่เหมาะสมเพื่อให้ได้ผลผลิตเพียงพอ
- (3) ผลผลิตมีคุณภาพและมาตรฐาน

1.5) หน่วยงานรับผิดชอบ

(1) หน่วยงานภายในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ 10 หน่วยงาน ได้แก่ กรมส่งเสริมการเกษตร (กสก.) กรมวิชาการเกษตร (วก.) กรมส่งเสริมสหกรณ์ (กสส.) สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ (มกอช.) กรมพัฒนาที่ดิน (พด.) กรมชลประทาน (ชป.) กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ (ตส.) สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) องค์การตลาดเพื่อเกษตรกร (อ.ต.ก.) และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (สศก.)

(2) หน่วยงานภายนอกกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ 18 หน่วยงาน ได้แก่ สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม (สศอ.) กระทรวงพาณิชย์ (พณ.) กรมการค้าภายใน (คน.) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ทส.) กรมการค้าต่างประเทศ (คต.) กรมป่าไม้ (ปม.) กระทรวงอุตสาหกรรม (อก.) สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.) กรมศุลกากร (กศก.) สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (วว.) สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) (GISTDA) สภาเกษตรกรแห่งชาติ สภาเกษตรกรแห่งชาติ สมาคมผู้ผลิตอาหารสัตว์ไทย และสำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (คปภ.)

1.4) ระยะเวลาของยุทธศาสตร์ ปี พ.ศ. 2564 - 2567

2) ผลการดำเนินงาน

จากการสำรวจข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ พ.ศ. 2564 – 2567 ซึ่งประกอบด้วย หน่วยงานภายในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ 10 หน่วยงาน และหน่วยงานภายนอก กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ 18 หน่วยงาน ผลการรวบรวมข้อมูล มีหน่วยงานภายในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์รายงานข้อมูลที่เกี่ยวข้อง 7 หน่วยงาน และหน่วยงานภายนอกกระทรวงเกษตรและสหกรณ์รายงานข้อมูลที่เกี่ยวข้อง 6 หน่วยงาน สรุปผล ดังนี้

2.1) พันธกิจด้านการเพิ่มประสิทธิภาพและการบริหารจัดการด้านการผลิต

ประกอบด้วยประเด็นยุทธศาสตร์ 4 ประเด็น ได้แก่ (1) การบริหารจัดการและปรับเปลี่ยนพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ให้เหมาะสม โดยการปรับสัดส่วนตามแผนที่เกษตรเชิงรุก (Agri-Map) (2) เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตด้วยการลดต้นทุนและการบริหารทรัพยากรอย่างเหมาะสม (3) พัฒนาเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร และ (4) วิจัย พัฒนา และถ่ายทอดเทคโนโลยี จากการรวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สรุปผลการดำเนินโครงการภายใต้พันธกิจได้ ดังนี้

2.1.1) ประเด็นที่ 1 การบริหารจัดการและปรับเปลี่ยนพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ให้เหมาะสม โดยการปรับสัดส่วนตามแผนที่เกษตรเชิงรุก (Agri-Map)

มีเป้าหมายในการดำเนินการ 2 เป้าหมาย ได้แก่ (1) มีฐานข้อมูล Agri-map ด้านการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ที่มีความถูกต้องแม่นยำและเป็นปัจจุบัน และ (2) พื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในพื้นที่ป่า และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) ลดน้อยลง โดยเพิ่มพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในพื้นที่นาไม่เหมาะสมกับข้าว และพื้นที่นาหลังการเก็บเกี่ยวข้าวที่เหมาะสมกับข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในเขตชลประทานเพิ่มขึ้น สรุปผลการดำเนินโครงการตามเป้าหมายของประเด็นยุทธศาสตร์ ดังนี้

(1) มีฐานข้อมูล Agri-Map ด้านการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ที่มีความถูกต้องแม่นยำ และเป็นปัจจุบัน ประกอบด้วยแนวทางในการดำเนินการ 2 แนวทาง ดังนี้

(1.1) ปรับปรุงฐานข้อมูลพื้นที่ความเหมาะสมด้านการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map) ให้ทันสมัย มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 5 หน่วยงาน ได้แก่ พต. กสก. อก. ปม. และ GISTDA จากการสำรวจข้อมูล มีหน่วยงานที่รายงานผลการดำเนินโครงการ 2 หน่วยงาน ได้แก่ พต. และ GISTDA โดยมี สศก. รายงานผลการดำเนินโครงการในส่วนที่เกี่ยวข้องเพิ่มอีกหนึ่งหน่วยงาน สรุปผลดังนี้

(1.1.1) กรมพัฒนาที่ดิน ปี 2564 – 2566 ดำเนินการปรับปรุงฐานข้อมูลแผนที่เขตเหมาะสมตรงตามศักยภาพที่เป็นปัจจุบันและมีความแม่นยำ ซึ่งจะส่งผลให้ที่ดินของประเทศถูกใช้

อย่างเหมาะสมตามศักยภาพของพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ และยั่งยืน โดยในปี 2564 ปรับปรุงข้อมูลแผนที่ 13 จังหวัด ได้แก่ เชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน กำแพงเพชร ตาก น่าน พิชณุโลก ลำปาง สุโขทัย กาญจนบุรี ราชบุรี สระบุรี สุพรรณบุรี และฉะเชิงเทรา ปี 2565 ปรับปรุงข้อมูลแผนที่ 6 จังหวัด ได้แก่ ชัยภูมิ ขอนแก่น เลย ศรีสะเกษ อุตรธานี บุรีรัมย์ และในปี 2566 ปรับปรุงข้อมูลแผนที่ 2 จังหวัด ได้แก่ นครราชสีมา และลพบุรี

จากการสำรวจและจัดทำเขตการใช้ที่ดินสำหรับพืชเศรษฐกิจ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ในปี 2564 พบว่า มีพื้นที่ความเหมาะสม (S1, S2, S3) ของประเทศสำหรับปลูกพืชเศรษฐกิจ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ในเขตชลประทาน จำนวน 1,119,312 ไร่ ใช้ส่งเสริมการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ได้อย่างเหมาะสม และยั่งยืน และใช้เป็นฐานข้อมูลในระบบแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map)

(1.1.2) GISTDA ปี 2564 – 2567 ดำเนินการติดตามข้อมูลพื้นที่เพาะปลูก ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์จากภาพถ่ายดาวเทียมอย่างต่อเนื่องทุกปี เพื่อนำไปใช้สนับสนุนการดำเนินงานด้านเกษตร โดยให้บริการข้อมูลราย 2 สัปดาห์ จำนวน 24 ครั้ง/ปี ผ่านระบบออนไลน์ <https://gisagro.gistda.or.th/ecoplant>

(1.1.3) สศก. ดำเนินโครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map) ปี 2566 โดยการศึกษาแนวทางการจัดทำเขตส่งเสริมการปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ (ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์) และจัดทำเอกสารแนวทางการจัดทำเขตส่งเสริมการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ฉบับสมบูรณ์ และเสนอต่อผู้บริหารกระทรวงเกษตรและสหกรณ์รับทราบและแจ้งเวียนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อทราบและพิจารณานำไปใช้ประโยชน์เรียบร้อยแล้ว

(1.2) เชื่อมโยงข้อมูลสารสนเทศข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ (Demand & Supply) มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 4 หน่วยงาน ได้แก่ สศก. กสก. สศอ. และ พณ. จากการสำรวจข้อมูล มีหน่วยงานที่รายงานผลการดำเนินโครงการ 3 หน่วยงาน ได้แก่ สศก. กสก. และ สศอ. สรุปผลดังนี้

(1.2.1) สศก. มีการดำเนินโครงการ ดังนี้

ปี 2564 ดำเนินโครงการจัดทำข้อมูลพืชเศรษฐกิจเชิงลึก มีข้อมูลการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ในระดับอำเภอ เพื่อประกอบการตัดสินใจและกำหนดแนวทางในการบริหารจัดการ แผนงาน โครงการ มาตรการ หรือนโยบายด้านข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ปี 2565 มีโครงการที่เกี่ยวข้อง 2 โครงการ ได้แก่ (1) โครงการจัดทำสารสนเทศเศรษฐกิจการเกษตรเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการสินค้าเกษตร โดยจัดเก็บข้อมูลผลผลิตต่อไร่ และจัดทำข้อมูลปริมาณการผลิตพืชเศรษฐกิจที่สำคัญเพื่อสนับสนุนการจัดทำนโยบาย (2) โครงการเตือนภัยเศรษฐกิจการเกษตร ปี 2565 โดยจัดทำระบบวิเคราะห์ผลกระทบและเตือนภัยเศรษฐกิจพืชเศรษฐกิจหลัก แบบอัตโนมัติพืชเศรษฐกิจหลัก และพืชสำคัญ 10 ชนิด ได้แก่ ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลังโรงงาน สับปะรดโรงงาน ปาล์มน้ำมัน ยางพารา มะพร้าว ถั่วเหลือง หอมแดง กระเทียม ซึ่งได้ดำเนินการเสร็จสิ้นแล้ว ในปีงบประมาณ 2566

ปี 2566 ดำเนินโครงการจัดทำสารสนเทศเศรษฐกิจการเกษตร เพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการสินค้าเกษตร ปี 2566 โดยจัดทำข้อมูลปริมาณการผลิตพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ เพื่อสนับสนุนการจัดทำนโยบาย ทั้งนี้อยู่ระหว่างการประมวลผลการสำรวจข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ รุ่นที่ 1

และ ปี 2567 ดำเนินโครงการจัดทำสารสนเทศเศรษฐกิจการเกษตร เพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการสินค้าเกษตร ปี 2566 โดยจัดทำข้อมูลปริมาณการผลิตพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ เพื่อสนับสนุนการจัดทำนโยบาย ทั้งนี้อยู่ระหว่างการประมวลผลการสำรวจข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ รุ่นที่ 2

(1.2.2) กสก. มีการดำเนินโครงการ ดังนี้

ปี 2564 ดำเนินการ ดังนี้ (1) ขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปี 2564/65 จำนวน 388,243 ครัวเรือน 673,390 แปลง 6,387,784.82 ไร่ (วันที่เพาะปลูก 1 มี.ค. 2564 - 28 ก.พ. 2565) ข้อมูล ณ วันที่ 6 ต.ค. 2565 และ (2) วาดผังแปลงเกษตรกรรวมดิจิทัลข้าวโพด จำนวน 19,131 แปลง คิดเป็นพื้นที่ 203,771 ไร่ ใน 35 จังหวัด โดยจังหวัดนครราชสีมา มีจำนวนแปลงข้าวโพดที่วาดเข้ามามากที่สุด จำนวน 4,429 แปลง คิดเป็นพื้นที่ 40,063 ไร่

ปี 2565 ดำเนินการ ดังนี้ (1) ขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปี 2565/66 จำนวน 151,530 ครัวเรือน 247,329 แปลง 2,600,454.71 ไร่ (วันที่เพาะปลูก 1 มี.ค. 2565 - 28 ก.พ. 2566 ข้อมูล ณ วันที่ 6 ต.ค. 2565) และ (2) วาดผังแปลงเกษตรกรรวมดิจิทัลข้าวโพด จำนวน 119,082 แปลง คิดเป็นพื้นที่ 1,256,510 ไร่ ใน 51 จังหวัด โดยจังหวัดนครราชสีมา มีจำนวนแปลงข้าวโพดที่ วาดเข้ามามากที่สุด จำนวน 17,475 แปลง คิดเป็นพื้นที่ 195,299 ไร่

(1.2.3) สศอ. ดำเนินการจัดทำดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรมในสินค้ากลุ่ม TSIC : 1080 การผลิตอาหารสัตว์สำเร็จรูป (ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เป็นหนึ่งในวัตถุดิบของอาหารสัตว์)

(2) จำนวนพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในพื้นที่ป่า และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) ลดน้อยลง โดยเพิ่มพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในพื้นที่นาไม่เหมาะสมกับข้าว และพื้นที่นาหลังการเก็บเกี่ยวข้าว ที่เหมาะสมกับข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในเขตชลประทานเพิ่มขึ้น ประกอบด้วยแนวทางในการดำเนินการ 2 แนวทาง ดังนี้

(2.1) ส่งเสริมให้เกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ปลูกในพื้นที่ที่มีเอกสารสิทธิ์ มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 2 หน่วยงาน ได้แก่ กสก. และสภาเกษตรกรแห่งชาติ จากการสำรวจข้อมูลไม่มี หน่วยงานที่รายงานผลการดำเนินโครงการตามแนวทางดังกล่าวนี้

(2.2) กระจายผลผลิต โดยการปรับสัดส่วนพื้นที่ปลูก ต้นฝน:ปลายฝน:แล้ง จาก 83:7:10 เป็น 77:8:15 มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 7 หน่วยงาน ได้แก่ กสก. กสส. พด. ส.ป.ก. สมาคมการค้า พืชไร่ สภาเกษตรกรแห่งชาติ และสมาคมผู้ผลิตอาหารสัตว์ไทย จากการสำรวจข้อมูล มีการรายงานผลการ ดำเนินโครงการ สรุปผลดังนี้

พต. ดำเนินโครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri - Map) โดยดำเนินการ ดังนี้

- ส่งเสริมการปรับเปลี่ยนจากพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ที่ไม่เหมาะสม (S3,N) เป็น ไม้ผล ไม้ยืนต้น เกษตรผสมผสาน และหญ้าเลี้ยงสัตว์ ในปี 2564 จำนวน 165 ไร่ ปี 2565 จำนวน 226 ไร่ และ ปี 2566 จำนวน 386 ไร่

- ส่งเสริมการปรับเปลี่ยนจากพื้นที่ปลูกข้าวและมันสำปะหลังที่ไม่เหมาะสม (S3,N) เป็น ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ (S1,S2) ในปี 2565 จำนวน 93 ไร่ และปี 2566 จำนวน 141 ไร่

2.1.2) ประเด็นที่ 2 เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตด้วยการลดต้นทุนและการบริหารอย่างเหมาะสม

มีเป้าหมายในการดำเนินการ 3 เป้าหมาย ได้แก่ (1) มีแหล่งน้ำสนับสนุนในพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์อย่างเพียงพอ (2) แปลงข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ได้รับการรับรอง GAP เพิ่มขึ้น และ (3) ลดต้นทุนต่อกิโลกรัมในการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ สรุปผลการดำเนินโครงการตามเป้าหมายของประเด็นยุทธศาสตร์ ดังนี้

(1) มีแหล่งน้ำสนับสนุนในพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์อย่างเพียงพอ ประกอบด้วยแนวทางในการดำเนินการ 1 แนวทาง คือ จัดหาและพัฒนาแหล่งน้ำสนับสนุนในพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 2 หน่วยงาน ได้แก่ ชป. และ พต. จากการสำรวจข้อมูล มี ชป. รายงานผลการดำเนินโครงการ โดยดำเนินการวิเคราะห์พื้นที่ที่เหมาะสมในการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในเขตชลประทานที่มีแหล่งน้ำสามารถสนับสนุนได้ มีพื้นที่ทั้งหมด 57,333 ไร่

(2) แปลงข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ได้รับการรับรอง GAP เพิ่มขึ้น ประกอบด้วยแนวทางในการดำเนินการ 1 แนวทาง คือ ส่งเสริมและตรวจรับรองแปลงข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ตามมาตรฐาน GAP มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 3 หน่วยงาน ได้แก่ สปก. กวก. และ กสก. จากการสำรวจข้อมูล มีหน่วยงานรายงานผลการดำเนินโครงการ 1 หน่วยงาน คือ ส.ป.ก. โดยดำเนินงานโครงการส่งเสริมสินค้าเกษตรเข้าสู่ระบบรับรองมาตรฐานเกษตรปลอดภัย เกษตรอินทรีย์ และระบบตรวจสอบย้อนกลับ กิจกรรมเตรียมความพร้อมเกษตรกรเข้าสู่ระบบรับรองมาตรฐานเกษตรปลอดภัย โดยในปี 2565 มีเกษตรกรที่ยื่นขอรับการรับรองมาตรฐานจำนวน 626 ราย และผ่านการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรทุกราย และในปี 2566 มีเกษตรกรที่ยื่นขอรับการรับรองมาตรฐานจำนวน 227 ราย และผ่านการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรทุกราย

(3) ลดต้นทุนต่อกิโลกรัมในการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ประกอบด้วยแนวทางในการดำเนินการ 4 แนวทาง ได้แก่ 1) ส่งเสริมการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในรูปแบบแปลงใหญ่ โดยมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 2 หน่วยงาน ได้แก่ กสก. และ ส.ป.ก. 2) ถ่ายทอดความรู้ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เช่น การใช้เครื่องจักรกลทดแทนแรงงาน การใส่ปุ๋ยให้เหมาะสมกับพื้นที่ และการใช้เมล็ดพันธุ์ที่ต้านทานโรค ทนแล้ง เป็นต้น มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 2 หน่วยงาน ได้แก่ กสก. และ กวก. 3) เสนอ

ให้ทบทุนการจัดทำ พ.ร.บ. ความปลอดภัยทางชีวภาพ เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการใช้พืช GMOS ดำเนินการโดย ทส. และ 4) เสนอให้มีการผลักดันกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร ดำเนินการโดย ทส.

ทั้งนี้จากการสำรวจข้อมูลมีหน่วยงานรายงานผลการดำเนินโครงการ 1 หน่วยงาน คือ ส.ป.ก. ในแนวทางในการดำเนินการ ที่ 1) โดยดำเนินโครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ ปี 2564 – 2566 โดยในปี 2564 ดำเนินการ 5 แปลง เนื้อที่ 4,563 ไร่ และมีเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ 353 ราย ในภาพรวมสามารถลดต้นทุนได้ร้อยละ 8.87 โดยในปี 2565 ดำเนินการ 5 แปลง เนื้อที่ 4,763 ไร่ และเกษตรกร 353 ราย เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ สามารถลดต้นทุนได้ร้อยละ 5.54 ของต้นทุน 3.03 บาท ต่อกิโลกรัม และในปี 2565 ดำเนินการ 4 แปลง โดยยังไม่มีรายงานผลการดำเนินงาน

2.1.3) ประเด็นที่ 3 พัฒนาเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร ให้เป็นแหล่งรวบรวมผลผลิตของเกษตรกรสมาชิก

มีเป้าหมายในการดำเนินการ 2 เป้าหมาย ได้แก่ (1) เพิ่มจำนวน Smart Farmer และ Young Smart Farmer ด้านข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และ (2) พัฒนาเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรให้เป็นแหล่งรวบรวมผลผลิตของเกษตรกรสมาชิก สรุปผลการดำเนินโครงการตามเป้าหมายของประเด็นยุทธศาสตร์ ดังนี้

(1) เพิ่มจำนวน Smart farmer และ Young Smart Farmer ด้านข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ประกอบด้วยแนวทางในการดำเนินการ 3 แนวทาง ได้แก่ 1) ถ่ายทอดความรู้ให้แก่ Smart Farmer และ Young Smart Farmer เพื่อเป็นวิทยากรในด้านการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ โดยมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 1 หน่วยงาน คือ กสก. 2) พัฒนาองค์ความรู้ของเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับการจำหน่ายและการใช้ปัจจัยการผลิตทางการเกษตร มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 3 หน่วยงาน ได้แก่ กสก. กวก. และ กสส. และ 3) พัฒนาศักยภาพศูนย์เรียนรู้ฯ (ศพก.) ในแหล่งผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 3 หน่วยงาน ได้แก่ กสก. สศก. และสภาเกษตรกรแห่งชาติ ทั้งนี้จากการสำรวจข้อมูล ไม่มีรายงานผลการดำเนินโครงการจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

(2) พัฒนาเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรให้เป็นแหล่งรวบรวมผลผลิตของเกษตรกรสมาชิก ประกอบด้วยแนวทางในการดำเนินการ 2 แนวทาง ดังนี้

(2.1) ส่งเสริมการรวมกลุ่มในรูปแบบสถาบันเกษตรกรที่มีกฎหมายรองรับ มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 3 หน่วยงาน ได้แก่ กสส. พณ. และ กสก. จากการสำรวจข้อมูล มีหน่วยงานที่รายงานผลการดำเนินโครงการ 1 หน่วยงาน คือ กสก. โดยดำเนินการส่งเสริมการรวมกลุ่มในรูปแบบสถาบันเกษตรกรที่มีกฎหมายรองรับ โดยกองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนมีภารกิจในการส่งเสริมและพัฒนาการประกอบกิจการในรูปแบบวิสาหกิจชุมชน และเป็นศูนย์กลางการจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชน แต่ไม่มีการกำหนดเป้าหมายเป็นผู้ประกอบกิจการข้าวโพดเลี้ยงสัตว์โดยเฉพาะ

(2.2) ส่งเสริมเงินลงทุนแก่กลุ่มผู้ผลิต/ สหกรณ์ในการรวบรวมผลผลิต มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 2 หน่วยงาน ได้แก่ ธ.ก.ส. และ กสส. จากการสำรวจข้อมูล ได้รับรายงานผลการดำเนินโครงการจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 1 หน่วยงาน คือ กสส. โดยได้ดำเนินโครงการส่งเสริมการปลูกพืชหลังนาผ่านระบบสหกรณ์ ปีการผลิต 2566/67 โดยมีจังหวัดที่ดำเนินการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ จำนวน 37 จังหวัด ซึ่งเป็นพื้นที่เหมาะสมสำหรับการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ฤดูแล้ง (หลังฤดูทำนา) มีน้ำเพียงพอตลอดฤดูเพาะปลูก ทั้งนี้ยังไม่มีการรายงานผลการดำเนินงาน

2.1.4) ประเด็นที่ 4 วิจัย พัฒนา และถ่ายทอดเทคโนโลยี

มีเป้าหมายในการดำเนินการ 3 เป้าหมาย ได้แก่ (1) พัฒนาพันธุ์ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสมกับฤดูกาลปลูกในแต่ละช่วงเวลา (2) ถ่ายทอดเทคโนโลยีจากผลการวิจัยและพัฒนาให้แก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องอย่างถูกต้องและต่อเนื่อง และ (3) เกษตรกรที่ต้องการปรับเปลี่ยนมาปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ได้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยี สรุปผลการดำเนินโครงการตามเป้าหมายของประเด็นยุทธศาสตร์ ดังนี้

(1) พัฒนาพันธุ์ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสมกับฤดูกาลปลูกในแต่ละช่วงเวลา ประกอบด้วยแนวทางในการดำเนินการ 1 แนวทาง คือ พัฒนาพันธุ์ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสมกับฤดูกาลผลิต มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 2 หน่วยงาน ได้แก่ วก. และสมาคมการค้าเมล็ดพันธุ์ไทย จากการสำรวจข้อมูลมีหน่วยงานที่รายงานผลการดำเนินโครงการในส่วนที่เกี่ยวข้อง 1 หน่วยงาน คือ วก. โดยมีการดำเนินการ ดังนี้

ปี 2564 ดำเนินโครงการวิจัยและพัฒนาพันธุ์ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ โดยพัฒนาได้พันธุ์ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และเผยแพร่สู่กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่

(1.1) พันธุ์ลูกผสม นครสวรรค์ 4 อายุเก็บเกี่ยวยาว 110-120 วัน ผลผลิตสูง ทนแล้ง ต้านทานโรคน้ำค้ำ โรคใบไหม้แผลใหญ่ และโรคราสนิม ระบบรากแข็งแรงทนทานต่อการหักล้ม

(1.2) พันธุ์ลูกผสม นครสวรรค์ 5 อายุเก็บเกี่ยวสั้น 95-100 วัน ผลผลิตสูง ทนแล้ง ต้านทานโรคใบไหม้แผลใหญ่ โรคราสนิม โรคน้ำค้ำ และโรคใบด่างที่เกิดจากเชื้อไวรัส

(1.3) สายพันธุ์แท้พ่อแม่พันธุ์ สายพันธุ์แท้ตากฟ้า 1 และตากฟ้า 4 สำหรับการผลิตลูกผสมนครสวรรค์ 4 สายพันธุ์แท้ตากฟ้า 7 และตากฟ้า 5 สำหรับการผลิตลูกผสมนครสวรรค์ 5

ปี 2565- 67 ดำเนินโครงการวิจัยวิจัยและพัฒนาพันธุ์ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เหมาะสมต่อสภาพแวดล้อมและระบบการผลิต โดยได้คัดเลือกพันธุ์ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ลูกผสมพันธุ์ดีเด่นอายุยาว อายุสั้น และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ลูกผสมที่เหมาะสมสำหรับระบบการปลูกข้าวที่ให้ผลผลิตสูง และมีลักษณะทางการเกษตรดีคัดเลือกนำเข้าสู่การประเมินผลผลิตในขั้นตอนการเปรียบเทียบที่สูงขึ้น ตามขั้นตอนการปรับปรุงพันธุ์ (การเปรียบเทียบมาตรฐาน)

(2) ถ่ายทอดเทคโนโลยีจากผลการวิจัยและพัฒนาให้แก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องอย่างถูกต้องและต่อเนื่อง ประกอบด้วยแนวทางในการดำเนินการ 1 แนวทาง คือ การถ่ายทอดเทคโนโลยีจากผลการวิจัย

และพัฒนาให้แก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องอย่างถูกต้องและต่อเนื่อง มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 3 หน่วยงาน ได้แก่ กวก. พต. และ กสก. โดยมีการดำเนินการ ดังนี้

(2.1) กรมวิชาการเกษตร

ปี 2564 จัดทำโครงการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เพื่อนำเทคโนโลยีการผลิตเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต จำนวน 5 เทคโนโลยี สามารถที่ช่วยยกระดับผลผลิต และลดต้นทุน ประกอบด้วย การจัดการธาตุอาหารที่เหมาะสม การเขตกรรมที่เหมาะสม การจัดการน้ำ การอารักขาพืช การจัดการโรคฝักเน่า และหนอนกระทู้ข้าวโพดลายจุด และเทคโนโลยีการผลิตเมล็ดพันธุ์ ลูกผสม พันธุ์นครสวรรค์ 4 และการผลิตเมล็ดพันธุ์ลูกผสมพันธุ์นครสวรรค์ 5 โดยได้เผยแพร่เทคโนโลยีสู่กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ เกษตรกร เครือข่ายผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ ธุรกิจเมล็ดพันธุ์ SMEs และหน่วยงานวิจัย

ปี 2565 – 2567 จัดทำโครงการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์อย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับพื้นที่เฉพาะ เพื่อนำเทคโนโลยีการผลิตมาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ช่วยยกระดับผลผลิต และลดต้นทุน ดังนี้

- ปี 2565 นำเทคโนโลยีการผลิตมาใช้จำนวน 3 เทคโนโลยี ประกอบด้วย การจัดการน้ำ ธาตุอาหารและเขตกรรมที่เหมาะสมในการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เทคโนโลยีการป้องกันกำจัด หนอนกระทู้ข้าวโพดลายจุด และการจัดการธาตุอาหารในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง โดยได้เผยแพร่เทคโนโลยีสู่กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ เกษตรกร และหน่วยงานวิจัยแล้ว

- ปี 2566 นำเทคโนโลยีการผลิตมาใช้ จำนวน 4 เทคโนโลยี ประกอบด้วย การจัดการปุ๋ยไนโตรเจนในการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ การจัดการระยะปลูกและการใช้ปุ๋ยไนโตรเจนที่เหมาะสม ในการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ลูกผสมพันธุ์ดีเด่น การป้องกันกำจัดหนอนกระทู้ข้าวโพดลายจุดในข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ โดยการคลุมเมล็ดและพันสารทางใบ และเทคนิค วิธีการ และอัตราพ่นสารป้องกันกำจัดหนอนกระทู้ข้าวโพดลายจุดที่เหมาะสม จากการพ่นด้วยอากาศยานไร้คนขับ โดยอยู่ระหว่างการวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผล

- ปี 2567 มีแผนจัดทำโครงการฯ โดยนำเทคโนโลยีมาใช้จำนวน 3 เทคโนโลยี ประกอบด้วย การจัดการน้ำ ธาตุอาหารและเขตกรรมที่เหมาะสมในการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ การควบคุม หนอนกระทู้ข้าวโพดลายจุดในข้าวโพดเลี้ยงสัตว์โดยใช้มวนพิฆาต และวิธีการที่เหมาะสมสำหรับการใช้อากาศยานไร้คนขับในการป้องกันกำจัดหนอนกระทู้ข้าวโพดลายจุด โดยอยู่ระหว่างการเสนอของบประมาณ

(2.2) กรมพัฒนาที่ดิน ในปี 2564 – 66 ดำเนินการส่งเสริมปลูกพืชปุ๋ยสดปรับปรุงบำรุงดิน ผลิตน้ำหมักชีวภาพ ถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการพัฒนาที่ดิน โดยมีผลการดำเนินงาน ดังนี้

- ปี 2564 ส่งเสริมปลูกพืชปุ๋ยสดปรับปรุงบำรุงดิน 1,700 ไร่ ผลิตน้ำหมักชีวภาพ 21,600 ลิตร ถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการพัฒนาที่ดิน 70 แปลง ส่งผลให้เกษตรกรสามารถลดต้นทุนการผลิตได้ ร้อยละ 20 และเพิ่มผลผลิตได้ ร้อยละ 10

- ปี 2565 ส่งเสริมปลูกพืชปุ๋ยสดปรับปรุงบำรุงดิน 5,280 ไร่ ผลิตน้ำหมักชีวภาพ 43,200 ลิตร บริการวิเคราะห์ดินและให้คำแนะนำฯ 192 ตัวอย่าง ถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการพัฒนาที่ดิน 74 แปลง ส่งผลให้เกษตรกรสามารถลดต้นทุนการผลิตได้ ร้อยละ 20 และเพิ่มผลผลิตได้ ร้อยละ 10

- ปี 2566 ส่งเสริมปลูกพืชปุ๋ยสดปรับปรุงบำรุงดิน 11,040 ไร่ ผลิตน้ำหมักชีวภาพ 106,800 ลิตร บริการวิเคราะห์ดินและให้คำแนะนำฯ 342 ตัวอย่าง ถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการพัฒนาที่ดิน 88 แปลง ส่งผลให้เกษตรกรสามารถลดต้นทุนการผลิตได้ ร้อยละ 20 และเพิ่มผลผลิตได้ ร้อยละ 10

(2.3) กรมส่งเสริมการเกษตร ในปี 2564 ได้ดำเนินกิจกรรมจัดทำแปลงเรียนรู้การจัดการศัตรูข้าวโพด จังหวัดดำเนินการจัดทำแปลงเรียนรู้การจัดการศัตรูข้าวโพด ในพื้นที่ 20 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดลพบุรี สระบุรี ราชบุรี กาญจนบุรี สระแก้ว เลย นครราชสีมา ชัยภูมิ เชียงใหม่ ลำพูน ลำปาง แพร่ น่าน พะเยา เชียงราย อุตรดิตถ์ ตาก นครสวรรค์ พิษณุโลก และเพชรบูรณ์ โดยเป็นพื้นที่ปลูกข้าวโพดที่มีขนาดพื้นที่ไม่น้อยกว่า 2 ไร่ เกษตรกรได้รับการถ่ายทอดความรู้และฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับการแนวทางป้องกันและกำจัดศัตรูข้าวโพดอย่างเหมาะสม ตั้งแต่การวางแผนการปลูกข้าวโพดและการจัดการศัตรูข้าวโพด การสำรวจแปลง การวินิจฉัยศัตรูข้าวโพดในแปลง และใช้วิธีการจัดการศัตรูข้าวโพดแบบผสมผสานอย่างเหมาะสมได้

(3) เกษตรกรที่ต้องการปรับเปลี่ยนมาปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ได้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยี ประกอบด้วยแนวทางในการดำเนินการ 2 แนวทาง ได้แก่ (1) ส่งเสริมการพัฒนาเครื่องจักรกลและอุปกรณ์ทางการเกษตรให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ และขนาดของพื้นที่ เช่น โดรนเพื่อการเกษตร และ (2) มีศูนย์กลางข้อมูลทางด้านการวิจัยและพัฒนา ทั้งนี้จากการสำรวจข้อมูลไม่มีหน่วยงานที่รายงานผลการดำเนินโครงการตามแนวทางดังกล่าวนี้

2.2) พันธกิจด้านการสร้างมูลค่าเพิ่มและเพิ่มศักยภาพอุตสาหกรรมในห่วงโซ่มูลค่า

ประกอบด้วยประเด็นยุทธศาสตร์ 2 ประเด็น ได้แก่ (1) วิจัย และส่งเสริมการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้ในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และ (2) เพิ่มมูลค่าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ทั้งระบบ จากการรวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สรุปผลการดำเนินโครงการภายใต้พันธกิจได้ ดังนี้

2.2.1) ประเด็นที่ 1 วิจัย และส่งเสริมการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้ในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

มีเป้าหมายในการดำเนินการ 2 เป้าหมาย ได้แก่ (1) นำเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมมาใช้ในการอุตสาหกรรมอาหารสัตว์ การสร้างผลิตภัณฑ์มูลค่าเพิ่ม และพลังงานชีวมวล ปีละ 10 เรื่อง ประกอบด้วยแนวทางในการดำเนินการ 1 แนวทาง คือ ส่งเสริมการนำเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมมาใช้ในการสร้างมูลค่าเพิ่มจากข้าวโพดเลี้ยงสัตว์และวัสดุเหลือใช้ มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 3 หน่วยงาน ได้แก่ อก. วว. และ สวทช. และ(2) ส่งเสริมการลงทุนแก่อุตสาหกรรมแปรรูปมูลค่าสูง ประกอบด้วยแนวทางในการดำเนินการ 1 แนวทาง

คือ สนับสนุนแหล่งเงินทุนวิจัยเกี่ยวกับการนำนวัตกรรมมาใช้ในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 4 หน่วยงาน ได้แก่ อก. วว. สวทช. และ สสว. ทั้งนี้จากการสำรวจข้อมูลไม่มีหน่วยงานที่รายงานผลการดำเนินโครงการตามเป้าหมายและแนวทางดังกล่าวนี้

2.2.2) ประเด็นที่ 2 เพิ่มมูลค่าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ทั้งระบบ

มีเป้าหมายในการดำเนินการ 1 เป้าหมาย คือ สร้างมูลค่าเพิ่มอย่างน้อยร้อยละ 5 จากการแปรรูปและวัสดุเหลือใช้ของข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ โดยเน้นการเพิ่มมูลค่าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในอุตสาหกรรมอาหารหรือเนื้อสัตว์ ประกอบด้วยแนวทางในการดำเนินการ 3 แนวทาง ได้แก่

(1) พัฒนาผลิตภัณฑ์ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์จากการแปรรูปให้มีความหลากหลาย ในอุตสาหกรรมอาหาร เนื้อสัตว์ และทางเลือกอื่น ๆ เช่น สกัตน้ำมัน/สกัตสารที่ใช้ทำเวชสำอาง/การเพิ่มโปรตีนหรือสารอาหารอื่น ๆ ในข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 3 หน่วยงาน ได้แก่ อก. วว. และ สวทช. ทั้งนี้จากการสำรวจข้อมูลไม่มีหน่วยงานที่รายงานผลการดำเนินโครงการตามแนวทางดังกล่าวนี้

(2) ส่งเสริมการนำวัสดุเหลือใช้จากการผลิตมาสร้างมูลค่าเพิ่ม เช่น บรรจุภัณฑ์จากขังและใบข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 3 หน่วยงาน ได้แก่ อก. วว. และ สวทช. ทั้งนี้จากการสำรวจข้อมูลไม่มีหน่วยงานที่รายงานผลการดำเนินโครงการตามแนวทางดังกล่าวนี้

(3) ส่งเสริมการใช้ปัจจัยการผลิตภายใต้แนวคิด BCG เช่น ลดการเผาและเพิ่มอินทรีย์วัตถุในดิน/การใช้ปัจจัยการผลิตตามมาตรฐาน GAP หรือ PGS มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 3 หน่วยงาน ได้แก่ กสก. สศก. และ วก. จากการสำรวจข้อมูลมีหน่วยงานที่รายงานผลการดำเนินโครงการในส่วนที่เกี่ยวข้อง 1 หน่วยงาน คือ สศก. โดยในปี 2567 ได้จัดทำโครงการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร โดยการศึกษาแนวทางการสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจจากการนำวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร รวมทั้งผลผลิตทางการเกษตรส่วนเกินมาใช้ประโยชน์ (สินค้าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์) ทั้งนี้อยู่ระหว่างดำเนินการ

2.3) พันธกิจด้านการเพิ่มศักยภาพการตลาด

ประกอบด้วยประเด็นยุทธศาสตร์ 2 ประเด็น ได้แก่ (1) การรักษาเสถียรภาพด้านราคา และสร้างหลักประกันให้เกษตรกร และ (2) การพัฒนาตลาดข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ภายในประเทศ จากการรวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สรุปผลการดำเนินโครงการภายใต้พันธกิจได้ ดังนี้

2.3.1) ประเด็นที่ 1 การรักษาเสถียรภาพด้านราคา และสร้างหลักประกันให้เกษตรกร

มีเป้าหมายในการดำเนินการ 3 เป้าหมาย ได้แก่ (1) สร้างหลักประกันรายได้ให้เกษตรกร/รักษาเสถียรภาพด้านราคา/เกษตรกรได้รับผลตอบแทนที่คุ้มค่ากับการลงทุน (2) การบริหารจัดการวัตถุดิบแหล่งพลังงานให้เพียงพอต่อความต้องการ และ (3) เกษตรกรมีอำนาจต่อรองและความสามารถในการบริหารจัดการผลผลิตหลังการเก็บเกี่ยว สรุปผลการดำเนินโครงการตามเป้าหมายของประเด็นยุทธศาสตร์ ดังนี้

(1) สร้างหลักประกันรายได้ให้เกษตรกร/รักษาเสถียรภาพด้านราคา/เกษตรกรได้รับผลตอบแทนที่คุ้มค่ากับการลงทุน ประกอบด้วยแนวทางในการดำเนินการ 3 แนวทาง ดังนี้

(1.1) การประกันรายได้เกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์และมาตรการคู่ขนานเพื่อรักษาเสถียรภาพราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มีหน่วยงานที่ร่วมดำเนินการ 3 หน่วยงาน ได้แก่ คน. ธ.ก.ส. และกสก. จากการสำรวจข้อมูล มีหน่วยงานที่รายงานผลการดำเนินโครงการ 2 หน่วยงาน คือ ธ.ก.ส. และกสก. สรุปผลดังนี้

- ปีการผลิต 2563/64 ครม. มีมติเห็นชอบเมื่อวันที่ 18 ส.ค. 2563 กลุ่มเป้าหมาย เกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ที่ขึ้นทะเบียนกับกรมส่งเสริมการเกษตร ราคาประกันความชื้นร้อยละ 14.5 ราคา 8.50 บาทต่อกิโลกรัม ระยะเวลาชดเชยรายได้ 12 เดือน (พ.ย. 2563 - ต.ค. 2564) วงเงินงบประมาณ 1,912.20 ล้านบาท โดยมีการชดเชยรายได้ให้เกษตรกร จำนวน 315,433 ครัวเรือน จำนวนเงิน 1,234.92 ล้านบาท

- ปีการผลิต 2564/65 ครม. มีมติเห็นชอบเมื่อวันที่ 25 ต.ค. 2564 กลุ่มเป้าหมาย เกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ที่ขึ้นทะเบียนกับ กสก. โดยมีการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปี 2564/65 จำนวน 388,243 ครัวเรือน 673,390 แปลง 6,387,784.82 ไร่ (วันที่เพาะปลูก 1 มี.ค. 2564 - 28 ก.พ. 2565) ราคาประกัน ความชื้น 14.5% ราคา 8.50 บ./กก. ระยะเวลาชดเชยรายได้ 12 เดือน (พ.ย. 2564 - ต.ค. 2565) วงเงินงบประมาณ 1,863.51 ล้านบาท ผลการดำเนินงาน ไม่มีการจ่ายชดเชยให้เกษตรกรเนื่องจากราคาเกณฑ์กลางอ้างอิงสูงกว่าราคาประกัน

- ปีการผลิต 2565/66 ครม. มีมติเห็นชอบเมื่อวันที่ 14 มี.ค. 2566 กลุ่มเป้าหมาย เกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ที่ขึ้นทะเบียนกับ กสก. โดยมีการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปี 2565/66 จำนวน 151,530 ครัวเรือน 247,329 แปลง 2,600,454.71 ไร่ (วันที่เพาะปลูก 1 มี.ค. 2565 - 28 ก.พ. 2566) ราคาประกัน ความชื้นร้อยละ 14.5 ราคา 8.50 บาทต่อกิโลกรัม ระยะเวลาชดเชยรายได้ 12 เดือน (พ.ย. 2565 - ต. 2566) วงเงินงบประมาณ 716.10 ล้านบาท ผลการดำเนินงาน ไม่มีการจ่ายชดเชยให้เกษตรกรเนื่องจากราคาเกณฑ์กลางอ้างอิงสูงกว่าราคาประกัน

(1.2) สนับสนุนให้มีการประกันภัยข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มีหน่วยงานที่ร่วมดำเนินการ 4 หน่วยงาน ได้แก่ คปภ. สศค. ธ.ก.ส. และ กสก. สรุปผลดังนี้

- ปีการผลิต 2564 กสก. ดำเนินการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปี 2564/65 จำนวน 388,243 ครัวเรือน 673,390 แปลง 6,387,784.82 ไร่ (วันที่เพาะปลูก 1 มีนาคม 2564 - 28 กุมภาพันธ์ 2565) โดยมี คน. และ ธ.ก.ส. ดำเนินโครงการประกันภัยข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มีเกษตรกรที่ทำประกันภัย 99,339 ราย พื้นที่ที่ทำประกันภัย จำนวน 1,595,262 ไร่ ค่าเบี้ยประกันภัย

รวมทั้งสิ้น 274.32 ล้านบาท การจ่ายค่าสินไหมทดแทนให้แก่เกษตรกร 3,485 ราย จำนวนพื้นที่ 26,064.51 ไร่ จำนวนเงิน 39.08 ล้านบาท

- ปีการผลิต 2565 กสก. ดำเนินการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปี 2565/66 จำนวน 151,530 ครัวเรือน 247,329 แปลง 2,600,454.71 ไร่ (วันที่เพาะปลูก 1 มี.ค. 2565 - 28 ก.พ. 2566 ข้อมูล ณ วันที่ 6 ต.ค. 2565) โดยมีคน. และ ธ.ก.ส. ดำเนินโครงการประกันภัยข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มีเกษตรกรที่ทำประกันภัย 75,726 ราย พื้นที่ที่ทำประกันภัย จำนวน 1,331,745.25 ไร่ ค่าเบี้ยประกันภัย รวมทั้งสิ้น 229.04 ล้านบาท การจ่ายค่าสินไหมทดแทนให้แก่เกษตรกร 2,715 ราย จำนวนพื้นที่ 16,329.57 ไร่ จำนวนเงิน 24.25 ล้านบาท

- ปีการผลิต 2566 ปีการผลิต 2566 คน. และ ธ.ก.ส. ดำเนินโครงการประกันภัยข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มีเกษตรกรที่ทำประกันภัย 71,539 ราย พื้นที่ที่ทำประกันภัย จำนวน 1,094,787.50 ไร่ ค่าเบี้ยประกันภัย รวมทั้งสิ้น 188.24 ล้านบาท การจ่ายค่าสินไหมทดแทนให้แก่เกษตรกร 1,285 ราย จำนวนพื้นที่ 7,245.71 ไร่ จำนวนเงิน 10.87 ล้านบาท

- คปภ. มีการดำเนินการ ดังนี้

- ปี พ.ศ. 2562 - 2566 ดำเนินการให้ความเห็นชอบกรมธรรม์ประกันภัยข้าวโพดเลี้ยงสัตว์และเบี้ยประกันภัย ซึ่งผลการรับประกันภัยโครงการประกันภัยข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ตั้งแต่ปีการผลิต 2562 - 2566 มีพื้นที่ที่ทำประกันภัยประมาณ 1-2 ล้านไร่ ในแต่ละปี ระบบประกันภัยได้จ่ายเงินชดเชยเกษตรกรที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ที่ได้รับความเสียหายจากภัยธรรมชาติซึ่งภัยดังกล่าว โดยผู้ว่าราชการจังหวัดได้มีการประกาศเป็นเขตการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน เป็นจำนวนเงินค่าสินไหมทดแทนมากกว่า 451 ล้านบาท ซึ่งการชดเชยดังกล่าวเพิ่มเติมจากการเยียวยาของภาครัฐ

- ปี พ.ศ. 2562 - ปัจจุบัน จัดทำโครงการ “อบรมความรู้ประกันภัย (Training for the Trainers)” ตั้งแต่ปี 2559 ซึ่งเป็นการให้ความรู้การประกันภัยข้าวนาปี และเพิ่มเติมการให้ความรู้การประกันภัยข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ในปี 2562 รวมถึงการผลิตสื่อเพื่อประชาสัมพันธ์โครงการในภาพรวมเชิงรุก เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจแก่เกษตรกรและเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการตามโครงการดังกล่าว ซึ่งได้ดำเนินการมาแล้วรวม 44 จังหวัด ครอบคลุม Trainers และเกษตรกรมากกว่า 10,000 ราย

(1.3) เพิ่มสภาพคล่องให้แก่สถาบันเกษตรกร/สหกรณ์การเกษตรโดยสนับสนุนสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำเพื่อรวบรวมรับซื้อ และการชดเชยดอกเบี้ยให้ผู้ประกอบการในการเก็บสต็อกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 3 หน่วยงาน ได้แก่ คน. ธ.ก.ส. และกสส. ทั้งนี้จากการสำรวจข้อมูล ไม่ได้รับรายงานผลการดำเนินโครงการตามแนวทางดังกล่าว

(2) การบริหารจัดการวัตถุดิบแหล่งพลังงานให้เพียงพอต่อความต้องการ ประกอบด้วยแนวทางในการดำเนินการ 2 แนวทาง ดังนี้

(2.1) มาตรการกำกับดูแลการนำเข้า/การกำหนดภาชี้นำเข้าวัตถุดิบแหล่งพลังงานให้มีความเหมาะสม มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 6 หน่วยงาน ได้แก่ คน. คต. กศก. สศค. กวก. และปศ. ทั้งนี้จากการสำรวจข้อมูล มีหน่วยงานที่รายงานผลการดำเนินงานที่เกี่ยวข้อง 1 หน่วยงาน คือ คต. โดยออกกฎหมายกำหนดมาตรการนำเข้าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ตามกรอบข้อตกลงองค์การการค้าโลก (WTO) และกรอบความตกลงเขตการค้าเสรีอาเซียน (AFTA) สำหรับปี 2567 ซึ่งเป็นไปตามมติ ครม. เมื่อวันที่ 26 ธันวาคม 2566 เพื่อให้ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมผลิตอาหารสัตว์ มีข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เพียงพอต่อความต้องการใช้จำนวน 2 ฉบับ ได้แก่

- ประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่อง การนำเข้าข้าวโพดที่ใช้เป็นวัตถุดิบอาหารสัตว์เข้ามาในราชอาณาจักรตามความตกลงภายใต้เขตการค้าเสรีอาเซียนสำหรับปี พ.ศ. 2567 พ.ศ. 2566

- ระเบียบกระทรวงพาณิชย์ว่าด้วยการออกหนังสือรับรองแสดงการได้รับสิทธิชำระภาษีตามพันธกรณีตามความตกลงการค้าเสรีภายใต้องค์การการค้าโลก (WTO) สำหรับสินค้าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ปี 2567 พ.ศ. 2566

(2.2) ส่งเสริมการใช้วัตถุดิบภายในประเทศเพื่อทดแทนการนำเข้า มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 6 หน่วยงาน ได้แก่ คน. คต. กศก. สศค. กวก. และปศ. ทั้งนี้จากการสำรวจข้อมูล ไม่ได้รับรายงานผลการดำเนินโครงการตามแนวทางดังกล่าว

(3) เกษตรกรมีอำนาจต่อรองและความสามารถในการบริหารจัดการผลผลิตหลังการเก็บเกี่ยว ประกอบด้วยแนวทางในการดำเนินการ 1 แนวทาง คือ ส่งเสริมการรวมกลุ่มที่เข้มแข็งเพื่อสร้างอำนาจการต่อรอง มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 4 หน่วยงาน ได้แก่ กศก. กสส. ธ.ก.ส. และคน. ทั้งนี้จากการสำรวจข้อมูล มีหน่วยงานที่รายงานผลการดำเนินงานที่เกี่ยวข้อง 2 หน่วยงาน ได้แก่ ธ.ก.ส. และคน. สรุปผล ดังนี้

(3.1) ธ.ก.ส. จัดทำโครงการสินเชื่อเพื่อรวบรวมข้าวโพดเลี้ยงสัตว์และสร้างมูลค่าเพิ่มโดยสถาบันเกษตรกร ดังนี้

(3.1.1) ปีการผลิต 2563/64 ตามมติ ครม. เมื่อวันที่ 18 ส.ค. 2563 มีเป้าหมายในการจ่ายสินเชื่อแก่ สหกรณ์การเกษตร กลุ่มเกษตรกร และวิสาหกิจชุมชน วงเงินสินเชื่อโครงการ 1,500 ล้านบาท โดยใช้แหล่งเงินทุนจาก ธ.ก.ส. ในอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 4 ต่อปี โดยคิดจากผู้กู้ร้อยละ 1 ต่อปี และรัฐบาลชดเชยให้ ธ.ก.ส. ร้อยละ 3 ต่อปี โดยจ่ายสินเชื่อตั้งแต่ 1 ก.ย. 2563 - 31 พ.ค. 2564 ผลการดำเนินงาน มีการจ่ายสินเชื่อ 23 แห่ง จำนวนเงิน 410.30 ล้านบาท

(3.1.2) ปีการผลิต 2564/65 ตามมติ ครม. เมื่อวันที่ 25 ต.ค. 2564 มีเป้าหมายในการจ่ายสินเชื่อแก่สหกรณ์การเกษตร กลุ่มเกษตรกร และวิสาหกิจชุมชน วงเงินสินเชื่อโครงการ

1,500 ล้านบาท โดยใช้แหล่งเงินทุนจาก ธ.ก.ส. อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 4 ต่อปี คิดจากผู้กู้ร้อยละ 1 ต่อปี และรัฐบาลชดเชยให้ ธ.ก.ส. ร้อยละ 3 ต่อปี โดยจ่ายสินเชื่อตั้งแต่ 1 ก.ย. 2564 - 31 พ.ค. 2565 ผลการดำเนินงาน มีการจ่ายสินเชื่อ 6 แห่ง จำนวนเงิน 49.10 ล้านบาท

(3.1.3.) ปีการผลิต 2565/66 ตามมติ ครม. เมื่อวันที่ 14 มี.ค. 2566 มีเป้าหมาย จ่ายสินเชื่อแก่สหกรณ์การเกษตร กลุ่มเกษตรกร และวิสาหกิจชุมชน วงเงินสินเชื่อโครงการ 1,000 ล้านบาท โดยใช้แหล่งเงินทุนจาก ธ.ก.ส. อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 4 ต่อปี คิดจากผู้กู้ร้อยละ 1 ต่อปี และรัฐบาลชดเชยให้ ธ.ก.ส. ร้อยละ 3 ต่อปี โดยจ่ายสินเชื่อตั้งแต่ 14 มี.ค. 2566 - 31 พ.ค. 2566 ผลการดำเนินงาน มีการจ่ายสินเชื่อ 1 แห่ง จำนวนเงิน 15.00 ล้านบาท

(3.1.4.) ปีการผลิต 2566/67 ตามมติ ครม. เมื่อวันที่ 7 พ.ย. 2567 มีเป้าหมายในการจ่ายสินเชื่อแก่สหกรณ์การเกษตร กลุ่มเกษตรกร และวิสาหกิจชุมชน วงเงินสินเชื่อโครงการ 1,000 ล้านบาท โดยใช้แหล่งเงินทุนจาก ธ.ก.ส. อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 4.50 ต่อปี คิดจากผู้กู้ร้อยละ 1 ต่อปี และรัฐบาลชดเชยให้ ธ.ก.ส. ร้อยละ 3.50 ต่อปี โดยจ่ายสินเชื่อตั้งแต่ 7 พ.ย. 2566 - 31 พ.ค. 2567 ผลการดำเนินงาน (ข้อมูล ณ วันที่ 29 มี.ค. 2567) มีการจ่ายสินเชื่อ 5 แห่ง จำนวนเงิน 36.15 ล้านบาท

(3.2) คน. จัดทำโครงการสินเชื่อเพื่อรวบรวมข้าวโพดเลี้ยงสัตว์และสร้างมูลค่าเพิ่ม โดยสถาบันเกษตรกร ผลการดำเนินงาน ดังนี้

(3.2.1) ปีการผลิต 2564/65 สถาบันเกษตรกร 6 ราย เก็บสต็อก 0.017 ล้านตัน ให้สินเชื่อ 49.10 ล้านบาท

(3.2.2) ปีการผลิต 2565/66 สถาบันเกษตรกร 1 ราย เก็บสต็อก 0.017 ล้านตัน ให้สินเชื่อ 15 ล้านบาท

(3.2.3) ปีการผลิต 2566/67 สถาบันเกษตรกร 4 ราย เก็บสต็อก 0.004 ล้านตัน ให้สินเชื่อ 39.94 ล้านบาท

2.3.2) ประเด็นที่ 2 การพัฒนาตลาดข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ภายในประเทศ

(1) มีระบบการซื้อขายที่มีมาตรฐานและมีความเป็นธรรมตลอดห่วงโซ่ ประกอบด้วยแนวทางในการดำเนินการ 1 แนวทาง คือ ส่งเสริมให้มีมาตรฐานในการกำหนดราคาซื้อขายที่เหมาะสม มีความสอดคล้องตลอดห่วงโซ่อุปทาน ตั้งแต่ต้นน้ำ - ปลายน้ำ มีหน่วยงานที่ร่วมดำเนินการ 4 หน่วยงาน ได้แก่ กสท., กสส., ธ.ก.ส. และคน. จากการสำรวจข้อมูล ไม่มีหน่วยงานที่รายงานผลการดำเนินโครงการตามแนวทางดังกล่าวนี้

(2) เชื่อมโยงตลาดผู้ซื้อผู้ขายในประเทศ ประกอบด้วยแนวทางในการดำเนินการ 3 แนวทาง ดังนี้

(2.1) การจัดการตลาดข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เชื่อมโยงผู้ประกอบการรับซื้อทั้งในและนอกพื้นที่จังหวัด เพิ่มศักยภาพการแข่งขันด้านราคารับซื้อข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มีหน่วยงานที่ร่วมดำเนินการ 3 หน่วยงาน ได้แก่ คน. สภาเกษตรกรแห่งชาติ และสมาคมผู้ผลิตอาหารสัตว์ไทย จากการสำรวจข้อมูล มีหน่วยงานที่รายงานผลการดำเนินโครงการ 1 หน่วยงาน คือ คน. สรุปผลดังนี้

- ปี พ.ศ. 2565 - 2566 คน. ร่วมกับ กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ และสำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ กรุงย่างกุ้ง จัดเจรจาเชื่อมโยงซื้อ-ขายข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ของเมียนมา ระหว่างผู้ซื้อไทย (ผู้ผลิตอาหารสัตว์และผู้เลี้ยงปศุสัตว์) กับผู้ขายของเมียนมา นอกจากนี้ คน. ได้ประสานเชื่อมโยงการซื้อขายข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในประเทศ ระหว่างสมาคมผู้เลี้ยงไก่ไข่กับสมาคมการค้าพืชไร่ สมาคมชาวนาไร้มันสำปะหลังแห่งประเทศไทย และสภาเกษตรกรแห่งชาติ มีการตกลงซื้อขายข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปริมาณ 1,800 ตัน

- ปี พ.ศ. 2566 - 2567 กรมการค้าภายในจัดทำโครงการเพิ่มช่องทางตลาดข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อแก้ไขราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ที่เกษตรกรขายได้ให้มีราคาสูงขึ้น และเพิ่มช่องทางการตลาดจากเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์โดยผ่านผู้รับซื้อ เป็นการกระตุ้นกลไกตลาดช่วงผลผลิตออกมาก โดยมีเป้าหมายพื้นที่รวบรวมผลผลิตในจังหวัดภาคเหนือ/หรือ จังหวัดที่มีผลผลิตออกมาก แต่มีผู้รับซื้อน้อยราย ระยะเวลารวบรวมรับซื้อ ระหว่างวันที่ 23 ธ.ค. 2566 – 10 มกราคม 2567 มีผลการดำเนินการ (1) จุดรวบรวมที่อนุมัติให้เข้าโครงการ หยกพืชผลการเกษตร อ.เวียงสา จ.น่าน และวิสาหกิจชุมชนกลุ่มออมทรัพย์สถาบันการเงินบ้านม่วงใหม่ อ.ภูเพียง จ.น่าน (2) มีปริมาณการรับซื้อ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ 2,599.82 ตัน คิดเป็นร้อยละ 6.50 ของปริมาณเป้าหมาย 40,000 ตัน (3) มูลค่ารวม 25.19 ล้านบาท และ (4) จำนวนเกษตรกร 216 ราย

(2.2) ผลักดันการใช้สัญญาข้อตกลงมาตรฐานผ่านระบบตลาดข้อตกลง มีหน่วยงานที่ร่วมดำเนินการ 3 หน่วยงาน ได้แก่ คน. สภาเกษตรกรแห่งชาติ และสมาคมผู้ผลิตอาหารสัตว์ไทย จากการสำรวจข้อมูล ไม่มีหน่วยงานที่รายงานผลการดำเนินโครงการตามแนวทางดังกล่าวนี้

(2.3) พัฒนาระบบตลาดที่เชื่อมโยงผลผลิตของเกษตรกรกับผู้รับซื้อ มีหน่วยงานที่ร่วมดำเนินการ 3 หน่วยงาน ได้แก่ คน. สภาเกษตรกรแห่งชาติ และสมาคมผู้ผลิตอาหารสัตว์ไทย จากการสำรวจข้อมูล ไม่มีหน่วยงานที่รายงานผลการดำเนินโครงการตามแนวทางดังกล่าวนี้

ส่วนที่ 4
อินโฟกราฟิกส์ (Infographics)

แผนแม่บทเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น

สาระสำคัญของโครงการ

วัตถุประสงค์ของโครงการ: รวบรวม อนุรักษ์ ส่งเสริม พัฒนา เพิ่มประสิทธิภาพและมูลค่าของสินค้าอัตลักษณ์เฉพาะถิ่น พัฒนาฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นและนวัตกรรมด้านการเกษตรให้มีความสมบูรณ์ ตลอดจนช่องทางการตลาด และสร้างเครือข่ายผู้ผลิตสินค้าอัตลักษณ์พื้นถิ่น

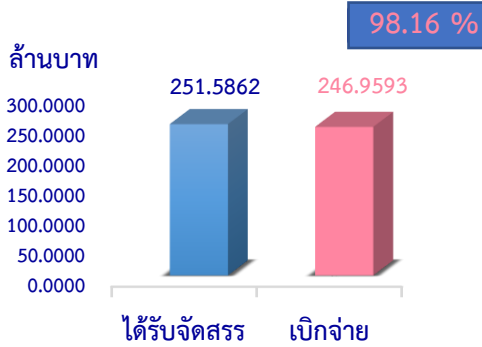
การติดตาม: สอบถามเจ้าหน้าที่ 14 ราย และเกษตรกร 138 ราย จังหวัดอุดรธานี ขอนแก่น สุรินทร์ ระยอง จันทบุรี สระแก้ว ฉะเชิงเทรา นครสวรรค์ อุทัยธานี ชัยนาท สุพรรณบุรี เชียงใหม่ ลำพูน และสุโขทัย

กลุ่มเป้าหมาย: การส่งเสริมทางด้านองค์ความรู้ในการผลิตสินค้าเกษตรอัตลักษณ์ที่เหมาะสมกับพื้นที่ ใน 5 ชนิดสินค้า ได้แก่ ข้าว ไม้ผล ผ้าไหม ปศุสัตว์ และประมง และตรวจรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ผ้าไหมไทย (ตรานกยูงพระราชทาน)

หน่วยงานรับผิดชอบ: กข. กวก. กสท. กสส. กป. ปศ. และ มม.

งบประมาณ: 251.5862 ล้านบาท

ผลการเบิกจ่าย

ผลการดำเนินงาน

- ถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกร จำนวน 6,157 ราย
  - พัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่ จำนวน 66 ราย
  - ส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นในสถาบันเกษตรกร จำนวน 57 แห่ง
  - ตรวจสอบรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ผ้าไหมไทย (ตรานกยูงพระราชทาน) จำนวน 250,567.66 เมตร คิดเป็นมูลค่า 642.9742 ล้านบาท
  - ส่งเสริมช่องทางการจำหน่ายผ้าไหมและผลิตภัณฑ์จากหม่อนไหม 18 ครั้ง
  - รายได้จากการจำหน่ายสินค้าหม่อนไหมคิดเป็นมูลค่า 14.1694 ล้านบาท
- 95.67 %

ผลการติดตามในพื้นที่

ผลลัพธ์ของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

เกษตรกร 100.00%
นำความรู้ไปใช้ประโยชน์
ความรู้อันดับมากที่สุด
(4.54 คะแนน)

ทุเรียนวังหัว 15.32 %
ราคา 142.22 บาท/กก.
ปริมาณการผลิต 1,382.91 กก./ไร่/ปี

มะม่วงมหาชนก 20.87 %
ราคา 27.80 บาท/กก.
ปริมาณการผลิต 1,155.40 กก./ไร่/ปี

ผ้าไหมไทยบ้านเชิงะ
ราคา 1,147 บาท/เมตร
ปริมาณการผลิต 73.33 เมตรต่อปี
รายได้ 84,109.51 บาท/ปี

ข้าวหอมมะลิ 105 จ.สุรินทร์
ราคาสินค้า 16.79 บาท/กก.
ปริมาณการผลิต 322.14 กก./ไร่/ปี

ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ

- ปศ. ได้รับการจัดสรรงบประมาณล่าช้า ทำให้การดำเนินกิจกรรมไม่เป็นไปตามแผน
- เกษตรกรส่วนใหญ่มีแหล่งน้ำสำหรับทำการเกษตรไม่เพียงพอ เนื่องจากอ่างเก็บน้ำในชุมชนต้นเงิน
- เกษตรกรที่ได้รับการส่งเสริมความรู้แล้ว ต้องการตรวจรับรองมาตรฐานสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) แต่ไม่ทราบว่าต้องติดต่อหน่วยงานใด มีขั้นตอนอย่างไร เนื่องจาก กข. มีหน้าที่เข้ามาส่งเสริมการผลิตสินค้า GI และเตรียมความพร้อมในการตรวจรับรองมาตรฐาน GI
- เกษตรกรผู้ผลิตผ้าไหม/ผ้าฝ้าย ส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ ใช้เวลาว่างทอผ้าเป็นอาชีพเสริม มีการผลิตผ้าไหมแบบดั้งเดิม จึงไม่มีการเปลี่ยนแปลงด้านราคาจำหน่าย และเกษตรกรยังไม่เห็นถึงความสำคัญในการขอรับรองมาตรฐานตรานกยูงพระราชทาน

ความพึงพอใจ

เจ้าหน้าที่ 4.40 คะแนน
(มากที่สุด)

เกษตรกร 4.72 คะแนน
(มากที่สุด)

สาระสำคัญของโครงการ

วัตถุประสงค์ของโครงการ : บริหารจัดการฐานทรัพยากรทางการเกษตรและระบบการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมการผลิตในระบบเกษตรกรรมยั่งยืน พัฒนาระบบและตรวจรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร สนับสนุนเกษตรกร ชุมชน ผู้ประกอบการผลิตสินค้าที่มีคุณภาพมาตรฐาน

เป้าหมาย: สินค้าเกษตรปลอดภัยมีมูลค่าเพิ่มขึ้น **หน่วยงานรับผิดชอบ:** พต. กข. กสก. กสส. ปศ. กป. มม. มกอช. ตส. สศก. ส.ป.ก. และ สป.กษ.

งบประมาณ: 1,023.1315 ล้านบาท

การติดตาม: สอบถามเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการระดับจังหวัด และเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

ผลการเบิกจ่าย

ผลการดำเนินงาน : ความสำเร็จ 106.92 %

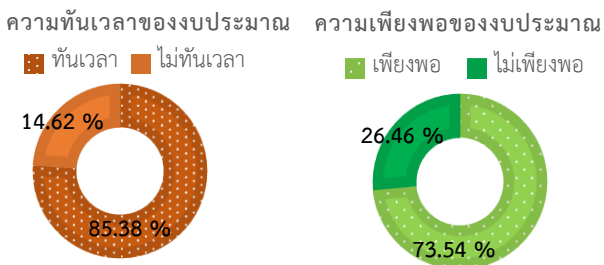

- ถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านเกษตรอินทรีย์ เกษตรทฤษฎีใหม่ การใช้สารชีวภัณฑ์ และแมลงศัตรูธรรมชาติทดแทน และด้านระบบมาตรฐานสินค้าเกษตร 44,988 ราย
- สนับสนุนปัจจัยการผลิตด้านปุ๋ยสัตว์ 1,002 รายการ และสนับสนุนปัจจัยสำหรับการป้องกันศัตรูพืช เช่น จุลินทรีย์ แมลงศัตรูพืช
- ตรวจรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร 552 ราย 89,363 แห่ง และตรวจติดตามกำกับดูแล 15,000 ราย
- เกษตรผสมผสาน มีการถ่ายทอดองค์ความรู้การจัดการทำบัญชีต้นทุนอาชีพ 800 ราย ครบตามเป้าหมาย สร้างกระบวนการเรียนรู้และจัดทำแปลงต้นแบบ 4 แปลง

ผลการติดตามในพื้นที่

ผลการดำเนินงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

ผลลัพธ์ของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ
ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

อัตราการขยายตัวมูลค่าสินค้า :
เกษตรกรที่ทำเกษตรทฤษฎีใหม่

47.89%

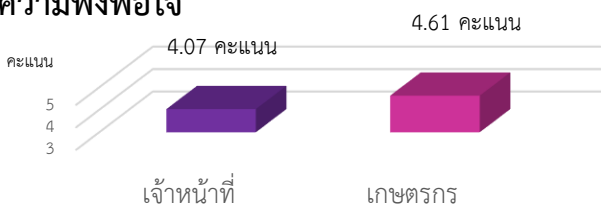
รวมทุกราย 1,209,830 บาท/ปี >> 1,789,180 บาท/ปี

อัตราการขยายตัวมูลค่าสินค้าเกษตร : เกษตรกรที่ได้รับรองมาตรฐาน GAP

หน่วย : ล้านบาท

สินค้า	ก่อน	หลัง	ร้อยละ
1. พืช	1.020	1.398	37.03
2. ประมง	2.5867	2.709	4.75
3. ปศุสัตว์	8.036	7.201	-10.40
เฉลี่ย	4.411	4.243	- 3.80

ความพึงพอใจ

ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ

- ควรมีการส่งเสริมทำเกษตรอินทรีย์อย่างต่อเนื่องอย่างน้อย 3 ปี และควรมีการจำแนกกลุ่มเป้าหมายในการส่งเสริมให้ชัดเจน
- เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ มีอุปสรรคต่อการเข้าใจเนื้อหาองค์ความรู้ และไม่คอยจดบันทึกข้อมูล ดังนั้นควรแนะนำถึงความสำคัญในการจดบันทึก ตลอดจนประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและการสื่อสารเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการถ่ายทอดความรู้

แผนแม่บทย่อยเกษตรชีวภาพ

สาระสำคัญของโครงการ

วัตถุประสงค์ของโครงการ : ใช้ประโยชน์จากการอนุรักษ์ทรัพยากรชีวภาพ พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ และเชื้อจุลินทรีย์ เพื่อนำไปสู่การผลิตและขยายผลเพิ่มมูลค่า สนับสนุนการผลิต แปรรูปสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์จากฐานเกษตรกรรม และฐานทรัพยากรชีวภาพ ส่งเสริมการปลูกสมุนไพรให้เป็นพืชเศรษฐกิจตามความเหมาะสมในแต่ละพื้นที่ มุ่งแปรรูปสู่ตลาดอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร

เป้าหมาย: สินค้าเกษตรชีวภาพมีมูลค่าเพิ่มขึ้น **หน่วยงานรับผิดชอบ:** กข. กสก. ปศ. กวก. กสส. กป. สศก. และ ส.ป.ก.

งบประมาณ: 49.5066 ล้านบาท

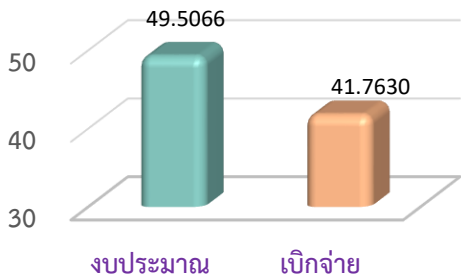
การติดตาม: สอบถามเจ้าหน้าที่ และเกษตรกร ในพื้นที่ 30 จังหวัด 8 หน่วยงาน

ผลการเบิกจ่าย

ล้านบาท.

84.36 %

ผลการดำเนินงาน : ผลความสำเร็จ 106.36%

- ถ่ายทอดองค์ความรู้ ส่งเสริมพัฒนาผลิตภัณฑ์จากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร 15,420 ราย เพิ่มศักยภาพการจัดการฟางข้าวหลังการเก็บเกี่ยว 40 ไร่ พัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปจากวัสดุเหลือใช้ข้าว 1 ผลิตภัณฑ์ ระบบการจัดการวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพ 3 ระบบ สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร นำผลพลอยได้หรือวัสดุเหลือใช้มาใช้ประโยชน์ 119 แห่ง พัฒนาเทคโนโลยีนวัตกรรมการบริหารจัดการวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรเป็นอาหารสัตว์ ให้เกษตรกร 7,409 ราย
- พัฒนาศักยภาพกลุ่มผู้ผลิตสมุนไพร 1,100 ราย กลุ่มแมลงเศรษฐกิจ 700 ราย ครอบคลุมเป้าหมาย สนับสนุนโรงอบพลังงานแสงอาทิตย์ต้นทุนต่ำ 5 แห่ง ถ่ายทอดความรู้การผลิตสินค้าและดูแลโรงอบ 270 ราย และการจัดการแปรรูปด้วยโรงอบฯ 1,070 ราย

ผลการติดตามในพื้นที่

ผลลัพธ์ของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

- สหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร เกษตรกรนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ ร้อยละ 91.36
- เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น เฉลี่ยร้อยละ 86.05
- แปรรูปจากวัสดุเหลือใช้จากฟางข้าว มีมูลค่าเพิ่ม 2.58 บาท/กก.
- ผลผลิตเฉลี่ยต่อหน่วยเพิ่มขึ้น ร้อยละ 82.95
- ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อหน่วยลดลง ร้อยละ 40.73
- มูลค่าสินค้าสมุนไพรและแมลงเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น ร้อยละ 38.88

ความพึงพอใจ

คะแนน

ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ

- หน่วยงานที่รับผิดชอบ ควรจัดทำฐานข้อมูลวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร เพื่อการจัดการที่เหมาะสมระยะต่อไป
- กวก. กข. กสก. ใช้พัฒนาเทคโนโลยีสมัยใหม่ในการแปรรูปเพิ่มมูลค่า พัฒนาช่องทางตลาดสมัยใหม่ ตลาดออนไลน์
- ส.ป.ก. ควรเร่งรัดการจัดสร้างโรงอบฯ และ ปศ. ควรทำสัญญาเยี่ยมเครื่องจักรทำอาหารสัตว์ให้ทันฤดูกาล การใช้ของเกษตรกร
- กวก. กสส. ควรสนับสนุนให้สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร เป็นแหล่งรวบรวมการใช้ประโยชน์และเพิ่มมูลค่าจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร

แผนแม่บทย่อยเกษตรแปรรูป

สาระสำคัญของแผนแม่บทย่อย

แนวทางการพัฒนา: 1) ส่งเสริมการพัฒนาและใช้วัตถุดิบและผลิตผลทางการเกษตรที่เชื่อมโยงไปสู่กระบวนการแปรรูปในอุตสาหกรรมต่อเนื่องที่เกี่ยวข้อง 2) ส่งเสริมการแปรรูปโดยประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม รวมถึงองค์ความรู้และภูมิปัญญาที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพในการแปรรูป 3) สนับสนุนการนำเทคโนโลยี นวัตกรรมสมัยใหม่มาใช้ในกระบวนการผลิตหลังการเก็บเกี่ยวและการแปรรูป และ 4) ส่งเสริมการสร้างตราสินค้า และขยายช่องทางการตลาดด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ

กลุ่มเป้าหมาย: สถาบันเกษตรกรที่ทำธุรกิจแปรรูปสินค้าเกษตร/ประมงในพื้นที่ 77 จังหวัด

งบประมาณ: 90.5998 ล้านบาท

หน่วยงานรับผิดชอบ: กรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมการข้าว กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กรมส่งเสริมการเกษตร กรมประมง
การติดตาม: สํารวจข้อมูลจากในระดับพื้นที่เจ้าหน้าที่สำนักงานสหกรณ์จังหวัด สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์จังหวัด และสำนักงานเกษตรจังหวัด ประธาน เจ้าหน้าที่ และสมาชิกสถาบันเกษตรกรในพื้นที่ 29 จังหวัด รวมทั้งสอบถามเจ้าหน้าที่กองพัฒนาผลิตภัณฑ์ข้าว กรมการข้าว และกองวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีอุตสาหกรรมสัตว์น้ำ กรมประมง

ผลการเบิกจ่ายและผลการดำเนินงาน

ได้รับ/เป้าหมาย

90.5998 ล้านบาท

354 แห่ง/เกษตรกร 3,960 ราย

232 ผลิตภัณฑ์

เบิกจ่าย/ผลการดำเนินงาน

88.8161 ล้านบาท

354 แห่ง/เกษตรกร 4,088 ราย

256 ผลิตภัณฑ์

ผลการดำเนินงาน

- ▶ ประธาน เจ้าหน้าที่ และเกษตรกรสมาชิกสถาบันเกษตรกรได้รับการฝึกอบรม อาทิ การสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตผล การแปรรูปผลิตภัณฑ์ให้หลากหลาย การถนอมอาหาร
- ▶ ผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าเกษตรได้รับการพัฒนา อาทิ ข้าวสาร ข้าวฮาง ข้าวกล้องงอก ข้าวแต่น้ำแดงโม ข้าวตั้งเพื่อสุขภาพ

ผลการติดตามในพื้นที่

ผลลัพธ์

- ▶ มูลค่าการจำหน่ายสินค้าเพิ่มขึ้นเฉลี่ย 67.24%

ความพึงพอใจ

- ▶ ประธาน เจ้าหน้าที่ และสมาชิกสถาบันเกษตรกรพึงพอใจต่อโครงการ ระดับ “มากที่สุด” (4.90 คะแนน)

ข้อค้นพบ

และ
ข้อเสนอแนะ

- ▶ การดำเนินโครงการ โดยการให้องค์ความรู้และการสนับสนุนปัจจัยการผลิต ทำให้กลุ่มได้รับความรู้มากขึ้นส่งผลให้ต้นทุนและค่าใช้จ่ายในการผลิตลดลง อย่างไรก็ตาม การให้องค์ความรู้และการสนับสนุนปัจจัยการผลิตที่มาในระยะเวลาที่ไม่พร้อมกัน ส่งผลให้ไม่มีความต่อเนื่องในการนำองค์ความรู้ไปใช้ในทางปฏิบัติ สมาชิกลิ้มลององค์ความรู้ที่ได้รับก่อนมีการนำไปใช้ในการปฏิบัติจริง
- ▶ ควรมีการสนับสนุนกับหลายกลุ่มมากขึ้นและอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้กลุ่มมีความชำนาญในการดำเนินงานธุรกิจ ทั้งในเรื่องของงบประมาณอุดหนุนจากแหล่งต่าง ๆ เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมให้กับกลุ่ม ปัจจัยการผลิต/เครื่องมือ/เครื่องจักรทุนแรงต่าง ๆ โครงสร้างพื้นฐานที่ได้มาตรฐาน ข้อมูล/องค์ความรู้ใหม่ ๆ ที่ตรงกับความต้องการของกลุ่ม การต่อยอดแปรรูป/ออกแบบผลิตภัณฑ์ใหม่ การประชาสัมพันธ์/โปรโมทผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม

สาระสำคัญของโครงการ

วัตถุประสงค์ของโครงการ: เพื่อพัฒนาเกษตรกรต้นแบบหรือแปลงต้นแบบให้เป็นจุดเรียนรู้ที่มีการนำเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมเกษตรมาปรับใช้ สร้างการรับรู้แก่เกษตรกรให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการแปลงด้วยเกษตรอัจฉริยะ และสร้างช่างเกษตรท้องถิ่นประจำแปลงใหญ่ สร้างเครือข่ายบริการเครื่องจักรกลทางการเกษตร รวมทั้งผลิต/กระจายสัตว์น้ำพันธุ์ดีสู่เกษตรกร

กลุ่มเป้าหมาย: แปลงต้นแบบ 11 แปลง/อัจฉริยะข้าว 150 ไร่ / ระบบข้อมูลข้าว 1 ระบบ/ระบบผลิตข้าว 1 งาน / ถ่ายทอดความรู้สู่เกษตรกร 5,000 ราย / สร้างเครือข่ายเครื่องจักรกล 8 เครือข่าย/ผลิต,กระจายสัตว์น้ำพันธุ์ดีสู่เกษตรกร 802,200 ตัว

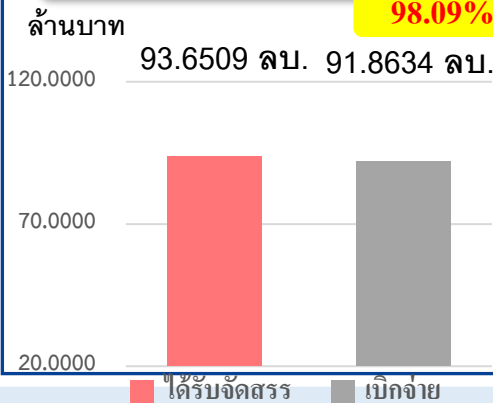
หน่วยงานรับผิดชอบ: กสท. กข. กวก. และกป.

งบประมาณ: 93.6509 ล้านบาท

การติดตาม: สอบถามเจ้าหน้าที่ และเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรอัจฉริยะ 11 จังหวัด

ผลการเบิกจ่าย

98.09%

ผลการดำเนินงาน

ผลความสำเร็จ

98.33 %

- พัฒนาแปลงต้นแบบ 11 แปลง

- เพิ่มพื้นที่ข้าวด้วยเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ 150 ไร่

- พัฒนาระบบการผลิตข้าวด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลเกษตรแม่นยำสูง 5 ชนิดข้อมูล

- ถ่ายทอดความรู้สู่เกษตรกรครบ 5,000 ราย

- สร้างเครือข่ายเครื่องจักรกลแล้ว 8 เครือข่าย

- ผลิตและกระจายสัตว์น้ำพันธุ์ดี 804,000 ตัว

ผลการติดตามในพื้นที่

ผลลัพธ์ของโครงการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

เปรียบเทียบแปลงเรียนรู้กับแปลงทั่วไป

สับปรอดผลสด มูลค่าสินค้า +100% ผลผลิต +100%

เปรียบเทียบแปลงเกษตรกรต้นแบบกับแปลงเกษตรกรทั่วไป

1. ปาล์มน้ำมัน มูลค่าสินค้า +35.48% ผลผลิต +35.48%
2. ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มูลค่าสินค้า +27.18% ผลผลิต +53.33%
3. ปลาหมอชุมพร มูลค่าสินค้า +70.95% ผลผลิต + 70.95%

ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ

- งบประมาณเบิกจ่ายไม่ทันในฤดูกาลเพาะปลูกของเกษตรกรในพื้นที่
- เทคโนโลยีบางชนิดมีราคาค่อนข้างสูง และบางพื้นที่ยังไม่มีการใช้เทคโนโลยี ส่งผลให้ไม่เกิดการใช้เทคโนโลยีในการผลิตอย่างต่อเนื่อง
- เกษตรกรยังขาดแหล่งเงินทุนสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีและเครื่องจักรกลทางการเกษตร

- ควรมีการบูรณาการความร่วมมือทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐและเอกชนในการดำเนินการโครงการและจัดหาแหล่งเงินทุนสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีและเครื่องจักรกลทางการเกษตรเพื่อให้โครงการภายใต้แผนฯเกิดประสิทธิภาพสูงสุดแก่เกษตรกร

ความพึงพอใจ

เจ้าหน้าที่ 3.76 คะแนน

เกษตรกร 4.61 คะแนน

สาระสำคัญของโครงการ

วัตถุประสงค์ของโครงการ: เพิ่มประสิทธิภาพและการจัดการฐานทรัพยากรทางการเกษตร อนุรักษ์และรักษาฐานทรัพยากรทางการเกษตรที่สำคัญ สร้างความมั่นคงอาหารให้กับครัวเรือนเกษตรกรและชุมชน พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ และการเฝ้าระวังและเตือนภัยสินค้าเกษตร ส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกร วิจัยพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมสนับสนุนภาคเกษตร พัฒนาคุณภาพมาตรฐานสินค้าและผลิตภัณฑ์ ส่งเสริมด้านการตลาดสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์การเกษตร อำนวยความสะดวกทางการค้าและพัฒนาระบบโลจิสติกส์การเกษตร

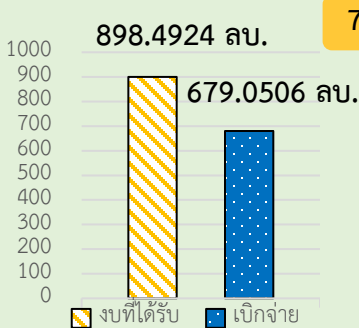
เป้าหมาย: 1. ประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรต่อหน่วยมีการปรับตัวเพิ่มขึ้น 2. สถาบันเกษตรกร (สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน และกลุ่มเป้าหมาย) ที่ขึ้นทะเบียนกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีความเข้มแข็งในระดับมาตรฐานเพิ่มขึ้น

หน่วยงานรับผิดชอบ: กสก. กข. ปศ. กป. มม. กวก. กสส. ตส. พต. ส.ป.ก. มกอช. กยท. และ สป.กษ.

งบประมาณ: 898.4924 ล้านบาท

การติดตาม: สอบถามเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการระดับจังหวัด และเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

ผลการเบิกจ่าย

- สถาบันเกษตรกรขาดความพร้อมในการจัดตั้งโรงงานแปรรูปในปีงบประมาณ พ.ศ.2567
- ส.ป.ก.มีการทบทวนแหล่งเงินงบประมาณ ทำให้ต้องชะลอการดำเนินงานเพื่อปรับแผนให้สอดคล้องกับค่าของงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ.2567 และมีการขยายระยะเวลาการดำเนินงานในส่วนของงบลงทุน ทำให้การเบิกจ่ายไม่เป็นไปตามเป้าหมาย

ผลการดำเนินงาน

108.68%

- ถ่ายทอดความรู้/เทคโนโลยี 20,107 ราย (101.79%) และ 2,948 แปลง (100.61%)
- พัฒนาศักยภาพสหกรณ์ภาคการเกษตร 222 แห่ง (111.00%)
- สนับสนุนการปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสม 64,559 ไร่ (97.90%)
- จัดทำโครงการ/กิจกรรมภายใต้แผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน 1,239 แผน (141.12%)

ผลการติดตามในพื้นที่

ความพึงพอใจ (เต็ม 5 คะแนน) >>

เจ้าหน้าที่ 4.13 คะแนน (มาก)

เกษตรกร 4.49 คะแนน (มากที่สุด)

ผลลัพธ์ของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

- เกษตรกร/สถาบันเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ **ร้อยละ 96.56 นำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์แล้ว**
- เกษตรกรปรับเปลี่ยนกิจกรรมการผลิตให้เหมาะสมกับพื้นที่ และเกษตรกรที่รวมกลุ่มแบบแปลงใหญ่สามารถลดต้นทุน เพิ่มรายได้ และ**มูลค่าผลผลิตเพิ่มขึ้นร้อยละ 48.90**

- สหกรณ์ภาคการเกษตรที่เข้าร่วมโครงการทุกแห่งสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ **ร้อยละ 95.95 สามารถเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตรที่ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการบริหารจัดการผลผลิตทางการเกษตรระดับชุมชนได้**
- โครงการหรือแผนธุรกิจรายสินค้าของหมู่บ้านได้รับการขับเคลื่อนเพื่อเสนอของบประมาณ 107 โครงการ

ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ

1. โครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map) - พต. ควรปรับปรุงฐานข้อมูลเกษตรกรให้แล้วเสร็จก่อนไตรมาสที่ 1 เพื่อหน่วยงานบูรณาการสามารถนำไปใช้ประโยชน์ จัดสรรงบประมาณก่อนการปลูกข้าว และควรส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรรายเดิมอย่างต่อเนื่อง
2. โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ จัดสรรงบประมาณให้เพียงพอเพื่อเพิ่มศักยภาพให้กลุ่มเกษตรกรอย่างเต็มประสิทธิภาพ ส่งเสริมแหล่งน้ำ ตลาดรับซื้อผลผลิต
3. โครงการยกระดับสถาบันเกษตรกรให้เป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร ควรปรับปรุงแบบการอบรมโดยเน้นการอบรมเชิงปฏิบัติการให้มีการฝึกปฏิบัติ และเพิ่มระยะเวลาการอบรมหลักสูตรที่มีเนื้อหาซับซ้อน สนับสนุนพัฒนาศักยภาพสหกรณ์เดิมเพื่อให้เกิดการพัฒนาต่อเนื่อง
4. โครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง ควรชี้แจงให้กลุ่มเกษตรกรเห็นความสำคัญของแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน และให้เชื่อมโยงแผนชุมชน ให้ความรู้ในการขอแหล่งเงินสินเชื่อ

ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2567

ส่วนที่ 5

หน่วยงานของศูนย์ประเมินผล สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
ที่รับผิดชอบในการติดตาม

**หน่วยงานของศูนย์ประเมินผล สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
ที่รับผิดชอบในการติดตาม**

1. หน่วยงานที่รวบรวมแผนแม่บทย่อย
  - 1.1 แผนแม่บทย่อยเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น
    - ส่วนประเมินผลการพัฒนาด้านปศุสัตว์และประมง โทรศัพท์ 0 2579 2670
  - 1.2 แผนแม่บทย่อยเกษตรปลอดภัย
    - ส่วนประเมินผลการพัฒนาด้านปศุสัตว์และประมง โทรศัพท์ 0 2579 2670
  - 1.3 แผนแม่บทย่อยเกษตรชีวภาพ
    - ส่วนประเมินผลการพัฒนาด้านพืช โทรศัพท์ 0 2579 0614
  - 1.4 แผนแม่บทย่อยเกษตรแปรรูป
    - ส่วนวิชาการและนวัตกรรมกรรมการประเมินผล โทรศัพท์ 0 2579 8616
  - 1.5 แผนแม่บทย่อยเกษตรอัจฉริยะ
    - ส่วนประเมินผลการพัฒนาปัจจัยพื้นฐานและทรัพยากรทางการเกษตร โทรศัพท์ 0 2579 0555
  - 1.6 แผนแม่บทย่อยการพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร
    - ส่วนประเมินผลการพัฒนาสถาบันเกษตรกรและเกษตรกร โทรศัพท์ 0 2579 8232
2. หน่วยงานที่ติดตามโครงการภายใต้แผนแม่บทด้านการเกษตร
  - 2.1 แผนแม่บทย่อยเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น
    - 2.1.1 โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น
      - ส่วนประเมินผลการพัฒนาด้านปศุสัตว์และประมง โทรศัพท์ 0 2579 2670
    - 2.1.2 โครงการส่งเสริมศักยภาพด้านการตลาดสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นสู่ตลาดยุคใหม่ด้านหม่อนไหม
      - ส่วนประเมินผลการพัฒนาด้านปศุสัตว์และประมง โทรศัพท์ 0 2579 2670
  - 2.2 แผนแม่บทย่อยเกษตรปลอดภัย
    - 2.2.1 โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน
      - ส่วนประเมินผลแผนพัฒนาการเกษตร โทรศัพท์ 0 2579 0507
      - ศูนย์ประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โทรศัพท์ 0 2579 8267
    - 2.2.2 โครงการส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์และแมลงศัตรูพืชธรรมชาติทดแทนสารเคมีทางการเกษตร
      - ส่วนประเมินผลแผนพัฒนาการเกษตร โทรศัพท์ 0 2579 0507
    - 2.2.3 โครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร
      - ส่วนประเมินผลการพัฒนาด้านปศุสัตว์และประมง โทรศัพท์ 0 2579 2670

2.3 แผนแม่บทย่อยเกษตรชีวภาพ

- 2.3.1 โครงการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร
- ส่วนวิชาการและนวัตกรรมการประเมินผล โทรศัพท์ 0 2579 8616
- 2.3.2 โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรชีวภาพ
- ส่วนประเมินผลการพัฒนาด้านพืช โทรศัพท์ 0 2579 0614

2.4 แผนแม่บทย่อยเกษตรแปรรูป

- โครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร
- ส่วนวิชาการและนวัตกรรมการประเมินผล โทรศัพท์ 0 2579 8616

2.5 แผนแม่บทย่อยเกษตรอัจฉริยะ

- 2.5.1 โครงการ 1 อำเภอ 1 แปลงเกษตรอัจฉริยะ
- ส่วนประเมินผลการพัฒนาปัจจัยพื้นฐานและทรัพยากรทางการเกษตร โทรศัพท์ 0 2579 0555
- 2.5.2 โครงการส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตร
- ส่วนประเมินผลการพัฒนาปัจจัยพื้นฐานและทรัพยากรทางการเกษตร โทรศัพท์ 0 2579 0555
- 2.5.3 โครงการสร้างเครือข่ายบริการเครื่องจักรกลทางการเกษตรร่วมกันของชุมชน
- ส่วนประเมินผลการพัฒนาปัจจัยพื้นฐานและทรัพยากรทางการเกษตร โทรศัพท์ 0 2579 0555
- 2.5.4 โครงการพัฒนาเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ
- ส่วนประเมินผลการพัฒนาปัจจัยพื้นฐานและทรัพยากรทางการเกษตร โทรศัพท์ 0 2579 0555

2.6 แผนแม่บทย่อยการพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร

- 2.6.1 โครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri – Map)
- ส่วนประเมินผลการพัฒนาด้านพืช โทรศัพท์ 0 2579 0614
- 2.6.2 โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่
- ส่วนประเมินผลการพัฒนาปัจจัยพื้นฐานและทรัพยากรทางการเกษตร โทรศัพท์ 0 2579 0555
- 2.6.3 โครงการยกระดับสถาบันเกษตรกรให้เป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร
- ส่วนประเมินผลการพัฒนาสถาบันเกษตรกรและเกษตรกร โทรศัพท์ 0 2579 8232
- 2.6.4 โครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง
- ส่วนประเมินผลการพัฒนาสถาบันเกษตรกรและเกษตรกร โทรศัพท์ 0 2579 8232

ศูนย์ประเมินผล
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เกษตรกลาง บางเขน
ถนนพหลโยธิน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร 10900
โทรศัพท์ 0 2579 2670
www.eva.oae.go.th